

Brüsszel, 2026. március 10.
(OR. en)

7120/26

SOC 142
EMPL 59
EDUC 78
ECOFIN 303

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi: a Tanács Főtitkársága

Címzett: a delegációk

Előző dok. sz.: 6076/26

Tárgy: 2026. évi együttes foglalkoztatási jelentés

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a 2026. évi együttes foglalkoztatási jelentést, amelyet a Tanács (EPSCO) a 2026. március 9-i ülésén elfogadott.

Tartalomjegyzék

FŐ ÜZENETEK.....	4
1. FEJEZET: AZ EURÓPAI UNIÓ MUNKAERŐPIACI ÉS SZOCIÁLIS TENDENCIÁI.....	41
2. FEJEZET: FOGLALKOZTATÁSI ÉS SZOCIÁLIS REFORMOK – A TAGÁLLAMOK TELJESÍTMÉNYE ÉS INTÉZKEDÉSEI	47
2.1. 5. számú iránymutatás: A munkaerő-kereslet fellendítése.....	47
2.1.1. Fő mutatók	48
2.1.2. A tagállamok által hozott intézkedések	72
2.2. 6. iránymutatás – A munkaerő-kínálat növelése, valamint a munkavállalási lehetőségeknek, továbbá a készségek és a kompetenciák egész életen át történő folyamatos elsajátításának a javítása.....	75
2.2.1. Fő mutatók	77
2.2.2. A tagállamok által hozott intézkedések	123
2.3. 7. iránymutatás: A munkaerőpiacok működésének és a szociális párbeszéd hatékonyságának javítása.....	136
2.3.1. Fő mutatók	137
2.3.2. A tagállamok által hozott intézkedések	169
2.4. 8. iránymutatás: A mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség előmozdítása, a társadalmi befogadás ösztönzése és a szegénység elleni küzdelem	177
2.4.1. Fő mutatók	177
2.4.2. A tagállamok által hozott intézkedések	218
3. FEJEZET: A TÁRSADALMI KONVERGENCIÁVAL KAPCSOLATOS KERET ELSŐ SZAKASZA SZERINTI ORSZÁGELEMZÉS	230
3.1. Főbb horizontális megállapítások	231
3.2. Első szakasz szerinti országspecifikus elemzés	240
Belgium.....	240
Bulgária.....	242
Csehország	244

Dánia	246
Németország.....	248
Észtország	250
Írország.....	252
Görögország	254
Spanyolország	256
Franciaország	258
Horvátország	260
Olaszország	262
Ciprus	264
Lettország.....	266
Litvánia	268
Luxemburg.....	270
Magyarország.....	272
Málta	274
Hollandia.....	276
Ausztria	278
Lengyelország	280
Portugália	282
Románia	284
Szlovénia.....	286
Szlovákia.....	288
Finnország.....	290
Svédország	292
MELLÉKLETEK.....	294

FŐ ÜZENETEK

Az Európai Bizottság és a Tanács együttes foglalkoztatási jelentése az EUMSZ 148. cikkével összhangban nyomon követi az Unión belüli foglalkoztatási és szociális helyzetet és a foglalkoztatási iránymutatások¹ végrehajtását. A jelentés emellett áttekintést nyújt a tagállamok munkaerőpiaci és szociális területen hozott legutóbbi szakpolitikai intézkedéseiről, és meghatározza az ezekhez kapcsolódó, szakpolitikai intézkedést igénylő legfontosabb prioritási területeket. A jelentés kiemelten foglalkozik a szociális jogok európai pillérének végrehajtásával.

A jelentés 1. fejezete rövid áttekintést nyújt a legfontosabb foglalkoztatási és szociális trendekről. A 2. fejezet a tagállami kihívásokat és szakpolitikai válaszokat elemzi a négy foglalkoztatási iránymutatás mindegyike tekintetében. Emellett ismerteti a 2030-ra kitűzött kiemelt uniós cél és a nemzeti célok megvalósítása terén elért eredményeket. A 3. fejezet az egyes tagállamokra vonatkozóan végzett, a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret elvein alapuló elemzést és horizontális megállapításokat tartalmaz². A jelentés az (EU) 2024/1263 rendelet fényében készült: e rendelet értelmében az európai szemeszter Bizottság általi felügyelete magában foglal egy a társadalmi konvergenciával kapcsolatos kockázatok azonosítását célzó keretet³.

Az e jelentésben meghatározott kihívások kezelése elősegíti a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát. Emellett hozzájárul a fenntartható fejlődési célok megvalósításához és az egyenlőségközpontú Unió stratégiáinak⁴ végrehajtásához. A Bizottság javaslata alapján és a Tanács tanácsadó bizottságaiban folytatott eszmecsereket követően a végleges jelentést a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Tanács (EPSCO) fogadja el.

¹ A foglalkoztatáspolitikára vonatkozó iránymutatások legutóbbi frissítését az Európai Unió Tanácsa 2025. október 27-én fogadta el. ([HL L 2025/2254](#), 2025.11.7.)

² Az EPSCO Tanácsban 2023 júniusában a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keretről folytatott megbeszélések nyomán, valamint az [EMCO és SPC legfőbb üzeneteinek](#) fényében, amelyek alapjául az [EMCO és a SPC közös munkacsoportja által 2022 októbere és 2023 májusa között végzett munka](#) szolgált.

³ Lásd a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről szóló (EU) 2024/1263 rendelet 3. cikke (3) bekezdésének b) pontját. Ezenkívül ugyanezen rendelet (8) preambulumbekkezdése kimondja, hogy „a Bizottság – a foglalkoztatási és szociális fejleményeknek az európai szemeszter keretében végzett, integrált elemzése részeként – értékeli a felfelé irányuló társadalmi konvergencia előtt álló tagállambeli kockázatokat, továbbá – a szociális eredménytábla és a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret elvei alapján – nyomon követi a szociális jogok európai pillére elveinek végrehajtása terén elért eredményeket”.

⁴ [A 2020 és 2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia](#); [a 2020–2025-ös időszakra vonatkozó rasszizmus elleni uniós cselekvési terv](#); [a 2020 és 2030 közötti időszakra vonatkozó, a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keretrendszer](#); [a 2026 és 2030 közötti időszakra vonatkozó, az LMBTIQ+-személyek egyenlőségéről szóló stratégia](#); [a 2021 és 2030 közötti időszakra vonatkozó, a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló stratégia](#).

Az együttes foglalkoztatási és szociális jelentés nyomon követi a foglalkoztatásra, a készségfejlesztésre és a szegénység csökkentésére vonatkozó, 2030-ra kitűzött kiemelt uniós cél és a nemzeti célok felé tett előrehaladást (lásd a célkitűzéshez kapcsolódó háttérmagyarázatokat a 2. fejezetben)⁵:

- **Az EU jó úton halad afelé, hogy 2030-ra teljesítse a foglalkoztatási rátára vonatkozó kiemelt célját.** Ez annak ellenére van így, hogy a GDP növekedése mérsékelt (bár gyorsuló) volt, és 2024-ben a korábban magas szintről csökkent a növekedés foglalkoztatással kapcsolatos intenzitása⁶. Az uniós foglalkoztatási ráta 2024-ben elérte a 75,8%-ot, ami 0,5 százalékponttal meghaladja 2023. évi értéket, és mindössze 2,2 százalékponttal marad el a 2030-ra kitűzött 78%-os célértéktől. A legtöbb tagállam 2024-ben további haladást ért el a nemzeti foglalkoztatási céljainak elérése terén, míg hét tagállam már elérte vagy meghaladta a kitűzött célt.
- **A készségekre vonatkozó uniós cél eléréséhez jelentős további erőfeszítésekre van szükség.** A felnőttoktatási felmérés alapján a tanulásban részt vevő felnőttek aránya évről évre csak korlátozott előrelépést mutatott az EU-ban. Ez az arány a 2016. évi 37,4%-ról 2022-ben 39,5%-ra nőtt, de még mindig több mint 20 százalékponttal elmarad a 2030-ra kitűzött 60%-os kiemelt céltól. A munkaerő-felmérés adatai azt mutatják, hogy 2022 és 2024 között összességében nőtt a felnőttkori tanulásban való részvétel. A tagállamok többsége lemaradásban volt a nemzeti céljainak elérése terén. A készségfejlesztésre vonatkozó cél elérése kulcsfontosságú Európa azon törekvésének teljesítéséhez, hogy a demográfiai tendenciákra is figyelemmel továbbra is versenyképes, innovatív és inkluzív maradjon. Az Unió stratégiai függetlenségének megerősítése érdekében különösen sürgető a további szakpolitikai fellépés.

⁵ Az uniós vezetők a 2021. májusi portói szociális csúcstalálkozón és az Európai Tanács 2021. júniusi ülésén üdvözltek a 2030-ra kitűzött kiemelt uniós célokat.

⁶ Lásd: [European economic forecast – Autumn 2025](#) (Európai gazdasági előrejelzés – 2025. ősz), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

- **A jelentős előrelépés ellenére további erőfeszítésekre van szükség a szegénységcsökkentési cél eléréséhez.** A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek száma 2024-ben mintegy 2,9 millióval alacsonyabb volt az EU-ban, mint 2019-ben. Ez a Covid19-válság, a magas energiaköltségek és az infláció fényében komoly sikert jelent. A háztartások rendelkezésre álló, egy főre jutó bruttó jövedelmének (GDHI) indexe terén 2024-ben, uniós szinten bekövetkezett jelentős növekedés tovább segítheti e cél elérését. Ugyanakkor ez továbbra is messze elmarad attól a 2030-ra kitűzött kiemelt uniós céltól, hogy legalább 15 millióval kell csökkenteni a szegénységben élők számát. Míg két tagállam 2024-ben elérte a nemzeti céljait, és további 14 tagállam 2019 óta bizonyos előrehaladást ért el, 11 tagállamban 2024-ben magasabb volt a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek száma, mint 2019-ben⁷. Ennek fényében az erőfeszítéseknek az évtized hátralevő részében jelentősen fel kell gyorsulniuk. Ez elengedhetetlen annak a törekvésnek a szempontjából, amely az Unión belüli szegénység 2050-re történő felszámolására irányul⁸.

Az európai szakpolitikák jelentős mértékben támogatják az inkluzív és fenntartható gazdasági növekedést, a rezilienciát, valamint a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót. A Bizottság e tekintetben több célzott kezdeményezést is indított, ezek közé tartozik a minőségi munkahelyekre vonatkozó ütemterv, a készségek uniója – ideértve az Unión belüli humán tőkééről szóló tanácsi ajánlásra irányuló bizottsági ajánlást is –, a megfizethető lakhatásra vonatkozó terv és a szegénység elleni stratégia. A versenyképességi iránytű részeként a Bizottság a készségek és a minőségi munkahelyek előmozdítását jelölte meg azon öt horizontális stratégiai eszköz egyikeként, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy minden ágazatban elő lehessen mozdítani a versenyképességet. A jelenlegi többéves pénzügyi keretben az Európai Szociális Alap Plusz a szociális területen nyújtott uniós finanszírozás fő eszköze, amelyet más eszközök egészítenek ki, például az Erasmus+. Az infrastruktúra esetében ezt kiegészíti az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA), az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközből (CEF) és az Igazságos Átmenet Alapból (IÁA) nyújtott finanszírozás. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF) a tagállamok versenyképességének és rezilienciájának javítását szolgáló reformok és beruházások támogatásán keresztül a társadalmi kohéziót is előmozdítja⁹. Mindezek az uniós finanszírozási eszközök hozzájárulnak a szociális jogok európai pilléréhez.

⁷ A két tagállam, amely elérte nemzeti célkitűzéseit: SE és IE. 2019 óta a következő 14 tagállam ért el bizonyos előrehaladást: PT, EL, BG, PL, IT, RO, HU, HR, CZ, NL, BE, CY, EE és LV. A 11 tagállam, ahol a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek száma 2024-ben magasabb volt, mint 2019-ben: FR, DE, ES, SK, FI, AT, DK, LT, SI, LU és MT.

⁸ Lásd Ursula von der Leyennek, az Európai Bizottság elnökének [az Unió helyzetéről](#) szóló 2025. évi, 2025. szeptember 10-i beszédét.

⁹ Az Európai Szociális Alap Plusz 2020 és 2027 közötti időszakra vonatkozó költségvetésében erre mintegy 142 milliárd EUR áll rendelkezésre, beleértve a nemzeti társfinanszírozást is. Ez az eszköz széles körben lefedi a foglalkoztatási iránymutatások hatálya alá tartozó szakpolitikai területeken végrehajtott beruházásokat. További – elsősorban az infrastruktúrára összpontosító – támogatást nyújt az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) és az Igazságos Átmenet Alap (IÁA). A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében a tagállamok összesen mintegy 163,7 milliárd EUR-t különítettek el szociális kiadásokra, ami a teljes becsült kiadások mintegy

A társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret első szakasza szerinti országelemzés a következőket mutatja:

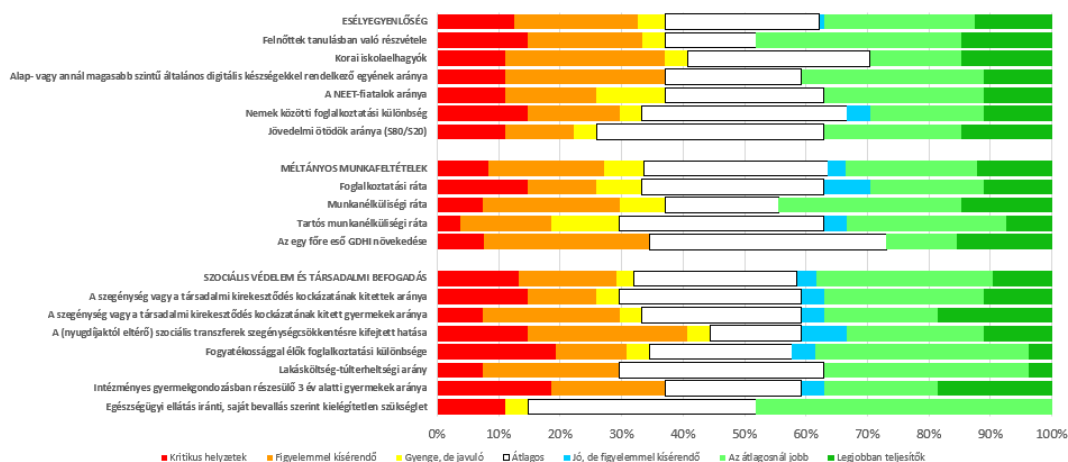
- i **2024-ben a tagállamok munkaerőpiaci teljesítménye terén folytatódott a felfelé irányuló konvergencia.** Ugyanakkor egyes alulreprezentált csoportok foglalkoztatási eredményeit továbbra is javítani kell – e csoportok (például a fiatalok és a fogyatékkal élő személyek) esetében nem figyelhető meg egyértelműen felfelé irányuló konvergencia az egyes országokban.
- ii **Uniós szinten a készségek terén csekély javulás mutatkozik, bár e területen továbbra is fennállnak a felfelé irányuló konvergenciát fenyegető kockázatok.** Viszonylag nagy számú kritikus helyzet figyelhető meg például a korai iskolaelhagyás, a felnőttek tanulásban való részvétele és a digitális készségek szintje tekintetében.
- iii **Uniós szinten enyhe javulás tapasztalható a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya, a jövedelmi egyenlőtlenség és a háztartások egy főre jutó, rendelkezésre álló bruttó reáljövedelme terén, ugyanakkor e területeken nem mutatkoznak a tagállamok közötti felfelé irányuló konvergencia jelei.**

A felfelé irányuló társadalmi konvergenciára vonatkozó, horizontális és országspecifikus elemzés, amely e fő megállapításokhoz vezet, a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret elvein alapul. Ahhoz, hogy meg lehessen állapítani, hogy melyek azok az esetleges kockázatok, amelyek a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát fenyegetik, a tagállamok munkaerőpiaci, készség- és társadalmi kihívásait elemzés alá kell vonni. Ez az elemzés a tagállamokkal egyeztetett analitikai eszközökre támaszkodik, így például a szociális eredménytáblára és az együttes foglalkoztatási jelentés „színkódos” módszertanára.

25%-át teszi ki (2025. november 13-i adat). A szociális kiadások kategóriáinak meghatározása és alkalmazása a Bizottság által az (EU) 2021/2105 felhatalmazáson alapuló rendeletben, az Európai Parlamenttel és a tagállamokkal folytatott konzultációt követően elfogadott módszertan alapján történik.

Kilenc tagállam esetében kerül sor a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret második szakasz szerinti elemzésére. Ezek közé tartozik Bulgária, Görögország, Spanyolország, Olaszország, Litvánia, Luxemburg és Románia, amelyek esetében az előző évben ugyancsak második szakasz szerinti elemzést végeztek. Mellettük Lettország és Finnország idén először képezi második szakasz szerinti elemzés tárgyát¹⁰. A tavaly második szakasz szerinti elemzés tárgyát képező Horvátország, Észtország és Magyarország idén nem szerepel ebben a csoportban¹¹. A részletesebb, második szakasz szerinti elemzést (szélesebb körű mennyiségi és minőségi bizonyítékok felhasználásával) a Bizottság szolgálatai fogják végezni ezen országok vonatkozásában, amelyek esetében a felfelé irányuló társadalmi konvergencia tekintetében potenciális kockázatokat azonosítottak.

Az uniós tagállamokban felmerülő foglalkoztatási, készségfejlesztési és társadalmi kihívások a szociális eredménytábla kiemelt mutatói szerinti bontásban

Megjegyzés: Néhány ország esetében egyes mutatókhoz hiányoznak az adatok – lásd a 3.1. szakasz 3.1.1. táblázatát. Az egyes sorokban a különböző színű szegmensek hossza az adott besorolású tagállamok arányával arányos. A részletes jelmagyarázat a 6. mellékletben olvasható.

- ¹⁰ Lettország esetében ez a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (ún. NEET-) fiatalok növekvő arányának, valamint a munkanélküliségi és a tartós munkanélküliségi ráta növekedésének tudható be. Összefügg továbbá azzal is, hogy a (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentő hatása alacsony és csökkenő tendenciát mutat, és az intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek arányában hirtelen romlás állt be. Finnország második szakasz szerinti elemzésbe való bevonása elsősorban a munkanélküliségi ráta és a tartós munkanélküliségi ráta viszonylagos romlásával áll összefüggésben.
- ¹¹ Ez a tavaly szintén a második szakasz szerinti elemzés tárgyát képező Észtországra, Magyarországra és Horvátországra idén nem vonatkozik. Észtországban nem tapasztalható javulás a jövedelmi egyenlőtlenség, a háztartások rendelkezésre álló jövedelme, a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya, a szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása és az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükséglet terén. Magyarország szintén nem szerepel a második szakasz szerinti elemzésben, mivel a legfrissebb adatok javulást mutatnak a korai iskolaelhagyók, a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya (a teljes népesség, illetve a gyermekek körében), a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatási különbsége és a tartós munkanélküliségi ráta tekintetében. Horvátország esetében 2024-ben a jövedelmekre és életkörülményekre vonatkozó közösségi statisztikán (EU-SILC) alapuló valamennyi szociális mutató esetében törés van az idősorban, emiatt a változások érdemi értelmezése nem lehetséges. Azt, hogy a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázata által teremtett helyzet mind összességében, mind a gyermekek esetében „figyelemmel kísérendő”, elsősorban a strukturális törés magyarázza.

A fokozódó gazdasági és geopolitikai bizonytalanságok ellenére az uniós munkaerőpiac 2024-ben és 2025 elején is reziliens maradt, a foglalkoztatás mérsékelte, de még mindig erőteljes növekedése mellett. 2024-ben a teljes foglalkoztatottság 1,7 millió fővel bővült az EU-ban, és elérte a 219,4 millió főt. A foglalkoztatási ráta (a 20–64 éves korosztályban) 2024-ben elérte a 75,8%-ot, majd 2025 második negyedévében rekordmagas, 76,2%-os szintig emelkedett tovább. Bár az éves növekedési ütem lassult, a pozitív növekedés a bizonytalanságok közepette is a munkaerőpiac rezilienciáját tükrözte. Ezzel párhuzamosan 2024-ben az uniós munkanélküliségi ráta (a 15–74 éves korosztályban) rekordalacsonyra, 5,9%-ra csökkent.

A foglalkoztatás 2024-ben regisztrált növekedését elsősorban a magasabb munkaerőpiaci részvétel, sokkal kisebb mértékben pedig az alacsonyabb munkanélküliség hajtotta. A munkahelyteremtés a szolgáltatási ágazatban és a közszférában összpontosult. Az önálló vállalkozói tevékenységet folytatók aránya (a teljes foglalkoztatottságon belül) az EU-ban folyamatosan csökken, igaz, ágazatonként és országoként eltérő mértékben. Összességében a tagállamok foglalkoztatási rátái tekintetében fokozatos, felfelé irányuló konvergencia volt megfigyelhető az EU-ban. Ugyanakkor továbbra is jelentős regionális különbségek álltak fenn mind az országok között, mind az országokon belül. A viszonylag alacsony foglalkoztatási rátájú régiók közül sok vidéki, ritkán lakott vagy peremterület.

Egy gazdasági és geopolitikai bizonytalanságok ellenére is reziliens munkaerőpiac

76,2%

foglalkoztatási ráta (20 és 64 év közöttiek) 2025 második negyedévében (+0,5 százalékpont az előző évhez képest)

80,8%

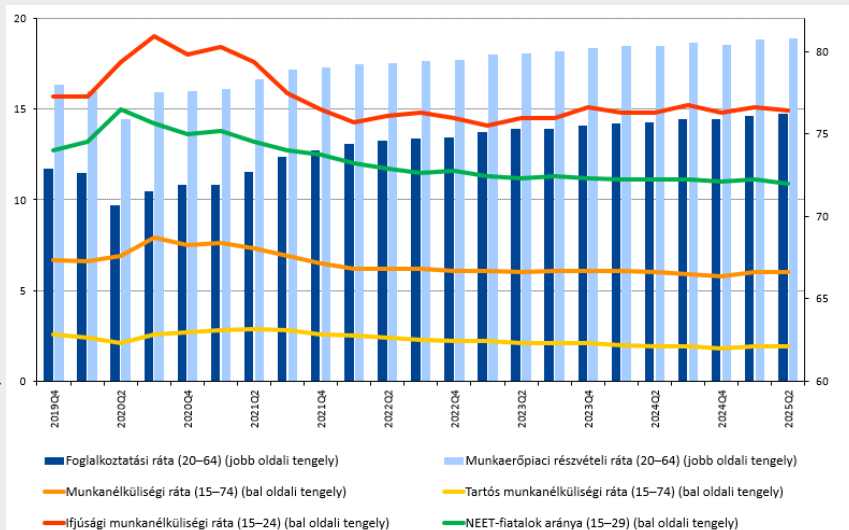
munkaerőpiaci részvételi ráta (20 és 64 év közöttiek) 2025 második negyedévében (+0,5 százalékpont az előző évhez képest)

6,0%

munkanélküliségi ráta (15 és 74 év közöttiek) 2025 második negyedévében (nincs változás az előző évhez képest)

14,9%

ifjúsági munkanélküliségi ráta (15 és 24 év közöttiek) 2025 második negyedévében (+0,1 százalékpont az előző évhez képest)

Forrás: Eurostat [[lfsi_emp_q](#)], [[une_rt_q](#)], [[une_ltu_q](#)] és [[lfsi_neet_q](#)]. Szezonálisan, nem pedig naptárilag kiigazított adatok.

Amint arra a Draghi-jelentés is rámutatott, **a munkatermelékenység lassú növekedése kihívást jelent az EU versenyképessége és a társadalmi kohézió szempontjából**¹². Ez különösen igaz a kedvezőtlen demográfiai változások fényében, amelyek hatással vannak az Unió növekedési potenciáljára, munkahelyteremtési kapacitására és az uniós polgárok életszínvonalára. Az elmúlt két és fél évtizedben a termelékenység növekedése folyamatosan lassult¹³. 2024-ben a munkatermelékenység a ledolgozott munkaóra vetítve mindössze 0,2%-kal nőtt, miután az előző évben 0,8%-os csökkenést mutatott. Az előrejelzések 2025-re, 2026-ra és 2027-re javulást valószínűsítanak, amely a legtöbb tagállamban ellensúlyozhatja a 2023 óta bekövetkezett veszteségeket¹⁴. Versenyképességének és stratégiai autonómiájának megerősítése érdekében az EU-nak növelnie kell innovációs kapacitását, többek között úgy, hogy a változó igényekkel összhangban fejleszti humán tőkéjét. Ezt jól hangsúlyozza a Bizottság versenyképességi irányítúje¹⁵, a készségek uniója kezdeményezés¹⁶, valamint az „MI-kontinens” cselekvési terv¹⁷ és a mesterséges intelligencia alkalmazásának ösztönzésére vonatkozó stratégia¹⁸. A magánberuházások mélyebb tőkepiaci unió által támogatott növekedése szintén hozzájárulhat a munkatermelékenység javításához.

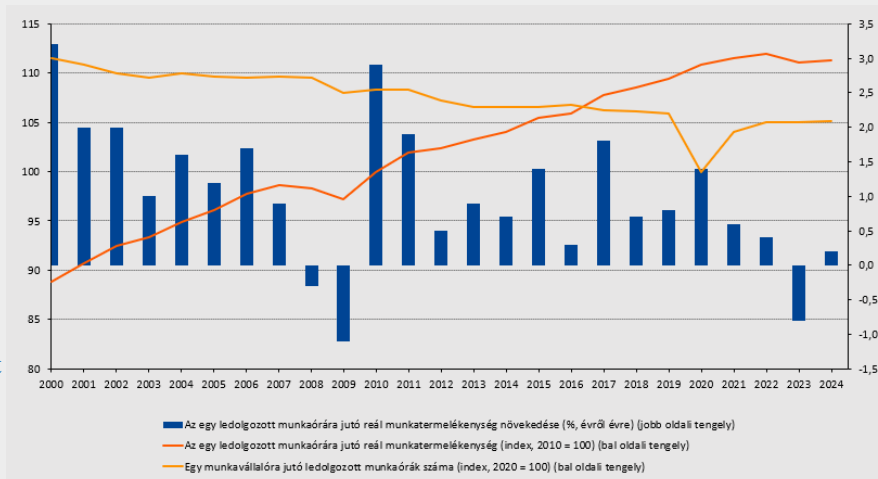
A munkatermelékenység alacsony növekedési üteme kihívást jelent az EU versenyképessége szempontjából

Fő munkaerőpiaci mutatók az EU-27 tagállamaiban

A munkatermelékenység növekedése:

- 2000 és 2007 között évi 1,7%
- 2010 és 2019 között 1,2%
- 2021 és 2024 között 0,1%

2024-ben az egy munkavállalóra jutó ledolgozott órák száma 4,4%-kal maradt el a 2004. évi szinttől

Forrás: Eurostat [nama_10_lp_ulc]

- ¹² [Draghi report: A competitiveness strategy for Europe](#) (Mario Draghi jelentése: „Az európai versenyképesség jövője – Európa versenyképességi stratégiája”), 2024. szeptember 9.
- ¹³ A növekedés 2000 és 2007 között évente átlagosan 1,7% volt, 2010 és 2019 között 1,2%-ra csökkent, majd 2021 és 2024 között mindössze 0,1%-ot tett ki.
- ¹⁴ Lásd: [European economic forecast – Autumn 2025](#) (Európai gazdasági előrejelzés – 2025. ősz), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.
- ¹⁵ [Az Európai Bizottság közleménye – Versenyképességi irányítú az EU számára, COM\(2025\) 30 final](#), 2025.1.29.
- ¹⁶ [Az Európai Bizottság közleménye – A készségek uniója, COM\(2025\) 90 final](#), 2025.3.5.
- ¹⁷ [Az Európai Bizottság közleménye – „MI-kontinens” cselekvési terv, COM\(2025\) 165 final](#), 2025.4.9.
- ¹⁸ [Az Európai Bizottság közleménye – Stratégia a mesterséges intelligencia alkalmazásának ösztönzésére, COM\(2025\) 723 final](#), 2025.10.8.

A 2022. évi csúcsról való visszaesés ellenére a munkaerő- és szakemberhiány továbbra is magas. E problémák kezelése kulcsfontosságú a versenyképesség fellendítése, az EU nagyobb stratégiai autonómiájára irányuló menetrendje, valamint a fenntartható növekedés szempontjából. Az uniós betöltetlen álláshelyek aránya a 2022 második negyedévében mért 3,1%-ról 2025 második negyedévére 2,1%-ra csökkent, ugyanakkor továbbra is a járvány előtti (2013 és 2019 közötti) 1,7%-os átlag felett maradt. E mutató alapján a munkaerőhiány különösen erőteljes az adminisztratív és a támogató szolgáltatások, a szakmai, tudományos és műszaki tevékenységek, a közlekedés, a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, az építőipar, és a tájékoztatás és a kommunikáció területén. A legutóbbi elemzések szerint akár 24 olyan, a zöld átállás szempontjából releváns foglalkozás is azonosítható, amelyben több tagállamban is munkaerőhiány tapasztalható¹⁹.

A strukturális tényezők egyes ágazatokban várhatóan tartósan fenn fogják tartani a hiányt.

Ilyen strukturális tényező a demográfiai változás, a zöld és digitális átállásból eredő készségigények, valamint egyes ágazatokban jellemző kedvezőtlen munkafeltételek. Az ágazati mobilitás továbbra is korlátozott: évente a munkavállalók mindössze 1,8–3,9%-a vált ágazatot, ami nagyságrendileg változatlan 2016 óta²⁰. E hiányok kezelése elengedhetetlen a növekedés, a termelékenység és a kettős átállás támogatásához. 2024-ben a Bizottság a szociális partnerekkel szoros együttműködésben cselekvési tervet terjesztett elő a munkaerő- és szakemberhiány kezelésére²¹. Ez a cselekvési terv a hiányok kezelése érdekében hangsúlyozza az alulreprezentált csoportok munkaerőpiaci aktivizálásának fontosságát, az intenzívebb továbbképzést és átképzést, a készségekkel kapcsolatos információgyűjtés fokozását, a munkafeltételek javítását, valamint a munkavállalói mobilitás erősítését. A készségek uniója keretében a Bizottság a humán tőkéről szóló tanácsi ajánlásra irányuló új ajánlást terjeszt elő.

¹⁹ Egy foglalkozás akkor küzd „széles körű munkaerőhiánnyal”, ha az adott foglalkozás tekintetében legalább öt tagállam számol be hiányról. Ez a [tisztaiipar-megállapodás](#) egyik fő teljesítménymutatója.

²⁰ Fulvimari A. et al., [Estimating labour market transition costs and social investment needs of the green transition – a new approach](#) (A zöld átállással járó munkaerőpiaci átmenet költségeinek és a szociális beruházási szükségleteknek a becslése – új megközelítés), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

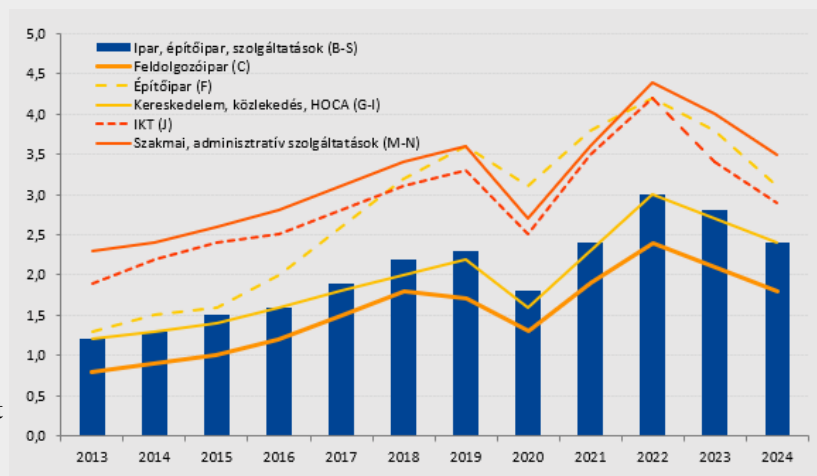
²¹ [Az Európai Bizottság közleménye – Munkaerő és szakemberhiány az Eu-ban: cselekvési terv, COM \(2024\) 131 final](#), 2024.3.20.

A 2022. évi csúcsról való visszaesés ellenére a munkaerőhiány továbbra is magas

A betöltetlen álláshelyek aránya az EU-ban gazdasági tevékenység szerint (% , éves adatok)

A betöltetlen álláshelyek aránya az adminisztratív és támogató szolgáltatások, a szakmai, tudományos és műszaki tevékenységek, a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, az építőipar, valamint a tájékoztatás és a kommunikáció terén 2024-ben elérte vagy meghaladta a 2,9%-ot.

2024-ben a munkaerőhiány 5%-kal magasabb volt, mint 2019-ben

Megjegyzés: NACE 2 tevékenységek, B-S (Ipar, építőipar és szolgáltatások – kivéve a háztartások munkaadói tevékenységeit és a területen kívüli szervezetek és szervek tevékenységét), C (feldolgozóipar), F (építőipar), G-I (nagy- és kiskereskedelem, szállítás és raktározás, szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás), J (információ és kommunikáció), M-N (szakmai, tudományos és műszaki tevékenységek).

Forrás: Eurostat [jvs_a_rate_r2].

A munkahelyek minőségének javítása kulcsfontosságú a magas termelékenységgel és nagyobb társadalmi kohézióval jellemezhető versenyképes szociális piacgazdaság szempontjából. Az innovációs szakadék megszüntetése és a versenyképességi iránytűben meghatározott horizontális stratégiai eszközök²² megvalósítása elengedhetetlen a minőségi munkahelyek előmozdításához. A munkaerőpiaci intézményeknek szintén fontos szerepük van ebben. Amint azt a Foglalkoztatási Bizottság (EMCO) az EPSCO Tanács 2025. júniusi ülése számára készített véleményében²³ megfogalmazza, a munkahelyminőség olyan dimenziókat foglal magában, mint a megfelelő díjazás és méltányos bérezés, az állásbiztonság és karrierbiztonság, valamint a készségfejlesztés és szakmai előmenetel. Ezek egymástól kölcsönösen függő elemek, amelyek együttesen ún. angyali kört alkotnak, amelyben egymást erősíti a személyes szerepvállalás előmozdítása, a termelékenység és a gazdasági növekedés. Ugyanakkor a biztonságos és egészséges munkakörnyezet a munkahelyi jólléttel, az optimális munkaidőbeosztással, a munka és a magánélet közötti egyensúllyal és a munkavégzési önállósággal együtt mind a személyes és a szakmai fejlődést, mind pedig a szervezeti sikert megalapozza. Ez többek között nagyobb kreativitásban és elszámoltathatóságban, erőteljesebb motivációban és termelékenységben, valamint a kiégés előfordulásának csökkenésében nyilvánulhat meg.

²² Ezek a horizontális stratégiai eszközök magukban foglalják a szabályozási környezet egyszerűsítését, a terhek csökkentését, valamint a gyorsaság és a rugalmasság előmozdítását; az egységes piac által kínált méretgazdaságossági előnyök teljes körű kiaknázását az akadályok felszámolása révén; finanszírozás biztosítását az európai megtakarítási és beruházási unió és az uniós költségvetés áthangolásán keresztül; a készségfejlesztést és a minőségi munkahelyek előmozdítását a társadalmi méltányosság biztosítása mellett; és a szakpolitikák jobb összehangolását uniós és nemzeti szinten.

²³ Lásd: [a Foglalkoztatási Bizottság véleménye a munkahelyek minőségének dimenzióiról](#), amelynek ismertetésére a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogasztóvédelmi Tanács 2025. júniusi ülésén került sor.

A szociális védelemhez való hozzáférés szerves elemét képezi a munkahelyek minőségének.

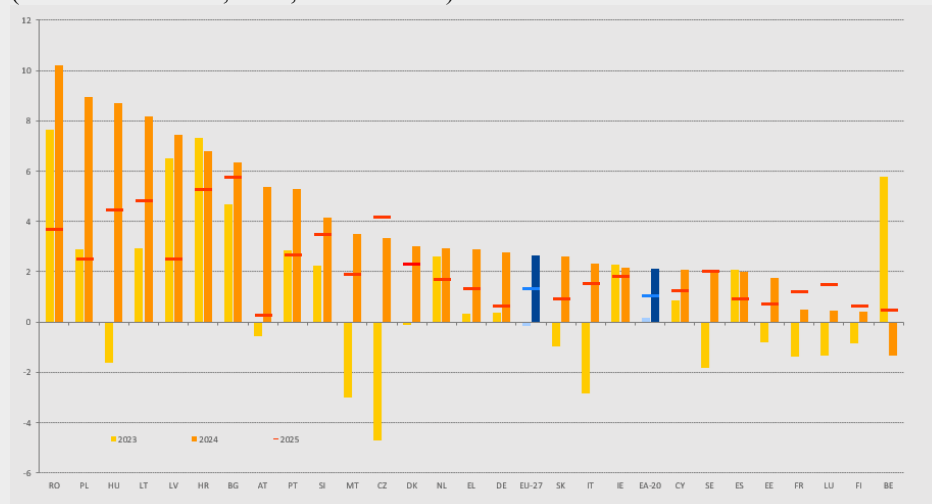
Emellett a kollektív érdekképviselő, a nemek közötti egyenlőség és az esélyegyenlőség, valamint a be nem jelentett és a ténylegesnél alacsonyabb bérszinten bejelentett munkavégzésről a formális foglalkoztatásra való áttérés elősegítése kulcsfontosságú stratégiai eszközök egy méltányos és befogadó munkaerőpiac megteremtéséhez. A teljesítmény megerősítése a munkahelyminőség mindezen dimenzióiban alapvető annak biztosításához, hogy a munkahelyteremtés ne csak a mennyiségről, hanem a minőségről is szóljon. A munkahelyek minőségét a munkaerőpiac strukturális változásai is befolyásolják. Ezek közé tartozik a munka fokozódó digitalizációja, a gazdaság környezetkímélőbbé tétele, a munkaszerződések és a munkavégzési formák, valamint a munkahelyi kultúra fejlődése –, továbbá olyan általánosabb társadalmi értékek és célok, mint a megkülönböztetésmentesség és az esélyegyenlőség.

A reálbérek emelkednek, de nem álltak helyre az elmúlt években tapasztalt visszaesés után

Az egy munkavállalóra jutó nominálbér 2024-ben 5,1%-kal, 2025-ben pedig 4,2%-kal nőtt (előrejelzés)

A reálkeresetek 2024-ben 2,7%-kal, 2025-ben pedig 1,3%-kal nőttek (előrejelzés)

Egy munkavállalóra jutó bruttó reálbér és -kereset (éves %-os változás; 2023, 2024 és 2025)

Forrás: Európai Bizottság, [AMECO-adatbázis](#), Egy munkavállalóra jutó bruttó reálbér és -kereset [hwwdw], deflátor: Harmonizált fogyasztói árindex [[AMECO 5000 ZCPIH](#)]. Teljes foglalkoztatottság (nemzeti koncepció) [[namq_10_a10_e](#)]. A 2025. évre vonatkozó adatok a Bizottság 2025. tavaszi európai gazdasági előrejelzése alapján kiszámított kilátásokat tükrözik. Az egy munkavállalóra jutó bruttó reálbér és -kereset frissítése [AMECO-kód: hwwdw]; az őszi előrejelzés november 19-én, amikor az utolsó frissítés lehetséges volt, még nem állt rendelkezésre.

A bérnövekedés az EU-ban 2024-ben is erőteljes maradt, míg tagállamonként jelentős eltérést mutatott. Az egy munkavállalóra jutó nominálbér éves növekedése 5,1% volt, ami a 2023. évi 6,1%-os rekordszinthez képest csökkenést jelent. A reálbérek növekedése 2024-ben ismét pozitívvá vált, és 2,7%-ot ért el. Ezt elsősorban az infláció mérséklődése és az erőteljes nominálbér-növekedés támogatta. A legtöbb tagállamban a reálbérek meghaladják a járvány előtti szintet. Több nagy gazdaságban (Németországban, Franciaországban, Hollandiában és Olaszországban) ugyanakkor a gyenge termelékenységi és gazdasági növekedés hátterében még ezek alatt maradnak. Következésképpen az EU-ban az átlagos reálbérek 2024-ben továbbra is kissé elmaradtak a járvány előtti szinttől, az előrejelzések szerint 2025-ben azonban már meg fogják haladni azt. Ezzel párhuzamosan a jogszabályban meghatározott minimálbérek emelése a legtöbb tagállamban jelentősen ellensúlyozta a minimálbérből élők vásárlóerejének csökkenését.

Azokban az országokban, ahol a kollektív szerződés szerinti minimálbérek vannak érvényben, a bérnövekedés 2024-ben különösen az alacsony bérezésű munkavállalók esetében erősítette a vásárlóerőt. A megfelelő minimálbérekről szóló irányelv²⁴ helyes végrehajtása elengedhetetlen az említett alacsony bérezésű munkavállalók vásárlóerejének megőrzéséhez, a munkavállalók körében a szegénység kockázatának megelőzéséhez és leküzdéséhez, továbbá a munkavállalási ösztönzők megerősítéséhez. Az irányelv olyan intézkedéseket is tartalmaz, amelyek célja a kollektív tárgyalás ösztönzése, valamint a végrehajtási és felügyeleti mechanizmusok javítása a tagállamokban.

²⁴ [Az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2022/2041 irányelve \(2022. október 19.\) az Európai Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérekről \(HL L 275., 2022.10.25., 33. o.\).](#)

Bár a megfelelő díjazás a munkahelyminőség egyik fő dimenziója²⁵, 2024-ben majdnem minden tizenkettedik munkavállalót fenyegette a szegénység kockázata. Ez az atipikus foglalkoztatási formákban dolgozókra hatványozottan igaz. A szegénységi kockázatnak kitett (18–64 éves) munkavállalók aránya 2024-ben kis mértékben, 8,2%-ra csökkent. Ezt az atipikus foglalkoztatási formákban dolgozókat nagyobb mértékben érintette, mivel éves jövedelmük és munkaintenzitásuk gyakran alacsonyabb. Például a magas munkaintenzitású háztartásokban a dolgozói szegénységben élők aránya kevesebb mint egyharmada volt az alacsony munkaintenzitású háztartásokban mért arálynak²⁶. Emellett a dolgozói szegénység aránya továbbra is magasabb az EU-n kívül születettek, az alacsony iskolai végzettségű munkavállalók, valamint az eltartott gyermekeket nevelő háztartások körében. A férfiakat a munkavégzés melletti szegénység kockázata nagyobb valószínűséggel érintette, mint a nőket. A gazdasági növekedés és az erős munkaerőpiac mellett e kihívások kezeléséhez hozzájárulhat mind a megfelelő minimálbérekről szóló irányelv végrehajtása, mind pedig a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről szóló 2019. évi tanácsi ajánlás következetesebb végrehajtása.

²⁵ Lásd: [a Foglalkoztatási Bizottság véleménye a munkahelyek minőségének dimenzióiról](#), amelynek ismertetésére a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogasztóvédelmi Tanács 2025. júniusi ülésén került sor.

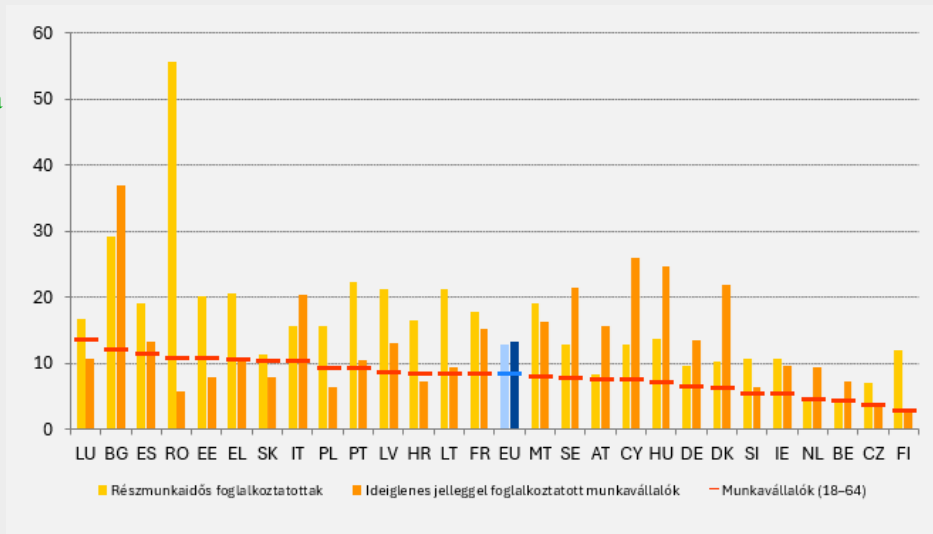
²⁶ A dolgozói szegénység aránya azon 18–64 éves személyek aránya, akik arról számolnak be, hogy (foglalkoztatottként vagy önálló vállalkozóként) a nemzeti mediánérték 60%-ában (a szociális transzferek után) meghatározott szegénységi küszöb alatti rendelkezésre álló ekvivalens háztartási jövedelem mellett dolgoznak. Mivel a mutató a háztartás teljes jövedelmén alapul, arra hatással van a háztartás összetétele, a háztartás más tagjainak foglalkoztatási helyzete, a munkaintenzitás (ledolgozott órák száma) és más jövedelemforrások, például a szociális transzferek, valamint az adók is. Ez a mutató – más jövedelmi szegénységi mutatóktól eltérően – nem veszi figyelembe a megélhetési költségek regionális különbségeit.

A munkavégzés melletti szegénység kockázatának kitettek aránya szerződéstípusonként változik

Dolgozói szegénységi ráta szerződéstípus szerint (% , 2024)

2024-ben az EU-ban:

- az összes munkavállaló 8,2%-a volt szegénységben élő munkavállaló
- a részmunkaidőben foglalkoztatott munkavállalók 12,9%-a volt szegénységben élő munkavállaló
- az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalók 13,3%-a volt szegénységben élő munkavállaló

Megjegyzés: HR esetében törés az idősorban, LT esetében ideiglenes adatok.

Forrás: Eurostat, [tespm070,] [ilc_iw05], [ilc_iw07] , EU SILC.

A rugalmas szerződéses megállapodások segíthetnek a munkaerőpiaci igények kielégítésében, ugyanakkor fokozottabb munkaerőpiaci szegmentációt idézhetnek elő, és ronthatják a munka minőségét. Az atipikus munkavégzési formák – például az ideiglenes és a részmunkaidős foglalkoztatás – a munkáltatók és a munkavállalók számára is nagyobb rugalmasságot biztosíthatnak. Megfelelően magas áttérési arányok esetén ezek „belépőként” is szolgálhatnak a stabil foglalkoztatásba és a jobb munkafeltételek felé. Egyes esetekben azonban korlátozzák a felfelé irányuló mobilitást, tartóssá teszik a bizonytalanságot, és rossz munkafeltételekkel, alacsonyabb jövedelemmel, valamint a szociális védelemhez, a képzéshez és az érdekképviselőhöz való korlátozott hozzáféréssel járnak együtt²⁷. A növekvő foglalkoztatási ráták mellett az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalók aránya az összes munkavállaló között tovább csökkent, és 2024-ben 11,6%-ot tett ki az EU-ban. A tagállamok közötti különbségek továbbra is jelentősek.

Az enyhe javulás ellenére a határozott idejű szerződések közel háromszor gyakoribbak a fiatalok körében, és gyakrabban fordulnak elő a nők, mint a férfiak körében. Emellett egyes tagállamokban viszonylag magas az ideiglenes foglalkoztatás aránya és alacsony a határozatlan idejű szerződésekre való áttérési aránya. Ez arra utal, hogy a határozott idejű munkaszerződések tartós foglalkoztatásba való „belépőként” játszott szerepe korlátozott.

²⁷ Lásd: Eurofound, [Labour market segmentation](#), *European Industrial Relations Dictionary* (munkaerőpiaci szegmentáció, európai munkaügyi kapcsolatok szótára), 2019.

2024-ben minden második ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállaló akaratán kívül dolgozott ideiglenes foglalkoztatásban – ez az összes munkavállaló 6,4%-ának felel meg.

Összefoglalva: a nem önként vállalt határozott idejű foglalkoztatás (15–64 éves korosztály) továbbra is a munkaerő jelentős hányadát érinti, noha 2023 óta 0,5 százalékponttal csökkent. Ebben a tekintetben jelentős különbségek figyelhetők meg a tagállamok között, és előfordulása ismét magasabb a fiatalok és a nők körében. A részmunkaidős foglalkoztatásban is van egy nem önként vállalt összetevő, amely néhány tagállamban annak ellenére maradt továbbra is jelentős, hogy uniós szinten összességében csökkent. Az aktív munkaerőpiaci intézkedések és a jobb minőségű munkahelyek felé irányuló átmeneteket elősegítő hatékony foglalkoztatási szolgáltatások, a munkáltatók számára nyújtott ösztönzők a teljes munkaidős, határozatlan idejű foglalkoztatásra, valamint a szociális védelemhez és a tanulási lehetőségekhez való megfelelő hozzáférés mind hozzájárulhat a munkaerőpiac szegmentációjának csökkentéséhez és a munkaminőség javításához.

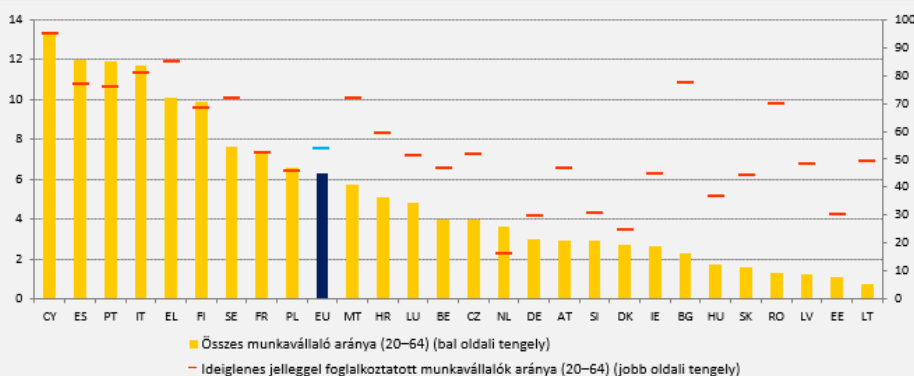
A nem önként vállalt határozott idejű munkaszerződéssel való foglalkoztatás elterjedtsége jelentősen eltér az uniós tagállamokban, de a legtöbb tagállamban az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalók nagy hányadát érinti

Határozott idejű munkaszerződések 2024-ben az EU-ban:

A nem önként vállalt határozott idejű munkaszerződéssel foglalkoztatott munkavállalók százalékos aránya az összes munkavállalóhoz és az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalóhoz képest (20–64 évesek) (%-ban, 2024)

- 11,6% az összes (20–64 éves) munkavállaló körében
- 33,3% a fiatal (15–29 éves) munkavállalók körében

az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott összes munkavállaló közül 53,7% azoknak az aránya, akik nem önként vállalt határozott idejű munkaszerződéssel való foglalkoztatásban vesznek részt (kb. 10,6 millió munkavállaló)

Megjegyzés: ES és FR esetében eltér a fogalom meghatározás. BG esetében törés az idősorban. Alacsony megbízhatóságú adatok EE, MT, AT és SI esetében. Az összesített adatok LV esetében kizárólag a „Csak határozott idejű munkaszerződéssel rendelkezésre álló munkahely” esetére, míg SK esetében kizárólag a „Nem talált állandó munkahelyet” esetére vonatkoznak.

Forrás: Eurostat [[lfsa_etgar](#)], EU LFS.

A digitális transzformáció átalakítja az európai munkaerőpiacokat: az EU-ban minden tizedik munkavállaló használja a generatív mesterséges intelligenciát²⁸. A mesterséges intelligencia (MI) hatékony eszközöket kínál az innováció előmozdításához, a termelékenység növeléséhez és Európa globális versenyképességének erősítéséhez. A munkahelyi digitális nyomon követés és a munkafolyamatok algoritmikus irányítása átalakítja a munkaszervezést, a koordinációt, a felügyelet és a vezetés módját²⁹. Rugalmas webdizájn és végrehajtás esetén az MI és az algoritmikus irányítási rendszerek munkahelyi alkalmazása növelheti a hatékonyságot, egyszerűsítheti a toborzást, csökkentheti a torzítást és javíthatja a munka minőségét³⁰. Ezeket az eszközöket azonban megfelelően kell kezelni annak érdekében, hogy eloszlassák a fokozott munkaterheléssel, az állandó nyomon követéssel, a lehetséges elfoglaltságokkal és a munkavállalók adatvédelmi kockázataival kapcsolatos aggályokat. E tekintetben az MI-rendelet világos, kockázatalapú szabályokat határoz meg az MI-t fejlesztők és alkalmazók számára. Ezek az MI különleges felhasználási eseteire terjednek ki, biztosítva a biztonságot, az alapjogok védelmét és az emberközpontú MI-t, miközben erősítik az MI elterjedését, és az MI-vel kapcsolatos beruházásokat és innovációt az EU-ban³¹. Ezen túlmenően a mesterséges intelligencia alkalmazásának ösztönzésére vonatkozó stratégia – amely az MI elterjedését ösztönzi tíz uniós iparágban és a közszektorban – elismeri annak fontosságát, hogy a mesterséges intelligenciát valamennyi munkahelyen felelősségteljesen és előnyösen lehessen felhasználni.

²⁸ Lásd: Eurofound, [2024. évi európai munkakörülmény-felmérés: Első megállapítások](#), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2025.

²⁹ 2024-ben az uniós munkavállalók 37%-át követték nyomon digitálisan a munkaidő, 36%-át pedig a be- és kilépés tekintetében. A felmérés adatai azt is mutatják, hogy az uniós munkavállalók 24%-ának munkaideje automatikusan kerül kiosztásra.

³⁰ Lásd a [2025. évi Eurobarométer felmérést](#).

³¹ Lásd: [az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2024/1689 rendelete \(2024. június 13.\) a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról](#).

A foglalkoztatási viszony helyes meghatározása, valamint az algoritmikus irányításban az átláthatóság, a méltányosság, az emberi felügyelet, a biztonság és az elszámoltathatóság előmozdítása kulcsfontosságú a platform-munkavállalók és a munkaminőség javítása szempontjából. A hivatkozási pont a platformalapú munkavégzésről szóló irányelv³². 2025-ben várhatóan 43 millió munkavállaló dolgozik majd egy vagy több digitális munkaplatformon keresztül az Európai Unióban. A platformalapú munkavégzés rugalmasságot és kiegészítő – sőt akár elsődleges – jövedelmet is biztosíthat. Emellett csökkentheti a piacra lépés akadályait a fiatalok, a migránsok vagy a fogyatékkal élő személyek számára. Ugyanakkor a platformalapú munkavégzés gyakran összefügg a bizonytalansággal, az alacsony jövedelemmel, a szociális védelemhez való korlátozott hozzáféréssel, valamint az átláthatatlan algoritmikus irányítással kapcsolatos kihívásokkal. Továbbá, mivel a digitális platformokon keresztül végzett legtöbb munka online zajlik, a határokon átnyúló munkafolyamatok sok esetben rejtve maradnak, nyomon követésük pedig nehéz. Az EU-ban a platformokon keresztül dolgozó személyek többsége önfoglalkoztatónak minősül, bár a becslések szerint a valóságban 5,5 millió fő esetében ez téves minősítés³³.

A platform-munkavállalók mintegy 55%-a keres a minimálbérnél kevesebbet. A platformalapú munkavégzésről szóló irányelv – amelynek célja a platformalapú munkavégzés munkakörülményeinek javítása – 2024 decemberében lépett hatályba, a tagállamoknak pedig két év áll rendelkezésükre az irányelv nemzeti jogba való átültetésére. Az irányelv olyan kérdésekkel foglalkozik, mint a foglalkoztatásra irányuló jogviszony téves besorolása, az algoritmikus irányítás és a határokon átnyúló munkavégzés átláthatósága. Az irányelv célja, hogy tisztességes munkafeltételeket és minőségi munkahelyeket teremtsen a platformalapú munkavégzés során, miközben támogatja a digitális munkaplatformok fenntartható növekedését az EU-ban.

³² Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a platformalapú munkavégzés munkakörülményeinek javításáról. Lásd Európai Tanács, [Platform-munkavállalók: a Tanács a munkakörülményeik javítását célzó új szabályokat fogadott el](#).

³³ Európai Bizottság: [A hatásvizsgálati jelentés vezetői összefoglalója, amely a következő dokumentumot kíséri – Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a platformalapú munkavégzés munkakörülményeinek javításáról](#), 2021.

A digitális innováció lehetőséget kínál termelékenyebb és színvonalasabb munkahelyek létrehozására, ugyanakkor munkaintenzitás növekedéséhez és a munka és a magánélet közötti határok elmosódásához is vezethet. A digitális technológiák például lehetővé tették a távmunkavégzés elterjedését. 2024-ben a munkavállalók mintegy 20%-a dolgozott otthonról legalább az idő egy részében. Egy 2025. évi Eurofound-felmérés szerint³⁴ 2024-ben a válaszadók több mint 50%-a hetente több alkalommal szeretett volna otthonról dolgozni, míg 24% kizárólag az otthoni munkavégzést preferálta.

A műszaki haladás és az ehhez kapcsolódó távoli helyről történő és hibrid munkavégzési modellek a munkaidő-beosztásra is hatással lehetnek. Általánosságban elmondható, hogy az EU-ban optimalizálódtak a normál, teljes munkaidős munkavégzéstől eltérő és a munka minőségét kedvezőtlenül befolyásoló munkaidő-beosztások. 2024-ben az összes foglalkoztatott személy (20–64 éves korosztály) 6,6%-a dolgozott hosszú munkaidőben, szemben a 2023. évi 7,1%-kal. Az atipikus munkaidőben dolgozók aránya azonban továbbra is magas volt, elérte a teljes foglalkoztatás (20–64 éves korosztály) 33,6%-át. Miután az európai ágazatközi szociális partnerek közötti tárgyalások nem vezettek eredményre a távmunkáról szóló 2002. évi keretmegállapodás aktualizálását illetően, valamint figyelembe véve a kijelentkezéshez való jogról szóló 2021. évi európai parlamenti állásfoglalást³⁵, az Európai Bizottság hivatalos kétszakaszos konzultációt folytatott a szociális partnerekkel a lecsatlakozáshoz való jogról és a távmunkavégzésről.

A megfelelő szociális védelemhez való hozzáférés a különböző szerződéstípusok és foglalkoztatási státuszok esetében továbbra is kihívást jelent, különösen az atipikus formákban dolgozó munkavállalók és az önfoglalkoztatók számára. A szociális védelemhez való hozzáférés a foglalkoztatás minőségének másik fontos jellemzője. Tizennyolc tagállamban legalább egy atipikus formákban dolgozó munkavállalói csoport esetében formai fedezetbeli hiányosságokat tártak fel, különösen a munkanélküli-ellátások, a táppénz, valamint az anyasági vagy apasági ellátások terén. Az önfoglalkoztatók esetében tizenkilenc tagállamban azonosítottak fedezetbeli hiányosságokat; ezek különösen a munkanélküli-séghez, a munkabalesetekhez és a foglalkozási megbetegedésekhez kapcsolódó ellátások esetében voltak a legjelentősebbek. Emellett egyes munkavállalói vagy önfoglalkoztatói csoportok számára a hozzáférés kizárólag önkéntes (részvételi, ún. „opt-in” rendszerek) alapú, és az igénybevétel aránya tagállamonként rendkívül eltérő.

³⁴ Eurofound, [Quality of life in the EU in 2024: Results from the Living and Working in the EU e-survey](#), (Életminőség az EU-ban 2024-ben – Az EU-ban tapasztalt élet- és munkakörülményekről szóló online felmérés eredményei), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2025.

³⁵ Európai Parlament, [Az Európai Parlament 2021. január 21-i állásfoglalása a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a kijelentkezéshez való jogról](#), 2021.

Az uniós országok mintegy egynegyedében a szociális védelemre szoruló atipikus formákban dolgozó munkavállalók kisebb valószínűséggel részesültek szociális ellátásban, mint a tipikus formában dolgozók. Az önfoglalkoztatók tehát továbbra is az a csoport, akik a legkisebb valószínűséggel jutnak szociális ellátáshoz. A jövedelmi szegénység lényegesen gyakoribb volt az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalók (13,4%), a részmunkaidős munkavállalók (13,8%), valamint az önfoglalkoztatók (20,9%) körében, mint az állandó alkalmazottak (6,3%) között. A munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről szóló, 2019. novemberi tanácsi ajánlás végrehajtása kulcsfontosságú a fennmaradó lefedettségi hiányok felszámolásához és átlátható, megfelelő rendszerek előmozdításához.

EU-szerte és a tagállamokban egyaránt jelentős regionális eltérések figyelhetők meg a NEET-fiatalok arányában

2024-ben a **NEET-fiatalok aránya** az EU-ban: **11,1%**

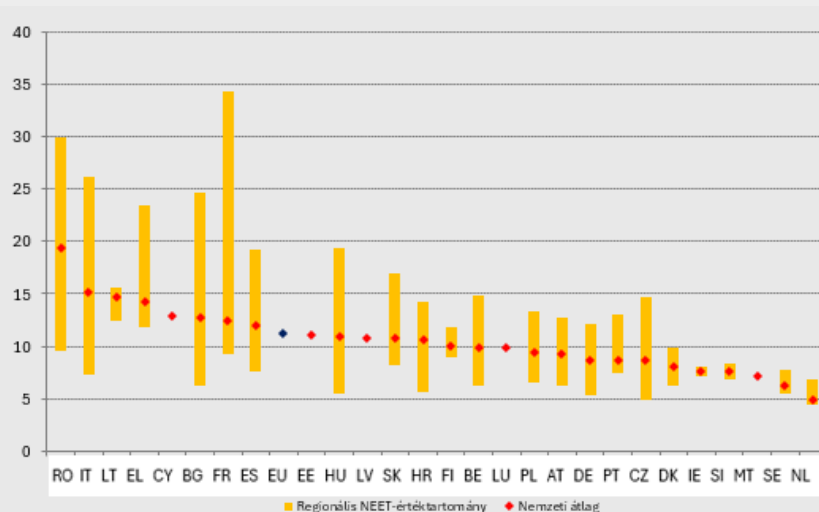
Magasabb a **nők (12,1%)** és **az EU-n kívül születettek (18,4%)** körében, valamint a **vidéki területeken**

A **NEET-fiatalok aránya** 2024-ben:

- uniós országok szerinti bontásban: **4,4–19,4%**

régiók (NUTS II régiók) szerinti bontásban: **4,4–34,4%**

A NEET-fiatalok (15–29 évesek) aránya regionális szinten (NUTS II régiók) tagállamok és tagállami átlagok szerint, 2024

Megjegyzés: CY, EE, LV, LU és MT esetében nem állnak rendelkezésre regionális (NUTS II) adatok.

Forrás: A Foglalkoztatási Főigazgatóság számításai; Eurostat [[adat_lfse_22](#)].

A nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya tovább csökkent az EU-ban. Ez az arány 2024-ben 11,3%-ról 11,1%-ra mérséklődött. A NEET-fiatalok (15–29 éves korosztály) aránya továbbra is magasabb a nők, mint a férfiak körében, illetve az EU-n kívül születettek esetében a belföldi születésűekhez képest, valamint magasabb a vidéki térségekben, mint a nagyvárosokban, városokban és elővárosokban. Ugyanakkor a Covid19-járvány óta tartó folyamatos javulást követően 2024-ben a munkanélküliségi ráta a (15–24 éves) fiatalok körében kis mértékben, 14,9%-ra emelkedett (11,4%-ra a 15–29 évesek körében), és továbbra is az összesített munkanélküliségi ráta több mint kétszerese. Különösen magas az alacsonyabb képzettségű és az EU-n kívül született fiatalok körében. A szakképzésben és a felsőoktatásban frissen végzett (20–34 éves) fiatalok foglalkoztatási rátája 2024-ben csökkent az EU-ban (sorrendben 80,0%-ra, illetve 86,7%-ra), ami arra utalhat, hogy egyre nehezebbé vált a belépésük a munkaerőpiacra. Ez a helyzet arra mutat rá, hogy folyamatos fellépésre van szükség a fiatalok munkaerőpiacra való belépését akadályozó strukturális kihívások leküzdéséhez, tekintettel az elvesztegetett potenciálra és a pályafutás hosszabb távú kilátásait fenyegető kockázatokra. A megerősített ifjúsági garancia azzal támogatja a NEET-fiatalokat, hogy a munkahelye elvesztését vagy a formális tanulás befejezését követő négy hónapon belül valamennyi fiatal színvonalas állást kaphasson, illetve további oktatásban, tanulószerveződéses gyakorlati képzésben vagy gyakornoki képzésben részesüljön³⁶.

A munkával töltött életszakasz meghosszabbítása hozzájárul a tevékeny időskorhoz, csökkenti a munkaerő- és szakemberhiányt, valamint elősegíti az erős szociális védelmi rendszerek fenntartásának képességét. 2024-ben az 55–64 évesek foglalkoztatási rátája 65,2%-ra nőtt. A tagállamok között azonban továbbra is jelentős különbségek vannak. 2030-tól az EU munkaképes korú népessége várhatóan évente 1,2 millió fővel csökken 2050-ig. Az időskorú eltartottak aránya becslések szerint a 2022. évi 36%-ról 2050-re 55%-ra, 2070-re pedig 59%-ra nő. Fontos tényezőt jelentenek többek között a korhatár előtti nyugdíjazási lehetőségek, a nyugdíjazási ösztönzők, az egészségügyi problémák, valamint olyan tényezők, mint a rugalmatlan munkahelyek és az életkoron alapuló megkülönböztetés. A nyugdíjazási ösztönzők tekintetében a nemrég elfogadott kiegészítő nyugdíjcsomag célja, hogy növelje a részvételt és a megtakarításokat a foglalkoztatói és magánnyugdíjrendszerekben, valamint javítsa a nyugdíjalapok hozzájárulását az innovatív és termelőberuházások finanszírozásához.

³⁶ [A Tanács ajánlása](#) (2020. október 30.) az „Út a munka világába – Az ifjúsági garancia megerősítése” témájában és az ifjúsági garancia létrehozásáról szóló, 2013. április 22-i tanácsi ajánlás felváltásáról (2020/C 372/01) (HL C 372., 2020.11.4., 1. o.).

Az idősebb nők esetében nagyobb volt a gazdasági inaktivitás valószínűsége, mint a férfiak esetében, gyakran a korai nyugdíjba vonulás, az ápolási-gondozási kötelezettségek miatti hosszú távú távollétek és a nemi sztereotípiáknak a munkával töltött életszakasz során felhalmozódó negatív hatása miatt. Az 55–64 éves korosztály annak ellenére képviselteti magát továbbra is jelentős arányban (28,1%) a munkaerőpiacon kívüli munkaképes korú népességben belül, hogy az elmúlt évtizedben előrelépés történt ezen a téren. E kihívások kezeléséhez olyan átfogó szakpolitikai intézkedésekre van szükség, mint a nyugdíjreformok és az aktiválási és képzési kezdeményezések. Az EU is tett lépéseket, például elfogadta a 2000/78/EK irányelvet³⁷, amelynek célja a foglalkoztatási megkülönböztetés elleni küzdelem, valamint kidolgozott egy demográfiai eszköztárat. Emellett a Tanács 2025 júniusában felkérte a tagállamokat és a Bizottságot, hogy tegyenek lépéseket az idősök támogatására abban, hogy aktívak maradjanak, és teljeskörűen ki tudják bontakoztatni munkaerőpiaci és társadalmi potenciáljukat³⁸. A jelenlegi és várható demográfiai változások, valamint a jelentős szakember- és munkaerőhiány fényében az idősebb munkavállalók potenciáljának kiaknázása kulcsfontosságú az EU növekedési potenciáljának és szociális modelljének támogatásához.

A tartósan fennálló nemek közötti foglalkoztatási különbségek és bérszakadékok kezeléséhez továbbra is jelentős erőfeszítésekre van szükség a munkaerőpiacon fennálló egyenlőtlenségek mérsékléséhez. Ha pedig figyelembe vesszük, hogy a részmunkaidős foglalkoztatás aránya a nők körében magasabb, a szakadék tovább nő. A nemek közötti foglalkoztatási különbség az EU-ban az elmúlt években kis mértékben csökkent, ami jól tükrözi, hogy a nők foglalkoztatása terén nagyobb mértékű növekedés következett be. Ennek ellenére a különbség továbbra is jelentős (2024-ben 10,0 százalékpont). Ezen a téren a tagállamok és régiók között nagy különbségek mutatkoznak, ami azt jelzi, hogy az EU egyes részein még nagyobb szükség van a beavatkozásra. A nemek közötti foglalkoztatási különbségek a gyermekes nők esetében is nagyobbak, ami az egyedülálló anyák körében hozzájárul a szegénység különösen magas kockázatához is. Ezek a különbségek a munkaerő- és szakemberhiánnyal, valamint a népesség elöregedésével jellemezhető jelenlegi helyzetben különösen kritikusak.

³⁷ A Tanács 2000/78/EK irányelve (2000. november 27.) a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról (HL L 303., 2000.12.2., 16. o.).

³⁸ [A Tanács következtetései az idősök számára a munkaerőpiaci és társadalmi potenciáljuk teljes körű kibontakoztatásához nyújtott támogatásról.](#)

A nemek közötti bérszakadék jelentős, 12,0%-os az EU-ban (2023-as adat). A bérszakadék az elmúlt évtizedben 4 százalékponttal csökkent. A bérszakadékot a gazdasági tevékenységek és foglalkozások nemek közötti különbségei, a nők vezető pozíciókban való alulreprezentáltsága, a részmunkaidős és a határozott idejű foglalkoztatási formákban való túlreprezentáltsága, a munka és a gondozási feladatok összeegyeztetésének nehézségei, valamint a megkülönböztetés és a nem átlátható bérstruktúrák okozzák. E jövedelmi különbségek az élet későbbi szakaszában a nyugdíjak terén a nemek között fennálló jelentős egyenlőtlenséghez vezetnek.

Az EU 2020 és 2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégiájával³⁹ összhangban tartós szakpolitikai fellépésre van szükség a nők munkaerőpiaci részvételét akadályozó korlátok felszámolásához. Ide tartozhat az elérhető árú, minőségi koragyermekkori nevelés és gondozás, valamint a tartós ápolási-gondozási szolgáltatások nyújtásának és hozzáférhetőségének javítása. Emellett az adórendszer célzott reformjai is jobb ösztönzőket teremthetnek a nők számára a munkavállaláshoz. Ezek az intézkedések összhangban állnak a koragyermekkori nevelésről és gondozásról (beleértve a felülvizsgált barcelonai célokat) szóló tanács ajánlással, valamint a megfizethető magas színvonalú tartós ápoláshoz-gondozáshoz való hozzáférésről szóló tanácsi ajánlással⁴⁰.

Az EU-n kívül születettek munkaerőpiaci integrációját akadályozó korlátok felszámolásával mérséklődhet a munkaerő- és szakemberhiány, kezelhetővé válhat a demográfiai változás és előmozdítható a társadalmi kohézió. Az EU-n kívül születettek az uniós munkaerő több mint egytizedét teszik ki. E csoport munkaerőpiaci részvételi és foglalkoztatási rátája azonban továbbra is alacsonyabb, mint más csoportoké. Ennek következtében közülük mintegy 7,4 millió munkaképes korú, munkaerőpiacon kívüli személy van az EU-ban. Ez a fennálló munkaerőhiány ellenére van így. Ez a lemaradás több, a munkaerőpiaci helyzetükkel és társadalmi integrációjukkal összefüggő akadályból ered. Ilyen akadály az alacsony iskolai végzettség, a nyelvtudás hiánya, a megkülönböztetés, valamint a rossz egészségi állapot. Noha a migránsok nagyjából egyharmadát kitevő felsőfokú végzettséggel rendelkezők foglalkoztatási kilátásai jobbak, képesítéseik elismerésének nehézségei továbbra is jelentős akadályt jelentenek, gyakran alacsonyabb szakképesítést igénylő munkakörökbe kényszerítve őket. A migránsok munkaerőpiaci integrációjának fokozása hozzájárulhat az ápolási-gondozási ágazatban fennálló munkaerőhiány csökkentéséhez.

³⁹ [Az egyenlőségközpontú Unió: a 2020 és 2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia, COM\(2020\) 152 final.](#)

⁴⁰ [A Tanács ajánlása \(2022. december 8.\) a kisgyermekkori nevelésről és gondozásról: a 2030-ra vonatkozó barcelonai célok \(2022/C 484/01\), HL C 484., 2022.12.20., 1. o. és a Tanács ajánlása \(2022. december 8.\) a megfizethető magas színvonalú tartós ápoláshoz-gondozáshoz való hozzáférésről \(2022/C 476/01\) \(HL C 476., 2022.12.15., 1. o.\).](#)

Az oktatási egyenlőtlenségek növekednek: az elmúlt évtizedben romlott a hátrányos helyzetű tanulók alapkészségeinek szintje

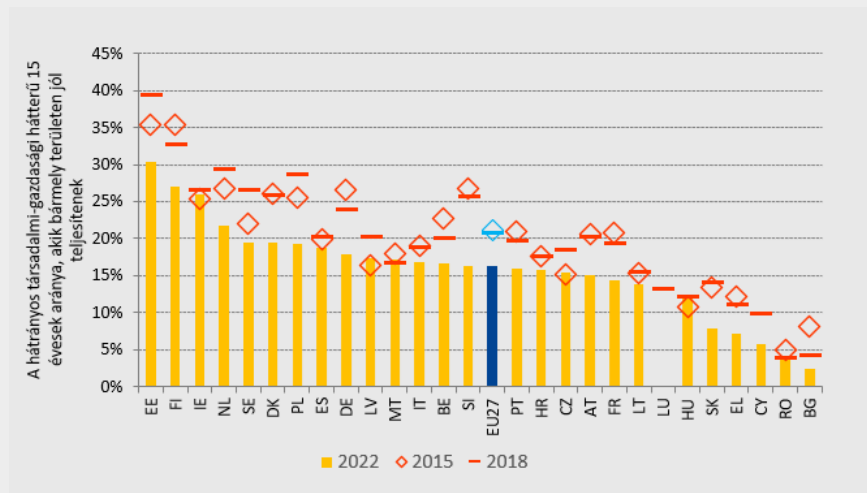
A hátrányos társadalmi-gazdasági háttérű 15 évesek aránya, akik a szövegértés, a matematika és a természettudományok terén területén jól teljesítenek (2022, 2018, 2015)

A **hátrányos helyzetű, jól teljesítő tanulók aránya** csökkent:

- **21,1%-ról** (2015)
 - **és 20,8%-ról** (2018)
 - **16,3%-ra** (2022)
- szemben **az előnyös háttérű tanulók arányával (59,0%)**

Az elmúlt évtizedben **szinte valamennyi tagállamban romlott a helyzet**

Továbbra is **jelentős különbségek** vannak az uniós országok között

Megjegyzés: Óvatosságra van szükség a Dániára, Írországra, Lettországra és Hollandiára vonatkozó 2022. évi adatok értelmezésekor, mivel egy vagy több PISA-felmérés szerinti mintavételi standard nem teljesült. LU csak a 2018. évi PISA-felmérésben vett részt.

Forrás: Európai Bizottság, [Oktatási és Képzési Figyelő](#) (2025).

A tanulók alapkészségeinek drámai romlása rávilágít arra, hogy e kedvezőtlen tendencia megfordításához oktatási és képzési rendszereinkben sürgős fellépésre van szükség. A 2022. évi PISA-felmérés adatai alapján a tanulók alapkészségeinek drámai visszaesése az alulteljesítők arányának számottevő növekedésében mutatkozik meg (matematikából 29,5%, szemben a 2018. évi 22,9%-kal). Az adatok egyúttal a legjobban teljesítők arányának csökkenését is jelzik (ugyanezen a területen 7,9%, szemben a 2018. évi 11%-kal). Ezen túlmenően 2022-ben a hátrányos társadalmi-gazdasági háttérű tanulók mindössze 16,3%-a teljesített jól az alapkészségek terén⁴¹, szemben az előnyös háttérű tanulók 59,0%-ával. Az alapkészségek hiánya jelentős akadályt jelent a későbbi továbbképzés szempontjából, és gátolja a termelékenység növekedését.

⁴¹ Legalább a 4. szint elérése az OECD PISA-skáláján a szövegértés, a matematika vagy a természettudományok valamelyikében.

A tanulók körében tapasztalható alacsony digitális jártasság – beleértve az MI-műveltséget –, valamint gyenge polgári kompetenciák komoly aggodalomra adnak okot, különösen az információmanipuláció és a dezinformáció előfordulási gyakoriságának növekedésével összefüggésben. A tanulók mindössze 63%-a rendelkezik megfelelő állampolgári ismeretekkel (ICCS 2022), míg 43%-uk nem rendelkezik alapvető digitális készségekkel (ICILS 2023)⁴². A gyenge digitális készségek rontják a tanulók képességét arra, hogy boldoguljanak a digitális korban, eligazodjanak a technológiai változások között, fellépjenek a dezinformációval szemben, valamint biztonságosan használják a kialakulóban lévő technológiákat, például a mesterséges intelligenciát. A digitális készségek a digitális jóllét szempontjából is alapvetőek, mivel segítik a tanulókat abban, hogy egészségesebb és kiegyensúlyozottabb kapcsolatot alakítsanak ki a technológiával. A fiatalok és a pedagógusok digitális készségeinek fejlesztése érdekében a Bizottság végrehajtja a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó digitális oktatási cselekvési tervet, és jelenleg is dolgozik a digitális oktatás és készségek jövőjére vonatkozó ütemterv előkészítésén. A készségek uniója égisze alatt a Bizottság elindította az alapkészségekre vonatkozó cselekvési tervet⁴³, amely számtalan kezdeményezést foglal magában az alapkészségek hiányának kezelése érdekében.

Pozitív fejleményként megállapítható, hogy a korai iskolaelhagyók aránya csökkent, míg a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya nőtt. 2024-re az EU-ban a korai iskolaelhagyók aránya (a 18–24 évesek körében 9,4%) 2002-höz képest csaknem a felére csökkent. Ennek ellenére is 3,1 millió fiatal felnőtt továbbra is legfeljebb az alsó középfokú oktatásban vesz részt, és ebben a csoportban aránytalanul felülreprezentáltak a fogyatékkal élő személyek, a harmadik országbeli állampolgárok és a romák. Ez alacsonyabb foglalkoztatási rátához és a továbbképzésben való alacsonyabb részvételhez vezet. Mindez veszélyezteti az egyének azon képességét, hogy teljeskörűen kibontakoztassák a bennük rejlő potenciált. Ez hosszabb távon a kapcsolódó közkiadások növekedésével és az állami bevételek csökkenésével is együtt jár. Egy szakképzésben szerzett bizonyítvány vagy felsőoktatásban szerzett oklevél jelentősen javíthatja az egyének munkaerőpiaci kilátásait. A szakképzésben ez különösen igaz azokra a frissen végzettekre, akik munkaalapú tanulásban vettek részt. Az Unióban jelentősen (a 25–34 évesek körében 2015 és 2023 között 36,5%-ról 44,1%-ra) nőtt a felsőfokú végzettséggel rendelkező fiatalok aránya, amit az egyetemekhez való szélesebb körű hozzáférés, a munkaerőpiacon a magas szintű készségek iránti növekvő kereslet, valamint az alacsonyabb munkanélküliség és a magasabb jövedelmek kilátása ösztönzött.

⁴² Európai Bizottság: *Oktatási és Képzési Figyelő 2025 – Összehasonlító jelentés*, az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

⁴³ [Az Európai Bizottság közleménye – Az alapkészségekre vonatkozó cselekvési terv, COM\(2025\) 88 final, 2025.3.5.](#)

Ugyanakkor a stratégiai ágazatokban végzett munkához szükséges megfelelő készségekkel rendelkező diplomások tekintetében továbbra is hiány mutatkozik. Különösen tartós a szakemberhiány az olyan területeken, mint a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (STEM). E készségek különösen fontosak a zöld átállás sikeréhez, valamint más stratégiai ágazatokban, például a biztonság és a kiberbiztonság, a védelem és az úrkutatás, a mesterséges intelligencia, a tiszta technológiák, a korszerű gyártás, a biotechnológia és az egészségügyi ellátás területén. Emellett ezek az ágazatok az EU technológiai szuverenitása, ezen belül digitális vezető szerepe szempontjából is kulcsfontosságúak. Mindezek alapján a Bizottság által a 2030-ra javasolt uniós célok a következők: a felsőfokú STEM-oktatásban a beiratkozott hallgatók arányának el kell érnie a 32%-ot, a középszintű szakmai STEM-alapképzésben részt vevő tanulók arányának pedig a 45%-ot. A készségek uniója részeként a STEM (a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika) oktatási stratégiai terv⁴⁴ célja a STEM-területeken a beiratkozások számának növelése, a készségfejlesztés támogatása és a nemek közötti egyenlőtlenség csökkentése. Emellett a hamarosan elkészülő uniós szakképzési stratégia célja, hogy a szakképzést vonzóbbá, befogadóbbá és rugalmasabbá tegye. Végül a Tanulószerződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetsége hozzájárul a STEM-területeken lányok és nők számára tanulószerződéses gyakorlati képzések fejlesztéséhez, hogy ezzel is vonzóbbá tegye számukra a STEM-tanulmányokat, és segítse munkaerőpiacon maradásukat.

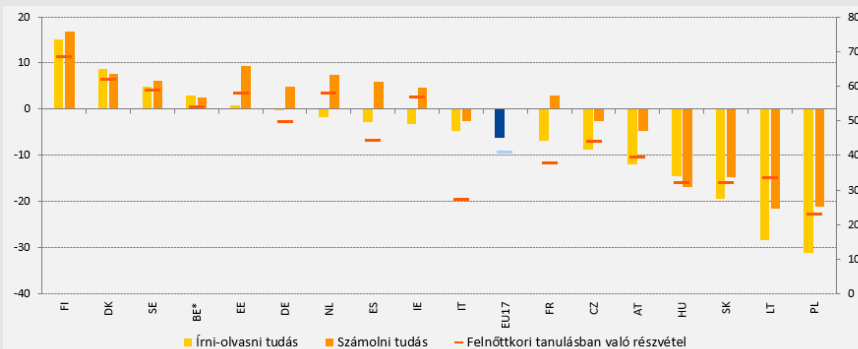
Az elmúlt évtizedben csökkent a felnőttek írástudása, különösen azokban az országokban, ahol alacsony a felnőttkori tanulásban való részvétel

Az írástudás és a számolási készség pontszámainak változása a (16–65 éves) felnőttek körében 2013 és 2023 között (százalékpont, bal tengely) és a felnőttkori tanulásban való részvétel (a felnőttek %-a, jobb tengely)

2023-ban **minden ötödik felnőtt gyengén teljesített az írástudás és a számolási készség terén**

Az **írástudás** átlagosan **csökkent**, míg a **számolási készség** nagyrészt változatlan maradt

Az **írástudás és a számolási készségek jelentős csökkenése** azokban az országokban, ahol **alacsonyabb a felnőttkori tanulásban való részvétel**

Megjegyzés: Az oktatásban és képzésben való részvétellel kapcsolatos adatok a felnőttoktatási felmérés és az uniós munkaerő-felmérés fogalom meghatározásához igazított különleges kivonatokból származnak; BE esetében az adatok csak Flandriára vonatkoznak.

Forrás: Felnőttek készségfelmérése (OECD, 2023).

⁴⁴ [A Bizottság közleménye – A STEM oktatási stratégiai terv: a versenyképességet és az innovációt szolgáló készségek \(COM\(2025\) 89 final, 2025.3.5.](#)

2023-ban az EU-ban a felnőttek mintegy egyötöde mind az írástudás, mind a számolási készség terén gyengén teljesítőnek számított⁴⁵. A felnőttek írástudása és számolási készségei terén éppen azokban az országokban rögzítettek jelentős visszaesést, ahol a felnőttkori tanulásban való részvételi arányok alacsonyabbak. A felnőttkori tanulásban való részvétel tekintetében a népességcsoportok (például a magasan képzettek és az alacsony képzettségűek, a foglalkoztatottak és a munkanélküliek, valamint a gazdaságilag aktív népességen kívül élők) között és foglalkozás szerint is jelentős eltérések mutatkoznak⁴⁶. A csoportok közötti eltérő részvételi szintek arra utalnak, hogy továbbra is vannak akadályok. A személyes képzési költségvetések (például az egyéni tanulási számlák)⁴⁷ fontos szerepet játszanak a tanulás iránti kereslet ösztönzésében. A tanulási lehetőségek bővítése érdekében a készségek uniója olyan kezdeményezéseket foglal magában, mint az egyéni tanulási számlák, a mikrotanúsítványok kiterjesztése⁴⁸ és az innovatív közösségi tanulási terek kialakítása, különösen az alacsony képzettségűek számára. Összességében a készségek uniója átfogó megközelítést kínál a felnőttek tanulásban való részvételi arányának növelésére, valamint arra, hogy az EU munkaerőjét a jövőhöz szükséges megfelelő készségekkel ruházza fel.

A felnőttek tanulásban való részvételének növelése kulcsfontosságú a szakemberhiány kezeléséhez, a termelékenység, a versenyképesség és a társadalmi kohézió erősítéséhez. A felnőttoktatási felmérés 2022. évi adatai szerint a felnőttkori tanulásban való részvétel (a munka közbeni irányított képzés nélkül) az EU-ban az előző 12 hónap során enyhe növekedést mutatott⁴⁹: a 2016. évi 37,4%-ról 2022-re 39,5%-ra nőtt. A munkaerő-felmérés 2022 és 2024 közötti adatai pedig további lehetséges növekedésre utalnak. Mindazonáltal ez a szint az Európa előtt álló jelentős átalakulások fényében továbbra is túl alacsony, a tagállamok közötti különbségek pedig továbbra is túl nagyok.

⁴⁵ Lásd: OECD: [Do Adults Have the Skills They Need to Thrive in a Changing World?: Survey of Adult Skills 2023](#) (Rendelkeznek-e a felnőttek azokkal a készségekkel, amelyekkel boldogulni tudnak változó világunkban? Felmérés a felnőttek készségeiről), OECD Skills Studies, OECD Publishing, Párizs, 2024.

⁴⁶ Míg 2022-ben a menedzserek, szakemberek, technikusok és hasonló foglalkozásúak 60,9%-a vett részt tanulási tevékenységekben, az irodai, fizikai és az alacsonyabb szakképesítést igénylő foglalkozásúak körében sokkal alacsonyabb volt a részvétel.

⁴⁷ Lásd: [a Tanács ajánlása az egyéni tanulási számlákról](#), 2022. május.

⁴⁸ Lásd: [a Tanács ajánlása az egész életen át tartó tanulást és a foglalkoztathatóságot célzó mikrotanúsítványokra vonatkozó európai megközelítésről](#), 2022. június.

⁴⁹ Ezek az adatok a felnőttoktatási felmérésből készített különleges kivonatból származnak, kivéve a munka közbeni irányított képzést, amelyet a felnőttkori tanulásra vonatkozó 2030. évi cél felé tett előrehaladás nyomon követésére használnak (lásd még: 2. melléklet).

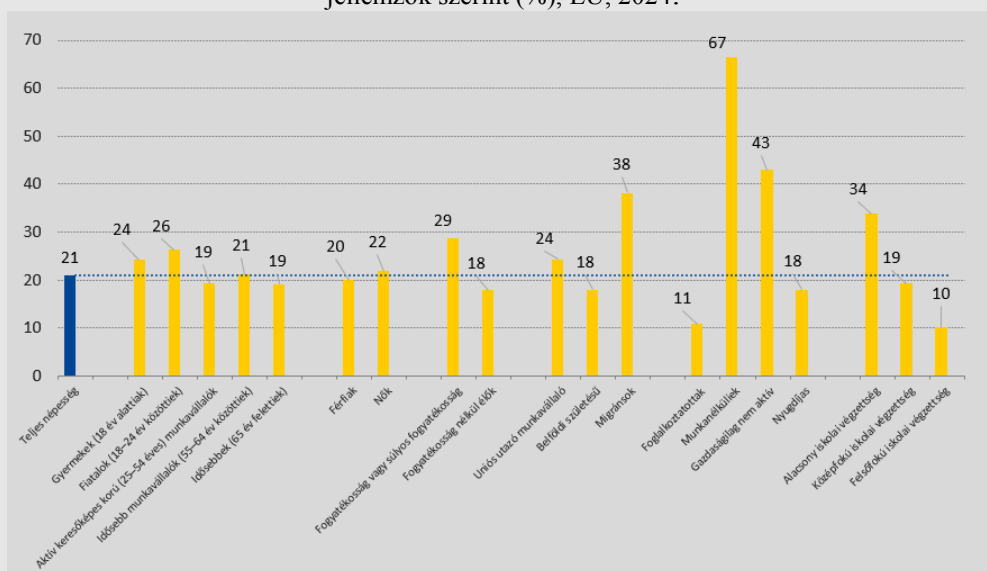
2024-ben a háztartások jövedelmi helyzete jelentősen javult, és az EU-ban enyhén csökkent a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya, és ez utóbbi terén nincs egyértelmű jele felfelé irányuló konvergenciának. A háztartások egy főre jutó rendelkezésre álló bruttó reáljövedelmének (GDHI) egy főre jutó indexe (2008 = 100) uniós szinten 2024-ben jelentősen, 141,3-ra emelkedett, ami 2,5 ponttal magasabb a 2023. évinél, elsősorban a munkavállalói jövedelmek növekedésének köszönhetően. Ez a legnagyobb növekedés 2021–2022 óta, és a trend 2025 első felében is folytatódott. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek összlétszáma 2019-hez képest mintegy 2,9 millióval csökkent (szemben a 2030-ra kitűzött legalább 15 milliós céllal). Ez azt jelenti, hogy 2024-ben az EU-ban minden ötödik ember továbbra is ki volt téve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának. A szegénységi kockázatok népességcsoportonként eltérnek, és a gyermekeket, az időseket, a fogyatékossgal élő személyeket, az alacsony képzettségűeket, az EU-n kívül születetteket és a romákat nagyobb mértékben érintik. Ugyanakkor a heterogenitás a tagállamok között és azokon belül továbbra is jellemző (mind a régiók között, mind a vidéki és városi térségek között). A munkanélküliség továbbra is a szegénység egyik fő mozgatórugója, míg a szociális ellátások nem jutnak el minden rászoruló háztartáshoz.

A szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők aránya szociodemográfiai jellemzők szerint jelentősen eltér

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya szociodemográfiai jellemzők szerint (%), EU, 2024.

2024-ben az EU-ban **minden ötödik ember és minden negyedik gyermek** volt kitéve a **szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának**

A gyermekek mellett **az idősek, a munkanélküliek, az alacsony képzettségűek, a fogyatékossgal élő személyek, az EU-n kívül születettek és a romák** a leginkább érintettek

Megjegyzések: A 2024. évi értékek valamennyi tagállam tekintetében a 2023. évi jövedelmekre vonatkoznak. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek arányának fogalom meghatározása eltér a 65 év alattiak és a 65 év feletti körében, mivel ez utóbbi csoport nem foglalja magában a „nagyon alacsony munkaintenzitású” komponenst.

Forrás: Eurostat [[ilc_peps01n](#)] [[ilc_peps06n](#)] [[ilc_peps02n](#)] [[ilc_peps04n](#)] [[hlth_dpe010](#)].

A közelmúltbeli javulás ellenére szinte valamennyi tagállamra jellemző, hogy minimumjövedelem-támogatás nem elegendő ahhoz, hogy kiemelje az embereket a szegénységből. A szociális védelmi ellátásokra fordított kiadások tekintetében a becslések szerint 2024-ben reálértéken szinte valamennyi tagállamban növekedés volt tapasztalható. A közelmúltban olyan reformjavaslatok születtek, amelyek célja a foglalkoztatást helyettesítő támogatások szerepének erősítése azáltal, hogy támogatják a kedvezményezettek részvételét az aktív munkaerőpiaci intézkedésekben és ösztönzik aktív álláskeresésüket. Ennek ellenére továbbra is fennállnak lefedettségi különbségek: a szegénység kockázatának kitett és a (gyakorlatilag) aktív kereső nélküli háztartásokban élő, szociális ellátásban részesülő személyek aránya 2024-ben stabilan 83,1% volt az EU-ban. Ezzel párhuzamosan az EU-ban 2024-ben átlagosan enyhén csökkent a (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentő hatása – ami jól tükrözi a szociális védelmi kiadások 2023. évi reálértékű visszaesését –, míg egyes olyan tagállamokban, ahol ez a hatás korábban magas volt, jelentősebb csökkenés volt megfigyelhető. Az „akik nem képesek megfelelően melegen tartani otthonukat” mutatóval mért energiaszegénység 2022 óta először 2024-ben csökkent több tényező együttes hatásának eredményeként, ideértve a földgáz és a villamos energia fogyasztói árának csökkenését, az energiahatékonyság-javító intézkedések kombinációját, valamint egyéb kísérő intézkedéseket. Mindazonáltal az energiaszegénység továbbra is jelentősen magasabb a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett személyek körében. A reformok és beruházások elosztási hatásainak vizsgálata továbbra is különösen fontos a szegénység kockázatára és a jövedelmi egyenlőtlenségre gyakorolt hatás figyelembevétele és a szakpolitikák kialakításának megfelelő előzetes megalapozása szempontjából.

Noha a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya kismértékben csökkent az EU-ban, de továbbra is magasabb, mint a teljes népesség körében.

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett (0–17 éves) gyermekek száma a 2023. évi 19,96 millióról 2024-ben 19,52 millióra csökkent (az EU-átlag 24,2%). Noha 2024 a második olyan egymást követő év volt, amikor az abszolút számok csökkenést mutattak, a gyermekszegénység előfordulása továbbra is 3,2 százalékponttal magasabb, mint a teljes népesség körében. Összességében 2024-ben az EU-ban közel minden negyedik gyermek ki volt téve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának. E gyermekek szegénységből és társadalmi kirekesztődésből való kiemelése elengedhetetlen ahhoz, hogy teljes mértékben kibontakoztathassák lehetőségeiket a társadalomban és a munkaerőpiacon, és meg tudják törni a szegénység generációk közötti átörökítését. Az európai gyermekgarancia⁵⁰ valamennyi tagállamban történő végrehajtása kulcsfontosságú e tekintetben.

⁵⁰ [A Tanács \(EU\) 2021/1004 ajánlása \(2021. június 14.\) az európai gyermekgarancia létrehozásáról \(HL L 223., 2021.6.22., 14. o.\).](#)

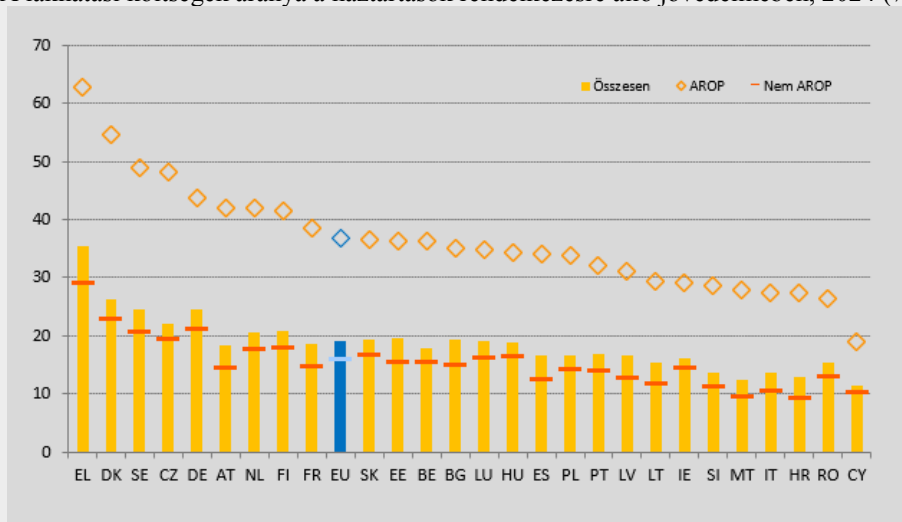
Az idősebb (65+) korosztályban a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 2024-ben tovább csökkent az EU-ban. A helyzet azonban továbbra is nagyon eltérő a tagállamok között. Az arány 19,4%-ra történő csökkenését a nők helyzetének javulása magyarázza (jóllehet a nők továbbra is lényegesen magasabb kockázatokkal szembesülnek, mint a férfiak). A csökkenés egyúttal az idősebbek körében tapasztalható jövedelmi szegénység és súlyos anyagi vagy szociális nélkülözés mérséklődését is tükrözi. A nyugdíjak összesített bérpótlási aránya uniós szinten változatlan maradt 2024-ben. A tagállamok között ugyanakkor az időskori szegénység és a jövedelempótlás tekintetében továbbra is jelentős eltérések voltak. Egyes országokban a 65 év felettiek jövedelmi szegénységi kockázata akár kétszerese volt a munkaképes korú népességénél.

A szegénységben élő háztartások a rendelkezésre álló jövedelmük jelentős részét lakhatási költségekre fordítják, ami tagállamonként nagy eltéréseket mutat

A lakhatási költségek aránya a háztartások rendelkezésre álló jövedelmében, 2024 (%)

2024-ben a **tagállamok több mint egyharmadában** a háztartások a rendelkezésre álló jövedelmük legalább mintegy egyötödét költötték lakhatási költségekre

A szegénység kockázatának kitett háztartásokat csaknem az összes tagállamban **kétszer annyira sújtja a lakásköltség-túlterhelés**

Megjegyzés: LT esetében ideiglenes adatok.

Forrás: Eurostat [[ilc_mdcd01](#)], EU SILC.

A megfizethető lakhatás továbbra is egy olyan fontos kihívás, amely a szegénység kockázatának kitétteket aránytalanul nagy mértékben érinti. Az elmúlt évtizedben az EU-ban a lakások átlagosan mintegy 10%-kal gyorsabban nőttek, mint a jövedelmek, aminek nyomán romlott a megfizethetőség⁵¹. Ugyanakkor továbbra is jelentős eltérések vannak a tagállamok, illetve a régiók és a nagyobb városközpontok között. Az EU népességének 8,2%-a élt olyan háztartásban, ahol az összes lakhatási költség a háztartás rendelkezésére álló teljes jövedelem több mint 40%-át tette ki, azaz lakhatási költségek által túlterhelt háztartásban⁵². Ez az arány a szegénység kockázatának kitéttek körében 31,1% volt, szemben a népesség többi részére jellemző 3,8%-kal. Bár a szociális lakhatás fejlettsége egyenlőtlen az uniós tagállamokban, a fogalommeghatározások, a szolgáltatók, a kiválasztási kritériumok és a felosztási mechanizmusok eltérnek. A szociális lakhatásnak vagy a jó minőségű lakhatási támogatásnak a továbbfejlesztése hozzájárulhat a lakhatáshoz való hozzáférés javításához⁵³. A szociális lakhatás biztosítása szempontjából gyakran említett kihívás az építési, valamint a telek- és a finanszírozási költségek növekedése. Bár a fogalommeghatározások és az adatgyűjtési módszerek különbségei miatt az országok közötti összehasonlítás nem könnyű, számos tagállamban megfigyelhető a hajléktalanság tendenciájának növekedése.

A Szerződések teljes mértékben elismerik, hogy a szociális párbeszéd kiemelt játszik az EU szociális piacgazdaságában. A szociális párbeszéd jelentőségét a szociális jogok európai pillére és a foglalkoztatási iránymutatások is rögzítik. A szociális partnerek 2024. évi Val Duchesse-i nyilatkozatára⁵⁴ építve a Bizottság és az európai ágazatközi szociális partnerek 2025 márciusában aláírták az európai szociális párbeszédéről szóló paktumot⁵⁵. A globális átalakulás korában a szociális párbeszéd megerősítése iránti megújított elkötelezettség részeként a paktum meghatározza azokat az intézkedéseket, amelyeket a Bizottságnak és a szociális partnereknek meg kell tenniük ahhoz, hogy előmozdítsák és megteremtsék a megfelelő feltételeket a szociális párbeszédben rejlő teljes potenciál mozgósításához valamennyi szinten. Ennek megfelelően a paktum olyan keretet kíván biztosítani, amely lehetővé teszi a szociális párbeszéd kibontakozását valamennyi szinten, beleértve a nemzeti és európai, az ágazatközi és az ágazati szinteket is.

⁵¹ Lásd: Cousin G., Frayne C., Dias Martins V. and B. Vasicek (2025), [Housing in the European Union: Market Developments, Underlying Drivers, and Policies](#) (Lakhatás az Európai Unióban: piaci fejlemények, mögöttes mozgatórugók és szakpolitikák), European Economy Discussion Paper 228., 2025. október.

⁵² A lakhatási költségek és a jövedelmek a támogatások levonása után értendők. A mutatóval kapcsolatos további részleteket lásd a 2. mellékletben.

⁵³ A fogyatékkal élő személyek intézményi kitagolása – többek között az akadálymentesített lakhatási megoldások hiánya miatt – megtorpant.

⁵⁴ [Háromoldalú nyilatkozat a dinamikus európai szociális párbeszédéről.](#)

⁵⁵ [Az európai szociális párbeszédéről szóló paktum.](#)

A szociális párbeszéd EU-n belüli megerősítéséről szóló 2023. évi tanácsi ajánlás
iránymutatást nyújt a tagállamoknak ahhoz, hogy miként lehet a legjobban előmozdítani a szociális párbeszédet és megerősíteni a kollektív tárgyalás intézményét⁵⁶. Ehhez a Bizottság többek között együttműködik a szociális partnerekkel a minőségi munkahelyekre vonatkozó ütemterv kidolgozásában. A Bizottság vállalta továbbá, hogy konzultál velük azokról a szakpolitikai kezdeményezésekről is, amelyek nem tartoznak ugyan az EUMSZ 153. és 154. cikkének hatálya alá⁵⁷, mégis különösen relevánsak számukra. Uniós szinten a szociális partnerek és a civil társadalmi szervezetek aktívan részt vesznek az európai szemeszterben, rendszeres véleménycserét és tematikus megbeszéléseket folytatnak a kiemelten fontos területekről. Mind a szociális partnerek, mind a civil társadalmi szervezetek bevonása és a velük folytatott konzultáció kulcsfontosságú a szakpolitikai döntéshozatal és a fenntartható, inkluzív változás előmozdítása szempontjából.

A tagállamoknak intézkedéseket kell hozniuk az ezen együttes foglalkoztatási jelentésben megállapított foglalkoztatási, készségfejlesztési és szociálpolitikai kihívások kezelése érdekében. Különösen a foglalkoztatási iránymutatásokkal összhangban:

- Fokozniuk kell a felnőttek élethosszig tartó továbbképzését és átképzését a versenyképesség biztosítása, a munkaerő- és szakemberhiány kezelése, a változó munkaerőpiaci helyzethez és kilátásokhoz való alkalmazkodás, valamint a méltányos zöld és digitális átállás előmozdítása érdekében, a készségek uniójával összhangban. Ez többek között a következőket foglalhatja magában: a készségekkel kapcsolatos információgyűjtési eszközök használatának integrálása; az egyéni képzési jogosultságok, például az egyéni tanulási számlák biztosításának megerősítése; valamint a mikrotanúsítványok tagállami körülményeknek megfelelő fejlesztésének, végrehajtásának és elismerésének előmozdítása, összhangban az egyéni tanulási számlákról és a mikrotanúsítványokra vonatkozó európai megközelítésről szóló tanácsi ajánlásokkal.

⁵⁶ [A TANÁCS AJÁNLÁSA \(2023. június 12.\) a szociális párbeszéd megerősítéséről az Európai Unióban \(C/2023/1389\).](#)

⁵⁷ Az EUMSZ 154. cikke kétszakaszos konzultációt ír elő az európai szociális partnerekkel a Szerződés 153. cikkében meghatározott számos szociálpolitikai kérdésről, például a munkafeltételekről, valamint a munkahelyi egészségvédelemről és biztonságról.

- Meg kell erősíteniük az aktív munkaerőpiaci intézkedéseket, valamint az állami foglalkoztatási szolgálatok kapacitását és hatékonyságát, többek között a digitális infrastruktúrába és szolgáltatásokba, az egész életen át tartó pályaorientációba, a tanácsadási szolgáltatásokba, a készségekkel kapcsolatos információgyűjtésbe és a személyzet képzésébe való beruházás révén, különösen az alulreprezentált csoportok munkaerőpiaci részvételének fokozása, valamint a minőségi munkahelyek létrehozásának, a mobilitásnak és a foglalkozásváltásoknak a támogatása érdekében,
- Elő kell segíteniük az EU-n belüli méltányos mobilitást, és mérlegelniük kell szakképzett munkavállalók harmadik országokból való bevonását és megtartását. Emellett fontolóra kell venniük intézkedések meghozatalát a hiányszakmákban dolgozó vagy a stratégiai ágazatokhoz kapcsolódó tanulmányi területeken jártas harmadik országbeli állampolgárok jogszerű, irányított migrációjának megkönnyítése céljából, miközben hatékony integrációs szakpolitikával megtámogatva biztosítják a munkaügyi és szociális jogok tiszteletben tartását és érvényesítését, ezzel kiegészítve az Unión belüli munkaerő-kínálat és -készségek kiaknázását.
- Biztosítaniuk kell a vészhelyzeti tartalékeszközök szerepét betöltő olyan munkahely-megtartási támogatási programok rendelkezésre állását, amelyek célja, hogy átmeneti sokkok – így a szerkezetátalakítási folyamatok – esetén is megőrizték a munkahelyeket (és a vállalkozásokat), és kapcsolódó továbbképzések és átképzések révén tovább fejlesszék a humán tőkét.
- Megfelelő támogatást kell nyújtaniuk az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az új zöld és digitális technológiák gazdasági és társadalmi hatásai által leginkább érintett munkavállalók és háztartások, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő munkavállalók és háztartások számára, többek között a következők révén: hatékony foglalkoztatási szolgáltatások és programok, munkaerő-felvétel és az átállást támogató ösztönzők; az aktív befogadási megközelítésen alapuló megfelelő jövedelembiztonság; a munkavállalók jogainak az MI-vel, az algoritmikus irányítással és az éghajlatváltozással kapcsolatos kockázatokkal szembeni védelme, a mesterséges intelligencia kínálta termelékenység előnyök előmozdítása mellett; a vállalkozói szellem előmozdítása, összhangban a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról szóló tanácsi ajánlással.

- A nemzeti jogszabályokkal és/vagy gyakorlatokkal összhangban és a szociális partnerek szerepének és autonómiájának teljes körű tiszteletben tartása mellett olyan bérfejlesztéseket kell előmozdítaniuk, amelyek támogatják a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát, és figyelembe veszik a termelékenység alakulását, a minőségi munkahelyek létrehozását és a versenyképesség megőrzését.
- Ki kell igazítaniuk a munkaerőpiaci szabályozásokat, valamint az adó- és szociális ellátórendszereket a munkaerőpiaci szegmentáció és a nemek közötti egyenlőtlenségek csökkentése, valamint a minőségi munkahelyek létrehozásának előmozdítása érdekében, beleértve az adók lehetséges csökkentését is, különösen az alacsony bérezésűek esetében, anélkül, hogy akadályoznák a jobban fizető munkahelyek felé való átmenetet és a munkát terhelő adóktól az olyan egyéb források felé történő elmozdulást, amelyekkel fokozottabban támogatható a foglalkoztatás és az inkluzív növekedés.
- Egészséges, biztonságos és megfelelően kialakított munkakörnyezeteket kell biztosítaniuk, amelyek a munkahelyek minőségére vonatkozó fő dimenziók.
- Elő kell mozdítaniuk a kollektív tárgyalást és a szociális párbeszédet – a szociális párbeszéd megerősítéséről szóló tanácsi ajánlással és az európai szociális párbeszédről szóló paktummal összhangban –, valamint a szociális partnerek időben történő és érdemi bevonását a releváns uniós és nemzeti szintű szakpolitikai döntéshozatalba, a munkahelyek minőségének javítása érdekében, többek között a tagállamok helyreállítási és rezilienciaépítési terveinek végrehajtásával összefüggésben és az európai szemeszter keretében.
- Megfelelő és fenntartható szociális védelmet kell biztosítaniuk mindenki számára, a szociális védelemhez való hozzáférésről szóló tanácsi ajánlással összhangban; javítaniuk kell a nem kellő mértékben biztosított személyek, például az atipikus formákban foglalkoztatott, így többek között a platformalapú munkát végző munkavállalók, valamint az önálló vállalkozók védelmét; általánosabban fogalmazva, az államháztartás fenntarthatóságának megőrzése mellett javítaniuk kell a juttatások megfelelőségét, feltételek és szabályok átláthatóságát, a jogok átruházhatóságát és a minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáférést; valamint hatékonyan támogatniuk és ösztönözniük kell a munkaképes személyek munkaerőpiaci integrációját, valamint az idősebb munkavállalók munkaerőpiacon tartását.

- Javítaniuk kell a fiatalok munkaerőpiaci kilátásait, többek között az inkluzív és minőségi szakképzés és felsőoktatás előmozdításával; a foglalkoztatási szolgálatok számára (mentorálásból, orientációból és tanácsadásból álló) célzott támogatás biztosításával; valamint színvonalas tanulószerveződéses gyakorlati képzések és szakmai gyakorlatok támogatásával, összhangban a megerősített ifjúsági garanciával és a Tanulószerveződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetségével.
- Átfogó intézkedéseket kell elfogadniuk a tanulók és a felnőttek alapkészségeinek fejlesztése és tágabb értelemben a kulcskompetenciák (többek között transzverzális készségek) fejlesztése, valamint az oktatási és képzési rendszerek teljesítményével és méltányosságával kapcsolatos strukturális kihívások kezelése érdekében. Támogatniuk kell az alapkészségek fejlesztésére irányuló tervek kidolgozását iskolai szinten, különös tekintettel a mentorálási és mentorálási programokra, a személyre szabott támogatásra és a tanárok folyamatos szakmai továbbképzésére. Differenciált tanítási és tanulási megközelítések révén elő kell mozdítaniuk az alapkészségek terén a kiválóságot.
- Az iparral való szorosabb együttműködés, a készségekkel kapcsolatos információgyűjtési rendszerekkel való kapcsolódás, valamint a mikrotanúsítványok szélesebb körű alkalmazása révén meg kell erősíteniük a szakképzés és a felsőoktatás kiválóságát, és fokozniuk kell munkaerőpiaci relevanciájukat. A készséghiányok és a meg nem felelés kezelése érdekében javítaniuk kell a képesítések automatikus elismerésére vonatkozó eljárásokat. Bővíteniük kell a felsőoktatáshoz való hozzáférést a szakképzésben végzetek és az alulreprezentált csoportok számára.
- Növelniük kell a STEM-tudományterületeken végzett hallgatók számát – különösen az IKT-területeken (beleértve a mesterséges intelligenciát is) –, a jelentős munkaerőhiánnyal küzdő és stratégiai területeken; csökkenteniük kell a nemek közötti egyenlőtlenségeket; valamint meg kell erősíteniük az együttműködést a vállalkozásokkal, a szakképző intézményekkel és az egyetemekkel annak érdekében, hogy a zöld és digitális átállás szereplőivé váljanak. A szakemberhiány kezelése érdekében meg kell erősíteniük a pedagógusok STEM-tárgyakhoz kapcsolódó képését.

- Kulcsfontosságú alaptechnológiákkal (például iskolák számára biztosított nagy sebességű hálózati összekapcsoltsággal), berendezésekkel és tanárképzéssel támogatott digitális oktatási és képzési ökoszisztémák kialakításával fejleszteniük kell a tanulók és a felnőttek digitális készségeit, beleértve a médiatudatosságot és a digitális jártasságot (és az MI-műveltséget), erősíteniük kell a kritikus gondolkodást, többek között a digitális média felelős megközelítésének előmozdítása érdekében, továbbá növelniük kell a digitális tehetségbázist a munkaerőpiacon; és a digitalizációra vonatkozó know-how-val támogatniuk kell az intézményeket, külön hangsúlyt helyezve a befogadásra és a digitális szakadék csökkentésére. Számításba kell venniük, hogy a tanulók és a felnőttek minden korosztályában fejleszteni kell a pénzügyi tájékozottságot.
- A pedagógusképző intézményekkel partnerségben meg kell erősíteniük a pedagógusok alapkészségek tanítására összpontosító alapképzését és folyamatos továbbképzését. Csökkenteniük kell a pedagógushiányt és növelniük kell a pedagógusszakma vonzerejét a munkafeltételek javításával, vonzó karrierutak kínálásával, a pályakezdő pedagógusok mentorálásával, valamint ösztönzők és támogatás révén tapasztalt pedagógusok bevonásával a hátrányos helyzetű iskolákba; továbbá a szakmába való oldalirányú belépés megkönnyítésével.
- Biztosítaniuk kell a megkülönböztetésmentességet, elő kell mozdítaniuk a nemek közötti egyenlőséget, javítaniuk kell az egyenlőség általános érvényesítését, valamint meg kell erősíteniük a nők és a hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci részvételét az esélyegyenlőség és a szakmai előmenetel előmozdítása, egyenlő munkáért egyenlő bér vagy egyenlő értékű munkáért egyenlő bér, továbbá a bérek átláthatóságának biztosítása, valamint a munka, a családi és a magánélet összeegyeztethetősége révén – többek között a megfizethető és minőségi gondozáshoz (kisgyermekkorai nevelési és gondozási szolgáltatásokhoz, illetve tartós ápolás-gondozáshoz) való hozzáférés biztosításával csakúgy, mint a családi szabadsághoz és rugalmas munkafeltételekhez való hozzáférés biztosításával a szülők és az egyéb informális gondozók számára, összhangban az európai gondozási stratégiával, továbbá a munkahelyen való akadálymentesítés biztosításával.
- Valamennyi, a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermek számára ingyenes és tényleges hozzáférést kell biztosítaniuk az egészségügyi ellátáshoz, a kisgyermekkorai neveléshez és gondozáshoz, valamint az oktatási, képzési és iskolai tevékenységekhez; illetve tényleges hozzáférést kell biztosítaniuk az egészséges táplálkozáshoz és a megfelelő lakhatáshoz, az európai gyermekgaranciával és a kapcsolódó nemzeti cselekvési tervekkel összhangban.

- Elő kell mozdítaniuk a gyermekek esélyegyenlőségét a gyermekszegénység magas szintjének felszámolása, valamint az uniós és nemzeti erőforrások lehető legjobb kihasználása érdekében. Fel kell gyorsítaniuk az európai gyermekgarancia végrehajtását, többek között megfizethető és magas színvonalú koragyermekkorai nevelés és gondozás biztosításával, valamint a korai iskolaelhagyás kezelésével. Támogatniuk kell a hátrányos helyzetű csoportokból és távoli területekről származó gyermekek és fiatalok oktatáshoz való hozzáférését, továbbá elő kell mozdítaniuk a képzést minden képesítési szinten.
- Olyan minimumjövedelem-rendszereket kell biztosítaniuk és szükség esetén megerősíteniük, amelyek megfelelő támogatást nyújtanak és aktív befogadási megközelítést alkalmaznak, összhangban az aktív befogadást biztosító megfelelő minimumjövedelemről szóló tanácsi ajánlással, valamint a munkaképes személyek munkaerőpiaci integrációjával; és elő kell mozdítaniuk a támogató és alapvető szolgáltatásokhoz, többek között az energiához való hozzáférést, különösen az alacsony jövedelmű és kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások számára.
- Értékelniük kell a beruházási reformok által a lakosság különböző csoportjainak jövedelmére gyakorolt elosztási hatásokat, összhangban a tagállami szakpolitikák elosztási hatásának pontosabb értékeléséről szóló közleménnyel.
- Támogatniuk kell a kereslet kielégítéséhez szükséges elégséges lakáskínálat biztosítását, valamint a megfizethető lakhatáshoz, a szociális lakhatáshoz és/vagy – adott esetben – a megfelelő lakhatási támogatásokhoz való hozzáférést; meg kell előzniük meg és kezelniük kell a hajléktalanságot mint a szegénység legszélsőségesebb formáját, és az integrált, személyközpontú és lakhatásközpontú stratégiai megközelítések révén küzdenek a társadalmi kirekesztés ellen; elő kell mozdítaniuk a lakóépületek és a szociális bérlakások felújítását.

- Be kell ruházniuk az egészségügyi rendszerek kapacitásába, beleértve a megelőzés és az alapellátás, valamint a népegészségügy kapacitását, az ellátás koordinálását, az egészségügyi személyzetet, valamint az e-egészségügy és a mesterséges intelligencia használatát; adott esetben csökkenteniük kell az igénybe vevők által közvetlenül fizetett térítések arányát; javítaniuk kell az egészségügyi ellátás lefedettségét; és jobb munkafeltételeket kell teremteniük az egészségügyi dolgozók számára, továbbá elő kell mozdítaniuk továbbképzésüket és átképzésüket.
- Meg kell erősíteniük a magas színvonalú, megfizethető és fenntartható tartós ápolási-gondozási szolgáltatások nyújtását, összhangban a megfizethető, magas színvonalú tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáféréstől szóló tanácsi ajánlással.
- Olyan inkluzív és fenntartható nyugdíjrendszereket kell biztosítaniuk, többek között a kiegészítő nyugdíjrendszerek fejlesztésével, amelyek a demográfiai előregedés kontextusában megfelelő időskori jövedelmet nyújtanak és lehetővé teszik a nemzedékek közötti méltányosságot.

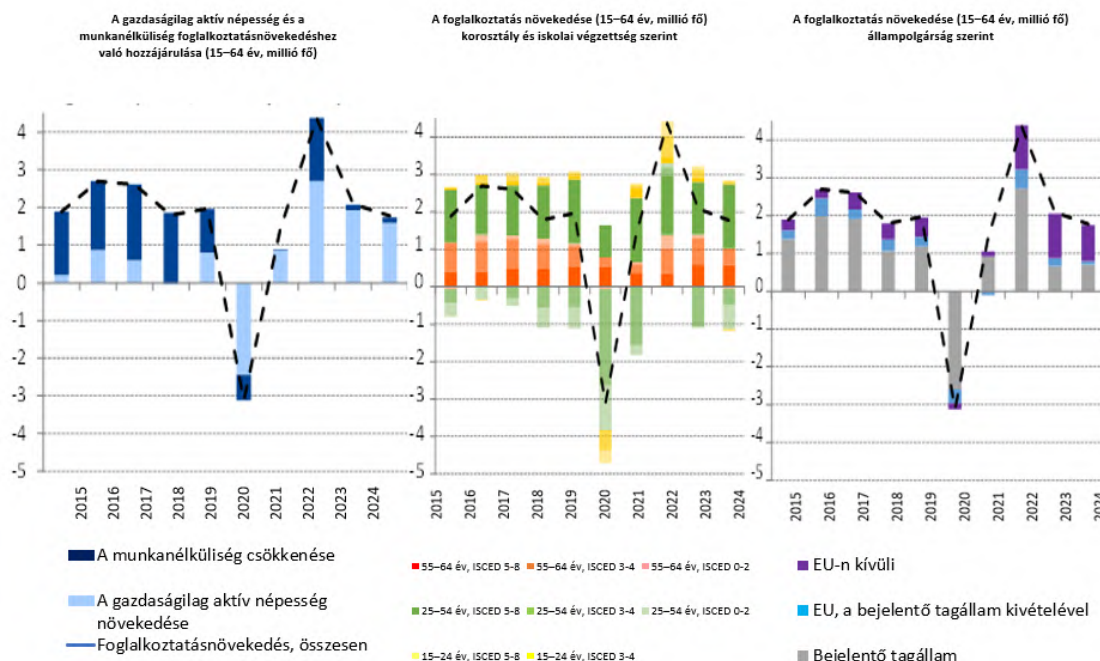
Az uniós források többek között az Európai Szociális Alap Plusz, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az Igazságos Átmenet Alap, az Erasmus+, a Technikai Támogatási Eszköz és a támogatható reformok és beruházások tekintetében a Szociális Klímaalap révén támogatják a tagállamokat az ezekkel a területekkel kapcsolatos szakpolitikai fellépés felgyorsításában.

1. FEJEZET: AZ EURÓPAI UNIÓ MUNKAERŐPIACI ÉS SZOCIÁLIS TENDENCIÁI

A foglalkoztatás növekedése 2024-ben a fokozott gazdasági és geopolitikai bizonytalanságok ellenére és a történelmi mélypontra levő munkanélküliségi ráta mellett is erőteljes maradt. A teljes foglalkoztatás 1,7 millió fővel, 219,4 millióra bővült, ami némileg lassuló, de továbbra is jelentős, 0,8%-os éves növekedési rátát és 75,8%-os foglalkoztatási rátát jelent (0,5 százalékponttal magasabbat, mint 2023-ban; lásd még a célkitűzéshez kapcsolódó háttérmagyarázatot a 2.1.1. szakaszban). A bővülést az energiaszektor vezette 7,4%-os növekedéssel, ezt követte a bányászat (4,3%), a víz- és hulladékgazdálkodás (4,2%), a művészetek és szórakoztatás (4,1%), a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás (3,5%), valamint az információ és kommunikáció (2,9%). A bányászat kivételével ezek az ágazatok az elmúlt évtized leggyorsabban növekvő ágazatai közé tartoztak. A 2023. évhez hasonlóan a 15–64 évesek körében a foglalkoztatás növekedésének 92%-át a munkaerő bővülése magyarázza, míg a munkanélküliség csökkenése csupán 8%-kal járult ehhez hozzá, a történelmi mélypontra levő, 5,9%-os munkanélküliségi ráta mellett. A rövid távú (a következő három hónapra szóló) foglalkoztatási várakozások 2024-ben a hosszú távú átlag alá estek, és – különösen a szolgáltatásokban – tovább csökkentek, miközben az építőiparban emelkedtek, és jóval kedvezőbbek maradtak. Összességében a foglalkoztatás növekedése várhatóan tovább lassul: 2025-ben és 2026-ban 0,5%-ra, majd 2027-ben 0,4%-ra⁵⁸.

1.1. ábra: A foglalkoztatás növekedését 2024-ben a harmadik országbeli állampolgárok és az idősek növekvő munkaerőpiaci részvétele hajtotta, és a növekedés a felsőfokú végzettséggel rendelkező munkavállalók körében koncentrált

A foglalkoztatás növekedése (15–64 évesek) a munkaerő-állomány növekedése és a munkanélküliség csökkenése szerint, továbbá korosztály, iskolai végzettség és állampolgárság szerint részletezve.

Megjegyzés: Törés az állampolgárság szerinti foglalkoztatottak idősorában 2021-ben.

Forrás: Saját számítások az Eurostat [[lfsa_agan](#)], [[lfsa_uagan](#)], [[lfsa_egaed](#)], [[lfsa_egan](#)] alapján.

⁵⁸

Lásd: [European economic forecast – Autumn 2025](#) (Európai gazdasági előrejelzés – 2025. ősz), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

A harmadik országbeli állampolgárok és az idősek továbbra is a foglalkoztatási növekedés fő mozgatórugói voltak, miközben a fiatalok, az alacsony képzettségű munkavállalók és a fogyatékossgal élő személyek munkaerőpiaci eredményei stagnálás vagy romlás jeleit mutatták. 2024-ben a harmadik országbeli állampolgárok adták a munkaerő növekedésének mintegy kétharmadát (68,0%), míg a 15–64 éves korosztályban a foglalkoztatás növekedésének több mint felét (54,2%), akárcsak 2023-ban. Arányuk a munkaerőn belül 2022 és 2024 között 5,5%-ról 6,5%-ra emelkedett, 2024-ben pedig 29,9%-uk rendelkezett felsőfokú végzettséggel, szemben a tíz évvel korábbi 20,6%-kal. Foglalkoztatási rátájuk elérte a 64,3%-ot, de továbbra is alacsony, és mindkét esetben magas részmunkaidős arány, valamint jelentős nemek közötti egyenlőtlenség jellemzi. A nők összességében továbbra is alulreprezentáltak a munkaerőpiacon, ugyanakkor helyzetük tovább javult: a nemek közötti foglalkoztatási különbség a teljes népességben először csökkent 10 százalékponton. Az idősek (55–64 évesek) továbbra is a legnagyobb százalékos növekedést mutatták a foglalkoztatás és a munkaerőpiaci részvétel terén valamennyi korosztály közül: foglalkoztatási rátájuk 65,2%-ra emelkedett, munkanélküliségi rátájuk (55–74 évesek) pedig 2024-ben 4,1%-ra csökkent, ami a legalacsonyabb valamennyi korosztály között. Növekvő népességarányukra és a várható élettartam emelkedésére tekintettel munkaerőpiaci részvételük növelése terén még van mit javítani. Ezzel szemben a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok (15–29 évesek) arányának javulása jelentősen lelassult: 2023 eleje óta mindössze 0,4 százalékponttal csökkent (10,9%-ra). Ez annak ellenére történt, hogy a korai iskolaelhagyás csökkenésével és a felsőfokú beiratkozások növekedésével összhangban nőtt az oktatásban és képzésben való részvétel. Az ifjúsági munkanélküliségi ráta a 15–24 évesek körében 2024-ben 14,9%-ra emelkedett (és 11,4 %-ra a 15–29 évesek körében), ami több mint egy évtized óta (a 2020. évi, a Covid19-válsággal összefüggő növekedést nem számítva) az első éves növekedés. A fiatal munkavállalók továbbra is több mint kétszer akkora valószínűséggel dolgoznak nem önként vállalt határozott idejű munkaszerződés (13,0%) és részmunkaidős munkaszerződés (6,4%) alapján, mint az átlagos munkavállalók, és 2024-ben határozott idejű munkaszerződéseik közel kétharmada 18 hónapnál rövidebb időtartamú volt. E csoport esetében a dolgozói szegénységi arány is magas (10,9%, szemben az összes munkavállaló 8,2%-ával). A foglalkoztatás növekedése valamennyi korosztályban továbbra is a felsőfokú végzettséggel rendelkező munkavállalók körében koncentrálódott. Ezzel szemben az alacsony képzettségűek foglalkoztatása csak a 15–24 évesek körében nőtt, és az alacsony és magas képzettségűek (25–64 éves korosztály) közötti foglalkoztatási különbség továbbra is jelentős, 28,7 százalékpont. Emellett 2024-ben a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatási különbsége is nőtt, 21,4 százalékpontból 24,0 százalékpont⁵⁹.

⁵⁹ 2024-ben az idősor megtörik DK, ES, IT, PT és RO esetében, ami nem teszi lehetővé a változás pontos gazdasági értelmezését. LT esetében az adatok előzetesek.

A munkaerő- és szakemberhiány enyhült, ugyanakkor a további előrehaladást továbbra is strukturális tényezők korlátozzák. A munkaerőhiányról beszámoló munkáltatók aránya a 2022 második negyedévében elért 27,8%-os csúcsról 2025 második negyedévére 18,2%-ra csökkent⁶⁰. A betöltetlen álláshelyek aránya 2024-ben valamennyi ágazatban tovább mérséklődött, és 2025 második negyedévében először esett a járvány előtti szint alá (2,1%, szemben a 2019 negyedik negyedévében mért 2,2%-kal), ugyanakkor továbbra is magas maradt az adminisztratív és a támogatási szolgáltatások területén (3,0%). E javulás nagyrészt a gyengébb foglalkoztatási és üzleti várakozásoknak, a munkaerő-tartalékolás mérséklődésének⁶¹, valamint a harmadik országbeli állampolgárok folyamatos beáramlásának tudható be. Ehhez az oktatással összefüggő (a makrogazdasági strukturális munkaerőhiánnyal⁶² és a túlképzettségi arányokkal mért) strukturális munkaerőhiány és (az ágazati betöltetlen álláshelyek arányának varianciájával mért) ágazati strukturális munkaerőhiány csökkenése is hozzájárulhatott, ami egybees a betöltetlen álláshelyek és a munkanélküliek arányának csökkenésével. Mindazonáltal továbbra is fennállnak hosszú távú strukturális kihívások, többek között a demográfiai változás, a zöld és digitális átálláshoz kapcsolódóan alakuló munkaerőpiaci igények, valamint a munka minőségével kapcsolatos aggályok⁶³.

A reálbérek 2024-ben ismét emelkedtek – ami támogatja a háztartások vásárlóerejét és mérsékli az egyenlőtlenségeket –, ám továbbra is elmaradnak a járvány előtti szinttől. Miután a reálbér-növekedés 2023 második felében pozitívvá vált, 2024-ben éves szinten 2,7%-ra erősödött, ami hozzájárult a háztartások rendelkezésre álló bruttó reáljövedelmének 2,3%-os, stabil növekedéséhez. 2024-ben a vásárlóerő még nem tért vissza a 2019. évi szintre. A reálbérek növekedése az előrejelzések szerint 2025-ben 1,3%-ra, 2026-ban pedig 1,1%-ra lassul, elsősorban a gazdasági bizonytalanság miatt⁶⁴. A dolgozói szegénység 2024-ben 8,2%-ra csökkent, miután az elmúlt évek jelentős minimálbér-emelései segítettek ellensúlyozni az infláció alacsony jövedelmű munkavállalókra gyakorolt hatását. A jövedelmi egyenlőtlenség (a jövedelmi ötödök arányával mérve) szintén mérséklődött, és 2024-ben 4,66-ra csökkent, összhangban az elmúlt tíz év általános tendenciájával.

⁶⁰ [Európai vállalati és fogyasztói felmérés.](#)

⁶¹ [Európai vállalati és fogyasztói felmérés.](#) A mutató azon cégek arányát tükrözi, amelyek arra számítanak, hogy termelésük csökkenni fog, míg foglalkoztatásuk növekedik vagy változatlan marad.

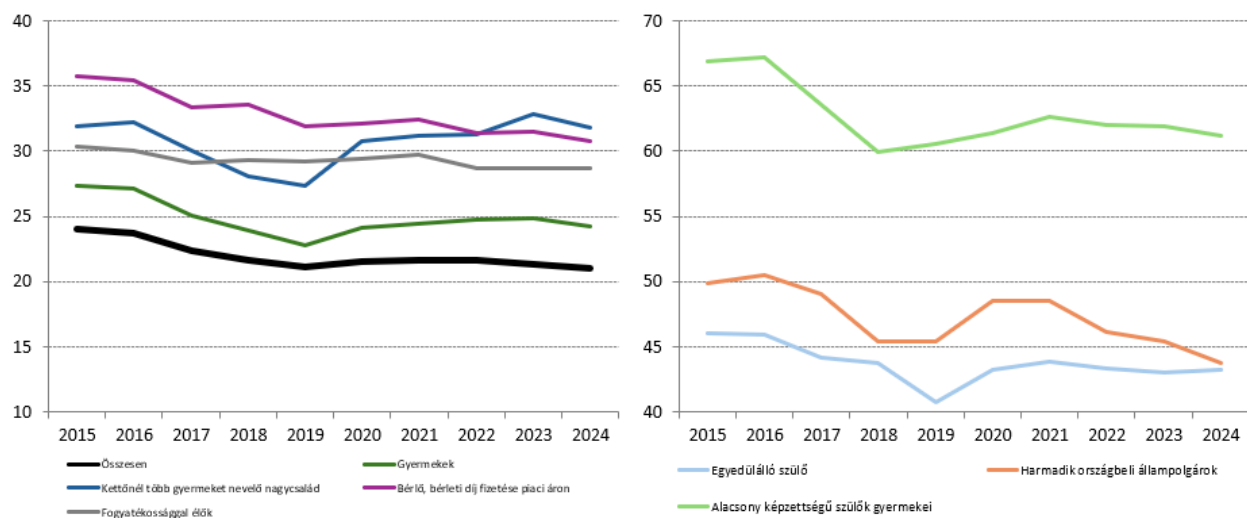
⁶² Lásd: Európai Bizottság (2015): [Analytical web note – Measuring skills mismatch](#) – 7/2015 (A strukturális munkaerőhiány mérése), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg.

⁶³ [Eurofound, 2025: Living and working in Europe 2024, chapter 2](#) (Élet és munkavégzés Európában, 2. fejezet).

⁶⁴ Az [Európai Bizottság tavaszi előrejelzése](#) alapján.

1.2. ábra: A szegénység és a társadalmi kirekesztődés aránya továbbra is magas, különösen a veszélyeztetett csoportok esetében

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya a teljes népesség és a veszélyeztetett csoportok körében (%)

Forrás: Eurostat [[ilc_peps01n](#)], [[ilc_peps03n](#)], [[ilc_peps05n](#)], [[ilc_peps07n](#)], [[ilc_peps60n](#)] [[hlth_dpe010](#)].

A szegénység és a társadalmi kirekesztődés arányai mérsékelten csökkentek, ugyanakkor – különösen a veszélyeztetett csoportok körében – továbbra is magasak. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 2024-ben először csökkent a világjárvány előtti szint alá (21,0%-ra, szemben a 2019. évi 21,1%-kal), egy 0,3 százalékpontos visszaesést követően, amely nagyrészt a súlyos anyagi és szociális nélkülözésben élők arányának valamennyi korosztályban megfigyelhető széles körű csökkenésével magyarázható⁶⁵. A gyermekszegénység kockázata ugyanakkor továbbra is magas: a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya 24,2% volt, ami – a 2023-hoz képest bekövetkezett 0,7 százalékpontos javulás és a szociális transzferek e korosztályra gyakorolt jelentős hatása ellenére – továbbra is 1,4 százalékponttal meghaladja a Covid19-válság előtti szintet. Az alacsony iskolázottságú szülők gyermekei közel hatszor nagyobb valószínűséggel vannak kitéve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának, mint a magasan képzett szülők gyermekei (61,2%, szemben a 11,0%-kal), míg az egyszülős háztartásokban élő gyermekek szembesülnek messze a legmagasabb kockázattal a különböző háztartástípusokban élő összes gyermek közül (43,2%). A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya a fogyatékossgal élő személyek (28,7%) és a harmadik országbeli állampolgárok (43,8%) körében is magas (lásd az 1.2. ábrát). Míg az utóbbi csoport esetében 2021 óta gyors javulás figyelhető meg, a fogyatékossgal élő személyek helyzete stagnált, a roma népesség⁶⁶ viszont továbbra is rendkívül magas szegénységi kockázatokkal szembesül. A szegénység mélysége (szegénységi rés) 2024-ben enyhén csökkent, az idősek (65+) korosztályának kivételével. Az EU szegénység elleni stratégiája (lásd a 2.4.1. szakaszt) további jelentős erőfeszítésekre szólít fel szegénység csökkentésére vonatkozó, 2030-ra kitűzött cél (2030-ra a szegénységben élők számának 15 millióval való csökkentése 2019-hez képest, ideértve a gyermekszegénység csökkentésére vonatkozó részcélt is, amelynek értelmében 5 millióval kell csökkenteni a szegénységben élő gyermekek számát, lásd a célkitűzéshez kapcsolódó háttérmagyarázatot a 2.4.1. szakaszban) elérése, valamint a szegénység 2050-ig történő felszámolása érdekében.

⁶⁵ Az e bekezdésben szereplő valamennyi adat olyan jövedelmekre vonatkozik, amelyek Írország esetében a felmérés évére, minden más tagállam esetében pedig az azt megelőző jövedelmi referencia-időszakra esnek. Az Eurostat 2024. évi jövedelmekre vonatkozó gyorsbecslései szerint a szegénység kockázatának kitettek aránya uniós átlagban és a legtöbb tagállamban változatlan maradt (lásd: Eurostat, [Flash estimates of income inequalities and poverty indicators for 2024 \(FE 2024\), Experimental results](#) (A jövedelmi egyenlőtlenségekre és szegénységi mutatókra vonatkozó gyorsbecslések 2024-re – Kísérleti eredmények), 1. változat, 2025. június).

⁶⁶ Lásd: Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége, [Rights of Roma and Travellers in 13 European countries, 2024](#) (A romák és az utazók [traveller] jogai 13 európai országban), 2024.

A lakásárak növekedése az elmúlt évtizedben meghaladta a jövedelmek növekedését, ami nyomás alá helyezte a megfizethetőséget. Ebben az időszakban az EU-ban a lakásárak átlagosan mintegy 10%-kal gyorsabban emelkedtek, mint a jövedelmek, ami rontotta a lakhatás megfizethetőségét – különösen az időszak végén tapasztalt magasabb kamatlábak mellett. Ezzel párhuzamosan a bérleti piacok szűkösségük miatt gyakran nem tudtak hatékony alternatívát kínálni. A lakásköltség-túlterheltséggel szembesülők aránya 2024-ben az energia- és közműárak növekedésének lassulása közepette némileg mérséklődött az EU-ban, ugyanakkor továbbra is mintegy nyolcszor magasabb volt a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett háztartásokban élők körében (31,1%), mint az egyéb háztartásokban élők esetében (3,8%). A zsúfolt lakásban élők aránya – a feljegyzések kezdete óta először (a 2020. évi kivételtől eltekintve) – romlott, és elérte a 16,9%-ot. Ezzel szemben az olyan háztartásokban élők aránya, amelyek nem képesek megfelelően melegen tartani otthonukat, elsősorban az energiával kapcsolatos költségek mérséklődésének köszönhetően, 9,2%-ra csökkent, ugyanakkor továbbra is jelentősen meghaladta a 2021. évi szintet (6,9%). Emellett a hajléktalanság az EU egész területén növekvő tendenciát mutat, ami egyre súlyosbodó társadalmi kihívást jelent.

2. FEJEZET: FOGLALKOZTATÁSI ÉS SZOCIÁLIS REFORMOK – A TAGÁLLAMOK TELJESÍTMÉNYE ÉS INTÉZKEDÉSEI

2.1. 5. számú iránymutatás: A munkaerő-kereslet fellendítése

Ez a szakasz az 5. számú foglalkoztatási iránymutatás végrehajtásáról nyújt áttekintést, amely – a pillér 4. elvével (a foglalkoztatás aktív támogatása) és 6. elvével (bérek) összhangban – azt ajánlja a tagállamoknak, hogy biztosítsanak a munkaerő-keresletet és a munkahelyteremtést támogató feltételeket. A 2.1.1. szakasz a legfontosabb munkaerőpiaci fejleményekre összpontosít, figyelembe véve azok versenyképességre gyakorolt hatásait és a gazdasági bizonytalanság közelmúltbeli fokozódásával járó hatást is. A 2.1.2. szakasz a tagállamok által ezeken a területeken végrehajtott intézkedésekről számol be, különös hangsúlyt fektetve a foglalkoztatás fokozását és a munkahelyteremtést a munkaerő- és szakemberhiány összefüggésében támogató szakpolitikákra.

2.1.1. FŐ MUTATÓK

Az uniós munkaerőpiac 2024-ben és 2025 elején is reziliens maradt, mérséklődő, de továbbra is erőteljes foglalkoztatás-növekedéssel, valamint a tagállamok közötti bizonyos mértékű felfelé irányuló konvergenciával. 2025 2. negyedévében több mint 900 000 fővel dolgoztak többen, mint 2024 2. negyedévében, amivel a teljes foglalkoztatottság 220,1 millió főre emelkedett. A foglalkoztatási ráta (a 20–64 éves korosztályban) 2024-ben elérte a 75,8%-ot (ami a 2023. évi szinthez képest 0,5 százalékpontos növekedést jelent), majd 2025 2. negyedévében a rekordmagas, 76,2%-os szintig emelkedett tovább. Ezáltal elérhető közelségbe került az a kiemelt cél, amely szerint 2030-ra legalább 78%-os foglalkoztatási rátát kell elérni⁶⁷ – lásd az 1. célkitűzéshez kapcsolódó háttérmagyarázatot). Noha a foglalkoztatás növekedése tovább lassult (a 2023. évi 1,2%-ról 2024-ben 0,8%-ra), továbbra is pozitív maradt, ami az elmúlt években tapasztalt gazdasági és geopolitikai bizonytalanságok ellenére is alátámasztja a munkaerőpiac rezilienciáját. A foglalkoztatási ráta 21 tagállamban emelkedett, a legnagyobb mértékben Horvátországban, Görögországban és Máltán (lásd a 2.1.1. ábrát). Ezzel szemben Finnországban, Svédországban, Luxemburgban, Észtországban és Lettországban csökkenést regisztráltak. Olaszország, Románia, Spanyolország és Belgium „kritikus helyzetben” van, viszonylag alacsony (72,5% alatti) foglalkoztatási rátával és az átlag alatti javulással (Belgium). Franciaország, Luxemburg és Finnország a „figyelemmel kísérendő” kategóriába tartozik, mivel a viszonylag alacsony színtről csak az uniós átlagnál alig nagyobb javulást mutattak (Franciaország), illetve a már eleve az uniós átlag alatti színtről további csökkenést (Luxemburg), valamint az uniós átlag alá történő visszaesést (Finnország) regisztráltak. Ezzel szemben Hollandia, Málta és Csehország a „legjobban teljesítők” közé tartozik, 82% feletti foglalkoztatási rátával. Összességében a foglalkoztatási ráták tagállamok közötti fokozatos konvergenciája figyelhető meg. A nemek közötti foglalkoztatási különbség 2023 és 2024 között további 0,2 százalékponttal szűkült, mivel a nők foglalkoztatási rátája kissé gyorsabban emelkedett, mint a férfiaké (70,2%-ról 70,8%-ra, illetve 80,4%-ról 80,8%-ra).

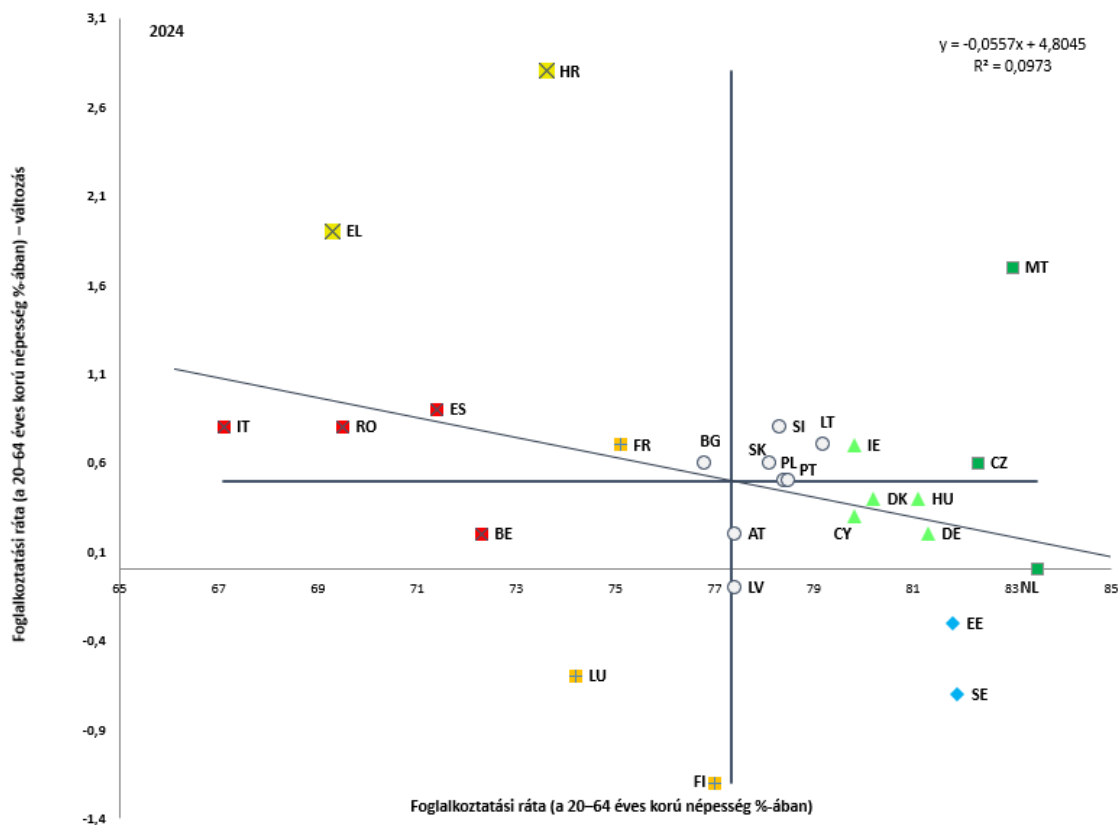
A foglalkoztatás növekedésének mozgatórugója a munkaerőpiaci részvétel emelkedése és a munkanélküliség csökkenése volt, miközben a munkahelyteremtés a szolgáltatásokban és a közsférában koncentrálódott. 2024-ben az EU munkaképes korú népessége (20–64 évesek) 259,8 millió fő volt, gyakorlatilag változatlan a 2023. évihez képest. A munkaerő-felmérés adatai szerint a munkaerőpiaci részvételi ráta (20–64 éves korosztály) 2024-ben 81,5%-ra emelkedett (a 2023. évi 81,1%-ról). 2024-ben a nemzeti számlák adatai szerint 0,94 millió munkahely jött létre a magánszektorban, főként a nagy- és kiskereskedelem, a szálláshely-szolgáltatás, a szállítás és az informatikai ágazataiban⁶⁸. Ehhez a közszektor is jelentős mértékben járult hozzá.

⁶⁷ Lásd: Európai Bizottság: [Porto Declaration and targets](#) (Portói Nyilatkozat és célok), 2021.

⁶⁸ Európai Bizottság (2025), [European economic forecast: spring 2025](#) (Európai gazdasági előrejelzés: 2025. tavasz), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg.

2.1.1. ábra: A foglalkoztatás 2024-ben a legtöbb tagállamban tovább nőtt

Foglalkoztatási ráta (20–64 évesek), 2024-es szintek és változások az előző évhez képest (%-a, a szociális eredménytábla kiemelt mutatója)

Megjegyzés: A tengelyek középpontja az EU súlyozatlan átlaga. A jelmagyarázat a mellékletben szerepel. ES és FR esetében eltér a fogalommeghatározás. BG esetében törés az idősorban.

Forrás: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)], EU LFS.

Továbbra is jelentős regionális különbségek vannak nemcsak a tagállamok között, de azokon belül is, ideértve a legkülső régiókat is. NUTS II szinten 2024-ben a legmagasabb foglalkoztatási rátát a finn Åland régióban (86,4%), valamint a lengyel fővárosi régióban, a Warszawski stołeczny régióban (86,2%) regisztrálták, míg a legalacsonyabb ráták a dél-olaszországi Campania (49,4%) és Calabria (48,5%) régiókban voltak megfigyelhetők⁶⁹. A viszonylag alacsony foglalkoztatási rátájú régiók közül sok vidéki, ritkán lakott vagy peremterület, amelyek különösen Dél-Spanyolországban és Dél-Olaszországban, Görögország nagy részén, Románia egyes részein, valamint Franciaország legkülső régióiban találhatók. Ezeken a területeken többnyire korlátozottak a foglalkoztatás lehetőségei, különösen a középfokú képesítéssel rendelkezők és a magasan képzettek számára⁷⁰. A foglalkoztatási eredmények a tagállamokon belül is eltérnek. Az eltérések a balti és a közép-európai országokban a legnagyobbak, és az EU déli részén a legalacsonyabbak (Bulgária, Ciprus és Málta kivételével) (lásd az 5. melléklet 5. ábráját). 2024-ben minden közép- és kelet-európai tagállam, továbbá Litvánia, Dánia, Írország, Portugália és Spanyolország a fővárosi régióiban jelentette a legmagasabb foglalkoztatási rátát. Ezzel szemben Belgiumban, Németországban és Ausztriában a fővárosi régiókban volt az egyik legalacsonyabb a foglalkoztatási ráta. Spanyolország és Franciaország legkülső régióiban a foglalkoztatási ráta 67,3% alatt van, Guyanában pedig mindössze 51,1%. Ezzel szemben a portugál legkülső régiók foglalkoztatási rátája az uniós átlag körül alakul.

⁶⁹ Eurostat [[lfst_r_lfe2empri](#)], EU LFS.

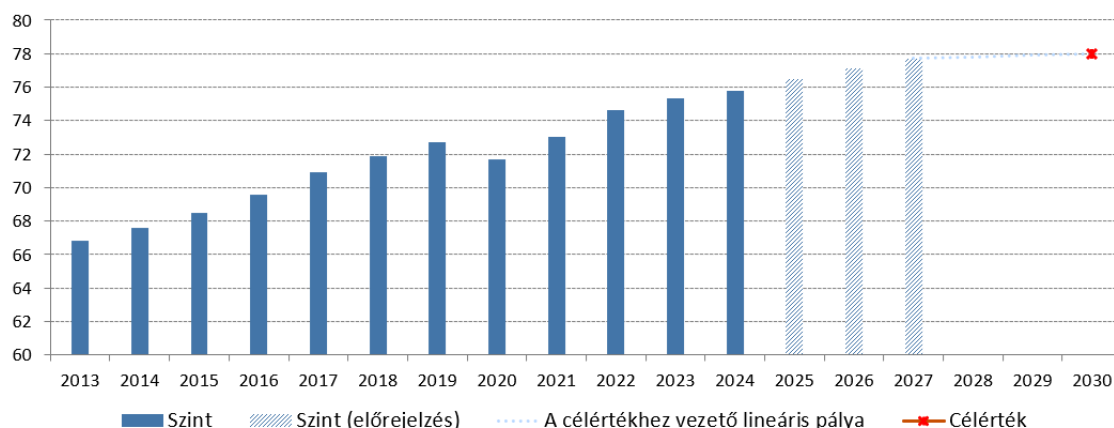
⁷⁰ [Regionális szintű munkaerőpiaci statisztikák – Statistics Explained – Eurostat](#).

Az 1. célkitűzéshez kapcsolódó háttérmagyarázat: Előrehaladás a 2030-ra kitűzött foglalkoztatási ráta felé

A foglalkoztatás növekedése 2024-ben mérséklődött, ám az EU jelenleg jó úton halad afelé, hogy 2030-ra teljesítse a foglalkoztatási rátára vonatkozó kiemelt célját. Az uniós foglalkoztatási ráta 2024-ben lassabb ütemben emelkedett, mint 2023-ban: 0,5 százalékponttal, 75,8%-ra nőtt, így hat évvel a céldátum előtt a 78%-os célértéktől mindössze 2,2 százalékpont választja el. Az Eurostat legfrissebb népesség-előreszámításai alapján a cél eléréséhez a 2024 és 2030 közötti időszakban már évi átlagosan 0,35%-os foglalkoztatás-növekedési arány is elegendő lenne. Összehasonlításképpen: a világiárvány előtti időszakban (2013–2019) a foglalkoztatás átlagosan évi 1,1%-kal bővült; lásd az alábbi ábrákat). A Bizottság 2025. őszi előrejelzése szerint a foglalkoztatás az előrejelzésnek megfelelő időtávon a szükséges ütemet meghaladó mértékben fog növekedni, azaz 2025-ben és 2026-ban egyaránt 0,5%-kal, 2027-ben pedig 0,4%-kal. Összességében az EU jól halad a 2030-ra kitűzött foglalkoztatási cél elérése felé.

Az EU jó úton halad afelé, hogy 2030-ra elérje a foglalkoztatási rátára vonatkozó kiemelt célját

Foglalkoztatási ráta az EU-27-ben és a kapcsolódó, 2030-ra kitűzött kiemelt cél (20–64 évesek, a népesség %-ában)

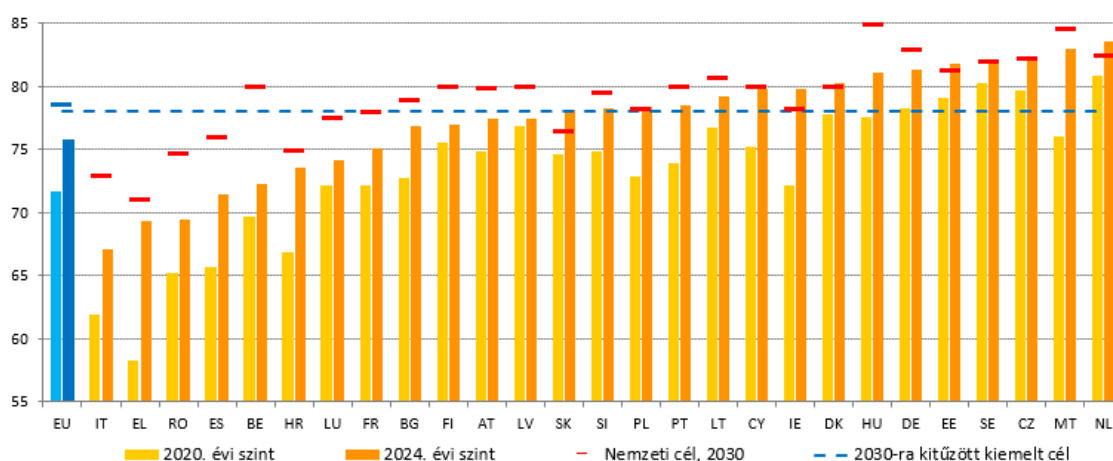
Megjegyzés: A 2025-re, 2026-ra és 2027-re vonatkozó értékek a Bizottság 2025. őszi előrejelzésében szereplő, becslült foglalkoztatásnövekedésen, valamint az Eurostat 2023. évi népesség-előreszámításában szereplő becslült, a népességnövekedésre és a munkaképes korú népesség növekedésén alapulnak.

Forrás: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)]; foglalkoztatásnövekedési előrejelzés, [az Európai Bizottság 2025. őszi előrejelzése](#); [Eurostat population projections, Europop 2023](#) (az Eurostat népesség-előreszámításai).

A legtöbb tagállam 2024-ben további előrehaladást ért el a nemzeti foglalkoztatási céljai felé⁷¹. Hét országban – Szlovákiában, Írországban, Hollandiában, Észtországban, Dániában, Lengyelországban és Csehországban – a foglalkoztatási ráta 2024-ben már meghaladta a 2030-ra vonatkozó célértéket (lásd a fenti ábrát), míg Svédország valamivel elmaradt a célértékétől. A nemzeti célok tekintetében továbbra is hiányosságokkal küzdő 20 ország közül 16 országban csökkent a különbség 2024-ben, 14 ország pedig már most 3 százalékponton belül van a céljától. A legnagyobb fennmaradó hiányosságok Belgiumban (7,7 százalékpont), Olaszországban (5,9 százalékpont), Romániában (5,2 százalékpont) és Spanyolországban (4,6 százalékpont) figyelhetők meg. A tagállamok háromnegyedében a foglalkoztatás növekedése a vilájárvány előtti (2013–2019) átlag alatt maradt (lásd az alábbi ábrát)⁷², miközben a foglalkoztatási ráták nőttek, a munkaképes korú népesség pedig csökkent. Mindazonáltal 19 tagállamban a foglalkoztatás éves növekedése továbbra is a nemzeti célok eléréséhez szükséges vagy azt meghaladó ütemben zajlik⁷³. Csak Luxemburg, Finnország, Svédország, Belgium, Bulgária, Magyarország és Lettország rögzített 2024-ben a vilájárvány előtti átlagot és a cél eléréséhez szükséges ütemet egyaránt alulmúló növekedést, jóllehet Svédország továbbra is közel áll a célértékéhez.

2024-ben minden negyedik tagállam túllépte nemzeti célkitűzéseit, és a tagállamok fele 3 százalékponton belül maradt

Foglalkoztatási ráta (2020 és 2024, 20–64 évesek, a népesség %-ában); a 2030-ra kitűzött nemzeti és uniós célok

Megjegyzés: Az EU oszlop felett látható, megvastagított vonalka a tagállamok kombinált célértékeit mutatja.

Forrás: Eurostat [[Ifsi emp_a](#)] és a 2030-ra kitűzött nemzeti célokra vonatkozó táblázat, lásd az 1. mellékletet.

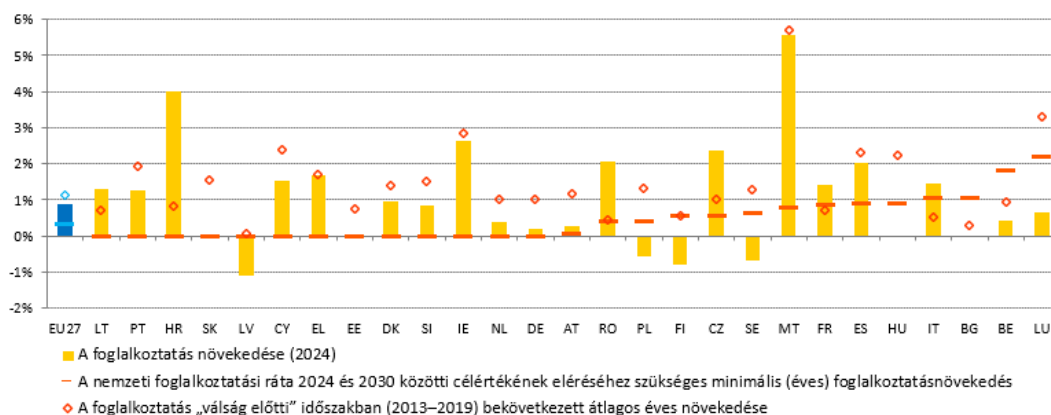
⁷¹ 2022 októberében a Foglalkoztatási Bizottság mutatókkal foglalkozó csoportja módszertani megközelítésről állapodott meg a foglalkoztatásra vonatkozó nemzeti célok terén elért eredményeknek az európai szemeszter keretében történő nyomon követésére vonatkozóan. Ez a szakasz az elfogadott módszertan alapján készült. Lásd a Foglalkoztatási Bizottság [2025. évi éves foglalkoztatási teljesítményjelentését](#) és a [2025. évi foglalkoztatási teljesítményfigyelőt](#).

⁷² A népességesőkkenés miatt a tagállamok többségének a nemzeti célkitűzéseik eléréséhez a válság előtti időszakhoz képest alacsonyabb minimális éves foglalkoztatásnövekedésre van szüksége. Lásd a Foglalkoztatási Bizottság [2025. évi éves foglalkoztatási teljesítményjelentését](#).

⁷³ Egyes tagállamok esetében a foglalkoztatás ilyen minimálisan szükséges növekedése negatív, ami a munkaképes korú népesség előre jelzett csökkenését és/vagy azt tükrözi, hogy már elérték nemzeti célkitűzéseiket.

A tagállamok több mint kétharmadában a foglalkoztatás növekedése 2024-ben jó úton haladt a 2030-ra kitűzött nemzeti cél elérése felé

A foglalkoztatás növekedése 2024-ben (20–64 éves korosztály, éves változás %-ban kifejezve) a 2013 és 2019 közötti átlagos éves foglalkoztatásnövekedéshez és a 2030-ra vonatkozó nemzeti foglalkoztatási cél eléréséhez szükséges minimális éves foglalkoztatásnövekedéshez képest

Megjegyzés: ES és FR esetében eltér a fogalom meghatározás. Törés az idősorban BG esetében 2024-ben. Azokat a tagállamokat, amelyek már elérték vagy meghaladták nemzeti célkitűzéseiket, külön kezeljük. Azoknál a tagállamoknál, amelyek – elsősorban a munkaképes korú népesség csökkenése miatt – (a változatlan szakpolitikát feltételező forgatókönyv szerint) várhatóan el fogják érni e célkitűzéseket, a szükséges minimális éves foglalkoztatásnövekedés nulla. Azon tagállamok esetében, amelyekben a munkaképes korú népesség az előrejelzések szerint 2030-ra növekedni fog, a foglalkoztatásnak a célérték eléréséhez szükséges növekedése kiszámításra és bejelentésre kerül.

Forrás: A Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatóságának számításai az Eurostat [[lfsi_emp_a](#)] és az [Europop 2023](#) mutatói alapján.

A ledolgozott összes munkaórák száma 2024-ben a foglalkoztatással csaknem azonos ütemben nőtt, miközben az egy foglalkoztatottra jutó átlagos munkaóraszám hosszabb távon csökkenő tendenciát mutat. 2024-ben a ledolgozott munkaórák száma valamennyi tagállamban meghaladta a 2019-ben (azaz a Covid19 előtt) regisztrált szintet, Németország, Lettország, Magyarország, Ausztria és Szlovákia kivételével. Ugyanakkor, mivel a foglalkoztatás bővülését az elmúlt években nem járt együtt a ledolgozott összes munkaóra arányos növekedésével, az egy foglalkoztatottra jutó átlagos munkaóraszám a legtöbb országban továbbra is a 2019. évi (azaz a Covid19 előtti) szint alatt marad. 2024-ben a teljes munkaidőben dolgozók munkaideje 0,2 órával csökkent (38,8 óra), míg a részmunkaidőben dolgozóké 0,1 órával nőtt (21,8 óra)⁷⁴. 2024-ben a munkavállalók 6,6%-a dolgozott hosszú munkaidőben (>49 óra/hét), ami 0,5 százalékponttal kevesebb, mint 2023-ban; ez olyan strukturális változásokra utal, mint a foglalkoztatottak körében a nők arányának növekedése, akik kisebb valószínűséggel dolgoznak hosszú munkaidőben⁷⁵. A munka minőségével kapcsolatos növekvő aggályok (lásd a 2.3.1. szakaszt) – ideértve a pszichoszociális kockázatokat, a jóllétet, a munka és a magánélet közötti egyensúlyt, a digitalizációt és a munka intenzívebbé válását – szintén szerepet játszhatnak ebben.

⁷⁴ Lásd: Európai Bizottság: [Employment and social developments in Europe 2025](#) (Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában, 2025), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

⁷⁵ Eurostat [[lfsa_qoe_3a2](#)], EU LFS.

A munkatermelékenység kis mértékű növekedés középtávon továbbra is kihívást jelent. 2024-ben az egy órára vetített munkatermelékenység 0,3%-kal emelkedett (szemben az egy főre jutó GDP 0,7%-os növekedésével), a 2023-ban tapasztalt 0,7%-os csökkenést követően⁷⁶. Az elmúlt két és fél évtizedben a munkatermelékenység növekedése fokozatosan lassult: 2000 és 2007 között éves átlagban 1,5% volt, 2010 és 2019 között 1,2%, míg 2021 és 2024 között mindössze 0,1%. Az előrejelzések 2025-re, 2026-ra és 2027-re javulást valószínűsítene, amely a legtöbb tagállamban ellensúlyozhatja a 2023 óta bekövetkezett veszteségeket. Ugyanakkor a strukturálisan alacsony munkatermelékenység – különösen a népesség elöregedésének összefüggésében – kockázatot jelent a versenyképességre, ami hatással van a növekedésre, a munkahelyteremtésre és az életszínvonalra⁷⁷. 2018 óta a feldolgozóipar hozzáadott értékének aránya gyorsabban csökkent, mint a foglalkoztatáson belüli aránya, ami a gazdaság többi részéhez képest alacsonyabb termelékenységnövekedést eredményezett. Ez jelentős eltérést jelent a régebbi mintázatokhoz képest, és így a termelékenység növekedésének fenntartása érdekében nagyobb arányban kellett a szolgáltatási ágazatra támaszkodni. Az alacsony termelékenységnövekedés kezeléséhez a technológia gyorsabb alkalmazására, valamint az innovációra és a tudásalapú tevékenységekre irányuló nagyobb figyelemre van szükség⁷⁸. Amint azt a Draghi-jelentés is kiemeli, a versenyképesség fokozásához az is elengedhetetlen, hogy az oktatási és képzési rendszerek igazodjanak a változó készségigényekhez, különösen a kettős átállás tekintetében, előnyben részesítve a felnőttkori tanulást és a szakképzést. Az adminisztratív akadályok csökkentése, az innováció előmozdítása és a hatékony kollektív tárgyalások támogatása a bérnövekedés és a versenyképesség fenntartása mellett hozzájárulhat a termelékenység növelésének biztosításához.

⁷⁶ Eurostat [[nama_10_pl_ulc](#)], nemzeti számlák.

⁷⁷ Lásd: [European economic forecast – Autumn 2025](#) (Európai gazdasági előrejelzés – 2025. ősz), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

⁷⁸ Európai Bizottság, [Labour Market and Wage Developments in Europe, Annual review 2025](#) (A munkaerőpiac és a bérek alakulása Európában, 2025. évi éves áttekintés), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

A munkaerőhiány – bár a világjárvány utáni csúcsához képest enyhült – még mindig magas, és ezzel továbbra is korlátozza a vállalatok tevékenységét több kulcsfontosságú ágazatban. A betöltetlen álláshelyek aránya az EU-ban a 2022 2. negyedévében mért 3,1%-ról 2025 2. negyedévére 2,1%-ra csökkent. Noha ez elmarad a 2022 és 2023 közötti időszak 2,9%-os negyedéves átlagától, továbbra is meghaladja a járvány előtt, azaz a 2013 és 2019 közötti időszakban regisztrált 1,7%-os átlagot. 2025 2. negyedévében Hollandiában, Belgiumban és Ausztriában volt a legmagasabb a betöltetlen álláshelyek aránya (3,4% felett), Spanyolországban, Lengyelországban és Romániában pedig a legalacsonyabb (0,8% alatt). A vezetők jelentős része továbbra is arról számol be, hogy a munkaerőhiány visszafogja a termelést, és az egy évvel korábbi helyzethez képest csak csekély javulás tapasztalható⁷⁹. A hiány által leginkább érintett ágazatok közé tartozik a szálláshely-szolgáltatás, az adminisztratív és a támogatási szolgáltatások, a szakmai, tudományos és műszaki tevékenységek, az építőipar, valamint az információs és kommunikációs ágazat⁸⁰. A strukturális tényezők, mint a demográfiai változás, valamint a zöld és digitális átállásból eredő új készségigények egyes ágazatokban várhatóan tartósan fenn fogják tartani a hiányt⁸¹. Noha 2025 elején csökkenés volt tapasztalható, a munkaerő-tartalékolás – vagyis az a helyzet, amikor a vállalatok az aktuális jelenlegi termelési szinthez képest több munkavállalót tartanak meg – 2023 óta magas maradt, ami potenciálisan lassíthatja a jövőbeli foglalkoztatásnövekedést, ugyanakkor a tartós munkaerőhiány a gyorsan növekvő ágazatokban – köztük az IKT-ban és az ápolási-gondozási szektorban – arra utal, hogy megfelelő munkafeltételek biztosítása mellett továbbra is fennáll a munkahelyteremtés lehetősége.

⁷⁹ [Az Európai Bizottság vállalati és fogyasztói felmérései](#), 2025 2. negyedévében az építőipari, a szolgáltatási és az ipari ágazatban dolgozó vezetők sorrendben 27,4%-a, 23%-a, illetve 18,2%-a számolt be munkaerőhiányról.

⁸⁰ Statisztikai osztályozás NACE Rev. 2., B–S. ágazatok.

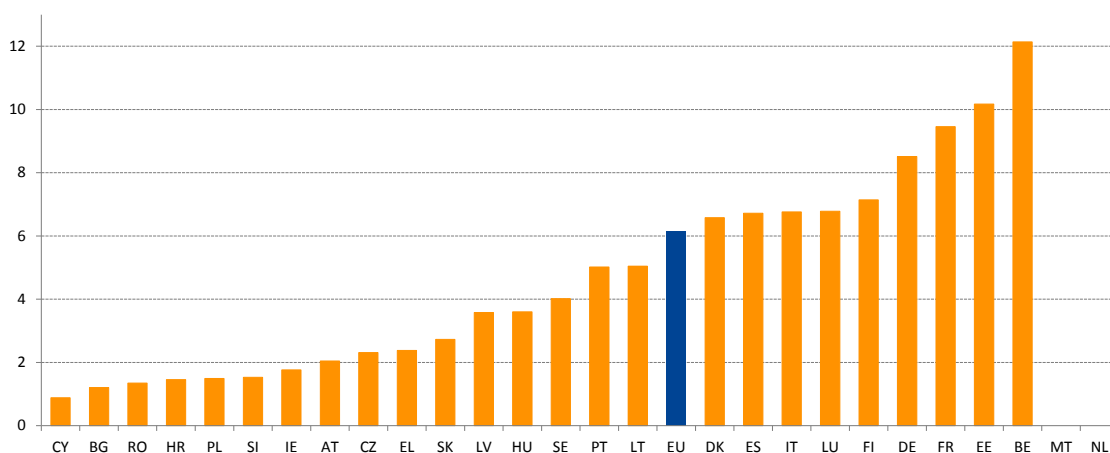
⁸¹ Lásd: [European economic forecast – Autumn 2025](#) (Európai gazdasági előrejelzés – 2025. ősz), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

A pillérhez kapcsolódó 1. háttérmagyarázat: A szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési terv felülvizsgálata

A szociális gazdaság fontos szerepet játszik az EU szociális piacgazdasági modelljében és a fenntartható jólét megteremtésében. A szociális gazdaság átfogó célja, hogy a társadalmi és környezeti célokat előtérbe helyezze a nyereséggel szemben. Ennek megfelelően a nyereség túlnyomó részét a kollektív érdeket szolgáló célokra forgatja vissza, és demokratikus vagy participatív kormányzási formákat alkalmaz. Az EU-ban⁸² a szociális gazdaság ökoszisztémája több mint 4,3 millió szervezetből áll. A szociális gazdaság szervezetei eltérő üzleti és szervezeti modellekkel rendelkeznek, és számos ágazatban működnek, többek között a mezőgazdaságban, az építőiparban, a kereskedelemben, az energiaágazatban, az IKT-ban, a pénzügy területén, az egészségügyben, az oktatásban, a szociális szolgáltatásokban és a kultúrában. Ezek a szervezetek hozzájárulhatnak a szolgáltatási hiányosságok betöltéséhez, és innovatív, testre szabott megoldásokat kínálhatnak, például az egészségügyi és szociális ellátás területén (ahol az uniós szociális gazdaságban foglalkoztatott 11,5 millió főből 3,3 millióan dolgoznak). Az ökoszisztéma fejlesztésének támogatása érdekében az Európai Bizottság 2021-ben elfogadta a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési tervet, amely három fő célt határoz meg: i. megfelelő keretfeltételek megteremtése, ii. lehetőségek teremtése (beleértve a finanszírozáshoz való hozzáférést) és a kapacitásépítés támogatása, iii. a szociális gazdaság és a benne rejlő lehetőségek elismertségének fokozása⁸³.

A szociális gazdaságban foglalkoztatottak aránya eltér az uniós tagállamok között

A szociális gazdaság szervezeteiben foglalkoztatottak aránya az EU-ban (% a teljes foglalkoztatáson belül), 2023

Megjegyzés: MT és NL esetében nem állnak rendelkezésre adatok. Az adatokat minimumértékként kell kezelni, mivel csak kevés tagállam rendelkezik kimondottan a szociális gazdaságra vonatkozó nemzeti statisztikákkal. A szociális gazdaság eltérő nemzeti fogalommeghatározásai és eltérő elismerési szintjei miatt nehéz valamennyi szociális gazdasági szervezetet beazonosítani az adatokban.

Forrás: Benchmarking the socio-economic performance of the EU social economy (Az uniós szociális gazdaság társadalmi-gazdasági teljesítményének összehasonlító elemzése).

⁸² Lásd: Európai Bizottság et al., [Benchmarking the socio-economic performance of the EU social economy – Improving the socio-economic knowledge of the proximity and social economy ecosystem](#) (Az uniós szociális gazdaság társadalmi-gazdasági teljesítményének összehasonlító elemzése – A proximitásalapú és szociális gazdaság ipari ökoszisztémájára vonatkozó társadalmi-gazdasági ismeretek javítása), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024.

⁸³ Lásd: [A szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési terv](#).

A szociális gazdaság teljes potenciáljának mozgósításához további erőfeszítésekre van szükség.

A szociális gazdaság elismertségének szintje, működésének keretfeltételei és a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés tagállamonként eltérő. 2023-ban az EU foglalkoztatott népességének mintegy 6,3%-a dolgozott a szociális gazdaságban. A szociális gazdaságban dolgozók arányában jelentős eltérések figyelhetők meg. Belgiumban és Észtországban ez az arány meghaladta a 10%-ot, míg további hét tagállamban (Ciprus, Bulgária, Románia, Horvátország, Lengyelország, Szlovénia és Írország) 2% alatt maradt (lásd a fenti ábrát). Ez nemcsak arra világít rá, hogy a szociális gazdaság fejlődése egyenetlen az EU-ban, hanem arra is, hogy számos tagállamban és régióban jelentős, eddig kiaknázatlan növekedési és munkahelyteremtési potenciállal rendelkezik, amely megfelelő intézkedésekkel mozgósítható lenne.

2026-ban az Európai Bizottság elvégzi a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési terv féléves felülvizsgálatát, hogy értékelje az előrehaladást és kezelje az új kihívásokat. A cselekvési tervben szereplő 63 uniós szintű intézkedés többségét már végrehajtották, vagy jelenleg is folyamatban van. Ebben fontos mérföldkő volt a szociális gazdaság keretfeltételeiről szóló 2023. évi tanácsi ajánlás, amely támogatja a tagállamokat a szociális gazdaság szakpolitikákon átívelő előmozdításában. Emellett elindult az uniós szociális gazdaság portál, mint a releváns információk és források egyablakos ügyintézési pontja. 2022 óta az InvestEU szociális beruházási és készségfejlesztési keretének (SISW) égisze alatt több pénzügyi terméket vezettek be. A jelentős keresletre tekintettel (2024 végéig 1,54 milliárd EUR összegű SISW-garanciát hagytak jóvá) az uniós garanciát 2025-ben megerősítették⁸⁴. A féléves felülvizsgálat minden eddig elért eredményt leltárba vesz, és a cselekvési tervet a 2030-as időtáv szem előtt tartásával az új kihívásokhoz igazítja.

⁸⁴ Lásd az [InvestEU mutatókat](#).

Az elmúlt időszakban számos tagállam tett lépéseket a szociális gazdaságra vonatkozó jogszabályi keretek vagy stratégiák elfogadása érdekében. Csehországban 2025 januárjában lépett hatályba a munkaerőpiaci integrációval foglalkozó szociális vállalkozásokról szóló törvény, 2025 júliusában pedig a kormány jóváhagyta a szociális vállalkozásokról szóló stratégiai keretet a 2026 és 2030 közötti időszakra. **Írország** 2024 júliusában fogadta el a 2024 és 2027 közötti időszakra vonatkozó „*Trading for Impact*” című, szociális vállalkozásokra vonatkozó nemzeti szakpolitikát. **Belgiumban** Flandria olyan beruházásokat valósít meg, amelyek a 2024 és 2029 közötti jogalkotási ciklus végéig további 1000 támogatott munkahely létrehozását teszik lehetővé a szociális gazdaságban. **Spanyolország** módosította a szövetkezetekről szóló törvényét annak érdekében, hogy pontosítsa az ágazatban működő szervezetek típusait, valamint aktualizálja a közpolitikai támogatásra vonatkozó célkitűzéseit. 2024 júniusában emellett elindította a 400 millió EUR összegű szociális beruházási alapot a környezet- és társadalomtudatos beruházások támogatására – többek között a szociális gazdaság szervezeteinél. **Lengyelország** javaslatot tett a szociális gazdaságról szóló törvény módosítására a szociális gazdaság fogalmának kiterjesztése, a szociális vállalkozásokra vonatkozó szabályok enyhítése, a támogató eszközök fejlesztése, valamint a reintegrációs és koordinációs erőfeszítések megerősítése érdekében. **Románia** 2025 áprilisában útnak indított egy ESZA+ projektet „A szociális gazdaság és a szociális vállalkozások fejlődése nyomon követésének és értékelésének előmozdítása” címmel, amelynek célja a szociális gazdaságra vonatkozó nemzeti stratégia kidolgozása.

A szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszköz (SURE) által támogatott csökkentett munkaidős foglalkoztatás több tanulsággal is szolgál a jövőbeli gazdasági sokkok kezeléséhez. Az uniós ideiglenes, szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai (SURE) eszköz végső értékelése⁸⁵ szerint a munkahelymegtartási programok – beleértve a SURE keretében finanszírozottakat is – becslések szerint 2020-ban 1,03 és 1,66 millió közötti számú munkahelyet mentettek meg a kedvezményezett tagállamokban. A becslések szerint ezek a programok 2020-ban a foglalkoztatás 13,3%-ának, 2021-ben pedig 1,1%-ának megfelelő mértékű munkahelyet védtek meg⁸⁶. A geopolitikai feszültségek miatt kialakult fokozott bizonytalanság, valamint a kulcsfontosságú ágazatokban tervezett létszámleépítések jelenlegi időszakában több tagállam fokozottan támaszkodik a csökkentett munkaidős foglalkoztatásra. A világjárvány idején alkalmazott különféle stratégiák tapasztalatainak hasznosítása elengedhetetlen a programok tervezésének és hatékonyságának uniós szintű továbbfejlesztéséhez. A bizonyítékok azt mutatják, hogy a csökkentett munkaidős foglalkoztatás leginkább átmeneti válsághelyzetekben hatékony, mivel a kiszolgáltatott helyzetben lévő vállalkozásokat és munkavállalókat helyezik előtérbe, miközben hosszabb távon nem támogatják a nem életképes munkahelyeket⁸⁷.

Az önálló vállalkozói tevékenység aránya az EU-ban folyamatosan csökken, igaz, ágazatonként és országonként eltérő mértékben. Az önálló vállalkozók aránya a teljes foglalkoztatáson (20–64 éves korosztály) belül a 2010. évi 13,2%-ról 2024-ben 10,6%-ra csökkent. A legnagyobb visszaesés a mezőgazdaságban, az erdészetben és a halászatban, valamint a nagy- és kiskereskedelemben volt megfigyelhető, míg a jelentős növekedés következett be az állami és a közsféra-közel szektorokban (közigazgatás, oktatás és egészségügy), valamint az IKT területén. Az önálló vállalkozók készségprofilja is megváltozott: 2024-ben 40%-uk rendelkezett felsőfokú végzettséggel, szemben a 2010. évi 28%-kal. A szegénység kockázata ugyanakkor továbbra is jelentős: az önálló vállalkozók (18–64 évesek) körében a szegénységi arány több mint kétszerese az alkalmazottak körében mért arálynak (22,3%, szemben a 9,2%-kal) (lásd a 2.3.1. szakaszt). Az önálló vállalkozók arányában jelentős eltérések figyelhetők meg az egyes országok között: Görögországban 26,3%, Olaszországban 19,2% volt, míg Dániában, Németországban, Cipruson, Luxemburgban és Svédországban 9% alatt maradt. 2014 és 2024 között az önálló vállalkozók (akik a legtöbb tagállamban az önfoglalkoztatók mintegy 70%-át teszik ki) aránya a teljes foglalkoztatáson belül 10,0%-ról 8,9%-ra csökkent, mivel a fiatalabb korosztályok alacsonyabb számban léptek be az önfoglalkoztatásba, ami nem volt elegendő az idősebb munkavállalók kilépésének ellensúlyozására.

⁸⁵ Lásd: [SWD\(2025\) 47 final](#).

⁸⁶ Európai Bizottság, [Labour market and wage developments in Europe – Annual review 2021](#) (A munkaerőpiac és a bérek alakulása Európában, 2021-es éves áttekintés), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2021., és Eurofound, [Weathering the crisis: How job retention schemes preserved employment and incomes during the pandemic](#) (Átvészelné a válságot: Hogyan védtek meg a munkahelymegtartási programok a munkahelyeket és a jövedelmeket a világjárvány idején?), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024.

⁸⁷ Európai Bizottság, [Labour Market and Wage Developments in Europe, Annual review 2025](#) (A munkaerőpiac és a bérek alakulása Európában, 2025. évi éves áttekintés), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

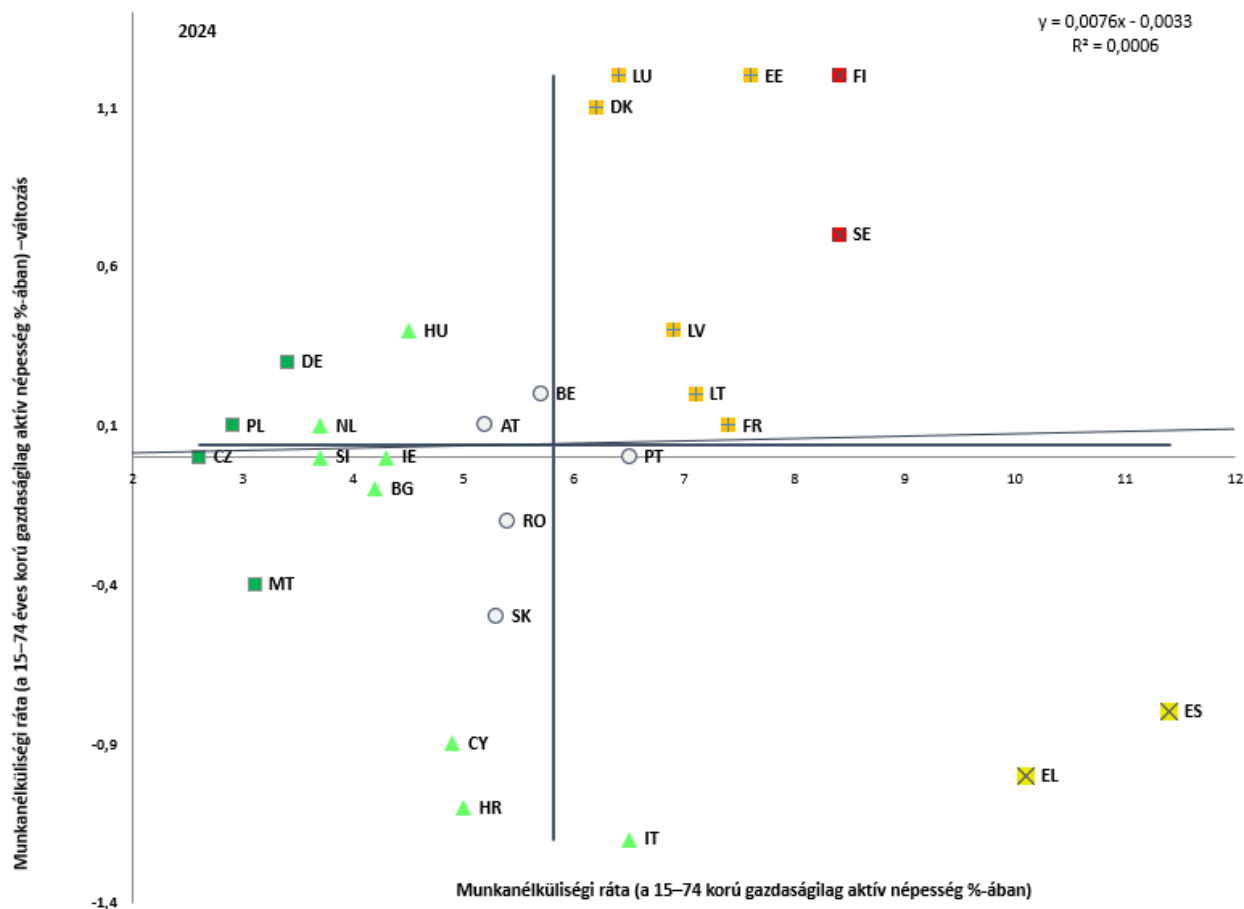
A munkanélküliség – amely már korábban is történelmi mélyponton volt – 2024-ben és 2025 elején tovább csökkent, és a tagállamok között felfelé irányuló konvergencia jeleit mutatja. A munkanélküliségi ráta az EU-ban (15–74) 2024-ben 5,9%-ra csökkent (a 2023. évi 6,1%-ról), ami az eddigi legalacsonyabb szint. 2025 szeptemberében az uniós munkanélküliségi ráta 6,0% volt. A legnagyobb éves csökkenéseket (legalább 1 százalékpont) Olaszországban, Horvátországban és Görögországban regisztrálták, míg Dániában, Észtországban, Finnországban, Luxemburgban és Svédországban 0,7 százalékpontot meghaladó mértékű növekedést tapasztaltak (lásd a 2.1.2. ábrát). Finnország és Svédország „kritikus helyzetben” van mind a magas munkanélküliségi ráta, mind a 2023-hoz képest bekövetkezett jelentős növekedés miatt, míg Franciaország, Litvánia, Lettország, Dánia, Luxemburg és Észtország a „figyelemmel kísérendő” kategóriába tartozik, ami magas munkanélküliségi rátákat és az átlag alatti előrehaladást tükröz. Spanyolország (11,4%) és Görögország (10,1%) továbbra is „gyenge, de javuló” helyzetben van: bár a két ország az átlagot jóval meghaladó javulást ért el, munkanélküliségi szintjük továbbra is magas. Csehország, Lengyelország, Németország és Málta a „legjobban teljesítők” közé tartozik, munkanélküliségi rátájuk 2,6% és 3,4% között van. Bár az országok közötti különbségek továbbra is jelentősek, fokozatosan szűkülnek, mivel a magas munkanélküliségi rátával rendelkező országok – például Spanyolország vagy Görögország – jelentősebb javulást mutatnak.

A munkanélküliségi ráták nemek szerint és regionális szinten is jelentős eltéréseket mutatnak⁸⁸. A munkanélküliség továbbra is magasabb a nők körében (2024-ben 6,2%), mint a férfiak esetében (5,7%). A regionális egyenlőtlenségek is fennmaradnak: 2024-ben a vidéki térségekben volt a legalacsonyabb a ráta (5,1%), ezt követték a városok és elővárosok (5,6%), míg a nagyvárosokban volt a legmagasabb (6,7%). A NUTS II régiók közötti különbségek a foglalkoztatási rátáknál megfigyelt mintázatokat tükrözik (lásd fent), Svédország kivételével, amely a munkanélküliség tekintetében kedvezőtlenebbül teljesít (lásd az 5. melléklet 6. ábráját). Egyes legkülső régiókban – Guadeloupe, Martinique, Francia Guyana, Réunion, Mayotte és a Kanári-szigetek – az EU legmagasabb munkanélküliségi rátáit regisztrálják.

⁸⁸ A nemek közötti különbségekről a foglalkoztatás és más dimenziók tekintetében regionális szinten részletesebb elemzés érhető el a Közös Kutatóközpont EU [Regional Gender Equality Monitor](#) (Nemek közötti egyenlőségről szóló uniós regionális figyelő) című kiadványában.

2.1.2. ábra: A munkanélküliség a tagállamok közel felében csökkent 2024 során

Munkanélküliségi ráta (15–74 évesek), 2024-es szint és változás az előző évhez képest (%), a szociális eredménytábla kiemelt mutatója)

Megjegyzés: A tengelyek középpontja az EU súlyozatlan átlaga. A jelmagyarázat a mellékletben szerepel. ES és FR esetében eltér a fogalommeghatározás. BG esetében törés az idősorban.

Forrás: Eurostat [[une_rt_a](#)], EU LFS.

A zöld foglalkozások aránya az egész EU-ban növekszik, azonban e foglalkozások egy része az új készségigények miatt munkaerőhiánnyal küzd. A környezeti iparban a foglalkoztatás aránya 2015 és 2022 között 2,2%-ról 3,1%-ra emelkedett, miközben az ágazat foglalkoztatási arányában 2022-ben jelentős különbségek voltak megfigyelhetők az egyes országok között (a magyarországi 1%-tól a luxemburgi 5,7%-ig)⁸⁹. Alternatív becslések szerint a zöld munkahelyek már most is az uniós munkaerő akár 11,3%-át tehetik ki⁹⁰. Ezzel egyidejűleg a kibocsátásintenzív ágazatok⁹¹ továbbra is az uniós munkavállalók 3,1%-át foglalkoztatják (a ciprusi 0,9%-tól a csehországi 7,1%-ig terjedő arányban). A legutóbbi elemzések⁹² szerint 24 olyan, a zöld átállás szempontjából releváns foglalkozás azonosítható, amelyben több tagállamban is munkaerőhiány tapasztalható. Azok a foglalkozások, amelyek a zöld átállás szempontjából relevánsak, de amelyekben a legtöbb ország munkaerőhiánnyal küzd, többek között a vízvezeték-szerelők és épületlakatosok (20 tagállam), a szigetelési szakemberek, az építőmérnökök, a légkondicionáló- és hűtőberendezés-szerelők (14), az építőmérnöki technikusok (12) és a tetőfedők (11). E foglalkozások olyan magas szintű műszaki és manuális szakértelmet igényelnek, amely elengedhetetlen a zöld átállás megvalósításához.

⁸⁹ Eurostat [[env_ac_egss1](#)], [[nama_10_a10_e](#)].

⁹⁰ A Közös Kutatóközpont által a GreenJobs projekt keretében végzett számítások alapján, a Gili, Verdolini és Vona (2020) által javasolt, a zöld munkahelyeken történő uniós foglalkoztatás mérésére irányuló ONET feladatalapú megközelítés bevezetését követve.

⁹¹ Ebben az összefüggésben kibocsátásintenzív ágazat a bányászat és a kőfejtés (NACE-kód: B), a vegyi anyagok és vegyipari termékek gyártása (C20), az egyéb nemfém ásványi termékek gyártása (C23), a fémalapanyagok gyártása (C24), valamint a gépjárművek, pótkocsik és félpótkocsik gyártása és az egyéb járműgyártás (C29).

⁹² Egy foglalkozás akkor küzd „széles körű munkaerőhiánnyal”, ha az adott foglalkozás tekintetében legalább öt tagállam számol be hiányról. Ez a tisztaipar-megállapodás egyik fő teljesítménymutatója.

A zöld átállás által különösen érintett csoportokat célzó, méltányos és inkluzív átmeneti szakpolitikák elősegíthetik a munkavállalók mobilitását, enyhíthetik a munkaerőhiányt, és biztosíthatják, hogy a zöld átállás előnyei széles körben érvényesüljenek. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású körforgásos gazdaságra való átálláshoz szükség lesz a fossziliztüzelőanyag-ágazatokban dolgozó munkavállalók átképzésére olyan bővülő ágazatokba, mint a nettó zéró kibocsátási célt szolgáló iparágak, a megújulóenergia-termelés, az építőipar, a hulladékgazdálkodás és a feldolgozóipar, miközben a villamosítás és a nyersanyagok iránti növekvő kereslet a villamosenergia-ágazatban és az energiaigényes ágazatokban is növeli a foglalkoztatást. 2023-ban az EU-ban az összes munkavállaló mintegy 30%-a dolgozott átalakuló ágazatokban (köztük 30 millió fő a feldolgozóiparban, 15 millió fő az építőiparban, valamint 10 millió fő a szállítás és raktározás területén)⁹³. Ennek ellenére az ágazati mobilitás továbbra is korlátozott: évente a munkavállalók mindössze 1,8–3,9%-a vált ágazatot, ami nagyságrendileg változatlan 2016 óta. Az éghajlatváltozás szempontjából releváns foglalkozásokban fennmaradó munkaerőhiány arra enged következtetni, hogy olyan szakpolitikákra van szükség, amelyek segítik a munkavállalókat az alakuló készségigényekhez való alkalmazkodásban, illetve az ágazatok közötti átállásban. A zöld átállás egyúttal a munkahelyek minőségének javítására is lehetőséget teremt, mivel az új és kialakulóban lévő zöld foglalkozások (például a megújuló energiával foglalkozó mérnökök és a zöld szakpolitikák tervezésével foglalkozó szakemberek) jellemzően magasabb bérekkel és stabilabb munkaszerződésekkel járnak⁹⁴. Az előnyök azonban egyenlőtlenül oszlanak meg, és elsősorban a magas képzettséget igénylő munkakörökre⁹⁵ korlátozódnak. A műszaki és fizikai munkák⁹⁶ (pl. villamos- és gépészmérnökök, valamint az elektromosvezeték-szerelők és -javítók) iránti kereslet növekedése együtt járhat a fizikai kockázatok növekedésével, valamint a munkahelyi erőforrásokhoz való kisebb mértékű hozzáféréssel és a kisebb önállósággal. E munkakörök vonzerejének növelése érdekében a szakpolitikáknak a munka minőségével kapcsolatos kérdések kezelésére kell törekedniük, különösen a munkafeltételek, a díjazás és az erőforrásokhoz való hozzáférés tekintetében. Az aktív munkaerőpiaci intézkedések – ideértve a készségfejlesztést, a foglalkoztatási ösztönzőket és az álláskeresési támogatást – a gazdasági átalakulások időszakában kulcsszerepet játszanak a munkavállalók munkahelyváltásának támogatásában.

⁹³ Fulvimari A. et al., [Estimating labour market transition costs and social investment needs of the green transition – a new approach](#) (A zöld átállással járó munkaerőpiaci átmenet költségeinek és a szociális beruházási szükségleteknek a becslése – új megközelítés), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025. „Átalakuló ágazatok” alatt azon ágazatok kiválasztott körét kell érteni, amelyek i. az éghajlat-politikai célkitűzések végrehajtásában betöltött szerepük miatt a klímasemlegességre való átállás szempontjából kulcsfontosságúak, vagy ii. amelyekben a dekarbonizáció következtében várhatóan jelentős, a foglalkoztatással összefüggő változások fognak bekövetkezni, vagy iii. mindkettő.

⁹⁴ OECD, [Employment Outlook 2024: The Net-Zero Transition and the Labour Market](#) (Foglalkoztatási kilátások 2024: a nettó zéró kibocsátásra való átállás és a munkaerőpiac), Párizs, 2024.

⁹⁵ Eurofound, [Job quality side of climate change. Working conditions and sustainable work series](#) (Az éghajlatváltozás munkahelyi minőségi dimenziója, Munkafeltételek és fenntartható munkavégzés), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2024.

⁹⁶ Azok a munkahelyek, amelyekben a zöld termékek és szolgáltatások iránti kereslet növekedése miatt a munkaerő iránti igény is nő, ugyanakkor a munkafeladatok tartalma nem feltétlenül változik.

A digitális átállás továbbra is átalakítja a gazdaságokat és a munkaerőpiacokat, új lehetőségeket teremtve, miközben fokozza a továbbképzés és az átképzés iránti igényt. Az IKT-szakemberek száma az EU-ban 2013 óta folyamatosan nő (59,3%-kal), 2024-ben pedig meghaladta a 10,3 millió főt⁹⁷. A nők azonban továbbra is jelentősen alulreprezentáltak: az IKT-szakembereknek csupán 19,5%-a nő. A jelenlegi ütemben az IKT-szakemberek száma 2030-ra eléri a mintegy 12 milliót, ami jóval elmarad az EU 20 milliós célértékétől – a digitális és magasan képzett munkaerőért folyó egyre élesebb versenyben (lásd a 2.2.1. szakaszt)⁹⁸. Egy közelmúltbeli Eurobarométer felmérésben⁹⁹ a válaszadók többsége úgy ítélte meg, hogy a digitális technológiák – beleértve a mesterséges intelligenciát (MI) – összességében pozitív hatással vannak a munkahelyükre, a gazdaságra, a társadalomra és az életminőségre. Emellett a válaszadók 62%-a pozitívan értékeli a robotok és az MI munkahelyi alkalmazását, és 70%-uk úgy véli, hogy ezek javítják a termelékenységet. Ugyanakkor aggályok továbbra is fennállnak: a válaszadók 84%-a úgy gondolja, hogy a munkahelyen a magánélet védelme és az átláthatóság biztosítása érdekében az MI alkalmazása gondos irányítást igényel. 2012 és 2023 között a foglalkoztatás jelentős mértékben eltolódott az alacsony bérezésű munkahelyekről a jól fizetett munkahelyek irányába, miközben az alacsony termelékenységnövekedéssel jellemezhető ágazatokban nőtt a foglalkoztatás aránya¹⁰⁰. Ezt az elmozdulást okozhatja az új technológiák és az automatizáció alkalmazása, mivel a magas termelékenységnövekedésű ágazatoknak a termelési volumen fenntartásához egyre kevesebb munkavállalóra van szükségük, ami a foglalkoztatás fokozatos átrendeződéséhez vezet az alacsonyabb termelékenységnövekedésű ágazatok irányába. Az MI munkaerőpiacra gyakorolt hatásáról jelenleg rendelkezésre álló bizonyítékok még nem döntő erejűek.

⁹⁷ [Úton Európa digitális évtizedének célkitűzései felé – Statistics Explained – Eurostat.](#)

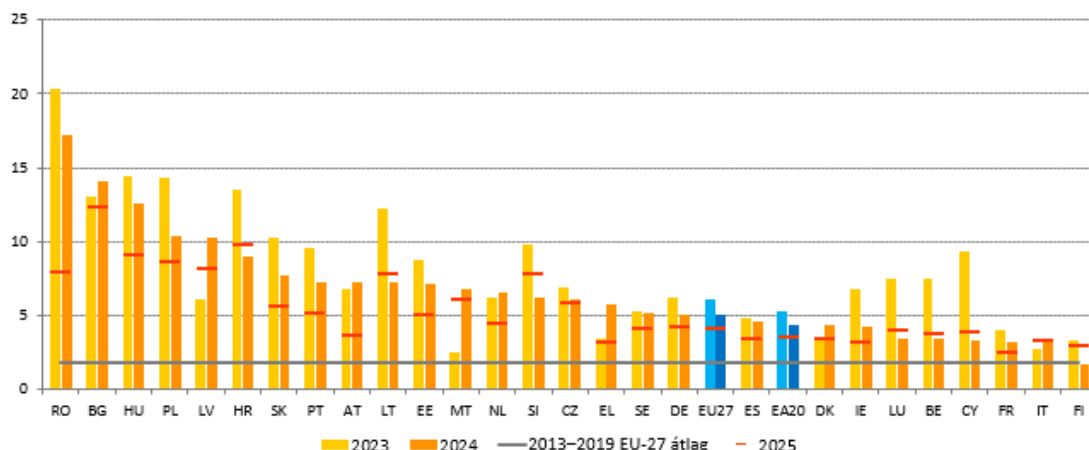
⁹⁸ [Európa digitális évtizede:2030-ra kitűzött célok | Európai Bizottság.](#)

⁹⁹ [Artificial Intelligence and the future of work – February 2025 – Eurobarometer survey](#) (A mesterséges intelligencia és a munka jövője – 2025. február, Eurobarométer felmérés).

¹⁰⁰ Európai Bizottság, [Labour Market and Wage Developments in Europe, Annual review 2025](#) (A munkaerőpiac és a bérek alakulása Európában, 2025. évi éves áttekintés), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

2.1.3. ábra: 2024-ben a bérek tovább emelkedtek, jelentős országok közötti különbségekkel

Egy munkavállalóra jutó nominálbér, éves százalékos változás

Megjegyzés: Megjegyzés: EA-20: a 20 ország, amely bevezette az eurót. Az egy munkavállalóra jutó nominálbért úgy kell kiszámítani, hogy a teljes munkavállalói bért elosztják a munkavállalók összlétszámával. A nominálbérek a bruttó béreken kívül magukban foglalják a munkáltatói járulékokat is. A 2025. évre vonatkozó adatok a Bizottság 2025. őszi európai gazdasági előrejelzése alapján kiszámított kilátásokat tükrözik.

Forrás: AMECO adatbázis[[HWCWD](#)] és Eurostat, nemzeti számítások [[namq_10_gdp](#)], [[namq_10_a10_e](#)].

A bérnövekedés az EU-ban 2024-ben is erőteljes maradt, a növekedés mértéke ugyanakkor

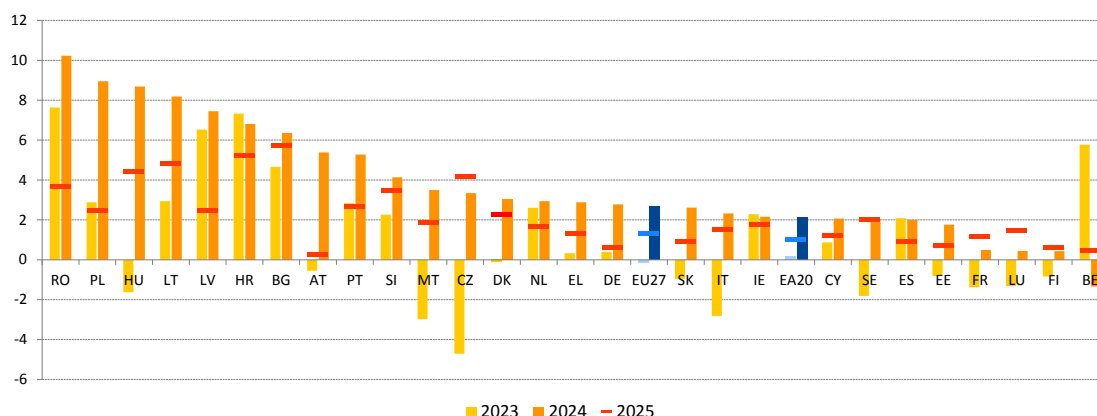
tagállamonként markáns eltérést mutatott. Az egy munkavállalóra jutó nominálbér éves növekedése a 2023-ban mért történelmi csúcsot jelentő 6,1% után 5,1%-ot ért el, a csökkenő infláció és a továbbra is feszes – bár enyhülő – munkaerőpiaci viszonyok közepette¹⁰¹. A legnagyobb növekedés (éves összevetésben) a közép- és kelet-európai tagállamokban figyelhető meg: Bulgáriában, Romániában, Magyarországon, Lengyelországban és Lettországon meghaladta a 10%-ot, míg Horvátországban, Szlovákiában, Portugáliában, Ausztriában, Litvániában és Észtországban 7,0% és 10,0% között alakult (lásd a 2.1.3. ábrát). Az infláció e tagállamok közül több országban továbbra is viszonylag magas maradt, különösen Romániában, Horvátországban, Lengyelországban és Magyarországon. Ezzel szemben a bérnövekedés mérsékeltebb – 3,0% és 5,0% közötti – volt Belgiumban, Cipruson, Dániában, Franciaországban, Írországon, Olaszországban, Luxemburgban és Spanyolországban, ahol az infláció alacsonyabb volt. Finnországban a bérnövekedés 2,0% alatt maradt.

¹⁰¹ Az infláció az EU-ban 2023-ban mért 6,4%-ról 2024-re 2,6%-ra csökkent, és az előrejelzések szerint 2025-ben 2,5%, 2026-ban pedig 2,1% lesz. Lásd: [European economic forecast – Autumn 2025](#) (Európai gazdasági előrejelzés – 2025. ősz), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

A kialakult bérének növekedése 2023 közepé óta erőteljes, ami a reáljövedelem-kiesések kiegyenlítésére irányuló törekvéseket tükrözi, ugyanakkor már látszanak a mérséklődés jelei¹⁰². Az euróövezetben a kialakult bérének növekedése 2024 3. negyedévében érte el csúcspontját (éves összevetésben) 5,4%-kal; ezt a kollektív tárgyalások élénkülése magyarázza, mivel a szakszervezetek a vásárlóerő 2021 vége óta bekövetkezett csökkenésének ellensúlyozására törekedtek¹⁰³. 2025-ben a kialakult bérének növekedési üteme – összhangban az inflációs nyomás csökkenésével – lassulni kezdett.

2.1.4. ábra: 2024-ben a reálbérek a legtöbb tagállamban emelkedtek

Egy munkavállalóra jutó bruttó reálbér és -kereset, éves százalékos változás

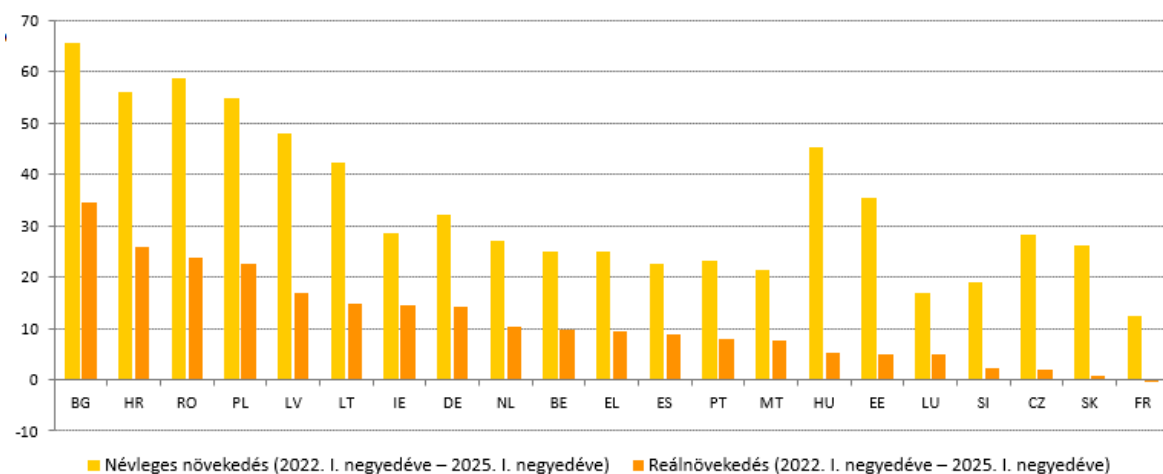
Megjegyzés: Az EA megjelölés az EA-20-ra vonatkozik, azaz arra a 20 országra, amely bevezette az eurót. A reálbéreket a harmonizált fogyasztói árindex deflátorként való alkalmazásával számították ki. A 2025. évre vonatkozó adatok a Bizottság 2025. tavaszi európai gazdasági előrejelzése alapján kiszámított kilátásokat tükrözik.
 Forrás: Európai Bizottság, [AMECO-adatbázis](#), Egy munkavállalóra jutó bruttó reálbér és -kereset [hwwdw], deflátor: Harmonizált fogyasztói árindex [AMECO 5000 ZCPIH]. Teljes foglalkoztatottság (nemzeti koncepció) [namq_10_a10_e]. Az egy munkavállalóra jutó bruttó reálbér és -kereset frissítése [AMECO-kód: hwwdw]; az őszi előrejelzés november 19-én, amikor az utolsó frissítés lehetséges volt, még nem állt rendelkezésre.

- ¹⁰² A kialakult bérének növekedése a szociális partnerek közötti bértárgyalások közvetlen eredménye. Magában foglalja mind az újonnan kialakult, mind a korábban megállapított béreket. Általános szabályként nem tartalmazza a bónuszokat, a túlórákat és a kollektív tárgyaláshoz nem kapcsolódó egyéb egyéni kompenzációkat. A kifizetett bérekhez hasonlóan a kialakult bérének sem érzékenyek a ledolgozott órák számára (mivel teljes munkaidőre határozzák meg őket), és egyes ágazatokban a garantált bérminimumot jelentik.
- ¹⁰³ Európai Bizottság, [Labour market and wage developments in Europe – Annual review 2021](#) (A munkaerőpiac és a bérének alakulása Európában, 2021-es éves áttekintés), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2021., és Eurofound, [Weathering the crisis: How job retention schemes preserved employment and incomes during the pandemic](#) (Átvészelni a válságot: Hogyan védték meg a munkahelymegtartási programok a munkahelyeket és a jövedelmeket a világjárvány idején?), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024.

A reálbérek az infláció enyhülésének és a tartós nominálbér-növekedésnek köszönhetően újra emelkedést mutatnak, ugyanakkor a helyreállítás üteme tagállamonként eltérő. A 2022-ben bekövetkezett jelentős, 3,7%-os visszaesést és a 2023. évi mérsékeltebb, 0,1%-os csökkenést követően a reálbérek 2024-ben 2,7%-kal emelkedtek¹⁰⁴. Ezt a fellendülést elsősorban az infláció csökkenése és az erőteljes nominálbér-növekedés okozta. A fellendülés Romániában, Lengyelországban, Magyarországon és Litvániában (8% felett), valamint Lettországon, Horvátországban és Bulgáriában (6% felett) volt a legerőteljesebb – lásd a 2.1.4. ábrát. Belgiumban ezzel szemben a reálbérek 1,3%-kal csökkentek 2024-ben. 2024-ben az EU-ban a reálbérek továbbra is átlagosan 0,7%-kal elmaradtak a 2019. évi szinttől, de ebben a tekintetben jelentős különbségek mutatkoznak az országok között, ami a nominálbérek és az infláció eltérő alakulására utal. 2025-ben az EU-ban a reálbérek összességében már ismét a világjárvány előtti szinten vannak, ugyanakkor Csehországban, Németországban, Olaszországban, Finnországban és Franciaországban továbbra is elmaradnak attól.

2.1.5. ábra: A jogszabályban meghatározott minimálbérek emelése segített ellensúlyozni a minimálbérből élők vásárlóerejének csökkenését

A minimálbérek alakulása a jogszabályban meghatározott minimálbérrel rendelkező tagállamokban (%-os változás)

Megjegyzés: Ciprus nem szerepel az ábrán, mivel az ország 2023-ban bevezette a jogszabályban meghatározott minimálbért.

Forrás: Eurofound és Eurostat [[earn_mw_cur](#), [prc_hicp_midx](#)].

¹⁰⁴ A reálbérek kiszámítása a harmonizált fogyasztói árindex deflátorként való alkalmazásával történik.

Az EU-ban közelmúltban végrehajtott minimálbér-emelések segítettek ellensúlyozni az infláció által az alacsony jövedelmű munkavállalókra gyakorolt hatást. 2022 januárja és 2025 januárja között a jogszabályban meghatározott minimálbérek – minden olyan tagállamban, ahol létezik ilyen – több mint 20%-kal emelkedtek¹⁰⁵, kivéve Franciaországban, Luxemburgban és Szlovéniában. Az emelések mértéke 12,4% (Franciaország) és 65,7% (Bulgária) között alakult, és Bulgária mellett hat másik tagállamban – Romániában, Horvátországban, Lengyelországban, Lettországon, Magyarországon és Litvániában – is meghaladta a 40%-ot¹⁰⁶ (lásd a 2.1.5. ábrát). Reálértéken a legnagyobb növekedéseket is jellemzően ezekben az országokban regisztrálták, a magas infláció ellenére. Ezzel szemben a reál minimálbérek Luxemburgban, Csehországban, Szlovákiában, Észtországban és Szlovéniában 5% alatti mértékben nőttek, Franciaországban pedig enyhén csökkentek. Mindeközben azokban az országokban, ahol a minimálbéreket kollektív szerződések határozzák meg, a 2024. évi reálbér-növekedés miatt a vásárlóerő is nőtt, különösen az alacsony bérezésű ágazatokban¹⁰⁷. A közelmúltban végzett kutatások azt mutatják, hogy a nemzeti minimálbérek emelése ösztönzi az általános bérnövekedést, élénkíti a kollektív tárgyalásokat, és az alacsony bérezésű ágazatokban emeli a garantált bérminimumot¹⁰⁸.

¹⁰⁵ A következő 22 tagállamban létezik jogszabályban meghatározott minimálbér: Belgium, Bulgária, Ciprus, Csehország, Észtország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Írország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Magyarország, Málta, Németország, Portugália, Románia, Spanyolország, Szlovákia és Szlovénia.

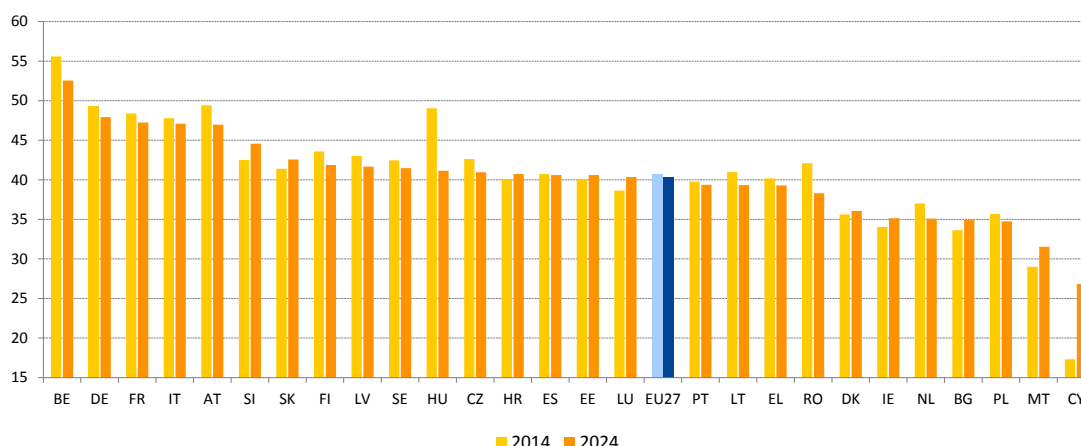
¹⁰⁶ A minimálbéreket gyakran évente, az év elején aktualizálják. 2022 januárja és 2025 januárja között a legnagyobb növekedést Lengyelországban (49%), Bulgáriában (44%), Lettországon (40%) és Horvátországban (34%) regisztrálták. Belgiumban, Németországban, Észtországban, Írországon, Litvániában, Magyarországon, Hollandiában és Romániában a minimálbér 20–30%-kal nőtt.

¹⁰⁷ Eurofound, munkaügyi kapcsolatok és szociális párbeszéd. [Minimum wages in 2025: Annual review](#) (Minimálbérek 2025-ben: Éves áttekintés), 2025.

¹⁰⁸ Az empirikus eredmények azt mutatják, hogy a minimálbér 1%-os emelése az alacsonyabb jövedelmű munkavállalók alsó 25%-ának bérét 0,31%-kal növeli. Lásd: Eurofound, [Impact of national minimum wages on collective bargaining and wages for low-paid workers](#) (A nemzeti minimálbérek hatása a kollektív tárgyalásokra és az alacsony bérű munkavállalók béreire), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2025.

2.1.6. ábra: 2024-ben az átlagbért kereső egyedülálló személyek esetében az adóék a legtöbb tagállamban alacsonyabb volt, mint egy évtizeddel korábban

Adóék az átlagbért kereső egyedülálló személy esetében (%)

Forrás: Európai Bizottság, Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóság: Adók és juttatások adatbázisa, az OECD adókra és juttatásokra vonatkozó (2025 májusában aktualizált) modellje alapján.

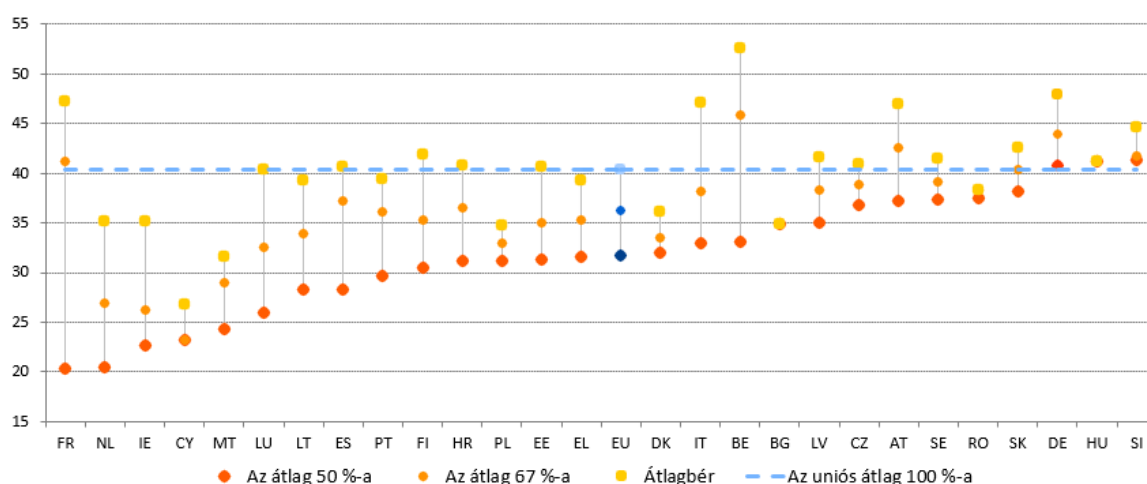
A munkát terhelő adók továbbra is befolyásolják a munkavállalási és a munkaerő-felvételi ösztönzőket az EU-ban. Az adóék – amelyet a munkáltatók munkaerőköltségei és a munkavállalók nettó fizetése közötti különbség a teljes munkaerőköltség százalékos arányaként kifejezve – egyaránt hat a munkaerő-kínálatra és a munkaerő-keresletre, különösen bizonyos csoportok, például a második keresők esetében, akiknek a munkaerő-kínálata jobban reagál az ilyen ösztönzőkre. 2014 óta az átlagbért kereső egyedülálló személy esetében az adóék 0,4 százalékponttal csökkent az EU-ban, és 2024-ben elérte a 40,3%-ot, ami továbbra is jócskán meghaladja az OECD 34,9%-os átlagát – lásd a 2.1.6. ábrát¹⁰⁹. Az adóék 11 tagállamban több mint 1 százalékponttal mérséklődött, a legnagyobb csökkenést Magyarországon (–7,9 százalékpont), Romániában (–3,8 százalékpont) és Belgiumban (–3,0 százalékpont) regisztrálták. Ezzel szemben ugyanebben az időszakban 10 országban nőtt az átlagkeresők adóéke, különösen Cipruson (+9,5 százalékpont), Máltán (+2,5 százalékpont) és Luxemburgban (+1,7 százalékpont) (a részleteket lásd a 2.2.1. szakaszban). Az alacsonyabb jövedelműek (azaz az átlagbér 50%-át keresők) esetében az egyedülállókra vonatkozó átlagos adóék az EU-ban 2024-ben 31,8% volt, ami 0,3 százalékponttal magasabb, mint 2023-ban, ugyanakkor 2,2 százalékponttal alacsonyabb, mint 2014-ben.

¹⁰⁹ OECD, *Taxing Wages 2025: Decomposition of Personal Income Taxes and the Role of Tax Reliefs* (A bérek adóztatása, 2025: A személyi jövedelemadók felbontása és az adókedvezmények szerepe), OECD Publishing, Párizs, 2025.

A személyijövedelemadó-rendszerek általában progresszívek, alacsonyabb adóékekkel az alacsonyabb jövedelműek esetében. A progresszivitás különösen hangsúlyos Franciaországban, Belgiumban, Hollandiában, Luxemburgban és Olaszországban, míg Bulgáriában és Magyarországon átalányadó-rendszert alkalmaznak (lásd a 2.1.7. ábrát). Az alacsony jövedelműekre nehezedő alacsonyabb adóterhek mérséklék a munkaerőpiaci torzulásokat és támogatják az alacsony képzettségű munkavállalók foglalkoztatását, ugyanakkor az adórendszereket úgy kell kialakítani, hogy ne hátráltassák a magasabb bért nyújtó munkahelyekre való átmenetet.

2.1.7. ábra: Az adóék alacsonyabb az alacsony bérezésű munkavállalók esetében

Az alacsony bérezésű (az átlagjövedelem 50%-át és 67%-át kereső) egyedülállóakra vonatkozó adóék a 2024. évi átlagbérhez viszonyítva (%)

Megjegyzések: A tagállamok a progresszivitás szintjét tekintve csökkenő sorrendben szerepelnek (adóék átlagbér esetében – adóék az átlagbér 50%-a esetében).

Forrás: Európai Bizottság, Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóság: Adók és juttatások adatbázisa, az OECD adókra és juttatásokra vonatkozó (2025 májusában aktualizált) modellje alapján.

Az infláció az adórendszerekben torzulásokhoz vezethet, ami a progresszivitást és a méltányosságot is érinti. Az emelkedő árak erodálhatják a rögzített nominális küszöbértékeket – például az adósávokat és az adójóváírásokat –, ami a progresszív rendszerekben gyakran úgynevezett „hideg progresszióhoz” vezet: az adózók magasabb adósávokba kerülnek, miközben a levonások és jóváírások reálértéke csökken. Az ilyen hatások mérsékelhetik a nettó jövedelmet, és növelhetik a szegénység kockázatát. Az automatikus indexálás vagy diszkrecionális aktualizálás révén végrehajtott kiigazítások enyhíthetik ezeket a torzulásokat. 2024–2025-ben számos tagállam felülvizsgálta személyijövedelemadó-rendszerét az infláció okozta torzulások ellensúlyozása érdekében (lásd a 2.1.2. szakaszt).

Az adótehernek a munkáról a környezetvédelmi adókra történő áthelyezése erősítheti a munkaerőpiaci ösztönzőket, a méltányosságot és a klímacélok elérését. A megfizethető energiára vonatkozó, a közelmúltban elfogadott cselekvési terv¹¹⁰ az energiadó-irányelv felülvizsgálatának lezárására szólít fel (erről 2021 óta folynak tárgyalások), annak biztosítása mellett, hogy a legszennyezőbb tüzelőanyagok adóterhe legyen a legmagasabb, valamint hogy a dekarbonizáció is előrehaladjon. Hasonlóképpen, a tisztaipar-megállapodás¹¹¹ olyan adóreformokat ösztönöz, amelyek támogatják a villamosítást és fokozatosan kivezetik a fosszilis tüzelőanyagok támogatásait. A klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról szóló 2022. évi tanácsi ajánlás¹¹² szintén támogatja a munkát terhelő adóterhek csökkentését, különösen az alacsony és közepes jövedelmű csoportok esetében, valamint a környezeti szempontból fenntartható források felé való elmozdulást. Bár a szén-dioxid-adók regresszív hatással járhatnak, ezeket gondosan megtervezett kompenzációs intézkedésekkel lehet enyhíteni. Mindazonáltal a környezetvédelmi adók az EU-ban a teljes adóbevételnek mindössze 5,2%-át tették ki 2023-ban – 1,5 százalékponttal kevesebbet, mint 2013-ban –, és 10% feletti arány csak Bulgáriában (11,2%) és Görögországban (10,6%) volt tapasztalható, míg 9 országban 5% alatt maradt. 2013 óta csak Belgiumban, Bulgáriában és Romániában nőtt a környezetvédelmi adók aránya. Az olyan intézkedések, mint az energiamegtakarítást és a fosszilis tüzelőanyag-fogyasztás csökkentését ösztönző adókedvezmények, hozzájárulhatnak az éghajlat-politikai és a méltányossági célok összehangolásához.

¹¹⁰ [Cselekvési terv a megfizethető energiáért: Az energiaunióknban rejlő valós érték kibontakoztatása a megfizethető, hatékony és tiszta energia minden európai számára történő biztosítása érdekében.](#)

¹¹¹ [Tisztaipar-megállapodás – Európai Bizottság.](#)

¹¹² A Tanács ajánlása a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról (2022/C 243/04).

2.1.2. A tagállamok által hozott intézkedések

A foglalkoztatás fellendítése érdekében több tagállam vezetett be vagy bővített ki munkaerő-felvételi ösztönzőket és foglalkoztatási támogatásokat, különös figyelmet fordítva az alulreprézantált csoportokra. Lengyelországban egy 2025 márciusában elfogadott új törvény támogatást biztosít az idősebb munkavállalókat alkalmazó munkáltatóknak: a támogatás idősebb munkavállalónként az 50–65 éves korosztály esetében a minimálbér legfeljebb felét fedezi 12 hónapon keresztül, a nyugdíjkorhatárt elért munkavállalók esetében pedig egy hónapig (megújítható). A támogatási időszak lejártát követően a munkáltatóknak a teljes fizetést ki kell fizetniük, és a munkavállalót hat, illetve egy hónapig tovább kell foglalkoztatniuk. **Olaszországban** a 2025. évi költségvetési törvény 2025-re és 2026-ra is meghosszabbította a munkavállalókat határozatlan idejű szerződéssel alkalmazó vállalkozások és önálló vállalkozók számára biztosított adókedvezményt. Emellett bevezetett egy ideiglenes adómentességet is a munkáltató által fizetett lakhatási költségekre (bérleti díj és fenntartási költségek): a legfeljebb 35 000 EUR-t kereső, határozatlan időre foglalkoztatott munkavállalók esetében a foglalkoztatás első két évében évente legfeljebb 5000 EUR-ig, ám ezek az összegek továbbra is társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettség alá esnek. **Portugáliában** a „+Emprego” program pénzügyi ösztönzőket kínál azoknak a munkáltatóknak, akik a Foglalkoztatási és Szakképzési Intézetnél (IEFP) legalább 3 hónapig regisztrált munkanélküli személyeket, valamint – a regisztráció időtartamától függetlenül – 35 éves vagy annál fiatalabb, alacsony képesítésű személyeket, fogyatékkal élő személyeket, migránsokat vagy egyéb hátrányos helyzetű csoportokba tartozó személyeket alkalmaznak. **Görögországban** egy 2024 végén indult, 24 hónapig tartó támogatott foglalkoztatási programnak köszönhetően 1000 fogyatékkal élő személy tudott elhelyezkedni helyi önkormányzatoknál; a program a fizetés és a járulékok legfeljebb 75%-át fedezi (személyenként legfeljebb 16 800 EUR összegig), a munkaerőpiaci integrációjuk előmozdítása érdekében. 2025 szeptemberében a kedvezményezettek számát 1000-rel megemelték.

A csökkentett munkaidős foglalkoztatást továbbfejlesztették a munkaerőpiac rezilienciájának erősítése és a foglalkoztatás gazdasági sokkok idején megvalósuló védelme érdekében.

Hollandiában például folyamatban van egy válsághelyzetekben alkalmazandó munkahelymegtartási program előkészítése („*Crisisregeling Personeelsbehoud*”). Amennyiben válság idején egy vállalatnál a munkaképesség egy kéthónapos időszak alatt átlagosan legalább 20%-kal csökken, a cég legfeljebb hat hónapig alkalmazhat olyan intézkedéseket, mint a munkavállalók átcsoportosítása vagy a támogatásokkal segített, csökkentett bérkifizetések. Ez a jogszabálytervezet jelenleg parlamenti vizsgálatra és jóváhagyásra vár. Helyreállítási és rezilienciaépítési tervének részeként **Szlovénia** 2025 júniusában olyan jogszabályt fogadott el, amely állandó csökkentett munkaidős foglalkoztatási programot hoz létre rendkívüli, előre nem látható körülmények esetére; a program tartalmazza az ideiglenes részmunkaidős munkavállalók támogatását, valamint az oktatáshoz és képzéshez való jobb hozzáférést – mindezt annak érdekében, hogy a digitalizáció és az automatizálás közepette fel lehessen lendíteni a foglalkoztathatóságot.

A minimálbér-keretrendszereket az egész EU-ban aktualizálják annak érdekében, hogy a bértörvények jobban tükrözzék a gazdasági körülményeket. **Görögország** 2024 decemberében jogszabályi keretet fogadott el annak érdekében, hogy 2028-tól új módszertant vezessen be a jogszabályban meghatározott minimálbér megállapítására; a módszertan egy képletet használ, amelynek alapja egyrészt az éves fogyasztói árindex változása a legalacsonyabb jövedelmű háztartások 20%-a tekintetében, másrészt a bérekre vonatkoztatott vásárlóerő-index¹¹³. A konzultatív bizottságok – a bruttó mediánbér 60%-ára vonatkozó referenciaérték és több kritérium figyelembevételével – eltéréseket javasolhatnak ettől az automatikus indexálástól. **Lettországban** egy 2024 novembere óta hatályos új minimálbér-szabályozás az éves minimálbér-kiigazításokat bizonyos tényezőkhez köti, többek között a nemzeti átlagbérhez, a makrogazdasági előrejelzésekhez, az adóváltozásokhoz, a munkaerőköltség-indexekhez és a szegénységi küszöbökhez. **Románia** a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz támogatásával egy 2025 februárjától hatályos új minimálbér-megállapítási keretrendszert vezetett be, amely az infláción, a termelékenységen és a bérekre vonatkozó referenciaértékeken alapuló éves kiigazítási képletet, valamint éves megfelelési értékeléseket és háromoldalú konzultációkat foglal magában. **Luxemburgban** egy 2024 decemberében előterjesztett törvényjavaslat célja a jogszabályban meghatározott minimálbér-keretrendszer megerősítése egyértelműbb megfelelési kritériumokkal, félévenkénti felülvizsgálatokkal, valamint egy olyan, szociális partnerekből álló konzultatív szerv létrehozásával, amely tanácsot ad az éves kiigazításokhoz. **Portugáliában** egy háromoldalú megállapodás a 2025 és 2028 közötti időszakra célértékeket határoz meg a minimálbér és az átlagbérek emelésére, és rendelkezik a munkavállalók termelékenységi és teljesítménybónuszairól, a nyereségrészesedésről, valamint a fiatal munkavállalókat támogató intézkedésekről. A megállapodás adókedvezményeket is biztosít a vállalatok számára a bérek és a munkavállalók nyugdíj-megtakarításainak növelése érdekében.

¹¹³ A 2025 és 2027 közötti időszak olyan átmeneti időszakként tekintendő, amelyben továbbra is a 2024-ben alkalmazott minimálbér-megállapítási rendszer marad érvényben.

Több tagállam intézkedéseket vezetett be a kollektív szerződési keretek felülvizsgálatára a lefedettség, a rugalmasság és az átláthatóság javítása érdekében. Olaszországban a 2025. évi költségvetési törvény rendelkezéseket tartalmaz a közigazgatásban alkalmazott kollektív szerződések megújításáról, mégpedig célzott béremelésekkel és ágazatspecifikus ösztönzőkkel, például az egészségügy és az oktatás területén. **Lengyelország** 2025 novemberében elfogadta a kollektív szerződésekről szóló törvényt¹¹⁴, amely előírja, hogy az 50 főnél több munkavállalót foglalkoztató munkáltatók két évente kötelesek tárgyalóasztalhoz ülni a szakszervezetekkel, ezzel kiterjesztve a kollektív szerződések hatályát a modern munkahelyi kérdésekre és digitális eljárásokat, valamint a kollektív munkaszerződések nemzeti nyilvántartását bevezetve.

Finnországban egy 2025 januárja óta hatályos új jogszabály célja, hogy bővítse a vállalati szintű bértárgyalások lehetőségeit, beleértve azokat a vállalkozásokat is, amelyek nem tagjai munkáltatói szervezetnek, vagy ahol nincs szakszervezeti megbízott. A reform után az általánosan alkalmazandó kollektív szerződésektől való eltérés valamennyi vállalat számára lehetővé válik bizonyos olyan ellenőrzési mechanizmusok mellett, amelyek biztosítják a reprezentatív helyi tárgyalásokat.

Görögországban a munkaügyi és szociális biztonsági minisztérium, valamint a nemzeti szociális partnerek 2025 novemberében szociális megállapodást kötöttek. Ez egy új keretet vezet be a kollektív munkaszerződések lefedettségének fokozása, a bérstabilitás előmozdítása, valamint a görög munkaerőpiacon az intézményi egyensúly helyreállítása céljából. **A progresszivitás és a méltányosság fokozása érdekében a munkát terhelő adók reformjai kerülnek bevezetésre.**

Litvánia megreformálta a személyi jövedelemadó-rendszerét annak érdekében, hogy progresszívebbé tegye azt: a személyi jövedelemadó 15%-os átalány-adómértékét háromkulcsos (20%-os, 25%-os és 32%-os) rendszer váltotta fel. Így a magasabb jövedelmekre magasabb adókulcsok vonatkoznak, amelyek egyes önálló vállalkozókra is alkalmazandók. **Írországban** a kormány a 2025. évi költségvetés részeként felülvizsgálta a személyi jövedelemadó-jóváírásokat és adósávokat. Az általános adósávot egyedülállók esetében 2000 EUR-val, 44 000 EUR-ra emelték, és az emelés a házaspárok és bejegyzett élettársak esetében arányos volt. Az egységes társadalombiztosítási járulék 4%-os kulcsa 2025 januárjától 3%-ra csökkent, és a nemzeti minimálbér emelésével összhangban az a jövedelemhatár is emelkedett, amelynek elérésétől meg kell fizetni e mértéket. A hátrányos helyzetű csoportok számára emellett magasabb adójóváírásokat vezettek be.

¹¹⁴ A részleteket lásd [itt](#).

Az infláció okozta ún. „hideg progresszió” mérséklése és a méltányosság további fokozása érdekében módosultak a személyi jövedelemadó paraméterei¹¹⁵. Lettország a nem adóköteles jövedelemrész összegét havi 510 EUR-ra (évi 6120 EUR-ra), a nyugdíjasok esetében pedig havi 1000 EUR-ra (évi 12 000 EUR-ra) emelte. Emellett növelte az oktatási és egészségügyi kiadásokra, illetve az adományokra vonatkozó levonásokat, valamint új, 3%-os adókulcsot vezetett be az évi 200 000 EUR-t meghaladó osztalék- és egyéb tőkejövedelmekre. Finnország növelte az alapadó-kedvezményt, míg Írország emelte az egyedülálló személyek és az együttes adómegállapítás alá eső házaspárok esetében a személyi adójóváírást, a jövedelemadó-jóváírást, a munkavállalói adójóváírást és a lakbérhez kapcsolódó adójóváírást. Az infláció ellensúlyozása és az adózás méltányosságának javítása érdekében Luxemburg és Hollandia módosította a személyi jövedelemadó adósávjait. Magyarország megduplázta a családi adóalap-kedvezményeket (2025 júliusától 50%-kal, majd 2026 januárjától további 50%-kal). Magyarország emellett személyijövedelemadó-mentességet vezetett be a több gyermeket nevelő anyák esetében. Az intézkedés jelenleg a három vagy több gyermeket nevelő anyákra alkalmazandó, és azt 2026-tól fokozatosan terjesztik ki a kétgyermekes anyákra.

2.2. 6. iránymutatás – A munkaerő-kínálat növelése, valamint a munkavállalási lehetőségeknek, továbbá a készségek és a kompetenciák egész életen át történő folyamatos elsajátításának a javítása

Ez a szakasz a 6. foglalkoztatási iránymutatás végrehajtását vizsgálja, amely azt ajánlja, hogy a tagállamok a szociális jogok európai pillérének 1. (oktatás, képzés és egész életen át tartó tanulás), 2. (nemek közötti egyenlőség), 3. (esélyegyenlőség), 4. (a foglalkoztatás aktív támogatása), 9. (a munka és a magánélet közötti egyensúly), 11. (gyermekgondozás és a gyermekek támogatása) és 17. (a fogyatékkal élő személyek társadalmi befogadása) elvével összhangban teremtsék meg a feltételeket a munkaerő-kínálat javításához, a készségek és a kompetenciák egész életen át történő elsajátításának elősegítéséhez, az esélyegyenlőség ösztönzéséhez mindenki számára, a munkaerőpiaci részvétel előtt álló akadályok és visszatartó tényezők felszámolásához, továbbá a munkaerőpiaci részvétel ösztönzéséhez. A 2.2.1. szakasz az oktatás területén bekövetkező fejleményeket elemzi a kisgyermekkorú neveléstől és gondozástól, a tanulói teljesítményen, valamint a szakképzésen át a felsőoktatásig és a korai iskolaelhagyásig. A fejezet részletesen foglalkozik a munkaerő- és készséghiánnyal, a strukturális munkaerőhiánnyal, valamint a felnőttkori készségfejlesztéssel, így a digitális kompetenciákkal is. Emellett elemzést nyújt a fiatalok, az idősebb munkavállalók, a migránsok és a fogyatékkal élő személyek munkaerőpiaci helyzetéről. A 2.2.2. szakasz a tagállamok által e területeken hozott szakpolitikai intézkedésekről számol be.

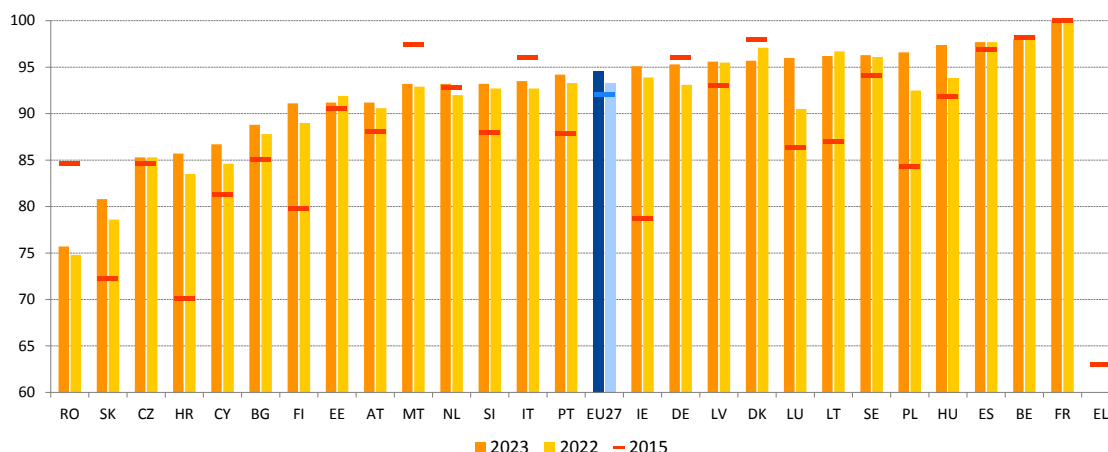
¹¹⁵ Lásd: Európai Bizottság: [Annual Report on Taxation 2024](#) (Éves jelentés az adózásról 2024), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024.

2.2.1. Fő mutatók

Az EU-ban tovább emelkedik a kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban való részvétel aránya a 3 éves kortól az alapfokú oktatás megkezdéséig terjedő időszakban, ugyanakkor a tagállamok között továbbra is jelentős különbségek figyelhetők meg. 2023-ban a részvételi arány elérte a 94,6%-ot, ami mindössze 1,4 százalékponttal marad el a 2030-ra kitűzött, 96%-os uniós szintű céltől. Eddig nyolc tagállam érte el ezt a célt, miközben a legtöbb országban a részvételi arány meghaladja a 90%-ot. A legjobban teljesítő országok: Franciaország (100%), Belgium (98%) és Spanyolország (97,7%). Az arány Romániában (75,7%), Szlovákiában (80,8%) és Csehországban (85,3%) a legalacsonyabb (lásd a 2.2.1. ábrát). Az uniós átlag az előző évhez képest 1,3 százalékponttal emelkedett, ugyanakkor 2022 és 2023 között négy országban csökkenés volt tapasztalható, különösen azokban a tagállamokban, ahol a részvételi arány viszonylag magas volt. A 3 éves gyermekek kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban való részvételének növelése terén szinte valamennyi tagállamban előrelépés történt, és az arány 2023-ra elérte a 90,6%-ot (2015-höz képest +5,4 százalékpont)¹¹⁶. Ugyanakkor a 3 éves gyermekek részvételének növelése egyes tagállamokban továbbra is kihívást jelent, és az arány különösen Romániában (68,1%) és Szlovákiában (68,9%) alacsony. A megfizethetőség és a kapacitáshiány – ideértve a munkaerőhiányt is – továbbra is akadály a hozzáférésnek, különösen a kisgyermekes és a hátrányos háttérből érkező kisgyermekes esetében. Különösen aggasztó, hogy a roma gyermekeknek mindössze 53%-a vesz részt kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban, ami a 2016 és 2023 közötti mintegy 11 százalékpontos javulás ellenére továbbra is jóval elmarad az összes gyermekre vonatkozó uniós átlagtól¹¹⁷.

2.2.1. ábra: A kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban való részvétel uniós szinten tovább emelkedik, ugyanakkor a tagállamok között jelentős eltérések mutatkoznak

A 3 éves kor és a tankötelezettség alsó korhatára közötti gyermekek részvétele a kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban (%)

Megjegyzés: FR esetében ideiglenes adatok 2023-ban, PL esetében pedig 2022-ben és 2023-ban. Törés az idősorban HU esetében 2023-ban. EL esetében a 2022. és 2023. évre vonatkozó adatok nem állnak rendelkezésre. BE és EL esetében 2015-ben, HU esetében 2023-ban, PT esetében pedig 2015-ben, 2022-ben és 2023-ban eltér a fogalommeghatározás.

Forrás: Eurostat, [educ_uoe_enra21].

¹¹⁶ Eurostat [educ_uoe_enrp07].

¹¹⁷ Lásd: Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége, *Rights of Roma and Travellers in 13 European countries, 2024* (A romák és az utazók (travellerek) jogai 13 európai országban, 2024).

A korai iskolaelhagyás Unió-szerte csökken, de továbbra is kihívást jelent. 2024-ben a 18–24 évesek 9,4%-a volt korai iskolaelhagyó, ami 2023-hoz képest 0,2 százalékpontos csökkenést jelent. Ez 1,7 százalékponttal alacsonyabb, mint egy évtizeddel korábban, és öt ország (Olaszország, Görögország, Málta, Spanyolország és Portugália) több mint 5 százalékpontos csökkenést ért el ebben az időszakban. Mindez azonban továbbra is azt jelenti, hogy az EU-ban megközelítőleg 3,1 millió 18–24 éves fiatal marad az oktatáson és képzésen kívül anélkül, hogy legalább felső középfokú oktatásban vett volna részt¹¹⁸. Noha 17 tagállam már elérte az európai oktatási térség azon célkitűzését, hogy 2030-ra 9% alá csökkenjen a korai iskolaelhagyók aránya, egyes tagállamokban további előrelépésre van szükség. Romániában, Spanyolországban és Németországban, ahol az arány továbbra is 12 százalékpont felett van, az előző évhez képest korlátozott előrelépés történt, vagy egyáltalán nem volt javulás, így mindhárom ország továbbra is „kritikus helyzetben” van (lásd a 2.2.2. ábrát). 2024-ben Litvániában volt a legnagyobb növekedés (2,0 százalékponttal), majd Szlovákia, Luxemburg, Észtország és Ciprus következett, ahol a korai iskolaelhagyók aránya legalább 0,9 százalékponttal nőtt. Ezek az esetek „figyelemmel kísérendők”, akárcsak Dániában és Olaszországban, ahol a szint annak ellenére maradt továbbra is túl magas, hogy nem történt változás vagy csökkenés. Ezzel szemben Horvátország, Írország, Görögország és Lengyelország számított a „legjobban teljesítő” országoknak. Az összességében valamelyest kedvező tendencia ellenére nincs jele a tagállamok közötti felfelé irányuló konvergenciának.

A korai iskolaelhagyók aránya csoportonként jelentősen eltér és különösen magas az EU-n kívül születettek, a romák és a fogyatékkal élő személyek esetében. Miközben az elmúlt évtizedben mind a fiatal nők, mind a fiatal férfiak korai iskolaelhagyási aránya 1,7 százalékponttal csökkent, a fiatal férfiak továbbra is jóval nagyobb valószínűséggel hagyják el idő előtt az oktatást vagy a képzést (11,0%), mint a fiatal nők (7,7%). Az EU-n kívül vagy egy másik tagállamban született fiatalok továbbra is lényegesen nagyobb arányban hagyják el korán az oktatást vagy a képzést (20,1%, illetve 18,6%), mint az adott tagállamban születettek (8,2%)¹¹⁹. A helyzet különösen aggasztó a fiatal (18–24 éves) romák esetében, mivel 2024-ben közel kétharmaduk (64%) hagyta el az oktatást és képzést, még mielőtt elérte volna a felső középfokú szintet¹²⁰. Az ugyanebbe a korosztályba tartozó, fogyatékkal élő fiatalok helyzete is aggasztó: esetükben a korai iskolaelhagyók aránya 2024-ben – a 2022-es 22,4%-ról – 24,6%-ra emelkedett¹²¹.

¹¹⁸ Az Oktatásügyi, Ifjúságpolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatóság számításai. Lásd: Európai Bizottság, [2025. évi Oktatási és Képzési Figyelő](#). Későbbi hivatkozások az Oktatásügyi, Ifjúságpolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatóság (DG EAC) számításaira.

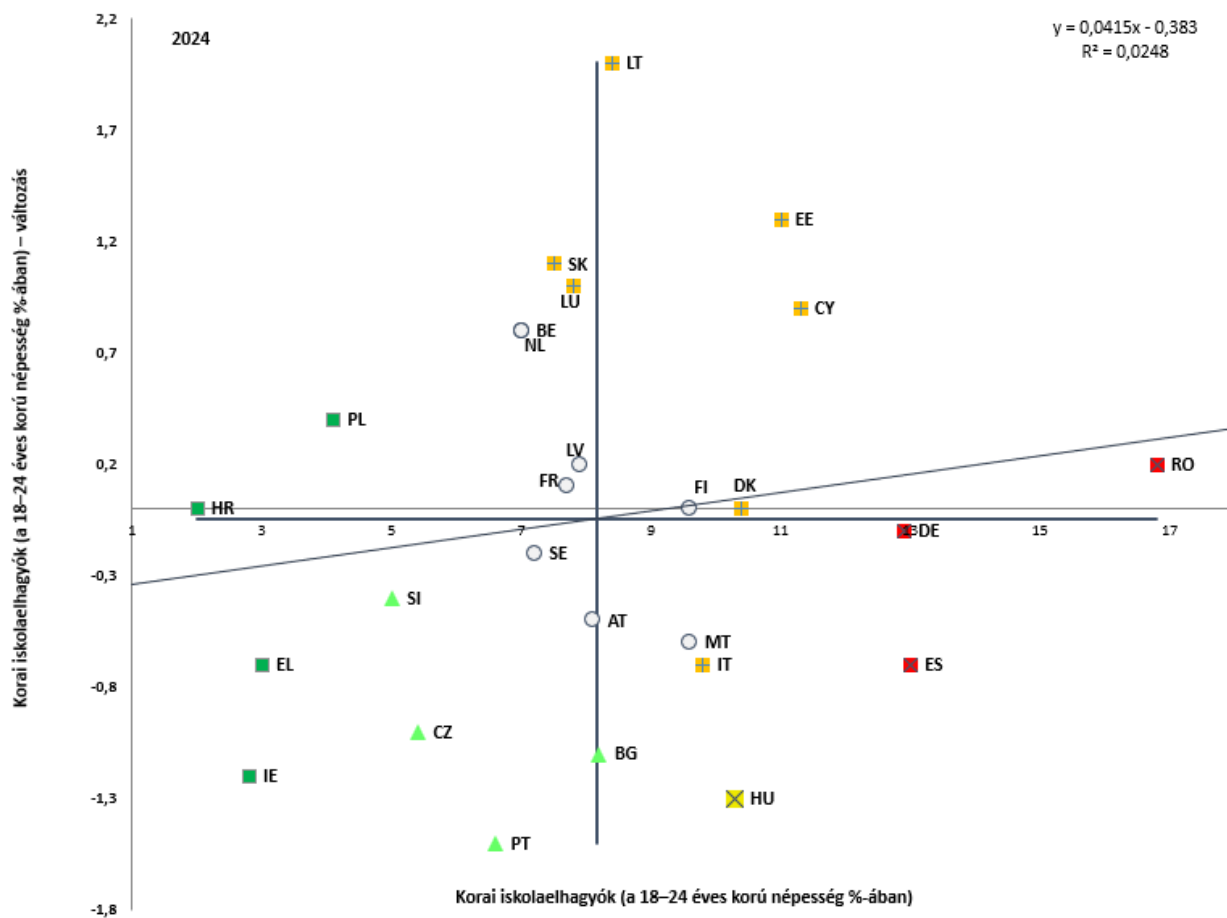
¹¹⁹ Eurostat [[edat_lfse_02](#)], EU LFS.

¹²⁰ Lásd: Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége, [Rights of Roma and Travellers in 13 European countries, 2024](#) (A romák és az utazók (travellerek) jogai 13 európai országban, 2024).

¹²¹ Eurostat [[edat_lfse_02](#)], EU LFS.

2.2.2. ábra: A korai iskolaelhagyók aránya továbbra is lassan csökken, és jelentős különbségek vannak a tagállamok között

Korai iskolaelhagyók (18–24 évesek), 2024. évi szint és változás az előző évhez képest (%), a szociális eredménytábla kiemelt mutatója)

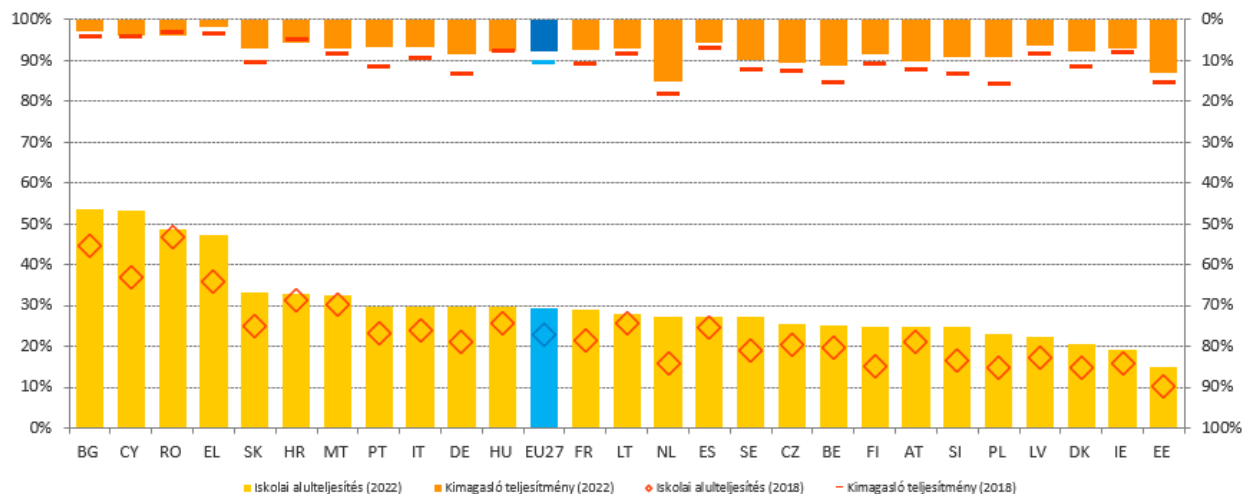
Megjegyzés: A tengelyek középpontja az EU súlyozatlan átlaga. A jelmagyarázat a mellékletben szerepel. Törés az idősorban BE, BG, DE, EL és IE esetében. Alacsony megbízhatóságú adatok HR és LU esetében.

Forrás: Eurostat [[edat_lfse_14](#)], EU LFS.

A korai iskolaelhagyás terén a regionális egyenlőtlenségek nemcsak a tagállamok között, hanem a tagállamokon belül is jelentősek. Uniós szinten a regionális arány 1,2% (Görögország, Közép-Makedónia) és 26,2% (Románia délkeleti régiója) között mozog, ami jól mutatja azokat a jelentős eltéréseket, amelyeket a tagállami szintű adatok elfednek. Ugyanazon a tagállamon belül is jelentős eltérések figyelhetők meg a régiók között, például Bulgáriában, Franciaországban, Magyarországon, Portugáliában, Romániában és Spanyolországban (lásd az 5. melléklet 1. ábráját), beleértve a legkülső régiókat is. Egyetlen tagállamon belül a régiók közötti eltérések legszélesebb tartománya 5,0% és 26,0% között alakul. Ezzel szemben tagállami szinten a skála két végpontja 2,0% és 16,8%. Mindössze néhány tagállamban fordul elő, hogy a korai iskolaelhagyás aránya minden régióban az uniós szintű, 9%-os célérték alatt maradjon. A regionális különbségek ugyanakkor még az összességében jól teljesítő tagállamokban is tovább csökkenthetők. Emellett a lakóhely típusa is szerepet játszik: a városokban élő fiatalok kisebb valószínűséggel hagyják el korán az oktatást (8,3%), mint a kisvárosokban és elővárosokban (10,3%), illetve a vidéki területeken élők (10,1%).

2.2.3. ábra: A matematikában alulteljesítők aránya jelentősen nőtt valamennyi tagállamban, miközben a kiválóan teljesítők aránya csökkent

A matematikából a 2. szintet el nem érő (bal tengely), illetve legalább az 5. szintet elérő (jobb tengely) tanulók aránya 2018-ban és 2022-ben (%)

Megjegyzés: Óvatosságra van szükség DK, IE, LV és NL esetében a 2022. évi adatok értelmezésekor, mivel egy vagy több PISA-felmérés szerinti mintavételi standard nem teljesült.

Forrás: OECD, 2018. és 2022. évi PISA-felmérés; az Oktatásügyi, Ifjúságpolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatóság számításai.

Az alapkészségek terén tapasztalható alulteljesítés az egész EU-ban nőtt, és különösen aggasztó tendenciák figyelhetők meg a tanulók matematikai teljesítményében. Az OECD legutóbbi Nemzetközi tanulói teljesítménymérésének (PISA-felmérés) eredményei szerint 2018 és 2022 között a matematikából gyengén teljesítő 15 éves tanulók aránya 6,6 százalékponttal nőtt, és elérte a rekordmagas, 29,5%-os szintet (lásd a 2.2.3. ábrát). Ez magasabb a szövegértés területén mért 26,2%-nál és a természettudományok esetében mért 24,2%-nál, amelyek esetében 3,7, illetve 2 százalékpontos növekedés volt megfigyelhető. A tagállamok közötti teljesítménykülönbségek jelentősek. Matematikából Bulgáriában, Cipruson, Romániában és Görögországban a tanulók több mint 45%-a gyengén teljesítőnek minősül. Eddig csupán Észtország érte el a 2030-ra kitűzött uniós célt, amely szerint az alulteljesítés arányát 15% alatt kell tartani. A kiemelkedő teljesítmény is meredekebben csökkent matematikából, mint szövegértésből vagy természettudományokból. 2018-ban még az uniós diákok 11%-a érte el a PISA legmagasabb szintjeit matematikából, ez az arány azonban 2022-re 7,9%-ra esett vissza. A tartomány jelenleg Görögország 2,0%-os értékétől Hollandia 15,4%-os arányáig terjed. Szövegértésből a visszaesés kisebb mértékű volt (8,1%-ról 6,5%-ra), míg a természettudományok területén a kiemelkedő teljesítmény aránya enyhén emelkedett. A tanulók romló teljesítménye aggályokat vet fel azzal kapcsolatban, hogy az iskola mennyire készíti fel őket megfelelően tanulmányaik folytatására és a munkaerőpiacra.

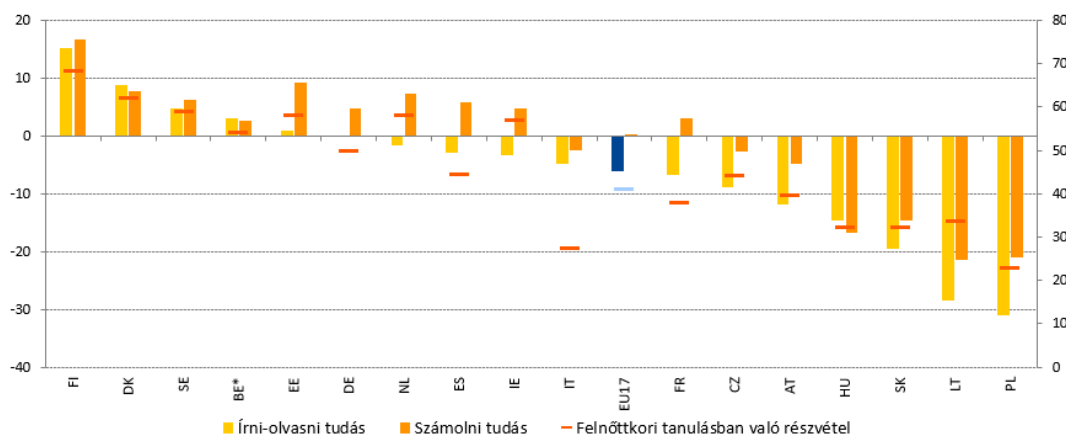
Továbbra is fennálló kihívásokról számolnak be a felnőttek írástudása és számolási készsége terén. Az elmúlt évtizedben a felnőttek körében romlott a szövegértés színvonala abban a 17 tagállamban, amely 2013-ban és 2023-ban részt vett az OECD Nemzetközi Felnőttkompetencia-értékelési Programjában (PIAAC). Miközben a számolási készségek nem változtak, 2023-ban a felnőttek közel egyötöde mind az írástudás, mind a számolási készségek terén gyengén teljesítőnek minősült. A matematikai készségek fontosak Európa jövőbeli versenyképessége és innovációs kapacitása szempontjából. Az iskolai matematikai teljesítmény fontos lépcsőfok a STEM-területeken folytatott felsőfokú tanulmányokhoz, valamint a kulcsfontosságú STEM-ágazatokban tapasztalható munkaerőhiány kezelése szempontjából (lásd a pillérhez kapcsolódó 2. háttérmagyarázatot). Ezek az eredmények rávilágítanak arra, hogy az alapkészségek fejlesztésére minden életkorban szükség van.

A pillérhez kapcsolódó 2. háttérmagyarázat: Fókuszban a készségek uniója – készségfejlesztés, a felnőttek továbbképzése és átképzése

A készségek mellett, hogy kulcsfontosságúak a munkaerő felkészítése és megerősítése szempontjából, a termelékenységnek, az innovációnak, a versenyképességnek és a rezilienciának is fő mozgatórugói; ennek ellenére a tagállamok együtt szembesülnek a megfelelő készségekkel rendelkező munkaerő megtalálásának kihívásával. A munkaerő- és készséghiányt több tényező okozza, többek között a demográfiai változások, a technológiai fejlődéshez és a gazdaság dekarbonizációjához kapcsolódó új készségigények, valamint az egyes ágazatokban és foglalkozásokban tapasztalható kedvezőtlen munkafeltételek¹²². Emellett a jelenlegi geopolitikai átalakulások – ideértve a megnövekedett védelmi és biztonsági igényeket – és az ipari átalakulás további nyomást gyakorol a munkaerőpiacra. E kihívások kezelése érdekében az Európai Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy a készségek uniója keretében továbbfejleszt egy átfogó, uniós szintű készségstratégiát. Ennek egyik kulcspillére a továbbképzés és az átképzés. A stratégia egyik célja, hogy tovább erősítse az egyéni tanulási számlák alkalmazását, vagyis a felnőttek számára biztosított személyes képzési költségkeretet, kiterjessze a mikrotanúsítványok használatát, valamint kísérleti jelleggel bevezessen egy készséggaranciát, amely – többek között a digitális és zöld átállás következményeként – támogatja a munkavállalókat a hanyatló ágazatokból a növekvő ágazatok felé való átmenetben. Az egyik intézkedés – az innovatív tanulási terekkel kapcsolatos, társaktól való tanulási tevékenységek – közvetlenül az alapkészségek fejlesztését célozza, amely megalapozza a további tanulást.

A felnőttek írástudása romlott, míg számolási készségük nagyrészt változatlan maradt; a visszaesés nagyobb volt azokban az országokban, ahol alacsony a felnőttkori tanulásban való részvétel

Az írástudás és a számolási készség pontszámainak változása a (16–65 éves) felnőttek körében 2013 és 2023 között (százalékpont, bal tengely) és a felnőttkori tanulásban való részvétel (a felnőttek %-a, jobb tengely)

Forrás: Felnőttek készségfelmérése (OECD, 2023).

Megjegyzések: Az oktatásban és képzésben való részvételre vonatkozó adatok a felnőttoktatási felmérés és az uniós munkaerő-felmérés fogalom meghatározásához igazított különleges kivonatról származnak; BE esetében az adatok csak Flandriára vonatkoznak.

122

2024-ben a legelterjedtebb hiányszakmák a szakmunkás foglalkozásokban, az egészségügyi ágazatban és a vendéglátásban voltak. Lásd: Európai Munkaügyi Hatóság, [EURES Report on labour shortages and surpluses 2024](#) (2024. évi EURES-jelentés a munkaerőhiányról és -feleslegről), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2025 és kapcsolódó dokumentumok.

Az EU-ban csökkennek a felnőttek alapkészségei, ami kedvezőtlen hatással van a készséghiányra, valamint a munkavállalók azon képességére, hogy továbbképzés és átképzés révén alkalmazkodjanak a munkaerőpiac igényeihez. A felnőttek tanulásban való részvétele kulcsfontosságú ahhoz, hogy az idősödő népesség, illetve a munkaerő egésze lépést tudjon tartani a gyorsan változó munkaerőpiaccal. Ezért az uniós tagállamok kötelezettséget vállaltak arra, hogy 2030-ra a felnőttek legalább 60%-a évente részt vegyen tanulási tevékenységekben. Ez különösen fontos annak fényében, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok mind a felnőtt népesség alapkészségeinek romló tendenciáját mutatják (lásd az ábrát)¹²³. Az elmúlt évtizedben a felmérésben részt vevő 17 uniós tagállamban a felnőttek írástudása romlott, miközben számolási készségük nagyrészt változatlan maradt. Ennek eredményeként 2023-ban az EU-ban a felnőttek mintegy egyötöde mind az írástudás, mind a számolási készség terén gyengén teljesítőnek számított. A nők az írástudás terén érték el magasabb pontszámokat, míg a férfiak a számolási készség és az adaptív problémamegoldás tekintetében teljesítettek jobban. A felnőttkori tanulásban való részvétel alacsonyabb volt továbbá azokban az országokban, ahol az írástudás és a számolási készség terén jelentős visszaesést tapasztaltak¹²⁴.

A készségek uniója hangsúlyozza a felnőttek körében tapasztalható készséghiány kezelésének fontosságát, és intézkedéseket határoz meg a tovább- és átképzés támogatására és ösztönzésére. Számos tagállam kísérleti jelleggel bevezeti az egyéni tanulási számlákat mint a képzések iránti kereslet által vezérelt megközelítést. **Lettország** akár 500 EUR összegű támogatott egyéni tanulási számlákat kínál, valamint a képzésekhez való hozzáférés javítását szolgáló egységes online portált működtet. A mikrotanúsítványok rugalmas lehetőségként jelennek meg a felnőttképzés területén. **Luxemburg** a holland–flamand akkreditációs ügynökséggel együttműködve kísérleti jelleggel a felsőoktatásban alkalmazandó, nemzeti mikrotanúsítvány-keretrendszer vezet be felnőttképzés céljára. A készségek munkaerőpiaci igényekhez való igazítása érdekében több ország javítja a tudás és a készségek értékelésére és elismerésére szolgáló folyamatait, valamint készségekkel kapcsolatos információgyűjtési folyamatait. **Bulgária** a helyreállítási és rezilienciaépítési terv részeként megvalósuló átfogóbb szakképzési reform keretében a zöld és digitális készségeket középpontba állítva frissítette a foglalkozások jegyzékét, míg **Németországban** a szakképzési törvény módosításával lehetővé vált a nem formális úton megszerzett szakmai készségek tanúsítása.

¹²³ Lásd: OECD: [Do Adults Have the Skills They Need to Thrive in a Changing World?: Survey of Adult Skills 2023](#) (Rendelkeznek-e a felnőttek azokkal a készségekkel, amelyekkel boldogulni tudnak változó világunkban? Felmérés a felnőttek készségeiről), OECD Skills Studies, OECD Publishing, Párizs, 2024.

¹²⁴ Lásd: OECD, [Trends in Adult Learning: New Data from the 2023 Survey of Adult Skills, Getting Skills Right](#) (Felnőttkori tanulási trendek: új adatok a Felnőttkori készségek 2023. évi felméréséből. A készségek megfelelő alakítása), OECD Publishing, Párizs, 2025.

A tagállamok jelentős erőfeszítései ellenére az oktatási egyenlőtlenségek fokozódnak, mivel a hátrányos társadalmi-gazdasági helyzetű tanulók teljesítménye romlik. Miközben az oktatási és képzési rendszereknek elő kellene mozdítaniuk a generációk közötti társadalmi mobilitást azáltal, hogy az iskolai teljesítményt és a társadalmi-gazdasági háttérrel szétválasztják, a 2022. évi PISA-felmérés eredményei több aggasztó tendenciát is megerősítettek. A társadalmi-gazdasági háttér továbbra is az oktatási eredmények megbízható előrejelző tényezője az EU-ban, az alulteljesítés pedig sokkal gyakoribb a hátrányos háttérű tanulók körében, mint kedvezőbb helyzetű társaik esetében¹²⁵. Ezenfelül a hátrányos társadalmi-gazdasági háttérű tanulók körében az alapkészségek terén jól teljesítők (azaz a PISA-skála szerint a szövegértés, a matematika vagy a természettudományok valamely területén legalább a 4. szintet elérők) aránya 2022-ben mindössze 16,3% volt, szemben a 2018. évi 20,8%-kal és a 2015. évi 21,1%-kal (lásd a 2.2.4. ábrát)¹²⁶. Ez az arány az adott időszakban szinte valamennyi tagállamban csökkent. A legjobban teljesítő országokban – Észtországban, Finnországban és Írországban – 2022-ben a hátrányos háttérű tanulók körében jól teljesítők aránya sem haladta meg jelentősen a 25%-ot. Összehasonlításképpen, uniós szinten a kedvezőbb társadalmi-gazdasági háttérű tanulók 59,0%-a teljesített jól az alapkészségek terén. A strukturális egyenlőtlenségek terén elért előrehaladás nyomán követése érdekében a Bizottság egy új, méltányossági mutatót és egy 2030-ra vonatkozó célértéket javasolt, amely a hátrányos helyzetű tanulók PISA-tesztben elért jó teljesítményén alapul. Uniós szinten a cél az, hogy a hátrányos helyzetű tanulók legalább 25%-a legalább a 4. szintet érje el egy vizsgált területen¹²⁷.

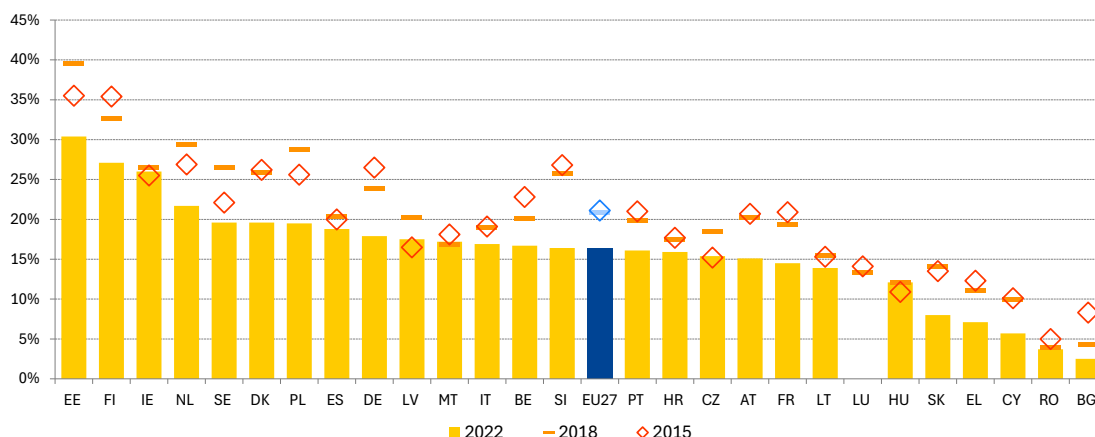
¹²⁵ Európai Bizottság: [The twin challenge of equity and excellence in basic skills in the EU](#) (A méltányosság és a kiválóság kettős kihívása az alapkészségek terén az EU-ban), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024.

¹²⁶ A PISA-felmérésben ezt a gazdasági, társadalmi és kulturális státusz mutatója (ESCS) határozza meg. Az előnyös társadalmi-gazdasági háttér kategóriája az adott országban a legmagasabb ESCS-pontszámokkal rendelkező összes diák 25%-át foglalja magában, míg a hátrányos társadalmi-gazdasági háttér kategóriája a legalacsonyabb ESCS-pontszámmal rendelkező diákok 25%-át jelenti.

¹²⁷ Európai Bizottság: Oktatásügyi, Ifjúsáspolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatóság, [A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az európai oktatási térség 2021 és 2030 közötti időszakra szóló stratégiai keretrendszerének időközi értékeléséről](#), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

2.2.4. ábra: A hátrányos helyzetű tanulók alapkészségei az elmúlt évtizedben csökkentek

A szövegértés, a matematika vagy a természettudományok terén a 4. vagy annál magasabb szintet elérő, hátrányos helyzetű diákok (%)

Megjegyzés: Óvatosságra van szükség DK, IE, LV és NL esetében a 2022. évi adatok értelmezésekor, mivel egy vagy több PISA-felmérés szerinti mintavételi standard nem teljesült. LU csak a 2018. évi PISA-felmérésben vett részt.
Forrás: OECD, 2015., 2018. és 2022. évi PISA-felmérés; az Oktatásügyi, Ifjúságpolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatóság számításai.

A tanulók körében tapasztalható alacsony digitális jártasság, valamint gyenge polgári kompetenciák komoly aggodalomra adnak okot, különösen a dezinformáció terjedésének összefüggésében. Az EU kötelezettséget vállalt arra, hogy 2030-ra 15% alá csökkenti a digitális kompetenciák terén alulteljesítő nyolcadik évfolyamos (13–14 éves) tanulók arányát. A 2023. évi nemzetközi számítástechnikai és informatikai műveltségi vizsgálatban (ICILS) részt vevő 22 uniós országban a számítástechnikai és informatikai műveltség terén a tanulók 42,5%-a nem érte el a minimális jártassági küszöböt. Egyes országok, például Csehország (28,0%) és Dánia (32,2%), közelítenek a célértékhez, míg mások, így Románia (74,0%) és Görögország (60,4%), jelentős lemaradásban vannak. A gyors technológiai fejlődés, mint a generatív mesterséges intelligencia, az erősödő polarizációval, valamint a dezinformáció és a félretájékoztatás terjedésével társulva minden eddiginél fontosabbá teszi az állampolgári készségek korai fejlesztését. A polgári és állampolgári ismeretek oktatásáról szóló, 2022. évi nemzetközi vizsgálatban (ICCS) részt vevő tagállamokban¹²⁸ az általános iskolai oktatásban tanuló nyolcadik évfolyamos diákok átlagosan 63,1%-a rendelkezett megfelelő szintű polgári kompetenciával; egyes tagállamokban a tanulók több mint 70%-a érte el a megfelelő szintet ezen a területen, míg másokban ez az arány 50% alatt maradt. A megfelelő szintű polgári kompetenciával rendelkező tanulók értik a demokratikus intézmények működését, a demokratikus rendszereket és alapelveket és a részvétel gyakorlati megvalósulását. Ez képessé teszi őket arra, hogy közéleti kérdésekben érvelni tudjanak, és aktív szerepet vállaljanak a demokratikus életben.

¹²⁸ A résztvevő tagállamok a következők voltak: BG, DK, DE, EE, ES, FR, HR, IT, CY, LV, LT, MT, NL, PL, RO, SI, SK és SE.

A szakképzés célja, hogy felkészítse a tanulókat a munkaerőpiacra, ugyanakkor a frissen végzettek foglalkoztatási aránya 2020 óta először csökkent. A szakképzés számtalan olyan foglalkozáshoz biztosít képzést, amelyekben tartós munkaerőhiány tapasztalható, és amelyek kulcsfontosságúak Európa versenyképessége és felkészültsége szempontjából (lásd még a pillérhez kapcsolódó 3. háttérmagyarázatot). 2024-ben az EU-ban a középfokú szakképzésben frissen végzett (20–34 éves) fiatalok közel kétharmada (65,2%) vett részt a tanterv keretében munkaalapú tanulásban¹²⁹. Ez az arány meghaladja a 2025-re kitűzött, legalább 60%-os uniós szintű célértéket¹³⁰. Az országok között azonban jelentős és tartós különbségek mutatkoznak. Németországban, Hollandiában és Spanyolországban szinte valamennyi végzett hallgató (több mint 90%) részt vesz munkahelyi környezetben történő tanulásban. Ezzel szemben Romániában, Csehországban és Görögországban a szakképzésben végzetteknek csupán kis része szerez munkaalapú tanulási tapasztalatot a szakképzési tanterv részeként¹³¹. A szakképzésben frissen végzettek foglalkoztatási aránya a 2023-ban mért 80,9%-ról 2024-re 80,0%-ra csökkent. Ez visszalépést jelent a 2025-re kitűzött, legalább 82%-os célértékhez képest¹³². A csökkenés nagyobb mértékű volt a középfokú, általános irányultságú képzésből kikerülők körében (67,8%-ról 62,8%-ra), valamint azoknál, akik a felső középfokú oktatás teljesítése előtt hagyták el az oktatást (61,9%-ról 52,1%-ra); mindkét csoport esetében jelentős eltérések figyelhetők meg a tagállamok között. Azok a szakképzésben frissen végzettek, akik részt vettek munkahelyi környezetben történő tanulásban, jóval nagyobb valószínűséggel helyezkednek el (84,4%), mint azok, akik nem szereztek ilyen tapasztalatot (67,9%).

¹²⁹ Eurostat, [[tps00215](#)].

¹³⁰ A célértéket a fenntartható versenyképességet, a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát célzó szakképzésről szóló, 2020. november 24-i tanácsi ajánlás határozta meg.

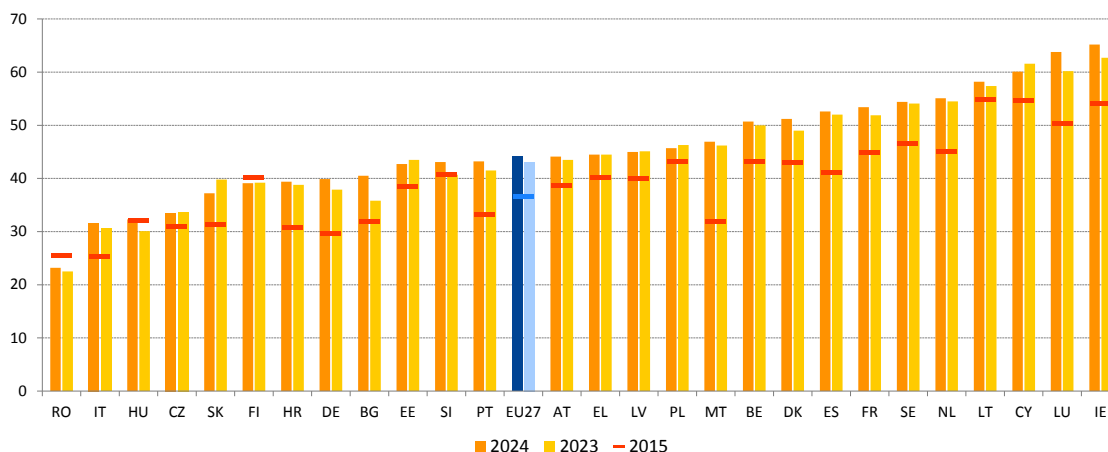
¹³¹ Németország, Lettország, Málta, Lengyelország és Finnország esetében „alacsony megbízhatóságúként” megjelölt adatok.

¹³² A célértéket a fenntartható versenyképességet, a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát célzó szakképzésről szóló, 2020. november 24-i tanácsi ajánlás határozta meg.

Az egyetemekhez való szélesebb körű hozzáférésnek, valamint a magas szintű készségek iránti munkaerőpiaci kereslet élénkülésének köszönhetően Európában jelentősen megnőtt a felsőfokú végzettségű fiatalok száma. Az elmúlt évtizedben a 25–34 évesek körében a felsőfokú végzettséggel rendelkezők átlagos aránya jelentősen, 44,1%-ra emelkedett, a növekedés mértéke csak az elmúlt évben 1 százalékpontos volt (lásd a 2.2.5. ábrát). Az oktatási beruházás megtérülése kritikus tényező a felsőfokú tanulmányok folytatásával kapcsolatos döntés meghozatalakor, és ez a tényező az elmúlt évtizedben annak ellenére stabil maradt, hogy a magasan képzettek száma jelentősen nőtt¹³³. 2024-ben a felsőfokú végzettséggel rendelkező 25–34 évesek munkanélküliségi rátája 5,2% volt, szemben a középfokú végzettséggel rendelkezők 6,7%-os, valamint az alacsonyabb iskolázottságúak 15,3%-os arányával. Ezenfelül a felsőfokú végzettséggel rendelkező munkavállalók jövedelme 52%-kal magasabb, mint a középfokú végzettséggel rendelkezőké. Bár a felsőfokú végzettséggel rendelkezők foglalkoztatási szintje magasabb, a felsőfokú végzettségű friss diplomások foglalkoztatási rátája csökkent: 2024-ben a 2023-as 87,6%-ról 86,7%-ra esett vissza. Ez a csökkenés az oktatás valamennyi szintjén megfigyelhető, és arra utalhat, hogy visszaesett a pályakezdő pozíciókba történő felvétel.

2.2.5. ábra: Az elmúlt évtizedben nőtt a felsőfokú végzettséggel rendelkező fiatal felnőttek aránya

A felsőfokú végzettséggel (ISCED 5–8. szint) rendelkező (25–34 éves) személyek aránya (%)

Megjegyzések: Törés az idősorban BG esetében 2024-ben, SI esetében 2023-ban, LU esetében pedig 2015-ben.
Forrás: Eurostat, [edat_lfse_03].

¹³³ Lásd: [Oktatási és Képzési Figyelő 2025](#), az Európai Unió Kiadóhivatala.

A felsőoktatásban részt vevő és a végzett hallgatók mobilitásának ösztönzése továbbra is kulcsfontosságú prioritás a diákok készségeinek fejlesztése és látókörük kiszélesítése szempontjából, ugyanakkor az elmúlt években csökkenő tendenciát mutat. A kifelé irányuló mobilitás aránya¹³⁴ 2020 és 2023 között 2,3 százalékponttal csökkent. 2023-ban az uniós országokból származó 4 millió felsőfokú végzettséggel rendelkező diplomás mindössze 11,2%-a vett részt valamilyen oktatási mobilitásban: 4,5%-uk ment külföldre a képzés teljes idejére, és mintegy 6,6%-uk vett részt kreditmobilitásban¹³⁵. Ennek megfelelően a végzettek átlagos kifelé irányuló uniós mobilitása továbbra is jóval elmarad a 2030-ra kitűzött 23%-os célértéktől. Ugyanakkor az adatok továbbra is több szempontból korlátozottak, ami miatt esetleg a célérték elérése felé tett előrehaladás mértéke is alábecsült; ilyen korlátozott adat például az, hogy a három hónapnál rövidebb mobilitással kapcsolatos adatszolgáltatás hiányos¹³⁶. A készségek uniója keretében a „Válaszd Európát a tudományok terén!” nevű kísérleti kezdeményezés azáltal támogatja a felsőoktatási intézmények nemzetköziesítését, hogy tudományos és nem tudományos szervezeteknek segítséget nyújt posztdoktor kutatók toborzásában.

Európában a szakképzett munkavállalók egyre növekvő hiánya komoly veszélyt jelent a jólétre és a versenyképességre. A szakképzett munkaerő hiánya 2024-re a beruházások egyik elsődleges akadályává vált: a vállalatok 77%-a jelölte meg ezt korlátozó tényezőként¹³⁷. A probléma különösen az építőiparban és a feldolgozóiparban hangsúlyos, ahol a munkaerőhiány okozta szűk keresztmetszetek aláássák egyrészt az EU azon képességét, hogy felgyorsítsa a zöld átállást, másrészt a növekedési potenciált is. A készségek stratégiai jelentőségét Európa jóléte és versenyképessége szempontjából Enrico Letta egységes piac jövőjéről szóló jelentése, valamint Mario Draghi EU versenyképességéről szóló jelentése is kiemelte¹³⁸. E kihívás kezeléséhez az uniós munkaerő egészére kiterjedő, nagyszabású továbbképzési és átképzési erőfeszítésekre van szükség. Ez a készségek uniójának, azaz az EU Versenyképességi iránytűje részeként 2025 márciusában elfogadott átfogó készségstratégiának az egyik kulcseleme.

¹³⁴ Egy adott ország kifelé irányuló mobilitásának aránya az adott országból származó, diplomamobilitás keretében végzett hallgatók és a kreditmobilitásban részt vevő hallgatók számának, valamint az adott országból származó diplomások számának hányadosa.

¹³⁵ Az Oktatásügyi, Ifjúságpolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatóság számításai.

¹³⁶ Lásd: [Oktatási és Képzési Figyelő 2024](#), 61. o., az Európai Unió Kiadóhivatala.

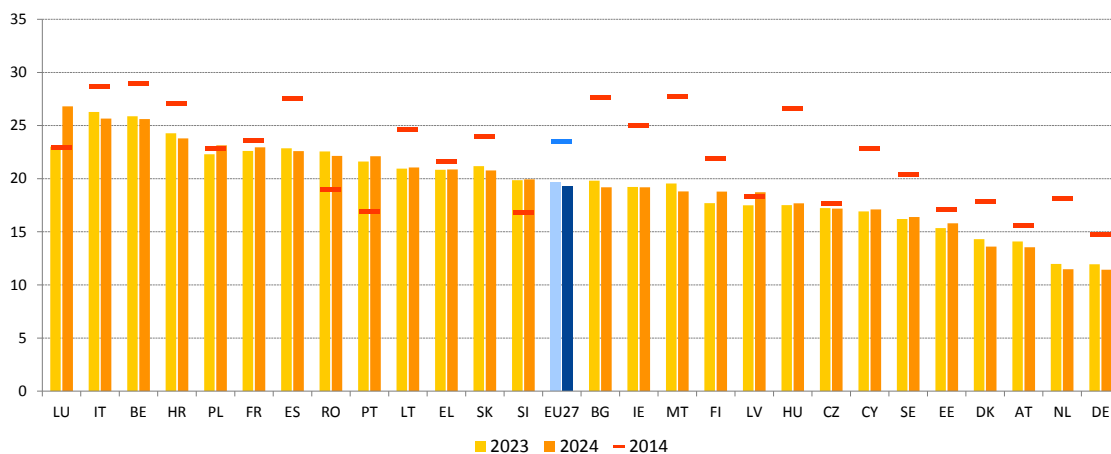
¹³⁷ Az EBB beruházási felmérése alapján. A vállalkozások ennél többször csak „a jövővel kapcsolatos bizonytalanság” (79%), illetve az „energiaköltségek” (77%) szempontját jelölték meg.

¹³⁸ [More Than A Market](#) (Jóval több mint piac), Enrico Letta, 2024. április; [The future of European competitiveness](#) (Az európai versenyképesség jövője), Mario Draghi, 2024. szeptember.

A makrogazdasági szintű strukturális munkaerőhiány az egész EU-ban tovább csökken, ugyanakkor a tagállamok között eltérések mutatkoznak. A makrogazdasági strukturális munkaerőhiányra vonatkozó mutató azt tükrözi, hogy mekkora a készségek keresleti és kínálati oldala közötti eltérés a munkaerő körében¹³⁹. Különösen azt emeli ki, hogy a különböző iskolázottságú személyek számára relatív értelemben mennyire nehéz belépni a munkaerőpiacra. 2014 óta a mutató a legtöbb tagállamban csökken, ami nagyrészt az iskolázottsági szint emelkedésével magyarázható. Ugyanakkor 2024-ben egyes országokban – többek között Olaszországban, Belgiumban, Horvátországban és Lengyelországban – továbbra is magas (23% feletti) maradt a makrogazdasági strukturális munkaerőhiány, ami jóval meghaladja a 19,2%-os uniós átlagot (lásd a 2.2.6. ábrát). Ezzel szemben ez az arány Ausztriában, Dániában, Németországban és Hollandiában a legalacsonyabb: 15% alatti. Összességében a készséghiány és a strukturális munkaerőhiány az oktatási és képzési rendszerek minőségével, méltányosságával és munkaerőpiaci relevanciájával kapcsolatos kihívásokkal, valamint a tartós munkaerőhiánnyal függhet össze. A magasabb iskolázottság előmozdítása, valamint a továbbképzés és átképzés támogatásának megerősítése még jobban összehangolhatja a készségkínálatot és munkaerőpiaci igényeket.

2.2.6. ábra: A makrogazdasági szintű strukturális munkaerőhiány az egész EU-ban tovább csökken, ugyanakkor a tagállamok között eltérések mutatkoznak

A különböző iskolai végzettséggel rendelkező munkavállalók foglalkoztatási rátáinak relatív szórása, súlyozva az egyes csoportoknak a teljes munkaképes korú népességhez viszonyított arányával (20–64 évesek)

Megjegyzés: Ez a mutató arra mutat rá, hogy az alacsony és közepes képzettségűek viszonylag nehezebben lépnek be a munkaerőpiacra, mint a magasan képzettek.

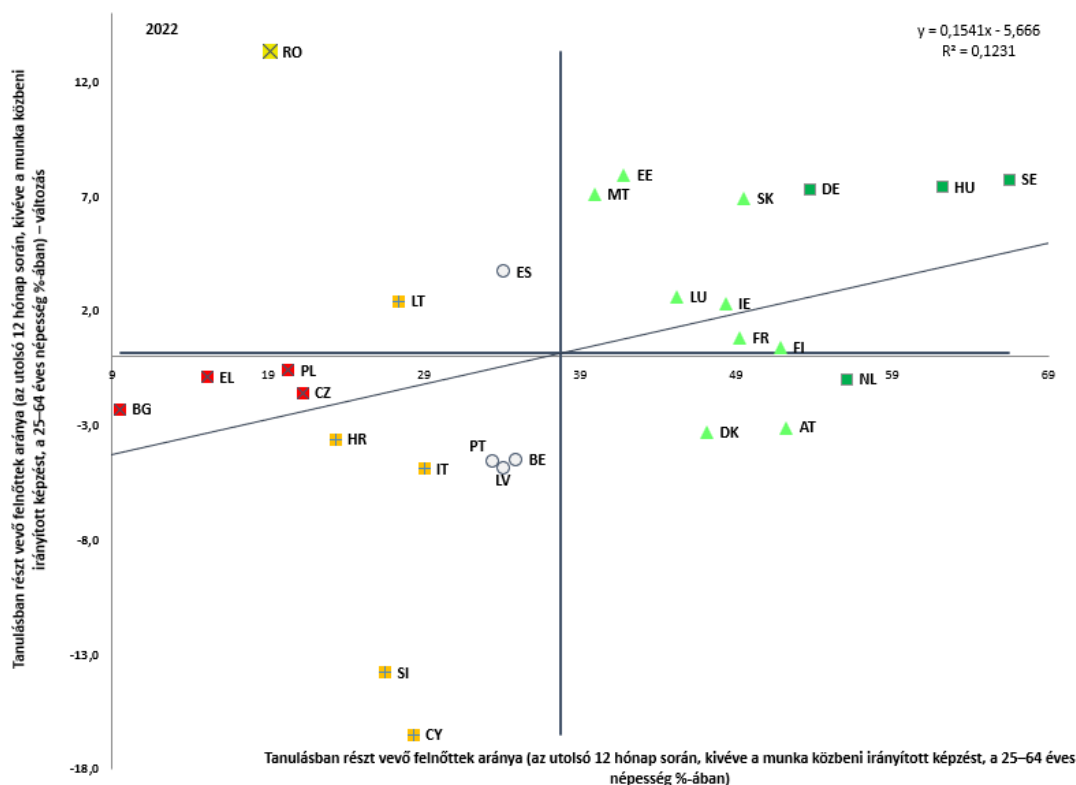
Forrás: A Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatóságának számításai az Eurostat adatai alapján [[lfsq_egaed](#); [lfsq_pgaed](#); [lfsq_agaed](#)], EU LFS.

¹³⁹ A makrogazdasági strukturális munkaerőhiányra vonatkozó mutató a különböző iskolázottságú (alacsony, közép- és felsőfokú) munkavállalók foglalkoztatási rátáinak relatív szóródását méri, az egyes csoportoknak a munkaképes korú népességen (20–64 éves korosztály) belüli arányával súlyozva. Lásd: Európai Bizottság, [Analytical web note – Measuring skills mismatch](#) (Analitikai webjegyzetek – A strukturális munkaerőhiány mérése). 7/2015, az Európai Unió Kiadóhivatala, 2015.

A felnőttkori tanulásban való részvétel viszonylag alacsony, és a tagállamok között jelentős eltérések mutatkoznak. A felnőttoktatási felmérés (AES) legfrissebb adatai szerint az EU-ban enyhén nőtt a tanulásban részt vevő felnőttek aránya (a munka közbeni irányított képzés kivételével): a 2016. évi 37,4%-ról 2022-re 39,5%-ra, ami jóval elmarad a 2030-ra kitűzött 60%-os kiemelt céltól (lásd a készségekről szóló 2. célkitűzéshez kapcsolódó háttérmagyarázatot), és a tagállamok között jelentős egyenlőtlenségek mutatkoznak. A legmagasabb részvételi arány Svédországban, Magyarországon, Hollandiában és Németországban volt, így ezek az országok lettek a „legjobban teljesítők” (lásd a 2.2.7. ábrát). 2016 és 2022 között ezen országok mindegyikében 6,8 százalékpontot meghaladó növekedést mértek, kivéve Hollandiában, ahol a részvétel 1 százalékponttal csökkent. Ezzel szemben – az EU-n belüli egyenlőtlenségeket tükrözve – különösen alacsony részvételi szinteket jelentett Bulgária, Görögország, Románia, Lengyelország és Csehország; így ezek az országok jelenleg „kritikus helyzetben” vannak. Cipruson, Horvátországban, Litvániában, Olaszországban és Szlovéniában e szintek szintén 30% alatt maradtak, és helyzetük „figyelemmel kísérendő”.

2.2.7. ábra: A felnőttképzés aránya 2016 óta csak kismértékben nőtt, és tagállamonként nagy eltéréseket mutat

Az elmúlt 12 hónap során tanulásban részt vevő felnőttek (25–64 évesek) aránya, a 2022. évi szintek és változások 2016-hoz képest (%), a szociális eredménytábla kiemelt mutatója)

Megjegyzés: A tengelyek középpontja az EU súlyozatlan átlaga. A jelmagyarázat a mellékletben szerepel. 2024 szeptemberében a Foglalkoztatási Bizottság mutatókkal foglalkozó csoportja ideiglenes megállapodásra jutott a készségekre vonatkozó cél nyomonkövetési keretrendszeréről, egyelőre az AES adatainak használatával, kivéve az irányított munkahelyi képzést. Lásd még a [2024. évi éves foglalkoztatási teljesítményjelentést](#). A 2022-ben bekövetkezett változást a 2016. évi értékhez képest számítják ki, amely a 2022 előtt rendelkezésre álló utolsó érték. Törés az idősorban 2022-ben FR, IT és RO esetében.

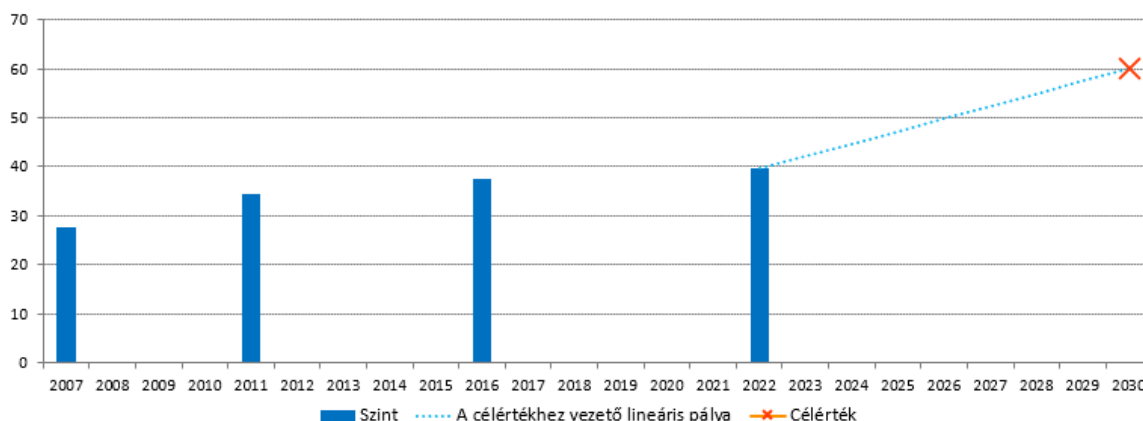
Forrás: Eurostat [special extraction from the Adult Education Survey, rate of adult participation in learning during the past 12 months without guided on-the-job training \(GOJT\)](#) (az elmúlt 12 hónap során tanulásban – az irányított munkahelyi képzést nem számítva – részt vevő felnőttek arányát ismertető, a felnőttoktatási felmérésből készített különleges kivonat).

A 2. célkitűzéshez kapcsolódó háttérmagyarázat: Előrehaladás a felnőttkori tanulásra vonatkozó 2030. évi cél felé

A felnőttkori tanulásban való részvétel csak csekély mértékben nőtt, így a 2030-ra kitűzött kiemelt cél eléréséhez továbbra is jelentős erőfeszítésekre van szükség. A felnőttoktatási felmérés adatai szerint az uniós részvételi arány (az irányított munkahelyi képzést nem számítva) a 2016. évi 37,4%-ról 2022-re 39,5%-ra emelkedett (lásd az alábbi ábrát)¹⁴⁰. A munkaerő-felmérés adatai azt mutatják, hogy 2022 és 2024 között összességében nőtt a felnőttkori tanulásban való részvétel. Ez a gyenge tendencia azonban nem elegendő ahhoz, hogy teljesüljön az a 2030-ra kitűzött cél, miszerint a felnőttek 60%-ának évente részt kell vennie tanulási tevékenységekben. A felgyorsított előrehaladás kulcsfontosságú a munkaerő változó készségigényekre való felkészítése, a munkaerő- és készséghiány enyhítése, valamint a versenyképesség és az inkluzivitás megőrzése érdekében.

A felnőttkori tanulás terén elért előrehaladás nem elegendő a 2030-ra kitűzött kiemelt cél eléréséhez

Az elmúlt 12 hónap során tanulásban részt vevő felnőttek aránya az EU-27-ben és a 2030-ra kitűzött kiemelt cél (25–64 évesek, %)

Megjegyzés: A 2007-es felnőttoktatási felmérés 2005 és 2008 között, Írország és Luxemburg kivételével valamennyi tagállamban önkéntes alapon végzett nagyszabású kísérleti mintavételi projekt volt. Ennek alapján a következő hullámban kiigazításokra került sor. 2011 óta az AES-felmérést egy európai jogi aktus támasztja alá, így azt minden tagállamban kötelező elvégezni¹⁴¹. Törés az idősorban 2011-ben az EU, FR, HU, 2016-ban IE, LU, SE, 2022-ben pedig FR, IT, RO esetében.

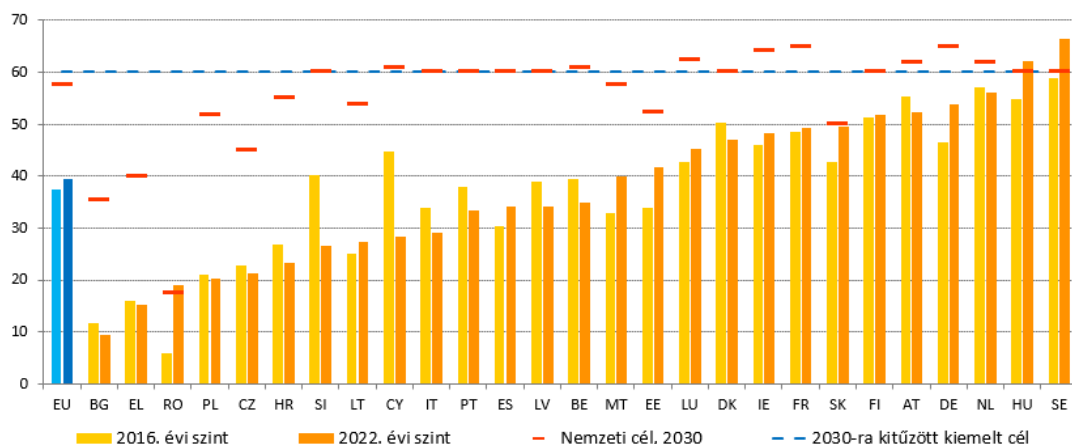
Forrás: Eurostat [special extraction from the Adult Education Survey, rate of adult participation in learning during the past 12 months without guided on-the-job training \(GOJT\)](#) (az elmúlt 12 hónap során tanulásban – az irányított munkahelyi képzést nem számítva – részt vevő felnőttek arányát ismertető, a felnőttoktatási felmérésből készített különleges kivonat).

¹⁴⁰ 2024 szeptemberében a Foglalkoztatási Bizottság mutatókkal foglalkozó csoportja ideiglenes megállapodásra jutott a készségekre vonatkozó cél nyomomonkövetési keretrendszeréről, egyelőre az AES adatainak használatával, kivéve az irányított munkahelyi képzést. Lásd még a [2024. évi éves foglalkoztatási teljesítményjelentést](#).

¹⁴¹ A [823/2010/EU](#) bizottsági rendelet meghatározza a 2011. évi felnőttoktatási (AES) felmérés alap-jogiaktusának ([452/2008/EK](#) európai parlamenti és tanácsi rendelet) végrehajtási intézkedéseit.

A legtöbb tagállamban jelentős erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy 2030-ra elérjék a nemzeti céljaikat

Az elmúlt 12 hónap során tanulásban részt vevő felnőttek aránya az EU-27-ben és a tagállamok 2030-ra kitűzött nemzeti céljai (25–64 évesek, %)

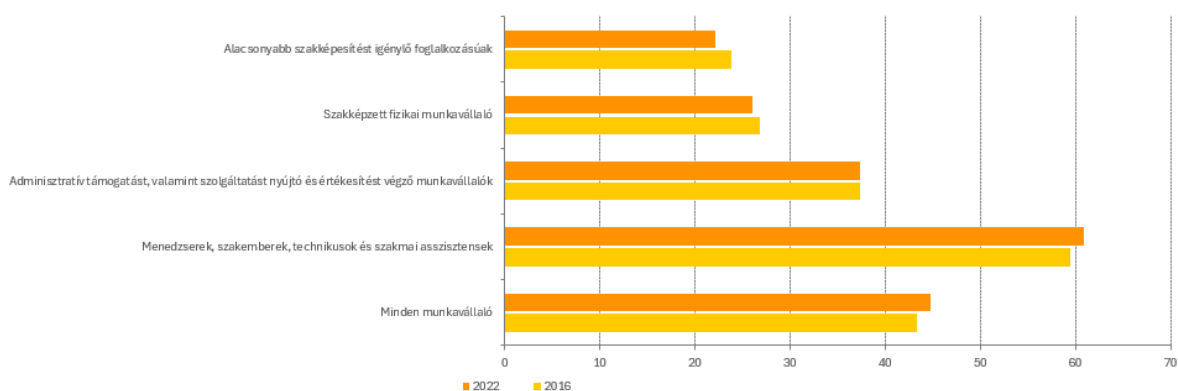
Megjegyzés: Törés az idősorban 2016-ban IE, LU, SE, 2022-ben pedig FR, IT, RO esetében.

Forrás: Eurostat: [special extraction from the Adult Education Survey, rate of adult participation in learning during the past 12 months without guided on-the-job training \(GOJT\)](#) (az elmúlt 12 hónap során tanulásban – az irányított munkahelyi képzést nem számítva – részt vevő felnőttek arányát ismertető, a felnőttoktatási felmérésből készített különleges kivonat), valamint a 2030-ra kitűzött nemzeti célokra vonatkozó táblázat az 1. mellékletben.

Noha a legtöbb tagállam továbbra is elmarad a felnőttkori tanulásra vonatkozó nemzeti célkitűzéseitől, néhány esetben jelentős előrelépés figyelhető meg. 2022-re Svédország, Magyarország és Románia is túlteljesítette saját célértékét, míg Szlovákia megközelítette azt (lásd a fenti ábrát). Románia viszonylag alacsony szintről a legnagyobb növekedést érte el, bár az idősorbeli törés megnehezíti az összehasonlítást. A továbbra is a célérték alatt maradó 24 ország közül mindössze néhányban volt tapasztalható érdemi javulás.

2.2.8. ábra: Az alacsonyabb szintű készségeket igénylő foglalkozásokban dolgozó munkavállalók jóval kisebb valószínűséggel vesznek részt felnőttkori tanulásban

Az elmúlt 12 hónap során tanulásban részt vevő felnőttek aránya, foglalkozáscsoport szerint (25–64 évesek, %)

Megjegyzés: Törés az idősorban 2016-ban IE, LU, SE, 2022-ben pedig FR, IT, RO esetében.

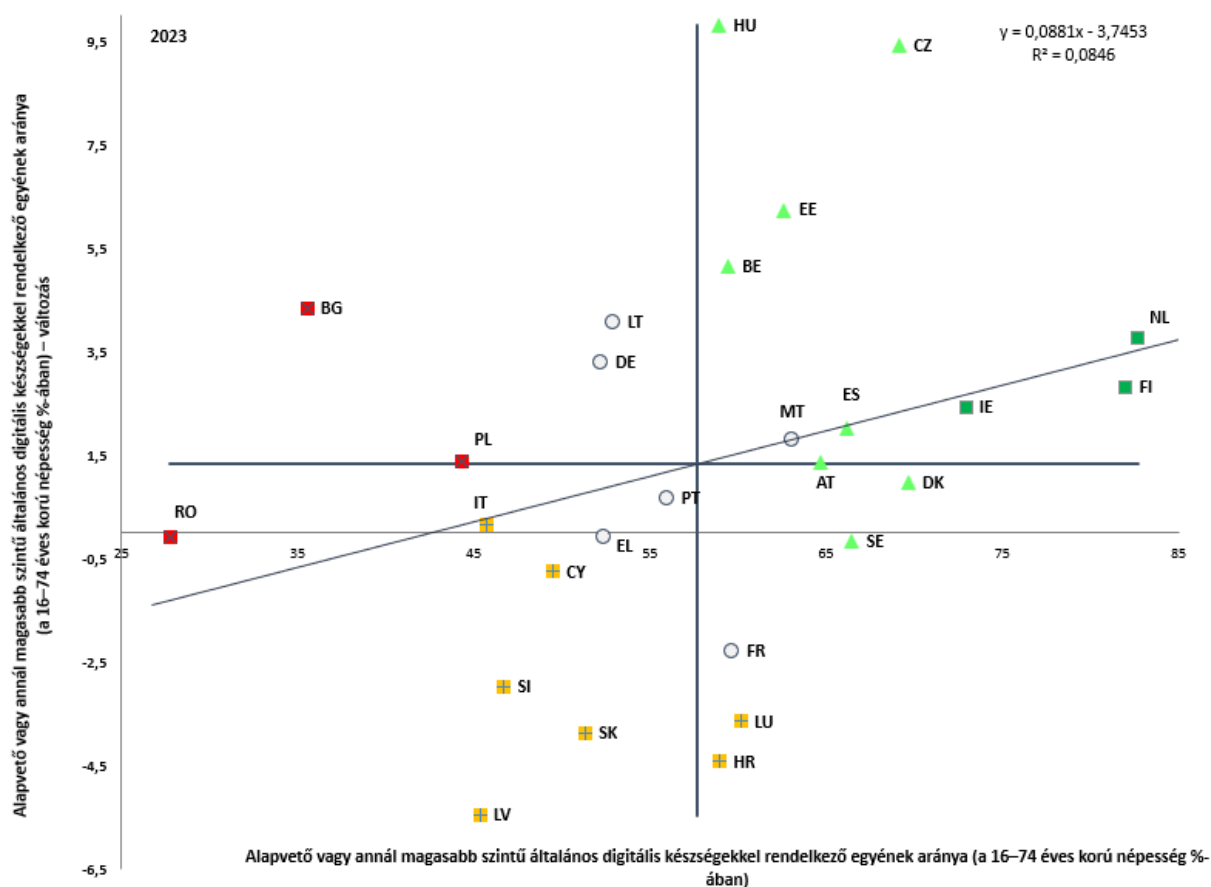
Forrás: Eurostat [special extraction from the Adult Education Survey, rate of adult participation in learning during the past 12 months including guided on-the-job training \(GOJT\)](#) (az elmúlt 12 hónap során tanulásban – az irányított munkahelyi képzést beleértve – részt vevő felnőttek arányát ismertető, a felnőttoktatási felmérésből készített különleges kivonat).

A képzési lehetőségek jóval kisebb valószínűséggel érhetők el az alacsonyabb szakképesítést igénylő munkakörökben dolgozók számára, ami kiszolgáltatottabbá teszi őket a munkaerőpiac változásaival szemben. 2016 és 2022 között a felnőttkori tanulásban való részvétel összességében nőtt a foglalkoztatottak körében. Ez elsősorban a „menedzserek, szakemberek, technikusok és hasonló foglalkozásúak” foglalkozási csoportnak tulajdonítható, míg más csoportok esetében csökkenés vagy stagnálás volt megfigyelhető. Ez a részvételi mintázat a legtöbb tagállamban megfigyelhető, Szlovákia, Svédország, Ciprus, Magyarország és Írország kivételével. Szlovákiában és Svédországban az alacsonyabb szakképesítést igénylő foglalkozásokban dolgozó felnőttek körében rendkívül magas a részvételi arány. Ciprus, Magyarország és Írország esetében a „szakképzett fizikai dolgozók” részvételi aránya hasonló vagy magasabb, mint az „irodai és ügyviteli foglalkozások, valamint a kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozások”. A részvételi arány növelésének egyik kulcsfontosságú eszköze a személyes képzési költségkeret, például az egyéni tanulási számlák, amelyek a munkavállalók körében ösztönzik a képzések iránti keresletet. Egy közelmúltbeli Eurobarométer felmérés szerint a 15 éves vagy annál idősebb korosztályban a válaszadók többsége (56%) valószínűleg igénybe venne egy ilyen költségkeretet. Ez az arány közel háromnegyedre (73%) emelkedik azon személyek körében, akik jelenleg dolgoznak, illetve a következő két éven belül el tudnak kezdeni dolgozni¹⁴². Ez azt jelzi, hogy van kereslet a képzési lehetőségek iránt, ugyanakkor a különböző demográfiai csoportok eltérő részvételi valószínűsége az ilyen programokhoz való hozzáférés előtt álló potenciális akadályokra, és a részvétellel kapcsolatos különböző motivációkra enged következtetni. A készségek uniójának keretében az új kezdeményezések – például a készséggarancia kísérleti programja, valamint kísérleti transznacionális partnerségek az egyetemek és a vállalkozások között a súlyos készséghiánnyal küzdő ágazatokban – mind kiegészítik a meglévő eszközöket, mint az egyéni tanulási számlák, a stratégiai területeken működő uniós készségakadémiák, a mikrotanúsítványok kiterjesztése és az innovatív közösségi tanulási terek. Ezek az intézkedések a tanulási lehetőségek bővítését és az uniós készségkeretrendszer megerősítését célozzák a köz- és a magánszféra együttműködése révén, miközben támogatják a munkavállalókat az ágazatok közötti átmenetben és megszüntetik a készséghiányokat.

¹⁴² Lásd: Európai Bizottság, [Special Eurobarometer 559 – Investing in Fairness \(January to February 2025\)](#) (Az Eurobarométer 559. számú tematikus felmérése – Befektetés a méltányosságba, 2025. január–február).

2.2.9. ábra: A felnőttek digitális készségei terén jelentős különbségek figyelhetők meg az országok között

Az alapvető vagy annál magasabb szintű digitális készségekkel rendelkező (16–74 éves) népesség aránya, 2023. évi szint és változás a 2021. évhez képest (% a szociális eredménytábla kiemelt mutatója)

Megjegyzés: A tengelyek középpontja az EU súlyozatlan átlaga. A jelmagyarázat a mellékletben szerepel. Az általános digitális készségek öt területre vonatkoznak: az információs és adatközléssel kapcsolatos készségek; kommunikációs és együttműködési készségek; digitális tartalom létrehozásával kapcsolatos készségek; biztonsági készségek; és problémamegoldó készségek. Ahhoz, hogy az emberek legalább alapszintű általános digitális készségekkel rendelkezzenek, tudniuk kell, hogyan kell elvégezniük az egyes területekhez kapcsolódó legalább egy tevékenységet. További információért lásd: [Eurostat](#).

Forrás: Eurostat, [[tepsr_sp410](#)].

A digitális készségek szintje Uniós-szerte alacsony, és nagyon kevés tagállam rendelkezik a 2030-ra kitűzött uniós szintű célt megközelítő közeli vagy azt meghaladó szinttel. Egy digitálisan átalakuló Európában a foglalkoztatás és a társadalmi befogadás azon múlik, hogy a felnőttek rendelkeznek-e alapvető digitális készségekkel, amit az a cél is tükröz, hogy 2030-ra a felnőttek (16–74 évesek) legalább 80%-a rendelkezzen alapvető digitális készségekkel¹⁴³. Bár az EU-ban az emberek több mint 90%-a legalább hetente egyszer használja az internetet¹⁴⁴, ez nem feltétlenül jelenti azt, hogy rendelkeznek a megfelelő digitális know-how-val. 2023-ban a felnőttek mindössze 55,6%-a rendelkezett legalább alapszintű digitális készségekkel, ami mérsékelt növekedést jelent 2021-hez képest (53,9%). A jelenlegi ütemben az évtized végére a felnőttek csupán 59,8%-a rendelkezne legalább alapszintű digitális készségekkel¹⁴⁵. A tagállamok között jelentős különbségek figyelhetők meg a teljesítményben. Románia, Bulgária és Lengyelország azok az országok, ahol a legalacsonyabb a legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkező felnőttek aránya, és „kritikus helyzetben” vannak – lásd a 2.2.9. ábrát. Ezzel szemben Hollandia (82,7%) és Finnország (82,0%) már meghaladja a 2030-ra kitűzött uniós szintű célt, és Írországgal együtt a „legjobban teljesítők” közé tartoznak. Cipruson, Olaszországban, Lettországon, Szlovákiában és Szlovéniában az arány alacsony: 45% és 51,3% között mozog. Ezekben az országokban – Horvátországgal és Luxemburggal együtt, ahol 2021 és 2023 között jelentős visszaesés volt tapasztalható – a helyzet „figyelemmel kísérendő”. Összességében a legfrissebb adatok azt mutatják, hogy a legtöbb tagállam – szám szerint 17 – javulást ért el a digitális készségek fejlesztése terén 2021 és 2023 között.

A digitális készségek szintje jelentősen eltér az egyes népességcsoportok és a lakóhely szerint.

A 16–24 éves fiatalok körében viszonylag magas a legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkezők aránya, ugyanakkor enyhén csökkenő tendenciát mutat (a 2021-es 71,2%-ról 2023-ban 70,0%-ra), ami megkérdőjelezi azt a feltételezést, hogy minden fiatal „a digitális generáció tagja”. Általánosabban fogalmazva, a digitális készségek különösen alacsonyak a formális képzéssel nem rendelkező vagy alacsony képzettségű személyek (2023-ban 33,6%), az idősebb népesség (37,1% az 55–74 év közötti korosztályban), a vidéki térségekben élők (47,5%) és a munkanélküliek (47,7%) körében.

¹⁴³ [A szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési tervben](#) és [a digitális évtizedre vonatkozó digitális iránytűben](#) meghatározott cél.

¹⁴⁴ Lásd: Európai Bizottság: [Digitalisation in Europe – 2025 edition](#) (Digitalizáció Európában – 2025. évi kiadás), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

¹⁴⁵ A 2030-ra kitűzött cél felé vezető pályával kapcsolatban lásd: Európai Bizottság: [A digitális évtized helyzetéről szóló 2025. évi jelentés](#), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024.

Az IKT-szakemberek száma ugyanakkor messze elmarad a várható igénytől. 2024-ben 10,3 millió fő dolgozott IKT-szakemberként, ami a foglalkoztatottak 5,0%-át tette ki. A jelenlegi ütemben, a digitálisan képzett tehetségeikért folytatott növekvő verseny közepette az IKT-szakemberek száma 2030-ra éppen el fogja érni 12,4 milliót, ami jóval elmarad az EU digitális évtizedre kitűzött 20 milliós céljától¹⁴⁶. Ez negatív hatással lehet az EU jövőbeli versenyképességére és az uniós innovációra. Az IKT-szakemberek számát növelni lehetne a nemek közötti szakadék csökkentésével (jelenleg az IKT-szakemberek mindössze 19,5%-a nő), valamint a földrajzi egyensúlynak az EU-n belüli javításával (az IKT-szakemberek aránya a teljes foglalkoztatottsághoz képest Görögországban 2,5%, míg Svédországban 8,6%).

A pillérhez kapcsolódó 3. háttérmagyarázat: Fókuszban a készségek uniója – A STEM előmozdítása¹⁴⁷

Az EU-ban a munkaerőhiány leginkább a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (STEM) területén jelentkezik, ami akadályozza a versenyképességet, valamint a zöld és digitális átállást. Napjainkban a mesterséges intelligencia, a megújulóenergia-technológiák, a biotechnológia és az összetett adatelemzés térnyerése, valamint a védelmi és biztonsági kockázatok fokozódása miatt elengedhetetlen, hogy megfelelő létszámban álljanak rendelkezésre STEM-szakemberek. Mindazonáltal a STEM-területeken tapasztalható széles körű munkaerőhiány túlnyomó része a szakipari, az építőipari és a mérnöki foglalkozásokat érinti (lásd még a 2.1.1. szakaszt). A munkaerőhiány több, IKT-hoz kapcsolódó foglalkozásban is megfigyelhető¹⁴⁸. A következő évtizedben a STEM-területekhez tartozó egyes foglalkozások esetében a munkaerőhiány az előrejelzések szerint jelentősen növekedni fog, a munkaképes korú népesség csökkenésével, a nyugdíjba vonuló munkavállalók pótlásának szükségességével, valamint a zöld és digitális átállással összefüggésben. Ezért a STEM-szakemberek jelenlegi létszáma nem elegendő a munkaerőpiaci igények kielégítésére, és a növekvő kereslet kielégítéséhez további szakemberekre lesz szükség. A STEM (a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika) oktatási stratégiai terv, amely a készségek uniójának keretében elindított kezdeményezés, ambiciózus intézkedéseket javasol e kihívás uniós szintű kezeléséhez, és célértékeket határoz meg a STEM-területeken való részvételre vonatkozóan. Például 2030-ra a szakképzésben tanulók 45%-ának és a felsőoktatásban részt vevő hallgatók 32%-ának kellene STEM-területeken tanulnia, továbbá a doktori képzésben részt vevők 5%-ának IKT-programokban kellene részt vennie. Ebben a tekintetben a hamarosan elfogadásra kerülő uniós szakképzési stratégia előremutató jövőképet vázol fel a szakképzés vonzóbbá, inkluzívabbá és a munkaerőpiaci igényekre fogékonyabbá tétele érdekében. A stratégia célja, hogy megerősítse a szakképzés hozzájárulását az élethosszig tartó tanuláshoz, a versenyképességhez és a társadalmi méltányossághoz, különös tekintettel a minőségre, az innovációra, a zöld és digitális átállásra, valamint a nemzetközi mobilitásra.

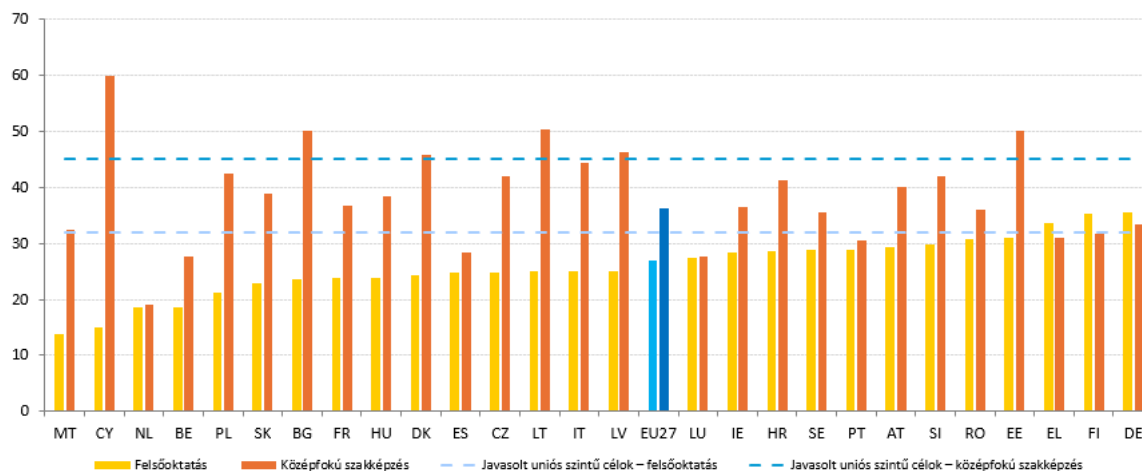
¹⁴⁶ Lásd: [State of the Digital Decade 2025](#) (A digitális évtized helyzetéről szóló 2025. évi jelentés), I. melléklet.

¹⁴⁷ Európai Bizottság (2025). Oktatási és Képzési Figyelő, 2025 – *Összehasonlító jelentés*.

¹⁴⁸ EURES (2025). [Labour shortages and surpluses in Europe 2024](#) (Munkaerőhiány és -felesleg Európában 2024-ben).

A STEM-programokba való beiratkozás uniós tagállamonként eltérő

A középfokú szakképzésben (ISCED 3–4) és felsőoktatásban (ISCED 5–8) részt vevő diákok aránya a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területén 2023-ban (%)

Forrás: Eurostat [[educ_uoe_enra03](#)]; [[educ_uoe_enrt03](#)].

A STEM-programokba való beiratkozás az elmúlt években nem nőtt számottevően, de ezt az arányt többek között a nők nagyobb bevonásával növelni lehetne. A középfokú szakképzésben 2023-ban EU-szerte a tanulók 36,3%-a vett részt STEM-programokban. Ez az arány 2,3 százalékponttal magasabb a 2015. évinél, és 2020 óta 36% körül mozog. A felsőoktatásban a hallgatók 26,9%-a volt beiratkozva STEM-programokra, azaz az uniós átlag az elmúlt évtizedben 0,7 százalékponttal csökkent. Az ábra a STEM-területre való beiratkozási arányok jelentős eltéréseit szemlélteti az uniós országok között mindkét szinten. A szakképzésben a részvételi arány 19%-tól (Hollandia) 59,8%-ig (Ciprus) terjed. A felsőoktatásban ez 13,9% (Málta) és 35,5% (Németország) között mozog. A beiratkozás a STEM-területek szerint is eltérő¹⁴⁹. A szakképzésben és a felsőoktatásban a mérnöki tudományok, a feldolgozóipar és az építőipar alkotják a legnagyobb területet, míg a másik két STEM-területen (információs és kommunikációs technológiákban; valamint a természettudományok, a matematika és a statisztika területén) jóval alacsonyabb a részvétel. A nők jelentősen alulreprezentáltak a STEM területén beiratkozottak között: a szakképzésben tanulók mindössze 15,4%-át, míg a felsőoktatásban tanulók 32,2%-át teszik ki. Ez a nemek közötti egyenlőtlenség mélyen gyökerező családi, iskolai, társadalmi és kulturális tényezőkre vezethető vissza, amelyek már korai életkortól kezdve befolyásolják a nők érdeklődését és bátorítását a STEM-pályák iránt¹⁵⁰. A tanulók matematikai és természettudományos teljesítményének romló

¹⁴⁹ STEM-területek: „természettudományok, matematika és statisztika”, „információs és kommunikációs technológiák”, valamint „műszaki tudományok, feldolgozóipar és építőipar”, [a képzési területek UNESCO általi 2013. évi besorolása](#) szerint.

¹⁵⁰ Lásd: EENEE (2020). [Gender differences in tertiary education: what explains STEM participation?](#) (Nemek közötti különbségek a felsőoktatásban: mi magyarázza a STEM-területeken való részvételt?). A STEM-tárgyak tanulására vonatkozó döntés több tényezőtől függ, a korai életszakasztól és a családi környezettől kezdve a karrierrel kapcsolatos szempontokig és a munkafeltételekig. Az iskolai évek során szerzett tapasztalatok – különösen a matematikai teljesítmény – kiemelten fontosak.

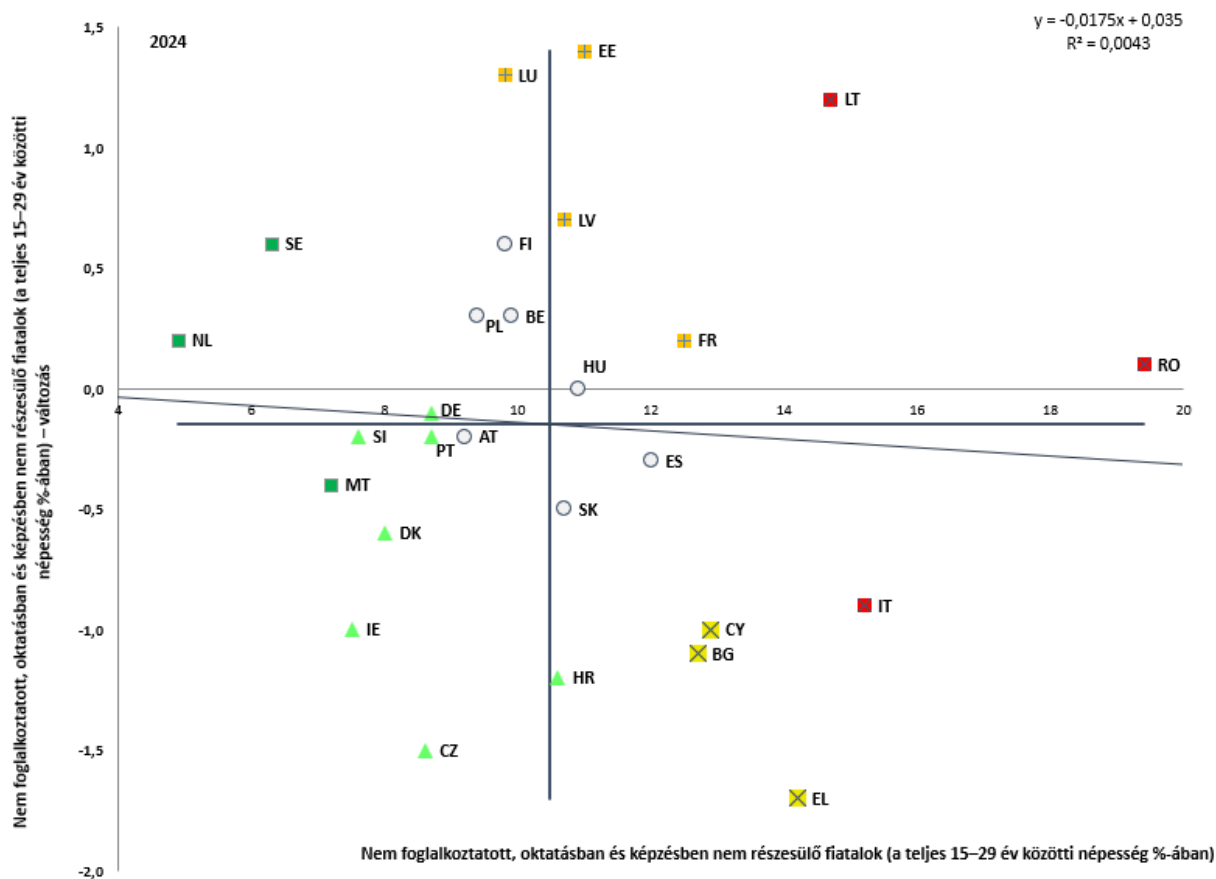
tendenciái – amint az a 2022. évi PISA-felmérés eredményeiből is kiderül¹⁵¹ –, valamint a különösen a STEM-területeken jellemző pedagógushiány tovább befolyásolhatja a jövőbeli beirratkozási arányokat.

A tagállamok intézkedéseket hoznak annak érdekében, hogy a STEM-területek iránti érdeklődést már fiatal korban felkeltsék. Elengedhetetlen a STEM-pályák iránti érdeklődés korai és hatékony felkeltése – ebben a pedagógusok és az alkalmazott pedagógiai módszerek kulcsszerepet játszanak. **Csehország** innovatív STEM-oktatási módszereket tesztl az iskolákban: technológiai szakértőket von be a tanórai munkába, illetve ún. tandem oktatással kísérletezik. **Bulgáriában** a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF) támogatásával folyamatban van több mint 1800 iskolában STEM-laboratóriumok, valamint egy nemzeti és három regionális STEM-központ létrehozása. **Észtország** és **Litvánia** integráltabb, projektalapú tantervet vezet be, amely bizonyítottan növeli a STEM-területek iránti érdeklődést. **Dánia** szerint a STEM-területek kulcsfontosságúak a zöld és digitális átálláshoz, ezért jelentős beruházásokat hajrt végre a szabványok, a tantervek és a felszerelések korszerűsítése, valamint a szakképzési programokban a tanárok továbbképzésének finanszírozása terén. **Portugália** a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz támogatásával 365 speciális, a nagy potenciállal bíró ágazatokra összpontosító technológiai központot hoz létre; e központok célja az alsó középfokú szakképzés technológiai infrastruktúrájának fejlesztése, valamint új, a zöld és digitális átálláshoz kapcsolódó képzések indítása. **Lettország** a diplomás pályakövetési adatokon alapuló finanszírozási modellt vezetett be, ezzel ösztönözve az egyetemeket arra, hogy különösen a STEM-területeken képezzenek speciális képesítéssel rendelkező diplomásokat. Emellett a felvételi szabályokat is rugalmasabbá tette, ezzel lehetővé téve, hogy az intézmények felvételi igényeiket a STEM-szakemberek iránti kereslethez igazítsák.

¹⁵¹ Lásd: Európai Bizottság (2024). *The twin challenge of equity and excellence in basic skills in the EU* (A méltányosság és a kiválóság kettős kihívása az alapkészségek terén az EU-ban).

2.2.10. ábra: A NEET-fiatalok arányában mutatkozó különbségek csökkennek, de továbbra is jelentősek

A NEET-fiatalok aránya (15–29 év közöttiek) – 2024. évi szintek és változások az előző évhez képest (%), a szociális eredménytábla kiemelt mutatója)

Megjegyzés: A tengelyek középpontja az EU súlyozatlan átlaga. A jelmagyarázat a mellékletben szerepel. ES és FR esetében eltér a fogalommeghatározás. BG esetében törés az idősorban.

Forrás: Eurostat [[lfsi_neet_a](#)], EU LFS.

A nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya enyhén csökkent, ugyanakkor nem mutatkozik egyértelmű konvergencia. Miután a NEET-fiatalok (15–29 évesek) aránya 2020-ban 14,0%-on tetőzött, fokozatosan csökkent az EU-ban: 2024-ben 11,1%-ra. Mindazonáltal a tagállamok között jelentős eltérések figyelhetők meg. 2024-ben Románia, Olaszország (az előrelépések ellenére) és Litvánia rögzítette a legmagasabb NEET-arányokat, ezért ez a három ország „kritikus helyzetben” van (lásd a 2.2.10. ábrát). A „legjobban teljesítők”, vagyis a három legalacsonyabb NEET-arányt mutató ország Hollandia, Svédország és Málta volt. Észtországban, Luxemburgban és Lettországon – ahol a NEET-fiatalok aránya 2024-ben emelkedett –, valamint Franciaországban – ahol arányuk továbbra is magas – a helyzet „figyelemmel kísérendő”. A csökkenések, illetve annak ellenére, hogy vannak bizonyos, de nem egyértelmű jelei a tagállamok közötti konvergenciának, az EU továbbra is 2,1 százalékponttal elmarad a 2030-ra kitűzött, 9,0%-os célértéktől. A munkanélküli NEET-fiatalok – vagyis az e korosztályban aktívan munkát keresők – aránya 2024-ben 0,1 százalékponttal 4,2%-ra csökkent¹⁵². Ez az arány Görögországban és Spanyolországban volt a legmagasabb, bár mindkét ország javulást mutatott a 2023-es szinthez képest (ez a javulás 1, illetve 0,6 százalékpontos volt). A munkaerőpiacon kívüli NEET-fiatalok aránya kismértékben javult (2024-ben 6,9%, szemben a 2023. évi 7,0%-kal), de továbbra is magas Romániában, Olaszországban, Litvániában és Bulgáriában. Az elcsüggedt NEET-fiatalok arányát tekintve uniós szinten enyhén csökkenő tendencia figyelhető meg (a világválság 2020. évi csúcspontján mért 4,9%-ról 2024-ben regisztrált 4,2%-ra). Ennek fényében továbbra is fontos kezdeményezés marad a megerősített ifjúsági garancia¹⁵³, amely minőségi munkahelyeket, további oktatást, tanulószerveződéses gyakorlati képzést vagy szakmai gyakorlatot kínál a NEET-fiatalok számára, valamint a „Tűzz célt magad elé, tanulj, fejleszd készségeidet, érvényesülj!” elnevezésű kezdeményezés (ALMA)¹⁵⁴, amely a hátrányos helyzetű NEET-fiatalokat segíti abban, hogy külföldön szerezzenek szakmai tapasztalatot.

¹⁵² Lásd: Eurostat [[edat_lfse_20](#)].

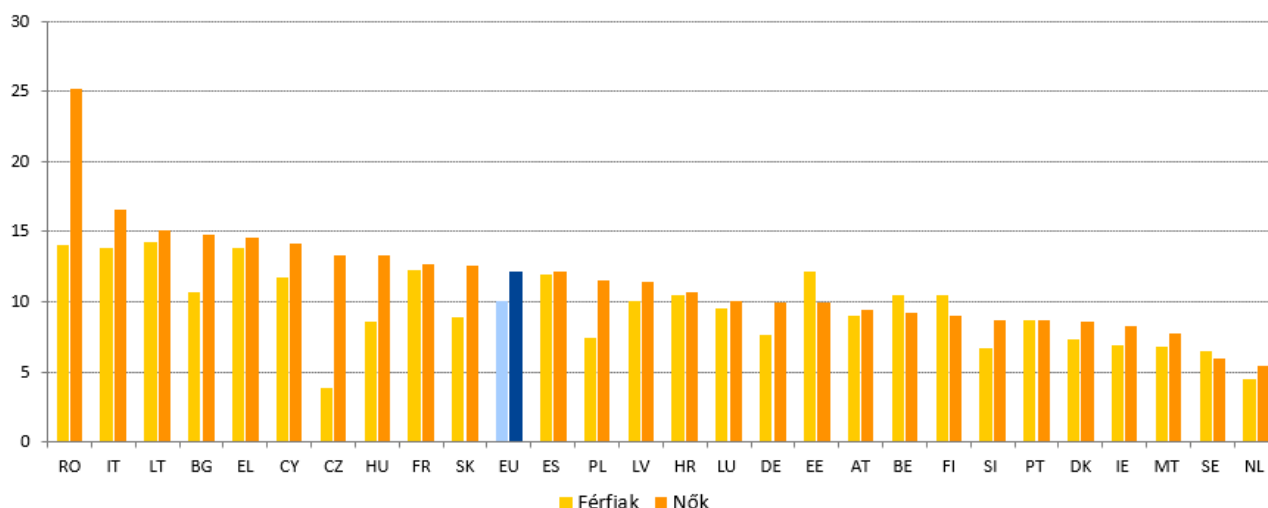
¹⁵³ Lásd: [A Tanács ajánlása \(2020. október 30.\) az „Út a munka világába – Az ifjúsági garancia megerősítése” témájában és az ifjúsági garancia létrehozásáról szóló, 2013. április 22-i tanácsi ajánlás felváltásáról \(2020/C 372/01\) \(HL C 372., 2020.11.4., 1. o.\)](#).

¹⁵⁴ További információk a következő internetcímen találhatóak: [ALMA \(Aim, Learn, Master, Achieve\) – Foglalkoztatás, szociális ügyek és társadalmi befogadás – Európai Bizottság \(europa.eu\)](#).

A NEET-fiatalok aránya tekintetében a tagállamokon belül, valamint a kontinentális és a legkülső régiók között is jelentős különbségek mutatkoznak. A legalacsonyabb regionális arány 4,4% (a hollandiai Utrecht régióban), míg a legmagasabb kontinentális arány 29,9% (Románia délkeleti régiójában). A tagállamokon belüli különbségek különösen szembetűnőek Franciaországban, Olaszországban, Lengyelországban, Finnországban és Magyarországon. A NEET-fiatalok EU-ban mért legmagasabb arányát (34,4%) Franciaország legkülső régiójában, Guyanában regisztrálták. Ezzel szemben olyan tagállamokban, mint Hollandia, Svédország és Ausztria, a NEET-fiatalok aránya összességében alacsony, és a régiók közötti eltérések is csekélyek¹⁵⁵. Az EU-ban a városok és a vidéki területek közötti különbségek is megfigyelhetők. A NEET-fiatalok aránya a nagyvárosokban 10,1%, a kisvárosokban és az elővárosokban 11,5%, a vidéki területeken pedig 12,3% volt¹⁵⁶.

2.2.11. ábra: A nők esetében a NEET-fiatalok aránya szinte minden tagállamban magasabb

A NEET-fiatalok aránya a férfiak és a nők körében (15–29 év közöttiek, %, 2024)

Megjegyzés: ES és FR esetében eltérő a fogalom meghatározás; BG esetében törés az idősorban.

Forrás: Eurostat [[lfsi_neet_a](#)], EU LFS.

¹⁵⁵ Lásd: Eurostat [[edat_lfse_22](#)].

¹⁵⁶ Lásd: Eurostat [[edat_lfse_36](#)].

A NEET-fiatalok aránya továbbra is magasabb a fogyatékossgal élő személyek, a nők, valamint az EU-n kívül születettek körében. A fogyatékossgal élő fiatalok helyzete nem javult: 2023-ban 27,8% tartozott a NEET-kategóriába, szemben a 2022. évi 27,3%-kal. Két tagállam kivételével valamennyi országban 20% felett volt ez az arány, a legmagasabb értékeket Bulgáriában, Horvátországban, Szlovákiában és Cipruson mérték¹⁵⁷. A 2024-ben a nők körében mért NEET-fiatalok aránya (12,1%) tovább csökkent (a 2022. évi 13,0%-ról és a 2020. évi 15,4%-ról), ugyanakkor továbbra is meghaladta a férfiak körében mért arányt – lásd a 2.2.11. ábrát. Az eltérés különösen jelentős volt Romániában és Csehországban, ahol a nők NEET-aránya 11,2, illetve 9,4 százalékponttal haladta meg a férfiakét. Ezzel szemben Belgiumban, Észtországban, Finnországban és Svédországban a férfiak körében mért NEET-arány volt valamivel magasabb, mint a nőké. A nők körében kétszer annyian tartoznak a munkaerőpiacon kívüli NEET-fiatalok közé, mint a munkanélküliek közé (2024-ben 8,5%, illetve 3,6%; a férfiaknál ugyanez az arány 5,4%, illetve 4,7% volt). Az EU-n kívül született NEET-fiatalok aránya szintén jóval magasabb, mint az adott tagállamban születettek körében: 18,4%, illetve 10,2%. Ez a különbség az EU-n kívül született nők körében több mint 13,1 százalékpont, míg a férfiaknál mindössze 3,6 százalékpont. Ezen egyenlőtlenségek kezelése jelentős gazdasági haszonnal járhat. Az Eurofound becslése szerint egyetlen NEET-fiatal éves vagyoni hátránya 2023-ban átlagosan mintegy 14 600 EUR volt¹⁵⁸.

¹⁵⁷ Az Európai Fogyatékosügyi Szakértők 2025. évi statisztikai jelentése, [Jelentések – Európai Bizottság](#).

¹⁵⁸ Az Eurofound elemzése az Európai Bizottság [Employment and social developments in Europe 2025](#) (Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában, 2025) című kiadványában, az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

Uniós szinten a Covid19-világjárvány óta először enyhe emelkedés figyelhető meg az ifjúsági munkanélküliség terén, megszakítva a korábbi csökkenő tendenciát. A Covid19-válság csúcspontját (2020-ban az EU-ban 17,6%) követő folyamatos csökkenés után az ifjúsági munkanélküliségi ráta 2023 és 2024 között a 15–24 évesek körében enyhén, 0,3 százalékponttal, 14,6%-ról 14,9%-ra¹⁵⁹, a 15–29 évesek körében pedig 11,2%-ról 11,4%-ra emelkedett. Uniós szinten az ifjúsági munkanélküliségi ráta azonban továbbra is több mint kétszerese a 15–74 évesek munkanélküliségi rátájának (5,9%). Bár az éves változás mértéke tagállamonként eltérő, hét kivételével valamennyi tagállamban stagnálás vagy növekedés figyelhető meg. Néhány olyan tagállam, ahol eleve magas az ifjúsági munkanélküliség – így Svédország, Románia és Luxemburg – viszonylag számottevő növekedést regisztrált. A tagállamok e csoportjának többi tagja ugyanakkor hasonló nagyságrendű csökkenésről számol be, többek között Görögország, Spanyolország és Olaszország, valamint az alacsonyabb ifjúsági munkanélküliségi rátát regisztráló Lettország és Horvátország. A munkanélküliség különösen az alacsony képzettségű fiatalok (20,6%) és az EU-n kívül születettek (19,3%) körében gyakori. Ezek a fejlemények rávilágítanak arra, hogy folyamatos fellépésre van szükség azon strukturális kihívások kezelése érdekében, amelyek akadályozzák a fiatalok munkaerőpiaci integrációját, különös tekintettel a kiterjedt munkaerő- és szakemberhiányra, valamint a fiatalok karrierlehetőségeit sújtó hosszabb távú kockázatokra.

Az idősebb munkavállalók foglalkoztatási rátája tovább emelkedik – e jelenség hátterében a tagállamokban egy évtizede tartó növekedés húzódik meg. 2024-ben az idősek (55–64 évesek) foglalkoztatási rátája 65,2%-ra nőtt, ami 1,3 százalékpontos emelkedést jelent az előző évhez képest. Ezen általános javulás ellenére továbbra is jelentős különbségek vannak az EU-n belül. Míg Svédországban, Csehországban, Észtországban, Hollandiában, Németországban és Dániában az idősebbek foglalkoztatási rátája 75% felett volt, Luxemburgban, Romániában és Horvátországban 55% alatt volt ez az arány – lásd a pillérhez kapcsolódó 4. háttérmagyarázatot.

¹⁵⁹ Eurostat [[tesem140](#)].

A pillérhez kapcsolódó 4. háttérmagyarázat – Az idősök munkaerőpiaci integrációja az EU-ban

A munkával töltött életszakasz meghosszabbításának támogatásával enyhülhet a munkaerő- és készséghiány, és mérséklődhet a népességelőregedés munkaerőre gyakorolt hatása¹⁶⁰. Az EU munkaképes korú népessége 2030-tól évente várhatóan 1,2 millió fővel csökken, miközben az időskorú eltartottak aránya¹⁶¹ a 2022. évi 36%-ról 2050-re 55%-ra, majd 2070-re még tovább, 59%-ra emelkedik¹⁶². További változtatások hiányában a népesség előregedése súlyosbíthatja a munkaerőhiányt, és jelentős kihívást jelenthet a gazdasági növekedés és az életszínvonal fenntarthatósága szempontjából¹⁶³. Bár az idősebbek (55–64 évesek) hosszabb ideig történő munkában maradása jelentősen növelhetné az uniós foglalkoztatást¹⁶⁴, 2023-ban a munkaerőpiacról kilépők közel fele nyugdíjba vonult. Az okok között szerepelnek a nyugdíjrendszerekbe épített ösztönzők, az egészségi állapottal összefüggő tényezők – például betegség vagy fogyatékosság –, valamint a kedvezőtlen munkafeltételek, a munkahelyi rugalmasság hiánya és az életkoron alapuló előítéletek. Mindezek fényében az idősebb munkavállalók részvételének és foglalkoztatásának támogatásához szakpolitikák olyan kombinációjára van szükség, amely többek között a nyugdíjrendszerekre, valamint a célzott aktiválási és képzési szakpolitikákra terjed ki. A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló 2000/78/EK irányelv, valamint a 2023-ban kidolgozott demográfiai eszköztár hasznos keretet biztosít az e szakpolitikai területen szükséges intézkedésekhez¹⁶⁵. 2025 júniusában a Tanács következtetéseket fogadott el az idősök számára a munkaerőpiaci és társadalmi potenciáljuk teljes körű kibontakoztatásához nyújtott támogatásról. E következtetésekben a Tanács arra szólította fel a tagállamokat és a Bizottságot, hogy tegyenek lépéseket a szakmai tevékenység önkéntes meghosszabbításának ösztönzése érdekében.

¹⁶⁰ Lásd: Európai Bizottság: [Employment and social developments in Europe 2025](#) (Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában, 2025), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

¹⁶¹ Az időskorú népesség munkaképes korú népességhez viszonyított aránya.

¹⁶² Lásd: Európai Bizottság (2024): *2024 ageing report – Economic & budgetary projections for the EU Member States (2022–2070)* (2024. évi jelentés a népesség előregedéséről – Gazdasági és költségvetési előrejelzések az EU tagállamaira vonatkozóan [2022–2070]). Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025, és Eurostat [[proj_23ndbi](#)].

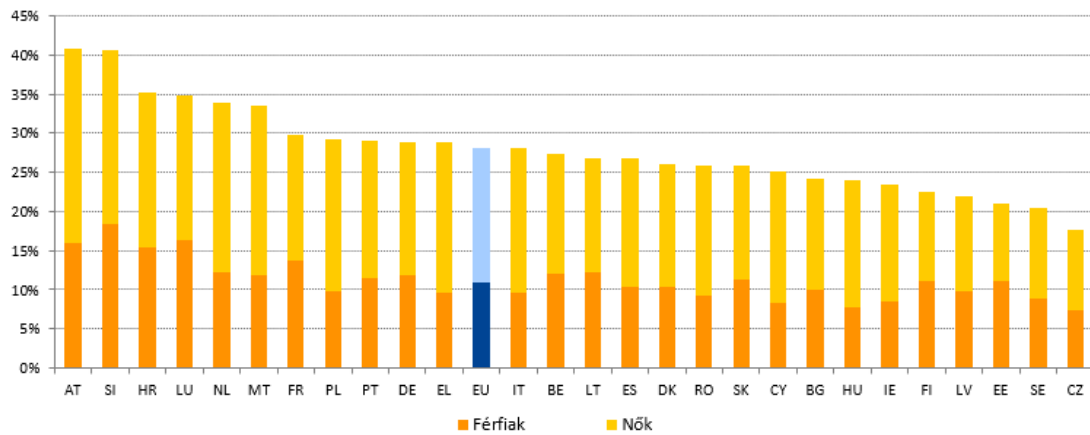
¹⁶³ Lásd: Európai Bizottság: [Employment and social developments in Europe 2025](#) (Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában, 2025), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

¹⁶⁴ Lásd a pillérhez kapcsolódó 3. háttérmagyarázatot [a 2025. évi együttes foglalkoztatási jelentésben](#).

¹⁶⁵ Lásd: [Demográfiai változások Európában: a cselekvés eszköztára, \(COM\(2023\) 577 final\)](#).

Az idősebb nők szinte minden uniós tagállamban nagyobb arányban rekednek a munkaerőpiacon kívül, mint az idősebb férfiak

A gazdaságilag aktív népességen kívüli, 55–64 év közöttiek aránya a gazdaságilag aktív népességen kívüli, 15–64 év közötti teljes népességhez képest, és összetétele nemek szerinti bontásban (% , 2024).

Megjegyzés: ES és FR esetében eltér a fogalommeghatározás. BG esetében törés az idősorban.

Forrás: A Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatóságának számításai az Eurostat adatai alapján [lfsa_igan].

Az elmúlt évtizedekben tapasztalható jelentős javulás ellenére az idősebb korosztály továbbra is nagyobb valószínűséggel szorul a munkaerőpiacon kívülre, mint más korosztályok, és ez a jelenség különösen a nők körében jellemző. 2009 óta az idősebbek munkaerőpiaci részvétele több mint 20 százalékponttal nőtt, és 2024-re elérte a 68,2%-ot (ez az arány a 15–54 évesek körében 77,3%). Ezzel együtt az idősebbek (55–64 évesek) továbbra is jelentős arányt (28,1%) képviseltek a munkaerőpiacon kívüli felnőttek (15–64 évesek) körében; ez az arány Csehországban 17,7%, míg Ausztriában, Szlovéniában és Horvátországban meghaladja a 35%-ot, és ezek többségét a legtöbb tagállamban nők teszik ki (lásd az ábrát). Ezek a különbségek többek között a nyugdíjrendszerek és a nyugdíjba vonulási mintázatok eltéréseit tükrözik. Ilyen a törvényben előírt nyugdíjkorhatárok közötti különbség is, amely Szlovákiában a férfiak esetében 62,8 év, Lengyelországban a nők esetében 60 év, míg Olaszországban, Görögországban és Dániában mind a férfiak, mind a nők esetében 67 év¹⁶⁶. A munkával töltött életszakasz meghosszabbítását célzó intézményi reformok ellenére 2023-ban az 50–74 éves uniós nyugdíjasok közel egyötöde továbbra is a csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjat választotta¹⁶⁷. Ez az arány Cipruson (45,8%), Portugáliában (38,3%) és Belgiumban (38,2%) volt a legmagasabb, míg Bulgáriában (1,8%) és Szlovéniában (4,6%) a legalacsonyabb¹⁶⁸. Ezenfelül szinte valamennyi tagállamról elmondható, hogy az idősebb nők nagyobb arányban (37,9%) rekednek a munkaerőpiacon kívül, mint a férfiak (25,5%). Ez részben azzal magyarázható, hogy a nők hajlamosabbak korábban nyugdíjba vonulni (24,7%, szemben a férfiak 18,3%-ával), valamint azzal is, hogy az idősebb nők jelentős része (64,9%) soha nem dolgozott, vagy több mint 10 éve nem tartozik a gazdaságilag aktív népességbe, nagyrészt gondozási feladatai miatt¹⁶⁹.

¹⁶⁶ Lásd: Európai Bizottság: Az idősödésről szóló 2024. évi jelentés.

¹⁶⁷ Az interjúkra 2023-ban került sor, de előfordulhat, hogy a megkérdezett nyugdíjasok már korábban nyugdíjba vonultak.

¹⁶⁸ Lásd: Európai Bizottság: [Employment and social developments in Europe 2025](#) (Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában, 2025), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

¹⁶⁹ Lásd: Európai Bizottság, [Labour market and wage developments in Europe – Annual review 2024](#) (A munkaerőpiac és a bérek alakulása Európában, 2024. évi éves áttekintés), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024 és Spasova, S., Deruelle, T., és Airolti, F., [Flexible retirement pathways: an analysis of policies in 28 European countries](#) (Rugalmas nyugdíjba vonulási pályák: 28 európai ország szakpolitikáinak elemzése), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

Az idősebbek aktivizálása érdekében számos tagállam indított új intézkedéseket vagy tervez ilyet a jövőben. Ausztriában az 50 évnél idősebbeket érintő foglalkoztatási kezdeményezés 2018 óta ösztönzi e korcsoport foglalkoztatását integrációs támogatás, kombinált bértámogatás, szociális vállalkozások, valamint a munkával kapcsolatos képesítések megerősítése révén. **Belgiumban** egy 2025 júliusa óta működő új program lehetővé teszi, hogy a nyugdíjkorhatárt betöltött önfoglalkoztatók a nyugdíj igénylése nélkül tevékenységüket tovább folytatva automatikusan új nyugdíjjogosultságokra tegyenek szert, amennyiben továbbra is fizetik a társadalombiztosítási költségeket. **Bulgáriában** az idősek aktív életéről szóló nemzeti stratégia végrehajtására vonatkozó 2025–2026. évi terv támogatja az aktív foglalkoztatást, a közösségi befogadást, az egészséges és tevékeny időskort, valamint az idősek pozitív társadalmi megítélésének erősítését. **Cipruson** a tevékeny időskorról szóló első nemzeti stratégia (2025–2030) és a tevékeny időskorra vonatkozó cselekvési terv (2025–2027) a társadalmi elszigetelődés megelőzésével, a gazdasági, társadalmi és kulturális részvétel erősítésével, valamint az anyagi biztonság javításával támogatja az idősek teljes körű társadalmi befogadását. **Franciaországban** a nemzeti ágazatközi megállapodásokat átültető törvényjavaslat többek között egy idősebb álláskereső számára létrehozott új szerződéstípus bevezetésével hajtja végre az idősek foglalkoztatásáról és a szociális párbeszédéről szóló, 2024-ben elfogadott két nemzeti megállapodást.

A nemek közötti egyenlőtlenségek továbbra is fennállnak a munkaerőpiacon, a férfiak és nők közötti foglalkoztatási különbségek kevés jelét mutatják a konvergenciának¹⁷⁰. 2024-ben a férfiak foglalkoztatási rátája 80,8%, míg a nőké 70,8% volt, ami 10,0 százalékpontos nemek közötti foglalkoztatási különbséget eredményezett. Ez 0,2 százalékpontos csökkenés 2023-hoz képest, ami azt jelenti, hogy az előző évtized során összességében mindössze 1,1 százalékponttal szűkült a különbség (a 2014. évi 11,1 százalékponttól). Ez a csekély javulás eltérő tagállami tendenciákat fed el. A különbség az időszak során szinte nem változott, és továbbra is jelentős Olaszországban, Görögországban és Romániában; ezért ezek az országok – egyes esetekben az elmúlt évben tapasztalt kisebb javulás ellenére – továbbra is „kritikus helyzetűek”; hasonló a helyzet Máltán, ahol az eltérés még mindig jelentős, igaz, az elmúlt évtizedben a felére csökkent. 2024-ben Szlovákiában, Cipruson és Dániában nőtt a nemek közötti foglalkoztatási különbség, így e tagállamokban – a viszonylag széles különbség ellenére némi javulást mutató Lengyelországgal együtt – a helyzet „figyelemmel kísérendő”. A skála másik végén Finnországban, Litvániában, Észtországban és Lettországon a viszonylag alacsony a nemek közötti foglalkoztatási különbség. Ezek az országok – Finnország kivételével, ahol a különbség az utóbbi időben nőtt – a „legjobban teljesítők” közé tartoztak. A tagállamok közötti eltéréseken kívül egyes tagállamokban jelentős regionális különbségek is megfigyelhetők a nemek közötti foglalkoztatási különbség tekintetében, többek között Franciaországban és Spanyolországban (beleértve a legkülső régiókat), valamint Németországban, Magyarországon, Belgiumban és Dániában (lásd az 5. melléklet 3. ábráját). A nemek közötti foglalkoztatási különbség erőteljesen függ az urbanizációs szinttől: a nagyvárosokban 8,3 százalékpont, a vidéki területeken 10,9 százalékpont, a városokban és elővárosokban pedig 11,3 százalékpont¹⁷¹. A tartós szakpolitikai fellépés segíthet a nők munkaerőpiaci részvétele előtt álló akadályok felszámolásában, összhangban a 2020–2025-ös időszakra szóló uniós nemi esélyegyenlőségi stratégiában¹⁷² meghatározott célkitűzésekkel. Az ilyen intézkedések hozzájárulhatnak a szociális jogok európai pillérének megvalósítására vonatkozó cselekvési tervben meghatározott cél eléréséhez, amely szerint a nemek közötti foglalkoztatási különbséget 2030-ig a felére kell csökkenteni.

¹⁷⁰ A hosszabb távú perspektíváért lásd: Európai Bizottság: [Employment and social developments in Europe 2024](#) (Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában, 2024), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024.

¹⁷¹ Lásd: Eurostat [[lfst_r_ergau](#)].

¹⁷² További információkért lásd: Európai Bizottság: [2023 report on gender equality in the EU](#) (2023. évi jelentés a nemek közötti egyenlőségről az EU-ban), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2023.

2.2.12. ábra: A nemek közötti foglalkoztatási különbség az országok többségében csökkent, de továbbra is jelentős, ám csak kevés jelét mutatja a tagállamok közötti felfelé irányuló konvergenciának

Nemek közötti foglalkoztatási különbség (20–64 éves korosztály), 2024-es szint és változások az előző évhez képest (százalékpont, a szociális eredménytábla kiemelt mutatója)

Megjegyzés: A tengelyek középpontja az EU súlyozatlan átlaga. A jelmagyarázat a mellékletben szerepel. ES és FR esetében eltér a fogalommeghatározás. BG esetében törés az idősorban.

Forrás: Eurostat [[tesem060](#)], EU LFS.

A nők gyakrabban dolgoznak részmunkaidőben, mint a férfiak, ami a teljes munkaidős egyenértékben számított foglalkoztatást figyelembe véve nagyobb nemek közötti foglalkoztatási különbséget eredményez. 2024-ben az EU-ban a 20–64 éves nők közel négyszer nagyobb valószínűséggel dolgoztak részmunkaidőben, mint a férfiak (27,8% és 7,7%), ami 20,1 százalékpontos nemek közötti különbséget jelent a részmunkaidős foglalkoztatásban; ez az érték 2023-hoz képest nem változott. A részmunkaidős foglalkoztatásban mért legnagyobb különbségeket Hollandiában (41,9 százalékpont), Ausztriában (38,9 százalékpont) és Németországban (37,2 százalékpont) regisztrálták. Ezzel szemben Bulgáriában nincs különbség, Romániában pedig a férfiak még nagyobb valószínűséggel dolgoznak részmunkaidőben, mint a nők (–0,7 százalékpontos különbség). Mivel a részmunkaidős foglalkoztatás a nők körében jóval elterjedtebb, a teljes munkaidős egyenértékben számított foglalkoztatás¹⁷³ figyelembevétele árnyaltabb képet adhat a nők foglalkoztatási lehetőségeiről. A teljes munkaidős egyenértékre átszámított, nemek közötti foglalkoztatási különbség 2024-ben 15,4 százalékpont volt¹⁷⁴, ami több mint 50%-kal (azaz 5,4 százalékponttal) szélesebb a kiigazítatlan különbségnél. A teljes munkaidős egyenértékre átszámított legnagyobb különbségeket Olaszországban (23,7 százalékpont) és Görögországban (20,5 százalékpont) mérték, amelyekben a kiigazítatlan különbség is jelentős. Ugyanakkor a következő három legnagyobb különbség Ausztriában (18,7 százalékpont), Németországban (18,7 százalékpont) és Hollandiában (18,4 százalékpont) volt megfigyelhető – éppen azokban a tagállamokban, ahol a részmunkaidős foglalkoztatásban is a legnagyobb a nemek közötti egyenlőtlenség. A kiigazítás mindhárom tagállamban legalább 10 százalékponttal növeli a különbséget, ami rámutat arra, hogy a nők munkaerőpiaci részvételének értékelésekor mennyire fontos a ledolgozott munkaórák figyelembevétele.

¹⁷³ A teljes munkaidős egyenértékre vetített foglalkoztatási ráta az egyes csoportok munkaóra-átlagának különbségeit hasonlítja össze. A teljes munkaidős egyenértékre vetített foglalkoztatási ráta kiszámításához a gazdaságban ledolgozott összes munkaórát (főállás, másodállás stb.) el kell osztani a teljes munkaidős munkarendben ledolgozott átlagos óraszámmal (körülbelül 40 óra) és a 20–64 évesek számával. Forrás: Közös értékelési keret (JAF), az Eurostat adatain alapuló számítás.

¹⁷⁴ PA7.1.C4. JAF-mutató; lásd [a közös értékelési keret interaktív irányítópultját](#).

A nemek közötti foglalkoztatási különbség a gyermeket nevelők esetében még ennél is nagyobb, a gyermekvállalás ugyanis jobban kihat a nők karrierjére, mint a férfiakéra. 2024-ben a 25–54 év közötti gyermekes nők foglalkoztatási rátája 75,4% volt, míg a férfiak esetében 91,9%, ami szülők esetében 16,5 százalékpontos nemek közötti foglalkoztatási különbséget eredményezett¹⁷⁵. Ezzel szemben a nemek közötti foglalkoztatási különbség a gyermektelenek esetében mindössze 3,7 százalékpont. A gyermeket nevelő foglalkoztatott nők 31,7%-a dolgozott részmunkaidőben, szemben a férfiak 5,1%-ával¹⁷⁶. Néhány tagállamban – többek között Görögországban és Olaszországban – a gyermekvállalás hatása mind a nők alacsonyabb foglalkoztatási rátájából (a 2015 és 2024 közötti 14,3, illetve 6,9 százalékpontos növekedés ellenére), mind pedig a nők nagyobb arányú részmunkaidős munkavégzéséből is egyértelműen kiderül. A tartós ápolás-gondozás rendelkezésre állása szintén hozzájárulhat a nemek közötti egyenlőség erősítéséhez a foglalkoztatás területén, mivel segíti az informális gondozók munkaerőpiaci részvételét. 2019-ben a teljes népesség 17,1%-a végzett legalább hetente egyszer gondozási vagy segítségnyújtási feladatokat, a nők pedig nagyobb valószínűséggel láttak el informális gondozási feladatokat – különösen intenzív betegellátásban –, mint a férfiak. Az informális gondozásban részt vevők aránya a nők körében 19,1%, míg a férfiaknál 14,8% volt¹⁷⁷. A nők gyakran jelentős időt fordítanak informális gondozásra, miközben kevésbé veszik igénybe a formális ellátásokat: az informális gondozást végző férfiak 72,5%-a vesz igénybe támogatást formális tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokból, szemben a nők 61,4%-ával¹⁷⁸. A tartós ápolás-gondozás rendelkezésre állásának javítása ezért növelheti a nők munkaerőpiaci részvételét. Ugyanakkor a tartós ápolás-gondozás területén fennálló nemek közötti egyenlőtlenségek a formális (bejelentett) munkaerő-állományban is tükröződnek. A tartós ápolás-gondozásban dolgozók jelentős többsége – több mint négyötöde – nő. Sok tagállamban ebben az ágazatban jellemzően alacsonyabbak a bérek, magas a részmunkaidős foglalkoztatás aránya, és jelentős a mentális egészségre nehezedő terhelés¹⁷⁹. E nemek közötti egyensúlyhiány kezelése nemcsak a nemek közötti egyenlőség előmozdítása szempontjából elengedhetetlen, hanem a munkaerőhiány mérsékléséhez is hozzájárulhat –ez pedig kedvezően hat a tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférésre, és ezáltal támogatja az informális gondozók szélesebb körű munkaerőpiaci részvételét.

¹⁷⁵ Eurostat [[lfst_hheredty](#)], EU LFS.

¹⁷⁶ Eurostat [[lfst_hhptety](#)], EU LFS.

¹⁷⁷ Eurostat [[hlth_ehis_iclu](#)], európai egészségfelmérés.

¹⁷⁸ EIGE: 2022 *Survey of gender gaps in unpaid care, individual and social activities (CARE)* (2022. évi felmérés a nem fizetett ápolási-gondozási, egyéni és szociális tevékenységek terén fennálló nemek közötti különbségekről [CARE]).

¹⁷⁹ Lásd: Eurofound (2020). *Long-term care workforce: Employment and working conditions* (A tartós ápolásban-gondozásban dolgozók foglalkoztatása és munkakörülményei), az Európai Unió Kiadóhivatala.

A nemek közötti bérkülönbség tovább csökken, ugyanakkor a legtöbb tagállamban továbbra is jelentős, ami a nyugdíjak terén is a nemek között fennálló egyenlőtlenség fokozódásához vezet. 2023-ban az EU-ban a nemek közötti bérkülönbség 12,0% volt, Lettorszáiban, Ausztriában, Csehországban, Magyarországon, Németországban, Észtországban, Finnországban és Szlovákiában pedig meghaladta a 15%-ot¹⁸⁰. A nemek közötti bérszakadékot többek között a gazdasági tevékenységek és foglalkozások nemek közötti különbségei, a nők vezető pozíciókban való alulreprezentáltsága, a részmunkaidős és a határozott idejű foglalkoztatási formákban való túlreprezentáltsága, a munka és a gondozási feladatok összeegyeztetésének nehézségei, valamint a megkülönböztetés és a nem átlátható bérstruktúrák okozzák¹⁸¹. A nemek közötti bérkülönbség jelentősen befolyásolja a családi döntések meghozatalát – ez különösen az anyákat érinti, hiszen ők halmozott hátrányokkal szembesülnek, ami még jobban akadályozza foglalkoztatási lehetőségeiket. Idővel e bérkülönbség felhalmozódik, és a gyermekgondozással összefüggő karriermegszakításokkal együtt a nyugdíjak terén is jelentős egyenlőtlenséghez vezet a nemek között. 2024-ben a 65–79 éves nők olyan bruttó nyugdíjban részesültek, amely átlagosan 24,8%-kal volt alacsonyabb, mint az azonos korosztályba tartozó férfiaké, bár ez a különbség némileg csökken¹⁸². A nyugdíjak terén a nemek között fennálló ezen egyenlőtlenség jelentős eltéréseket mutat az egyes országokban: Máltán, Hollandiában és Ausztriában több mint 35%, ugyanakkor Szlovéniában és Észtországban a 6%-ot sem éri el. A nők körében azok aránya is magasabb, akik egyáltalán nem kapnak nyugdíjat, mint a férfiak esetében (2024-ben a nyugdíjjogosultságban megmutatkozó különbség az EU-ban 4,8% volt)¹⁸³. Mivel az öregségi nyugdíj átlagosan a teljes időskori jövedelem mintegy négyötödét teszi ki, minden tagállamról elmondható, hogy a közelmúltbeli javulás ellenére az idősebb nők jobban ki vannak téve a szegénységi kockázatoknak, mint a férfiak (lásd a 2.4.1. szakaszt).

¹⁸⁰ Eurostat [[sdg_05_20](#)]. Ez a kiigazítatlan, nemek közötti bérszakadék, amely a férfi és női fizetett alkalmazottak átlagos bruttó órabére közötti különbséget méri, a férfi fizetett alkalmazottak átlagos bruttó órabérének százalékában kifejezve.

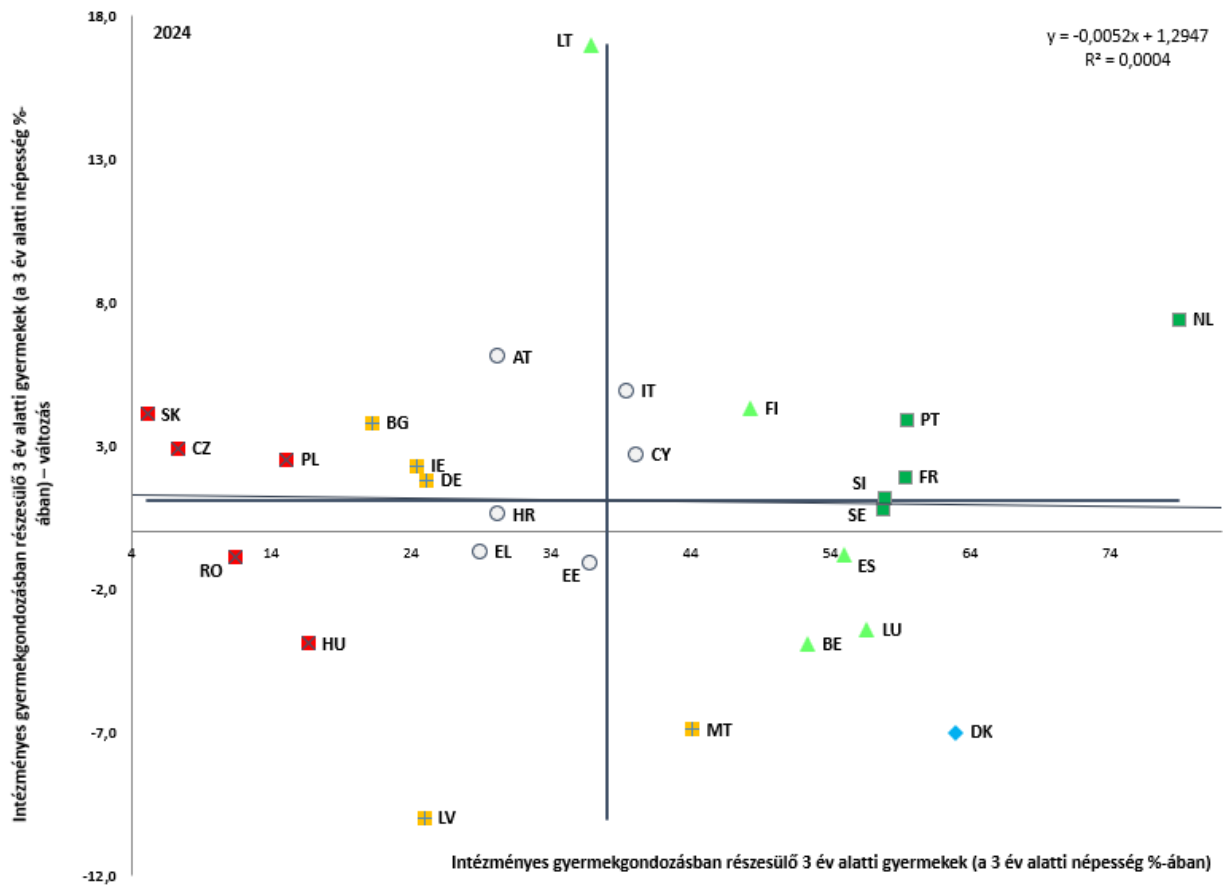
¹⁸¹ Lásd: Európai Bizottság, [2023. évi jelentés a nemek közötti egyenlőségről az EU-ban](#), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2023, és Eurostat, [Gender pay gaps in the European Union](#) (Nemek közötti bérszakadék az Európai Unióban), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

¹⁸² Eurostat [[ilc_pnp13](#)], EU-SILC.

¹⁸³ Eurostat [[ilc_pnp14](#)], EU-SILC.

2.2.13. ábra: A legtöbb tagállamban továbbra is alacsony a kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban való részvétel

Az intézményes gyermekgondozásban részt vevő, 3 év alatti gyermekek – 2024. évi szintek és változások az előző évhez képest (% , a szociális eredménytábla kiemelt mutatója)

Megjegyzés: A tengelyek középpontja az EU súlyozatlan átlaga. A jelmagyarázat a mellékletben szerepel. MT és LT esetében ideiglenes adatok.

Forrás: Eurostat [[tepsr_sp210](#)], EU-SILC.

A kisgyermekkori nevelés és gondozás terén nyújtott szolgáltatások színvonalának emelése elősegítheti a nemek közötti egyenlőséget és a gyermekek fejlődését, ugyanakkor a részvétel a legtöbb tagállamban továbbra is alacsony. 2024-ben az intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya 39,2% volt az EU-ban, ami 2023-hoz képest 1,9 százalékpontos növekedést mutat, ahogy az EU a felülvizsgált 45%-os barcelonai cél felé halad¹⁸⁴. Mindössze kilenc tagállamban sikerült túllépni az 50%-ot, és a tagállamok között továbbra is jelentős különbségek vannak – lásd a 2.2.13. ábrát. A részvételi arányokat az egész EU-ban összehasonlítva, a 2024-ben mért 4,1 százalékpontos növekedés ellenére a részvételi arány továbbra is Szlovákiában a legalacsonyabb. Magyarországon¹⁸⁵, Lengyelországban, Romániában és Csehországban a részvétel szintje továbbra is alacsony (17% alatti), vagy tovább csökkent. Mind az öt tagállam „kritikus helyzetben” van. Bár Bulgária, Írország, Lettország és Németország valamivel magasabb (20 és 26% közötti) szintről számolt be, e négy országban továbbra is alacsony a kisgyermekkori nevelésben és gondozásban való részvétel, így a helyzet ezekben az országokban – Máltával kiegészülve, ahol 2024-ben 6,9 százalékpontos csökkenést regisztráltak – „figyelemmel kísérendő”. Ezzel szemben a részvételi arány Svédországban, Szlovéniában, Franciaországban, Portugáliában, Dániában és Hollandiában a legmagasabb (57% feletti), így ezek az országok a „legjobban teljesítők”. Még a legjobban teljesítő országokban is számos akadály gátolhatja a kisgyermekkori nevelésben és gondozásban való részvételt, beleértve a pénzügyi, kulturális és nyelvi akadályokat, a társadalmi-gazdasági háttérrel, valamint a szülői szabadsággal, a szülői döntésekkel, a juttatásokkal vagy a gyermekgondozáshoz való törvényes jogokkal kapcsolatos regionális és nemzeti politikák különbségeit. 2024-ben a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett, 3 év alatti gyermekek kisgyermekkori nevelésben és gondozásban való részvételének aránya több mint 15 százalékponttal maradt el az ilyen kockázat által nem érintett gyermekekétől. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz olyan célzott reformokat és beruházásokat finanszíroz, amelyek támogatják a kisgyermekkori nevelés és gondozás terén nyújtott szolgáltatások bővítését, az infrastruktúrafejlesztést és a munkaerő-képzést. A lassú ütemű fejlődés az európai gyermekgaranciával, az európai gondozási stratégiával és a kisgyermekkori nevelésről és gondozásról szóló tanácsi ajánlással összhangban megerősített erőfeszítéseket tesz szükségessé.

¹⁸⁴ Lásd: [A Tanács ajánlása \(2022. december 8.\) a kisgyermekkori nevelésről és gondozásról: a 2030-ra vonatkozó barcelonai célok \(2022/C 484/01\)](#). Az ajánlás új célokat határoz meg a kisgyermekkori nevelésre és gondozásra vonatkozóan, tükrözve az európai oktatási térségre vonatkozó kezdeményezésben kitűzött célokat. 2030-ig a 3 év alatti gyermekek 45%-ának, valamint a 3 éves kor és a tankötelezettség alsó korhatára közötti gyermekek legalább 96%-ának kisgyermekkori nevelésben és gondozásban kell részt vennie. Azoknak a tagállamoknak, amelyekben az átlagos részvételi arány a 2017–2021-es időszakban 20% alatt volt, ajánlott 90%-kal növelniük azt, míg azoknak a tagállamoknak, amelyekben az átlagos részvételi arány 20–33% volt, ajánlott 45%-kal, legalább 45%-ig növelniük azt.

¹⁸⁵ 2024 vonatkozásában a [nemzeti közigazgatási adatok](#) 21,7%-os részvételi arányt jeleznek a 0–2 évesek körében.

A személyijövedelemadó-rendszerek egyes jellemzői visszatartják a második keresőket – különösen a nőket – attól, hogy teljes mértékben jelen legyenek a munkaerőpiacon, ami a foglalkoztatás terén is elősegíti a nemek közötti egyenlőtlenség kialakulását. Az olyan közös adózási rendszerek, amelyek lehetővé teszik a családok számára, hogy összevont jövedelmüket potenciálisan alacsonyabb adók mellett vallják be, a második keresők, jellemzően a nők esetében növelik a marginális adókulcsot (2022-ben a második keresők 78%-a nő volt¹⁸⁶). Ez visszatartja a nőket attól, hogy munkát vállaljanak vagy munkaidejüket meghosszabbítsák¹⁸⁷, ugyanakkor tudományos kutatások azt mutatják, hogy egy házaspár esetében a második kereső tényleges adókulcsainak csökkentése elősegítheti a nők munkaerőpiaci részvételének növekedését¹⁸⁸. 2024-ben Litvániában, Szlovéniában, Lettországbán, Luxemburgban, Dániában, Belgiumban, Németországban és Romániában voltak a legnagyobb „inaktivitási csapdák” (ahol az adó és az ellátások megvonása jelentősen visszatartja a második keresőket a munkaerőpiacra való belépéstől) – lásd a 2.2.14. ábrát. Ezekben az országokban a munkaerőpiacra belépő második keresők az adók és a visszavont ellátások miatt a keresetük legalább 40%-át veszíthetik el. Ezzel szemben az alacsonyabb inaktivitási csapdával rendelkező országok közé tartozik Ausztria, Olaszország, Ciprus és Észtország, ahol ez a veszteség nem éri el a 20%-ot. E strukturális visszatartó tényezők kezelése csökkentheti a nemek közötti foglalkoztatási különbségeket és a részmunkaidős foglalkoztatás terén fennálló különbségeket, és erőteljes növekedést eredményezhet. Egy közelmúltbeli OECD-jelentés szerint a nemek közötti foglalkoztatási különbség 2060-ig történő megszüntetése az OECD-országokban 3,9%-kal növelheti az egy főre jutó GDP-t, míg a férfiak és nők által ledolgozott munkaórák közötti különbség felszámolása további 4,3%-os növekedést eredményezhet¹⁸⁹.

¹⁸⁶ Lásd: Európai Bizottság: [2023 report on gender equality in the EU](#) (2023. évi jelentés a nemek közötti egyenlőségről az EU-ban), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2023.

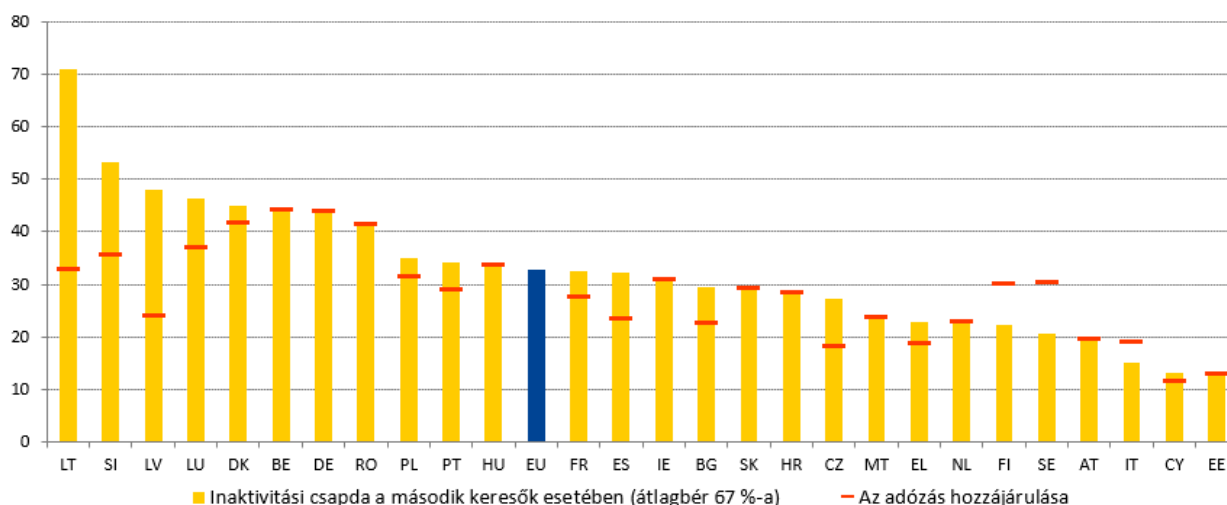
¹⁸⁷ Lásd: Coelho, M. *et al.*: [Gendered Taxes: The Interaction of Tax Policy with Gender Equality](#) (Nemek szerinti adók: az adópolitika hatása a nemek közötti egyenlőségre). Nemzetközi Valutaalap, 2022.

¹⁸⁸ A személyi jövedelemadó második keresőkre gyakorolt hatásáról lásd az Európai Bizottság [adózásról szóló 2025. évi éves jelentésének](#) 2.3.2. szakaszát, az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

¹⁸⁹ Fluchtmann, J., W. Adema és M. Keese (szerk.) (2024), [„Gender equality and economic growth: Past progress and future potential”](#) (Nemek közötti egyenlőség és gazdasági növekedés: a múltbeli előrehaladás és a jövőbeli potenciál), OECD Social, Employment and Migration Working Papers, 304. sz., OECD Publishing, Párizs.

2.2.14. ábra: Az adózás jelentősen hozzájárul a második keresők inaktivitási csapdjához

Inaktivitási csapda a második keresők esetében (% , 2024)

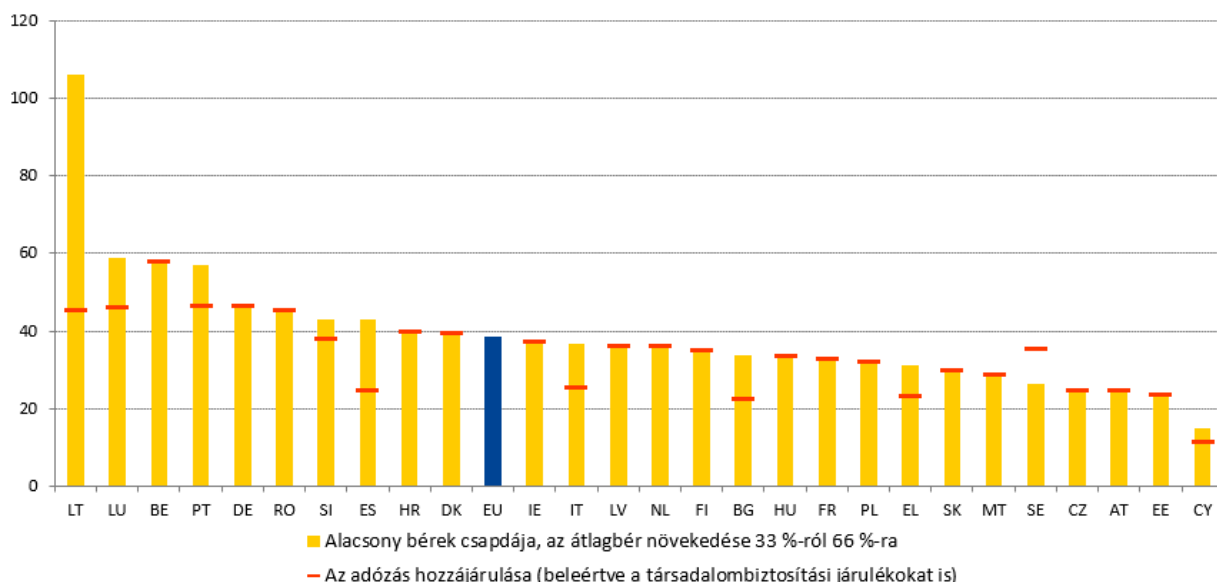

Megjegyzés: Az inaktivitási csapdával kapcsolatos adatok kétgyermekes, kétkeresős családban az átlagbér 67%-ában részesülő második kereső helyzetét mutatják be; a fő kereső átlagbért keres. Az „adózás hozzájárulása” a bruttó kiegészítő jövedelem azon százaléka, amelyet az adózás és társadalombiztosítási járulékok miatt adóként elvonnak (az inaktivitási bércsapdához hozzájáruló egyéb tényezők a munkanélküli ellátások, a szociális ellátás és a lakhatási támogatások megvonása).

Forrás: Európai Bizottság, Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóság: [Adók és juttatások adatbázisa](#), az OECD adókra és juttatásokra vonatkozó (2025 májusában aktualizált) modellje alapján; az Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság számításai.

2.2.15. ábra: Az adózás számos tagállamban visszatartja az alacsony keresetűeket attól, hogy hosszabb munkaidőben végezzenek munkát

Az alacsony bérek csapdája a második keresők esetében (% , 2024)

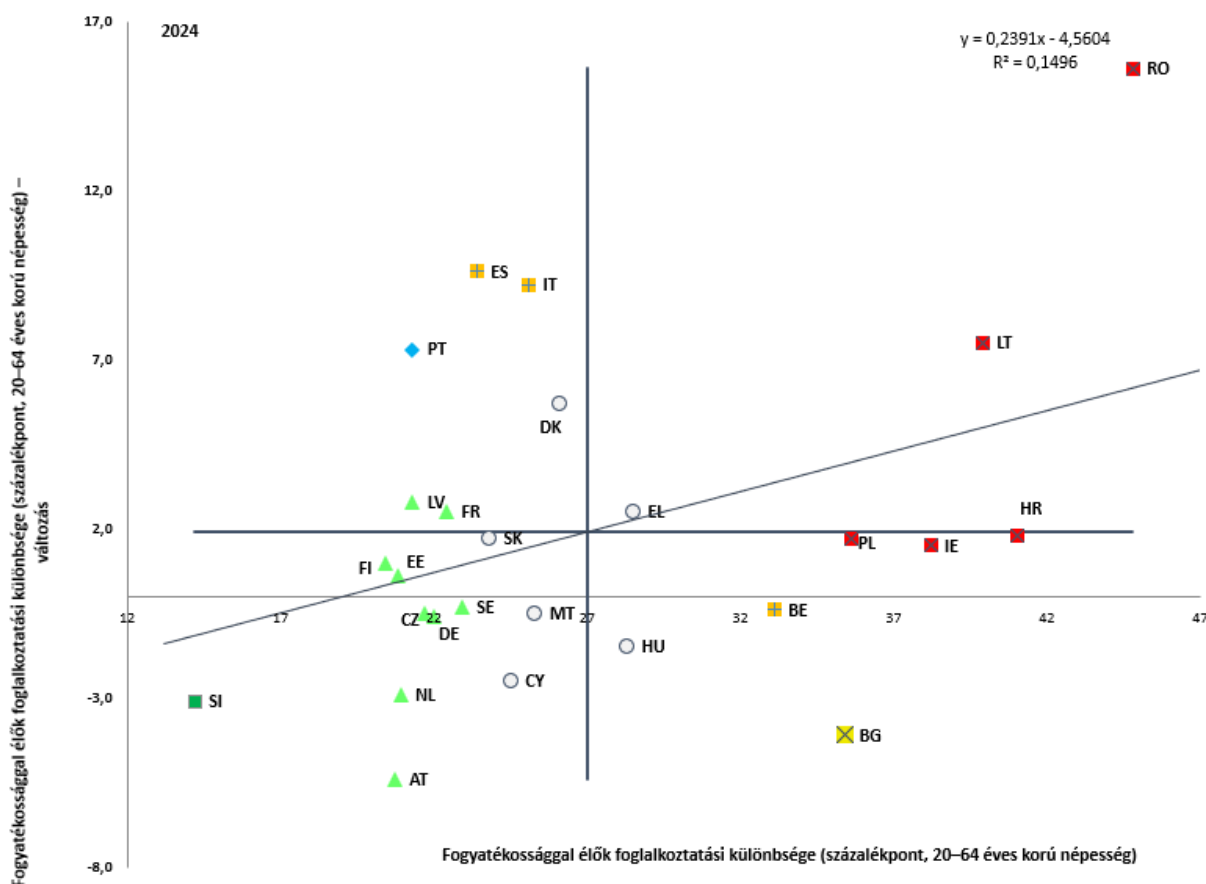
Megjegyzés: Az alacsony bérek csapdája abban az esetben, ha a második kereső bére az átlagbér 33%-áról 66%-ára emelkedik, és a kétgyermekes fő kereső az átlagbér 100%-át keresi.

Forrás: Európai Bizottság, Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóság: [Adók és juttatások adatbázisa](#), az OECD adókra és juttatásokra vonatkozó (2025 májusában aktualizált) modellje alapján; az Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság számításai.

A nőket aránytalan mértékben érinti az „alacsony bérek csapdája”, amely azt jelenti, hogy az adók emelkedése és a juttatások csökkenése miatt alig tesznek szert többletbevételre, hiába emelkedik a bérük. A legtöbb tagállamban az adószervezet kulcsszerepet játszik a második keresőket érintő, alacsony bérek csapdája mértékének alakulásában, és ezáltal abban is, hogy hány órát dolgoznak. A 2.2.15. ábra azt szemlélteti, hogy a második keresők többletjövedelmének mekkora hányadát szívják el az adók abban az esetben, ha keresetük a ledolgozott munkaórák növelése miatt az átlagbér egyharmadáról kétharmadára emelkedik. Az adók miatt kiesett jövedelem jelentős lehet: uniós szinten a többletjövedelem mintegy egyharmadát (36,6%) vonják el az adók, Litvániában pedig – a lakhatási támogatások megszüntetése miatt – a veszteség mértéke a 105%-ot is meghaladja. A hatás Luxemburgban, Belgiumban és Portugáliában szintén jelentős, 50% feletti lehet, míg Cipruson tűnik a legalacsonyabbnak (14,9%). Az adórendszer kialakítása mellett az elérhető és megfizethető, színvonalas gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint a munka és a magánélet közötti egyensúlyt támogató, jól megtervezett szakpolitikák is elengedhetetlenek ahhoz, hogy a második keresőket munkaidejük növelésére ösztönözzék.

2.2.16. ábra: A fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége továbbra is nagy

A fogyatékossgal, illetve fogyatékossgal nélkül élő személyek közötti foglalkoztatási különbség (a 20–64 éves korosztályban), 2024. évi szint és változás az előző évhez képest (%), a szociális eredménytábla kiemelt mutatója)

Megjegyzés: A tengelyek középpontja az EU súlyozatlan átlaga. A jelmagyarázat a mellékletben szerepel. Törés az idősorban DK, ES, IT, PT és RO esetében. LT esetében ideiglenes adatok. LU esetében nem állnak rendelkezésre adatok.
Forrás: Eurostat [[tepsr_sp200](#)], EU-SILC.

A fogyatékossgal élő személyek munkaerőpiaci integrációja uniós szinten romlott. A

fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége¹⁹⁰ (azaz a fogyatékossgal, illetve fogyatékossg nélkül élő személyek foglalkoztatási rátája közötti különbség) 2024-ben 24,0 százalékpontos volt¹⁹¹ (a 2023. évi 21,4 százalékponttal szemben). 2024-ben a különbség az összes tagállamban meghaladta a 20 százalékpontot, kivéve Szlovéniában. Romániában, Horvátországban, Litvániában, Írországon, Lengyelországban, Bulgáriában és Belgiumban a különbség meghaladta a 30 százalékpontot. A különbség 11 tagállamban csökkent, köztük a „legjobban teljesítő” Szlovéniában, ahol 3,1 százalékponttal, 14,2%-ra mérséklődött. Ausztria és Hollandia szintén tett némi előrelépést, ezzel „az átlagosnál jobb” teljesítményű országok közé tartozik, Csehországgal, Észtországgal, Németországgal, Finnországgal, Franciaországgal és Lettországgal együtt, ahol a szint továbbra is az uniós átlag alatt marad. Másrészt a mutatóértékek 2024-ben a 2023-as értékeknél – jóllehet az idősor törését követően – jelentősen magasabbak voltak Romániában (15,6 százalékpont) és Litvániában (7,5 százalékpont), ami az említett országokban is „kritikus helyzetet” jelez Horvátország, Írország és Lengyelország mellett. Utóbbiak szintén növekedést regisztráltak, a 35 százalékpontot meghaladó jelentős különbségek mellett. Spanyolországban és Olaszországban a fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbségének értékei ugyan az uniós átlag alatt vannak, de az értékek – az idősor törését követően – 2023 és 2024 között több mint 9 százalékpontos eltérést mutatnak. Ezért ezek az országok Belgiummal együtt – ahol 33,1 százalékpontos különbséget mértek – a „figyelemmel kísérendő” országok kategóriájába kerültek. A legfrissebb EU-SILC adatok szerint a fogyatékossgal élő személyek aktivitási rátája az EU-ban mindössze 64,4%, szemben a fogyatékossg nélkül élő személyek körében mért 82,6%-kal¹⁹². Hat tagállamban (Bulgária, Horvátország, Románia, Belgium, Görögország és Luxemburg) a fogyatékossgal élő személyek aktivitási rátája csupán 50% körül alakult. Összességében elmondható, hogy a fogyatékossgal élő személyek munkaerőpiaci aktiválását támogató rendszerek EU-szerte továbbra is jelentős javításra szorulnak. Ennek következtében a munkaképes korú, fogyatékossgal élő személyeket a szegénység és a társadalmi

¹⁹⁰ A fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbségét mérő mutató kiszámítása jelenleg a jövedelmekre és életkörülményekre vonatkozó közösségi statisztikából (EU-SILC) történik, és a globális tevékenységkorlátozottsági mutató (GALI) által megadott fogyatékossg státuszon alapul. A felmérés válaszadói a következő kérdésekre válaszolnak: 1. „Korlátozzák Önt egészségügyi problémák a mindennapi tevékenységekben? Ön hogyan jellemezné a helyzetét: súlyosan korlátozott; korlátozott, de nem súlyosan; vagy egyáltalán nem korlátozott”? Ha az 1. kérdésre „súlyosan korlátozott” vagy „korlátozott, de nem súlyosan” a válasz, a válaszadók megválaszolják a 2. kérdést: „Tapasztalt-e korlátozást legalább az elmúlt hat hónapban? Igen vagy Nem?”. A személy fogyatékossgal élőknek minősül, ha a második kérdésre „Igen” a válasz. Az EU-SILC statisztikán alapuló számítás szerint korreláció figyelhető meg a fogyatékossg GALI-konceptión alapuló gyakorisága és a fogyatékossgal élők ezen alapuló 2024. évi foglalkoztatási különbsége között az EU tagállamaiban (Pearson-féle korrelációs együttható = -0,44).

¹⁹¹ DK, ES, IT, PT és RO mind beszámoltak törésről az idősorban 2024-ben, és mind az öt tagállamban növekedett a fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége. IT például törésről számolt be az idősorban, és a foglalkoztatási különbség 2024-ben 15,9 százalékpontból 25,1 százalékpontra változott. Az idősorok törései azonban nem teszik lehetővé e változások helyes gazdasági értelmezését. A népesség mérete miatt ez önmagában az uniós szintű változás mintegy felét tenné ki. Az Eurostat ugyanakkor nem regisztrált törést az idősorban az uniós szintű adat esetében.

¹⁹² 2023-ban. Lásd: Grammenos, S., [European comparative data on persons with disabilities – Equal opportunities, fair working conditions, social protection and inclusion, analysis and trends – Data 2023](#), (Európai összehasonlító adatok a fogyatékossgal élő személyekről – Esélyegyenlőség, méltányos munkakörülmények, szociális védelem és befogadás, elemzés és trendek – 2023-as adatok) az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025, 113. o.

kirekesztődés magas kockázata is fenyegeti (33,6%, szemben a fogyatékoság nélkül élő személyek körében mért 18,4%-kal).

A pillérhez kapcsolódó 5. háttérmagyarázat: A migránsok uniós munkaerőpiaci integrációja

A migránsok munkaerőpiaci integrációjának megerősítése hozzájárul a munkaerő- és készséghiány, valamint a demográfiai változásokkal összefüggő szélesebb körű kihívások kezeléséhez, továbbá elősegíti a társadalmi kohéziót. Bár a migránsok¹⁹³ az EU gazdaságilag aktív népességének 11,2%-át teszik ki, 2023 és 2024 között az Unióban bekövetkezett foglalkoztatásnövekedés 76%-át ők adták. Figyelemre méltó, hogy 2019 és 2024 között az EU-n kívül született munkavállalók foglalkoztatásának relatív növekedése a jelentős munkaerőhiánnyal küzdő ágazatokban volt a legerőteljesebb. Ide tartoztak azok az ágazatok is, ahol jellemzően nem szükséges magas szintű végzettség, például az építőipar, valamint a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás¹⁹⁴. Ugyanakkor - annak ellenére, hogy az Unió munkaerőhiánnyal küzd – a migránsok munkaerőpiaci részvételi és foglalkoztatási rátája továbbra is elmarad a belföldön születettektől, aminek következtében hozzávetőlegesen 7,4 millió migráns az EU munkaerőpiacán kívül marad¹⁹⁵. Ez több, gyakran egymást erősítő akadályra vezethető vissza, amelyek a migránsok munkaerőpiaci és társadalmi integrációját érintik. Ilyen akadályok a migránsok alacsony iskolázottsága és gyenge nyelvtudása, a diszkrimináció, a rossz egészségi állapot, valamint a nem túl biztató munkaminőségi kilátások¹⁹⁶. A képesítések elismerésének nehézségei továbbra is kulcsfontosságú akadályt képeznek a migránsok integrációja szempontjából. A migránsok munkaerőpiaci integrációjának fokozása emellett hozzájárulhat a nemek közötti foglalkoztatási különbség csökkentéséhez is, különösen a gondozási ágazatban fennálló munkaerőhiány betöltésével. Az integrációról és a befogadásról szóló, a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó cselekvési terv¹⁹⁷ közös szakpolitikai keretet biztosít ahhoz, hogy támogassa a tagállamokat a migránsok integrációjára vonatkozó nemzeti szakpolitikák kidolgozásában.

¹⁹³ Az általános szakpolitikai és statisztikai gyakorlatban a migránsok egy adott országban kétféleképpen határozhatók meg: 1) az adott országon kívül születettek („külföldön születettek”), vagy 2) egy másik ország állampolgárságával rendelkezők (külföldi állampolgárok, illetve harmadik országbeli állampolgárok). A migránsok munkaerőpiaci integrációjának az országon kívüli születés fogalmán keresztüli értékelésével olyan akadályok és hátrányok azonosíthatók be, amelyek a születés helyéhez kapcsolódnak (például a nyelvi készségek). A következőkben a „migránsok” kifejezést az „EU-n kívül született személyek” megfelelőjeként használjuk.

¹⁹⁴ Lásd: [European economic forecast – Autumn 2025](#) (Európai gazdasági előrejelzés – 2025. ősz), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

¹⁹⁵ Forrás: Az Eurostat által készített különleges kivonat.

¹⁹⁶ Európai Bizottság: [Employment and social developments in Europe 2025](#) (Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában, 2025), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

¹⁹⁷ Lásd: [A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Cselekvési terv az integrációról és a befogadásról a 2021–2027-es időszakra.](#)

Összességében a migránsok munkaerőpiaci eredményei kedvezőtlenebbek, mint a belföldön születetteké, és még a magasan képzettek is nehézségekkel szembesülnek az EU-n kívül szerzett képesítéseik részleges vagy teljes el nem ismerése miatt. 2024-ben a (15–64 éves) migránsok munkaerőpiaci részvételi rátája alacsonyabb (73,4%) volt, mint a belföldön születetteké (75,4%) (a migráns nők esetében 64,8%, míg a férfiaknál 82,4%). Foglalkoztatási rátájuk (20–64 éves korosztály) szintén alacsonyabb volt – 8,9 százalékponttal – a belföldön születettekéhez képest (68,0%, illetve 76,9%; a migráns nők esetében 58,9%, míg a férfiaknál 77,5%). Míg 12 tagállamban a migránsok munkaerőpiaci részvételi rátája meghaladta a belföldön születettekét, fordított helyzet mindössze négy országban (Máltán, Lengyelországban, Romániában és Csehországban) áll elő (lásd az ábrát). A felsőfokú végzettséggel rendelkezők – akik a migránsok mintegy 30%-át teszik ki – nagyobb valószínűséggel állnak alkalmazásban. Ugyanakkor a 20–64 éves, magasan képzett migránsok közül 2021-ben több mint hatszor annyian nevezték meg a képesítések elismerését az álláskeresés konkrét akadályaként, mint az alacsonyabb végzettséggel rendelkező társaik. A képesítések alulértékelése miatt a magasan képzett migránsok gyakran kényszerülnek arra, hogy alacsonyabb végzettséget igénylő munkakörökben dolgozzanak¹⁹⁸. A túlképzettség aránya minden tagállamban magasabb volt a migránsok körében, mint a belföldön született munkavállalók esetében. Uniós szinten ez a különbség az idő múlásával csak kis mértékben csökkent¹⁹⁹, és továbbra is jelentős marad. A migránsok túlképzettségi aránya Olaszországban (51,5%), Spanyolországban (51,7%), Görögországban (54,2%), Csehországban (46,9%) és Máltán (44,8%) megközelítette az összes migráns munkavállaló felét, míg Magyarországon mindössze 18,4% volt²⁰⁰.

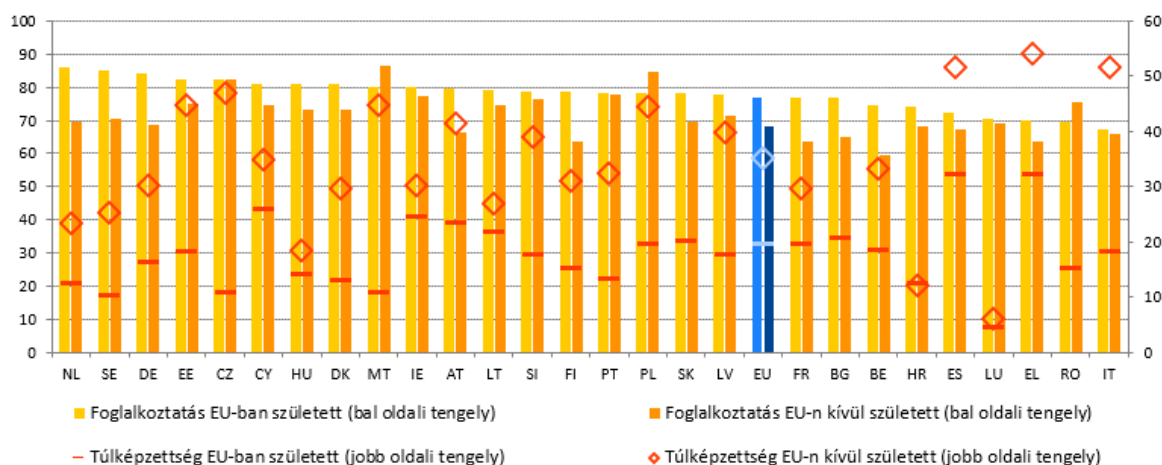
¹⁹⁸ Európai Bizottság: [Employment and social developments in Europe 2023](#) (Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában, 2023), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

¹⁹⁹ Az alacsonyabb iskolai végzettséget igénylő foglalkozásokban dolgozó, felsőfokú végzettséggel rendelkező migránsok aránya a 2014. évi 38,7%-ról 2023-ban 34,9%-ra csökkent.

²⁰⁰ Lásd: Európai Bizottság, [Employment and social developments in Europe – Quarterly review January 2025](#) (Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában – Negyedéves áttekintés, 2025. január, az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025. A túlképzettség aránya Horvátországban (12%) és Luxemburgban (6,1%) a legalacsonyabb, bár az adatok megbízhatatlanként vannak megjelölve.

A migránsok szinte valamennyi tagállamban alacsonyabb foglalkoztatási rátával és magasabb túlképzettségi aránnyal szembesülnek, mint a belföldön született társaik.

Foglalkoztatási és túlképzettségi arányok (20–64 éves korosztály), 2024. évi szintek (%)

Megjegyzés: BG esetében törés az idősorban, ES és FR esetében pedig eltérő a fogalom meghatározás a foglalkoztatási ráta tekintetében. BG, RO és SK esetében hiányoznak a túlképzettségi arányra vonatkozó adatok.

Forrás: Eurostat [[lfsa_ergacob](#)] és [[lfsa_eoqgac](#)], EU LFS.

Az elmúlt években több tagállam holisztikus szakpolitikai megközelítésekkel támogatta a migránsok munkaerőpiaci integrációját. Németországban a 2022 és 2029 közötti időszakra szóló, az ESZA+ által támogatott „My Turn” kezdeményezés a digitális készségek fejlesztését, a nyelvgyakorlást, a karrier és a családi élet összeegyeztetését támogató tanácsadást, a munkáltatókkal való hálózatépítést, valamint – adott esetben – a gyermekgondozáshoz való hozzáférés támogatását ötvözi. **Svédországban** a „négy kategórián” alapuló munkavállalási engedélyezési rendszer 2024 óta gyorsítja a magasan képzett, EU-n kívüli munkavállalók munkavállalásának engedélyezését azáltal, hogy a kérelmeket a foglalkozás, az iskolai végzettség és az ágazat alapján kategorizálja. **Spanyolországban** a „Dispositivo Ampara” program 2018 óta támogatja a nemzetközi védelem iránti kérelmet benyújtókat kezdeti készségfelméréssel, az állampolgári integrációt és a készségfejlesztést ötvöző előzetes képzéssel, valamint pénzügyi támogatással, amely többek között alapvető szükségletekre, gyermekgondozásra, közlekedésre, a képesítések elismerésére és a képzési tanfolyamokra fordítható. **Szlovénia** 2025 májusában elfogadta az egészségügyi szakmai képesítések kölcsönös elismeréséről szóló törvényt, amely megkönnyíti, felgyorsítja és biztosítja a külföldi egészségügyi szakemberek belépését a munkaerőpiacra. Hasonlóképpen, **Szlovákia** 2025-ben olyan törvényt fogadott el, amely módosítja az iskolai bizonyítványok és szakmai képesítések elismerésének folyamatát: az eljárást digitalizálva egyszerűsítették azt és megszüntették a várakozási időket és a díjakat.

A harmadik országbeli állampolgárok továbbra is jelentős akadályokkal szembesülnek a munkaerőpiacon. A (20–64 éves) harmadik országbeli állampolgárok – akik nem azonosak a migránsokkal, mivel státuszukat nem a születési hely, hanem az állampolgárság alapján határozzák meg – 2024-ben az EU munkaerő-állományának 6%-át tették ki, ugyanakkor 2023 és 2024 között a munkaerőpiaci részvétel növekedésének 52,3%-át adták. E csoport foglalkoztatási rátája 2024-ben 64,3% volt, ami elmaradt mind az EU-n kívül születettek, mind az uniós állampolgárok foglalkoztatási rátájától (76,7%)²⁰¹. A (15–74 éves) harmadik országbeli állampolgárok munkanélküliségi rátája 2024-ben 12,5%-on stabilizálódott²⁰². Bár ez az arány 2014 óta csökkent (21,7%-ról), továbbra is közel két és félszerese az uniós állampolgárok körében mért értéknek (5,4%), de a tagállamok között ezen a téren is jelentős különbségek mutatkoznak. A harmadik országbeli állampolgárok gyakran olyan foglalkozásokban helyezkednek el, ahol munkaerő-többlet vagy -hiány tapasztalható, különösen az alacsonyabb szintű készségeket igénylő foglalkozásokban. Ez részben az ezekbe az ágazatokba való belépés alacsonyabb korlátjával, valamint a migráns munkavállalóktól való függéssel magyarázható²⁰³. Mindez arra is utal, hogy a harmadik országbeli állampolgárok nagyobb kockázatnak vannak kitéve az alacsonyabb munkaminőség és kedvezőtlenebb munkafeltételek tekintetében. A (20–64 éves) felsőfokú végzettségű, harmadik országbeli állampolgárok körében az alacsonyabb végzettséget igénylő munkakörben dolgozók aránya 2024-re 39,6%-ra csökkent, ugyanakkor a túlképzettségi arányok között továbbra is nagy és tartós különbségek figyelhetők meg²⁰⁴. Ez a tendencia az ukrainai lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek körében is megfigyelhető, akiknek körében magasabb a foglalkoztatási ráta²⁰⁵. Egyes csoportok – például a migráns nők, a nemzetközi védelemért folyamodók, valamint a családegyesítés keretében érkezett migránsok – jellemzően kedvezőtlenebb foglalkoztatási helyzettel szembesülnek. Mindez rávilágít arra, hogy az általuk tapasztalt sajátos akadályok kezeléséhez célzott támogatásra van szükség²⁰⁶.

²⁰¹ Eurostat [[lfsa_organ](#)], EU LFS.

²⁰² Eurostat [[lfsa_organ](#)], EU LFS.

²⁰³ Európai Munkaügyi Hatóság, [EURES Report on labour shortages surpluses 2024](#) (2024. évi EURES-jelentés a munkaerőhiányról és -feleslegről), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2025.

²⁰⁴ Európai Bizottság, [Employment and social developments in Europe – Quarterly review January 2025](#) (Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában – Negyedéves áttekintés, 2025. január), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

²⁰⁵ Eurofound (2024b), [Social Impact of Migration: Addressing the challenges of receiving and integrating Ukrainian refugees](#) (A migráció társadalmi hatásai: az ukrán menekültek befogadásával és integrációjával kapcsolatos kihívások kezelése), az Európai Unió Kiadóhivatala.

²⁰⁶ SWD/2025/162 final.

2.2.2. A tagállamok által hozott intézkedések

A tagállamok célja a kisgyermekkori nevelésben és gondozásban való részvétel további növelése, elsősorban a hozzáférés javítása és a szakképzett munkaerőhiány kezelése révén. **Írország** például „Equal Start” néven új támogatási rendszert indított, amely általános és célzott intézkedéseket egyaránt biztosít annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű családok teljes mértékben részt vehessenek a kisgyermekkori nevelésben és gondozásban és az iskoláskorú gyermekek gondozásában (például gyermekgondozási szolgáltatások többletfinanszírozása a szülőkkel és a szociális szolgálatokkal való együttműködés érdekében, illetve ingyenes ebédprogram). Az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében **Ciprus** az ESZA+ égisze alatt támogatásokat nyújt kisebb és távolabbi állami óvodák számára, hogy abból fedezzék a hátrányosabb társadalmi-gazdasági háttérű gyermekek tandíját, valamint a tanulmányi kirándulások és a tanórán kívüli tevékenységek utazási költségeit. **Görögország** szakpolitikai intézkedéseket vezetett be a veszélyeztetett csoportokba tartozó gyermekek egész napos kisgyermekkori neveléshez és gondozáshoz való hozzáféréseinek támogatására, a sajátos nevelési igényű tanulók pedig célzott, párhuzamos támogatást kapnak a tanórákon, az ESZA+ támogatásával. **Szlovákia** nemcsak a bölcsődék fejlesztését társfinanszírozza, hanem a személyzeti kapacitás bővítését és a szülői készségek fejlesztését is, különösen a hátrányos társadalmi-gazdasági helyzetű szülők esetében. Általánosan elmondható, hogy több tagállam is bejelentette a kisgyermekkori nevelésben és gondozásban elérhető férőhelyek számának bővítésére irányuló terveit, köztük **Ausztria** (50 000 új férőhely 2030-ig), **Belgium** (2025-ben bejelentett beruházás 10 000 új férőhelyre Flandriában, valamint a helyreállítási és rezilienciaépítési terv támogatásával 5 200 további férőhely a Belgiumi Francia Közösségben 2026-ig), **Lengyelország** (102 000 férőhely 2029-ig, az ESZA+ és Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz támogatásával) és **Portugália** (5 000 új férőhely 2027-ig). Emellett több ország intézkedéseket hozott a szolgáltatásminőség javítására is, különösen a pedagógushiány kezelésére, a tanárképzés fejlesztésére és pedagógiai iránymutatások kidolgozására irányulóan. **Belgium** (Flandria) a kisgyermekkori nevelési és gondozási szakmákba való pályaváltást fizetett képzésekkel ösztönzi, valamint értékeli és megreformálja a jelenlegi gyermekgondozási támogató hálózatot. **Németország** 2025-ben és 2026-ban 4 milliárd EUR-t fektet a minőség javításába és a férőhelyek bővítésébe, a teljeskörűen képesített személyzet létszámának bővítésébe, az egy gondozóra jutó gyermekek számának optimalizálásába, valamint a fiataalkori idegennyelv-tanulás ösztönzésébe. **Finnország** és **Hollandia** új követelményrendszer bevezetését tervezi a kisgyermekkori nevelésben és gondozásban dolgozóakra vonatkozóan, míg **Belgiumban** (Flandria), **Dániában**, **Luxemburgban** és **Lengyelországban** módosítják az egy gondozóra jutó gyermekek számát. **Lengyelország** emellett országos képzési program („Support Academy”) keretében támogatja a gyermekgondozási szolgáltatókat, illetve a regionális és helyi hatóságokat abban, hogy 2026 januárjától új, minőségi pedagógiai standardokat vezessenek be a 3 év alatti gyermekek kisgyermekkori nevelésében és gondozásában.

Az alapkészségek – matematika, szövegértés és természettudományok –, valamint a digitális és állampolgári készségek területén több uniós ország reformokat vezetett be. Az ESZA+ támogatásával **Románia** nemrégiben nemzeti programot indított útjára, amelynek célja a funkcionális analfabetizmus csökkentése és az alapkészségek fejlesztése; a program keretében elemzik az alulteljesítés okait, kidolgozzák a funkcionális írástudás tanulási és értékelési szabályrendszerét, képzéseket és támogatást nyújtanak a pedagógusoknak, valamint kísérleti jellegű intézkedéseket vezetnek be az iskolákban azzal a céllal, hogy később országos szinten is megvalósítják azokat. **Olaszországban** az *Agenda Sud* program az írástudásra (különbséget téve az anyanyelvűek és a nem anyanyelvűek által beszélt olasz nyelv között), a számolási készségre és az angol nyelvi kompetenciákra összpontosít. **Lengyelország** egy tantervi reform előkészítésén dolgozik, amely a kompetenciák – köztük az alapkészségek, illetve a STEM-készségek – fejlesztésére irányul, és amelyet 2026 szeptemberétől vezetnek be teljeskörűen, az óvodai és az általános iskolai szinttől kezdve. **Belgium** közösségei nagyszabású tantervi reformokat hajtanak végre az alapkészségek megerősítése érdekében, amit monitoringintézkedések kísérnek. Míg a legtöbb ország holisztikus stratégiákat követ, vannak olyan tagállamok, amelyek egy adott tantárgyra összpontosító, célzott intézkedéseket vezetnek be. A matematika területén **Litvánia** a tanítás és a tanulás fejlesztését célzó tervet dolgozott ki. A terv az alulteljesítő tanulók támogatására és a pedagógusok kompetenciáinak frissítésére összpontosít. **Csehországban** legfeljebb 100 iskolában kísérleti jelleggel olyan új általános iskolai tanterveket vezetnek be, amelyek nagyobb rugalmasságot biztosítanak, és egyebek mellett a matematikai gondolkodásra és a projektalapú tanulásra fektetik a hangsúlyt. A szövegértési és nyelvi készségek támogatása érdekében **Ausztria** új minőségi tanúsítványt vezetett be, amelyet a szövegértés terén kimagasló eredményeket elérő általános iskolák kaphatnak meg. **Írország** új STEM-tantervei korszerű követelményeket határoznak meg a biológia, a fizika és a kémia tantárgyakban, valamint olyan új tantárgyakat vezetnek be, mint az éghajlattudatos oktatás vagy a fenntartható fejlődés. Számos kezdeményezés irányul a számítástechnikai és informatikai műveltség fejlesztésére. **Szlovénia** a 2028/2029-es tanévtől az általános iskola hetedik évfolyamán új tantárgyat vezet be informatika és digitális technológiák témakörben. **Lengyelország** és **Málta** a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és az ESZA+ támogatásával kiterjeszti a táblagépek és laptopok kiosztását, **Lettország** pedig digitális eszközökkel, internet-hozzáféréssel és célzott pedagógiai támogatással segíti a tanulókat. **Lengyelország** Állampolgári ismeretek címmel új tantárgyat vezetett be a középfokú oktatásban, Egészségnevelés néven pedig minden oktatási szinten, továbbá finanszírozott tananyagokkal és képzési szemináriumokkal támogatja a pedagógusokat. **Görögország** közzétette az óvodáknak, általános iskoláknak és középiskoláknak szóló, „Az aktív polgári szerepvállalást célzó nemzeti tantervi intézkedések és tanári útmutató” című dokumentumot, amely iránymutatást nyújt a fenntartható fejlődés 17 céljának elérésére irányuló cselekvési tervek végrehajtásához.

A tanári szakma – különösen a pálya vonzerejének és minőségének – javítása továbbra is kiemelt szerepet játszik a tanulók alapkészségeinek fejlesztésében. Ausztriában észszerűsítették a pedagógusképzést, és az még szorosabban fog kapcsolódni a gyakorlati kihívásokhoz. Emellett a tervek között szerepel egy duális út bevezetése is, amelynek keretében a hallgatók tanulmányaik során egy félévig kiválasztott iskolákban tanítanak. Több ország – köztük **Bulgária, Litvánia, Magyarország és Szlovénia** – megemelte a pedagógusbéreket. **Magyarország** 2024-ben az ESZA+ által társfinanszírozott jelentős bérreformot kezdett meg, amelynek célja, hogy a tanárok fizetését 2025 januárjára az egyéb felsőfokú végzettséggel rendelkezők átlagbérének legalább 80%-ára emeljék. **Írország és Lengyelország** a pályakezdő pedagógusok számára egy év tanítás után határozatlan idejű szerződést kínál, ezzel lerövidítve az előírt gyakorlati tapasztalat hosszát. **Svédország** pedagóguspályát érintő jelenlegi reformja az oktatás minőségének javítását és a pedagóguspálya vonzerejének növelését célozza. Az EU Technikai Támogatási Eszköze által finanszírozott egyik projekt támogatja a **belgiumi** (Flandria) és a **hollandiai** reformokat, amelyek célja, hogy javítsa a pedagógusok digitális oktatáshoz kapcsolódó folyamatos szakmai továbbképzésének relevanciáját és hatékonyságát. A STEM-tárgyak magas színvonalú oktatása érdekében a tagállamok a pedagógusok felkészültségére is fokozott figyelmet fordítanak. **Németország** több kezdeményezést indított, például a *QuaMath* pedagógusképzést, míg **Észtország** a *Teacher Academy* program keretében mikrotanúsítványokat kínál – többek között STEM-témákban – annak érdekében, hogy a pedagógusok munkavégzés mellett továbbképezhessék magukat.

A tagállamok továbbra is fellépnek a korai iskolaelhagyás és az oktatási egyenlőtlenségek ellen, jelentős uniós finanszírozási támogatással. Spanyolországban 2700 oktatási központnak kell olyan megállapodásokat aláírnia, amelyek tükrözik a Spanyolország helyreállítási és rezilienciaépítési terve szerinti, az orientációra, az előrehaladásra és az oktatás gazdagítására irányuló, az alacsonyan teljesítő tanulók körében a lemorzsolódás és a korai iskolaelhagyás csökkentését célzó programban való részvételre vonatkozó kötelezettségvállalásaikat. A program – amelyet az ESZA+ társfinanszíroz – több mint 3400 iskolának nyújt segítséget, és a sajátos oktatási kihívásokkal küzdő iskolákra összpontosít, ahol a diákok jelentős része a rendes osztályokban társadalmi-oktatási szempontból kiszolgáltatott helyzetben van. **Luxemburgban** 2026 szeptemberétől a tankötelezettség felső korhatárát 16-ról 18 évre emelik, a Nemzeti Ifjúsági Szolgálat pedig azonosítja a lemorzsolódás kockázatának kitett fiatalokat, és egyénileg veszi fel velük a kapcsolatot tanácsadás céljából. **Szlovákia** az iskolák elszámoltathatóságának növelése érdekében kettős rendszer bevezetését tervezi a hiányzások igazolására.

A jelenleg is zajló erőfeszítések célja, hogy reagáljon az oktatásban és képzésben egyre szélesebb körben alkalmazott mesterséges intelligencia (MI) térhódítására. Észtország a 2025 szeptemberében elindított új „AI Leap” („TI-Hüpe”) elnevezésű MI-oktatási program keretében azt tervezi, hogy az MI-eszközöket és az azokhoz kapcsolódó képzéseket szisztematikusan integrálja az oktatásba. A program célja az MI-eszközök és -készségek beépítése az oktatási rendszerbe a legnépszerűbb MI-alkalmazásokhoz való hozzáférés biztosítása, valamint a tanulók és a pedagógusok képzése révén. **Spanyolországban** 2024-ben az Oktatási Minisztérium útmutatót tett közzé, és rendszeresen kínál tanárképzést és egyéb oktatási anyagokat annak érdekében, hogy segítse a tanárokat abban, hogy eligazodjanak a mesterséges intelligencia lehetőségei, kihívásai és etikus felhasználása terén. Emellett új, mesterséges intelligenciára és adatelemzésre fókuszáló szakképzési programot dolgozott ki, és minden meglévő képzési programba digitális modulokat ágyazott be. **Finnországban** az MI tanulási környezetekbe való felelős és hatékony integrálását olyan, MI-ről szóló ajánlások szabályozzák, amelyek nemzeti jogi kötelezettségeket, valamint az oktatási szolgáltatók és az alkalmazottak számára kidolgozott általános iránymutatásokat írnak elő. Hasonlóképpen, **Franciaország** jogi és etikai keretet fogadott el az MI iskolai keretek között való alkalmazására, és lehetővé teszi, hogy az általános iskola felső tagozatán és az alsó középfokú oktatásban az MI-eszközöket az alapkészségek elsajátításának személyre szabására is lehessen használni. **Írország** szintén a pedagógusok támogatását és a tanulói értékelés integritásának megőrzését célozza az MI oktatásban és tanulásban való alkalmazására vonatkozó útmutatásaival. Emellett stratégiákat és eszközöket dolgoz ki az MI iskolai oktatásban való bevezetésére. **Horvátországban** új tanterv kidolgozása zajlik, amely a pedagógusok és a tanulók digitális kompetenciáinak fejlesztése érdekében az MI-re és a kialakulóban levő digitális technológiákra összpontosít. Az MI tantervi integrációja, valamint az olyan projektek, mint a PAIDEA és a mesterséges intelligenciával kapcsolatos matematikai kísérleti projekt, a tanárok és a tanulók továbbképzése iránti erős elkötelezettségről tanúskodnak a digitális jártasság és a mesterséges intelligenciával kapcsolatos jártasság javítására irányuló **máltai** stratégia részeként. **Görögország** jogszabályt alkotott a digitális innovatív eszközök oktatásban való használatáról. A digitális technológiák és alkalmazások, az innovatív oktatási anyagok és a mesterségesintelligencia-rendszerek felhasználhatók a tanárok támogatására és az oktatási folyamat megerősítésére az általános és középiskolákban.

Folytatódott a szakképzési rendszerek korszerűsítése, például strukturális reformok, korszerűsített infrastruktúra és az egész életen át tartó tanulási pályák révén. Több ország új nemzeti szakképzési stratégiákat vezetett be, vagy korszerűsítette a meglévőket. **Ciprus** ESZA+ támogatással új szakképzési stratégiát dolgoz ki, és a helyreállítási és rezilienciaépítési terv, illetve az Igazságos Átmenet Alap finanszírozásával nagyszabású infrastrukturális projekteket indított, továbbá kísérleti jelleggel olyan műszaki középiskolákat hozott létre, amelyek az általános és a szakképzés ötvözésével rugalmas tanulási útvonalat kínálnak a diákoknak. A szakképzés reagálóképességének javítására irányuló nemzeti erőfeszítéseket egy sor jogalkotási reform is támogatja. **Spanyolország** a munkaalapú tanulás és a tanulószerveződéses gyakorlati képzés hangsúlyosabbá tételével megszilárdította a szakképzés szabályozási keretét; több királyi rendelet szabályozza a tanterv felépítését, a rendszer elemeit és az irányítást, miközben az állam támogatja a kiválósági központok létrehozását és a képzés területén megvalósuló zöld és digitális átállást. Annak érdekében, hogy a képzési kínálat még jobban igazodjon a munkaerőpiaci kereslethez, **Lengyelország** ágazati készségközpontokat hozott létre, ahol a szakképző intézmények, a felsőoktatási intézmények, a munkáltatók és más érintettek kapcsolódhatnak egymással. **Észtország** folytatta a szakképzésre és a felnőttkori tanulásra vonatkozó jogszabályainak reformját a rugalmas tanulási útvonalak népszerűsítése és a mikrotanúsítványok fejlesztésének támogatása érdekében. **Görögország** a munkaerőpiaci diagnosztikai mechanizmus által támogatott, tényeken alapuló megközelítést követve folytatta szakképzési rendszerének 2024. évi reformját annak érdekében, hogy javítsa munkaerőpiaci relevanciáját. **Görögország** emellett jogszabályt alkotott a szakképzési akadémiák létrehozásáról, összekapcsolva a szakmai alapképzést a helyi szintű munkaerőpiaci igényekkel, együttműködve az állami és szociális partnerekkel a magas színvonalú oktatást és a jól fizetett foglalkoztatást előmozdító modern keret létrehozása érdekében.

A magas színvonalú munkaalapú tanuláshoz való hozzáférés kiterjesztése továbbra is

prioritás. Bulgária frissítette a duális szakképzés jogi keretét, és további közpénzeket különített el a duális képzésben részt vevő tanulók társadalombiztosítási és egészségbiztosítási járulékainak fedezésére, ezzel biztosítva a munkáltatókkal való jobb együttműködést és a vállalati képzések szélesebb körű elterjedését. Más tagállamok a felnőtt népességre és a munkahelyi képzési lehetőségekre helyezték a hangsúlyt. **Svédország** növelte a felnőtt szakképzés bővítésére irányuló finanszírozást, lehetővé téve, hogy a szakemberhiányra reagálva több egész éves tanulmányi hely álljon rendelkezésre, csakúgy, mint a felsőfokú szakképzés esetében, több lehetőséget biztosítva a munkával töltött életszakasz készségigényeinek kielégítésére. Megerősítették és 2028-ig meghosszabbították azt, a felnőttek felső középfokú nemzeti szakképzésének új formájával kapcsolatos kísérleti projektet, amelynek célja a munkával töltött életszakasz készségigényei és a felnőttek szakképzése közötti kapcsolat megerősítése. **Spanyolország** beruházások keretében több mint 1 200 tantermet alakít alkalmazott technológiai terekké, több mint 25 000, egyenként 30 órás képzési programot hajt végre a szakképzésben oktató pedagógusok számára a zöld és digitális készségek területén, és bővíti a kétnyelvű szakképzési képzési ciklusokat. Ezek az intézkedések a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében valósultak meg, és a tervek szerint mind a tanulók bevonódását, mind a képzések munkaerőpiaci relevanciáját erősíteni fogják.

A tagállamok támogatják a felsőoktatási intézmények törekvéseit arra, hogy korszerűsítsék rendszereiket, megerősítsék a munkaerőpiaccal való kapcsolataikat és fellendítsék a nemzetköziesítést. Bár a felsőfokú végzettségűek száma folyamatosan nőtt, a szakemberhiány kezelése érdekében egyre nagyobb hangsúly helyeződik az oktatás magas színvonalának biztosítására és munkaerőpiaci relevanciájának fokozására. Az ESZA+ támogatásával **Bulgária** ösztönzi a kompetenciaalapú tanulási folyamatot és felsőoktatási intézményeinek nemzetköziesítését. **Ciprus** felsőoktatás fejlesztésére és korszerűsítésére irányuló nemzeti tervének középpontjában az oktatás minőségének és kiválóságának javítása, az oktatás munkaerőpiachoz való kapcsolása, valamint a nemzetköziesítés előmozdítása áll. **Csehország** új, felsőfokú szakképző iskolákban rövid képzési idejű felsőoktatási programok bevezetését tervezi, **Spanyolország** pedig eljárásokat alakított ki az informális és nem formális tanulás elismerésére. Vannak olyan országok, amelyek a közelmúltban nemzetköziesítési stratégiákat fogadtak el a felsőoktatás mobilitásának és nemzetköziesítésének fokozása érdekében. **Ausztria** felsőoktatásra vonatkozó nemzeti mobilitási és nemzetköziesítési stratégiája (2020–2030) a felsőoktatás valamennyi csoportja számára támogatja a mobilitást, miközben nagyobb hangsúlyt helyez a magas színvonalú akadémiai mobilitás előmozdítására. **Németország** a jogi követelmények (vízumok, hozzáférési feltételek) enyhítésével, a képzésekhez való hozzáférés megkönnyítésével, az elismert készségek és oklevelek körének bővítésével, nyelvtanfolyamokkal, lakhatási megoldásokkal és tanácsadási szolgáltatásokkal igyekszik vonzóvá tenni magát a nemzetközi hallgatók számára. **Lengyelországban** az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) támogatásával jelenleg is kidolgozás alatt áll az ország első felsőoktatási nemzetköziesítési stratégiája, amelynek véglegesítését 2025 végére tervezik. **Görögország** a felsőoktatási reform új szakaszába lépett, amely keretet biztosít a nem állami, nonprofit egyetemeknek a Nemzeti Felsőoktatási Hatóság által felügyelt szigorú alapítványi kritériumok alapján történő létrehozásához és működtetéséhez. A reform 74 közös és duális mesterfokozatot foglal magában, partnerségben kiváló nemzetközi egyetemekkel és hallgatói támogatási irodákkal minden egyetemen, amelyeket a 2021–2027-es időszakban az ESZA+ finanszíroz.

A tagállamok a készségek uniójának kezdeményezéseivel összhangban intézkedéseket hoznak a felnőttkori tanulás bővítésére és minőségének javítására. Számos tagállam kísérleti jelleggel olyan egyéni tanulási számlákat vezet be, mint a képzések iránti kereslet által vezérelt megközelítés. **Szlovákiában** 2025 januárjában lépett hatályba a felnőttképzésről szóló új törvény, amely a felnőttképzési rendszer megerősítését és a nem formális oktatás ösztönzését célozza, különösen az egyéni tanulási számlák kísérleti bevezetésével. Bár az egyéni tanulási számlák célja a képzésekhez való egyetemes hozzáférés biztosítása, vannak olyan kísérleti projektek, amelyek csak bizonyos csoportokra összpontosítanak. **Cipruson** például egy ESZA+ által finanszírozott kísérleti program három év alatt 2400 EUR-val támogatja a tartósan munkanélkülieket és az alacsony képzettségű felnőtteket. Egy jól működő felnőttképzési rendszerhez fenntartható finanszírozásra van szükség. Az ESZA+ támogatásával **Lettország** 2025 júliusában több szabályozást fogadott el olyan készség alapok létrehozásáról, amelyek a munkáltatókat is bevonva járulnak hozzá egy fenntarthatóbb és megfelelően finanszírozott felnőttképzési rendszer kialakításához. A kísérleti projekt célja, hogy 2029-ig több mint 4700 fő részesüljön képzésben. A készségek munkaerőpiaci igényekhez való igazítása érdekében több ország fejleszti készségstratégiáit és a készségigények előrejelzésére szolgáló rendszereit. **Spanyolország** 2025 végéig a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében a kulcságazatokban végzett felmérések eredményeire támaszkodva kutatások keretében térképezi fel a készségigényeket, hogy ennek alapján hatékony választ tudjon adni a képzési és átképzési igényekre. 2025 júniusában **Luxemburg** bevezette a „Skills-Plang” elnevezésű proaktív programot, amelynek célja a foglalkoztatás, illetve az átképzések/továbbképzések menedzsmentje. A tagállamok továbbra is tesznek lépéseket a mikrotanúsítványokra vonatkozó európai megközelítés végrehajtására, ezzel elősegítve a tovább- és átképzéseket, valamint azt, hogy a készségek EU-szerte láthatóvá és könnyen összehasonlíthatóvá váljanak. 2025 szeptemberében **Magyarország** új szabályozást vezetett be a felnőttoktatásban mikrotanúsítványhoz vezető képzési programokra vonatkozóan, lehetővé téve a felnőttek számára az akkreditált szakképzési tankönyvekre épülő, rövidebb képzési lehetőségeket. **Spanyolország** a helyreállítási és rezilienciaépítési tervének keretében cselekvési tervet dolgozott ki a mikrotanúsítványok fejlesztését szolgáló keretrendszer létrehozására. Spanyolország mellett azon is dolgozik, hogy mikrotanúsítványokat biztosítson a munkaerőpiacon keresett speciális tudás és készségek támogatására. A munkatapasztalat és a nem formális tanulás révén megszerzett kompetenciák elismerése továbbra is kiemelt prioritás a tagállamokban. **Horvátország** 2024 júniusában új rendeletet fogadott el, amellyel lehetővé vált a korábbi tanulás elismerése – elsősorban az alacsony képzettségű felnőttek és az álláskeresők igényeit tartva szem előtt. A reform a korábbi tanulási eredmények elismerését sokkal szorosabban igazítja a munkaerőpiaci követelményekhez, és támogatja a tanúsított képesítésekhez vezető tanulási útvonalak kialakítását. **Máltán** 2024 szeptemberében aktualizált nemzeti iránymutatásokat tettek közzé, 2025 januárjában pedig minőségbiztosítási iránymutatások léptek hatályba, amelyek validálják az összes nem formális és informális tanulási központot annak érdekében, hogy napi folyamataik és műveleteik során minőségi normákat és elszámoltathatóságot állapítsanak meg.

A digitális készségek fejlesztését célzó kezdeményezések is megjelentek az oktatásban.

Belgiumban például a Belgiumi Francia Község és a Vallon régió kormányai új együttműködési megállapodást hagytak jóvá a digitális oktatásról a kötelező iskoláztatás és a felnőttképzés területén, amely az Európai Digitális Kompetencia kerettel összhangban biztosítja, hogy minden tanuló és munkatárs a digitális készségek egy minimális készletét sajátítsa el. **Málta** elindított egy a 2025–2030-as időszakra szóló digitális oktatási stratégiát, amelynek célja, hogy digitális készségekkel vértessze fel a diákokat, valamint biztosítsa a DigCom 2.2-vel és az MI-műveltségi kerettel (AILIT) való összhangot. **Finnország** a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében digitalizációs programot indított a folyamatos tanulásért, amely az oktatás és a munka világába való zökkenőmentes átmenetet támogató szolgáltatásokat is tartalmaz. **Lengyelország** az oktatás digitális átalakításáról szóló, 2025 és 2035 közötti időszakra vonatkozó szakpolitikájának keretében – és az európai strukturális és beruházási alapok és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz finanszírozásában – folytatja az iskolák IKT-eszközökkel való felszerelését, a pedagógusok digitális készségeinek fejlesztését, valamint az iskolai IKT-pedagógiai koordinátorok hálózatának kiépítését (cél: 2028-ig 25 000 pedagógus kiképzése koordinátorrá). Egyes országokban a felnőttek és az állampolgárok továbbképzése áll a középpontban. **Bulgária** 760 digitális klubot hoz létre, amelyek ingyenes tanfolyamokat szerveznek felnőttek számára a digitális készségek terén (a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz 116 millió EUR összegű támogatásával). **Spanyolország** a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében moduláris képzéseket indított a foglalkoztatottak és munkanélküliek át- és továbbképzésére. Vannak olyan országok, amelyek a fejlettebb digitális készségek átadására és az informatikai szakemberek támogatására is vezettek be intézkedéseket. 2025-ben **Máltán** a Máltai Digitális Innovációs Hatóság (*Malta Digital Innovation Authority*/MDIA) újraindította a *Pathfinder Digital Scholarship Scheme* nevű ösztöndíjprogramot, amely arra ösztönzi a hallgatókat, hogy a mesterséges intelligencia és más digitális tudományok területén folytassanak mesterszakos és doktori tanulmányokat. **Svédország** 2025-ben mintegy 28 millió SEK-et (közel 2,5 millió EUR-t) ruház be annak érdekében, hogy az ország hét felsőoktatási intézménye olyan, rövid képzési idejű készségfejlesztő programokat dolgozzon ki a különböző ágazatok szakemberei számára, amelyek középpontjában a mesterséges intelligencia áll. **Lengyelország** 2026-ig a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz támogatásával legalább 250 000 állampolgár digitális készségeinek fejlesztését tűzte ki célul. **Görögország** folytatja a Digitális Készségek Nemzeti Akadémiájának (EADSI) platformját, amely ingyenes, magas színvonalú online tanfolyamokat és a különböző készség szintekkel rendelkező emberekre szabott tanulási erőforrásokat kínál a digitális jártasság megerősítése, valamint a továbbképzés és az átképzés támogatása érdekében.

A kettős átállásra vonatkozó menetrenddel és a klímasemleges gazdaságra való átállásról szóló tanácsi ajánlással összhangban a tagállamok bővítik azon képzési kezdeményezések körét, amelyek ágazatokon és foglalkozásokon átívelve reagálnak a zöld készségek iránti keresletre. Görögország 2024 szeptemberében saját helyreállítási és rezilienciaépítési eszközének keretében több mint 600, zöld készségekre összpontosító képzési programot indított a nemzeti foglalkoztatási szolgálatokon keresztül, 75 000 magánszektorbeli munkavállaló számára. Ezeken a képzési programokon álláskereső, munkavállaló és vállalkozók egyaránt részt vehetnek, és olyan témákról folyik az oktatás, mint a fenntartható mezőgazdaság, a környezetbarát technológiák vagy a megújuló energia. A 2024/2025-ös tanévtől a **luxemburgi** helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében megvalósuló „Skillsbridges” kezdeményezés a nemzeti készségekkel kapcsolatos információgyűjtés adatai és a munkaerőpiaci igények alapján át- és továbbképzéseket támogat, ahol kiemelt hangsúllyal szerepelnek a digitális és a zöld átállással által érintett ágazatok, így az építőipar, a közlekedés és a feldolgozóipar. **Máltán** a tervek szerint feltérképezik a fenntartható fejlődés és a zöld munkahelyek területén rendelkezésre álló képzési lehetőségeket, hogy azonosítsák a kapacitáshiányokat, és az eredményeket beépítsék a zöld készségekre vonatkozó, munkaerőpiaci előrejelzésekhez igazodó ütemtervbe. A Nemzeti Készségtanács 2024-ben és 2025-ben elemezte a zöld készségekkel kapcsolatos, 4–7. szintű akkreditált képzési programok tanulási hiányosságait.

A tagállamok a megerősített ifjúsági garanciával összhangban intézkedéseket hoznak a fiatalok foglalkoztathatóságának támogatására. **Málta** 2025 februárjában összesen 10 millió EUR-s ESZA+ költségvetéssel útjára indította a „Youth Guarantee 3.0” elnevezésű programot. A program célja, hogy személyre szabott támogatással, célzott képzésekkel és szakmai gyakorlatokkal támogassa a fiatalok számára biztosított aktiválási pályákat. **Bulgária** bevezette az ESZA+ által finanszírozott „Youth Traineeships” elnevezésű intézkedést, amely ösztönzőket nyújt a munkáltatóknak arra, hogy a fiataloknak a szakmai gyakorlatot követően határozatlan idejű szerződést kínáljanak fel. **Portugália** 2024 szeptemberében az ESZA+ támogatásával jóváhagyta az INICIAR elnevezésű gyakornoki programot. A program a gyakornoki támogatás költségeinek 65%-át társfinanszírozza, és ez az arány a nemek valamelyikének alulreprezentáltságával jellemzett foglalkozásokban, a fogyatékkal élő személyek esetében, az alacsony népsűrűségű belső régiókban, valamint ha a munkáltató a gyakornoki időszak végét követő 20 munkanapon belül a gyakornokkal határozatlan idejű, teljes munkaidős munkaszerződést köt, akár a 80%-ot is elérheti. **Portugália** emellett végrehajt egy másik, ESZA+ által finanszírozott intézkedést is, amely pénzügyi támogatást nyújt a munkáltatóknak a képzett fiatalok felvételéhez és megtartásához, például a foglalkoztatás minőségének javításával és a végzettséghez igazodó bérezés megállapításával. **Görögországban** az ESZA+ támogatásával olyan intézkedés van folyamatban, amely 25 000 munkanélküli fiatalot (18–29 évesek) készít fel a munkaerőpiaci integrációra. **Spanyolország** a helyreállítási és rezilienciaépítési tervének részeként három ifjúsági foglalkoztatást célzó programot indított útjára, amelyek a képzésen és a foglalkoztatáson keresztül a szakmai kompetenciák megszerzésére összpontosítanak, különös tekintettel az éghajlattal kapcsolatos, illetve a digitális készségekre. **Svédország** a NEET-fiatalokat célzó intézkedéseket hajt végre a nemzeti koordináció megerősítése révén, valamint vissza nem térítendő támogatásoknak a települések és a régiók részére történő nyújtásával annak érdekében, hogy elősegítse a munkaerőpiacra és a társadalmi életbe való visszailleszkedésüket, miközben a mentális egészségre is hangsúlyt helyez.

Folyamatban vannak a foglalkoztatásban és a bérszinteken megvalósuló nemek közötti egyenlőséget előmozdító intézkedések is. Luxemburg 2024-ben törvényt fogadott el egy „nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó megfigyelőközpont” és egy „nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó legfelsőbb tanács” létrehozásáról. A megfigyelőközpont feladata az adatgyűjtés, a tájékoztatás, valamint a nemek közötti egyenlőség terén megvalósuló fejlemények nyomon követése és elemzése. A kilenctagú tanács a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos minden kérdést meg, és tanácsadó szerepet tölt be a témával kapcsolatban. **Franciaország** a nők vezetőtestületi tagságáról szóló (EU) 2022/2381 irányelvet a Copé–Zimmermann-törvény keretében ültette át, amelynek célja hogy a nagyvállalatoknál javítsa a nemek paritását. **Finnországban** a kormány és a központi munkaerőpiaci szervezetek a 2024 és 2027 közötti időszakra az egyenlő díjazással kapcsolatban közös intézkedésekről állapodtak meg. Az Egyenlő díjazás program célja a nemek közötti bérszakadék 15% alá csökkentése 2027-ig. **Csehország, Finnország, Lengyelország és Szlovákia** egyaránt lépéseket tett a bérek átláthatóságáról szóló irányelv átültetése felé, megerősítve a férfiak és nők egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazásának elvét. A tagállamok további erőfeszítéseket tesznek, hogy a szülői felelősséget gyakorlók számára javítsák a munka és a magánélet közötti egyensúlyt. **Dániában** a kórházi ellátásban részesülő újszülöttek esetében a szülők távolléti és anyasági ellátásra való jogosultságát a szülők között megosztandó összesen három hónapról szülőnként 12 hónapra hosszabbították meg. **Belgiumban** a hosszú távon nevelőszülőknél elhelyezett gyermek után felelősséget viselő szülők is jogosultak szülői szabadságot kivenni. **Spanyolország** további intézkedéseket fogadott el annak érdekében, hogy a szülők esetében megerősítse a munka és a magánélet közötti egyensúlyt. 2025 szeptemberében a születéshez kapcsolódó szabadságra való jogosultságot szülőnként összesen 19 hétre, teljes mértékben fizetett, egyenlő és nem átruházható szabadságra bővítették ki, átültetve a munka és a magánélet közötti egyensúlyról szóló irányelvet, és megerősítve az ápolási-gondozási feladatok egyenlő megosztását. Más tagállamok a nők munkavállalási kedvét fokozó ösztönzőket vezetnek be. **Olaszország** a társadalombiztosítási költségek alóli részleges mentességet biztosít a legalább két gyermeket nevelő foglalkoztatott és önfoglalkoztató anyák számára. Az ellátás a legkisebb gyermek 10 éves koráig jár, három vagy több gyermeket nevelő anyák esetében pedig 2027-től a legkisebb gyermek 18 éves koráig, és azok vehetik igénybe, akiknek az éves adóköteles jövedelme legfeljebb 40 000 EUR, és nem tartoznak az átalányadózás hatálya alá. Az intézkedésre fordított kiadások éves felső határa 300 millió EUR. **Görögországban** az állami foglalkoztatási szolgálat egyik programja a vállalkozói létet ösztönzi azzal, hogy 10 055, 30 és 59 év közötti munkanélküli – elsősorban nő – bevonásával új kis- és középvállalkozásokat hoz létre. Az új vállalkozások/kedvezményezettek számára nyújtott támogatás összege 17 000 EUR.

Számos tagállamban vannak folyamatban a fogyatékossgal élő személyek munkaerőpiaci integrációjának megerősítésére irányuló erőfeszítések. Egyes országok álláspontja szerint az állami szektor kiemelt szerepet játszik a munkaerőpiachoz való egyenlő hozzáférés elősegítésében. **Görögországban** például egy támogatott foglalkoztatási program a bérek és a járulékok legfeljebb 75%-át fedezi 1000 fogyatékossgal élő munkanélküli személy esetében, akiket helyi önkormányzatok foglalkoztatnak. 2025 szeptemberében a kedvezményezettek számát 1000-rel növelték. A program 18 hónapig tart, és célja a résztvevők munkaerőpiaci integrációjának megvalósítása. A **spanyolországi** közigazgatásban a kiválasztási eljárások reformjának köszönhetően a felvételi eljárás még jobban igazodik a fogyatékossgal élő személyek igényeihez. **Luxemburg** módosítja a fogyatékossgal élő személyekre vonatkozó jogszabályt: e csoport jogi, társadalmi és szakmai befogadásának támogatása érdekében aktualizálja a fogalommeghatározásokat, bővíti a jogokat, és finomhangolja a támogatási mechanizmusokat. **Svédország** pedig a munkáltatók körében növeli a tudatosságot a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatását támogató eszközökről, és az állami foglalkoztatási szolgálatot tájékoztatási kezdeményezések megvalósításával bízta meg. **Írország** elindította a fogyatékossgal élő személyekre vonatkozó nemzeti emberi jogi stratégiáját (2025–2030). A foglalkoztatás olyan kulcsfontosságú pillér, amelynek intézkedései csökkentik a jóléti rendszerből a munka világába való átmenettel kapcsolatos kockázatokat.

2.3. 7. iránymutatás: A munkaerőpiacok működésének és a szociális párbeszéd hatékonyságának javítása

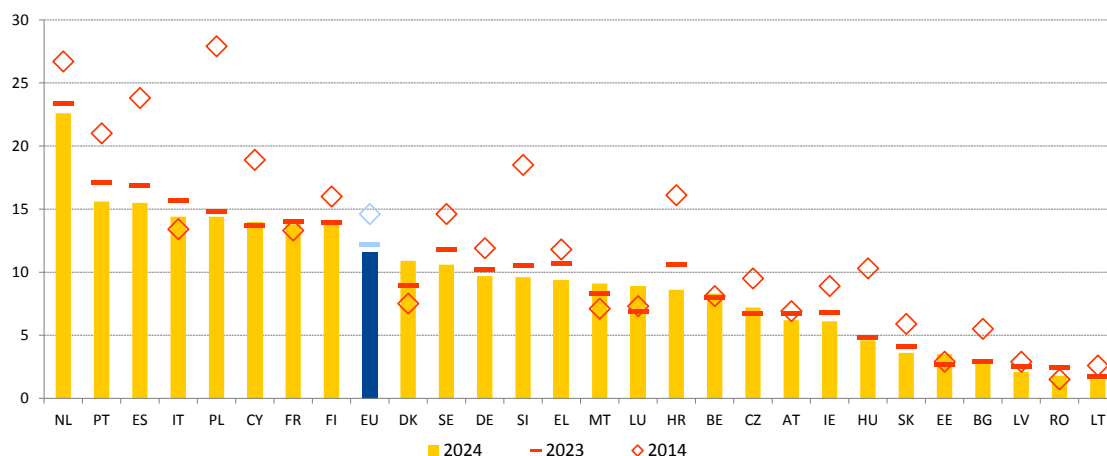
Ez a szakasz a 7. foglalkoztatási iránymutatás végrehajtásáról nyújt áttekintést, amely azt javasolja a tagállamoknak, hogy javítsák a munkaerőpiacok működését és a szociális párbeszéd hatékonyságát. Kiterjed többek között a munkaerőpiaci szakpolitikák rugalmassága és biztonsága közötti egyensúly kialakítására, a munkaerőpiaci szegmentáció megelőzésére, az új munkamódszerekhez való alkalmazkodásra, valamint az aktív munkaerőpiaci intézkedések eredményességének biztosítására és a be nem jelentett munkavégzés elleni küzdelemre. Ezek a célok összhangban vannak a szociális jogok európai pillérének 4. alapelvével (a foglalkoztatás aktív támogatása), 5. alapelvével (biztonságos és rugalmas foglalkoztatás), 7. alapelvével (tájékoztatás a munkaviszony feltételeiről és védelem elbocsátás esetén), 8. alapelvével (szociális párbeszéd és munkavállalói részvétel), 10. alapelvével (egészséges, biztonságos és megfelelően kialakított munkakörnyezet) és 13. alapelvével (munkánélküli-ellátás). A meglévő nemzeti gyakorlatokra építve a szociális párbeszéd elősegítése és a civil társadalmi szervezetekkel való együttműködés szintén kifejtésre kerül. A 2.3.1. szakasz a munkahelyek minőségével és a munkaerőpiac szegmentációjával, valamint a munka jövőjével kapcsolatos szempontokat vizsgálja, többek között a digitális átállással összefüggésben. Ez az iránymutatás részletesebben is megvizsgálja a tartós munkanélküliséget és az aktív munkaerőpiaci intézkedéseket. Végezetül ez a szakasz a szociális partnerek szerepét, valamint a szociális párbeszéd és a civil társadalommal folytatott megfelelő konzultáció fontosságát tárgyalja a szakpolitikák kialakítása és végrehajtása érdekében. A 2.3.2. szakasz a tagállamok által e területeken tett szakpolitikai intézkedésekről számol be.

2.3.1. Fő mutatók

A rugalmas szerződéses megállapodások segíthetnek a munkaerőpiaci igények kielégítésében, ugyanakkor hozzájárulhatnak a fokozottabb munkaerőpiaci szegmentációhoz, és ronthatják a munka minőségét. Az atipikus munkavégzési formák – például az ideiglenes és a részmunkaidős foglalkoztatás – a munkáltatók és a munkavállalók számára is nagyobb rugalmasságot biztosíthatnak, és „belépőként” is szolgálhatnak a stabil foglalkoztatásba és a jobb munkafeltételek felé. Egyes esetekben azonban korlátozzák a felfelé irányuló mobilitást, tartóssá teszik a bizonytalanságot, és rossz munkafeltételeket idéznek elő. Gyakran alacsonyabb jövedelemmel, valamint a szociális védelemhez, a képzéshez és az érdekképviselőhöz való korlátozott hozzáféréssel járnak együtt²⁰⁷. Emellett csökkenthetik bizonyos ágazatok és foglalkozások vonzerejét, ami alacsony bérek és kedvezőtlen munkafeltételek esetén tovább súlyosbíthatja a munkaerőhiányt²⁰⁸. A munkaerőpiaci szegmentáció a fiatalokat, a nőket, a migránsokat, az idősebb munkavállalókat és az alacsony képzettséggel rendelkezőket érinti aránytalanul nagy mértékben. Egyebek mellett a jobb minőségű munkahelyek felé irányuló átmeneteket elősegítő aktív munkaerőpiaci intézkedések, a munkáltatók számára nyújtott ösztönzők a teljes munkaidős, határozatlan idejű foglalkoztatásra, valamint a szociális védelemhez és a tanulási lehetőségekhez való megfelelő hozzáférés mind hozzájárulhat a munkaerőpiac szegmentációjának visszaszorításához és a munkaminőség javításához.

2.3.1. ábra: Noha az elmúlt évtizedben visszaesett az ideiglenes foglalkoztatás aránya, a tagállamok között továbbra is jelentős eltérések tapasztalhatók

Az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalók aránya az összes munkavállalóhoz képest (20–64 év közöttiek, %, éves adatok)

Megjegyzés: ES és FR esetében 2023-ra és 2024-re vonatkozóan eltérő a fogalommeghatározás. Törés az idősorban DK esetében 2023-ban, BG esetében pedig 2024-ben.

Forrás: Eurostat, [lfsi_pt_a], EU LFS.

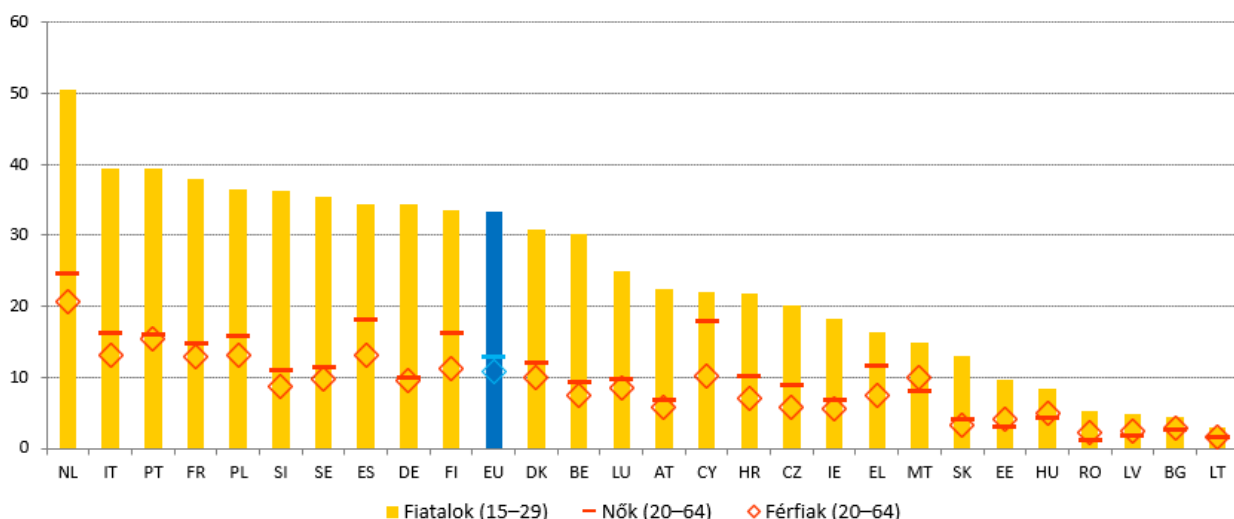
²⁰⁷ Eurofound: [Labour market segmentation](#), *European Industrial Relations Dictionary* (Munkaerőpiaci szegmentáció, Európai Munkaügyi Kapcsolatok Szótára), 2019.

²⁰⁸ Lásd: Európai Bizottság, [Employment and Social developments in Europe 2024](#) (Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában, 2024), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024, és Eurofound, [Company practices to tackle labour shortages](#) (Vállalati gyakorlatok a munkaerőhiány kezelésére), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024.

Az EU-ban az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalók aránya a magas és folyamatosan növekvő foglalkoztatási ráták ellenére tovább csökkent, ugyanakkor a tagállamok között továbbra is jelentős eltérések tapasztalhatók²⁰⁹. Az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalók aránya az összes (20–64 éves) munkavállaló körében 2024-ben tovább csökkent, és elérte a 11,6%-ot. Ez 0,6 százalékponttal alacsonyabb az előző évinél, és 3 százalékponttal kevesebb, mint egy évtizeddel korábban – lásd a 2.3.1. ábrát. Bár a legtöbb tagállamban hasonló folyamat figyelhető meg, az ideiglenes foglalkoztatás legmagasabb és legalacsonyabb aránya közötti különbség továbbra is jelentős, 21,1 százalékpont. 2024-ben továbbra is Hollandiában (22,6%), valamint Portugáliában, Spanyolországban, Olaszországban és Lengyelországban (15% körüli vagy annál magasabb) mérték a legmagasabb arányokat az EU-ban, míg Bulgáriában, Lettországbán, Romániában és Litvániában ez az arány 3% alatt volt.

2.3.2. ábra: A fiatalok és a nők ideiglenes foglalkoztatásának aránya tagállamonként jelentős eltérést mutat

Az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalók aránya a (15–29 éves) fiatalok, valamint a (20–64 éves) nők és a férfiak körében (% , 2024)

Megjegyzés: ES és FR esetében eltér a fogalom meghatározás. BG esetében törés az idősorban.

Forrás: Eurostat, [lfsi_pt_a], EU LFS.

²⁰⁹ A határozott idejű munkaszerződéssel foglalkoztatott munkavállalók azok, akiknek munkaszerződése korlátozott időtartamra szól, és akiknek főállása vagy egy előre meghatározott időtartam leteltével, vagy egy előre nem ismert időtartam végén szűnik meg.

A határozott idejű munkaszerződések aránya a fiatalok körében csaknem háromszor magasabb, és a nők esetében is gyakoribb, mint a férfiaknál, és ez tagállamonként is nagy eltéréseket mutat. 2024-ben – a 2023-hoz képest mért 1,0 százalékpontos csökkenést követően – az EU-ban a 15–29 éves foglalkoztatott fiatalok 33,3%-a dolgozott határozott idejű munkaszerződéssel, szemben a 20–64 éves foglalkoztatottak körében mért 11,6%-kal. A legalacsonyabb arányokat (5% körül vagy az alatt) Bulgáriában, Lettországbán, Litvániában és Romániában regisztrálták, míg Hollandiában, Olaszországban és Portugáliában a 40% körüli vagy azt meghaladó arányok voltak jellemzőek – lásd a 2.3.2. ábrát. A tagállamok többségében (20 országban) a nők gyakrabban dolgoztak határozott idejű munkaszerződéssel mint a férfiak, ami 2024-ben EU-szerte átlagosan 1,9 százalékpontos nemek közötti egyenlőtlenséget eredményezett. Cipruson, Finnországban és Spanyolországban ez a különbség 5–7 százalékpont között mozgott, míg Litvániában, Németországban és Bulgáriában mindössze 0,1–0,3 százalékpont volt.

A pillérhez kapcsolódó 6. háttérmagyarázat: A munkahelyek minőségének dimenziói az uniós tagállamokban

A munkahelyek minőségének javítása kulcsfontosságú a magas termelékenységgel és innovációs kapacitással, magasan képzett munkaerővel és nagyobb társadalmi kohézióval jellemezhető versenyképes szociális piacgazdaság szempontjából. A munkahelyek minősége számos olyan dimenziót fed le, amelyeket a munkaerőpiac strukturális változásai is befolyásolnak. Ezek közé tartozik a digitális és a zöld átállás, demográfiai változás, a munkaszerződések és a munkavégzési formák, valamint a munkahelyi kultúra fejlődése –, továbbá olyan általánosabb társadalmi értékek és célok, mint a megkülönböztetésmentesség és az esélyegyenlőség. Amint azt a Foglalkoztatási Bizottság (EMCO) kifejtette, majd a 2025. júniusi EPSCO Tanács számára készített véleményében²¹⁰ megfogalmazta, hogy a munkahelyminőség olyan hagyományos dimenziókat foglal magában, mint *a megfelelő díjazás és méltányos bérezés, az állásbiztonság és karrierbiztonság, valamint a készségfejlesztés és szakmai előmenetel.* Ezek egymástól kölcsönösen függő elemek, amelyek együttesen ún. angyali kört alkotnak, amelyben egymást erősíti a személyes szerepvállalás előmozdítása, a termelékenység és a gazdasági növekedés. Ugyanakkor – amint azt az EMCO-vélemény hangsúlyozza – *a biztonságos és egészséges munkakörnyezet a munkahelyi jólléttel, az optimális munkaidőbeosztással, a munka és a magánélet közötti egyensúllyal és a munkavégzési önállósággal* együtt mind a személyes és a szakmai fejlődést, mind pedig a szervezeti sikert megalapozza. Ez többek között nagyobb kreativitásban és elszámoltathatóságban, erőteljesebb motivációban és termelékenységben, valamint a kiégés előfordulásának csökkenésében nyilvánulhat meg. Emellett *a kollektív érdekképviselő, a nemek közötti egyenlőség és az esélyegyenlőség, valamint a be nem jelentett és a ténylegesnél alacsonyabb bérszinten bejelentett munkavégzésről a formális foglalkoztatásra való áttérés elősegítése* kulcsfontosságú horizontális stratégiai eszközök egy méltányos és befogadó munkaerőpiac megteremtéséhez. Végül a különböző foglalkoztatási formákhoz kapcsolódó *szociális védelem* mértéke és jellege szintén a munka minőségének szerves részét képezi. Az EU szociális partnereivel együttműködésben kidolgozott, minőségi munkahelyekre vonatkozó ütemterv megerősített elkötelezettséget jelent az időtálló minőségi munkahelyek versenyképes Európai Unióban történő előmozdítása iránt. Az ütemterv átfogó stratégiát vázol fel az európai munkaerőpiacok minőségi munkahelyekkel kapcsolatos kihívásainak és lehetőségeinek kezelésére, valamint hozzájárul a méltányos zöld és digitális átálláshoz, a változások előrejelzéséhez és szerkezetátalakítás esetleges veszélye esetén a gyorsabb beavatkozáshoz. Az ütemterv felvázolja azokat a kezdeményezéseket és eszközöket amelyek arra törekszenek, hogy a foglalkoztatáspolitikát összehangolják a gyorsan fejlődő gazdaság szükségleteivel, ugyanakkor továbbra is az európai szociális piacgazdaság, a társadalmi haladás és a teljes foglalkoztatottság elvein alapulnak. Hangsúlyozza továbbá a vállalkozásbarát környezet minőségi munkahelyeket elősegítő kulcsfontosságú támogató tényezőit, felszólít a már meglévő szociális jogok érvényesítésére, a valamennyi régióban és mindenki számára rendelkezésre álló minőségi szolgáltatások nyújtására, a megfelelő finanszírozásra, valamint a megerősített szociális párbeszéd és kollektív tárgyalások lefolytatására.

²¹⁰ Lásd: [a Foglalkoztatási Bizottság véleménye a munkahelyek minőségének dimenzióiról](#), amelynek ismertetésére a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogasztóvédelmi Tanács 2025. júniusi ülésén került sor.

A munkahelyek minőségével kapcsolatos teljesítmény tagállamonként és bizonyos dimenzióként eltérő

A dolgozói szegénység aránya (18–64 évesek) (2024), a munkavállalók %-ában, illetve az egyedülálló munkavállalók %-ában; Az (utolsó 12 hónap során) tanulásban részt vevő felnőttek aránya (25–64 évesek), 2022, a foglalkoztatottak %-ában; A nem önként vállalt határozott idejű foglalkoztatás és a részmunkaidős foglalkoztatás aránya (15–64 évesek) 2024-ben, a munkavállalók %-ában, alacsony keresetűek 2022-ben, a munkavállalók %-ában

Megjegyzés: A nem önként vállalt határozott idejű foglalkoztatásra vonatkozó adatok LV esetében csak [JOB_TCTR] okra, SK esetében pedig csak a [NF_PJOB] okra állnak rendelkezésre. Törés az idősorban BG esetében, míg ES és FR esetében a nem önként vállalt határozott idejű munkaszerződéssel való foglalkoztatás, illetve a részmunkaidős foglalkoztatás fogalommeghatározása eltérő. EE esetében a [JOB_TCTR] okra, míg MT, AT és SI esetében a [NF_PJOB] okra vonatkozó adatok megbízhatósága alacsony. Törés az idősorban HR esetében, LT esetében a dolgozói szegénység mindkét mutatója tekintetében ideiglenes adatok. Törés az idősorban a felnőttkori tanulásban való részvétel tekintetében FR, IT és RO esetében. A dolgozói szegénység aránya azon 18–64 éves személyek aránya, akik arról számolnak be, hogy (foglalkoztatottként vagy önálló vállalkozóként) a nemzeti mediánérték 60%-ában (a szociális transzferek után) meghatározott szegénységi küszöb alatti rendelkezésre álló ekvivalens háztartási jövedelem mellett dolgoznak. Mivel a mutató a háztartás teljes jövedelmén alapul, arra hatással van a háztartás összetétele, a háztartás más tagjainak foglalkoztatási helyzete, a munkaintenzitás (ledolgozott órák száma) és más jövedelemforrások, például a szociális transzferek, valamint az adók is. Ez a mutató – más jövedelmi szegénységi mutatóktól eltérően – nem veszi figyelembe a megélhetési költségek regionális különbségeit.

Forrás: Eurostat[[tesem190](#)], [[lfsa_eetpgar](#)], [[tespm070](#)], [[ilc_iw02](#)], [[earn_ses_pub1s](#)], [special extraction of the adults' participation rate in learning during the past 12 months without guided on the job training \(GOJT\), from the Adult Education Survey](#) (az elmúlt 12 hónap során tanulásban – a munka közbeni irányított képzést nem számítva – részt vevő felnőttek arányát ismertető, a felnőttoktatási felmérésből készített speciális adatkivonatolás).

A munkahelyek minőségének különböző kiválasztott dimenziói mentén mért teljesítmény jelentősen eltér az EU tagállamai között, és egyazon tagállamon belül is dimenzióként változó.

Például Bulgáriában, miközben a nem önként vállalt határozott idejű munkaszerződéssel való foglalkoztatás²¹¹ és a nem önként vállalt részmunkaidős foglalkoztatás²¹² aránya alacsony (a 15–64 éves munkavállalók körében sorrendben 2,3% és 0,5%), a dolgozói szegénység aránya az egyik legmagasabb (12,1%), és a halálos kimenetelű munkabalesetek száma is kiemelkedően magas (100 000 munkavállalónként 3,5 eset). Finnországban viszonylag magas a nem önként vállalt határozott idejű foglalkoztatás (10,3%) és a nem önként vállalt részmunkaidős foglalkoztatás (4,6%) aránya. Ugyanakkor a dolgozói szegénységi ráta viszonylag alacsony (2,8%), a foglalkoztatottak több mint fele (55,5%) részt vesz képzésben, és a halálos kimenetelű munkabalesetek száma is alacsony (100 000 munkavállalónként 1 eset). Szlovákiában viszonylag magas a dolgozói szegénységi ráta (10,3%), de a fent említett összes többi dimenzió tekintetében jól teljesít. Más tagállamok, például Olaszország és Spanyolország a munkahelyek minőségének számos dimenziójában kihívásokkal néznek szembe.

²¹¹ A nem önként vállalt határozott idejű foglalkoztatás itt azt jelenti, hogy annak oka vagy az volt, hogy „a munkavállaló nem talált állandó munkahelyet” [[lfsa_etgar](#)] vagy az, hogy „a munkahely csak határozott idejű munkaszerződéssel állt rendelkezésre” [[lfsa_etgar](#)].

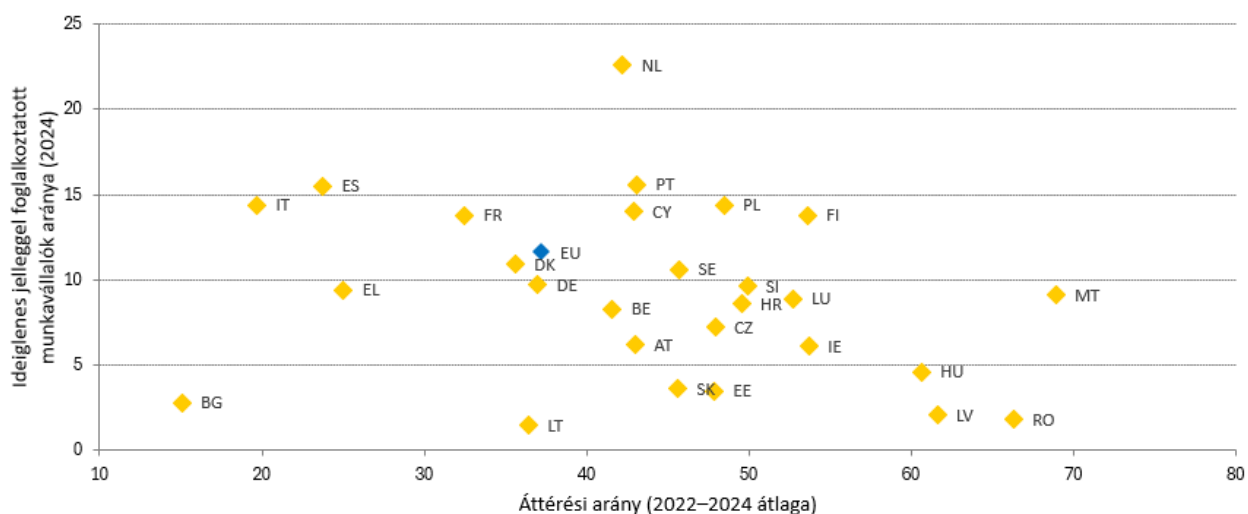
²¹² A nem önként vállalt részmunka itt azt jelenti, hogy „a munkavállaló nem talált teljes munkaidős állást” [[lfsa_eetpgar](#)].

A tagállamok intézkedéseket hoznak a munkahelyek minőségének annak különböző dimenziói mentén történő javítására. Például **Szlovákia** 2024 novemberében befejezte a minimálbérrel szembeni irányelv átültetését. Ez a jövedelemeloszlás alsó sávjában megfelelő díjazást fog eredményezni. Ennek érdekében kritériumokat vezet be a jogszabályban meghatározott minimálbér megfeleltetésének értékelésére, az automatikus indexálási mechanizmust az előző év átlagos havi bérének 60%-ára emeli és a szociális partnerek részvételével Minimálbér-bizottságot hoz létre. Egy szélesebb körű munkaerőpiaci reform részeként **Szlovénia** 2025 júniusában szigorúbb követelményeket vezetett be a munkaerő-kölcsönzéssel foglalkozó vállalkozásokra vonatkozóan. **Görögország** 2024 júniusában kísérleti jelleggel bevezette a digitális munkakártyát, amelynek célja a munkavállalók jogainak maradéktalan védelme a tényleges munkaidő és a munkavállalói díjazás nyomon követésének garantálásával. Ennek célja a be nem jelentett túlórakkal kapcsolatos visszaélés elleni küzdelem. 2025 folyamán a digitális munkakártyát további ágazatokra is kiterjesztették, és az számos ágazatban – többek között a szupermarketekben, a biztosítási ágazatban, az iparban, a turizmusban, a nagykereskedelemben, az energiaágazatban és a pénzügyi vállalatoknál – több mint 280 000 vállalkozás mintegy 1,85 millió alkalmazottját fedi le. **Olaszország** meghosszabbította a munkavállalók határozatlan idejű szerződéssel való alkalmazása után járó adókedvezményt, és a 2025 és 2029 közötti időszakra társadalombiztosítási járulékkedvezményeket vezetett be azon magánszektorbeli munkáltatók számára, amelyek adott ágazatokban határozatlan időre vesznek fel munkavállalókat. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz támogatásával **Spanyolország** cselekvési tervet vezetett be a mikrotanúsítványok fejlesztését szolgáló keretrendszer létrehozására, és jelenleg is olyan mikrotanúsítványok biztosításán dolgozik, amelyek számos különböző képzési tevékenységet fednek le, és a munkavállalókat a munkaerőpiacon keresett speciális tudással és készségekkel vétezik fel. Emellett a szociális partnerekkel folytatott tárgyalások eredményeként 2025-ben a minimálbér éves szinten 700 EUR-val nőtt, ami hozzávetőleg 2,4 millió munkavállaló számára jelent kedvező fejleményt. A munkahelyi biztonság és egészségvédelem megerősítése érdekében **Luxemburg** 2025 márciusában rendeletet fogadott el a rákkeltő, a mutagén és a reprodukciót károsító anyagokkal szembeni munkahelyi védelem szabályainak aktualizálásáról, amely megerősíti a munkáltatók kötelezettségeit nyomon követés, a kiváltás lehetőségeinek feltárása és a higiéniai ellenőrzések terén.

Egyes tagállamokban viszonylag magas az ideiglenes foglalkoztatás aránya és alacsony a határozatlan idejű szerződésekre való áttérés aránya. Ez arra utalhat, hogy a határozott idejű munkaszerződések „belépőként” betöltött szerepe a tartós, határozatlan idejű foglalkoztatásba kihívásokba ütközik. Azon országok közül, ahol az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalók aránya a legmagasabb, Olaszországban és Spanyolországban az áttérés aránya 20% körül vagy az alatt volt (szemben az EU 37,2%-os átlagával), míg Hollandiában és Portugáliában meghaladta a 40%-ot – lásd a 2.3.3. ábrát. Ezzel szemben Magyarországon, Lettországon és Romániában az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalók aránya 5% alatt, Máltán pedig 10% alatt volt, miközben a határozatlan idejű szerződésekre való áttérés aránya nagyon magas, 60–70% közötti. Ez utóbbi számadat arra utal, hogy az ideiglenes foglalkoztatásból a tartós foglalkoztatásba való áttérési útvonalak jól működnek.

2.3.3. ábra: A határozatlan idejű szerződésekre való áttérés arányai az EU-ban jelentős eltéréseket mutatnak a tagállamok között

Az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalók aránya az összes munkavállalóhoz képest (20–64 év közöttiek) 2024-ben, valamint a határozatlan idejű foglalkoztatásra való áttérés aránya (15–64 év közöttiek; 2022., 2023. és 2024. évi átlagérték).

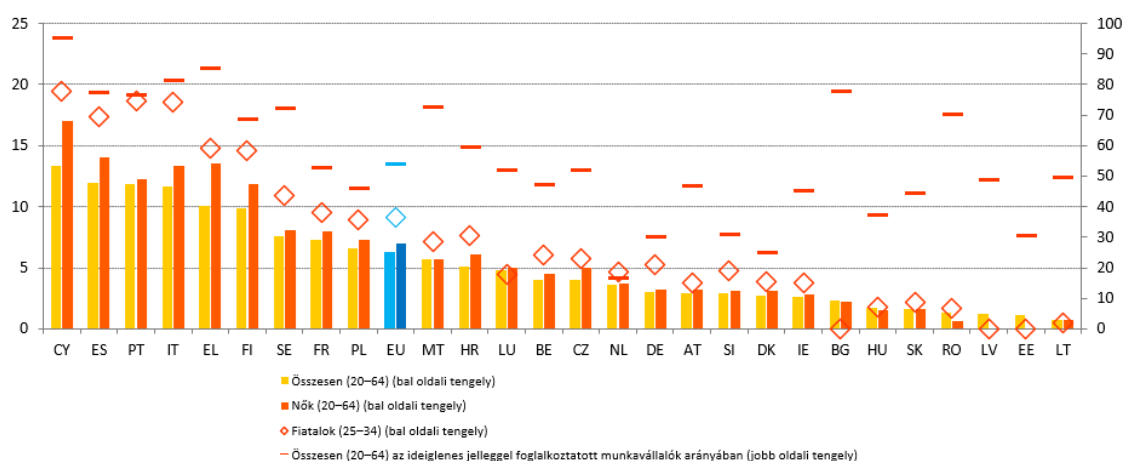
Megjegyzés: A statisztika a 15–64 éves korcsoport szélesebb körét veszi figyelembe a határozott idejű szerződésekről határozatlan idejű szerződésekre való áttérési arányok tekintetében. A munkaerőpiaci áttérési arány DE esetében 2022-ből, DK esetében 2024-ből, LU esetében pedig 2023-ból hiányzik. Törés az idősorban 2023-ban FR esetében. LT esetében ideiglenes adatok 2024-ben. A 20–64 éves korcsoportot – a szociális eredménytábla foglalkoztatásra vonatkozó kiemelt mutatójával és a kapcsolódó elemzéssel összhangban – az ideiglenes foglalkoztatáshoz használja a statisztika. ES és FR esetében 2024-re vonatkozóan eltér a fogalom meghatározás. Törés az idősorban BG esetében 2024-ben.

Forrás: Eurostat, [[lfsi_pt_a](#)], EU LFS and [[ilc_lvhl32](#)], EU-SILC.

A nem önként vállalt határozott idejű foglalkoztatás a munkaerő jelentős részét érinti, a tagállamok között markáns eltérésekkel, és gyakoribb előfordulással a fiatalok és a nők körében. A nem önként vállalt határozott idejű foglalkoztatás olyan helyzetekre utal, amikor a szerződéses megállapodás nem tükrözi a munkavállalók rugalmassággal kapcsolatos preferenciáit. 2024-ben az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott (20–64 éves) munkavállalók fele (53,7%, mintegy 10,6 millió fő) nem önként vállalta az ilyen szerződéses megállapodást; ez az összes munkavállaló 6,4%-a. Az összes foglalkoztatott körében a nem önként vállalt, határozott idejű munkaszerződéssel dolgozók aránya 10% körül vagy afelett volt Cipruson, Spanyolországban, Portugáliában, Olaszországban és Görögországban, míg Észtországban és Litvániában 1% körül vagy az alatt maradt – lásd a 2.3.4. ábrát. A nők aránya szinte minden esetben magasabb volt, mint a férfiaké, kivéve Bulgáriában, Magyarországon és Litvániában. Az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalók körében a nem önként vállalt határozott idejű foglalkoztatás aránya Hollandiában és Dániában nagyjából 16–25%, míg Cipruson elérte a 95,1%-ot. Bár mind Hollandiában, mind Spanyolországban magas az ideiglenes foglalkoztatás aránya, meglehetősen eltérő jellegű az általa biztosított rugalmasság. Az előbbi esetében az egyik legalacsonyabb az azon, ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalók aránya, akik nem önként vállaltan vannak ilyen helyzetben, átlagos áttérési arányok mellett. Más országokban, például Spanyolországban azonban az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalók háromnegyede esetében ez nem önként vállalt, és az áttérési arányok viszonylag alacsonyak. Mindez rávilágít az ideiglenes foglalkoztatás kettősségére: az lehet választott, rugalmas foglalkoztatási forma, illetve a stabil foglalkoztatás felé vezető út, de lehet korlátozott alternatívák következménye is, a stabil munkahelyek felé való alacsony áttérési rátákkal.

2.3.4. ábra: A nem önként vállalt határozott idejű foglalkoztatás minden második ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalót érint, különösen a nőket és a fiatalokat

A nem önként vállalt határozott idejű munkaszerződéssel foglalkoztatott munkavállalók aránya az összes munkavállalóhoz képest (20–64 évesek) (%-ban, 2024)

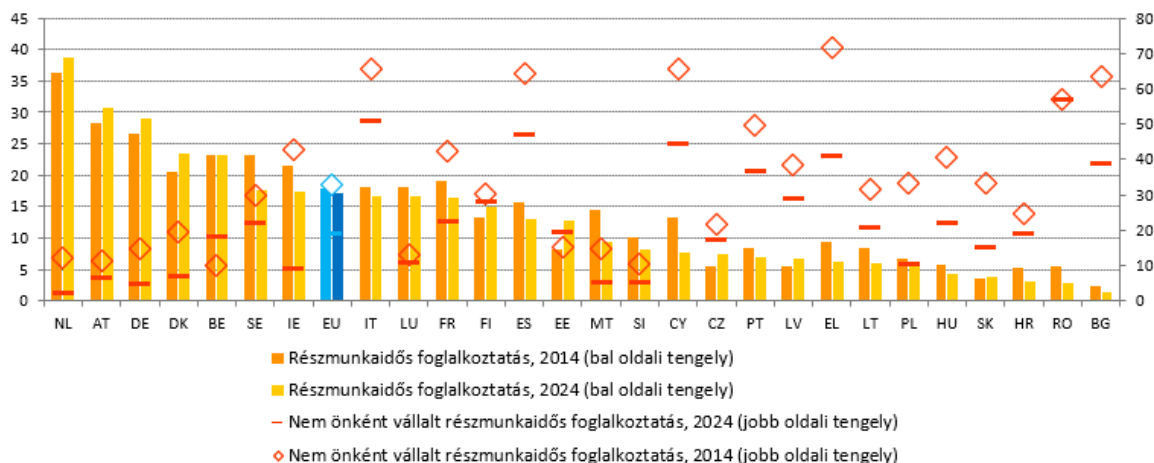

Megjegyzés: ES és FR esetében eltér a fogalom meghatározás. BG esetében törés az idősorban. Alacsony megbízhatóságú adatok LV, MT, AT, SI, EE és SK esetében. Az összes munkavállalóra, illetve az összes munkavállalónak az összes ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalóhoz viszonyított arányára vonatkozó adatok LV esetében kizárólag a „Csak határozott idejű munkaszerződéssel rendelkezésre álló munkahely” esetére, míg SK esetében kizárólag a „Nem talált állandó munkahelyet” esetére vonatkoznak. LV és EE esetében hiányoznak a nőkre és a fiatalokra vonatkozó adatok, míg SK és RO esetében csak a „Nem talált állandó munkahelyet” esetére vonatkoznak.
Forrás: Eurostat, [lfsa_etgar], EU LFS.

Az EU-ban a részmunkaidős foglalkoztatás aránya az elmúlt évtizedben csökkent, akárcsak a nem önként vállalt komponens, amely azonban néhány tagállamban továbbra is jelentős. 2014 óta a részmunkaidős foglalkoztatás aránya a teljes foglalkoztatáson belül (20–64 évesek) 0,7 százalékponttal csökkent, 2024-ben pedig elérte a 17,1%-ot. Három tagállamban (Hollandia, Ausztria, Németország) a teljes foglalkoztatás mintegy 30%-a vagy annál is nagyobb hányada részmunkaidős volt, míg öt tagállam (Magyarország, Szlovákia, Horvátország, Románia, Bulgária) 5% alatti értékeket jelentett. A részmunkaidős munkavállalók legnagyobb csoportját továbbra is a nők alkotják (lásd a 2.2. szakaszt). Mivel az elmúlt évtizedben nőttek a foglalkoztatási ráták és a munkaerőpiacok egyre kiélestedtebbé váltak, a nem önként vállalt részmunka folyamatosan csökkent, mivel a munkáltatók nehezebben tudják betölteni a teljes munkaidős álláshelyeket²¹³. Ennek eredményeként 2024-ben a teljes részmunkaidős foglalkoztatás 18,9%-a (15–64 évesek) volt nem önként vállalt, szemben az egy évtizeddel korábbi 32,7%-kal. E tekintetben is jelentős eltérések mutatkoznak a tagállamok között. Míg Spanyolországban, Olaszországban és Romániában a részmunkaidős munkavállalók közel fele nem önként dolgozik ilyen formában, addig Máltán, Szlovéniában, Németországban és Hollandiában ez az arány 5% körüli vagy annál alacsonyabb.

2.3.5. ábra: A részmunkaidős foglalkoztatás aránya kismértékben csökkent, míg a nem önként vállalt komponens tekintetében továbbra is jelentősek a különbségek a tagállamok között

A részmunkaidős foglalkoztatás aránya az összes foglalkoztatáson belül (20–64 éves korosztály) és a nem önként vállalt részmunkaidős foglalkoztatás aránya a teljes részmunkaidős foglalkoztatáshoz képest (20–64 éves korosztály) (%), éves adatok)

Megjegyzés: ES és FR esetében eltér a fogalommeghatározás. Törés a részmunkaidős foglalkoztatás idősorában BG esetében 2024-ben. A nem önként vállalt részmunkaidős foglalkoztatás tekintetében FR esetében 2014-ben, BG esetében pedig 2021-ben törés az idősorban, az adatok megbízhatósága MT, HR és SI esetében 2024-ben, NL esetében pedig 2014-ben alacsony.

Forrás: Eurostat, [lfsi_pt_a] és [lfsa_eppgai], EU LFS.

²¹³ OECD, *OECD Employment Outlook 2025: Can We Get Through the Demographic Crunch?* (OECD Foglalkoztatási kilátások, 2025: Átvészélhetjük a demográfiai szorítást?), OECD Publishing, Párizs.

Az alkalmazottal nem rendelkező önálló vállalkozók aránya kis mértékben emelkedett az EU-ban, de a tagállamok között jelentős különbségek figyelhetők meg. Bár az ilyen önfoglalkoztatás utalhat vállalkozói kezdeményezésre, a „színlelt” önfoglalkoztatás helyettesítőjeként is szolgálhat, ami elfedi a függő munkaviszonyokat²¹⁴. 2024-ben az EU-ban a teljes foglalkoztatás (20–64 évesek) 9,0%-át tették ki az önálló vállalkozók²¹⁵. Bár ez 0,1 százalékponttal alacsonyabb a 2023. évinél, 2024-ben még mindig 17,7 millió munkavállalót jelentett. Az önálló vállalkozók aránya a teljes foglalkoztatáson belül Csehországban, Olaszországban és Hollandiában volt a legmagasabb (13% vagy akörül), Lengyelországban 14,1%, Görögországban pedig 19,1%. A legalacsonyabb (5% alatti) arányokat Dániában, Németországban és Luxemburgban figyelték meg. Összességében az EU-ban az önálló vállalkozók 15%-a gazdaságilag függőnek tekinthető²¹⁶, a legmagasabb arányokat a mezőgazdaság, a pénzügyi szolgáltatások, valamint az egészségügy és az egyéb szolgáltatások terén regisztrálták²¹⁷. Az önálló vállalkozók körülbelül 40%-a számolt be arról, hogy legalábbis „némi” nehézséget jelent a megélhetés.

²¹⁴ Lásd: Európai Bizottság: [Employment and social developments in Europe 2023](#) (Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában, 2023), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024.

²¹⁵ Eurostat, [[lfsa_egaps](#)] és [[lfsi_emp_a](#)], EU LFS. ES és FR esetében eltérő a fogalom meghatározás (lásd a metaadatokat).

²¹⁶ A gazdaságilag függő önfoglalkoztató olyan, alkalmazott nélküli önfoglalkoztató, aki az utolsó 12 hónap során csak egyetlen vagy egy fő ügyfélnek dolgozott, és ez az ügyfél döntött a munkaidejéről.

²¹⁷ Eurofound, [A munkakörülményekről szóló európai felmérés 2024: Első megállapítások](#), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2025.

A dolgozói szegénység a fokozatos csökkenés időszakát követően 2024-re stabilizálódott az EU-ban, de még így is minden 12. munkavállalót érintett. Az EU-ban a 18–64 éves foglalkoztatottak körében a szegénység kockázatának kitettek aránya a 2023. évi 8,3%-ról²¹⁸ 2024-ben 8,2%-ra csökkent, ami jelentősen elmarad a Covid19-világjárvány előtti szintektől (2019-ben 9,1%, 2016-ban 9,8%). Ez az atipikus foglalkoztatási formákban dolgozókat viszonylag nagyobb mértékben érinti, mivel éves jövedelmük és munkaintenzitásuk gyakran alacsonyabb. A magas munkaintenzitású háztartásokban 2024-ben a dolgozói szegénység aránya kevesebb mint egyharmada volt az alacsony munkaintenzitású háztartásokban mért értéknek²¹⁹. Az alacsonyabb jövedelmű dolgozói háztartásokban tapasztalt erőteljesebb bérnövekedés – amelyhez 2022 óta jelentős minimálbér-emelések is hozzájárultak – az elmúlt években javította az alacsony jövedelmű háztartások helyzetét (lásd a 2.1.1. szakaszt)²²⁰. 2024-ben Romániában esett vissza a legnagyobb mértékben (4,3 százalékponttal 10,7%-ra) a dolgozói szegénység, igaz, ez az érték továbbra is meghaladja a 8,2%-os uniós átlagot. Luxemburg, Lettország és Portugália szintén jelentős (sorrendben 1,4, 1, illetve 0,8 százalékpontos) csökkenést regisztrált, ugyanakkor az arány mindhárom országban továbbra is az uniós átlag körül vagy afölött maradt (sorrendben 13,4%, 8,5% és 9,2%). Ezzel szemben Szlovákiában a szegénységi kockázat aránya 1,2 százalékponttal nőtt. A dolgozói szegénység a legnagyobb arányban Luxemburgban, Bulgáriában és Spanyolországban fordul elő (sorrendben 13,4%, 12,1%, illetve 11,3%). A korábbi évekhez hasonlóan a dolgozói szegénység aránya a nem uniós állampolgárok, az alacsony iskolai végzettségű munkavállalók, a részmunkaidős munkavállalók, az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalók, valamint az eltartott gyermekeket nevelő háztartások körében volt magasabb²²¹. Emellett a dolgozói szegénység a férfiak körében magasabb volt, mint a nőknél.

²¹⁸ Eurostat, [ilc_iw01], EU SILC. A dolgozói szegénység aránya az előző évi jövedelemre és foglalkozási viszonyra vonatkozik.

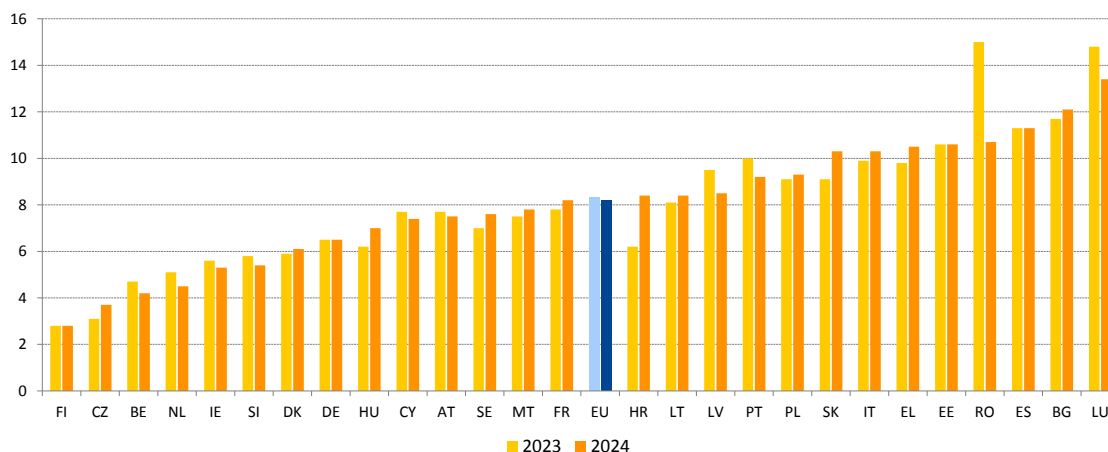
²¹⁹ Lásd: Eurostat, [ilc_iw03], EU LFS.

²²⁰ Lásd: Európai Bizottság, *Labour Market and Wage Developments in Europe, Annual review 2025* (A munkaerőpiac és a bérek alakulása Európában, 2025. évi éves jelentés), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

²²¹ Lásd: Eurostat, [ilc_iw15], [ilc_iw04], [ilc_iw07], [ilc_iw05], [ilc_iw02], EU-SILC.

2.3.6. ábra: A dolgozói szegénységi aránya 2024-ben nagyjából változatlan volt az EU-ban, de a tagállamok között jelentős különbségek mutatkoznak

Dolgozói szegénység aránya (18–64 évesek) (% , éves adatok)

Megjegyzés: Törés az idősorban 2023-ban DE és HR esetében. Törés az idősorban 2024-ben HR esetében. LT esetében ideiglenes adatok 2024-ben.

Forrás: Eurostat [[tespm070](#)], EU-SILC.

A felgyorsuló digitális átállás átalakítja az európai munkaerőpiacokat: az EU-ban minden tizedik munkavállaló használja a generatív mesterséges intelligenciát a munkájához. A mesterséges intelligencia és az algoritmikus irányítás egyaránt hatékony eszközöket kínál Európa globális versenyképességének erősítésére, valamint az innováció ösztönzésére és a termelékenység növelésére – például azáltal, hogy automatizál, és kiegészíti a munkavállalókat feladataik ellátásában. Rugalmas webdizájn és végrehajtás esetén az MI és az algoritmikus irányítási rendszerek munkahelyi alkalmazása növelheti a hatékonyságot, egyszerűsítheti a toborzást, csökkentheti a torzítást és javíthatja a munka minőségét (lásd még a 2.1.1. szakaszt). Ezeket az eszközöket azonban megfelelően kell kezelni annak érdekében, hogy el lehessen osztatni a fokozott munkaterheléssel, az állandó nyomon követéssel, a lehetséges elfoglaltságokkal és a munkavállalók adatvédelmi kockázataival kapcsolatos aggályokat. Egy 2025. évi Eurobarometer felmérésben az európaiak többsége úgy ítélte meg, hogy az MI és a digitális technológiák összességében inkább pozitív hatással vannak a munkahelyükre, a gazdaságra és az életminőségre²²². Ugyanakkor a válaszadók 84%-a úgy véli, hogy a mesterséges intelligencia alkalmazása körültekintő kezelést igényel, különösen a munkahelyen. 2024-ben az EU-ban a munkavállalók 12%-a használta munkája során a generatív mesterséges intelligencia különböző formáit összetett szellemi feladatok leegyszerűsítésére, illetve arra, hogy ajánlásokat kapjon a munkavégzés módjára vonatkozóan²²³. A generatív mesterséges intelligencia használata különösen magas volt a vezetők (23%) és a szakértők (28%) körében, valamint a pénzügyi szolgáltatások ágazatában (28%). Az elterjedtség tagállamonként is eltért. Belgiumban, Dániában, Hollandiában, Svédországban és Luxemburgban a munkavállalók 20–25%-a használ már ilyen eszközöket, míg Olaszországban, Görögországban, Romániában és Portugáliában ez az arány 5% vagy annál kevesebb. Emellett a munkahelyi digitális nyomon követés és a munkafolyamatok algoritmikus irányítása átalakítja a munkaszervezést, a koordinációt, a felügyelet és a vezetés módját²²⁴. A digitális nyomon követés leginkább a közép- és kelet-európai országokban elterjedt, többek között Szlovéniában, Csehországban, Lengyelországban, Romániában, Bulgáriában, Lettországon, valamint Máltán és Cipruson. A két legelterjedtebb gyakorlat (a munkaidő nyomon követése és a be-/kiléptetések) mellett ezekben az országokban gyakran alkalmazzák az internet monitorozására, zártláncú televíziós rendszerekben, hívások nyomon követésére és járművek aktuális helyzetének meghatározására is. Általánosságban azonban a digitális nyomon követés elterjedtsége és típusai tekintetében a tagállamok nagy fokú

²²² Európai Bizottság, [Special Eurobarometer 554 - Artificial Intelligence and the future of work](#) (az Eurobarométer 554. számú tematikus felmérése – Mesterséges intelligencia és a munka jövője), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

²²³ Eurofound, [A munkakörülményekről szóló európai felmérés 2024: Első megállapítások](#), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2025.

²²⁴ Gonzalez Vazquez, I., Fernandez Macias, E., Wright, S., és Villani, D., [Digital Monitoring, Algorithmic Management and the Platformisation of Work in Europe](#) (Digitális nyomon követés, algoritmikus irányítás és a munka platformosítása Európában), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2025. A digitális nyomon követés az a gyakorlat, amelynek keretében digitális eszközökön keresztül zajlik az adatgyűjtés a termelési folyamatról, a munka különböző szempontjainak és maguknak a munkavállalóknak a nyomon követése céljából. Az algoritmikus irányítás olyan adatvezérelt technológiák – köztük akár az MI – alkalmazása, amelyek legalább részben automatizálják a munkaerő irányításának és koordinációjának bizonyos elemeit, szoros összefonódásban az adatgyűjtéssel és a munkavállalók megfigyelésével.

heterogenitást mutattak. Az algoritmikus irányítás vonatkozásában a felmérés adatai azt is mutatják, hogy az uniós munkavállalók 24%-ának munkaideje automatikusan kerül kiosztásra. Az EU MI-rendelete világos, kockázatalapú szabályokat határoz meg az MI-t fejlesztők és alkalmazók számára az MI különleges felhasználási eseteire vonatkozóan, amelyek garantálják a biztonságot, az alapjogok védelmét és az emberközpontú MI-t, miközben erősítik az MI elterjedését, és az MI-vel kapcsolatos beruházásokat és innovációt az EU-ban²²⁵. Ugyanakkor az *Apply AI Strategy*²²⁶ (a mesterséges intelligencia alkalmazásának ösztönzésére vonatkozó stratégia) – amely az MI elterjedését ösztönzi tíz uniós iparágban és a közszektorban – elismeri annak fontosságát, hogy a mesterséges intelligenciát valamennyi munkahelyen felelősségteljesen és előnyösen lehessen felhasználni.

²²⁵ Lásd: [az Európai Parlament és a Tanács \(EU\) 2024/1689 rendelete \(2024. június 13.\) a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról](#).

²²⁶ Európai Bizottság, [Közlemény – Stratégia a mesterséges intelligencia alkalmazásának ösztönzésére, COM\(2025\) 723, 2025. október 8.](#)

A platformalapú munkavégzésről szóló irányelv célja elősegíteni a platform-munkavállalók foglalkozási viszonyának helyes meghatározását, valamint az átláthatóság, a méltányosság, az emberi felügyelet, a biztonság és az elszámoltathatóság fokozását az algoritmikus irányítás területén. A platformalapú munkavégzés rugalmasságot, és kiegészítő – sőt elsődleges – jövedelmet is biztosíthat, javíthatja a munka és a magánélet közötti egyensúlyt, emellett csökkentheti a piacra lépés akadályait a fiatalok, a migránsok vagy a fogyatékkal élő személyek számára. Ugyanakkor a platformalapú munkavégzés gyakran bizonytalansággal, alacsony jövedelemmel, a szociális védelemhez való korlátozott hozzáféréssel, valamint az átláthatatlan algoritmikus irányítás miatti kihívásokkal áll összefüggésben. Továbbá, mivel a digitális platformokon keresztül végzett legtöbb munka online zajlik, a határokon átnyúló munkafolyamatok sok esetben rejtve maradnak, nyomon követésük pedig nehéz. Az elmúlt években a platformalapú munkavégzés helyzete tovább konszolidálódott, és a platformalapú munkavégzés a foglalkoztatás szűk körű, de fontos formájává fejlődött az EU-ban. Az AIM-WORK felmérés²²⁷ legfrissebb adatai azt mutatják, hogy összességében közel hatmillió ember dolgozott platformokon keresztül, és a platformalapú munkavégzés az EU-ban a teljes foglalkoztatás 2,9%-át tette ki. A platformalapú munkavégzés aránya Finnországban (4,1%), Hollandiában (4,3%) és Olaszországban (4,7%) volt a legmagasabb. A platformalapú munkát végző munkaerő professzionalizálódásával azok aránya is nőtt, akik számára ez a fő jövedelemforrás. A platform-munkavállalók közül körülbelül minden ötödiknek (20,4%) a platformalapú munkavégzés volt a fő állása²²⁸. Az EU 2024 októberében elfogadta a platformalapú munkavégzésről szóló irányelvet, támogatandó a tisztességes munkafeltételeket a platformalapú munkavégzés során, és egyben támogatva a digitális munkaplatformok fenntartható növekedését az EU-ban²²⁹. Az irányelv olyan kérdésekkel foglalkozik, mint a foglalkoztatási viszony téves besorolása, az algoritmikus irányítás, és a határokon átnyúló munkavégzés átláthatósága – kiegészítve a meglévő uniós vívmányokat²³⁰. A tagállamoknak 2026 decemberéig kell végrehajtaniuk az irányelv a nemzeti jogba való átültetését.

²²⁷ Gonzalez Vazquez, I., Fernandez Macias, E., Wright, S., és Villani, D., [Digital Monitoring. Algorithmic Management and the Platformisation of Work in Europe](#) (Digitális nyomon követés, algoritmikus irányítás és a munka platformosítása Európában), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2025.

²²⁸ A platformalapú munkavégzés nagyságrendjére vonatkozó becslések adatforrásonként eltérőek, és érzékenyek a módszertani döntésekre, különösen a platformalapú munkavégzés fogalmának meghatározására és a platformalapú munkavégzés főállásként való azonosításához használt kritériumokra.

²²⁹ Európai Tanács, [Platform-munkavállalók: a Tanács a munkakörülményeik javítását célzó új szabályokat fogadott el](#), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2024.

²³⁰ Az irányelv javítani fogja a platformalapú munkavégzés felügyeletét és nyomonkövethetőségét, többek között határokon átnyúló helyzetekben is, és ennek érdekében fel kell kérni a platformokat, hogy a munkavégzés helye szerinti országban jelentsék be a munkát, és bocsássanak a nemzeti hatóságok rendelkezésére bizonyos információkat a platformokon keresztül munkát végző személyekről és szerződési feltételeikről.

A digitális innováció lehetőséget kínál termelékenyebb és színvonalasabb munkahelyek létrehozására, ugyanakkor a munkaintenzitás növekedéséhez is vezethet és a „bárhol végezhető munkában” rejlő lehetőségeket elvárásokká alakíthatja át, miáltal a munka és a magánélet közötti határok elmosódhatnak. A digitális technológiák például lehetővé tették a távmunkavégzés elterjedését. A Covid19-világjárvány előtt a távmunka előfordulása meglehetősen csekély volt: 2019-ben az alkalmazottak 11,3%-a dolgozott otthonról legalább az idő egy részében. 2024-ben már a munkavállalók mintegy 20%-a tett így. Egy 2025. évi Eurofound felmérés²³¹ szerint a távmunkavégzéssel kapcsolatos preferenciák is megváltoztak. 2024-ben a válaszadók több mint 50%-a heti többször szeretett volna otthonról dolgozni, míg 24% kizárólag az otthoni munkavégzést preferálta. E preferenciák ellenére a lehetőségek csökkennek: a teljesen távmunkában végezhető állások aránya 24%-ról (2022) 14%-ra (2024) esett vissza. A műszaki haladás és az ehhez kapcsolódó távoli helyről történő és hibrid munkavégzési modellek a munkaidő-beosztásra is hatással lehetnek. Általánosságban elmondható, hogy az EU-ban bizonyos tekintetben javultak azok a munkaidő-beosztások, amelyek eltérnek a normál, teljes munkaidős munkavégzéstől, és kedvezőtlenül befolyásolhatják a munka minőségét. 2024-ben az összes foglalkoztatott személy 6,6%-a dolgozott főállásban hosszú munkaidőben, szemben a 2023. évi 7,1%-kal. Az atipikus munkaidőben dolgozók aránya azonban továbbra is magas, elérte a teljes foglalkoztatottság 33,6%-át, amely 2021 óta egy kisebb, 0,3 százalékpontos csökkenésnek felel meg. Miután az európai ágazatközi szociális partnerek közötti tárgyalások nem vezettek eredményre a távmunkáról szóló 2002. évi keretmegállapodás aktualizálását illetően, valamint figyelembe véve a kijelentkezéshez való jogról szóló 2021. évi európai parlamenti állásfoglalást²³², az Európai Bizottság hivatalos kétszakaszos konzultációt folytatott a szociális partnerekkel a lecsatlakozáshoz való jogról és a távmunkavégzésről. A konzultáció második szakasza 2025. október 6-án zárult le. Az európai szociális partnerek válaszai később beépülnek a Bizottság által az állásfoglalásra adott válaszbba.

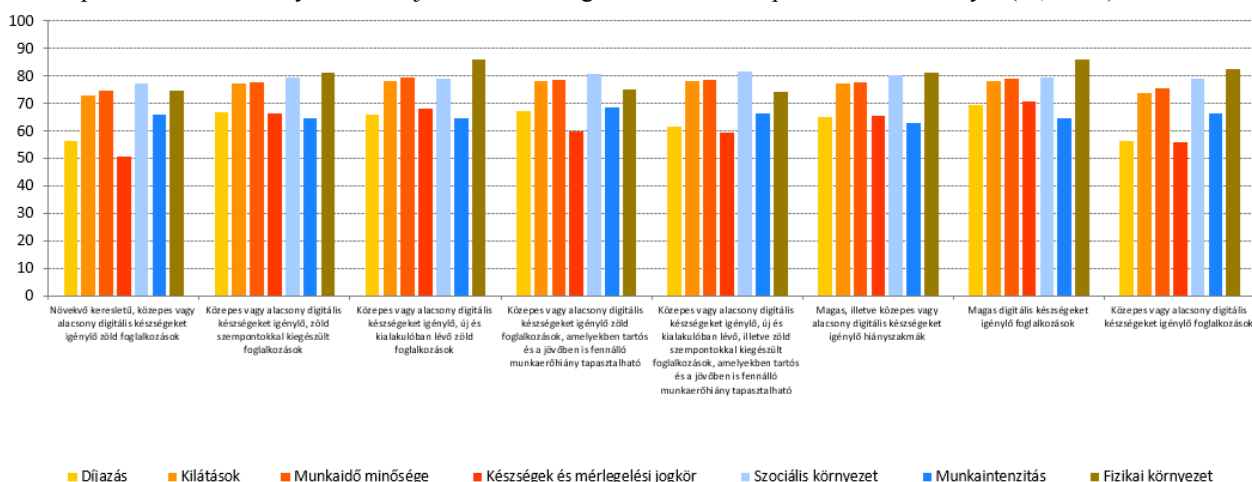
²³¹ Eurofound, *Quality of life in the EU in 2024: Results from the Living and Working in the EU e-survey*, (Életminőség az EU-ban 2024-ben – Az EU-ban tapasztalt élet- és munkakörülményekről szóló online felmérés eredményei), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2025.

²³² Európai Parlament, *Az Európai Parlament 2021. január 21-i állásfoglalása a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a kijelentkezéshez való jogról*, 2021.

Miközben a jelenleg is zajló digitális és zöld átállás átalakítja a munkaerőpiacokat, az érintett foglalkozások foglalkoztatási feltételei jelentősen eltérnek. A „jövőorientált foglalkozások” és az „érdeklődésre számot tartó foglalkozások” azok a munkakörök, amelyek a digitális és a zöld átállás, illetve a demográfiai átalakulás közül legalább kettő szempontjából relevánsak²³³. Az Eurofound állások minőségével kapcsolatos indexei közül az a hét, amely a munka minőségét a munkakör szintjén értékeli, arra utal, hogy a munka minősége összességében azokban a foglalkozásokban a legmagasabb, ahol magas a digitális készségek intenzitása (az Eurofound saját meghatározása szerint) – lásd a 2.3.7. ábrát²³⁴. E munkavállalók a legtöbb más foglalkozási csoporttal összehasonlítva különösen magas pontszámot érnek el a jövedelmek, a munkakilátások, a munkaidő minősége, a készségek és mérlegelési autonómia, valamint a fizikai munkakörnyezet tekintetében. Az e foglalkozásokban dolgozók emellett gyakrabban számoltak be arról is, hogy a közelmúltban képzésben vettek részt. Ezzel szemben bizonyos jövőorientált zöld foglalkozások – amelyek között vannak fizikai munkát igénylő munkakörök is – az említett indexek alapján összességében a legalacsonyabb pontszámokat kapták.

2.3.7. ábra: A jövőorientált foglalkozások az Eurofound meghatározása szerint a munka minősége tekintetében eltéréseket mutatnak

Az európai munkakörülmény-felmérés jövőorientált foglalkozásokkal kapcsolatos eredményei (% , 2024)

Megjegyzés: Itt csak a kiválasztott foglalkozásokat mutatjuk be; a foglalkozási csoportokról további információk az eredeti kiadványban találhatóak.

Forrás: Az Eurofound saját kalkulációja a [2024. évi európai munkakörülmény-felmérés](#) alapján.

²³³ Az itt bemutatott elemzés a [Future-oriented occupations in the EU: main features, employment conditions, and job strain - European Commission](#) (Jövőorientált foglalkozások az EU-ban: fő jellemzők, foglalkoztatási feltételek és munkaterhelés – Európai Bizottság) című dokumentum részleges frissítése, amely az Eurofound 2024. évi munkakörülmény-felmérésének adatai alapján készült.

²³⁴ Ezek az indexek azon a hét dimenzióan alapulnak, amelyeket az Eurofound a munkahelyek minőségének a munkakör szintjén történő értékeléséhez használ. Ezek: a fizikai és szociális környezet, a munkaköri feladatok, a szervezeti jellemzők, a munkaidőbeosztás, a munkakilátások és a munkahely belső jellemzői.

A be nem jelentett munkavégzés, valamint a munkahelyi egészségvédelem és biztonság továbbra is kihívást jelent, miközben a munkaügyi felügyelőségek kapacitása és erőforrásai között jelentős eltérések mutatkoznak a tagállamok között. A legfrissebb becslések szerint az uniós magánszektor teljes munkaerő-ráfordításának 9,7%-a volt be nem jelentett 2019-ben²³⁵. A figyelem a be nem jelentett munkavégzés „egyszerűbb” formáiról (például amikor egy háztartás számla nélkül rendel meg egy szolgáltatást) fokozatosan annak összetettebb formáira (például a harmadik országbeli állampolgárok által végzett be nem jelentett munka) helyeződött át. Ezekben a kérdésekben az Európai Munkaügyi Hatóság a be nem jelentett munkavégzés kezelésére irányuló együttműködés erősítését célzó platform keretében segíti elő a tagállamok közötti tapasztalatcserét. A be nem jelentett munkavégzés elleni küzdelem egyre nagyobb mértékben támaszkodik kockázatalapú elemzésre és nagy adathalmazok, illetve MI bevonására. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) munkaügyi felügyelőségekre vonatkozó mutatói szerint az uniós országok között jelentős különbségek vannak a be nem jelentett munkavégzés feltárásához és visszaszorításához szükséges kapacitás és erőforrások tekintetében. 2023-ban az ILO által mért, 10 000 foglalkoztatottra jutó munkaügyi felügyelőségek száma Írorszáiban 0,23, míg Luxemburgban 3,08 volt²³⁶. A munkaügyi felügyelőségek emellett a munkavállalók munkahelyi egészségének és biztonságának biztosításában is fontos szerepet játszanak. 2022-ben az EU-ban 3 286 halálos kimenetelű munkabaleset **történt**, ami 103 esettel kevesebb, mint az előző évben, és 100 000 munkavállalóra vetítve 1,66 halálos balesetet jelent. Az EU-ban bekövetkezett halálos kimenetelű munkabalesetek közel egynegyede (22,9%) az építőiparban történt, ami jól mutatja az ágazat e téren fennálló sajátos kihívásait.

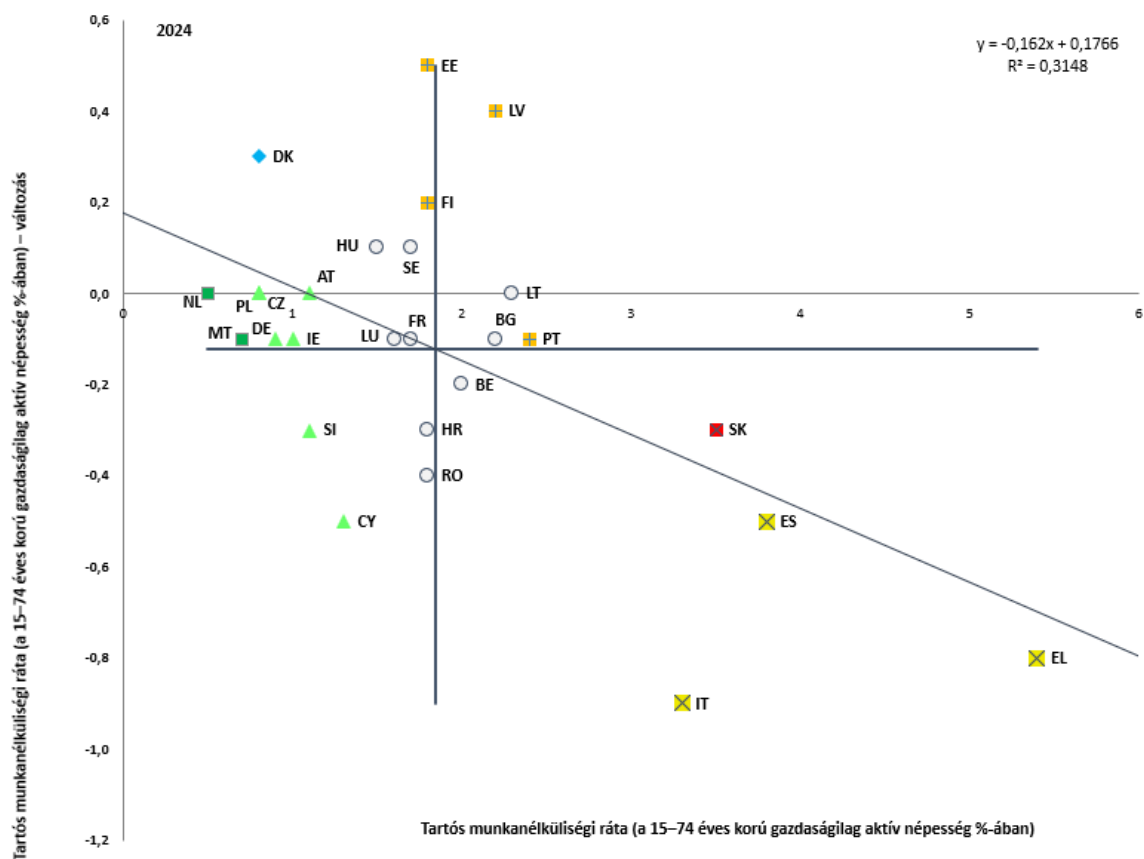
²³⁵ A be nem jelentett gazdaság valós méretére vonatkozó becsléseket óvatosan kell kezelni. Lásd: Franic, J., [Extent of undeclared work in the European Union](#) (A be nem jelentett munkavégzés mértéke az Európai Unióban).

²³⁶ Lásd: [ILO – Data explorer](#) (ILO – Adatkereső).

Az EU-ban a tartós munkanélküliségi ráta leginkább azokban a tagállamokban csökkent, ahol korábban a legmagasabb volt, ami abszolút értelemben kis mértékű felfelé irányuló konvergenciára utal. 2024-ben a tartós munkanélküliségi ráta EU-szerte a harmadik egymást követő évben csökkenve 1,9%-ra esett vissza, ami 0,2 százalékponttal alacsonyabb, mint 2023-ban. Különösen érdekes, hogy a csökkenés a korábban kiemelten magas arányt felmutató tagállamokban volt a legerőteljesebb: a leglátványosabb javulás Olaszországban, Görögországban és Spanyolországban következett be, amelyek mind „gyenge, de javuló” helyzetet mutatnak (lásd a 2.3.8. ábrát). Az arány Szlovákiában is enyhén (0,3 százalékponttal) csökkent, de az ország továbbra is „kritikus helyzetben” van, az EU egyik legmagasabb tartós munkanélküliségi rátájával (3,5%). A 2024-ben tapasztalt növekedés után Észtország, Lettország és Finnország jelenleg a „figyelemmel kísérendő” kategóriába tartozik Portugáliával együtt, ahol a ráta viszonylag magas (2,4%), és csak csekély javulás történt. Ezzel szemben Málta és Hollandia számít a két a „legjobban teljesítő” országnak, a legalacsonyabb értékekkel. A tagállamok túlnyomó többségében 2024-ben a nemek közötti egyenlőtlenség a tartós munkanélküliségi ráta tekintetében 0,5 százalékpont alatt maradt, míg Görögországban, Spanyolországban és Lettországban ez az egyenlőtlenség jelentős volt.

2.3.8. ábra: A tartós munkanélküliségi ráta a tagállamok nagy többségében tovább csökkent, és összességében a felfelé irányuló konvergencia jeleit mutatja

Tartós munkanélküliségi ráta (15–74 évesek), 2024. évi szintek és változások a 2023. évhez képest (%), a szociális eredménytábla kiemelt mutatója)

Megjegyzés: A tengelyek középpontja az EU súlyozatlan átlaga. A jelmagyarázat a mellékletben szerepel. ES és FR esetében eltér a fogalom meghatározás. Törés az idősorban BG esetében.

Forrás: Eurostat [tesem130], EU LFS.

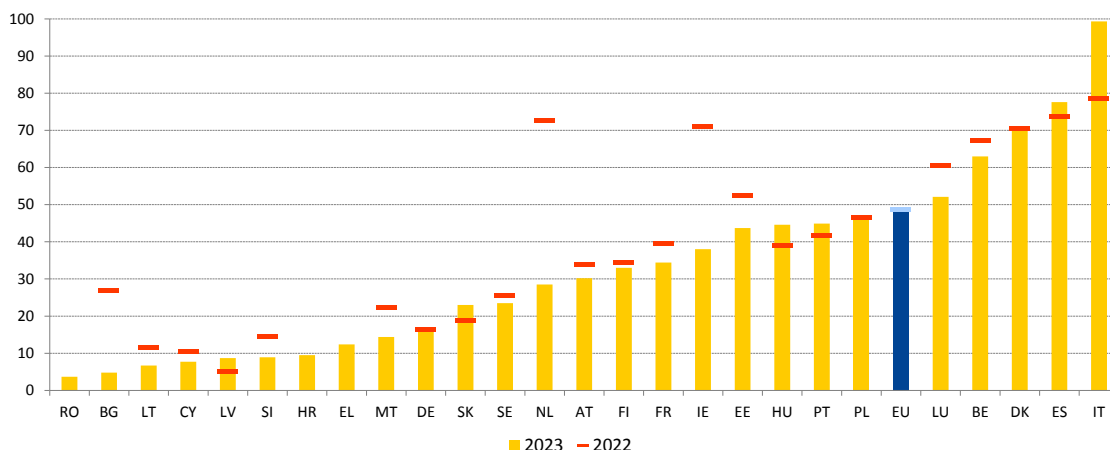
A tartós munkanélküliségi ráta a tagállamok között eltér, régiós szinten azonban még nagyobb különbségek figyelhetők meg, és az arány különösen magas a legkülső régiókban. Az összesített tartós munkanélküliségi rátához (15–74 évesek) képest, amely már tagállami szinten is jelentős eltéréseket mutat, régiós szinten még ennél is jóval nagyobb különbségek figyelhetők meg²³⁷. 2024-ben a legalacsonyabb értékeket a holland Utrecht és Észak-Brabant régiókban, valamint Prágában és Közép-Csehország régióban mérték (mind a négy esetben 0,4%). Ezzel szemben a legmagasabb rátákat a spanyol Ciudad de Melillában (16,3%) és Ciudad de Ceutában (15,8%), valamint a francia legkülső régióban, Guadeloupe-on (11,4%) regisztrálták. Egyes tagállamokban, például Dániában és Hollandiában, a tartós munkanélküliségi ráta régiós különbségei viszonylag mérsékeltek (lásd az 5. melléklet 7. ábráját). Másfelől viszont a legalacsonyabb és a legmagasabb régiós értékek közötti eltérések a legnagyobbak Olaszországban (9,2 százalékpont), Franciaországban (10,6 százalékpont) és Spanyolországban (14,8 százalékpont) voltak.

Az aktív munkaerőpiaci intézkedésekben való részvétel arányait továbbra is jelentős eltérések jellemzik az EU-n belül. 2023-ban a munkát vállalni kívánó munkanélküliek körében az aktív munkaerőpiaci szakpolitikai intézkedésekben részt vevők aránya a legtöbb tagállamban összességében változatlan maradt. Ugyanakkor egyes országokban jelentős csökkenések és növekedések voltak megfigyelhetők (lásd a 2.3.9. ábrát). A legfrissebb adatok szerint különösen alacsony (10% alatti) részvételi arány volt tapasztalható Romániában, Bulgáriában, Litvániában, Cipruson, Lettországon, Horvátországban és Szlovéniában. Ezzel szemben Luxemburgban és Belgiumban a részvételi arány meghaladta az 50%-ot, míg Dániában, Spanyolországban és Olaszországban ennél is jelentősen magasabb értékeket mértek. Egyes tagállamokban számottevő visszaesés történt. Szlovéniában és Máltán a részvételi arány mintegy egyharmadával esett vissza. Hollandiában a részvételi arány több mint a felére csökkent, míg Bulgáriában mindössze a munkanélküliek 4,8%-a vett részt ilyen intézkedésekben, szemben az előző évi közel 27%-kal.

²³⁷ Eurostat [[lfst_r_lfu2ltu](#)], EU LFS. A németországi Bréma, Mecklenburg–Elő-Pomeránia és a Saar-vidék, a franciaországi Korzika és Mayotte, a portugál Azori-szigetek autonóm régió és Madeira autonóm régió, valamint a finnországi Åland-szigetek vonatkozásában nincs rendelkezésre álló adat.

2.3.9. ábra: Az aktív munkaerőpiaci intézkedésekben való részvétel arányait tekintve az egyes országok között továbbra is jelentős eltérések vannak

A rendes munkaerőpiaci politikai beavatkozások résztvevői (2–7. kategória) 100 dolgozni kívánó személyre vetítve

Megjegyzés: CZ esetében nem áll rendelkezésre idősor. A legfrissebb rendelkezésre álló adatok RO (2020), valamint HR (2021) esetében. Az idősor DK, NL és SE esetében becslésen alapul. Az adatok megbízhatósága EL és IT esetében alacsony. A nagyon magas számok vagy a 100 feletti számok olyan résztvevőket tükrözhetnek, akik foglalkoztatásban állnak, különösen olyanokat, akik a támogatott foglalkoztatás valamilyen formájában vesznek részt.

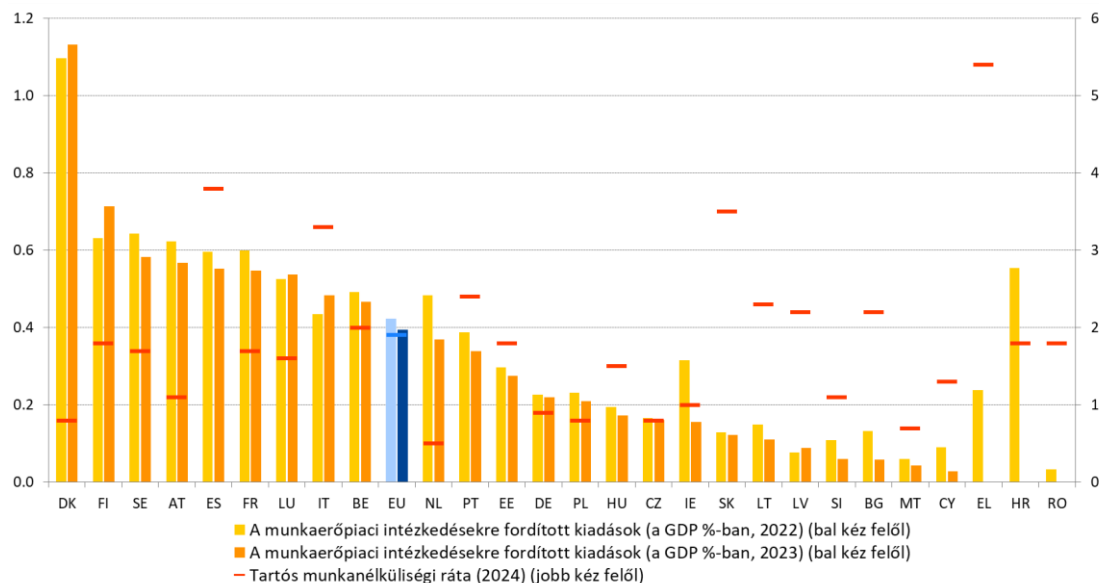
Forrás: munkaerőpiaci politikai adatbázis [[Imp_ind_actsup](#)].

Hét évvel a tartós munkanélküliségről szóló tanácsi ajánlás elfogadása után továbbra is jelentős végrehajtási hiányosságok tapasztalhatók az EU-ban. 2025. második negyedévében az EU-ban 4,2 millió tartós munkanélküli (15–74 éves korosztály, legalább 12 hónapja munkanélküliek) szerepelt a nyilvántartásban, ami új történelmi mélypontnak számít. Emellett a tartósan munkanélküliek teljes munkanélküliségen belüli aránya a 2016. évi 48,6%-ról 2024-ben 32,6%-ra csökkent. Mindazonáltal több (szám szerint 10) tagállam még nem teljesítette az ajánlás első célkitűzését, azaz azt, hogy egy munkaerőpiaci integrációs megállapodást vagy azzal egyenértékű intézkedést kell biztosítani a legalább 18 hónapja a nyilvántartásban szereplő munkanélküliek legalább 90%-a számára. Továbbra is öt olyan tagállam van (Belgium, Spanyolország, Ciprus, Portugália és Szlovákia), ahol a tartós munkanélküliek legalább kétharmada nem rendelkezik aktív munkaerőpiaci integrációs megállapodással. 2023-ban azokban a tagállamokban, amelyekre vonatkozóan rendelkezésre állnak adatok, a munkaerőpiaci integrációs megállapodásban részt vevők munka nélkül töltött időszakának csupán 41%-a végződött foglalkoztatással²³⁸, szemben a 2022. évi 43,6%-kal. Ezzel szemben a 2022-ben sikeresen elhelyezkedők többsége (63%) 12 hónappal később is foglalkoztatásban maradt, ami 2,3 százalékpontos növekedést jelent 2021-hez képest. Ugyanakkor a munkaerőpiaci integrációs megállapodással sikeresen elhelyezkedők közül újra munkanélkülivé válók aránya a 2022. évi 15,7%-ról 2023-ban 14,4%-ra csökkent. Az adatok továbbá azt mutatják, hogy a részletes értékelést tartalmazó egyéni intézkedési tervek sikerének aránya magasabb, mint a klasszikus munkaerőpiaci integrációs megállapodásoké és különösen a hagyományos egyéni intézkedési terveké.

²³⁸ Forrás: Európai Bizottság, a tartósan munkanélküli személyek nyomkövetési adatbázisa. CZ, DE, EE, EL, FR, HU, LV, LU, NL, RO és FI esetében nem állnak rendelkezésre adatok.

2.3.10. ábra: Az aktív munkaerőpiaci intézkedésekre fordított kiadások tagállamonként jelentősen eltérnek

Tartós munkanélküliségi ráta (% , 15–74 évesek), aktív munkaerőpiaci intézkedésekre fordított kiadások (2–7. kategória, a GDP %-ában)

Megjegyzés: A munkaerőpiaci intézkedésekre fordított kiadásokkal kapcsolatos legfrissebb rendelkezésre álló adatok RO (2020), valamint HR (2021) esetében. EL, HR és RO esetében nem állnak rendelkezésre adatok a munkaerőpiaci intézkedésekre 2023-ban fordított kiadásokról, míg IT esetében a 2022. évi adatok a 2020. évi adatokra vonatkoznak. DE, NL és SE esetében becslést adtak. A munkaerőpiaci intézkedésekre vonatkozó ideiglenes adatok az EU-ra vonatkozóan. Törés a munkaerőpiaci intézkedésekre vonatkozó adatokban FI esetében 2023-ban. A tartós munkanélküliségi ráta esetében ES és FR esetében eltérő a fogalom meghatározás, BG esetében pedig 2024-ben törés következett be az idősorban.

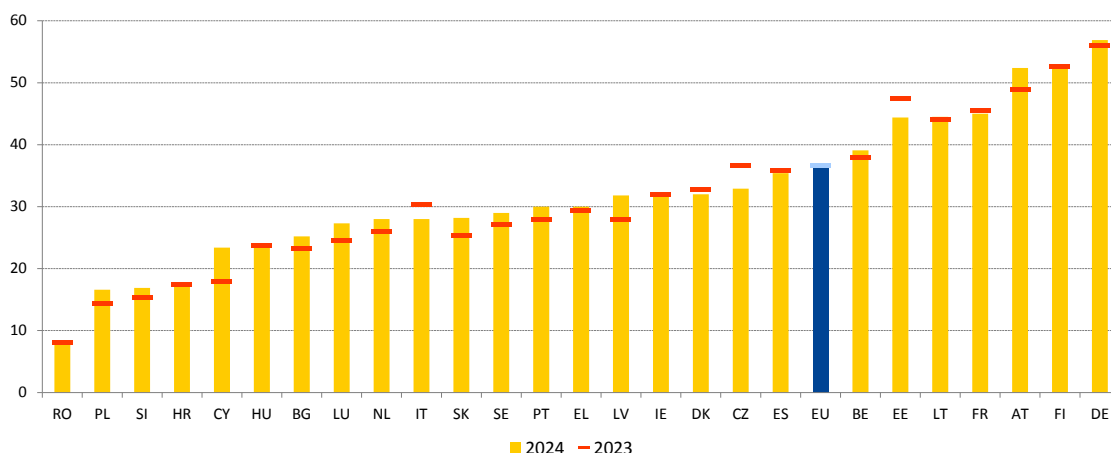
Forrás: Munkaerőpiac-politikai adatbázis [[lmp_expsumm](#)] és Eurostat [[une_ltu_a](#)], EU LFS.

A hatékony aktív munkaerőpiaci intézkedések kulcsfontosságúak a kedvező munkaerőpiaci eredmények támogatásához; az intézkedésekre fordított kiadások azonban jelentősen eltérnek a tagállamok között. Az EU-ban a tartós munkanélküliségi ráta (15–74 évesek) több mint a felére csökkent, a munkaerő 5,4%-áról (2014) 1,9%-ra (2024); ez részben annak is köszönhető, hogy a tagállamok hatékonyabban képesek reintegrálni az embereket a munkaerőpiacra. Az aktív munkaerőpiaci intézkedésekre fordított kiadások tekintetében jelentős különbségek figyelhetők meg az uniós országok között (lásd a 2.3.10. ábrát). Azon tagállamok közül, amelyekben a tartós munkanélküliségi ráta az uniós átlag körül vagy afölött volt, Belgium, Olaszország és Spanyolország kivételével valamennyi ország az uniós átlag alatt költött aktív munkaerőpiaci intézkedésekre. 2023-ban a legalacsonyabb kiadási szinteket Szlovéniában, Máltán és Cipruson figyelték meg (ahol a tartós munkanélküliségi ráta az uniós átlag alatt volt), valamint Bulgáriában és Lettországon is (mindkét országban az uniós átlag feletti tartós munkanélküliségi rátával). Ezzel szemben Dánia (a GDP 1,1%-ával), valamint Finnország, Svédország, Spanyolország és Ausztria (a GDP 0,57%-át elérő vagy azt meghaladó aránnyal) azon országok közé tartozik, amelyek többet fordítottak az ilyen jellegű intézkedésekre.

A tartós munkanélküliségi ráták EU-ban tapasztalt csökkenése nyomán az állami foglalkoztatási szolgálatoknál nyilvántartott tartós munkanélküli álláskeresők aránya is visszaesett. Ez az arány 2023-ban 37,3%-ra csökkent, és a Covid19-világjárvány óta először esett 40% alá. Ugyanakkor az állami foglalkoztatási szolgálatok ügyfélkörének összetétele is jelentősen megváltozott. A nők aránya 47,0%-ról 51,3%-ra emelkedett, ami a nők munkaerőpiaci részvételének növekedésével magyarázható. 2023-ban az 55 évnél idősebb álláskeresők az állami foglalkoztatási szolgálatok ügyfeleinek 22,6%-át tették ki, szemben a 2010. évi 13,1%-kal, miközben a 30 év alattiak aránya 28,5%-ról 21,9%-ra csökkent. Ez részben a népesség előregedésének, részben pedig az 55 év felettiak növekvő munkaerőpiaci részvételének tudható be. 2010 és 2023 között a felsőfokú végzettséggel rendelkező ügyfelek aránya 12,9%-ról 19,9%-ra nőtt²³⁹, ami összhangban áll a felsőfokú végzettségűek tagállamokban általánosan emelkedő arányával.

2.3.11. ábra: A munkanélküli ellátás igénybevételére jogosultak köre a rövid távú állást keresők esetében 2024-ben összességében változatlan maradt, ugyanakkor a tagállamok között eltérések figyelhetők meg

A munkanélküli ellátás igénybevételére jogosultak aránya a rövid távon munkanélküliek esetében (akik 12 hónapnál kevesebb ideje munkanélküliek, 15–64 éves korosztály, %)

Megjegyzés: 2023-ra és 2024-re vonatkozóan MT esetében nem állnak rendelkezésre adatok. ES és FR esetében eltér a fogalom meghatározás. Törés az idősorban BG esetében 2024-ben, DK esetében pedig 2023-ban. Az adatok megbízhatósága LU esetében 2023-ban, SI esetében 2023-ban és 2024-ben, HR esetében pedig 2024-ben alacsony.
Forrás: Eurostat [[lfsa_ugadra](#)], EU-LFS.

²³⁹ *PES Benchlearning data collection, PES Network report on PES capacity 2025* (Az állami foglalkoztatási szolgálatok adatgyűjtése a teljesítmény-összehasonlításra alapuló tanulásról. Jelentés az állami foglalkoztatási szolgálatok hálózati kapacitásáról) (előkészületben). Az adatok az EU 27 tagállamára kiigazítva.

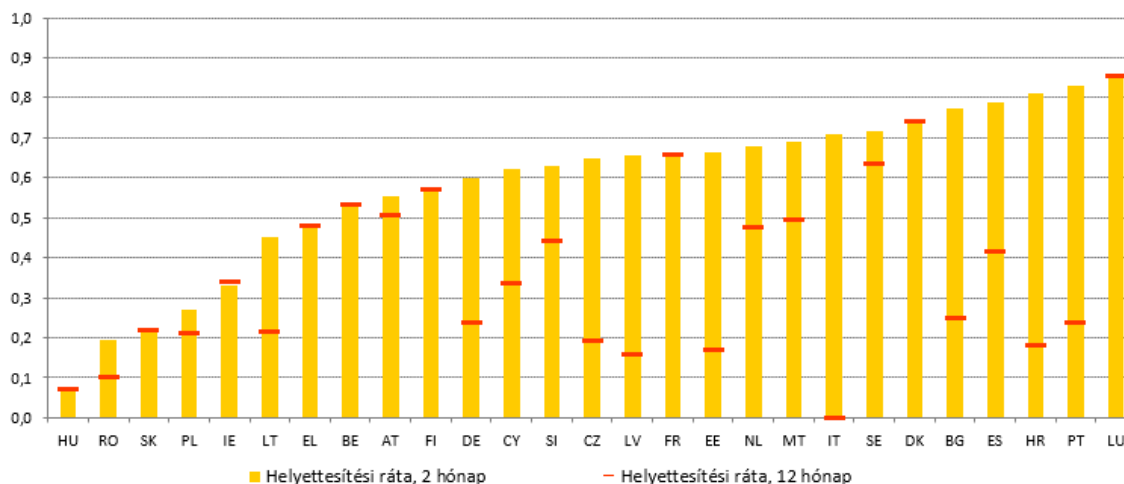
2024-ben a munkanélküli-ellátás igénybevételére jogosultak köre a rövid távon munkanélküliek esetében az EU-ban összességében változatlan maradt, ugyanakkor a tagállamok között eltérő tendenciák figyelhetők meg. 2024-ben az EU-ban a rövid távon munkanélküliek (15–64 évesek) 37,1%-a részesült munkanélküli ellátásban, ami összességében stabilnak tekinthető a 2023. évi 36,6%-hoz képest. A jogosultak köre a legjelentősebben Csehországban, Észtországban és Olaszországban csökkent (lásd a 2.3.11. ábrát). Ezzel szemben a jogosultak köre nőtt Luxemburgban, Szlovákiában, Ausztriában, Lettországon és Cipruson. 2024-ben a jogosultak aránya Németországban (56,9%), Finnországban (52,9%) és Ausztriában (52,4%) volt a legmagasabb, majd Franciaország, Litvánia és Észtország következett 45% körüli aránnyal. Ezzel szemben a jogosultak körének aránya – 20% alatt – Romániában, Lengyelországban, Szlovéniában és Horvátországban volt a legalacsonyabb. A munkanélküli ellátás igénybevételére jogosultak köre a rövid távon munkanélküliek esetében jellemzően pozitív összefüggést mutat a foglalkoztatásba történő átlépés magasabb arányával.

A munkanélküli ellátások esetében a jogosultság megszerzése érdekében beszámítható időszak és annak maximális hossza 2025-ben összességében nem változott, ugyanakkor a bérpótlási arányokkal együtt jelentősen eltér a tagállamok között. A munkanélküli ellátásra való jogosultsághoz szükséges járulékfizetési idő hossza és a támogatási jogosultságra vonatkozó részletes szabályok jelentős eltéréseket mutatnak a tagállamok között. A jogosultság megszerzése érdekében beszámítható időszak Olaszországban 13 hét, Horvátországban és Írországon 39 hét, több országban – például Belgiumban, Észtországban és Romániában – 52 hét, míg Szlovákiában akár 104 hét is lehet. A munkanélküli ellátások folyósításának maximális időtartama az egyéves szakmai tapasztalattal rendelkezők esetében összességében szintén változatlan maradt. 2019 óta mindössze három tagállam módosította a maximális időtartamot. Lettország 2020-ban 39 hétről 35 hétre csökkentette azt. Franciaország 2023-ban 104 hétről körülbelül 78 hétre csökkentette az időtartamot (bizonyos kivételekkel, például idősebb munkavállalók esetében), de ez romló gazdasági körülmények esetén további 26 héttel meghosszabbítható. A jövedelempótlás szintje gyakran szorosan összefügg a munkanélküliség időtartamával. Összességében 17 uniós országban az egyéves munkaviszonnyal rendelkező munkanélküliek legfeljebb 6 hónapig jogosultak munkanélküli ellátásokra²⁴⁰. A rövid munkaviszonnyal rendelkező alacsony keresetűek esetében a nettó bérpótlási arány tagállamonként jelentősen eltér – lásd a 2.3.12. ábrát. A második hónapban a nettó bérpótlási arányok a korábbi (nettó) jövedelmek 7,4%-a (Magyarország) és 85,8%-a (Luxemburg) között mozognak. 2024-ben Belgiumban, Dániában, Finnországban, Franciaországban, Görögországban, Magyarországon, Luxemburgban és Szlovákiában a bérpótlási arányok azonosak voltak a munkanélküliség 2. és 12. hónapjában.

²⁴⁰ Az elemzés azokra a munkanélküli-ellátásokra vonatkozik, amelyeket általában azok kapnak, akik önhibájukon kívül válnak munkanélkülivé, az ideiglenes jellegű rendszerek figyelmen kívül hagyásával.

2.3.12. ábra: A bérpótlási arányok tekintetében a tagállamok között a munkanélküliség kezdeti és előrehaladottabb szakaszaiban egyaránt jelentős eltérések mutatkoznak

A munkanélküli ellátások nettó bérpótlási aránya az átlagbér 67%-án mérve, a munkanélküliség időszakának 2. és 12. hónapjában (2024)

Megjegyzés: A mutatót az egyedülálló, gyermektelen, rövid szakmai tapasztalattal (egy év) rendelkező és 20 éves személy esetére számítják. A különféle jövedelemkomponensek, munkanélküli ellátás és egyéb ellátások (például a szociális ellátás és a lakhatási támogatás) is ide tartoznak.

Forrás: Az Európai Bizottság számításai a következő alapján: [OECD Tax-Benefit Model](#) (OECD adókedvezmény-modell).

Az EU-n belül mozgó munkavállalók jellemzően jól integrálódnak a befogadó országok

munkaerőpiacára, ugyanakkor a mobilitás a csökkenés jeleit mutatja. 2024-ben mintegy 14 millió uniós polgár élt olyan tagállamban, amelynek nem volt állampolgára. Ez az elmúlt öt évben évi mintegy 1,5%-os növekedést jelent. Az EU munkaképes korú népességén (20–64 éves) belül az EU-n belül mozgó munkavállalók²⁴¹ aránya 3,8% volt. A mobil munkavállalók külföldi tartózkodásának átlagos időtartama az elmúlt 10 évben folyamatosan növekedett. Ez az időtartam-növekedés az EU-n belül mozgó munkavállalók sikeres munkaerőpiaci integrációjával magyarázható. 2023-ban e csoport foglalkoztatási rátája 78% volt, szemben az adott ország állampolgárainak 76%-os arányával. Közülük 1,8 millió fő határ menti ingázó volt, ami 2022-höz képest 3%-os növekedést mutat²⁴².

²⁴¹ Az EU-n belül mozgó polgárok azok az uniós polgárok, akik állampolgárságuktól eltérő uniós tagállamban élnek.

²⁴² Európai Bizottság, [2025. évi éves jelentés az Unión belüli 2024-es munkavállalói mobilitásról](#), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2025.

A szociális párbeszéd biztosítja az uniós munkaerőpiacok és gazdaságok számára azt az alkalmazkodóképességet, amely a jövő kihívásainak kezeléséhez szükséges, miközben garantálja a gazdasági versenyképességet és a társadalmi méltányosságot. A szociális párbeszéd szabályai és folyamatai tagállamonként eltérőek a kollektív munkaügyi kapcsolatok, a kollektív tárgyalásoknak a munkafeltételek meghatározásában betöltött szerepe, a szervezetek kapacitása és tagsága, valamint a szociális partnerek szakpolitikai döntéshozatalba és végrehajtásba való bevonásának formális struktúrái tekintetében. A tagállamok kollektív tárgyalási rendszerei továbbá centralizáltságuk fokában is különböznek. Mindazonáltal számos tagállamban egyre nagyobb nyomás alatt áll a szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalás. Míg a munkáltatók szervezettségének foka – a több tagállamban tapasztalható csökkenő tendencia ellenére – továbbra is viszonylag stabilnak mondható, a szakszervezetek esetében Uniós-szerte átlagosan csökkent²⁴³. Ezenfelül a kollektív tárgyalások lefedettsége 11 százalékponttal csökkent: a 2005. évi mintegy 77%-ról 2024-re 66%-ra – ez a visszaesés Közép- és Kelet-Európában különösen jelentős volt. Számos tagállamban a szociális partnerek kapacitásai további megerősítésre várnak annak érdekében, hogy hatékonyan részt vehessenek a szociális párbeszédben, és érdemben hozzájáruljanak a szakpolitikai döntéshozatalhoz.

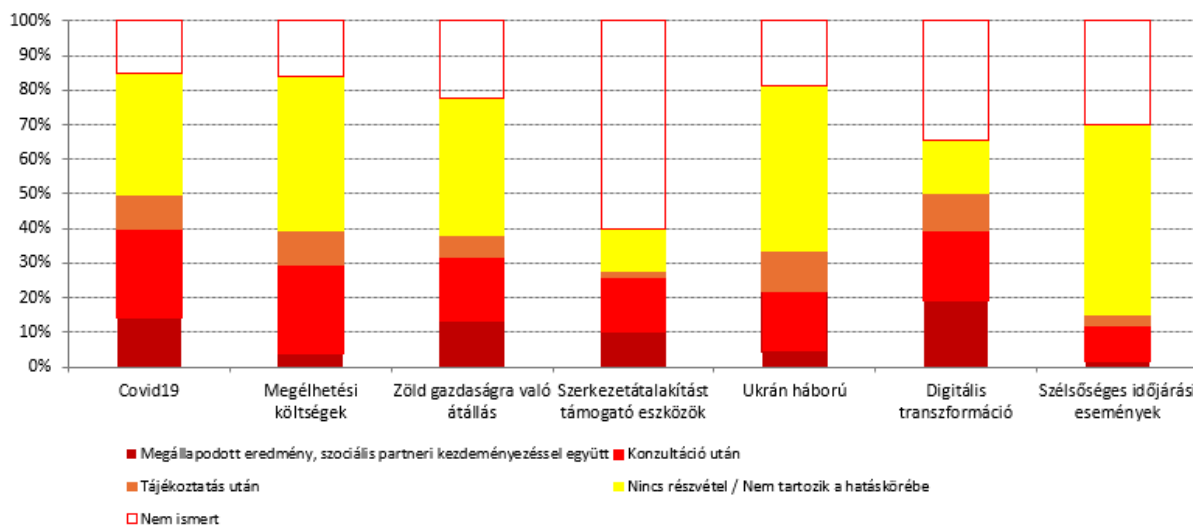
A szociális partnerek bevonásának mértéke szakpolitikai területenként jelentős eltéréseket mutat. Az Eurofound szakpolitikai megfigyelő adatbázisából származó adatok rávilágítanak a szociális partnerek szakpolitikai döntéshozatalba való bevonására, és jelentős különbségeket tárnak fel a szakpolitikai területek között (lásd a 2.3.13. ábrát). 2020 áprilisa és 2025 májusa között a szociális partnerek legnagyobb mértékű bevonását a Covid19-válsággal kapcsolatos szakpolitikai válaszok, valamint a digitális átállással összefüggő intézkedések esetében jelentették: az intézkedések sorrendben 40%, illetve 39%-a esetében történt velük egyeztetés vagy megállapodás. Ezen túlmenően a zöld átálláshoz (32%) és a magas megélhetési költségekhez (29%) kapcsolódó intézkedések közel egyharmadánál is bevonták a szociális partnereket. Ezt követték a szervezetátalakítási támogatási eszközökhöz (26%) és az ukrain háborúhoz kapcsolódó intézkedések (22%). A szociális partnerek legkisebb mértékű bevonása a szélsőséges időjárási eseményekre reagáló szakpolitikai intézkedésekhez (12%) kapcsolódott. Ezenfelül az Eurofound friss megállapításai²⁴⁴ szerint nemzeti szinten eltérő mértékű elégedettség tapasztalható a szociális partnerek európai szemeszterbe, illetve a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kidolgozásába való bevonásával kapcsolatban. Míg néhány, a szociális párbeszéd terén erős hagyományokkal rendelkező országból mérsékelt elégedettségről számolnak be, sok más esetben formalitásnak tekintik részvételüket. Sokan kiemelik, hogy nem állt rendelkezésre elegendő idő a konzultációra, és hiányos volt a tájékoztatás.

²⁴³ Lásd OECD/AIAS [database on Institutional Characteristics of Trade Unions, Wage Setting, State Intervention and Social Pacts \(ICTWSS\)](#) (A szakszervezetek intézményi jellemzőire, a bérmegállapításra, az állami intervencióra és a szociális paktumokra [ICTWSS] vonatkozó adatbázis).

²⁴⁴ Eurofound, [National-level social governance of the European Semester and the Recovery and Resilience Facility](#) (Az európai szemeszterhez kapcsolódó nemzeti szintű szociális kormányzás és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz), *National social partners and policymaking series* (Nemzeti szociális partnerek és szakpolitikai döntéshozatal – sorozat), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2025.

2.3.13. ábra: A szociális partnerek bevonásának mértéke szakpolitikai területenként jelentős eltéréseket mutat

A szociális partnerek bevonása a nemzeti szakpolitikák kialakításába szakpolitikai háttér szerint (%)

Megjegyzés: Az ábra 2020 áprilisa és 2025 májusa között gyűjtött 3 375 szakpolitikai intézkedést tartalmaz (néha előfordul kétszeres beszámítás, ha egy szakpolitika egynél több háttérhez is kapcsolódhat). A szakpolitikák csak jogszabályokat vagy egyéb jogszabályi rendelkezéseket, valamint háromoldalú megállapodásokat foglalnak magukban. A szociális partnerek bevonása az egyes kategóriákban a munkáltatók és a szakszervezetek átlagaként feltüntetve. A munkáltatók és a szakszervezetek bevonása közötti különbségek csekélyek.

Forrás: Eurofound, [uniós szakpolitikai megfigyelő adatbázis](#).

Az európai szociális partnerek és a Bizottság megújították elkötelezettségüket a szociális párbeszéd megerősítése iránt a globális átalakulás korában. A Szerződések teljes mértékben elismerik, hogy a szociális párbeszéd kiemelt szerepet játszik az EU szociális piacgazdaságában, amit a szociális jogok európai pillére és a foglalkoztatási iránymutatások is rögzítenek, ugyanakkor teljeskörűen tiszteletben tartják a szociális partnerek függetlenségét és a munkaügyi kapcsolatok nemzeti rendszereinek sokféleségét. A szociális partnerek 2024. évi Val Duchesse-i nyilatkozatára²⁴⁵ építve a Bizottság és az európai ágazatközi szociális partnerek 2025 márciusában aláírták az európai szociális párbeszédéről szóló paktumot²⁴⁶. A paktum meghatározza azokat az intézkedéseket, amelyeket a Bizottságnak és a szociális partnereknek meg kell tenniük ahhoz, hogy előmozdítsák és megteremtsék a megfelelő feltételeket a szociális párbeszédben rejlő teljes potenciál mozgósításához valamennyi szinten. Ennek megfelelően a paktum olyan keretet kíván biztosítani, amely lehetővé teszi a szociális párbeszéd kibontakozását valamennyi, így nemzeti és európai, ágazatközi és ágazati szinten. A szociális párbeszéd EU-n belüli megerősítéséről szóló tanácsi ajánlás először nyújt iránymutatást a tagállamoknak ahhoz, hogy miként lehet a legjobban előmozdítani a szociális párbeszédet és megerősíteni a kollektív tárgyalásokat. Ehhez a Bizottság többek között együttműködik a szociális partnerekkel a minőségi munkahelyekre vonatkozó ütemterv kidolgozásában, és vállalta, hogy konzultál velük azokról a szakpolitikai kezdeményezésekről is, amelyek nem tartoznak ugyan az EUMSZ 153. és 154. cikkének hatálya alá, mégis különösen relevánsak számukra.

²⁴⁵ [Háromoldalú nyilatkozat a dinamikus európai szociális párbeszédéről.](#)

²⁴⁶ [Az európai szociális párbeszédéről szóló paktum.](#)

A civil társadalmi szervezetek bevonása és a velük folytatott konzultáció kulcsfontosságú a szakpolitikai döntéshozatal és a fenntartható, inkluzív változás előmozdítása szempontjából.

Unió szinten a civil társadalmi szervezetek aktívan közreműködnek a szakpolitikai prioritásokról és javaslatokról, többek között az európai szemeszterről folytatott vitákban, és fontos szerepet játszanak a szakpolitikák végrehajtásában. Alapvető szerepet töltenek be abból a szempontból is, hogy a szakpolitikai döntéshozók számára értékes betekintést nyújtanak a meglévő és újonnan felmerülő kihívásokba, ezáltal tájékoztatást adva a kulcsfontosságú területeket érintő nemzeti és uniós szakpolitikai kezdeményezésekről és a szakpolitikai beavatkozások hatékonyságáról.

A pillérhez kapcsolódó 7. háttérmagyarázat: Jól megtervezett munkaerőpiaci, készségfejlesztési és szociális reformok és beruházások, valamint beruházások a gazdasági növekedés, a versenyképesség és a társadalmi kohézió érdekében

A megfelelően megtervezett foglalkoztatási, készségfejlesztési és szociális reformok és beruházások mind társadalmi, mind gazdasági szempontból megtérülhetnek, ha hatékony és eredményes módon, megbízható értékelési módszerekre támaszkodva valósulnak meg. A jól megtervezett munkaerőpiaci, készségfejlesztési és szociálpolitikai reformok és beruházások előmozdítják a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát, hozzájárulnak a szociális jogok európai pillérében megfogalmazott elvek végrehajtásához, valamint az EU 2030-ra kitűzött kiemelt céljainak eléréséhez a foglalkoztatás, a készségek és a szegénység csökkentésének területén. Ezek a reformok és beruházások az emberi tőkére és a termelékenységre gyakorolt hatásuk révén – többek között egy magasabban képzett munkaerő létrejöttén keresztül – ösztönözhetik az innovációs kapacitást, a gazdasági növekedést és a versenyképességet. A szakpolitikai intézkedések hatékonyságának és eredményességének maximalizálása érdekében elengedhetetlen, hogy ideális esetben a szakpolitika végrehajtása előtt, alatt és után magas színvonalú hatásvizsgálatokra és értékelésekre kerüljön sor. A Foglalkoztatási Bizottság (EMCO), a szociális védelemmel foglalkozó bizottság (SPC), valamint a szociális beruházásokkal foglalkozó informális munkacsoport – a spanyol és a belga elnökség alatt végzett – munkájára építve a Tanács a 2024. júniusi következtetéseiben felkérte a tagállamokat arra, hogy fontolják meg a szakpolitikai értékelés elvégzésére irányuló kapacitásuk megerősítését, és felkérte az Európai Bizottságot, hogy ebben nyújtson támogatást. Ez a munka folytatása érdekében magában foglalja egy szociális beruházással kapcsolatos tudásközpont létrehozását, a kölcsönös tanulás előmozdítását, valamint a társadalmi-gazdasági adatok hozzáférhetőségének és időszerűségének javítását²⁴⁷. Ezzel párhuzamosan a Tanács jóváhagyta az „Önkéntes irányadó elvek az uniós tagállamok számára a munkaerőpiaci, a készségfejlesztési és a szociálpolitikai területeken végrehajtott reformok és beruházások gazdasági hatásainak értékeléséhez” című dokumentumot²⁴⁸.

²⁴⁷ [A Tanács következtetése a munkaerőpiaci, a készségfejlesztési és a szociálpolitikáknak a reziliens gazdaságok tekintetében betöltött szerepéről.2024. június.](#)

²⁴⁸ [Önkéntes irányadó elvek az uniós tagállamok számára a munkaerőpiaci, a készségfejlesztési és a szociálpolitikai területeken végrehajtott reformok és beruházások gazdasági hatásainak értékeléséhez.2024. június.](#)

A humán tőkét hatékonyan erősítő beruházások és reformok jelentős gazdasági megtérüléssel járhatnak. Például a minőségi és megfizethető kisgyermekkorú nevelésbe és gondozásba történő befektetés jelentős gazdasági megtérüléssel járhat azáltal, hogy szilárd alapokat biztosít a gyermekek tanulásához, és a szülők, különösen a nők számára lehetővé teszi a munkaerőpiaci részvételt. Egy friss tanulmány szerint a gyermekgondozási ellátásra vonatkozó felülvizsgált uniós barcelonai célok elérése jelentősen növelheti az anyák foglalkoztatását. A várható nyereség azokban az országokban, ahol az ellátásban való részvétel alacsony²⁴⁹, akár 48% is lehet, ami pozitívan hat a GDP növekedésére²⁵⁰. A humán tőkébe történő befektetés – beleértve a továbbképzést és az átképzést – bizonyítottan javítja a termelékenységet és a gazdasági növekedést. Ezzel összhangban a Bizottság a szemeszter őszi csomagjának részeként tanácsi ajánlásra irányuló ajánlást terjeszt elő „A humán tőke az Európai Unióban” címmel. A Cedefop egyik mikrogazdasági elemzésének becslése szerint például az alacsony képzettségű felnőttek arányának 23,5%-ról 7,4%-ra történő csökkenése tíz év alatt (egy szakpolitikai változás nélküli, 14,7%-os becsült forgatókönyvhöz képest) évi több mint 200 milliárd EUR-val növelhetné az EU GDP-jét²⁵¹. Emellett a jól strukturált és hatékony aktív munkaerőpiaci intézkedések jóval a szakpolitikai intézkedések időtávján túl is járhatnak nemcsak gazdasági, de társadalmi előnyökkel is. Például a 2021 és 2027 közötti programozási időszakban az ESZA+ keretében finanszírozott aktív munkaerőpiaci intézkedések keretében megvalósult beavatkozások várhatóan az eredeti beruházást követő 20 évben javítani fogják a foglalkoztatási eredményeket, 2027-ben +0,11%-os foglalkoztatási csúccsal²⁵². Ezzel egyidejűleg egy jól megtervezett szociálpolitika azáltal tudna érdemben hozzájárulni a makrogazdasági stabilizációhoz, hogy jelentősen mérsékli a társadalmi kockázatokat és a fellépés elmaradásának költségei miatt a jövőben felmerülő szociális kiadásokat.

²⁴⁹ Nazareni, M., Caraianni, P., Janta, B., *EU Labour Supply-Demand Microsimulation Model (EUROLAB): The impact of increasing formal childcare on mothers' labour supply* (Uniós munkaerő-keresleti- és kínálati mikroszimulációs model [EUROLAB]: Az intézményes gyermekgondozás bővítésének hatása az anyák munkaerő-kínálatára). JRC munkadokumentum, 2022.

²⁵⁰ Darvas, Z., Welslau, L., Zettelmeyer, J., [Incorporating the impact of social investments and reforms in the European Union's new fiscal framework](#) (A szociális beruházások és reformok hatásának beépítése az Európai Unió új költségvetési keretrendszerébe). Bruegel munkadokumentum, 2024.

²⁵¹ Cedefop (2017). *Investing in skills pays off: The economic and social cost of low-skilled adults in the EU* (A készségekbe való beruházás kifizetődő: Az alacsony képzettségű felnőttek gazdasági és társadalmi költségei az EU-ban). az Európai Unió Kiadóhivatala.

²⁵² Lásd: Európai Bizottság, [Employment and social developments in Europe 2024](#) (Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában, 2024), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024.

Egyes tagállamok már rendszerszintű hatásvizsgálatokat és értékeléseket végeznek annak érdekében, hogy hatékony és eredményes foglalkoztatási, készségfejlesztési és szociális reformokat és beruházásokat tervezzenek, a konkrét szakpolitikai intézkedésekhez és az adott ország körülményeihez igazítva. Például a dán társadalmi-gazdasági beruházási modellben (*Socioøkonomisk Investerings model, SØM*) egy olyan költség–haszon elemzési keret is szerepel, amely hatékony gyakorlatokat tartalmazó adatbázist is magában foglal. A modell emellett a felhasználó által kiválasztott szakpolitikai kezdeményezések és demográfiai célcsoportok alapján kiszámítja a szociálpolitikai intézkedések közvetlen költségeit és várható eredményeit²⁵³. Emellett a dán állami foglalkoztatási szolgálat fokozatosan építi a bizonyítékbázist az aktív munkaerőpiaci intézkedések különböző aspektusairól, többek között többféle randomizált kontrollált vizsgálat elvégzésével. **Spanyolország** „*Espacios Familiares 0-3*” elnevezésű programja a 3 év alatti gyermeket nevelő családok támogatására irányul, különösen az alacsony jövedelműek körében, a szülői a felelősségvállalás és a koragyermekkori nevelést támogató műhelyfoglalkozások révén. A program minőségét és hatékonyságát hatásvizsgálat és randomizált kontrollált vizsgálatokon alapuló folyamatos értékelés biztosítja, miközben a részvételre és az eredményekre vonatkozó adatok segítik a fejlesztéseket. Mindezt egy újabb spanyol jogszabály támasztja alá, amely az elszámoltathatóság és az átláthatóság erősítése érdekében világos és átfogó keretet teremt a kormányzati szakpolitikák értékeléséhez²⁵⁴. **Németországban** 2019-ben indult útjára a „*Teilhabe am Arbeitsmarkt*” és az „*Eingliederung von Langzeitarbeitslosen*” elnevezésű, a munkaerőpiaci részvételre, illetve a tartósan munkanélküli személyek integrációjára irányuló program, amely bértámogatást és mentorálást kínál a tartósan munkanélküli személyeket foglalkoztató munkáltatóknak. A német foglalkoztatási kutatóintézet 2024. évi értékelése mennyiségi és minőségi módszerek ötvözésével arra jutott, hogy a kezdeményezések hatékonyan csökkentik a társadalmi kirekesztődést és növelik a foglalkoztatást: a résztvevők 51%-a 26 hónapon belül rendes munkaviszonyba lépett át, és a nagyon régóta munkanélküliek körében már most hasonló tendenciák figyelhetők meg²⁵⁵. **Szlovéniában** az álláskeresőknél szóló, közelmúltban indított képzési programok növelték a résztvevők elhelyezkedési esélyeit a hasonló jellemzőkkel rendelkező, de a programból kimaradó álláskeresőkhöz képest, valamint emelték a díjazásukat is; ezt a szlovén foglalkoztatási szolgálat által az Európai Bizottsággal és az OECD-vel együttműködésben végzett tényellentétes hatásvizsgálata is igazolta.²⁵⁶ Ugyanakkor számos tagállam továbbra is akadályokkal szembesül a rendszeres szakpolitikai értékelések kultúrájának intézményesítése terén. Ezek közé tartozik különösen a

- ²⁵³ Kvist, J. (2018). *Inclusive growth and social investments over the life course* (Inkluzív növekedés és szociális beruházások az életút során). Itt: C. Deeming, & P. Smyth (szerk.), [Reframing global social policy: Social investment for sustainable and inclusive growth](#) (A globális szociálpolitika újragondolása: szociális beruházások a fenntartható és inkluzív növekedésért) (213–228. o.), Policy Press.
- ²⁵⁴ Gobierno de España (Spanyolország kormánya) (2022), [Ley 27/2022, de 20 de diciembre, de institucionalización de la evaluación de políticas públicas en la Administración General del Estado](#) (A központi államigazgatásban megvalósuló szakpolitika-értékelés intézményesítéséről szóló, 2022. december 20-i 27/2022. sz. törvény).
- ²⁵⁵ [Subsidised jobs for the long-term unemployed: An evaluation of the German Participation Opportunities Act - IAB-Forum](#) (Támogatott állások a tartósan munkanélküli személyek számára: a részvételi lehetőségekről szóló német törvény értékelése – IAB-Forum).
- ²⁵⁶ OECD/Európai Bizottság (2025), [Impact Evaluation of Wage Subsidies and Training for the Unemployed in Slovenia](#) (A bértámogatások és a munkanélküliek képzésének hatásvizsgálata Szlovéniában), *Connecting People with Jobs*, OECD Publishing, Párizs.

2.3.2. A tagállamok által hozott intézkedések

Néhány tagállam intézkedéseket hozott a munkaerőpiac szegmentációjának kezelésére és az atipikus szerződésekkel való visszaélések visszaszorítására. Máltán a 2025 januárjától hatályos „Egyenlő értékű munkáért egyenlő bérrel” szóló törvény előírja, hogy a kölcsönmunkaerő számára azonos bért és foglalkoztatási feltételeket (például munkabér, szabadság, túlóra, pihenőidő) kell biztosítani, mint a kölcsönvevő vállalkozásnál azonos munkakört ellátó munkavállalók számára.

Luxemburg 2024 júliusában ültette át az átlátható és kiszámítható munkafeltételekről szóló uniós jogszabályt. Ez arra kötelezi a munkáltatókat, hogy a munkaszerződésben – vagy röviddel a munkaviszony megkezdése után – nyújtsanak részletes további tájékoztatást. Határozott idejű munkaszerződések esetében a próbaidőnek legalább két hétig kell tartania. Azok a munkavállalók, akik ezt követően legalább hat hónap munkaviszonyt teljesítettek, évente egyszer kérhetik foglalkoztatási viszonyuk módosítását – határozott idejűről határozatlan idejűre vagy részmunkaidősről teljes munkaidősre. **Olaszország** 2024 decemberében meghosszabbította a vállalkozások és az önfoglalkoztatók számára elérhető meglévő maximális adólevonást a 2025-ben és 2026-ban határozatlan idejű munkaszerződéssel felvett munkavállalók foglalkoztatása esetére. **Magyarország** 2025 júliusától a visszaélések megelőzése érdekében a mezőgazdasági és turisztikai időnymunkát évi 120 napban korlátozta a munkáltatók számától függetlenül. 2026 januárjától a mezőgazdasági munkavállalók ezt az időszakot további 90 nappal meghosszabbíthatják, amennyiben a munkáltató a meghosszabbítás idejére 50%-kal magasabb járulékot fizet. A szabályok betartását az adóhatóság a ledolgozott munkanapok digitális nyomon követésével ellenőrzi. 2025 novemberében **Spanyolország** aktualizálta a képzési szerződések szabályozását annak biztosítása érdekében, hogy az megfelelően kezelje a munkavállalók képzési igényeit, legfeljebb kétéves időtartamot határozzon meg, biztosítsa, hogy a kompenzáció meghaladja a jogszabályban meghatározott minimálbért, és meghatározza az egyéni mentorálási terv minimális tartalmát.

Több tagállam hozott intézkedéseket a munkavállalók védelmének erősítésére. Spanyolország

2025 áprilisában módosította a munkavállalók jogállásáról szóló törvényt a szerződés tartós munkaképtelenség miatti megszüntetésének szabályozása érdekében. A reform pontosítja, hogy a munkaviszony megszüntetésére csak akkor kerülhet sor, ha a munkavállalót tartósan munkaképtelenné nyilvánították, és nem biztosítható észszerű alkalmazkodás, nincs megfelelő és betölthető munkakör, vagy a munkavállaló elutasítja a megfelelően felajánlott áthelyezést. Emellett kötelező egyeztetési eljárást vezet be a munkavállalóval, mielőtt bármilyen döntés megszületne, és megerősíti, hogy a munkáltató köteles felmérni, hogy van-e lehetőség áthelyezésre vagy alkalmazkodást szolgáló intézkedésekre, amelyek megelőzhetik a munkaviszony megszüntetését.

Luxemburg 2025 márciusában módosította a munka törvénykönyvét, és pontosította a túlóradíjra, a hozzájárulásra és a nyilvántartás-vezetésre vonatkozó szabályokat. Az átfogó frissítés erősebb munkavállalói garanciákat vezet be a munkafeltételek, a betegszabadság és az elbocsátások terén, miközben egyértelműbb és egyszerűbb megfelelési kötelezettségeket határoz meg a vállalkozások számára. **Románia** 2025 márciusában bevezette a munkavállalók online nyilvántartásának új rendszerét (REGES-ONLINE). A rendszer lehetővé teszi a munkavállalók számára annak ellenőrzését, hogy a munkáltatóval egyeztetett feltételek – például a munkabér és a munkaidő-beosztás – pontosan megjelennek-e a munkaszerződésben, valamint azt, hogy a munkavállalók értesítést kapnak ezek esetleges módosításairól.

Számos tagállam további előrelépést tett a munkahelyi egészségvédelem és biztonság

megerősítése terén. Spanyolország 2024 szeptemberében fogadta el a 893/2024. számú királyi rendeletet, amely a háztartási alkalmazottak és otthoni ápolók egészségének és biztonságának védelmét szabályozza, és jogosultságaikat összhangba hozza a munkahelyi kockázatmegelőzésről szóló általános jogszabályokkal. A királyi rendelet biztosítja a kockázatértékeléshez, tájékoztatáshoz, képzéshez, egyéni védőeszközhöz és egészségügyi ellenőrzéshez való hozzáférést, és a munkáltatókat a kockázatok értékelésére, megelőző intézkedések bevezetésére és biztonságos munkafeltételek biztosítására kötelezi. **Luxemburg** 2025 márciusában új szabályokat vezetett be a munkavállalók rákkeltő vagy mutagén anyagokkal kapcsolatos munkahelyi kockázatok elleni védelméről. Az erről szóló nagyhercegi rendelet frissíti a rákkeltő, mutagén és reprodukciót károsító anyagokkal szembeni munkahelyi védelmi intézkedéseket. **Dánia** 2025 márciusában olyan jogszabályt fogadott el, amelynek értelmében a dán Munkakörnyezeti Hatóság rendkívüli körülmények fennállása esetén elrendelheti, hogy az építési vállalkozók felfüggeszék a munkavégzést az építkezéseken. A jogszabály emellett megemeli a súlyos munkavédelmi jogsértéseket elkövető társaságokra kiszabható bírságok összegét. **Olaszország** 2026-tól évi 500 000 EUR összegű alapot hoz létre a szív- és érrendszeri, valamint onkológiai betegségek szűrését és megelőzését célzó programok finanszírozására, valamint automata és félautomata defibrillátorok munkahelyi telepítésére.

Több tagállam intézkedéseket vezetett be az új munkaszervezési lehetőségek, például a távmunka és a kötetlen munkaidő szabályozásának pontosítására. Ausztriában a 2025 januárjától hatályos távmunka-törvény (Telearbeitsgesetz) értelmében távmunka a munkavállalók otthonán túl családtagok otthonában, közösségi munkahelyeken, internetkávézókban és üdülőhelyeken is végezhető. A törvény fenntartja az adókedvezményeket – például az ergonomikus bútorok után járó évi 300 EUR levonást és a napi 3 EUR adómentes távmunka-átalányt –, ugyanakkor előírja, hogy a munkáltatónak a távmunka napjait kifejezetten fel kell tüntetniük a bérjegyzéken. **Franciaország** 2025 februárjában elfogadta a Luxemburggal kötött adóegyezmény végrehajtásáról szóló törvényt, amely a határ menti távmunka esetében a kettős adóztatás és az adóztatás kijátszásának megelőzését célozza. Az új megállapodás lehetővé teszi, hogy a Franciaországban élő, de Luxemburgban foglalkoztatott határ menti ingázók évi legfeljebb 34 napot dolgozzanak otthonról anélkül, hogy francia jövedelemadó-fizetési kötelezettségük keletkezne. **Észtországban** a munkaszerződésekről szóló törvény 2025 második felében elfogadott módosítása több kötetlen munkaidő-beosztási formát is lehetővé tesz, nagyobb mozgásteret biztosítva a munkáltatók és a munkavállalók számára, hogy közös megegyezéssel állapodjanak meg a távmunka, a kötetlen munkaidő vagy más, a hagyományostól eltérő munkarend alkalmazásáról. **Franciaországban** 2024 novemberében jóváhagyták a munkaidő-megosztáson alapuló munkavégzésre vonatkozó kísérleti program meghosszabbítását további négy évre. A jogszabály célja, hogy javítsa a munkaidő-megosztás hatékonyságát a tartósan munkanélküliek, a jogszabályban meghatározott minimálbérben részesülők és a fogyatékkal élő személyek körében. Az intézkedés e csoportok foglalkoztathatóságát kívánja javítani határozatlan idejű részmunkaidős munkaszerződések felajánlásával. 2025 októberében **Görögország** elfogadta a „Tisztességes munka mindenki számára” tárgyú törvényt az átláthatóság és a munkavállalók védelmének megerősítése, a munkaerő-felvételi eljárások egyszerűsítése és felgyorsítása, a munkaidő-beosztás rugalmasságának előmozdítása, valamint a modern digitális eszközök munkaügyi kapcsolatokba való integrálása érdekében.

Miután a platformalapú munkavégzésről szóló irányelv 2024 decemberében hatályba lépett, több tagállam is megkezdte a jogszabály átültetését. Olaszországban 2025 júniusában fogadtak el egy törvényt, amely kijelöli a nemzeti jogba való átültetés lépéseit. Ezek közé tartozik a „digitális munkaplatform” fogalmának frissítése, a munkaviszonyok értékelési eljárásainak kialakítása, valamint a személyes adatok automatizált kezelésére vonatkozó korlátozások bevezetése. Az intézkedések célja továbbá a társadalombiztosítási védelem eszközeinek megerősítése, átlátható adatkezelési gyakorlatok előírása, valamint az egészségvédelmi és biztonsági intézkedések – például a zaklatás- és erőszakellenes szabályok – megerősítése. **Belgiumban** 2026 januárjában lép hatályba egy új törvény, amely az önfoglalkoztató platform-munkavállalók számára kötelezővé teszi a munkahelyi baleset-biztosítást, hogy ezzel valamennyi munkavállaló számára egységesebb védelmet biztosítsanak.

Számos tagállam intézkedéseket hoz azzal a céllal, hogy – többek között digitális eszközök, például MI alkalmazásával – visszaszorítsa a be nem jelentett munkavégzést. Dániában 2024 decemberében az illegális foglalkoztatással szembeni jogi garanciák megerősítésére irányuló jogszabály elfogadására került sor. **Belgiumban** a flamand kormány szigorúbb szabályokat vezetett be az uniós kiküldetési szabályokkal való visszaélésekkel szembeni fellépés és a kockázatos ágazatok felügyeletének javítása érdekében. Ennek értelmében egy alvállalkozói lánc valamennyi szereplője felelősséggel tartozik, ha egy alvállalkozó illegálisan foglalkoztat külföldi munkavállalókat. A reform előírja, hogy a magas kockázatú ágazatokban működő vállalkozásoknak ellenőrizniük kell, hogy alvállalkozóik megfelelnek-e a jogszabályoknak. **Spanyolországban** a hatóságok MI-alapú eszközöket vetnek be a be nem jelentett munkavégzés elleni küzdelemben, és az állami adóhatóság, a rendőrség és a polgárőrség, valamint a társadalombiztosítási hatóság közösen lépnek fel ezen a területen. **Észtország** jelenleg teszteli a valós idejű gazdaság koncepcióját, amely a vállalati adatszolgáltatás automatizálását, az adminisztratív terhek csökkentését és a termelékenység növelését célozza, valamint elősegíti az informális gazdasági gyakorlatokról a formális gyakorlatokra való áttérést és a be nem jelentett kifizetések visszaszorítását. 2025 szeptemberében **Szlovákia** számos, 2026 januárjában hatályba lépő intézkedést vezetett be az illegális foglalkoztatás elleni küzdelem megerősítése és a színlelt önfoglalkoztatás hatékony kezelése érdekében. Ezek közé tartozik a munkaügyi ellenőrzések fokozása, a munkaügyi felügyelőkre vonatkozó belső iránymutatások aktualizálása, nemzeti tájékoztató kampány indítása, valamint olyan jogszabály elfogadása, amelynek célja az illegális foglalkoztatás tilalmának megsértése esetén kiszabható büntetések minimális arányának a növelése.

A tagállamok továbbra is célzott szakpolitikai intézkedésekkel lépnek fel a tartós munkanélküliség ellen. Szlovéniában a Munka- és Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium jelenleg vizsgálja a 2021 és 2025 közötti időszakra vonatkozó aktív munkaerőpiaci intézkedések végrehajtására irányuló iránymutatásokat azzal a céllal, hogy csökkentse a tartós munkanélküliséget és felgyorsítsa az idősebbek és az alacsony képzettségűek munkaerőpiaci aktiválását a 2026–2030-as időszakra. **Csehországban** 2025 januárjában meghosszabbították az integrált munkahelyekre irányuló kísérleti projektet, amelybe 2025-ben 240, 2026-ban pedig 400 résztvevőt vonnak be. A tartós munkanélküliség visszaszorítása érdekében a projekt hátrányos helyzetű, speciális szükségletekkel rendelkező csoportok foglalkoztatását ösztönző bértámogatásokat személyes fejlődést támogató integrációs tevékenységekkel ötvözi. **Ausztriában** 2026 januárjától lép hatályba a tartósan munkanélküli idősebb munkavállalókat célzó „*Aktion 55 plus*” elnevezésű foglalkoztatáspolitikai csomag. A program költségvetése a 2025-ös 50 millió EUR-ról 2027-re 100 millió EUR-ra emelkedik.

Egyes tagállamok intézkedéseket hoztak a munkavállalás ösztönzésére, valamint az önfoglalkoztatás, a vállalkozói lét és a szociális vállalkozások létrehozásának támogatására.

Olaszország a 2025 és 2027 közötti időszakra társadalombiztosítási költségek alóli részleges mentességet vezetett be a legalább két gyermeket nevelő, foglalkoztatott és önfoglalkoztató anyák számára, a háztartási alkalmazottak kivételével. Az ellátás a legfiatalabb gyermek 10 éves koráig, három vagy több gyermeket nevelő anyák esetében pedig 2027-től a legfiatalabb gyermek 18 éves koráig vehető igénybe. A támogatás az évi legfeljebb 40 000 EUR adóköteles jövedelemmel rendelkező jogosultakra vonatkozik, és az éves kiadási felső határa 300 millió EUR. **Lengyelország** a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében és az ESZA+ támogatásával jelenleg módosítást készít elő a szociális gazdaságról szóló törvényhez, a szociális gazdaság és a szociális vállalkozások előmozdítása érdekében. A cél a szociális vállalkozások működését támogató jogi és pénzügyi eszközök megerősítése, valamint a kormányzati és helyi közigazgatási intézkedések jobb összehangolása. Egy 2025 és 2028 között futó, ESZA+ által finanszírozott intézkedés **Észak-Bulgáriában** az üzleti ötlet kidolgozásától annak megvalósításáig nyújtott segítséggel támogatja a vállalkozásokat. Az önfoglalkoztatás és a vállalkozói készségek erősítésével az intézkedés célja új munkahelyek létrehozása, és ezáltal a szegénység és a társadalmi kirekesztés megelőzése.

Számos tagállam egyre inkább előtérbe helyezi az aktív munkaerőpiaci intézkedések rendszerének megerősítését célzó intézkedéseket. **Belgiumban** a vallon kormány 2025 májusában első olvasatban jóváhagyott két törvényjavaslatot, amelyek célja az állami foglalkoztatási szolgálat, a „Forem” szerepének megreformálása. A „Forem” kötelezővé teszi az önéletrajz online feltöltését, és amint az álláskereső célzott pályairánya meghatározásra került, a profilját láthatóvá teszi a munkáltatók számára, így az adott munkakörre a lehető legjobb pályázót közvetíti ki. Az álláskereső – kivéve például a képzésben részt vevő álláskeresőket – négyhavonta egyéni tanácsadásban vehetnek részt, célzott állásajánlatokat kapnak, valamint havi rendszerességgel felkereshetik az állami foglalkoztatási szolgálatot. **Görögország** 2025 áprilisában módosításokat vezetett be a foglalkoztatási adatok kezelésére szolgáló digitális platformon. Az új ERGANI 2 rendszer az előző rendszer továbbfejlesztett változata: teljesen digitalizálja a foglalkoztatással kapcsolatos bejelentéseket, az eljárások egyszerűsítésével csökkenti a munkáltatók adminisztratív terheit, erősíti a munkaerőpiac nyomon követésére szolgáló eszközöket, valamint megbízhatóbb és átláthatóbb foglalkoztatási és biztosítási nyilvántartást kínál. **Spanyolországban** 2024 decemberében kibővítették az egységes foglalkoztatás-ösztönzési programok keretében igénybe vehető támogatásokat, és így e körbe bizonyos régiókban a lakhatási támogatások és az azokhoz kapcsolódó munkáltatói társadalombiztosítási hozzájárulások is bekerültek. A reform egyúttal megerősíti az aktivizálási politikákat azáltal, hogy néhány ifjúsági foglalkoztatási programot is beépített az egységes keretrendszerbe.

Számos tagállamban átfogó reformok zajlanak az állami foglalkoztatási szolgálatnál, így intézményi átalakítások, hatékonyságnövelés és a szolgáltatások digitalizálása. Románia egy 183 millió EUR értékű, az ESZA+ által támogatott program keretében korszerűsíti az állami foglalkoztatási szolgálatát. A program célja az állami foglalkoztatási szolgálat állományának 600 új munkatárssal való bővítése, 1 840 alkalmazott képzése, valamint korszerűsített szolgáltatás nyújtása 275 000 személy és 21 750 munkáltató részére. A program másik célja, hogy egy kommunikációs kampány révén és az intézményi infrastruktúra modernizálásával javítsa az állami foglalkoztatási szolgálat láthatóságát. A projekt 60 hónapon keresztül, 2025 januárja és 2029 decembere között valósul meg. **Finnországban** 2025 januárjában az állami foglalkoztatási szolgáltatások megszervezésének hatásköre az önkormányzatokhoz került annak érdekében, hogy még egyenlőbbé tegyék a szolgáltatásokhoz való hozzáférést, valamint a foglalkoztatási és üzleti szolgáltatások javításával elősegítsék az álláskereső gyorsabb elhelyezkedését. Az átalakítással összefüggésben új finanszírozási modellt vezettek be az önkormányzatok foglalkoztatás-ösztönző tevékenységeinek fejlesztésére. A reform közvetlen hatása becslések szerint 7 000–10 000 fő foglalkoztatását érintheti kedvezően. **Ciprus** 2024 decemberében, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és az ESZA+ támogatásával elfogadta az állami foglalkoztatási szolgálat átfogó reformját. A jelenleg is zajló reform magában foglalja a Munkaügyi Minisztérium munkaerő-felvételi programjainak digitalizálását szolgáló platformok megvalósítását, egy teljesítményirányítási rendszer kifejlesztését, valamint egy korai figyelmeztető és nyomonkövetési rendszer kidolgozását a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok (NEET-fiatalok) vonatkozásában. **Franciaországban** 2025 januárjában rendeletet vezettek be, amely arra hivatott, hogy a teljes foglalkoztatottságról szóló törvényt hozzáigazítsa a legkülső régiók sajátosságaihoz. A módosítások figyelembe veszik a legkülső régiók intézményi sajátosságait, érintik az irányítási struktúrákat, a gyermekgondozással kapcsolatos kérdéseket, valamint meghosszabbítják a munkanélküliek és a foglalkoztatási intézmények közötti szerződések megkötésének határidejét.

Számos tagállam hajtott végre reformokat annak érdekében, hogy a munkanélküli-ellátási rendszereit a fennálló munkaerőpiaci feltételekhez igazítsa. 2025 januárjában **Finnország** megszüntette a foglalkoztatást elősegítő intézkedésekben való részvétel idejére folyósított, a munkaerőpiaci támogatáshoz és a munkanélküli alapellátáshoz kapcsolódó kiegészítő juttatásokat. 2025 júniusában **Csehország** módosításokat vezetett be a munkanélküli ellátási rendszerében az álláskeresők pénzügyi támogatásának és szociális védelmének javítása érdekében. A munkanélküliség kezdeti szakaszában nyújtott támogatás mértéke az egyén korábbi munkajövedelmének akár 80%-át is elérheti. Szintén 2025 júniusában **Észtország** megreformálta a munkanélküliek támogatási rendszerét, egyszerűsítette az eljárásokat, és egy egységes, alapösszegű ellátási modellt vezetett be, amely 2026 januárjától lép hatályba. A reform a korábbi kétszintű rendszert egyetlen munkanélküliségi biztosítási rendszerrel váltja fel. 2025 júliusában **Belgium** elfogadta munkanélküli ellátási rendszerének átfogó reformját, amely 2026 januárjától lép hatályba. A reform a jogosultsági kritériumok módosítása nyomán két évben maximalizálja az ellátás teljes időtartamát, bizonyos kivételekkel. 2025 októberében **Litvánia** módosította a munkanélküliek társadalombiztosításáról szóló törvényét, amelynek értelmében a munkanélküli ellátás minimális összege 241,5 EUR-ról 350 EUR-ra emelkedett 2025-ben, a nyugdíjkorhatárhoz közel állók esetében az ellátás maximális időtartama négy hónappal meghosszabbodik, és összességében javul az ellátások – különösen az alacsony jövedelmű háztartások számára nyújtott ellátások – célzottsága. 2025 októberében **Svédország** jövedelemalapú munkanélküliségi biztosítási rendszert vezetett be a munkahelyváltás megkönnyítése, az adminisztráció valamennyi érintett fél tekintetében történő egyszerűsítése és a helytelen ellátáskifizetések megelőzése érdekében. 2026 januárjától **Szlovákia** a negyedik hónapban 40%-ra, az ötödik hónapban 30%-ra, a hatodik hónapban pedig 20%-ra csökkentette a munkanélküli ellátás bruttó bérpótlási arányát.

Több tagállam intézkedéseket hajtott végre a külföldi tehetségek bevonása és a szigorú munkaerőpiaci feltételek enyhítése érdekében. 2025 májusában **Görögország** az ESZA+ támogatásával elindította a HELIOS+ programot, amely olyan holisztikus megközelítés keretében támogatja a harmadik országbeli állampolgárok beilleszkedését, amely a munkaerőpiacra való belépésre, valamint az oktatáshoz és a szakképzéshez való hozzáférésükre is kiterjed.

Horvátország 2025 márciusában módosította a külföldiekről szóló törvényét, amely így liberalizálja a szakképzett munkavállalók (különösen az informatikai ágazatban dolgozók) munkaerőpiaci hozzáférését, megerősíti a munkáltatók ellenőrzését, és javítja a külföldi munkavállalók jogainak védelmét. Emellett az ország új intézkedéseket hajtott végre a horvát kivándorlók hazatérésének és visszailleszkedésének támogatására. 2025 szeptemberében **Bulgária** az ESZA+ támogatásával intézkedést hajtott végre a bolgár kivándorlók visszatérésének és munkaerőpiaci integrációjának támogatása érdekében. 2025-ben **Málta** olyan munkaerő-migrációs politikát vezetett be, amelyben a munkaerő megtartására, a munkavállalói jogokra és a munkaerő-felvételnek a munkaerőpiaci igényekkel való összehangolására helyezte a hangsúlyt. Az intézkedések közé tartoznak a munkáltatókra vonatkozó új jogosultsági kritériumok, a munkáltatók megfelelésének fokozott ellenőrzése, a magas szerződésmegszüntetési rátával rendelkező vállalatok esetében a munkaerő-felvétel korlátozása (a mikrovállalkozások kivételével), a hosszabb türelmi idő felmondás esetén, valamint egy indulás előtti integrációs tanfolyam bevezetése. A munkaerőhiány enyhítése és a magasan képzett külföldi munkavállalók bevonása érdekében **Csehország** kormányrendeletet fogadott el, amely tíz nem uniós ország állampolgárai számára díjmentes hozzáférést biztosít a munkaerőpiachoz. 2024 októberében **Németország** elfogadta a képzett indiai munkaerőre vonatkozó stratégiáját, amelynek célja szakképzett munkavállalók bevonása Indiából a munkaerő-felvétel, a vízumkiadás, a nyelvi képzések, a külföldi szakmai képesítések elismerése és az integráció keretfeltételeinek javításával.

Egyes tagállamok lépéseket tettek a szociális párbeszéd és a szociális partnerek szerepének megerősítésére is. 2025 májusában **Románia** tervezetet terjesztett elő a kollektív tárgyalások 2025 és 2028 közötti időszakban megvalósuló előmozdításáról szóló cselekvési tervre vonatkozóan, aminek eszközei a szakszervezetekben és munkáltatói szervezetekben vállalt tagság ösztönzése, a tárgyalásokon való tájékozott részvétel támogatása, valamint az ágazati és nemzeti szintű megállapodások elősegítése. A terv célja továbbá a szociális párbeszéd megerősítése, a meg nem felelés visszatartó erejű szankcionálása, valamint az intézményi kapacitás fejlesztése technikai segítségnyújtás, ellenőrzések és hatékonyabb végrehajtás révén. 2024 októberében **Magyarország** kormánya rendeletet fogadott el a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fóruma jogi keretének létrehozásáról. E fórum célja, hogy biztosítsa a minimálbér megállapításához szükséges mechanizmusok létrehozását és folyamatos működtetését. 2025 májusában **Lengyelország** módosította a munkáltatói szervezetek reprezentativitására vonatkozó szabályozást. Az új jogszabály megtiltja az e szervezetekben vállalt kettős tagságot annak érdekében, hogy pontosan meg lehessen határozni a reprezentativitásukat, és így ugyanazok az előírások legyenek alkalmazhatók rájuk, mint a szakszervezetekre.

2.4. 8. iránymutatás: A mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség előmozdítása, a társadalmi befogadás ösztönzése és a szegénység elleni küzdelem

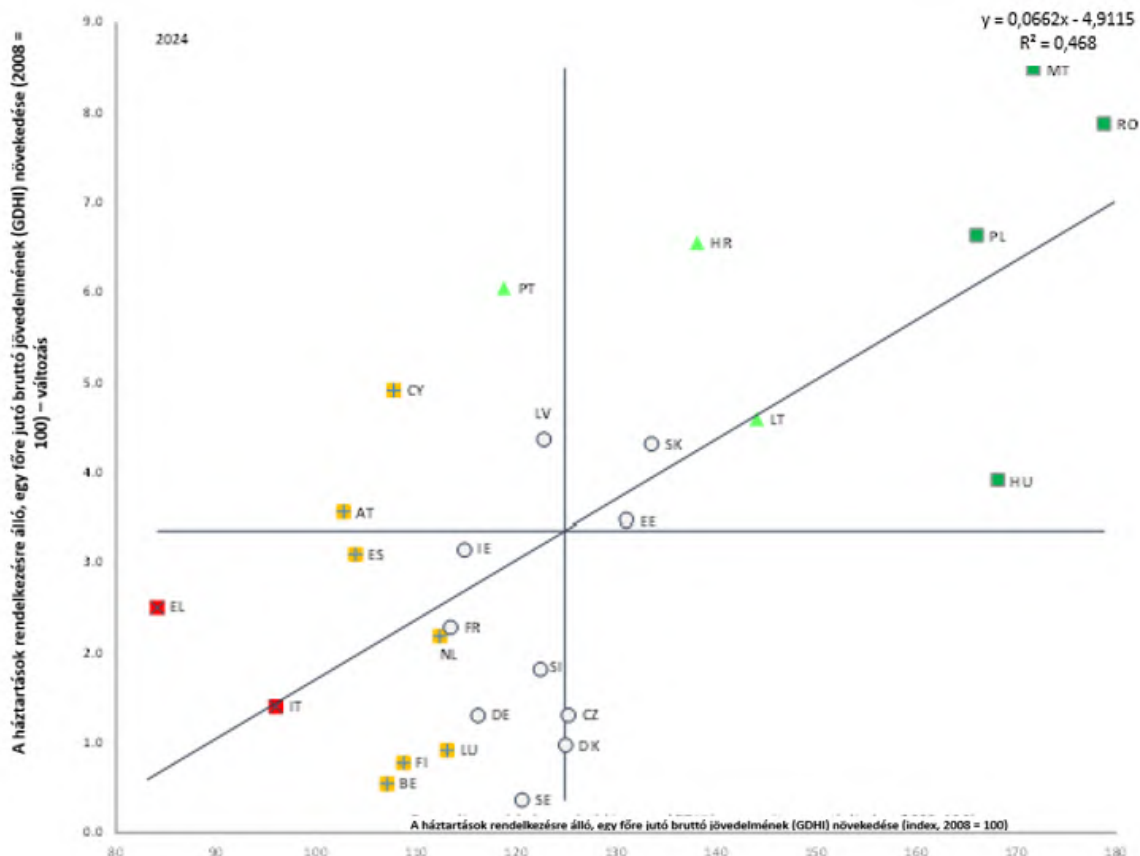
Ez a szakasz a 8. foglalkoztatási iránymutatás végrehajtását vizsgálja. Ez foglalkoztatási iránymutatás azt ajánlja a tagállamoknak, hogy mozgítsák elő a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőséget és a társadalmi befogadást, és küzdjenek a szegénység ellen, összhangban a pillér 2. alapelvével (a nemek közötti egyenlőség), 3. alapelvével (esélyegyenlőség), 11. alapelvével (a gyermekgondozás és a gyermekek támogatása), 12. alapelvével (szociális védelem), 14. alapelvével (minimumjövedelem), 15. alapelvével (az időskori jövedelem és a nyugdíjak), 16. alapelvével (egészségügyi ellátás), 17. alapelvével (a fogyatékkal élő személyek befogadása), 18. alapelvével (tartós ápolás-gondozás), 19. alapelvével (lakhatás és segítségnyújtás a hajléktalanok számára) és 20. alapelvével (az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés). A 2.4.1. szakasz a fő mutatók elemzését tartalmazza. A szakasz először a szegénység és a társadalmi kirekesztődés kockázatát, valamint a jövedelmi egyenlőtlenségeket tekinti át. Ezt követi a minimumjövedelem és általában a szociális védelmi rendszerek, valamint ezek szegénységet csökkentő hatásának elemzése. A szociális lakhatást és a megfizethető lakhatást a 8. iránymutatás is elemzi. A 2.4.2. szakasz a tagállamok által hozott szakpolitikai intézkedésekről számol be.

2.4.1. Fő mutatók

A háztartások rendelkezésre álló bruttó reáljövedelmének egy főre jutó indexe (GDHI) 2024-ben jelentősen nőtt az EU 27 tagállamában. 2024-ben 141,3 (2008-as szint = 100) volt, 2,5 százalékponttal magasabb, mint 2023-ban. A legnagyobb növekedés Máltán, Romániában és Lengyelországban volt megfigyelhető, míg kisebb, de még így is jelentős mértékű növekedést Horvátországban, Portugáliában és Cipruson rögzített a statisztika (lásd a 2.4.1. ábrát). 2024-ben Málta, Románia, Lengyelország és Magyarország számított a négy „legjobban teljesítő” tagállamnak, egyrészt az egy főre jutó reáljövedelem-index magas (2008-hoz viszonyítva több mint 160%-os) szintje, másrészt – e négy ország esetében – a jelentős növekedés miatt. Számos tagállamban alacsonyabb mértékű növekedés volt megfigyelhető; ezek közül **egyesekek** – például Svédország, Dánia, a Cseh Köztársaság és Szlovénia – az uniós átlag körüli szinteken maradtak. 2024. évi teljesítményük fényében megállapítást nyert, hogy Görögország és Olaszország a szerény javulást követően kialakult tartósan alacsony szintek miatt „kritikus helyzetben” van. 2024-ben a helyzet „figyelemmel kísérendőnek” tekinthető Belgiumban, Finnországban és Luxemburgban (ahol viszonylag csekély javulást követően a szintek megközelítették az uniós átlagot), valamint Cipruson, Ausztriában, Spanyolországban és Hollandiában (ahol a szintek annak ellenére az uniós átlag alatt maradtak, hogy átlag körüli mértékű javulás volt megfigyelhető).

2.4.1. ábra: A háztartások egy főre jutó rendelkezésre álló bruttó jövedelmének (GDHI) növekedése 2024-ben javult az EU-ban, de ez tagállamonként is nagy eltéréseket mutat

A háztartások rendelkezésre álló, egy főre jutó bruttó reáljövedelmének (GDHI) növekedési indexe, 2024. évi szint és változás az előző évhez képest (2008 = 100, a szociális eredménytábla kiemelt mutatója)

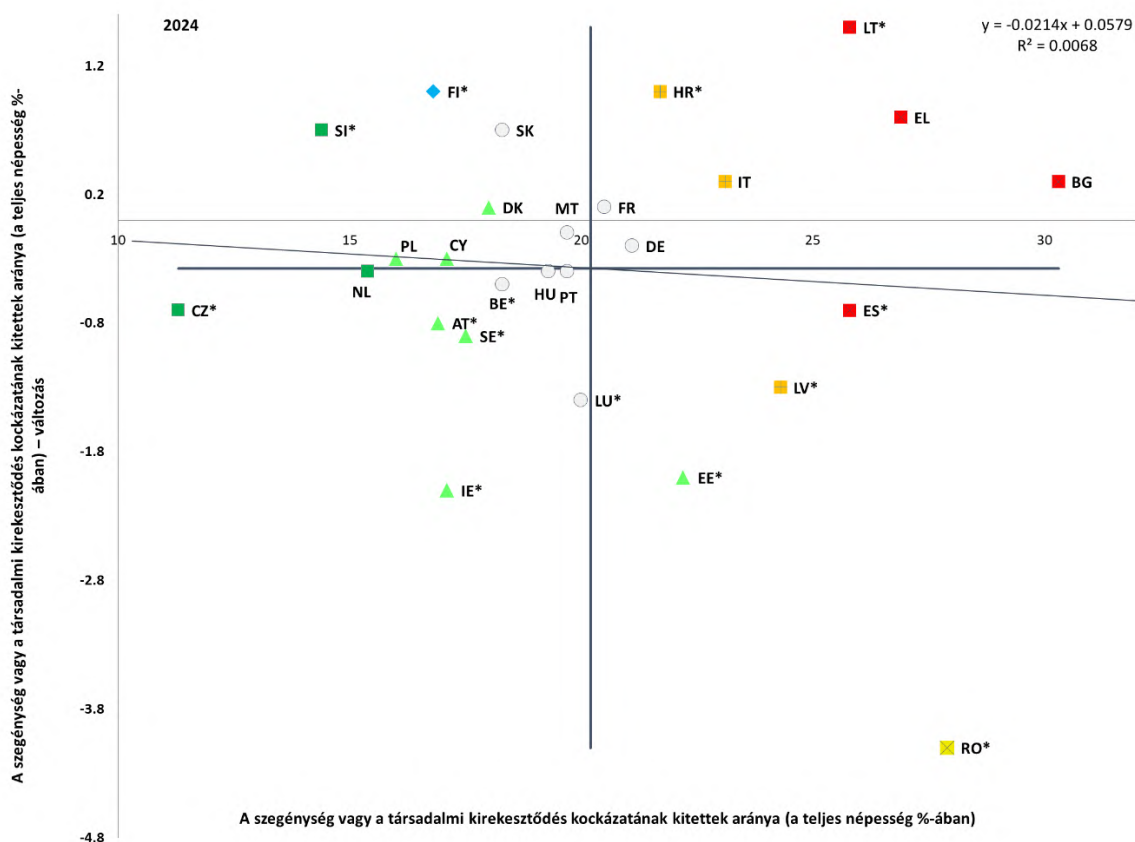
Megjegyzés: A tengelyek középpontja az EU súlyozatlan átlaga. A jelmagyarázat a mellékletben szerepel. BG esetében nem állnak rendelkezésre adatok.

Forrás: Eurostat [[tepsr_wc310](#)], Európai ágazati számlák.

2024-ben a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek arányának csökkentése terén csak nagyon kis mértékű javulás volt megfigyelhető az EU-ban, és nincs egyértelmű jele felfelé irányuló konvergenciának. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 2024-ben 21%-ra csökkent a 2023. évi 21,3%-ról, a férfiak és a nők között közel 2 százalékpontos különbséggel (sorrendben 20%, illetve 21,9%). A 2024. évi helyzet mindazonáltal „kritikus” volt Bulgáriában, Görögországban, Litvániában és Spanyolországban, ahol a viszonylag magas szint (sorrendben 30,3%, 26,9%, 25,8%, illetve 25,8%) javult, de nem érdemben (Spanyolország), kismértékben nőtt (Bulgária és Görögország) vagy jelentősen emelkedett (Litvániában 1,5 százalékponttal) – lásd a 2.4.2. ábrát. Horvátország, Olaszország és Lettország esetében a helyzet „figyelemmel kísérendő”, részben a viszonylag magas szint miatt (Lettországban 24,3%), részben pedig az emelkedés következtében (+1 százalékpont Horvátországban, illetve +0,3 százalékpont Olaszországban). Ezzel szemben Romániában a helyzet „gyenge, de javuló” volt: az EU-ban a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők aránya itt volt az egyik legmagasabb (27,9%), ugyanakkor ez az arány itt csökkent a legnagyobb mértékben (4,1 százalékponttal), ami jól tükrözi a szegénység visszaszorítására irányuló folyamatos erőfeszítéseket. Ezzel szemben Csehország, Szlovénia és Hollandia számít a „legjobban teljesítőnek” (szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya sorrendben 11,3%, 14,4%, illetve 15,4%). Írországban és Észtországban ez az arány jelentős csökkenést mutatott (sorrendben -2,1, illetve -2 százalékpont), noha ez a két ország már korábban is jó vagy átlagos szinteken áll. Összességében a tagállamok között nincs egyértelmű jele felfelé irányuló konvergenciának.

2.4.2. ábra: A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 2024-ben csak kismértékben csökkent az EU-ban

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya, 2024. évi szint és változás az előző évhez képest (%), a szociális eredménytábla kiemelt mutatója)

Megjegyzés: A tengelyek középpontja az EU súlyozatlan átlaga. A jelmagyarázat a mellékletben szerepel. HR esetében törés az idősorban, LT esetében ideiglenes adatok. A statisztikailag szignifikáns változásokat csillag (*) jelöli.

Forrás: Eurostat [[ilc_peps01n](#)], EU-SILC.

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázata tekintetében az EU-n belül jelentősek a regionális, illetve a városi/vidéki eltérések, és mindez összhangban áll azzal, amit a tagállamok közötti eltérések is mutatnak. 2024-ben nagy volt az eltérés az uniós (NUTS II) régiók között, így a tagállamokon belül is, különösen Olaszországban, Lengyelországban, Magyarországon és Szlovákiában (lásd az 5. melléklet 8. ábráját). A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 59,5%-tól (Guyane), 48,8%-tól (Calabria) és 44,5%-tól (Melilla város) egészen 8,8%-ig (Délnyugat-Csehország), 8,6%-ig (Pozsonyi körzet) és 6,6%-ig (Bolzano/Bozen autonóm megye) terjedt²⁵⁷. A legkülső régiókban a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya meghaladta az uniós átlagot, 59,5%-tól (Guyane) 22,9%-ig (Madeira). Uniós szinten a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek népesség nagyvárosokban és vidéken mért arányai kissé magasabbak voltak, mint a városokban és az elővárosokban (sorrendben 21,3%, 21,3% és 20,3%). A tagállamok között ugyanakkor jelentős eltérések mutatkoztak. A nagyvárosok tekintetében a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 27,8% volt Belgiumban és 12,2% Lengyelországban; a városokban és az elővárosokban 32% Bulgáriában és 11,7% Csehországban; míg vidéken 41,7% Romániában és 8,6% Máltán²⁵⁸. Míg az Unió nyugati részében a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek nagyvárosokban tapasztalható viszonylag magas arányához gyakran alacsonyabb vidéki arányok társulnak, addig több mediterrán és balti országban, valamint a keleti régiókban ennek ellenkezője figyelhető meg.

²⁵⁷ Eurostat [[ilc_peps11n](#)], EU-SILC.

²⁵⁸ Eurostat [[ilc_peps13n](#)], EU-SILC.

A szegénységi kockázatok több tényezőre vezethetők vissza. Gyökereik között szerepel az esélyegyenlőtlenség, amely többek között a területi és regionális különbségekkel²⁵⁹ vagy a hátrányos megkülönböztetéssel²⁶⁰ magyarázható. Szintén az okok között szerepel az aktív munkaerőpiaci intézkedések, továbbá a szociális védelemmel és a társadalmi befogadással kapcsolatos szakpolitikák eltérő hatékonysága és eredményessége. A hátrányos helyzet generációk közötti átörökítése²⁶¹ különösen a gyermekeket érinti. A szegénységi kockázatok megelőzésében és csökkentésében kulcsszerepet játszanak az aktív befogadási politikák, az adó- és szociális ellátórendszer kialakítása és hatékonysága, valamint a támogatási szolgáltatásokhoz (például az oktatáshoz, az egészségüghöz vagy a szociális és az alapvető szolgáltatásokhoz) való hozzáférés. A tagállamok e tekintetben történő támogatása érdekében az EU számos kezdeményezést fogadott el, amelyek megfelelő végrehajtás esetén hozzájárulhatnak a szegénység csökkentéséhez²⁶². Ezekre építve a szegénység elleni, kidolgozás alatt álló uniós stratégia célja, hogy segítse az embereket a szükséges alapvető védelemhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférésben, miközben kezeli a szegénység kiváltó okait. A stratégia átfogó célja, hogy 2050-re felszámolja a szegénységet az EU-ban.

²⁵⁹ Lásd: Európai Bizottság, Durán Laguna és mások, [Ninth report on economic, social and territorial cohesion](#) (Kilencedik jelentés a gazdasági, társadalmi és területi kohézióról), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024.

²⁶⁰ A 2024. évi legfrissebb adatok például azt mutatják, hogy a romák 70%-a volt kitéve a szegénység kockázatának, de 2016 és 2024 között javulás történt ezen a téren. Lásd: Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége, [Rights of Roma and Travellers in 13 European countries, 2024](#) (A romák és az utazók [traveller] jogai 13 európai országban), 2024.

²⁶¹ Lásd: UNICEF Innocenti – *Global Office of Research and Foresight* (Kutatási és Előrejelzési Nemzetközi Iroda), [Innocenti Report Card 18: Child poverty in the midst of wealth](#) (Az UNICEF Innocenti 18. éves jelentése: Gyermekszegénység a jólét közepette), UNICEF Innocenti, Firenze, 2023. december.

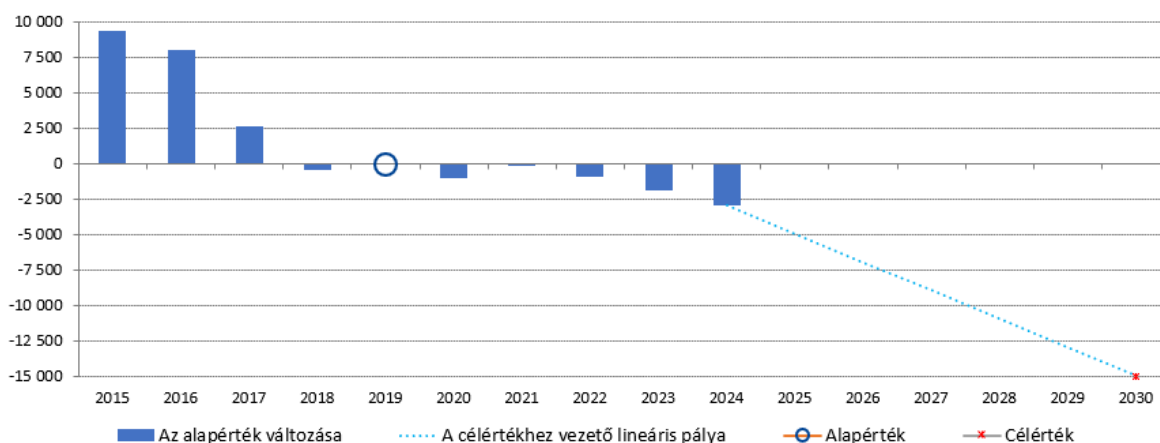
²⁶² Ezek közé tartozik az [európai gyermekgarancia](#) (a Tanács 2021. június 14-i (EU) 2021/1004 ajánlása); a [megfelelő minimálbérékről szóló irányelv](#) (az (EU) 2022/2041 irányelv); a [szociális védelemhez való hozzáférésről szóló tanácsi ajánlás](#) (a Tanács 2019. november 8-i ajánlása [2019/C 387/01]); az [aktív befogadást biztosító megfelelő minimumjövedelemről szóló tanácsi ajánlás](#) (a Tanács 2023. január 30-i (EU) 2023/C 41/01 ajánlása); a [hajléktalanság elleni küzdelem európai platformja](#), [lisszaboni nyilatkozat a hajléktalanság elleni küzdelem európai platformjáról](#) (2021. június 21.); és a [Bizottság közleménye a tagállami szakpolitikák elosztási hatásának pontosabb értékeléséről](#), COM(2022) 494.

A 3. célkitűzéshez kapcsolódó háttérmagyarázat: Előrehaladás a szegénység csökkentésére vonatkozó, 2030-ra kitűzött cél felé

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett népesség aránya 2024-ben tovább csökkent, ugyanakkor az elért előrehaladás nem elegendő a 2030-ra kitűzött kiemelt cél eléréséhez. 2024-ben a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek száma 1,1 százalékponttal, 93,3 millió főre esett vissza. A németországi és franciaországi idősortörésekhez igazítva a csökkenés a 2019-es referenciaévhez képest 2,9 millió főt tesz ki, ami azt jelenti, hogy még 12,1 millió fő hiányzik a 15 milliós cél eléréséhez. Ez azt jelenti, hogy a cél 2030-ig történő teljesítéséhez évente átlagosan több mint 2 millió fős csökkenésre lenne szükség (lásd az alábbi ábrát). A cél eléréséhez ezért az évtized hátralévő részében az erőfeszítéseknek jelentősen fel kell gyorsulniuk. A gyermekszegénység szintén csökkent az EU-ban 2024-ben: mintegy 0,4 millióval kevesebb gyermek (0–17 évesek) volt kitéve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának. Mindazonáltal a szám továbbra is 0,25 millióval meghaladja a 2019. évi alapforgatókönyvet, és 5,25 millióval a gyermekszegénység csökkentésére irányuló összesített nemzeti célokat.

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek száma az elmúlt években csökkent, ugyanakkor az elért előrehaladás továbbra sem elegendő a 2030-ra kitűzött kiemelt cél eléréséhez.

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek arányának változása az EU-27-ben a 2019-es bázisévhez képest és a kapcsolódó, 2030-ra kitűzött uniós kiemelt cél (teljes népesség, ezer fő)

Megjegyzés: Az idősorok kiigazításra kerültek az idősor-megszakítások figyelembevételével, tekintettel a Németország adataiban 2020-ban bekövetkezett, és visszamenőlegesen 2019-re kiigazított, valamint a Franciaország adataiban 2022-ben bekövetkezett jelentős törésre (a 2019. évi adatokkal való összehasonlíthatóság érdekében az uniós összesített adatok a „Franciaországra” vonatkozó adatok helyett a „kontinentális Franciaországra” vonatkozó adatokra épülnek).
Forrás: Eurostat [[ilc_pecs01](#)] és a Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatóságának (DG EMPL) számításai.

A szegénység csökkentésére irányuló nemzeti célok felé tett előrehaladás mértéke továbbra is egyenlőtlen a tagállamok között. 2024-ben mindössze 14 tagállamban csökkent a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett személyek száma, és 2019 óta csupán 16 tagállam ért el előrelépést a 2030-ra kitűzött nemzeti céljai felé (lásd az alábbi ábrát)²⁶³. E tagállamok közül hét (Románia, Cseh Köztársaság, Lettország, Hollandia, Lengyelország, Belgium és Bulgária) összességében jó úton halad, közülük Románia 2024-ben különösen jelentős (739 ezer fős) csökkenést ért el. 2024-ben Svédország és Írország lett az első két tagállam, amely elérte célértékét, miközben a legnagyobb relatív lemaradás²⁶⁴ továbbra is Luxemburgban, Szlovákiában, Szlovéniában, Dániában, Finnországban és Franciaországban figyelhető meg. A gyermekszegénység csökkentésére vonatkozó kiegészítő célokat meghatározó 21 ország²⁶⁵ közül 13 országban regisztrálták a helyzet javulását 2024-ben, 11 ország tett előrelépést 2019 óta, míg Írország, Ciprus és Svédország már elérte a kitűzött célértéket. Ezzel szemben a Cseh Köztársaság, Németország, Spanyolország, Franciaország, Luxemburg, Málta, Ausztria, Szlovénia, Szlovákia és Finnország esetében eddig nem történt érdemi előrelépés a 2019. évhez viszonyítva.

²⁶³ Az uniós és nemzeti szegénységcsökkentési célok nyomon követése, valamint az idősorok megtörésének és az adatok kapcsolódó kiigazításainak magyarázata tekintetében lásd még [a szociális védelemmel foglalkozó bizottság 2025. évi éves jelentését](#).

²⁶⁴ Az országok közötti összehasonlíthatóság tekintetében a különbségeket nem abszolút értékben, hanem a 2019 és 2030 közötti időszakra vonatkozó csökkentési célérték százalékában mérik. Például: $(10 \text{ [célérték]} - 4 \text{ [eddig elért előrehaladás]}) / 10 \text{ [célérték]} = 60\% \text{ [eltérés]}$.

²⁶⁵ Az országok, amelyek a gyermekszegénység csökkentésére vonatkozó célt határoztak meg: Belgium, Bulgária, a Cseh Köztársaság, Németország, Észtország, Írország, Görögország, Spanyolország, Franciaország, Horvátország, Ciprus, Luxemburg, Málta, Ausztria, Lengyelország, Portugália, Románia, Szlovénia, Szlovákia, Finnország és Svédország. E célértékek nyomon követéséhez lásd a [szociális védelemmel foglalkozó bizottság 2025. évi éves jelentését](#).

2019 óta csak a tagállamok mintegy fele ért el előrehaladást, és csak egyharmaduk halad jó úton vagy lépte túl célértékeit

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek arányának változásai 2019 és 2024 között, valamint a 2030-ra kitűzött nemzeti célok (teljes népesség, ezer fő)

Megjegyzés: Törés az idősorban 2020-ban FR, IE, DK és LU esetében, 2021-ben LU esetében, 2022-ben FR, FI és LU esetében, 2023-ban és 2024-ben pedig HR esetében. LT esetében ideiglenes adatok 2024-ben. Dánia és Németország a szegénység csökkentésére irányuló nemzeti céljaikat a (gyakorlatilag) aktív kereső nélküli (azaz a nagyon alacsony munkaintenzitású) háztartásokban élők számának csökkentéseként fejezték ki, ami várhatóan a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek létszámának csökkenésében nyilvánul meg az évtized során. Dánia nemzeti célkitűzését a 2020-as referenciaévhez képest fejezi ki. Franciaország a kontinentális Franciaországra való hivatkozással határozta meg nemzeti célkitűzését, és a nyomon követés e földrajzi hatályhoz igazodik. Magyarország a szegénység csökkentésére irányuló nemzeti céljaként a gyermekes családok anyagi és szociális nélkülözési arányának csökkentését nevezte meg, ami a jelenlegi körülmények fennállása esetén a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek csökkenésének felel meg. Málta a szegénység csökkentésére irányuló nemzeti célját a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek arányának 3,1 százalékpontos csökkentésében határozza meg.

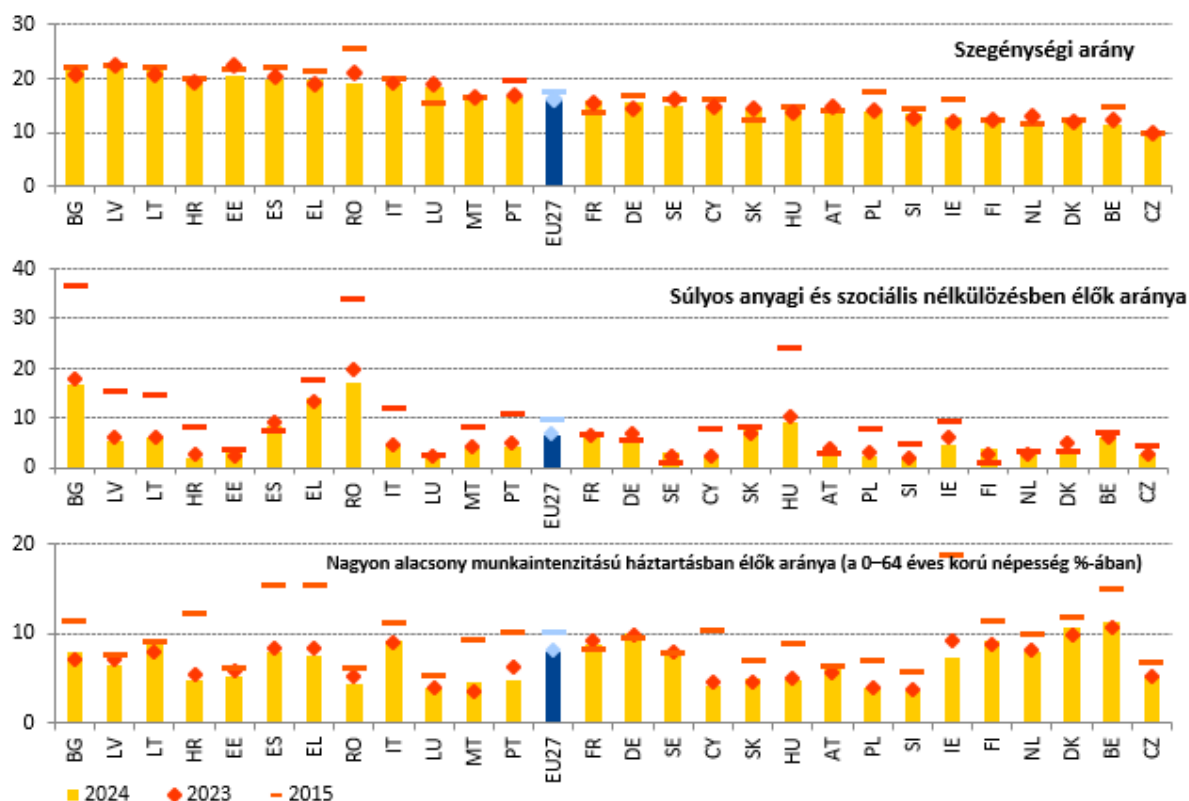
Forrás: Eurostat [[ilc_pecs01](#)] és a 2030-ra kitűzött nemzeti célértékekre vonatkozó táblázat az 1. mellékletben.

A súlyos anyagi és szociális nélkülözés kismértékben csökkent, míg a jövedelmi szegénység és a (nagyon) alacsony munkaintenzitású háztartásokban élők aránya 2024-ben változatlan maradt az EU-ban. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek arányában bekövetkezett igen szerény javulás a mutató összetevőiben is tükröződik. Csehországban és Hollandiában a szegénység kockázatának kitettek aránya egy csökkenést követően az alacsonyabbak közé tartozott (a 2023. évi jövedelmi adatok alapján sorrendben 9,5%, illetve 12,1%) – lásd a 2.4.3. ábra felső paneljét. Ezzel szemben az arány bizonyos mértékű növekedést követően Bulgáriában, Lettországon és Litvániában volt a legmagasabb (sorrendben 21,7%, 21,6%, illetve 21,5%). Romániában 2,1 százalékpontos csökkenés volt megfigyelhető, ami érdemben hozzájárult ahhoz, hogy az országban csökkent a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya. Az Eurostat 2024. évi jövedelmekre vonatkozó gyorsbecslései azt jelzik, hogy a szegénység kockázatának kitettek aránya 2024-ben uniós átlagban és a legtöbb tagállamban is változatlan maradt, miközben Finnországban, Portugáliában, Görögországban és Szlovéniában nőtt, Észtországban pedig csökkent²⁶⁶. A súlyos anyagi és szociális nélkülözésben élők aránya összességében enyhén csökkent az EU-ban – lásd a 2.4.3. ábra középső paneljét. A (nagyon) alacsony munkaintenzitású háztartásokban élők aránya 2024-ben változatlan maradt (a 2023. évi tevékenység alapján) – lásd a 2.4.3. ábra alsó paneljét.

²⁶⁶ Kizárólag a statisztikailag jelentős változások kerülnek bemutatásra. Lásd: Eurostat, [Flash estimates of income inequalities and poverty indicators for 2024 \(FE 2024\), Experimental results](#) (A jövedelmi egyenlőtlenségekre és a szegénységi mutatókra vonatkozó gyorsbecslések 2024-re (FE 2024 – Kísérleti eredmények). 1. változat, 2025. június.

2.4.3. ábra: A súlyos anyagi és szociális nélkülözés kismértékben csökkent, míg a szegénységi arány és a (nagyon) alacsony munkaintenzitású háztartásokban élők aránya nem változott

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya kiemelt mutatójának komponensei (% , 2015, 2023, 2024)

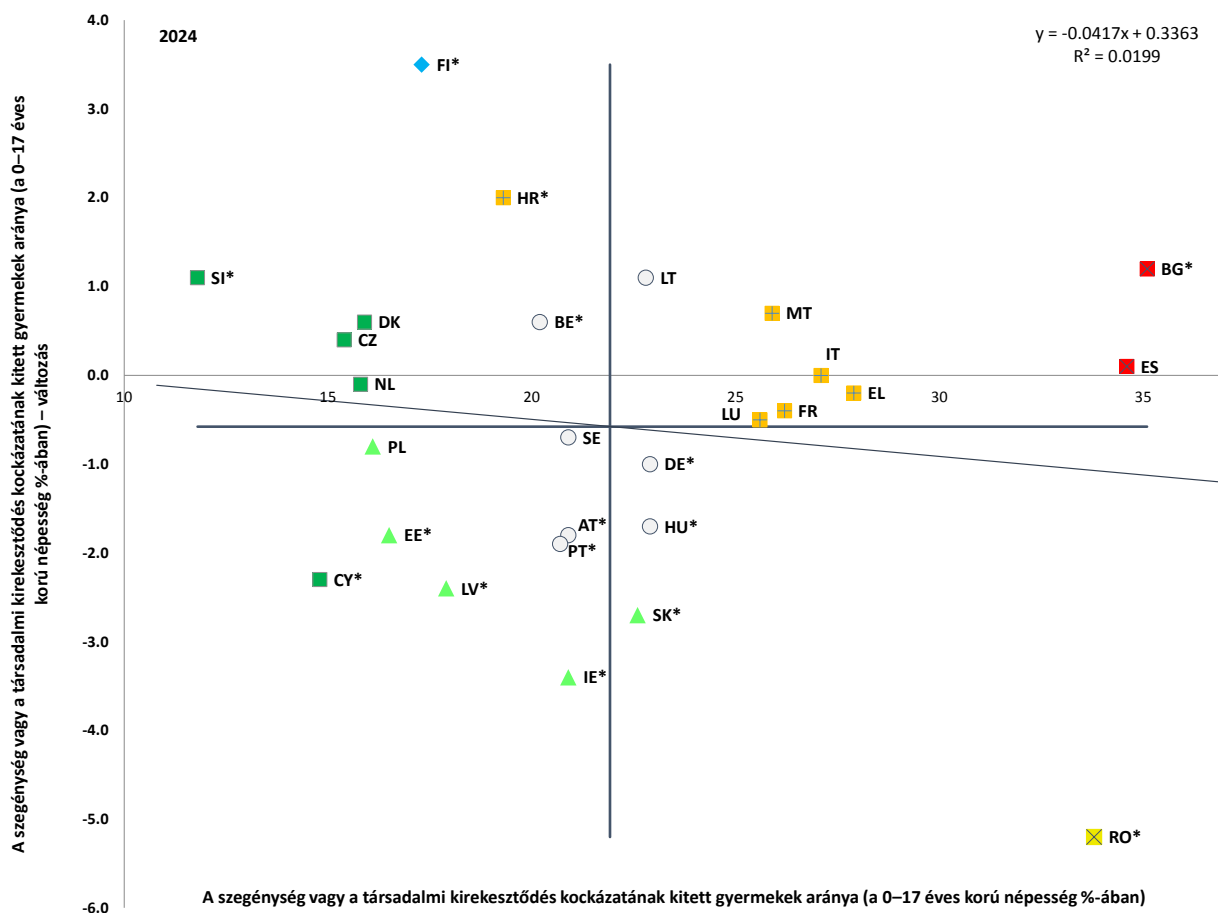
Megjegyzés: A mutatók közötti sorrend meghatározása a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek 2024. évi aránya alapján történt. Törés az idősorban HR esetében a szegénységi arány tekintetében 2024-ben. LT esetében ideiglenes adatok.

Forrás: Eurostat [[tessi010](#)], [[tepsr_lm420](#)], [[tepsr_lm430](#)], EU-SILC.

A gyermekszegénység enyhén csökkent, de továbbra is magasabb szintű, mint a teljes népességre vonatkoztatott szegénység, és nincs egyértelmű jele felfelé irányuló konvergenciának. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek száma a 2023. évi 19,96 milliőról 2024-ben 19,52 millióra, az uniós átlag tekintetében pedig 24,9%-ról 24,2%-ra csökkent. Noha 2024 a második olyan egymást követő év volt, amelynek során az abszolút szám terén csökkenést regisztráltak, a gyermekszegénység előfordulása továbbra is 3,2 százalékponttal magasabb, mint a teljes népesség körében. Szlovénia, Ciprus, a Cseh Köztársaság és Hollandia a „legjobban teljesítők” közé tartozik, ahol a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya 16% alatt maradt, és 2023-hoz képest csak viszonylag kismértékű változások voltak megfigyelhetőek, Ciprus (–2,3 százalékpont) és Szlovénia (+1,1 százalékpont) kivételével. Ezzel szemben Bulgáriában és Spanyolországban, ahol az arány sorrendben 35,1%, illetve 34,6%-ot ért el, „kritikus a helyzet”. Míg Spanyolországban az arány lényegében változatlan maradt, Bulgáriában is 1,2 százalékpontos növekedés következett be. Uniós szinten a legnagyobb növekedést Horvátországban (+2 százalékpont) és Finnországban (+3,5 százalékpont) regisztrálták, míg a legnagyobb csökkenés Írországban (–3,4 százalékpont), Romániában (–5,2 százalékpont) és Szlovákiában (–2,7 százalékpont) volt megfigyelhető. Összességében nincsenek látható jelek a felfelé irányuló konvergenciára a tagállamok között. A gyermekek szegénységből és társadalmi kirekesztődésből való kiemelése elengedhetetlen ahhoz, hogy teljes mértékben kibontakoztathassák lehetőségeiket, és meg tudják törni a generációk közötti szegénység ciklusát. Az európai gyermekgarancia valamennyi tagállamban történő végrehajtása kulcsfontosságú e tekintetben.

2.4.4. ábra: A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya kismértékben csökkent az EU-ban

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya, 2024. évi szint és változás az előző évhez képest (%), a szociális eredménytábla kiemelt mutatója)

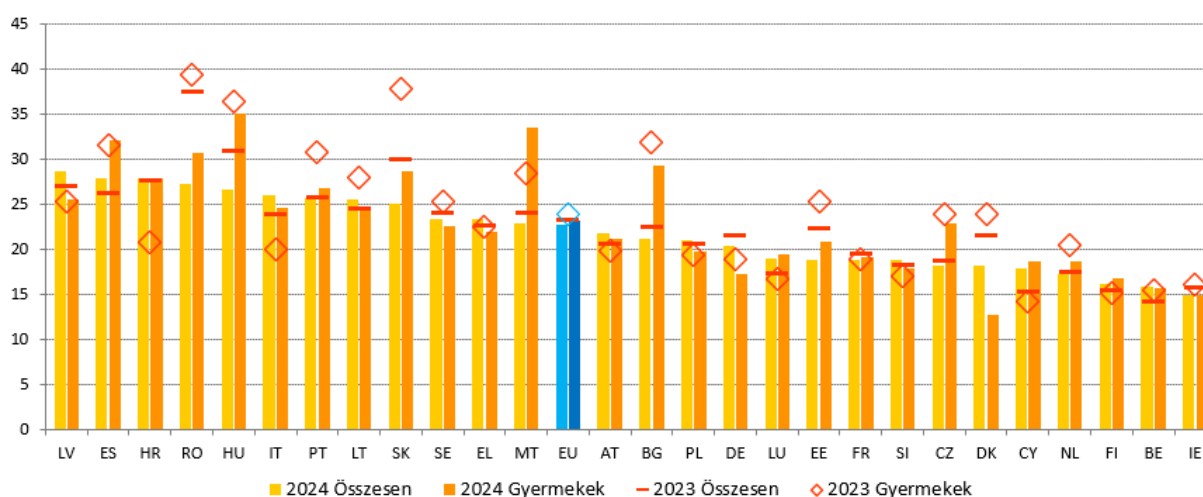
Megjegyzések: A tengelyek középpontja az EU súlyozatlan átlaga. A jelmagyarázat a mellékletben szerepel. HR esetében törés az idősorban, LT esetében ideiglenes adatok. A statisztikailag szignifikáns változásokat csillag (*) jelöli.

Forrás: Eurostat [[ilc_peps01n](#)], EU-SILC.

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek arányának összetevői nagyrészt nem változtak az EU-ban, egyedüli kivétalként a súlyos anyagi és szociális nélkülözés csökkent. A szegénységi arány uniós átlagban enyhén csökkent, 2023-ban 19,5%-ról 2024-ben 19,3%-ra. A legnagyobb, 2 százalékpontos növekedéseket Horvátországban, Litvániában, Máltán és Finnországban, míg a legnagyobb, 3 százalékpontos csökkenéseket Portugáliában, Romániában és Szlovákiában regisztrálták. 2023-hoz hasonlóan a szegénység kockázatának kitettek aránya Spanyolországban (29,2%), Bulgáriában (28,2%) és Romániában (26,2%) volt a legmagasabb, míg a legalacsonyabb értékeket Dániában (10,1%), Szlovéniában (10,7%) és Finnországban (11,6%) mérték. Az Eurostat 2024. évi jövedelmekre vonatkozó gyorsbecslései szerint 2024-ben az EU-ban átlagosan 0,4 százalékpontos csökkenés várható a gyermekek körében mért jövedelmi szegénység előfordulásában. A súlyos anyagi és szociális nélkülözésben élő gyermekek tekintetében az uniós arány 2024-ben kismértékben csökkent, 8,4%-ról (2023) 7,9%-ra (2024). Tagállami szinten az arány 1,2%-tól (Horvátország) 21,2%-ig (Románia) terjedt. Hollandiában és Finnországban 2 százalékpontos növekedés, míg Németországban, Görögországban, Lettországon, Litvániában és Magyarországon 2 százalékpontos csökkenés volt megfigyelhető. Végül, a (nagyon) alacsony munkaintenzitású háztartásokban élő gyermekek aránya 2024-ben nem változott, maradt 7,4%-on az EU-ban és a legtöbb tagállamban (szemben a 2023. évi 7,5%-kal), kivéve Bulgáriát (+2,1 százalékpont), Finnországot (+2,3 százalékpont) és Portugáliát (–2,6 százalékpont).

2.4.5. ábra: A szegénység mélysége kismértékben csökkent az EU-ban, de a gyermekek esetében gyakran nagyobb volt, mint a teljes népesség körében

A relatív szegénységi rés a teljes népesség és a gyermekek (0–17) arányában (%)

Megjegyzés: HR esetében törés az idősorban, LT esetében 2024-ben ideiglenes adatok.

Forrás: Eurostat [[jlc_li11](#)], EU-SILC.

A szegénység mélysége kismértékben csökkent az EU teljes népessége körében, de továbbra is magasabb a (nagyon) alacsony munkaintenzitású háztartásokban élők és a gyermekek esetében²⁶⁷. A teljes népesség körében a szegénység mélysége 0,4 százalékponttal mérséklődött, és 2024-ben (a 2023. évi jövedelmekre vonatkoztatva) 22,7%-ot tett ki, az előző évhez képest – lásd a 2.4.5. ábrát. A szegénység mélysége Lettorszáiban, Spanyolországban és Horvátországban volt a legnagyobb, a sorrendben 1,8 százalékpontos, 1,7 százalékpontos, illetve 0,2 százalékpontos növekedést követően. A legnagyobb növekedés Cipruson (+2,7 százalékpont), valamint Lettorszáiban és Luxemburgban (+1,8 százalékpont mindkét országban) volt megfigyelhetők. Uniós szinten a 18–64 éves, (nagyon) alacsony munkaintenzitású háztartásokban élők körében mért szegénységi mélység jelentősen magasabb volt, mint a teljes népesség körében, és 2024-ben elérte a 35,5%-ot²⁶⁸. A gyermekek esetében a szegénység mélysége 2024-ben 23,2%-ra csökkent, ami 0,6 százalékponttal alacsonyabb a 2023. évinél, ugyanakkor továbbra is magasabb, mint a teljes népességre vonatkozó érték. A legnagyobb (5 százalékpont feletti) növekedést Olaszországban, Máltán, valamint Horvátországban (idősorbeli törést követően) regisztrálták, míg a legnagyobb (9 százalékpont feletti) csökkenés Dániában és Szlovákiában következett be.

A fogyatékossgal élő személyek továbbra is jobban ki vannak téve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának, mint a lakosság többi része. 2024-ben a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett, fogyatékossgal élők aránya 28,7% volt az EU-ban (miután három évig nem változott), ami 10,8 százalékponttal magasabb, mint a népesség többi része esetében. A súlyos fogyatékossgal élő személyek esetében az arány még ennél is magasabb, 36,2%, és emelkedő tendenciát mutat. A fogyatékossgal élő és a nem fogyatékossgal élő személyek közötti különbség öt országban meghaladta a 20 százalékpontot 2024-ben²⁶⁹. A munkaképes korú, fogyatékossgal élő személyek esetében a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázata lényegesen magasabb (34,5%), mint más korosztályokban, és a nők is nagyobb kockázatnak vannak kitéve, mint a férfiak (sorrendben 29,4%, illetve 27,8%). A befogadó oktatáshoz, képzéshez és foglalkoztatáshoz való hozzáférés támogatása, valamint a személyi segítségnyújtás és támogatási szolgáltatások biztosítása kulcsfontosságú a fogyatékossgal élő személyek esetében a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának csökkentése tekintetében.

²⁶⁷ Ez a relatív medián szegénységi részként is ismert mutató a szegénységi küszöb alatt élő személyek rendelkezésre álló medián ekvivalens jövedelme és a szegénységi küszöb közötti különbözetként számítható ki, és a szegénységi küszöb százalékában lehet megadni. Ez a küszöbérték az adott országban élő összes ember rendelkezésre álló nemzeti medián ekvivalens jövedelme 60%-ának felel meg (nem az Unió egészére vonatkozik).

²⁶⁸ Eurostat [[ilc_li12](#)]. A (nagyon) alacsony munkaintenzitású háztartásokban élők szegénységi arányát lásd a 2.4.11. ábrán.

²⁶⁹ Kiemelkedően nagy különbségek voltak megfigyelhetők Litvániában, Horvátországban, Lettorszáiban, Észtországban és Magyarországon, amelyek mind magas arányokat mutattak, akárcsak Bulgária és Románia.

A további kismértékű csökkenés ellenére az EU-n kívül születettek körében a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázata továbbra is jóval magasabb, mint az EU-ban születettek esetében. Az EU-n kívül születettek körében szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya minden tagállamban meghaladta a belföldi születésűek körében jellemző arányt, uniós átlagban pedig több mint kétszerese volt annak (38,2% szemben 18%-kal). A legnagyobb különbségek Romániában, Ausztriában, Spanyolországban, Belgiumban és Svédországban voltak megfigyelhetők (mindegyikben 23 százalékpont felett)²⁷⁰. E különbségek nagyrészt e csoport hátrányos foglalkoztatási helyzetét tükrözik (lásd a pillérhez kapcsolódó 5. háttérmagyarázatot a 2.2.1. szakaszban).

A romák jelentős része továbbra is nagyobb mértékben vannak kitéve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának az EU-ban. A legfrissebb felmérési adatok szerint 2024-ben a felmérésben részt vevő országokban átlagosan a romák 70%-a volt kitéve a szegénység kockázatának²⁷¹, és 2016 és 2024 között sikerült javulást regisztrálni ezen a téren. Átlagosan a (18 év alatti) roma gyermekek 77%-a élt a szegénység kockázatának kitett háztartásban. Emellett a romák nagyobb arányban (37%) szembesültek súlyos anyagi nélkülözéssel, mint az általános népesség, különösen a fiatalabb és az idősebb kohorszok tekintetében. A romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó, 2020–2030-as időszakra szóló uniós stratégiai keretrendszer felszólítja a tagállamokat, hogy legalább felére csökkentsék a romák és az általános népesség – többek között a gyermekek – közötti szegénységi rést, és biztosítsák, hogy 2030-ra a romák többsége kitorjjon a szegénységből²⁷². A romák egyenlőségéről, társadalmi befogadásáról és részvételéről szóló tanácsi ajánlással a tagállamok kötelezettséget vállaltak arra, hogy küzdenek a romák rendkívül magas szegénységi aránya, valamint anyagi és szociális nélkülözése ellen²⁷³. A megújított nemzeti romastratégiai keretek értékelése szorgalmazza, hogy a tagállamok foglalkozzanak a feltárt, fejlesztésre szoruló területekkel, valamint újítsák meg és módosítsák, így többek között tegyék ambiciózusabbá kereteiket²⁷⁴. A romák megfelelő és deszegregált lakhatáshoz való egyenlő hozzáféréseinek biztosításáról, valamint a szegregált települések kezeléséről szóló tanácsi következtetések²⁷⁵ felkéri a tagállamokat, hogy azonosítsák és használják fel az e célra rendelkezésre álló valamennyi forrást.

²⁷⁰ Az Eurostat [[ilc_peps06n](#)] mutatója, amely összehasonlítja a nem uniós országokban születetteket és az adatközlő országban születetteket; 18 éves vagy annál idősebb személyek. Románia esetében az adatok megbízhatóságra alacsony.

²⁷¹ Lásd: Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége, [Rights of Roma and Travellers in 13 European countries, 2024](#) (A romák és az utazók [*traveller*] jogai 13 európai országban), 2024. A megfelelő mutató értéke 2016-ban, valamint 2021/2019-ben egyaránt 80% volt, eltérő országösszetétel mellett – lásd a kapcsolódó jelentés 30. oldalán található 4. ábrát. A 2024. évi felmérésben részt vevő országok a következők voltak: BG, CZ, EL, ES, FR, HU, IE, IT, PT és RO.

²⁷² Lásd: [A romák egyenlőségének, befogadásának és részvételének előmozdítását célzó új uniós stratégiai keret \(teljes csomag\)](#).

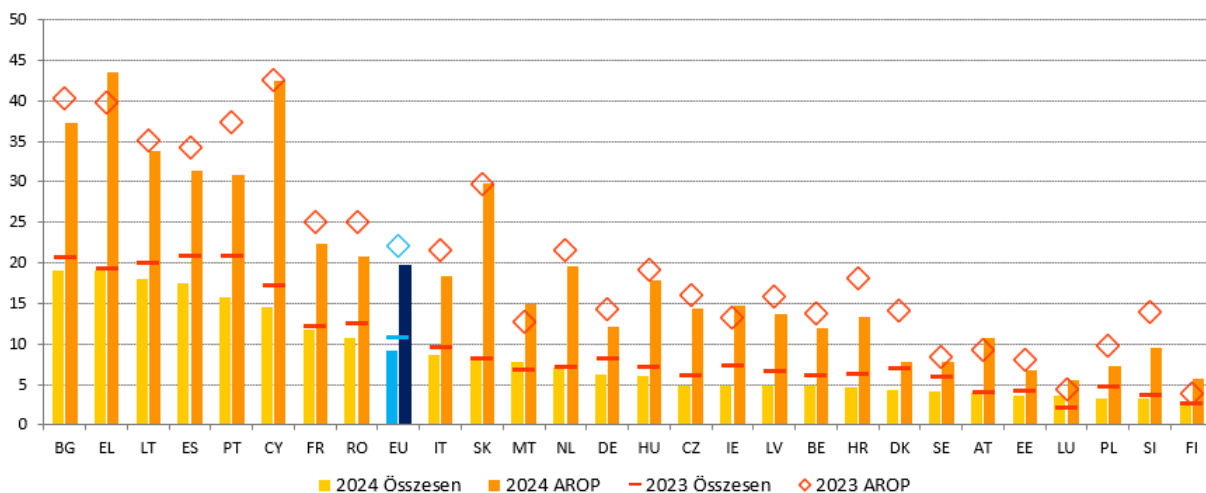
²⁷³ Lásd: [HL C 93., 2021.3.19., 1. o.](#)

²⁷⁴ Az értékelést lásd: [COM\(2023\) 7 final](#) a [teljes csomagban](#).

²⁷⁵ [A Tanács következtetései a romák megfelelő és deszegregált lakhatáshoz való egyenlő hozzáféréseinek biztosítását, valamint a szegregált telepek problémájának kezelését célzó intézkedésekről.](#)

2.4.6. ábra: Azok aránya, akik nem képesek megfelelően melegen tartani otthonukat, 2024-ben csökkent az EU-ban az előző évhez képest, azonban tagállamonként jelentősen eltérő mértékben

Azon személyek aránya, akik nem képesek megfelelően melegen tartani otthonukat, a teljes és a szegénység kockázatának kitett népesség körében, 2023 és 2024 (%)

Megjegyzések: LT esetében ideiglenes adatok 2024-ben, és törés az idősorban 2023-ban.

Forrás: Eurostat [[ilc_mdes01](#)], EU-SILC.

Az energiaszegénység egyik fő mutatója – azaz azok aránya, akik nem képesek megfelelően melegen tartani otthonukat – 2024-ben az EU-ban először csökkent 2021 óta, ugyanakkor továbbra is lényegesen magasabb a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek körében. Azon személyek aránya, akik nem képesek megfelelően melegen tartani otthonukat, a 2023. évi 10,6%-ról 2024-ben 9,2%-ra csökkent az Unióban. A 2024. évi csökkenés két egymást követő növekedési év után az első visszaesés. Ez a tendencia a földgáz és a villamos energia kiskereskedelmi árainak csökkenését, valamint az uniós tagállamokban bevezetett energiahatékonysági intézkedések és egyéb kísérő intézkedések kombinációját tükrözi. Ugyanakkor a 2024. évi szint továbbra is jelentősen meghaladja a 2021. évi 6,9%-os értéket. Emellett az idősebbek, az egyedülálló szülők és a nők fokozottan ki vannak téve az energiaszegénységnek. A tagállamok közötti eltérések 2024-ben némileg mérséklődtek, de továbbra is jelentősek: 2,7% (Finnország) és 19,0% (Bulgária) közötti tartományban változtak. Az itt vizsgált energiaszegénységi mutató 2024-ben a legtöbb tagállamban csökkent, a legnagyobb mértékben Portugáliában (–5,1 százalékpont), Spanyolországban (–3,3 százalékpont), valamint Dániában és Cipruson (–2,5 százalékpont). Ezzel szemben kisebb növekedés volt megfigyelhető Luxemburgban (+1,5 százalékpont), Máltán (+1,0 százalékpont), Szlovákiában (+0,2 százalékpont), valamint Ausztriában és Finnországban (+0,1 százalékpont), míg Hollandiában a helyzet változatlan maradt. A szegénység kockázatának kitett személyek körében az energiaszegénység jóval magasabb: átlagosan 19,7% nem tudta megfelelően melegen tartani otthonát az EU-ban, szemben a lakosság többi részének 7,1%-ával. A szegénység kockázatának kitett népesség körében az energiaszegénység Görögországban volt a legmagasabb (43,6%), míg Luxemburgban a legalacsonyabb (5,5%). Egy másik energiaszegénységi mutatót, a közüzemi számlák tekintetében felhalmozott tartozást vizsgálva az adatok azt mutatják, hogy a tartozások szintje 2022 óta nem változott²⁷⁶. Végül, a globális hőmérséklet-emelkedéssel párhuzamosan egyre több ember küzd Európában azzal, hogy otthonát megfelelően hűvösen tartsa. 2023-ban az uniós háztartásokban élők 26%-a számolt be arról, hogy nem tudta otthonát komfortosan lehűteni a nyári időszakban. Ez az arány a legalacsonyabb jövedelmű csoportban megközelíti a 35%-ot, és az előzetes eredmények arra utalnak, hogy akik télen energiaszegénységgel küzdenek, nagy valószínűséggel nyáron is nehézségekkel szembesülnek²⁷⁷.

²⁷⁶ Az Eurostat [\[ilc_mdcs07\]](#) mutatója, EU-SILC.

²⁷⁷ A JRC hamarosan megjelenő, Koukoulíkis, G. és mások, *Addressing Residential Cooling Demand and Summer Energy Poverty in the EU - Towards a Cooler Future* (A lakossági hűtés iránti kereslet és a nyári energiaszegénység kezelése az EU-ban – Úton egy hűvösebb jövő felé) című jelentése alapján, az Európai Unió Kiadótárosa, Luxembourg, JRC143288. Az EU-ban jellemző nyári energiaszegénység mérésére szolgáló mutató az EU-SILC felmérés 2023-ban gyűjtött *ad hoc* moduljából származik. Ebben a HL C 070 kóddal ellátott mutató azt méri, hogy „a háztartás a nem megfelelő hűtési rendszerek vagy a rossz hőszigetelés miatt nem tudja megfelelően hűteni a lakást nyáron”.

A közlekedési szegénység tagállamonként jelentősen eltér. A közlekedési szegénység három dimenziója a megfizethetőség, az akadálymentesség és a rendelkezésre állás²⁷⁸, valamint a közlekedés megfelelőségének átfogó dimenziója. A magánközlekedés megfizethetősége – amelyet azoknak a személyeknek az arányával mérnek, akik nem képesek személygépkocsit fenntartani – nem változott az EU-ban, 2023-ban és 2024-ben egyaránt 5,6% volt, miután 2015 és 2021 között folyamatosan csökkent 7,9%-ról 5,7%-ra²⁷⁹. A mutató jelentős eltéréseket mutat a tagállamok között: Máltán 1,8%, míg Romániában 15,6% volt. A tömegközlekedés rendelkezésre állása továbbra is kihívást jelent, különösen a vidéki térségekben. Mindezek alapján az EU-ban továbbra is a személygépkocsi a személyszállítás fő módja, 2023-ban az utaskilométerek 83,1%-át tette ki.²⁸⁰

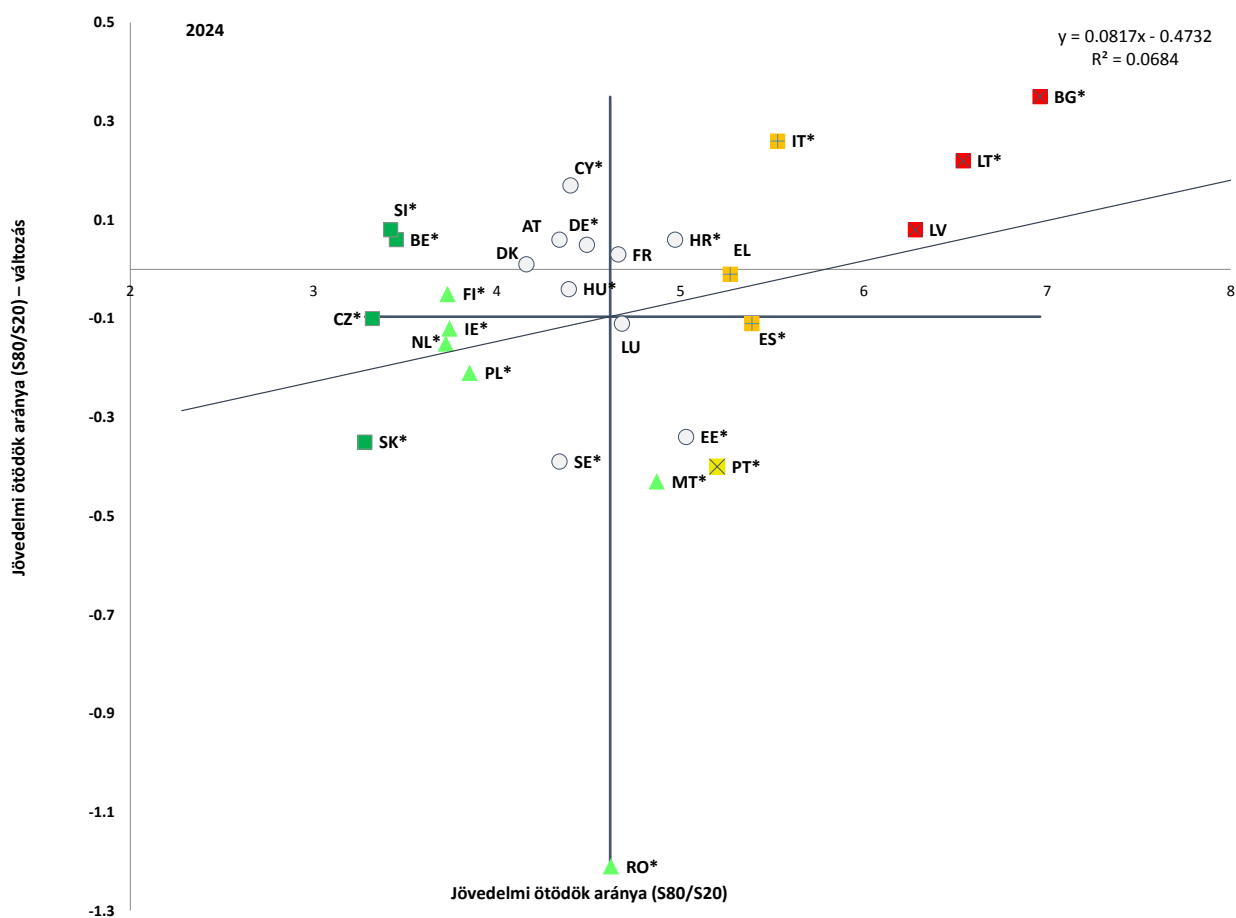
²⁷⁸ A közlekedési szegénységet a Szociális Klímaalapról szóló rendelet úgy határozza meg, mint: az az állapot, amikor a személyek és a háztartások nem képesek vagy nehezen tudják fedezni a magán- vagy a tömegközlekedés költségeiket, vagy nem, illetve csak korlátozottan férnek hozzá az alapvető társadalmi-gazdasági szolgáltatások és tevékenységek igénybevételéhez, illetve végzéséhez szükséges közlekedéshez, figyelembe véve a nemzeti és a térségi kontextust is – lásd [a Szociális Klímaalap létrehozásáról szóló, 2023. május 10-i \(EU\) 2023/955 európai parlamenti és tanácsi rendeletet](#). E többdimenziós jelleg, valamint a korlátozottan rendelkezésre álló adatok miatt nem állapítható meg egységes tendencia az összes dimenzióra vonatkozóan, ezért jelenleg is folyamatban van uniós szintű mutatók kidolgozása mindhárom dimenzióra. Lásd: [Transport poverty: definitions, indicators, determinants, and mitigation strategies - Final Report](#) (Közlekedési szegénység: meghatározások, mutatók, meghatározó tényezők és mérséklési stratégiák – zárójelentés). [Európai Bizottság, 2024. november.](#)

²⁷⁹ Az Eurostat [\[ilc_mddu05\]](#) mutatója. Ez az egyetlen közlekedési szegénységi mutató, amely uniós szinten évente frissül.

²⁸⁰ Lásd az Eurostat [\[tran_hv_psmo\]](#) mutatóját.

2.4.7. ábra: A jövedelmi egyenlőtlenség átlaga 2024-ben kismértékben tovább csökkent az EU-ban, de a tagállamok között továbbra is jelentős különbségek figyelhetők meg

Jövedelmi ötödök aránya (S80/S20), 2024. évi szintek és változások az előző évhez képest (a szociális eredménytábla kiemelt mutatója)

Megjegyzés: A tengelyek középpontja az EU súlyozatlan átlaga. A jelmagyarázat a mellékletben szerepel. HR esetében törés az idősorban, LT esetében ideiglenes adatok. A statisztikailag szignifikáns változásokat csillag (*) jelöli.

Forrás: Eurostat [[tessi180](#)], EU-SILC.

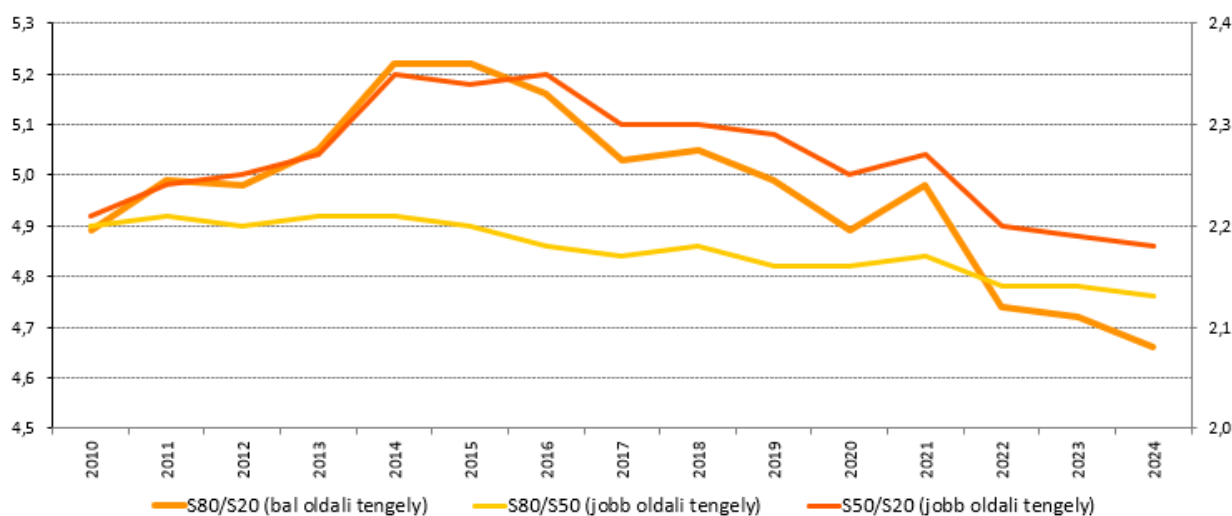
A jövedelmi egyenlőtlenség 2024-ben uniós szinten kismértékben ugyan, de tovább mérséklődött, ugyanakkor az egyenlőtlenség magas szintjével jellemezhető országok miatt a tagállamok között jelentős különbségek figyelhetők meg. A jövedelmi ötödök arányával (S80/S20) mért jövedelmi egyenlőtlenség kismértékben, a 2023. évi 4,72-ről 2024-ben 4,66-ra csökkent az EU-ban (a 2022. évi, illetve a 2023. évi jövedelmekhez viszonyítva). Mindazonáltal a tagállamok közötti eltérések továbbra is jelentősek. A „kritikus helyzeteket” Bulgáriában, Litvániában és Lettországból rögzítette a statisztika, ahol a jövedelmi egyenlőtlenség szintje a legmagasabbak közé tartozott az Unióban, amely 2024-ben tovább emelkedett – lásd a 2.4.7. ábrát. Három olyan ország, ahol a jövedelmi egyenlőtlenség szintje viszonylag magas – Olaszországban növekedés, míg Görögországban és Spanyolországban csökkenés volt megfigyelhető –, a „figyelemmel kísérendő” kategóriába került. A jövedelmi egyenlőtlenség csökkenése messze Romániában volt a legnagyobb mértékű (–1,2 pont), aminek eredményeként az ország szintje összhangba került az uniós átlaggal. A 2024-ben a „legjobban teljesítő” tagállamok Belgium, Szlovénia, Csehország és Szlovákia voltak. Az EU-ban összességében eltérő tendenciák figyelhetők meg. Egyrészt egyes tagállamokban, ahol az egyenlőtlenség szintje magas volt, további romlás következett be. Másrészt néhány, alacsony szintű egyenlőtlenséget mutató tagállamban további csökkenés volt tapasztalható. Ez jól mutatja a tagállamok közötti eltéréseket. A jövedelmi egyenlőtlenségek az EU régiói között is nagy fokú heterogenitást mutatnak. Ezek az adott országon belül is viszonylag markánsak – többek között Olaszországban, Romániában, Magyarországon és Belgiumban (lásd az 5. melléklet 4. ábráját). Az Eurostat gyorsbecslései szerint a jövedelmi egyenlőtlenségek a 2024-es jövedelmi év tekintetében várhatóan minden tagállamban változatlan tendenciát mutatnak²⁸¹.

²⁸¹ Lásd: Eurostat, [Flash estimates of income inequalities and poverty indicators for 2024 \(FE 2024\)](#), [Experimental results](#) (A jövedelmi egyenlőtlenségekre és a szegénységi mutatókra vonatkozó gyorsbecslések 2024-re [FE 2024 – Kísérleti eredmények]). 1. változat, 2025. június.

Hosszabb távú kitekintésben a jövedelmi egyenlőtlenség az elmúlt tíz évben időszakos ingadozások mellett ugyan, de csökkent. A 2010-es években az EU-ban a jövedelmi ötödök arányával (S80/S20) mért jövedelmi egyenlőtlenség a kettős recesszió során meredeken nőtt, majd visszaesett a gazdasági és pénzügyi válság előtt ismert szintekre, a legutóbbi években pedig tovább csökkent – lásd a 2.4.8. ábrát. 2024-ben a jövedelmi egyenlőtlenség a jövedelemeloszlás alsó hányadában (az S50/S20 aránnyal mérve) nagyjából visszaállt a pénzügyi válság előtti szintre, míg kissé alacsonyabb volt, mint a jövedelemeloszlás felső sávjában mért korábbi szinteken (az S80/S50 mutató alapján). Ez rávilágít az EU-ban az elmúlt években alkalmazott gyors és hatékony szakpolitikai válaszok hatására, különösen akkor, ha a Covid19-világjárványt és a 2020 és 2023 közötti időszak megélhetési költségeinek emelkedését követő általános stabilitást összevetjük a 2010-es évek elején tapasztalt meredek emelkedéssel. A reformok és beruházások elosztási hatásainak vizsgálata²⁸² továbbra is különösen fontos a jövedelmi egyenlőtlenségre gyakorolt hatásuk figyelembevétele és a szakpolitika megtervezésének ezzel összhangban történő előzetes megalapozása szempontjából.

2.4.8. ábra: A jövedelmi egyenlőtlenségek az EU-ban az elmúlt tizenöt évben ingadoztak, de 2015 után a legtöbb tagállamban csökkentek

Az S80/S20, az S80/S50 és az S50/S20 jövedelmi ötödök arányai (2010–2024, 2009 és 2023 közötti jövedelmi évek)

Megjegyzés: A jövedelmi ötödök S80/S20 arányára vonatkozó becslült adatok a 2014 és 2018 közötti időszakban.
 Forrás: Eurostat [[tessi180](#)], [[ilc_di11d](#)], [[ilc_di11e](#)], EU-SILC.

²⁸² Lásd: a Bizottság [közleménye a tagállami szakpolitikák elosztási hatásának pontosabb értékeléséről](#), COM(2022) 494 final.

A szociális védelmi ellátásokra fordított kiadások 2024-ben minden tagállamban reálértéken növekedtek, ugyanakkor az országok és az ellátási ágak közötti eltérések továbbra is jelentősek. A GDP-hez viszonyított arány az EU-ban a 2023. évi 26,7%-ról 2024-ben 27,3%-ra emelkedett. Ez az érték azonban továbbra is jóval elmarad a Covid19-válság idején elért mintegy 30%-os csúcstól²⁸³. A tagállamok között az elmúlt évtizedben megfigyelt konvergencia némileg lassult, mivel szinte valamennyi tagállamban csak mérsékelt növekedés következett be a GDP-hez viszonyított arányban²⁸⁴. Ennek eredményeként a tagállamok közötti eltérés továbbra is jelentős maradt: hat országban az arány meghaladta a 28%-ot, míg további hatban 18% alatt maradt²⁸⁵. Uniós szinten a szociális védelmi ellátásokra fordított kiadások 2024-ben névértéken 6,9%-kal, reálértéken pedig 3,8%-kal növekedtek, ami a 2020-as év kivételével – amikor a Covid19-válság miatt rendkívüli támogatásokra volt szükség – a legerőteljesebb növekedés az elmúlt évtizedben. A reálértéken számított változások minden tagállamban pozitívak voltak, a növekedés négy tagállamban meghaladta a 10%-ot, míg háromban megközelítette az 1%-ot²⁸⁶. Uniós szinten 2024-ben reálértéken számítva szinte valamennyi ellátási funkció területén növekedés következett be, amely a legmarkánsabban a munkanélküli ellátásoknál (+6,4%) és a családi és gyermekellátásoknál (+4,6%) jelentkezett, ezt követték a betegségi és egészségügyi ellátások (+4,1%), valamint az öregségi és a túlélő hozzátartozói ellátások (+4,0%). Az egyedüli kivételt a társadalmi kirekesztődéssel összefüggő ellátások jelentették, amelyek esetében reálértéken csökkenés történt (–7,3%).

Az öregségi és túlélő hozzátartozói ellátásokra fordított kiadások az EU-ban továbbra is a szociális védelmi ellátásokra fordított kiadások közel felét teszik ki. Ez az arány 47,0% volt, ezt követték a betegségi és egészségügyi ellátások (29,7%), a családi és gyermekellátások (8,7%), a fogyatékkal élők ellátásai (7,0%), a munkanélküli ellátások (4,0%) és a lakhatási ellátások (1,4%), amelyek aránya mind stabil volt az elmúlt évhez képest. A társadalmi kirekesztődéssel összefüggő ellátások költséghányada a 2023. évi 2,5%-ról 2024-ben 2,2%-ra csökkent.

²⁸³ Eurostat: A szociális ellátásokra fordított kiadások ([spr_exp_func](#), lekérdezés napja: 2025.10.28.). A 2024. évi adatok valamennyi tagállam esetében becslések. Észtország esetében ideiglenes adatok.

²⁸⁴ 2023 és 2024 között a szociális ellátásokra fordított kiadások GDP-hez viszonyított aránya csak Dániában és Görögországban csökkent, míg Svédországban változatlan volt, az összes többi 24 tagállamban pedig nőtt.

²⁸⁵ Ezek a következők: FI, FR, AT, DE, BE és IT, illetve EE, RO, LT, HU, MT és IE.

²⁸⁶ Ezek a következők: EE, HR, PL és SK, illetve HU, EL és SE.

Az elmúlt évek javulása ellenére szinte valamennyi tagállamra jellemző, hogy a minimumjövedelem-támogatás általában nem elegendő ahhoz, hogy kiemelje az embereket a szegénységből. A minimumjövedelem-rendszerek végső esetben szociális védőhálóként működnek²⁸⁷. Az egyetlen felnőttből álló háztartások esetén a támogatás szintje Hollandiában a legnagyobb, ahol majdnem eléri a szegénységi küszöböt (a rendelkezésre álló ekvivalens mediánjövedelem 60%-a). A támogatás Olaszországban, Magyarországon és Romániában a legalacsonyabb, ahol a mediánjövedelem 10%-a körül vagy az alatt van – lásd a 2.4.9. ábrát²⁸⁸. 2023-hoz képest javult a támogatás megfelelése Portugáliában (+18 százalékpont), Bulgáriában (+10 százalékpont), Romániában (+4 százalékpont) és Szlovákiában (+2 százalékpont), míg más országokban romlott. A két felnőttből és két gyermekből álló háztartások esetében a támogatás megfelelése jellemzően hasonló vagy magasabb, mint az egyetlen felnőttből álló háztartásoknál, főként a családi ellátások megnövekedett szerepe miatt. Az ilyen típusú háztartások támogatásának szintje továbbra is csak Litvániában elegendő ahhoz, hogy kiemelje őket a szegénységből²⁸⁹. Végezetül valamennyi tagállamban a minimálbérért (vagy a jogszabályban meghatározott minimálbérrel nem rendelkező országokban az ennek megfelelően alacsony bérért) teljes munkaidőben dolgozó személy nettó jövedelme szisztematikusan magasabb, mint a munkanélküliség során szociális segítségnyújtás keretében kapott jövedelemtámogatás.

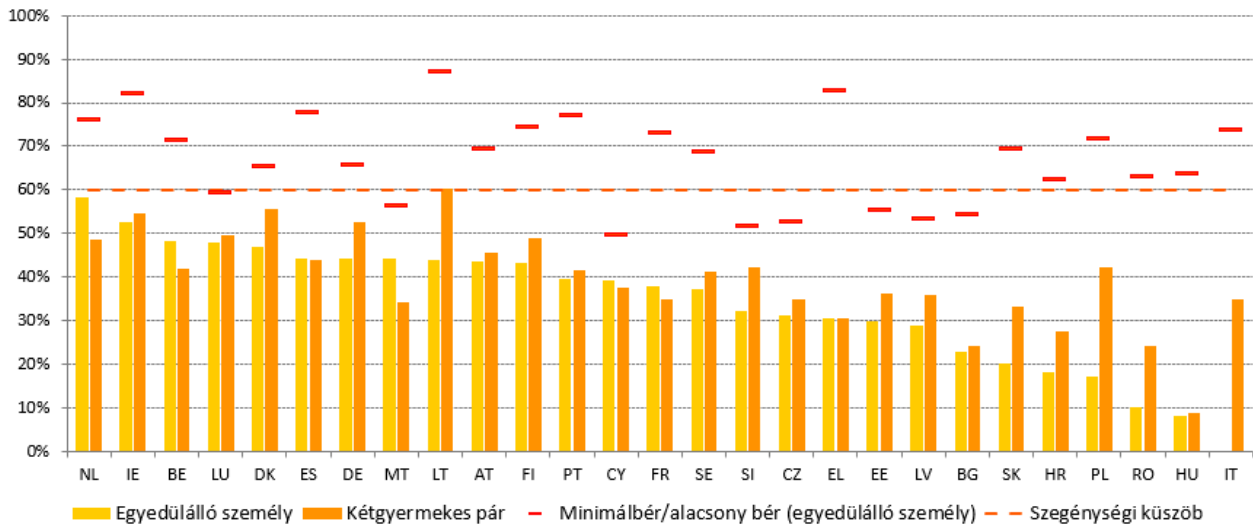
²⁸⁷ [A Tanács ajánlása az aktív befogadást biztosító megfelelő minimumjövedelemről \(2023/C 41/01\).](#)

²⁸⁸ A támogatás megfelelését a kizárólag minimumjövedelemre támaszkodó (munkából származó jövedelemmel nem rendelkező) háztartások rendelkezésre álló jövedelmének a szegénységi küszöbvel (AROP) való összehasonlításával lehet értékelni. A minimumjövedelem-ellátások mellett a háztartások lakhatási és családi ellátásokra is jogosultak lehetnek.

²⁸⁹ 2023-hoz képest a két felnőttből és két 14 év alatti gyermekből álló háztartások esetében a megfelelés javulása volt megfigyelhető Szlovákiában (+6 százalékpont), Bulgáriában (+6 százalékpont), Portugáliában (+4 százalékpont), Romániában (+2 százalékpont), Hollandiában (+1 százalékpont) és Lengyelországban (+1 százalékpont), míg a többi országban csökkenés volt megfigyelhető.

2.4.9. ábra: A minimumjövedelemben részesülő, aktív kereső nélküli háztartásoknak nyújtott jövedelemtámogatás megfelelősége továbbra is viszonylag alacsony

A szociális ellátásban részesülő háztartások (egyszemélyes, illetve két 14 év alatti gyermeket nevelő két felnőtt) rendelkezésre álló nettó ekvivalens jövedelme a rendelkezésre álló ekvivalens mediánjövedelem százalékában, 2024 (%)

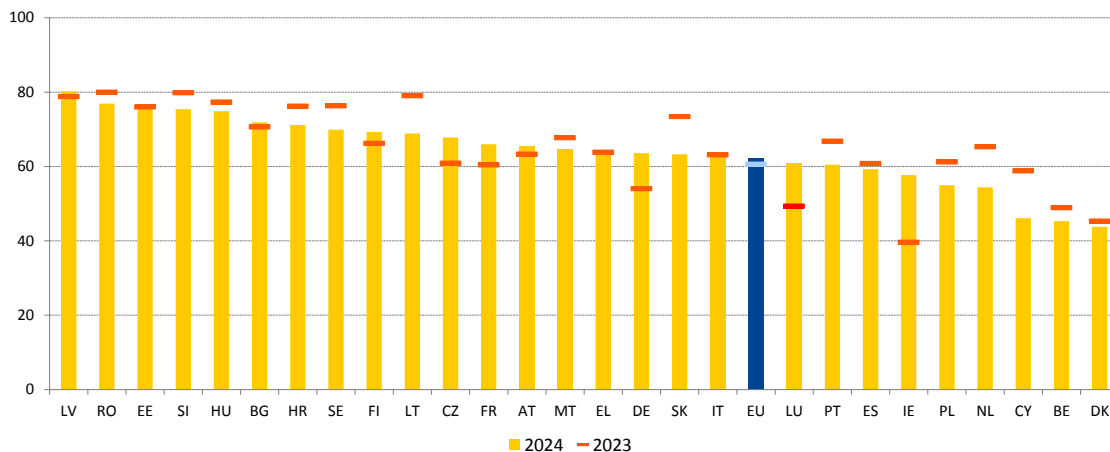

Megjegyzés: A háztartás felnőtt tagjai nem állnak foglalkoztatásban és munkanélküli ellátásban sem részesülnek. Nettó jövedelmek, beleértve a szociális ellátást, a családi és lakhatási támogatásokat, adó és társadalombiztosítási járulékok után. A jogszabályban meghatározott minimálbérért (vagy a jogszabályban meghatározott minimálbérrel nem rendelkező országok esetében az átlagbér 50%-áért) teljes munkaidőben dolgozó személy nettó jövedelme: DK, IT, AT, FI és SE).

Forrás: Saját számítások az [OECD adókra és juttatásokra vonatkozó modelljének](#) 2.6.3. modellváltozata és az Eurostat [[ilc_di03](#)], EU-SILC alapján.

2.4.10. ábra: A szegénység kockázata továbbra is magas a (gyakorlatilag) aktív kereső nélküli háztartások körében

A (gyakorlatilag) aktív kereső nélküli háztartásokban élők szegénységi aránya (%)

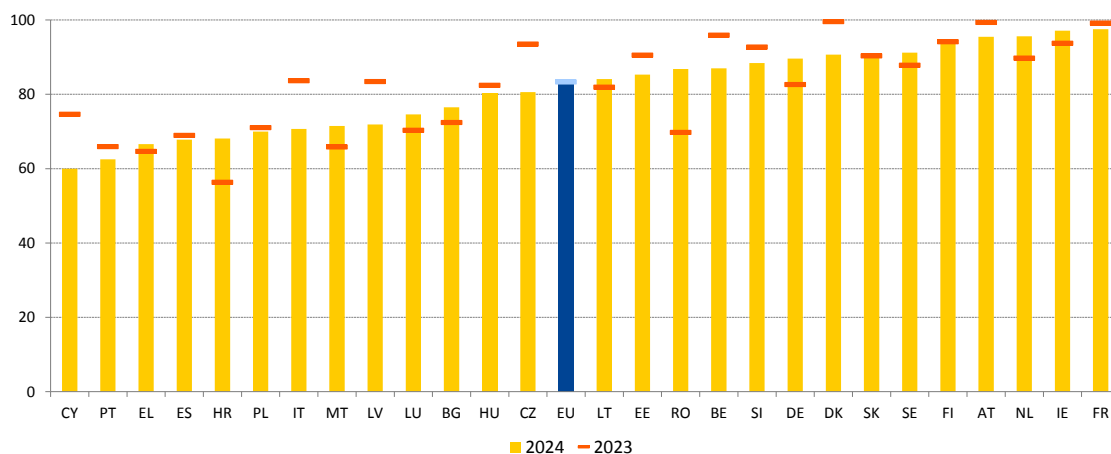
Megjegyzés: Törés az idősorban 2024-ben és 2023-ban HR esetében. LT esetében ideiglenes adatok 2024-ben. A (gyakorlatilag) aktív kereső nélküli [nagyon alacsony munkaintenzitású] háztartások olyan háztartások, ahol a munkaképes korú személyek az előző évben teljes munkaidő-potenciáljuk legfeljebb 20%-ában dolgoztak.

Forrás: Eurostat [[ilc_li06](#)], EU-SILC.

A munkanélküliség továbbra is a szegénység kockázatának egyik fő mozgatórugója, ugyanakkor a szociális ellátások átlagban nem jutnak el minden rászoruló háztartáshoz az EU-ban. 2024-ben a (gyakorlatilag) aktív kereső nélküli háztartásokban élők (azaz akik a teljes potenciális munkaidejük legfeljebb 20%-ában dolgoztak) 62,4%-a volt kitéve a szegénység kockázatának – lásd a 2.4.10. ábrát. Ez az arány az előző évhez képest (+1,8 százalékponttal) nőtt, de a tagállamok között továbbra is jelentős különbségek vannak. A (gyakorlatilag) aktív kereső nélküli háztartásokban élők szegénységi aránya a lettországi 80,2% (2023-hoz képest +1,4 százalékpont) és a dániai 43,8% (2023-hoz képest –1,5 százalékpont) között mozog. Ugyanakkor a szegénység kockázatának kitett, (gyakorlatilag) aktív kereső nélküli háztartásokban élő, de szociális ellátásban részesülő személyek aránya az EU-ban 2024-ben maradt 83,1% (szemben az előző évi 83,3%-kal) – lásd a 2.4.11. ábrát²⁹⁰. Ezen a téren jelentős különbségek vannak a tagállamok között: az arány Írországon és Franciaországban (közel) 100%, míg Cipruson 60%.

2.4.11. ábra: A szegénység kockázatának kitett, (gyakorlatilag) aktív kereső nélküli háztartásokban élő, de szociális ellátásban részesülő személyek aránya jelentős eltéréseket mutat a tagállamok között

Az ellátásban részesülők aránya a szegénység kockázatának kitett 18–64 éves és (gyakorlatilag) aktív kereső nélküli háztartásokban élő személyek esetében (%)

Megjegyzés: LT esetében ideiglenes adatok 2024-ben.

Forrás: Eurostat [[ilc_li70](#)], EU SILC.

²⁹⁰ Ez nemcsak a minimumjövedelem-rendszereket foglalja magában, hanem mindenfajta szociális ellátást.

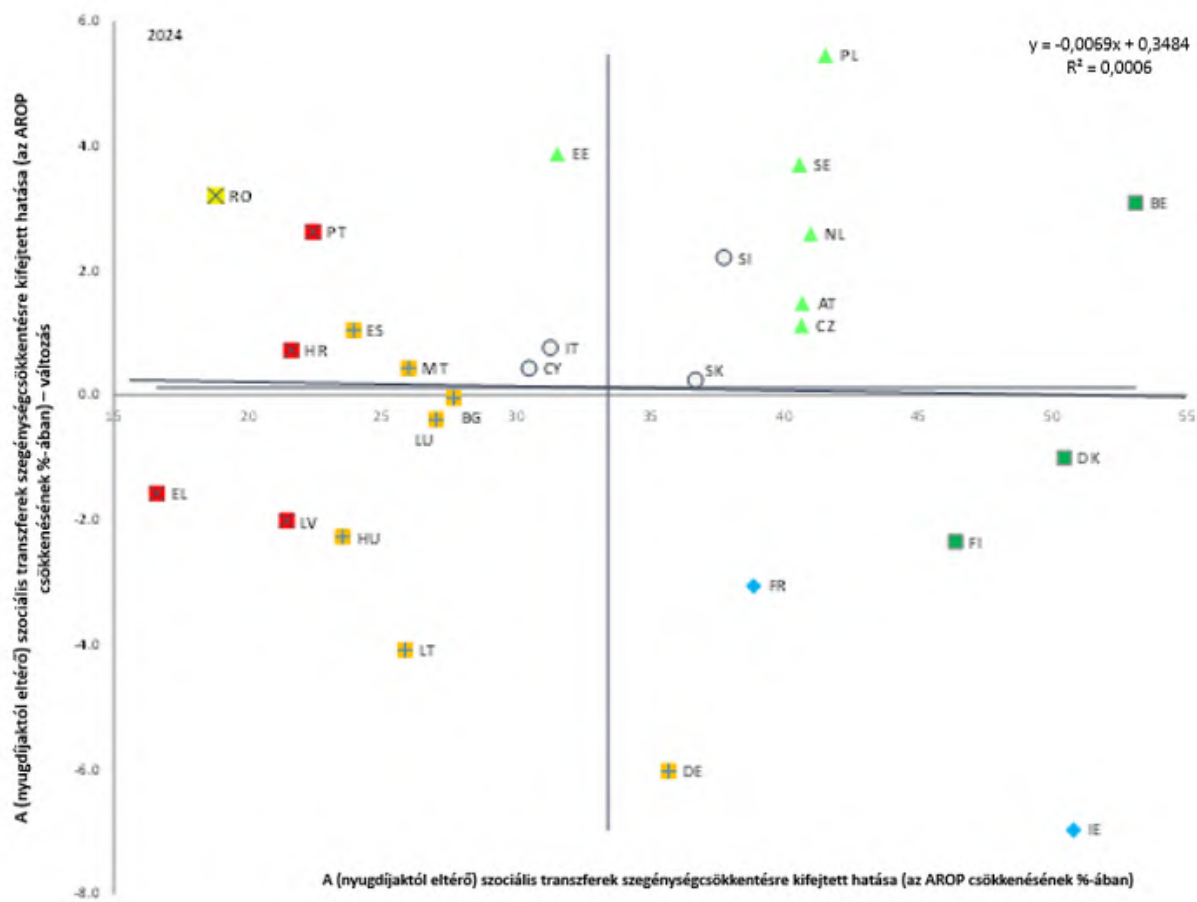
A (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentő hatása 2024-ben
kismértékben csökkent az EU-ban, és némi eltérés is megfigyelhető a tagállamok között. Az EU egészében a mutató (0,5 százalékponttal) 34,2%-ra csökkent, összhangban a 2023. évi reálkiadások visszaesésével. A csökkenést nagyrészt Németországban, Írországban, Litvániában és Franciaországban tapasztalt jelentős visszaesések okozták – lásd a 2.4.12. ábrát²⁹¹. 2024-ben (a 2023. évi jövedelmekre vonatkoztatva) „kritikus helyzet” volt megfigyelhető Görögországban, Lettországban, Horvátországban és Portugáliában, ahol a szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása nagyon alacsony (16,6% és 22,4% közötti) volt. Hét tagállam volt „figyelemmel kísérendő”. Ezek közül Németországban, Litvániában, Magyarországon és Luxemburgban a hatás csökkenését regisztrálták, míg Spanyolországban és Máltán javulás volt megfigyelhető; ugyanakkor Bulgáriával együtt (és Németország kivételével) a hatás továbbra is viszonylag alacsony hatékonysági szinten maradt. Ezzel szemben Belgium, Dánia és Finnország volt a három „legjobban teljesítő” ország, (ezekben az országokban a szociális transzferek 45% feletti mértékben csökkentették a szegénységet). A szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása regionális szinten is jelentősen eltért, beleértve az országokon belüli különbségeket is, különösen Belgiumban, Németországban, Svédországban, Olaszországban, Magyarországon, Szlovákiában és Lengyelországban (lásd az 5. melléklet 9. ábráját), valamint a legkülső régiókban. Az EU átlagában a nők esetében valamivel kisebb volt a transzferek szegénységcsökkentő hatása, mint a férfiaknál (33,7%, illetve 34,6%). A szociális transzferek gyermekszegénység kockázatára gyakorolt hatása 2024-ben lényegében nem változott az EU-ban (2023-ban 41,4%, míg 2024-ben 41,9%). A mutató 15 tagállamban csökkent (a legnagyobb mértékben Litvániában – 11,1 százalékponttal, Németországban –5,5 százalékponttal és Luxemburgban – 4,8 százalékponttal), míg a többi tagállamban növekedett (leginkább Magyarországon +12,3 százalékponttal, Lengyelországban +8,7 százalékponttal és Észtországban +7,7 százalékponttal)²⁹².

²⁹¹ A mutató értéke továbbra is magasabb, mint a Covid19-világjárvány előtti időszakban volt. A DE-re vonatkozó változást óvatosan kell értelmezni, mivel a nemzeti kérdőívet az álláskeresői járadékra vonatkozó kérdés tekintetében felülvizsgálták ezen ellátás nemzeti jogalapjának változásai miatt.

²⁹² Ez a szociális védelemmel foglalkozó bizottság mutatókkal foglalkozó alcsoportja által létrehozott, [a gyermekgondozásra és a gyermekek támogatására vonatkozó teljesítményértékelési kereten](#) alapul. A mutató a szegénység kockázatának kitett gyermekek arányából számítható ki a nyugdíjakon kívüli transzferek előtt és után. A természetbeni szociális transzfereket – többek között az ingyenes koragyermekkori nevelést és gondozást, az oktatást és az egészségügyi ellátást – ez az elemzés nem veszi figyelembe.

2.4.12. ábra: A (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentő hatása egyes tagállamokban jelentősen csökkent

A (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása, 2024. évi szintek és változás az előző évhez képest (% , a szociális eredménytábla kiemelt mutatója)

Megjegyzés: A tengelyek középpontja az EU súlyozatlan átlaga. A jelmagyarázat a mellékletben szerepel. Törés az idősorban HR esetében. LT esetében ideiglenes adatok.

Forrás: Eurostat [[tespm050](#)], EU-SILC

Noha az atipikus formákban foglalkoztatott munkavállalók szociális helyzete továbbra is kedvezőtlenebb, mint az egyéb munkavállalóké, a szociális védelmi juttatások esetükben nagyobb valószínűséggel csökkentik a szegénységi kockázatokat. Az EU-ban 2024-ben (a 2023. évi jövedelmekre vonatkoztatva) a szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása számottevően magasabb volt az atipikus formákban foglalkoztatott munkavállalók körében, mint az átlagos munkavállalók esetében (11,8%)²⁹³. A hatás 22,8% volt a határozott idejű munkaszerződéssel foglalkoztatott munkavállalók, míg 22,9% a részmunkaidőben foglalkoztatottak körében. A hatás az önfoglalkoztatók esetében 26,6% volt. Ennek ellenére a jövedelmi szegénység a legtöbb tagállamban továbbra is magasabb maradt e csoportok esetében. Az EU egészében a szegénységi arány 13,4% volt az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalók körében, szemben a határozatlan idejű munkaszerződéssel rendelkezők 5,2%-os értékével. Az arány 13,8% volt a részmunkaidőben foglalkoztatottaknál (szemben a teljes munkaidőben dolgozók körében kimutatott 7,1%-kal), míg az önfoglalkoztatók körében 20,9% volt (szemben az összes alkalmazott 6,3%-os arányával)²⁹⁴. A határozott idejű szerződéssel foglalkoztatott munkavállalók jövedelmi szegénysége nyolc tagállamban²⁹⁵ meghaladta a 15%-ot, közülük három tagállamban (Bulgária, Dánia és Ciprus) pedig a 25%-ot. Az önálló vállalkozók körében a szegénységi arány 2024-ben hat tagállamban²⁹⁶ legalább 5 százalékponttal meghaladta az uniós átlagot, Lengyelországban és Észtországban megközelítette a 30%-ot, Romániában pedig igen magas, 52,3% volt. Az atipikus formákban foglalkoztatott munkavállalók körében emellett az anyagi és a szociális nélkülözésben élők aránya is magasabb volt (ez az arány uniós szinten 2024-ben az ideiglenes jelleggel foglalkoztatott munkavállalók esetében 13,8% volt, szemben az állandó alkalmazottak 7,6%-os, a részmunkaidőben foglalkoztatottak 11,1%-os, illetve a teljes munkaidőben dolgozók 7,4%-os arányával).

²⁹³ Az Eurostat EU-SILC-ből készített speciális adatkivonatolása a szociális védelemhez való hozzáférésre vonatkozó nyomonkövetési keret megfelelősége kiemelt mutatójának főbb bontásai alapján. Lásd: A munkavállalók és az önfoglalkoztatók szociális védelemhez való hozzáférése. A nyomonkövetési keret frissítése – 2025 (előkészületben).

²⁹⁴ Az anyagi és szociális nélkülözésben élők aránya ugyanakkor az önfoglalkoztatók esetében alacsonyabb, mint a munkavállalók körében (2024-ben az Unióban 6,9%, illetve 8,1%).

²⁹⁵ Ezek a következők: BG, DK, CY, SE, HU, IT, MT és AT.

²⁹⁶ Ezek a következők: RO, PL, PT, LV, EE és ES. Lásd: Eurostat [[ilc_li04](#)], EU-SILC.

A pénzbeli szociális ellátások lefedettsége tagállamonként, illetve a munkavállalói kategóriák és foglalkoztatási viszony szerint is jelentős eltéréseket mutat. Az EU-ban 2024-ben (a 2023. évi jövedelmekre vonatkoztatva) a munkaképes korú (16–64 éves) népesség azon hányada, amely a szociális transzferek előtt a szegénység kockázatának volt kitéve, és pénzbeli szociális ellátásban részesült²⁹⁷, a korábbi évek csökkenését követően újra megközelítette a Covid19-világjárvány előtti szintet. Ez az arány magasabb volt a határozott idejű szerződéssel foglalkoztatott munkavállalók körében (38,3%), mint a határozatlan idejű munkaszerződéssel foglalkoztatottaknál (23,3%), illetve a részmunkaidős munkavállalók körében (30,1%), mint a teljes munkaidőben foglalkoztatottaknál (23,7%). Ezek a mintázatok a legtöbb tagállamban megfigyelhetők. Ugyanakkor öt tagállamban (Cipruson, Szlovéniában, Svédországban, Portugáliában és Magyarországon) a határozott idejű szerződéssel foglalkoztatott munkavállalók kisebb valószínűséggel részesültek ellátásban, mint a határozatlan idejű munkaszerződéssel dolgozók. Hét tagállamban (Szlovéniában, Lettországon, Litvániában, Olaszországban, Portugáliában, Luxemburgban és Bulgáriában) a részmunkaidős munkavállalók ellátottsága volt alacsonyabb, mint a teljes munkaidőben dolgozóké. Három országban (Görögországban, Lengyelországban és Romániában) a szociális transzferek előtt a szegénység kockázatának kitétt foglalkoztatottak kevesebb mint 10%-a részesült pénzbeli szociális ellátásban 2024-ben. A (szociális transzferek előtt a) szegénység kockázatának kitétt önfoglalkoztatók részesültek a legkisebb valószínűséggel pénzbeli szociális ellátásban, lefedettségük 2024-ben 11,5% volt az EU-ban. 2024-ben ez az arány hét tagállamban 5% alatt maradt²⁹⁸. 2024-ben átlagosan a szegénység kockázatának kitétt munkanélkülieknek valamivel több mint fele (52,8%) részesült szociális ellátásban az EU-ban. Öt tagállamban (Belgiumban, Dániában, Finnországban, Németországban és Ausztriában) a lefedettségi arány 80% felett alakult, míg négy másik tagállamban (Lengyelországban, Görögországban, Szlovákiában és Hollandiában) lényegesen alacsonyabb, 12–13% körüli volt. Az elmúlt két évben a munkanélküliek körében mért szegénységi arány közel 3 százalékponttal emelkedett, 46,1%-ról (2022) 48,9%-ra (2024).

²⁹⁷ Az Eurostat speciális adatkivonatolása a szociális védelemhez való hozzáférésre vonatkozó nyomonkövetési keret „tényleges hozzáférés” mutatójának kedvezményezett arányához: A munkavállalók és az önfoglalkoztatók szociális védelemhez való hozzáférése. A nyomonkövetési keret frissítése – 2025. (előkészületben). A célcsoportot azok jelentik, akik a szociális transzferek előtt ki vannak téve a szegénység kockázatának. A mutató által lefedett pénzbeli szociális ellátások az egyéni szinten kapott ellátások, a nyugdíjak kivételével.

²⁹⁸ Ezek a következők: PT, SI, PL, NL, CZ, RO és EL.

Összességében a megfelelő szociális védelemhez való hozzáférés továbbra is eltérő a tagállamokban, annak ellenére, hogy az elmúlt években történt némi javulás²⁹⁹. A formai fedezet³⁰⁰ tekintetében 2025 tavaszán 18 tagállamban³⁰¹ továbbra is hiányosságok álltak fenn legalább egy, atipikus formákban dolgozó munkavállalói csoport esetében, legalább egy szociális védelmi ágazatban. A hozzáférés hiánya által leginkább érintett szociális védelmi ágazatok a következők: munkanélküliség (17 tagállam), amelyet betegségi ellátás (13 tagállam) és anyasági/apasági ellátások (ugyancsak 13 tagállam) követnek. A lefedettség hiánya által érintett csoportok közé tartoznak többek között: a gyakornokok, az atipikus szerződésekkel, például polgári jogi szerződésekkel, a rövid távú határozott idejű munkaszerződésekkel foglalkoztatott munkavállalók (pl. egynapos munkavállalók), a fedezethez szükséges jövedelemküszöb alatt kereső munkavállalók, az időnymunkások és a háztartási alkalmazottak. Ezenkívül tizenegy³⁰² tagállamban legalább egy szociális védelmi ágazathoz való hozzáférés önkéntes volt az atipikus formákban dolgozó munkavállalók legalább egy csoportja számára. Az önfoglalkoztatók 19 tagállamban³⁰³ a szociális védelem legalább egy ágazatában formai fedezetbeli hiányosságokkal szembesültek, leggyakrabban a munkanélküli ellátásokkal (19 tagállam), valamint a munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések esetén járó ellátásokkal (14 tagállam) kapcsolatban. A legtöbb esetben ezek a hiányosságok az összes önfoglalkoztatót érintették, míg a tagállamok mintegy egyharmadában csak egyes alcsoportokra voltak jellemzők, például mezőgazdasági termelőkre, kézművesekre vagy a szabadfoglalkozásúakra. Továbbá 15 tagállamban az önfoglalkoztatók lefedettsége legalább egy ágazatban önkéntes volt, leggyakrabban a betegséggel kapcsolatos és az anyasági ellátásokkal, ezt követően pedig a munkabalesetekkel és a foglalkozási megbetegedésekkel kapcsolatos ellátások terén. A rendelkezésre álló nemzeti becslésekből az derül ki, hogy az önfoglalkoztatók körében az önkéntes rendszerek igénybevételének mértéke nagyon eltérő.

²⁹⁹ Lásd a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről szóló tanácsi ajánlás végrehajtásáról szóló bizottsági jelentést, (COM(2023) 43 final), a 2020-ban jóváhagyott nyomonkövetési keretet és az előkészületben levő frissítést (2025).

³⁰⁰ Formai fedezet: egy adott szociális védelmi ágazatban (pl. idős kor, betegség, munkanélküliség, anyaság) egy csoport azon helyzete, amely szerint a hatályos jogszabályok vagy kollektív szerződés kimondja, hogy a szóban forgó csoportba tartozó személyek jogosultak részt venni egy adott ágazatra kiterjedő szociális védelmi rendszerben.

³⁰¹ AT, BG, CZ, DE, EL, ES, FR, HR, HU, IT, LV, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK.

³⁰² AT, CZ, DE, DK, HU, LU, NL, PL, RO, SI, SK.

³⁰³ AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, FR, IE, IT, LT, LV, NL, PL, PT, RO, SI, SK.

A lakásárak növekedése az elmúlt évtizedben meghaladta a jövedelmek növekedését, ami nyomás alá helyezte a megfizethetőséget. A lakásárak növekedése önmagában nem tekinthető aggályosnak, amennyiben összhangban van a háztartások lakhatási költségek fedezésére irányuló pénzügyi kapacitásával. Ugyanakkor az elmúlt évtizedben az EU-ban a lakásárak átlagosan mintegy 10%-kal gyorsabban nőttek, mint a jövedelmek, aminek nyomán romlott a megfizethetőség – noha ebben a tekintetben jelentős különbségek mutatkoznak az országok között³⁰⁴. A lakásárak és a jövedelmek aránya 2014 és 2024 között legkevesebb 20%-kal nőtt Portugáliában, Hollandiában, Magyarországon, Luxemburgban, Írországon, Csehországban és Ausztriában. Mivel az említett időszak végén a kamatlábak emelkedtek, a legtöbb országban a lakhatás megfizethetősége tovább romlott azok számára, akik lakásvásárláskor hitelfelvételre szorulnak. Számos tagállamban a szűk és nem hatékony bérleti piac nem jelent életképes alternatívát a lakásvásárlással szemben; ezt súlyosbítják a sok fővárosban jellemző magas bérleti díjak, valamint a szociális bérlakások volumenének elmúlt évtizedben tapasztalható csökkenése. Míg a meglévő bérleti szerződésekhez kapcsolódó lakbérek lényegesen lassabban emelkedtek, mint a lakásárak, addig az új bérleti szerződésekhez kapcsolódó lakbérek ugrásszerűen nőttek. A helyzet jövedelmi csoportonként és korcsoportonként eltérően alakul és különösen az alacsony jövedelműeket és a fiatalokat érinti. Uniós szinten a lakhatási költségek összességének aránya a háztartások rendelkezésre álló jövedelméhez viszonyítva átlagosan 19,2%, míg a szegénység kockázatának kitettek körében eléri a 36,9%-ot³⁰⁵. A fiatalok esetében ugyanakkor mindehhez hozzájárul, hogy első lakásbérlésük során nagyobb valószínűséggel szembesülnek magas bérleti díjakkal, miközben jövedelmük alacsonyabb, hitelképességük pedig rosszabb.

³⁰⁴ Lásd: Cousin G., Frayne C., Dias Martins V. és B. Vasicek, [Housing in the European Union: Market Developments, Underlying Drivers, and Policies](#) (Lakhatás az Európai Unióban: piaci fejlemények, mögöttes mozgatórugók és szakpolitikák), *European Economy Discussion Paper* 228., 2025. október.

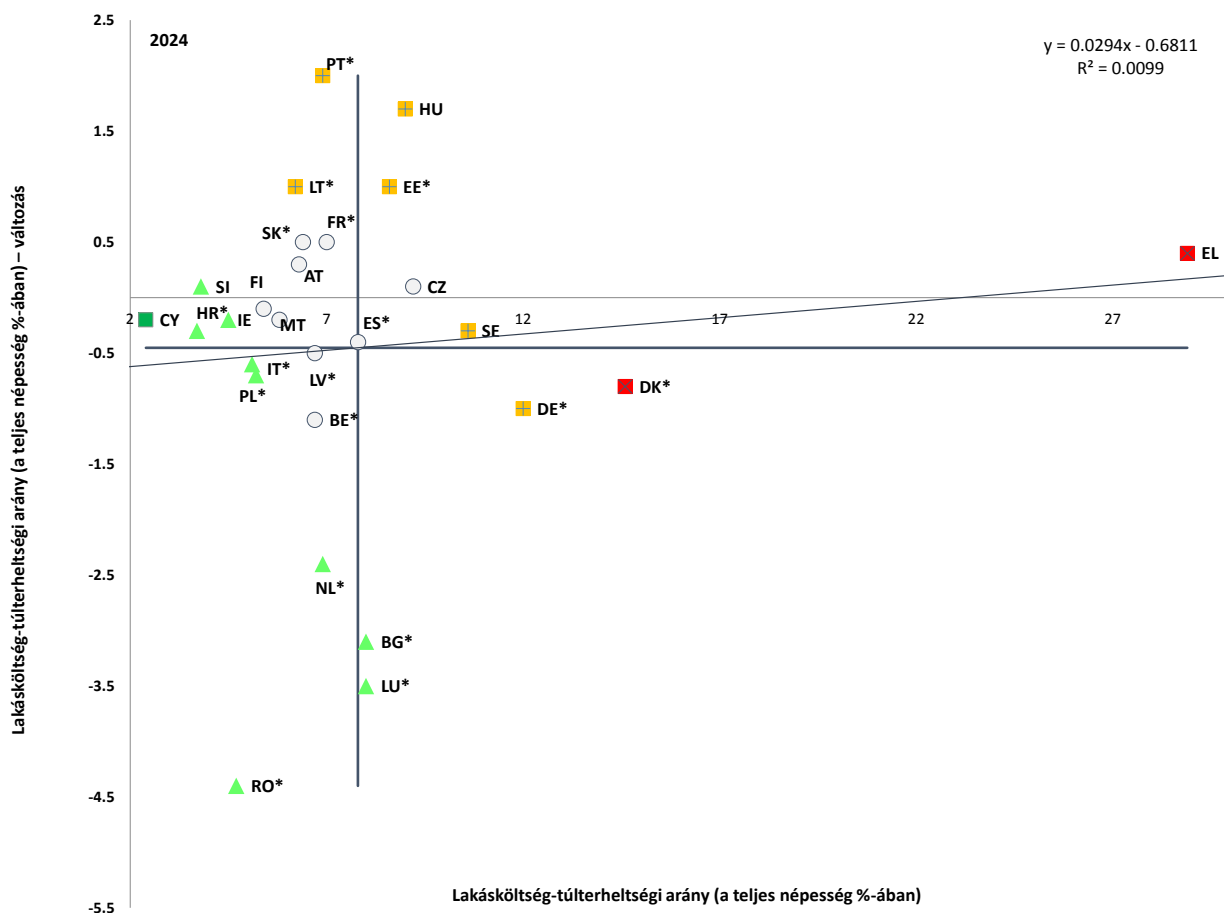
³⁰⁵ Az Eurostat [[ilc_mdcd01](#)] mutatója, EU-SILC.

A lakásköltség-túlterheltséggel szembesülők aránya az EU-ban 2024-ben némileg mérséklődött, ugyanakkor a szegénységekben élők körében továbbra is lényegesen magasabb, és jelentős eltérések figyelhetők meg a tagállamok között. 2024-ben a lakásköltség-túlterheltségi arány a teljes népesség körében a 2023. évi 8,8%-ról 8,2%-ra csökkent, ugyanakkor jelentős különbségek maradtak – lásd a 2.4.13. ábrát³⁰⁶. Görögországban regisztrálták a legmagasabb lakásköltség-túlterheltségi arányt az EU-ban (28,9%, 0,4 százalékpontos növekedést követően), és az ország Dániával együtt (14,6%, 0,8 százalékpontos csökkenés után) „kritikus helyzetben” van. Hat tagállam a „figyelemmel kísérendő” kategóriába került: egyfelől azért, mert a szintjük a csökkenés ellenére továbbra is viszonylag magas (Németország, Svédország), másfelől pedig azért, mert – alacsonyabb szintekről indulva ugyan – jelentős éves növekedést mutattak (Portugália, Magyarország, Észtország és Litvánia). Ezzel szemben Ciprus volt a „legjobban teljesítő” ország (2,4%). Horvátország (3,7%) és Szlovénia (3,8%) „az átlagosnál jobb” teljesítményt nyújtó országok közé tartozott, többek között olyan tagállamokkal együtt, amelyekben jelentős éves csökkenés volt tapasztalható (Románia, Luxemburg, Bulgária és Hollandia). A szegénység kockázatának kitettek körében a lakásköltség-túlterheltségi arány 2024-ben 2,1 százalékponttal csökkent, ami jelentősebb visszaesés, mint a teljes népesség körében. Mindazonáltal az arány továbbra is nagyságrendekkel magasabb (31,1%), mint a népesség többi részének körében (3,8%). A fogyatékossgal élő személyek ugyancsak aránytalanul nagyobb mértékben érintettek a lakásköltség-túlterheltség által, mint a fogyatékossgal nem rendelkező személyek (10,4% szemben a 7,8%-kal). A szegénység kockázatának kitett népesség körében a legmagasabb arányú lakhatási lakásköltség-túlterheltséget 2024-ben Görögországban (88,9%, 2,6 százalékpontos növekedés) és Dániában (65,6%, 6,7 százalékpontos csökkenés) mérték, míg a legalacsonyabb értékek Cipruson (9,2%), Romániában (16,3%) és Horvátországban (16,8%) voltak. 2024-ben az EU nagyvárosaiban élők 9,8%-a élt lakhatási lakásköltség-túlterheltséggel érintett háztartásban, míg a vidéki térségekben ez az arány 6,3% volt. A lakásköltség-túlterheltség Románia, Bulgária, Litvánia és Horvátország kivételével minden tagállamban magasabb volt a nagyvárosokban, mint a vidéki térségekben. Az EU egészét tekintve a lakásköltség-túlterheltség magasabb a magán lakásbérleti piacon élő bérlők (19,2%), mint a kedvezményes áron vagy ingyen lakásbérlethez jutó bérlők körében (10%). A jelzáloghitellel vagy lakáskölcsönrel rendelkező tulajdonosok körében az arány 5%.

³⁰⁶ A mutató definícióját lásd a 2. mellékletben.

2.4.13. ábra: A lakásköltség-túlterheltségnek kitett népesség aránya jelentősen eltér a tagállamok között

A lakásköltség szempontjából túlterhelt háztartásokban élők aránya, 2024. évi szintek és változások az előző évhez képest (% , a szociális eredménytábla kiemelt mutatója)

Megjegyzés: A tengelyek középpontja az EU súlyozatlan átlaga. A jelmagyarázat a mellékletben szerepel. LT esetében ideiglenes adatok. A statisztikailag szignifikáns változásokat csillag (*) jelöli.

Forrás: Eurostat [[tespm140](#)], EU-SILC

A zsúfoltság és a nem megfelelő lakhatási körülmények továbbra is az emberek jelentős részét érintik az EU-ban, miközben a szociális lakhatás biztosítása terén nagy eltérések mutatkoznak a tagállamok között. 2024-ben az EU-ban az emberek 16,9%-a élt túlzsúfolt háztartásban, ami nagyjából változatlan szintet jelent 2023-hoz képest³⁰⁷. Romániában (40,7%), Lettországon (39,3%), Bulgáriában (33,8%), Lengyelországban (33,7%) és Horvátországban (31,7%) 30% feletti zsúfoltsági rátát regisztráltak. Ezzel szemben a legalacsonyabb (6% alatti) zsúfoltsági arányokat Cipruson (2,4%), Máltán (4,4%), Hollandiában (4,6%) és Írországon (5%) figyelték meg. Emellett 2023-ban az EU népességének 15,6%-a élt elégtelen lakáskörülmények között, azaz olyan lakásban, amelynek jellemzői a beázó tető, a nyirkos falak, padló vagy alap, illetve a korhadó ablakkeretek vagy padlózat³⁰⁸. A szociális bérlakások intézménye nem minden uniós tagállamban létezik. Továbbá a fogalommeghatározások, a szolgáltatók, a jogosultság és a kiutalási szempontok eltérnek (igaz, a leggyakrabban alkalmazott szempont a jövedelemalapú küszöb). A szociális bérlakások állományának méretére vonatkozó adatok jelentős eltéréseket mutatnak a tagállamok között. Sok tagállamban az elmúlt évtizedben még csökkenés is megfigyelhető volt – lásd a 2.4.14. ábrát. A szociális lakhatás biztosítása szempontjából gyakran említett kihívás az építési, valamint a telek- és a finanszírozási költségek növekedése³⁰⁹. A bentlakásos intézményben élő, fogyatékos felnőttek száma összességében tovább nőtt az EU-ban; ennek egyik oka, hogy az akadálymentesített lakhatási megoldások hiánya akadályozza az intézményi férőhelyek kiváltásának folyamatát³¹⁰.

³⁰⁷ Az Eurostat [[ilc_lvho05a](#)] mutatója, EU-SILC.

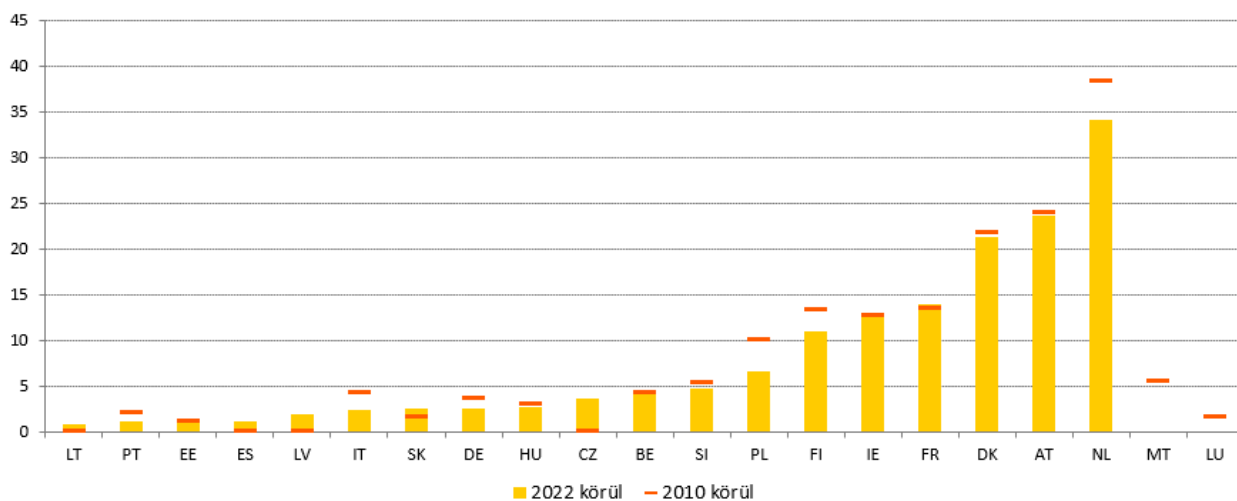
³⁰⁸ Az Eurostat [[ilc_mdho01](#)] mutatója, EU-SILC.

³⁰⁹ Lásd: OECD, *Social Housing: A Key Part of Past and Future Housing Policy* (Szociális lakhatás: A múltbeli és jövőbeli lakáspolitikák kiemelt része), OECD Publishing, Párizs, 2020.

³¹⁰ Lásd: Eurofound (2024), *Paths towards independent living and social inclusion in Europe* (Az önálló életvitel és a társadalmi befogadás felé vezető utak Európában), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

2.4.14. ábra: A szociális bérlakások teljes lakásállományon belüli aránya jelentősen eltérő a tagállamok között

Szociális bérlakások, a teljes lakásállomány %-ában a kiválasztott években (2010, 2022)

Megjegyzés: A „2022 körül” a 2016 és 2022 közötti, a „2010 körül” pedig a 2010 és 2013 közötti időszakokra vonatkozik.
Forrás: OECD (2024), OECD *Affordable Housing Database* - indicator [PH4.2](#) (Az OECD 2024. évi PH4.2 megfizethető lakhatási adatbázis-mutatója). A szociális bérlakások állománya.

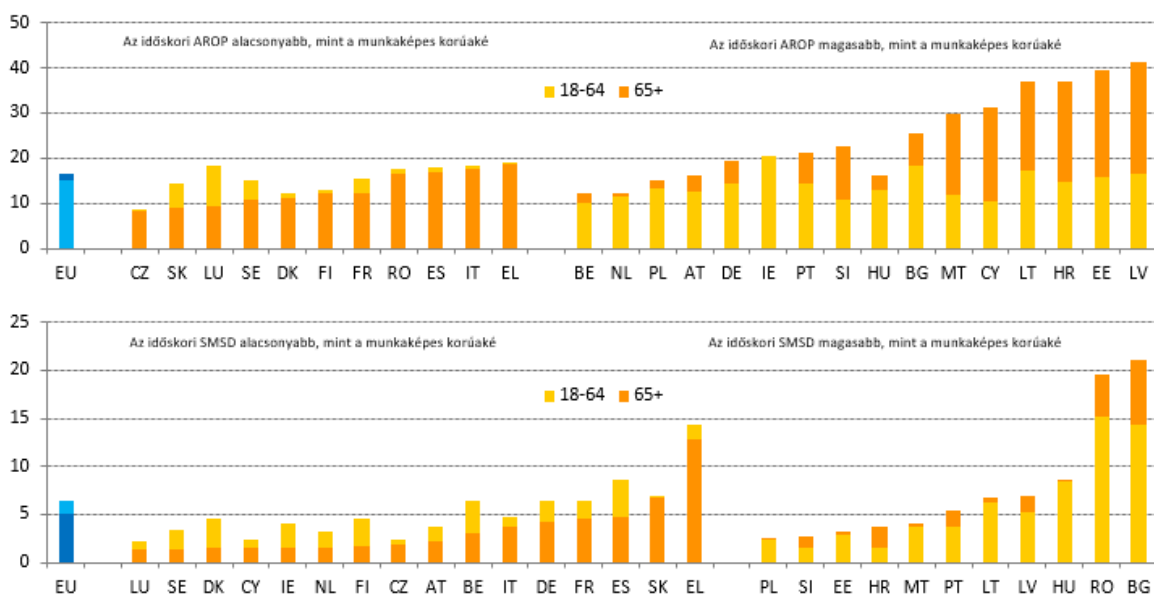
A hajléktalanság egyre nagyobb társadalmi kihívást jelent valamennyi tagállam számára. Bár a fogalom meghatározások és az adatgyűjtési módszerek különbségei miatt az országok közötti összehasonlítás és a hajléktalanság mennyiségi meghatározása nem könnyű uniós szinten, a legtöbb tagállamban növekvő trend figyelhető meg, még ott is, ahol az elmúlt években ez csökkenő volt. 2024-ben Finnországban 3806 hajléktalan személyt regisztráltak, ami több mint tíz évet követően először jelent növekedést, 11%-ot, az előző évhez képest. Dánia 2024-ben 5989 hajléktalant számlált, ami a 2017 óta tartó tartós csökkenést követően 2022-höz képest kismértékű, 3%-os növekedést, és az első, 2009-ből származó számadathoz képest 20%-os növekedést jelent³¹¹.

³¹¹ Lásd: *Fondation pour le Logement des Défavorisés* – FEANTSA: [Tenth overview of housing exclusion in Europe – 2025](#) (Alapítvány a hátrányos helyzetűek lakhatásáért – Hajléktalanokkal Foglalkozó Nemzeti Szervezetek Európai Szövetsége: Tizedik áttekintés a lakhatásból való kirekesztettségéről Európában – 2025), 2025. [A dán adatok a hivatalos félévenkénti dán hajléktalanszámlálásból származnak](#) (a számlálást a VIVE végezte a Szociális és Lakásügyi Minisztérium számára). Lásd még: Baptista, I., Perista, P. és Marlier, E., [The fight against homelessness and its links with anti-poverty policies across the European Union](#) (A hajléktalanság elleni küzdelem és annak a szegénység elleni politikákkal való kapcsolata az Európai Unióban), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025.

Az idősebb (65+) korosztályban a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 2024-ben uniós szinten tovább csökkent. Ezt a 2023. évi 19,7%-ról 19,2%-ra történő csökkenést elsősorban a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett nők arányának javulása okozta (bár ez az arány továbbra is lényegesen magasabb, mint a férfiak esetében: 21,5%, illetve 16,3%)³¹². A helyzet tagállamonként is nagyon eltérő volt: a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett idősök aránya 9,5% (Csehország) és 42,9% (Lettország) között mozgott. Ugyanakkor 2024-ben a 65 évnél idősebb korosztály (a jövedelmi ötödök arányával [S80/S20] mért) jövedelmi egyenlőtlensége 4,11 ponton stagnált, szemben a munkaképes korú népességre jellemző csökkenő tendenciával. A jövedelmi egyenlőtlenség azonban még így is alacsonyabb maradt, mint a teljes népesség esetében (4,66), ami a nyugdíjrendszerek és az adórendszerek újraelosztási hatását is tükrözi.

2.4.15. ábra: Az időseket (65 év felettieket) nagyobb szegénységi kockázat fenyegeti, mint a munkaképes korú népességet, de általában kevésbé vannak kitéve súlyos anyagi és szociális nélkülözésnek

A szegénységi arány (felső panel) és a súlyos anyagi és szociális nélkülözésben élők aránya (alsó panel), korosztályonként (% , 2024)

Megjegyzés: Az egyes idősorok oszlopai egymásra vannak helyezve: a bal oldalon a 18–64 évesekhez tartozó oszlop magasabb, és részben látható a 65 év felettiek teljes egészében látható oszlopa mögött; a jobb oldalon a 65 év felettiekhez tartozó oszlop magasabb, és részben látható a 18–64 évesek teljes egészében látható oszlopa mögött.

Forrás: Eurostat [[ilc_li02](#)] és [[ilc_md11](#)], EU-SILC.

³¹² A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek arányának fogalom meghatározása eltér a 65 év alattiak és a 65 év felettiek körében, mivel ez utóbbi csoport nem foglalja magában a „nagyon alacsony munkaintenzitású” komponenst.

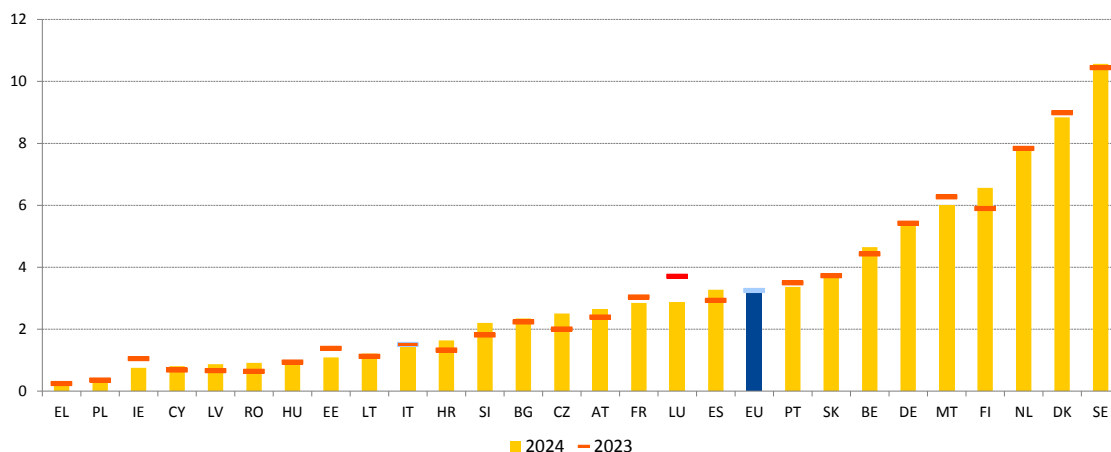
A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett idősök arányának csökkenése az EU-ban az idősök jövedelmi szegénységének és súlyos anyagi vagy szociális nélkülözési rátájának csökkenésével függ össze. A 65 évnél idősebbek szegénységi aránya uniós átlagban 17,3%-ról (2022) 16,6%-ra (2024) csökkent (a 2023. évi jövedelmekre vonatkoztatva). Mindazonáltal a 65 év felettiek körében a szegénység kockázatának kitettek aránya továbbra is valamivel magasabb, mint átlagosan a fiatalabb népesség körében az EU-ban. A helyzet tagállamonként eltérő volt: a szegénység kockázatának kitettek aránya 8,3% és 41,4% között mozgott – lásd a 2.4.15. ábrát. Míg számos országban a 65 év felettiek kevésbé voltak kitéve a jövedelmi szegénységnek, mint a munkaképes korú népesség, más országokban az időskori szegénység kockázata akár kétszer nagyobb volt. A súlyos anyagi és szociális nélkülözésben élő idősök aránya 2024-ben 5,1%-ra csökkent az EU-ban, miután 2020 óta 5,5% körül stagnált. Ez az arány az 1% körüli és a 20%-ot meghaladó érték közötti tartományban mozgott a tagállamokban. A szegénység kockázatának kitettek arányával ellentétben a súlyos anyagi és szociális nélkülözésben élő idősök aránya az EU átlagát tekintve és a legtöbb tagállamban is kissé elmaradt a munkaképes korú népesség körében regisztrált aránytól (6,4%).

A nyugdíjak összesített bérpótlási aránya uniós szinten stabil maradt 2024-ben. Ez a mérőszám, amely a 65–74 évesek nyugdíját veti össze az 50–59 évesek munkából származó jövedelmével, 2024-ben 0,6 volt, az EU-ban (szemben a 2023. évi 0,59-cel, illetve a korábbi években mért 0,58-cal). A horvátországi 0,35-től a görögországi 0,84-ig terjedt. Az arány az EU-ban kissé alacsonyabb volt a nőknél, mint a férfiaknál (0,58, illetve 0,62). Ez azt jelenti, hogy az átlagosan alacsonyabb munkából származó jövedelemmel rendelkező nők jövedelmi helyzete nyugdíjba vonulásukkor a férfiakéhoz képest tovább romlik.

A tartós ápolás-gondozás rendelkezésre állásával, megfizethetőségével és minőségével kapcsolatos strukturális kihívások a népességöregedés ismeretében várhatóan fokozódni fognak. A potenciálisan tartós ápolásra-gondozásra szorulóknak száma az EU-ban a 2022. évi 31,2 millió főről 2030-ra várhatóan 33,2 millió főre, 2050-re pedig 37,8 millió főre fog nőni³¹³. Ők gyakran csak korlátozottan férnek hozzá az intézményes szolgáltatásokhoz, ami kielégítetlen ápolás-gondozási szükségletekhez vagy az informális gondozókra nehezedő túlzott terhekhez vezet. 2019-ben az önmaguk ellátása vagy a háztartási tevékenységek elvégzése terén komoly nehézségekkel szembesülő 65 éves vagy idősebb személyek 46,6%-a számolt be az EU-ban arról, hogy a segítség iránti igényei nem teljesülnek. Ez sokkal hangsúlyosabb volt a legalacsonyabb jövedelmi ötödben lévők (51,2%) esetében, mint a legmagasabb jövedelmi ötödben lévőkénél (39,9%)³¹⁴. A megfizethetőség és a rendelkezésre állás – részben a munkaerőhiány miatti – hiányáról már most érkeznek beszámolók, ami megerősíti, hogy még mindig tovább lehet erősíteni a tartós ápolás-gondozás intézményét, különösen a demográfiai változások várható alakulásának fényében.

2.4.16. ábra: A tartós ápolásban-gondozásban dolgozók száz 65 év feletti személyre vetített aránya Unió-szerte csak elhanyagolható javulást mutat, miközben a tagállamok között jelentős eltérések mutatkoznak

Tartós ápolásban-gondozásban dolgozók száz 65 év feletti személyre vetítve, 2024

Megjegyzés: A tartós ápolás-gondozásban dolgozók kiválasztása a 87.1, 87.3 és 88.1 ágazati (NACE) kódok, valamint a 2221, 2264, 2266, 2634, 2635, 3221, 3255, 5321 és 5322 kód szerinti foglalkozási (ISCO) kódok keresztezésével történik.

Forrás: A Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatóságának kalkulációja az Eurostat által készített különleges kivonat alapján, uniós munkaerő-felmérés, 2024

³¹³ Az alapforgatókönyv előrejelzései szerint. Lásd: Európai Bizottság: [2024 ageing report – Economic & budgetary projections for the EU Member States \(2022-2070\)](#) (2024. évi jelentés a népesség elöregedéséről – gazdasági és költségvetési előrejelzések az EU tagállamaira vonatkozóan [2022–2070]), az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024.

³¹⁴ Az Eurostat [[hlth_ehis_tadlh](#)] és [[hlth_ehis_tadlhi](#)] mutatója. Az európai egészségfelmérés (EHIS) 2019. évi 3. hullámának adatai alapján.

A tartós ápolási-gondozási (LTC) ágazatban rejlő munkahelyteremtési lehetőségek ellenére a munkaerő- és szakemberhiány – részben az ágazat alacsony vonzereje miatt – súlyosbítja a hozzáféréssel kapcsolatos kihívásokat, és kedvezőtlenül hat a nyújtott szolgáltatások minőségére. 2024-ben az EU-ban 3,2 millió munkavállaló dolgozott a tartós ápolási-gondozási ágazatban, többségük házi gondozó (65%) és ápoló (29%), ami a munkaerő mintegy 1,6%-át jelenti³¹⁵. A tartós ápolásban-gondozásban foglalkoztatottak 87%-a nő, miközben az informális gondozási feladatok nagyobb részét is nők látják el. Az ágazatban jelentős munkahelyteremtési potenciál rejlik, ami azt jelenti, hogy az egészségügyi foglalkozásokban (például egészségügyi szakemberek, formális gondozók) dolgozók száma várhatóan a demográfiai tendenciákkal összhangban bővülni fog³¹⁶. Mindazonáltal 2024-ben az EU-ban átlagosan mindössze 3,3 tartós ápolásban-gondozásban dolgozó munkavállaló jutott száz 65 év feletti személyre, ami csak igen csekély javulást jelent 2023-hoz képest. A tagállamok között azonban nagy eltérések mutatkoztak, a görögországi 0,3-tól a svédországi 10,4-ig – lásd a 2.4.16. ábrát. A szakember- és munkaerőhiány hátterében egyebek mellett gyakran az ágazat alacsony vonzereje áll, amelyet a – többek között az egészség és biztonság terén fennálló – nehéz munkafeltételek, valamint a viszonylag alacsony bérek okoznak. A tartós ápolásban-gondozásban dolgozók bére átlagosan a bruttó órabér 89%-át teszi ki, Bulgáriában, Olaszországban és Észtországban pedig mindössze körülbelül 65%-át³¹⁷. Emellett a szakmai előmenetellel kapcsolatos lehetőségek hiányáról és a továbbképzési lehetőségekhez való korlátozott hozzáféréstről is gyakran érkezik beszámoló. A házi gondozók, illetve a gondozottal együtt élő gondozók, akik gyakran utazó uniós vagy harmadik országbeli munkavállalók, a tartós ápolási-gondozási ágazatban különösen nehéz munkafeltételekkel, így például a szociális védelemhez való nehezebb hozzáféréssel szembesülhetnek.

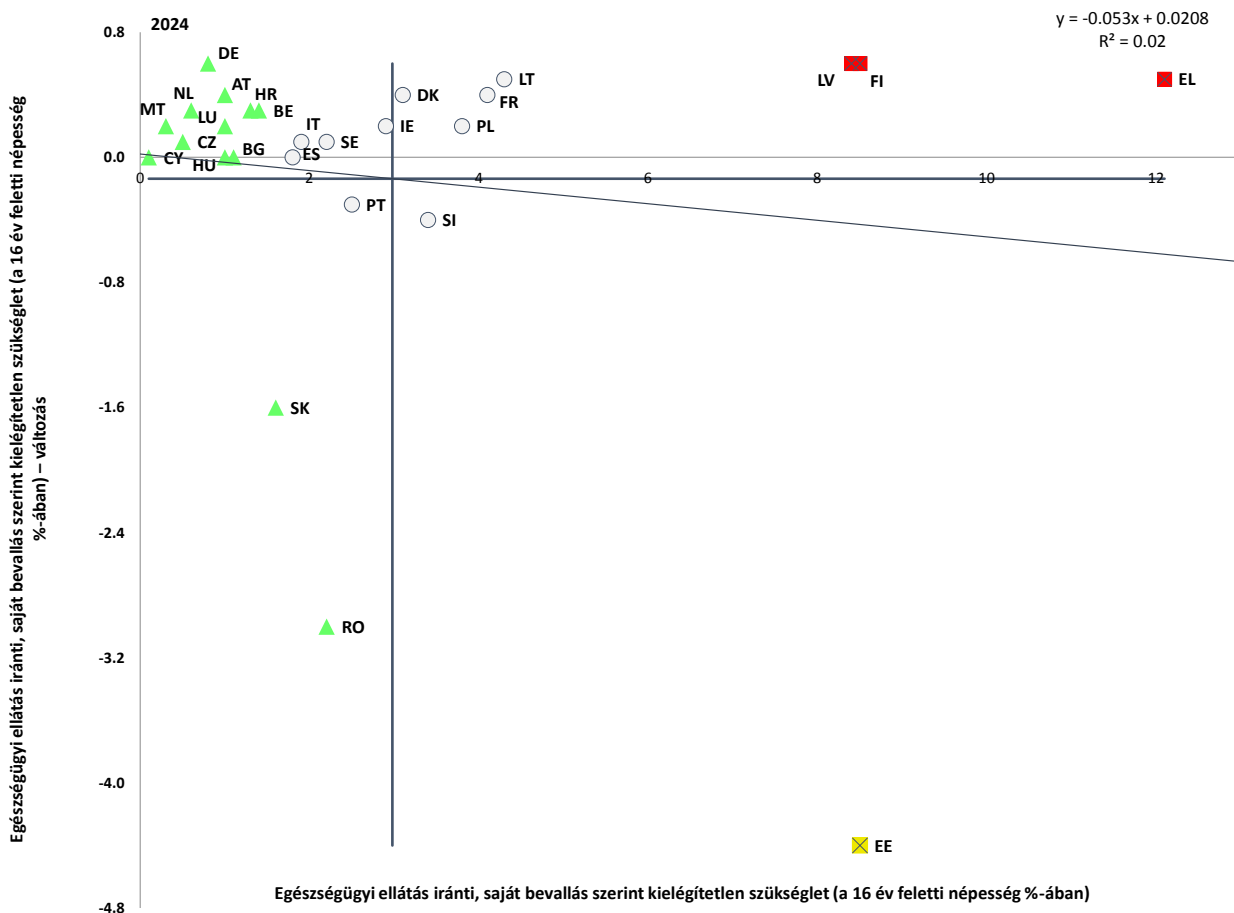
³¹⁵ Forrás: Az Európai Bizottság (Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatósága) kalkulációja az Eurostat által készített különleges kivonat alapján, uniós munkaerő-felmérés, 2024. A tartós ápolási-gondozási ágazat mérete azonban nagyobb lehet, tekintettel a be nem jelentett munkavégzés jelentős előfordulására.

³¹⁶ Lásd: [Cedefop skills forecast 2035: the twin transition and the demographic challenge drive demand for high-level skills](#) (A Cedefop készség-előrejelzése 2035-re: a kettős átállás és a demográfiai kihívás ösztönzi a magas szintű készségek iránti keresletet).

³¹⁷ Az Európai Bizottság (Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatósága) kalkulációja az Eurostat által készített különleges kivonat alapján, jövedelemszerkezeti felmérés, 2022.

2.4.17. ábra: Az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükséglet előfordulása uniós szinten összességében nagyrészt változatlan maradt, ugyanakkor a legtöbb tagállamban enyhén emelkedett, és csak néhány esetben volt megfigyelhető számottevő csökkenés.

Az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükségletek, 2024. évi szintek és változások az előző évhez képest (% a szociális eredménytábla kiemelt mutatója).

Megjegyzés: Az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint a pénzügyi okok, a hosszú várólista vagy távolság miatt kielégítetlen szükségletet figyelembe véve. A tengelyek középpontja az EU súlyozatlan átlaga. A jelmagyarázat a mellékletben szerepel. LT esetében az adatok ideiglenesek.

Forrás: Eurostat [[tespm110](#)], EU-SILC.

Az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükségletekről beszámoló személyek aránya az Unióban átlagosan változatlan maradt 2024-ben. Az arány az EU-ban 2,5% volt, ami mindössze 0,1 százalékponttal haladta meg a 2023. évi értéket. A legmagasabb (8% feletti) értékeket mutató, ezért „kritikus helyzetben” lévő tagállamok közül Görögország, Finnország és Lettország az előző évhez közeli szinten maradt, a mérsékelt (0,6 százalékpontos) növekedés ellenére is, amely ugyanakkor az EU-ban a legnagyobb emelkedések közé tartozott – lásd a 2.4.17. ábrát. Ezzel egyidejűleg Észtországban, Romániában és Szlovákiában regisztrálták a legnagyobb csökkenéseket. Az idei évi jelentős javulás ellenére Észtországban a kielégítetlen egészségügyi szükségletek aránya továbbra is magas maradt („gyenge, de javuló” helyzet), míg Románia és Szlovákia „az átlagnál jobb” kategóriába került. A legalacsonyabb értékeket Cipruson, Máltán, Csehországban, Hollandiában, Németországban, Ausztriában, Luxemburgban és Magyarországon mérték, mindegyik esetben 1% alatt, noha ezek közül néhány országban az előző évhez képest nagyobb növekedés következett be. Az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükséglet tekintetében regionális különbségek is megfigyelhetők voltak, a legmarkánsabbak Olaszországban és Romániában (lásd az 5. melléklet 10. ábráját). Az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükséglet bejelentése átlagban gyakoribb volt vidéki térségekben, mint a városokban és az elővárosokban (az EU-ban 2,8% szemben a 2,1%-kal), ugyanakkor a különbségek tagállamonként jelentősek voltak. A kielégítetlen szükségletek előfordulási aránya a lakosság legszegényebb ötödében átlagosan mintegy 60%-kal magasabb volt, különösen egyes országokban (például Romániában 4,9% szemben a 2,2%-kal, Portugáliában 4,8% szemben a 2,5%-kal, Svédországban 4% szemben a 2,2%-kal, valamint Lettországban 14,4% szemben a 8,4%-kal).

2.4.2. A tagállamok által hozott intézkedések

A 2023. évi tanácsi ajánlással összhangban számos tagállam hajtott végre reformokat a minimumjövedelem-rendszere megfelelőségének javítása érdekében³¹⁸. A megfelelőség javítása érdekében **Spanyolország** 2025 januárjában királyi rendeletet fogadott el, amely 9%-kal emelte a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegét. **Olaszország** növelte a minimumjövedelem-támogatások (ADI és SFL) összegét, továbbá az infláció figyelembevétele érdekében enyhítette a rászorultság ellenőrzése során alkalmazandó követelményeket. **Horvátország** módosította a szociális jólétről szóló törvényt annak érdekében, hogy a gyermeket nevelő háztartások esetében az alapösszeg legalább 25%-kal emelkedjen. Emelésekre került sor többek között **Lettországban**, **Litvániában** és **Luxemburgban** is. A megfelelőség további javítása érdekében egyes tagállamok – például **Észtország** – módszertant dolgoznak ki a foglalkoztatást helyettesítő támogatások szintjének meghatározására, míg **Lettország** a garantált minimumjövedelem küszöbértékének referenciaértékét a mediánjövedelem 20%-áról annak 22%-ára emelte.

³¹⁸ Lásd: [A Tanács ajánlása \(2023. január 30.\) az aktív befogadást biztosító megfelelő minimumjövedelemről](#).

A minimumjövedelem-rendszerek jogosulti körének bővítése érdekében több tagállam intézkedéseket hozott az igénybevétel megkönnyítésére és az adminisztratív akadályok csökkentésére. **Észtországban** a szociális jólétről szóló törvény tervezett módosításainak célja a kérelmezési eljárás egyszerűsítése, többek között a nemzeti nyilvántartásokból történő adatlekérdezéssel, valamint egy egységesített megközelítés alkalmazásával az ország egész területén. Az ellátások könnyebb igénybevétele érdekében **Luxemburgban** egy új, 2025 végéig elfogadásra kerülő nemzeti szegénységellenes tervvel – egyebek mellett – várhatóan bevezetésre kerül egy szociális ellátásokkal és kapcsolódó megkeresésekkel foglalkozó egyablakos ügyintézési pont. **Románia** a lefedettség növelése és a támogatás megfelelőségének javítása érdekében 2024 januárjában elindította a pénzügyi felzárkózást elősegítő minimumjövedelemmel kapcsolatos programot, miközben erősítette a kedvezményezettek hozzáférését a foglalkoztatási szolgáltatásokhoz. **Horvátország** 2025 márciusában több módosítást fogadott el a szociális ellátások jogosulti körének, megfelelőségének és célirányosságának javítása érdekében, különös tekintettel a tartós szegénységben élőkre. **Spanyolország** 2024 decemberében olyan rendszert vezetett be, amely lehetővé teszi a munkanélküli támogatásban részesülők számára, hogy jogosultságuk lejártához közeledve hozzájáruljanak adataiknak az állami foglalkoztatási szolgálattól a nemzeti társadalombiztosítási intézethez való automatikus továbbításához annak érdekében, hogy ez utóbbi feldolgozhassa a foglalkoztatást helyettesítő támogatás iránti kérelmüket.

Az aktív befogadást célzó megközelítéssel összhangban olyan további erőfeszítések zajlanak, amelyek célja a munkaerőpiaci integráció megkönnyítése többek között a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők számára. **Portugáliában** egy új munkahelyi ösztönző rendszer lehetővé teszi a munkából származó jövedelem és a szociális támogatás együttes igénybevételét. Több tagállam tett lépéseket a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők aktiválását célzó intézkedések javítására is. **Románia** a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében egy új, a pénzügyi felzárkózást elősegítő minimumjövedelemmel kapcsolatos programot hajt végre, amely előírja, hogy 2025 II. negyedévének végéig a kedvezményezettek legalább 60%-a részesüljön legalább egy munkaerőpiaci aktivizálási intézkedésben.

A tagállamok további kezdeményezéseket hajtottak végre a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, valamint az energia-, illetve az áru fuvarozási és személyszállítási szolgáltatások megfizethetőségének javítása érdekében, különösen a veszélyeztetett csoportok számára. Spanyolország 198,7 millió EUR-t különített el a gyermekeket és rászoruló családokat támogató regionális és helyi szolgáltatások megerősítésére. **Romániában** az „Integrált közösségi szolgáltatások” program 2000 vidéki közösségben indult el; a program integrált csoportok létrehozását és a szociális szolgáltatásokban dolgozók képzését foglalja magában azzal a céllal, hogy az ESZA+ támogatásával legalább 450 000 kiszolgáltatott helyzetben lévő személy számára biztosítson teljes körű szolgáltatásokat. Luxemburg 2025-ben megháromszorozta az energiatámogatást az alacsony jövedelmű háztartások számára, és a (részleges) jogosultságot azokra is kiterjesztette, akiknek a jövedelme legfeljebb 30%-kal haladja meg a jövedelmi küszöböt. **Hollandia** már harmadik éve folytatja a (2025-ben) 56,3 millió EUR költségvetésű ideiglenes támogatási programot, amelynek célja, hogy támogassa az alacsony jövedelmű háztartások energiaszámláinak kezelését. **Portugália** a tömegközlekedéshez való hozzáférést bővítette azzal, hogy az oktatási intézményben való hallgatói jogviszonytól függetlenül minden 23 év alatti személy számára ingyenes bérletet biztosít.

2024 és 2025 között egyes tagállamok intézkedéseket hoztak a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréseinek megerősítésére, különösen a munkanélküli ellátások tekintetében, a 2019. évi tanácsi ajánlással³¹⁹ összhangban.

Franciaország javította a megszakításokkal jellemezhető szakmai tapasztalattal rendelkező munkavállalók, különösen az idénymunkások és a volt fogvatartottak munkanélküli ellátásokhoz való hozzáférést, míg **Olaszország** enyhítette a művészeti ágazatban dolgozók megszakításokkal járó foglalkoztatás miatti ellátáshoz való hozzáféréseinek feltételeit. **Észtország** 2026-ra tervezett, egységes alapösszegű ellátásra irányuló reformja várhatóan javítani fogja a rendszertelen vagy projektalapú foglalkoztatásban dolgozók munkanélküli ellátásokhoz való hozzáférést azáltal, hogy a jogosultság megszerzése érdekében beszámítható időszakot csökkenti (három éven belül nyolc hónapnyi munkavégzésre). **Lengyelország** olyan törvény előkészítésén dolgozik, amely (2026 közepétől) támogatja a hivatásos művészek bevonását a szociális ellátórendszerbe, miközben a 2025. évi reform megszüntette az öt évnél rövidebb biztosítási idővel rendelkező álláskeresők alapellátásának 20%-os csökkentését.

³¹⁹ Lásd: [A Tanács ajánlása \(2019. november 8.\) a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről](#).

A tagállamok a szociális védelem önfoglalkoztatókra és az atipikus formákban foglalkoztatott munkavállalókra való kiterjesztésének javítására összpontosítottak. 2025-től **Ciprus** e két csoportra is kiterjesztette a szülői szabadságot, valamint a balesetekhez és foglalkozási megbetegedésekhez kapcsolódó ellátásokat. **Málta** fizetett apasági szabadságot biztosított az önfoglalkoztató apák számára. **Belgiumban** 2026-tól az online platformok kötelesek lesznek munkabalesetek ellen biztosítást kötni az általuk önfoglalkoztatottként foglalkoztatott munkavállalókra. **Horvátország** a betegségi ellátások tekintetében, **Olaszország** pedig a betegségi ellátások és a szülői szabadság vonatkozásában hajtott végre – vagy tervez – fejlesztéseket az önfoglalkoztatókra vonatkozó meglévő rendszerekben. **Hollandia** új jogszabály előkészítésén dolgozik, amely valamennyi önfoglalkoztató számára kötelezővé tenné az alapfokú rokkantsági biztosítás megkötését. **Csehország** 2025-től a munkavégzésre irányuló megállapodások átfogó reformja révén módosította a biztosítási jogosultság küszöbértékeit, és e jogviszonyokra kiterjeszti a betegség- és nyugdíjbiztosítást, valamint bizonyos szabadságjogosultságokat, **Bulgária** az idenyjelleggel alkalmazott mezőgazdasági munkavállalók számára pedig meghosszabbította a munkabaleset vagy foglalkozási megbetegedés miatti ideiglenes munkaképtelenség esetén járó kártalanítási időszakokat. **Spanyolország** az ellátások kiszámításának kiigazítása és a rokkantsági ellátáshoz, illetve az öregségi nyugdíjhoz való hozzáférés javítása érdekében visszaállította az „állandó idenymunkásokra” alkalmazott szorzótényezőt, továbbá a termelési okból kötött határozott idejű munkaszerződések szabályait a mezőgazdaság és az agrár-élelmiszeripar sajátosságaihoz igazította. **Horvátország** a kompenzációs szintek megemelésével, a jogosultsági feltételek enyhítésével, valamint az önfoglalkoztatók, a részmunkaidős munkavállalók és más korábban kizárt munkavállalói csoportok bevonásával bővítette az anyasági, szülői és apasági ellátások érintettjeinek körét. **Szlovákia** 2026 januárja óta a két évvel korábbi átlagbér 50%-áról annak 60%-ára emelte a betegbiztosítási és nyugdíjjáradékok fizetésének minimális alapját. 2026 júliusában vagy a tevékenység megkezdését követő 6 hónap elteltével az önfoglalkoztatók kötelezően betegség- és nyugdíjbiztosítás hatálya alá fognak tartozni, amelynek alapja a két évvel korábbi átlagbér 26%-a.

Számos tagállam egyebek mellett digitális eszközök alkalmazásával további lépéseket tett a szociális védelmi rendszerek még átláthatóbbá és egyszerűbbé tétele felé. **Spanyolország** például 2024 szeptemberében új mobilalkalmazást indított a naprakész tájékoztatás biztosítására, majd 2025 januárjában új honlapot indított útjára, amely telematikai hozzáférést biztosít az elektronikus ügyintézés a nyugdíjakkal és ellátásokkal kapcsolatos eljárásokhoz, információkhoz és szolgáltatásokhoz. **Szlovákia** 2024 közepén újabb lépéssel bővítette az online átláthatóságot azáltal, hogy biztosítottjainak elektronikus fiókját (a nyugdíjakra és járadékokra vonatkozó információk mellett) a táppénzzel és az anyasági ellátással kapcsolatos valós idejű adatokkal töltötte fel. **Csehország** 2025 közepén egyszerűsítési intézkedéseket fogadott el, amelyek racionalizálták a külföldön élő kedvezményezettek nyugdíjkifizetési folyamatait. **Németország** 2024–25-ben a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz támogatásával továbbfejlesztette a Digitális nyugdíjtekintési rendszert (Digitale Rentenübersicht), több nyugdíjszolgáltató bevonásával és az átfogó nyugdíjinformációk online lekérdezhetőségének javításával.

Számos reform irányult a szülők anyagi megterhelésének enyhítésére és a gyermekszegénység kezelésére pénzübeli ellátások révén. Az ESZA+ támogatásával **Bulgáriában** feltérképezik a mélyszegénységben élő gyermekek körét. Több más ország (pl. **Ciprus és Málta**) megemelte a gyermekek után járó, illetve gyermekgondozási ellátás összegét (pl. **Lettország**, a fogyatékossággal élő gyermekek esetében). 2024-ben **Spanyolország** az ESZA+ finanszírozásában újtára indított egy programot, amelynek végrehajtása a szociális jogokért felelős minisztérium feladata, a spanyol Vöröskereszt támogatásával, és amelynek keretében kártyákat/utalványokat osztanak ki és töltenek fel rendszeresen azon eltartott gyermeket nevelő családok támogatására, amelyek jövedelme a szegénységi küszöb alatt van. **Írország** bevezette az újszülött-támogatást (Newborn Baby Grant), amely a gyermekek után járó ellátás első havi kifizetésén felül 280 EUR összegű egyszeri kifizetést biztosít a 2025. január 1-jén vagy azt követően született gyermekek szüleinek. 2024-ben **Málta** 500 EUR-ra emelte a születési támogatást az első gyermek esetében, és 1000 EUR-ra az adott háztartásban született minden további gyermek után. A születési támogatások mellett a további intézkedések közé tartozik például, hogy **Franciaországban** törvénytervezet készült, amelynek célja a családi támogatások kiterjesztése már az első – és nem csak a második – gyermek születésétől, ezzel támogatva az egygyermekes családokat, amelyek esetében magas a szegénységi kockázat. **Írország** emellett a jövedelmi küszöbérték valamennyi családméret esetében való megemelésével kiterjesztette a dolgozó családoknak járó támogatás (Working Family Payment), azaz az alacsony keresetű, gyermeket nevelő munkavállalókat támogató juttatás jogosultsági körét. Továbbá **Finnország** reformjavaslatokat terjesztett elő a gyermektartásról szóló törvény módosítására annak érdekében, hogy a gyermektartás erősebb jövedelemforrást jelentsen az arra jogosult, gyermeket nevelő háztartások számára.

Az európai gyermekgaranciával összhangban számos reformot fogadtak el a gyermekek kulcsfontosságú javakhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása érdekében.

Portugália például egy olyan programot valósít meg, amely 5000 gyermeknek biztosít ingyenes iskola előtti nevelést, elsősorban azokra a térségekre összpontosítva, ahol korlátozott az állami és a szociális–szolidaritásalapú intézményi ellátás. A kezdeményezés 2025 és 2028 között magán-, szövetkezeti és szociális nevelési intézményekkel kötött szerződéseknek köszönhetően 200 új iskola előtti nevelési létesítmény jelentős beruházással megvalósuló megnyitásához járul hozzá. **Ciprus** a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz támogatásával reformot indított az ingyenes és kötelező iskola előtti nevelés 4 évesnél idősebb gyermekekre való kiterjesztésére. **Lettország** 313 EUR-ról 413 EUR-ra emelte a fogyatékkal élő gyermekek után járó gyermekgondozási járadék havi összegét, hogy további pénzügyi támogatást nyújtson a családoknak az ápolás kapcsán felmerülő költségek fedezéséhez. **Lengyelország** minőségi standardokat fogadott el a gyermekgondozási létesítmények számára. A kisgyermekkorai nevelés és gondozás mellett **Ciprus** az ESZA+ társfinanszírozásával bevezette a reggeli biztosítást a kiszolgáltatott helyzetben lévő tanulók számára az állami iskolákban. **Romániában** a kormány – szintén az ESZA+ támogatással – elindította az „Egészséges étkezés” elnevezésű programot, amely a hátrányos helyzetű iskolák tanulóinak biztosít napi meleg étkezést vagy élelmiszersomagot, hozzájárulva jóllétükhöz. A program emellett a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz támogatásával 150 napközbeni gyermek- és családtámogató központból álló hálózatot hoz létre annak érdekében, hogy a gyermekek és a szülők számára nyújtott célzott tevékenységek révén megelőzze a gyermekek családjuktól való elszakítását.

A tagállamok intézkedéseket fogadtak el a fogyatékkal élő személyek foglalkoztatási esélyeinek javítására, valamint a szolgáltatások akadálymentességének fokozására. Bulgária megerősítette a fogyatékkal élő személyeket érintő aktív munkaerőpiaci szakpolitikai intézkedések finanszírozását, beleértve a támogatott foglalkoztatást és a képzési lehetőségeket.

Görögország előmozdítja a fogyatékkal élő személyek önkormányzati szervezeteknél történő foglalkoztatását. **Románia** közösségi alapú, integrált szolgáltatásokat alakított ki vidéki közösségekben az egészségügyi ellátáshoz, illetve az oktatási és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása érdekében. Hasonló céllal **Spanyolország** intézkedéseket fogadott el olyan kulcsfontosságú támogatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés megerősítésére, mint a személyi segítségnyújtás, otthoni ápolás-gondozás vagy a távfelügyelet. Egyes tagállamok további beruházásokat hajtottak végre a fogyatékkal élő személyek számára nyújtott bentlakásos szolgáltatások terén, akár kapacitásbővítés céljából (**Málta** és **Spanyolország**), akár a szolgáltatások színvonalának javítása érdekében (**Románia**). **Spanyolország** és **Észtország** intézkedéseket vezet be a támogató technológiák – így például a digitális megoldások – akadálymentességének javítására. **Írország** megduplázta a fogyatékkal élő személyek foglalkoztatásával foglalkozó személyes tanácsadók számát, és felülvizsgálta képzsüket.

Számos tagállam integrált, hosszú távú nemzeti stratégiákat dolgozott ki és fogadott el a hajléktalanság kezelésére. Németország 2024 áprilisában első alkalommal indította el a hajléktalanság felszámolását célzó nemzeti cselekvési tervet, amely országos iránymutatásokat biztosít a szövetségi kormány, a tartományok és az önkormányzatok összehangolt fellépéséhez.

Portugália frissítette a hajléktalanok társadalmi integrációját célzó többéves stratégiáját, amelyben egy integrált korai figyelmeztető rendszer szolgál a kockázati helyzetek azonosítására, szerepelnek benne esetmenedzserek általi, személyre szabott, helyi szinten megvalósuló beavatkozások, valamint a „lakhatás elsőként” elvén alapuló megoldások és a megosztott lakhatási formák bővítése.

Szlovénia a hajléktalanság megelőzésére és felszámolására irányuló első átfogó nemzeti stratégiájának elfogadását tervezi, amely meghatározza a hajléktalanság fogalmát, és a mindenki számára megfelelő, hosszú távra szóló, hozzáférhető és biztonságos lakhatásra helyezi a hangsúlyt.

Írország 2025 novemberében a lakhatásra és a hajléktalanságra vonatkozó új, integrált tervet tett közzé. E terv két fő pilléren alapul: egyrészt 300 000 további lakást bocsátanának rendelkezésre, másrészt pedig támogatnák az embereket abban, hogy saját lakással rendelkezzenek. A terv összkormányzati megközelítést hivatott biztosítani a hajléktalanság kezeléséhez, továbbá előíranyozza egy nemzeti hajléktalanság-megelőzési keret kidolgozását.

A nyugdíjak és a tevékeny idősor továbbra is kiemelt helyet foglal el a tagállamok reformprogramjában: a legtöbb intézkedés a munkával töltött életszakasz meghosszabbításának támogatását és a nyugdíjba vonulás elhalasztását célozza. Írországban a 2025. évi foglalkoztatási törvényjavaslat lehetővé teszi, hogy az érintettek a nyugdíjkorhatár elérése után is dolgozzanak, kivéve, ha a munkáltató jogszerű és arányos indokkal igazolni tudja a kötelező nyugdíjazást. **Máltán** azok, akik már megszerezték a nyugdíjjogosultsághoz szükséges társadalombiztosítási járulékidőt, minden további ledolgozott év után magasabb nyugdíjkiegészítésben részesülnek, amennyiben a nyugdíjba vonulás helyett legfeljebb 65 éves korukig tovább dolgoznak. **Belgiumban** 2025 októberétől az önfoglalkoztatók további nyugdíjjogosultságokat szerezhetnek, ha a nyugdíjkorhatár elérése után is dolgoznak és fizetik a társadalombiztosítási költségeket. **Luxemburg** a korai öregségi vagy rokkantsági nyugdíj és a keresőtevékenység együttes folytatása esetén egységesíti a munkavállalókra és az önfoglalkoztatókra vonatkozó járulékfelhalmozási szabályokat. **Litvánia** további munkavégzési ösztönzőket vezetett be az idősebb munkavállalók és a fogyatékkal élő személyek számára azáltal, hogy az időskori és a rokkantsági szociális ellátások folyósítását az e csoportokba tartozó foglalkoztatottakra is kiterjesztette. **Olaszország** ösztönzőket vezetett be azok számára, akik noha megfelelnek bizonyos korai nyugdíjbavonulási formák igénybevételére feljogosító feltételeknek, mégis a munkavégzés folytatása mellett döntenek. **Csehország** és **Dánia** megemelte a törvényben előírt nyugdíjkorhatárt. **Görögország** átfogó programot indított a tevékeny idősor és a demográfia területén, **Bulgária** folytatja a tevékeny idősorról szóló stratégiájának végrehajtását, míg **Ciprus** első alkalommal dolgozott ki ilyen stratégiát. **Csehországban** bővítették azon kockázatos foglalkozások körét, amelyek esetében lehetőség van korai nyugdíjba vonulásra, míg **Hollandiában** a fizikailag megterhelő munkákhoz kapcsolódó korengedményes nyugdíjrendszert még célirányosabbá tették és 2029-ig meghosszabbították.

Számos ország tett lépéseket a nyugdíjak megfelelőségének javítása és az alacsony nyugdíjjal rendelkezők támogatása érdekében. Máltán e célból több intézkedést is elfogadtak, többek között 2025-ben valamennyi öregségi nyugdíj csekély mértékű emelését, az özvegyi nyugdíjak fokozatos növelését, a 75–79 éves idősök számára nyújtott magasabb támogatást, valamint a 61 év feletti nyugdíjasokra vonatkozó adókedvezmények javítását. Emellett a megélhetési költségek kompenzálását szolgáló bónusz szabályait is kiigazították. **Olaszországban** 2025-re és 2026-ra ideiglenes minimumnyugdíj-emelésről döntöttek, valamint szociális kiegészítéseket vezettek be a hátrányos helyzetű nyugdíjasok számára, míg **Portugália** rendkívüli nyugdíjkiegészítést nyújtott az alacsony nyugdíjjal rendelkezőknek. **Lettországban** megemelték az öregségi nyugdíjminimumot, továbbá fokozatosan újra bevezetik az állami öregségi és rokkantsági nyugdíjkiegészítéseket. **Litvánia** indexálta valamennyi öregségi, rokkantsági és hozzátartozói nyugdíjat, míg **Romániában** 2025-ben felfüggesztették a minimális és alacsony nyugdíjban részesülők szociális ellátásainak nem sokkal korábban bevezetett indexálási mechanizmusát, és helyette egyszeri pénzügyi támogatást nyújtottak számukra. **Dánia** a légi utasokra kivetett utasadó bevezetéséből származó bevételre támaszkodva megemelte a nyugdíjhoz kapcsolódó kiegészítő juttatást. **Szlovénia** 2025-ben nyugdíjreformot fogadott el, amely magában foglalja a minimális és garantált nyugdíj 2026-ban hatályba lépő emelését mind az újonnan nyugdíjba vonulóknak, mind a már nyugdíjasok esetében, valamint a nyugdíjjogosultság megszerzéséhez szükséges 40 éves időszak növekedési rátájának és az özvegyi nyugdíjaknak a növelését. Más tagállamok intézkedéseket fogadtak el a rokkantsági ellátások szintjének és megfelelőségének erősítésére (**Észtország, Franciaország, Ciprus, Románia, Spanyolország, Szlovénia**), valamint a gondozóknak nyújtott pénzügyi támogatás emelésére (**Málta, Szlovákia, Románia**).

Egyes országokban olyan intézkedésekre is sor került, amelyek egyszerre támogatják a nyugdíjak megfelelőségét és járulnak hozzá a nyugdíjrendszerek fenntarthatóságához, többek között a többpilléres nyugdíjrendszerek fejlesztésével összefüggésben. Olaszországban az egyének immár önkéntesen fizethetnek a szokásos járulékmértéken felüli további nyugdíjjárulékot. **Lettországban** az államilag finanszírozott nyugdíjjárulékok 1%-át a második pillérből az első pillér felosztó-kirovó rendszerébe csoportosították át. **Írország** bevezette az automatikus beléptetésen alapuló nyugdíj-megtakarítási rendszert, amely 2026. január 1-jén indul. **Málta** hasonló automatikus beléptetési intézkedéseket jelentett be, meghosszabbította a járulékfizetési időszakot, valamint a nyugdíjjövedelem diverzifikációjának előmozdítása érdekében oktatási kezdeményezéseket indított és megerősítette az adókedvezményeket a harmadik pillérbe tartozó nyugdíjkonstrukciók igénybevételeének ösztönzésére. **Horvátországban** átfogó nyugdíjreformokat hajtanak végre a nyugdíjak megfelelőségének és fenntarthatóságának együttes biztosítása érdekében, míg **Bulgáriában** felülvizsgálják a nyugdíjrendszert, és **Málta** esetében is ilyen felülvizsgálat van kilátásban.

A tagállamok intézkedéseket vezettek be az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés megerősítésére, valamint a hozzáférés méltányosságának és az ellátás minőségének javítására.

Bulgária 16%-kal megemelte a Nemzeti Egészségbiztosítási Alap 2025. évi költségvetését, többek között a daganatos betegségekhez kapcsolódó szűrővizsgálatok hozzáférhetőségének bővítését célzó intézkedésekre és a rosszul ellátott térségekben működő gyógyszertárak támogatására. **Dánia** 2025-ben az elmúlt 20 év legnagyobb egészségügyi reformját hajtja végre a várólisták csökkentése, a betegek választási lehetőségeinek bővítése és az ellátáshoz való hozzáférés javítása érdekében.

Észtország a finanszírozás megerősítése érdekében 2025 januárjától megemeli a betegek által fizetendő önrészt, miközben a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében 2024 decembere óta kórházösszevonásokat hajt végre a hatékonyság növelése és a kielégítetlen egészségügyi szükségletek csökkentése céljából. **Németországban** 2024 decemberében jelentős kórházi reform lépett hatályba, amely biztosítja a kezelés minőségének javítását, az átfogó egészségügyi ellátást és a kórházi ellátás hatékonyságának növelését, valamint új visszatérítési rendszert vezet be a szükségtelen orvosi beavatkozások számának csökkentése érdekében. **Lettország** 2025 januárjától bővítette az egészségbiztosító által támogatott gyógyszerek körét, növelte az állami gyógyszer-támogatás mértékét, árplafonokat határozott meg a gyártók számára, és az első felírások esetében korlátozta az a betegek által fizetendő önrészt. **Lengyelország** helyreállítási és rezilienciaépítési tervének támogatásával létrejött az Országos Kardiológiai Hálózat, amely a kardiológiai ellátás országos szintű fejlesztését célozza; a vonatkozó jogszabályt 2025. júniusában fogadták el. **Szlovénia** nemzeti költségelemzést végzett, amelynek alapján 2026 januárjától új DRG-súlyozást fog bevezetni az akut kórházi ellátásban nyújtott szolgáltatások kifizetésére vonatkozóan.

Lépések történtek az egészségügyi alapellátás megerősítése, az ellátások integrációjának javítása és a digitalizáció előmozdítása érdekében is, ideértve az adatsere támogatását. 2025 elején **Írország** a Sláintecare-reform keretében átalakította egészségügyi ellátórendszerét: hat új egészségügyi régiót hozott létre az integrált ellátás erősítése, a döntéshozatal decentralizálása, valamint a népesség alapú szolgáltatástervezés bevezetése érdekében. **Luxemburg** 2025 óta dolgozik azon, hogy az egészségügyi alapellátás és a szakellátás szolgáltatóinak bevonásával integrált ellátási hálózatokat alakítson ki a cukorbetegség és a kóros elhízás kezelésére. **Portugália** 2024 szeptemberében új, úgynevezett „C modellű családi egészségügyi egységek” létrehozását jelentette be, amelyeket magán egészségügyi szolgáltatók működtetnek, ugyanakkor szerződéses alapon integrálódnak a nemzeti egészségügyi szolgálatba az egészségügyi alapellátáshoz való hozzáférés kibővítése érdekében. **Szlovénia** 2024 szeptemberében jóváhagyta a 2024 és 2031 közötti időszakra szóló, az egészségügyi alapellátásra vonatkozó stratégiát, és 2025 februárjában új fizetési modellt vezetett be az alapfokú családorvosi ellátásokra és gyermekgyógyászatra vonatkozóan a hozzáférhetőség megerősítése érdekében. Helyreállítási és rezilienciaépítési tervének keretében **Görögország** 2024 novemberében elfogadott reformtörvénye az alapellátás megerősítését célozza azáltal, hogy kiterjeszti a „személyes orvosként” való működésre jogosult orvosok körét, valamint ösztönzőket vezet be az általános/családorvosi és a belgyógyászati területekre való szakosodás elősegítésére. Helyreállítási és rezilienciaépítési tervének részeként **Horvátország** országos informatikai platformon alapuló digitális egészségügyi reformot vezet be az onkológiai intézmények összekapcsolására. **Magyarország** 2025-re vonatkozó helyreállítási és rezilienciaépítési terve az egészségügy digitalizációjának előmozdítására és az egészségügyi alapellátás megerősítésére összpontosít, különösen a háziorvosi praxisközösségek fejlesztésén és a krónikus betegségek korszerűbb gondozásán keresztül. **Románia** 2024 novemberében tette közzé 2024 és 2030 közötti időszakra szóló Nemzeti Digitális Egészségügyi Stratégiáját, amely a helyreállítási és rezilienciaépítési tervben vállalt kötelezettségekkel összhangban az egészségügy digitalizációjának terén a digitális kormányzás, a digitális készségek, valamint a digitális infrastruktúra és innováció fejlesztését célozza.

A tagállamok intézkedéseket tettek az egészségügyi munkaerőhiány kezelésére, többek között a személyi állomány megtartásának javításával. **Ausztria** a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz támogatásával 2024 végéig 150 közösségi ápolót állított szolgálatba. **Franciaország** 2025 júniusában kibővítette az ápolók hatáskörét azzal, hogy felhatalmazta őket a társadalombiztosítás által finanszírozott megelőző konzultációk önálló lefolytatására. **Lettország** a helyreállítási és rezilienciaépítési tervéhez kapcsolódva elfogadta a 2025 és 2029 közötti időszakra szóló egészségügyi humán erőforrás-stratégiáját, amely a munkakörülmények javítására és új egészségügyi szerepkörök bevezetésére összpontosít. **Málta** a helyreállítási és rezilienciaépítési tervének keretében egy egészségügyi munkaerő-tervezési eszközt dolgozott ki, amely a humán erőforrás-gazdálkodás, a költségvetési tervezés és a munkaerő-felvétel támogatását szolgálja.

A népegészségügyi helyzet javítását célzó intézkedések a megelőzésre és az egészségfejlesztésre, így a mentális egészségre és a szív- és érrendszeri betegségekre is összpontosítottak. **Csehország** 2024 decemberében elfogadta a 2025 és 2035 közötti időszakra szóló Nemzeti Kardiovaszkuláris Tervet, amelynek égisze alatt új, 100%-ban biztosítás által finanszírozott szűrési és megelőzési programok indulnak. **Finnország** a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz támogatásával regionális, integrált, több ágazatot átfogó szolgáltatási modelleken keresztül ösztönzi a megelőzést és a korai felismerést a 22 jóléti szolgáltatási régióban. **Szlovákia** helyreállítási és rezilienciaépítési terve rendszerszintű mentális egészséggel kapcsolatos fejlesztéseket támogat, beleértve a szakemberek képzését is.

A tagállamok számos intézkedést hajtottak végre a tartós ápolás-gondozási rendszerek demográfiai változásokhoz és társadalmi szükségletekhez való igazítása és fejlesztése érdekében. E törekvések egy része a szolgáltatások megfelelőségének és hozzáférhetőségének javítására irányul, többek között a jobb integráció, új gondozási modellek és az információs és kommunikációs technológiák alkalmazása révén. **Belgiumban** Flandria egy négyéves, „ToekomstZorg” nevű projektet indított az ágazatközi tartós ápolás-gondozás fejlesztésére. **Bulgária** a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz támogatásával korszerűsíti és bővíti szociális szolgáltatásait: a tervek szerint 2026 júniusáig bentlakásos intézményeket újít fel és újakat hoz létre, összhangban a szociális szolgáltatások minőségéről szóló, 2022. évi rendeletben meghatározott minőségi standardokkal. **Dánia** 2025 júliusában elfogadott reformja a tartós ápolás-gondozás területén az önálló életvitelhez nyújtott támogatás megerősítését célozza megelőző intézkedések, valamint egyéni szükségleteken alapuló szolgáltatásnyújtás révén. **Görögország** 2024 júliusában elfogadott tartós ápolás-gondozási stratégiája egy hatékony szociális védelmi rendszer kialakítását célozza, stratégiai célkitűzésekkel és átfogó irányítási kerettel. **Spanyolország** helyreállítási és rezilienciaépítési tervének keretében átalakítja gondozási modelljét, ennek során az intézményi férőhelyek kiváltására és az intézményen kívüli gondozásra helyezi a hangsúlyt, többek között távgondozási szolgáltatásokba és bentlakásos intézményekbe történő beruházások révén. **Horvátország** a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és az ESZA+ támogatásával egy integrált tartós ápolás-gondozási rendszer kialakításán dolgozik; emellett energiahatékony gondozási központok létrehozását tervezi az idősök integrált ellátásának biztosítása érdekében, miközben bővíti az otthoni és az intézményen kívüli gondozási szolgáltatások körét. **Litvánia** új tartós ápolás-gondozási modellt dolgoz ki, amelynek célja az otthoni és az intézményen kívüli tartós ápolás-gondozás megerősítése. **Magyarország** új partnerségi fórumot hozott létre tartós ápolás-gondozási stratégiájának nyomon követésére. **Lengyelország** felülvizsgálja jogi keretrendszerét annak érdekében, hogy meghatározza a tartós ápolás-gondozás és az informális gondozás fogalmát; ennek részeként finanszírozásbővítési céllal bevezeti az „időskori ellátási utalványt”, továbbá kialakítja a tartós ápolás-gondozás minőségbiztosítási rendszerét. **Ausztria** frissíti gondozási reformintézkedéseit a családgondozók terheinek enyhítése, valamint a munkaerő-kínálat és hatékonyság javítása érdekében. **Portugália** módosította az informális gondozók jogállásáról szóló törvényt, amely egyszerűsítette az igénylési eljárást, és a gondozói státuszhoz való hozzáférést a családtagokon kívüli körre is kiterjesztette. **Szlovéniában** a tartós munkaerőhiány enyhítése érdekében 2024 júliusától ideiglenes rendelkezések léptek életbe a gondozási szolgáltatások személyzeti helyzetének és munkafeltételeinek javítására. **Szlovákia** a szociális szolgáltatásokról szóló törvény módosításával egységesítette a gondozói juttatásokat, ami jelentős támogatást jelent a súlyos fogyatékkal élő személyeket gondozók számára. **Finnország** csökkentette az idősgondozásban alkalmazott személyzet/ellátott arányt annak érdekében, hogy a tartós ápolás-gondozási rendszer a növekvő igények, a költségnyomás és a tartós munkaerőhiány közepette is rugalmas és fenntartható maradjon. Egyes tagállamok további beruházásokat hajtottak végre a fogyatékkal élő, illetve az időskorú személyeket gondozó bentlakásos intézmények kapacitásának bővítésére (például **Málta**, **Spanyolország**), illetve ezen intézmények színvonalának növelésére (például **Románia**).

3. FEJEZET: A TÁRSADALMI KONVERGENCIÁVAL KAPCSOLATOS KERET ELSŐ SZAKASZA SZERINTI ORSZÁGELEMZÉS

Az első szakasz szerinti országelemzés vizsgálja az egyes tagállamok munkaerőpiaci, készségfejlesztési és szociális fejleményeit, hogy feltárja a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát érintő azon potenciális kockázatokat, amelyek a második szakaszban további elemzést igényelnek. Ez az országspecifikus elemzés a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret elvein alapul, és összhangban van az EUMSZ 148. cikkével. Választ ad továbbá a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről szóló (EU) 2024/1263 rendelet 3. cikke (3) bekezdésének b) pontjára. Ez utóbbi pont azt jelzi, hogy a foglalkoztatási iránymutatások európai szemeszter keretében történő végrehajtásának Bizottság általi éves felügyelete kiterjed a szociális jogok európai pillére elveinek és kiemelt céljainak végrehajtása terén elért eredményekre, a szociális eredménytábla és a felfelé irányuló társadalmi konvergenciával kapcsolatos potenciális kockázatok azonosítását célzó keret révén³²⁰. A keret első szakasz szerinti elemzése a szociális eredménytábla kiemelt mutatóin alapul, és azonosítja a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát fenyegető *potenciális kockázatokat* (további részletekért lásd az e szakasz végén található módszertani keretes írást, valamint a 6. és a 2. mellékletet). A felfelé irányuló társadalmi konvergenciát érintő *tényleges kihívások* fennállásának és a kihívások mögött meghúzódó fő tényezőknek a megállapítása érdekében 2026 tavaszán egy második szakasz szerinti elemzésre kerül majd sor. Ez az elemzés a mennyiségi és minőségi bizonyítékok szélesebb körére támaszkodik, és figyelembe veszi a tagállamok által a kihívások kezelése érdekében hozott vagy tervezett intézkedéseket. A következő, 3.1. szakasz a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret első szakasz szerinti országelemzésén alapuló főbb horizontális megállapításokat ismerteti. A 3.2. szakaszban következik az országelemzés, amelyből kiderül, hogy a második szakaszban mely országok igényelnek további elemzést.

³²⁰ Ezenkívül a rendelet (8) preambulumbekkezdése pontosítja, hogy „a Bizottság – a foglalkoztatási és szociális fejleményeknek az európai szemeszter keretében végzett, integrált elemzése részeként – értékeli a felfelé irányuló társadalmi konvergencia előtt álló tagállambeli kockázatokat, továbbá – a szociális eredménytábla és a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret elvei alapján – nyomon követi a szociális jogok európai pillére elveinek végrehajtása terén elért eredményeket”.

3.1. Főbb horizontális megállapítások

2024-ben a foglalkoztatási ráták terén felfelé irányuló konvergencia volt megfigyelhető, és az uniós munkanélküliségi ráta történelmi mélypontra csökkent, ami a szerény gazdasági növekedés hátterében a szegénységi kockázatok enyhe mérséklődésével járt együtt; ugyanakkor a munkaerőpiaci, a készségfejlesztési és a szociálpolitikai területeken továbbra is azonosíthatók a felfelé irányuló konvergenciát fenyegető kockázatok³²¹. Az együttes foglalkoztatási jelentés „szinkódos” módszertanának a szociális eredménytábla kiemelt mutatóira való alkalmazása segít azonosítani a szociális jogok európai pillérének végrehajtása szempontjából különösen fontos kihívásokat (lásd a 6. illetve a 2. mellékletet). A szociális eredménytábla mutatóiból származó információk országonkénti, a tárgyalta módszertan szerinti összesítése lehetővé teszi a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát érintő lehetséges uniós, illetve tagállami kockázatok átfogó értékelését. A főbb horizontális megállapítások összefoglalása az alábbiakban olvasható (lásd még a 3.1.1. táblázatot és a 3.1.1. ábrát).

³²¹ Az EU jó úton halad a 2030-ra kitűzött, 78%-os foglalkoztatási ráta eléréséhez, az elmaradás mindössze 2,2 százalékpontnyi. Ugyanakkor további erőfeszítésekre van szükség a felnőttkori tanulásra és a szegénység csökkentésére vonatkozó, 2030-ra kitűzött uniós célok eléréséhez. A tanulásban részt vevő felnőttek aránya 2022-ben mindössze 39,5% volt, szemben a 60%-os céllal, míg a szegénységcsökkentési törekvések 2024-ig csupán 2,9 millió fővel csökkentették az érintettek számát, szemben a 15 milliós céllal.

- **Miközben a foglalkoztatási és a tartós munkanélküliségi ráták esetében folytatódott a felfelé irányuló konvergencia, a fiatalok és a fogyatékossgal élő személyek munkaerőpiaci helyzete stagnált vagy enyhén romlott.** A foglalkoztatási ráták szinte valamennyi (21) tagállamban emelkedtek, ugyanakkor a javulás üteme lassabb volt, mint a korábbi években. A növekedés mértéke nagyobb volt az alacsonyabb foglalkoztatási rátájú országokban, ami a felfelé irányuló konvergencia jele. Ezzel párhuzamosan a munkanélküliségi ráta alakulása vegyes képet mutatott. Bár az uniós ráta 2024-ben történelmi mélypontra csökkent, a mutató egyes tagállamok között divergenciát mutatott, amit a „kritikus” és a „figyelemmel kísérendő” helyzetek viszonylag magas száma (nyolc) is tükröz. Ugyanakkor számos tagállamban továbbra is jelentős regionális és területi egyenlőtlenségek állnak fenn. Összességében a tartós munkanélküliségi ráták alakulása inkább kedvező volt, és 2024-ben az EU-ban felfelé irányuló konvergencia volt megfigyelhető. A legtöbb tagállam képes volt bizonyos előrelépést elérni a nők munkaerőpiaci integrációja terén, ugyanakkor a konvergencia jelei csak korlátozottan mutatkoztak, és ezen a dimenzión továbbra is összesen nyolc tagállam minősült „figyelemmel kísérendő” vagy „kritikus” helyzetűnek. A fiatalok esetében az előrehaladás nagyrészt megtorpant: 2024-ben csupán marginális javulás történt a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok arányában, és nem voltak egyértelmű jelei a felfelé irányuló konvergenciának. Végül, a fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége uniós szinten nőtt, miközben a tagállamok között is jelentős egyenlőtlenségek voltak megfigyelhetők; e mutató tekintetében nyolc ország került „figyelemmel kísérendő” vagy „kritikus” helyzetbe.

- **Az oktatás és a készségfejlesztés területén tapasztalható lassú és egyenlőtlen előrehaladás korlátozza a humán tőke fejlesztésének lehetőségeit, és ha a szakpolitikai erőfeszítések nem fokozódnak jelentősen, kockázatot jelent a versenyképességre, valamint a társadalmi és területi kohézióra.** A felnőttkori tanulásban való részvétel (a felnőttoktatási felmérés alapján mérve) 2016 és 2022 között ugyan valamelyest nőtt az EU-ban, a tagállamok teljesítménye azonban divergált, mivel a javulás túlnyomórészt a már eleve jobban teljesítő országokban következett be. Az uniós munkaerő-felmérés adatai szerint 2022 és 2024 között összességében szintén növekedés volt tapasztalható a részvételben³²². Hasonló tendencia figyelhető meg a legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkező felnőttek arányában is a 2021 és 2023 közötti időszakban. Mindkét mutató esetében viszonylag magas a „figyelemmel kísérendő” vagy „kritikus” helyzetben lévő tagállamok száma (kilenc, illetve tíz ország). Ez jelentős kihívásokra mutat rá a zöld és a digitális átállással összefüggésben, és ráirányítja a figyelmet az uniós versenyképesség megerősítésének szükségességére. Ezzel párhuzamosan 2024-ben az EU egészében enyhe javulás volt megfigyelhető a korai iskolaelhagyók arányában, valamint a kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban való részvétel tekintetében. Ugyanakkor e két mutató uniós átlaga jelentős tagállami különbségeket fed el: 2024-ben mindkét esetben nőtt a „kritikus” és a „figyelemmel kísérendő” helyzetek száma (kilencről tízre), és nem voltak jelei a felfelé irányuló konvergenciának. Emellett az alapkészségek alacsony és csökkenő szintje az EU egészében súlyos kihívást jelent. Mindez egyértelműen rámutat arra, hogy e szakpolitikai területen jelentős további szakpolitikai beavatkozásokra van szükség, összhangban a készségek uniója kezdeményezéssel.

³²² Lásd: Eurostat [[trng_lfs_17](#)], EU LFS.

- Bár uniós szinten összességében javulás volt tapasztalható a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázata és a jövedelmi egyenlőtlenségek tekintetében, az egyenlőtlenségek fennmaradtak, és szinte valamennyi szociális mutató esetében hiányzott a felfelé irányuló konvergencia a tagállamok között.** A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya – mind a teljes népesség, mind a gyermekek körében – enyhén csökkent az EU-ban 2024-ben. A tagállamok teljesítménye azonban jelentősen eltért, és nem voltak egyértelmű jelei a konvergenciának. A szegénység kockázatának kitett gyermekek esetében a „figyelemmel kísérendő” vagy „kritikus helyzetben lévő” országok száma 2024-ben nyolcra emelkedett. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek arányai közötti különbségek részben a (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentő hatásában mutatkozó jelentős eltérésekkel magyarázhatók. Ez a mutató 2024-ben az EU-ban kis mértékben romlott, és ennél a mutatónál jelent meg a legtöbb „kritikus” és „figyelemmel kísérendő” helyzet (összesen tizenegy), egyértelmű felfelé irányuló konvergencia nélkül. A jövedelmi egyenlőtlenség (az S80/S20 mutatóval, azaz a jövedelmi ötödök arányával mérve) 2024-ben javult, és jelentősen csökkent a „kritikus” és „figyelemmel kísérendő” helyzetek száma. Ugyanakkor a legmagasabb egyenlőtlenségi szintekkel rendelkező országok helyzete tovább romlott, míg a jól teljesítőké tovább javult, ami fokozódó divergenciára utal. Jelentős regionális egyenlőtlenségek is megfigyelhetők, beleértve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés magas arányát az EU legkülső régióiban. A háztartások egy főre jutó rendelkezésre álló bruttó reáljövedelme 2024-ben számottevően emelkedett. Bár minden országban javulás történt, a legnagyobb növekedést azok a tagállamok mutatták, amelyek már korábban is jól teljesítettek, ami divergenciát jelez kilenc „kritikus” vagy „figyelemmel kísérendő” helyzettel. Az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükségletek tekintetében enyhe romlást jelentettek, és 2024-ben összességében nagyon korlátozott volt a konvergencia. Ezzel szemben a lakásköltség-túlterheltségi arány tekintetében bizonyos fokú felfelé irányuló konvergencia volt megfigyelhető, mivel a tagállamok közel kétharmadában javulás történt.

Az első szakasz szerinti országelemzés kilenc olyan tagállamot azonosított, amelyeknél a szociális eredménytábla kiemelt mutatói által jelzett kihívások miatt szükség lesz egy mélyebb, második szakasz szerinti elemzésre, ami a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát fenyegető potenciális kockázatokra utal. E kockázatok értékelése az EMCO és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság kapcsolódó legfőbb üzeneteiben és az azok alapjául szolgáló munkacsoporti jelentésben vázolt, a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret szerinti módszertan alkalmazásával történik, amely a szociális eredménytábla egyes kiemelt mutatóinak szintjét és az uniós átlaghoz viszonyított éves változását veszi figyelembe (lásd az e szakasz végén található háttérmagyarázatot). Az érintett tagállamok: Bulgária, Görögország, Spanyolország, Olaszország, Litvánia, Luxemburg, Románia, Lettország és Finnország. E kilenc tagállam közül az előbbi hét már az előző évben is szerepelt a második elemzésben (noha – amint e fejezet is bemutatja – egyes esetekben javulás volt megfigyelhető), míg Lettország és Finnország ebben az évben került első alkalommal a második szakaszba³²³; a tavaly a második elemzésben szereplő Horvátország, Észtország és Magyarország idén nem szerepel a csoportban³²⁴. E kilenc ország mindegyike esetében nagyszámú szakpolitikai területen azonosítottak a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát érintő potenciális kockázatok a jelzett kihívásokkal összefüggésben, míg Lettország, Litvánia, Luxemburg és Finnország esetében kisebb számú szakpolitikai területen az idővel romló mutatók is kulcsszerepet játszottak. A fent említett országok többségében a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát fenyegető potenciális kockázatok jelző mutatók közé tartozik a jövedelmi egyenlőtlenség, a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek összesített aránya, a (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása, majd ez követi a korai iskolaelhagyók aránya, a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya, a foglalkoztatási ráta, a háztartások egy főre jutó rendelkezésre álló bruttó reáljövedelme, a legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkező népesség aránya, valamint a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek gyermekek aránya. E kilenc tagállam esetében a Bizottság szolgálatai részletesebb második elemzést fognak végezni 2026 tavaszán.

³²³ Lettország esetében ez a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (ún. NEET-) fiatalok növekvő arányának, valamint a munkanélküliségi és a tartós munkanélküliségi ráta növekedésének tudható be. Összefügg továbbá azzal is, hogy a (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentő hatása alacsony és csökkenő tendenciát mutat, és az intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya hirtelen romlásnak indult. Finnország második elemzésbe való bevonása elsősorban a munkanélküliségi ráta és a tartós munkanélküliségi ráta viszonylagos romlásával áll összefüggésben.

³²⁴ Ez a tavaly szintén a második elemzésben szereplő Észtországra, Magyarországra és Horvátországra idén nem vonatkozik. Észtországban nem tapasztalható javulás a jövedelmi egyenlőtlenség, a háztartások rendelkezésre álló jövedelme, a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya, a szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása és az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükségletek terén. Magyarország szintén nem szerepel a második elemzésben, mivel a legfrissebb adatok javulást mutatnak a korai iskolaelhagyók, a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya (a teljes népesség, illetve a gyermekek körében), a fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatási különbsége és a tartós munkanélküliségi ráta tekintetében. Horvátország esetében 2024-ben a jövedelmekre és életkörülményekre vonatkozó közösségi statisztikán (EU-SILC) alapuló valamennyi szociális mutató esetében törés van az idősorban, emiatt a változások érdemi értelmezése nem lehetséges. Azt, hogy a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázata által teremtett helyzet mind összességében, mind a gyermekek esetében „figyelemmel kísérendő”, elsősorban a strukturális törés magyarázza.

3.1.1. táblázat: Szociális eredménytábla: a tagállamokban felmerülő kihívások áttekintése kiemelt mutatók szerint

			Legjobban teljesítők	Az átlagosnál jobb	Jó, de figyelemmel kísérendő	Átlagos	Gyenge, de javuló	Figyelemmel kísérendő	Kritikus helyzetek
Eszégyenlőség	Tanulásban részt vevő felnőttek (utolsó 12 hónap során, kivéve a munka közbeni irányított képzést, a 25–64 éves népesség %-ában)	2022	DE, HU, NL, SE	AT, DK, EE, FI, FR, IE, LU, MT, SK		BE, ES, LV, PT	RO	CY, HR, IT, LT, SI	BG, CZ, EL, PL
	Korai iskolaelhagyók (a 18–24 éves korú népesség arányának %-ában)	2024	EL, HR, IE, PL	BG, CZ, PT, SI		AT, BE, FI, FR, LV, MT, NL, SE	HU	CY, DK, EE, IT, LT, LU, SK	DE, ES, RO
	Alapvető vagy annál magasabb szintű általános digitális készségekkel rendelkező egyének aránya (a 16–74 éves korú népesség %-ában)	2023	FI, IE, NL	AT, BE, CZ, DK, EE, ES, HU, SE		DE, EL, FR, LT, MT, PT		CY, HR, IT, LU, LV, SI, SK	BG, PL, RO
	A NEET-fiatalok aránya (a 15–29 éves korú teljes népesség %-ában)	2024	MT, NL, SE	CZ, DE, DK, HR, IE, PT, SI		AT, BE, ES, FI, HU, PL, SK	BG, CY, EL	EE, FR, LU, LV	IT, LT, RO
	Nemek közötti foglalkoztatási különbség (százalékpont)	2024	EE, LT, LV	HR, HU, LU, PT, SE	FI	AT, BE, BG, DE, ES, FR, IE, NL, SI	CZ	CY, DK, PL, SK	EL, IT, MT, RO
	Jövedelmi ötödök aránya (S80/S20)	2024	BE, CZ, SI, SK	FI, IE, MT, NL, PL, RO		AT, CY, DE, DK, EE, FR, HR, HU, LU, SE	PT	EL, ES, IT	BG, LT, LV
Múltányos munkafeltételek	Foglalkoztatási ráta (a 20–64 éves korú népesség %-ában)	2024	CZ, MT, NL	CY, DE, DK, HU, IE	EE, SE	AT, BG, LT, LV, PL, PT, SI, SK	EL, HR	FI, FR, LU	BE, ES, IT, RO
	Munkanélküliségi ráta (a 15–74 éves korú munkaerő %-ában)	2024	CZ, DE, MT, PL	BG, CY, HR, HU, IE, IT, NL, SI		AT, BE, PT, RO, SK	EL, ES	DK, EE, FR, LT, LU, LV	FI, SE
	Tartós munkanélküliségi ráta (a 15–74 éves korú munkaerő %-ában)	2024	MT, NL	AT, CY, CZ, DE, IE, PL, SI	DK	BE, BG, FR, HR, HU, LT, LU, RO, SE	EL, ES, IT	EE, FI, LV, PT	SK
	A háztartások rendelkezésre álló, egy főre jutó bruttó jövedelmének (GDHI) növekedése (index, 2008 = 100)	2024	HU, MT, PL, RO	HR, LT, PT		CZ, DE, DK, EE, FR, IE, LV, SE, SI, SK		AT, BE, CY, ES, FI, LU, NL	EL, IT
Szociális védelem és társadalmi befogadás	A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya (a teljes népesség %-ában)	2024	CZ, NL, SI	AT, CY, DK, EE, IE, PL, SE	FI	BE, DE, FR, HU, LU, MT, PT, SK	RO	HR, IT, LV	BG, EL, ES, LT
	A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya (a 0–17 éves korú népesség %-ában)	2024	CY, CZ, DK, NL, SI	EE, IE, LV, PL, SK	FI	AT, BE, DE, HU, LT, PT, SE	RO	EL, FR, HR, IT, LU, MT	BG, ES
	A (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása (az AROP csökkenésének %-ában)	2024	BE, DK, FI	AT, CZ, EE, NL, PL, SE	FR, IE	CY, IT, SI, SK	RO	BG, DE, ES, HU, LT, LU, MT	EL, HR, LV, PT
	Fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége (százalékpont)	2024	SI	AT, CZ, DE, EE, FI, FR, LV, NL, SE	PT	CY, DK, EL, HU, MT, SK	BG	BE, ES, IT	HR, IE, LT, PL, RO
	Lakásköltség-túlterheltségi arány (a teljes népesség %-ában)	2024	CY	BG, HR, IE, IT, LU, NL, PL, RO, SI		AT, BE, CZ, ES, FI, FR, LV, MT, SK		DE, EE, HU, LT, PT, SE	DK, EL
	Intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek (a 3 év alatti népesség %-ában)	2024	FR, NL, PT, SE, SI	BE, ES, FI, LT, LU	DK	AT, CY, EE, EL, HR, IT		BG, DE, IE, LV, MT	CZ, HU, PL, RO, SK
	Egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükséglet (a 16 év feletti népesség %-ában)	2024		AT, BE, BG, CY, CZ, DE, HR, HU, LU, MT, NL, RO, SK		DK, ES, FR, IE, IT, LT, PL, PT, SE, SI	EE		EL, FI, LV

Megjegyzés: Frissítve: 2025. október 30-án. A tanulásban részt vevő felnőttek arányára vonatkozó mutató utolsó előtti értéke 2016-ra vonatkozik, a kategorizálás pedig a 2016-tól 2022-ig bekövetkezett változáson alapul. Mivel a legalább alapszintű általános digitális készségekkel rendelkező egyének arányára vonatkozó mutatóhoz kétfévente gyűjtenek adatokat, a kategorizálás a 2021 és 2023 között bekövetkezett változáson alapul. Bulgária tekintetében nem állnak rendelkezésre az egy főre eső GDHI növekedésére vonatkozó adatok. Luxemburg vonatkozásában nem állnak rendelkezésre adatok a fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbségéről. Az idősortöréseket és az egyéb statisztikai jelölőket a 3. és 4. melléklet ismerteti.

3.1.1. ábra: A foglalkoztatás, a készségek és a szociális trendek és kihívások áttekintése a szociális eredménytábla kiemelt mutatói szerint

Az uniós átlag, a tendenciák és a tagállamok megoszlása, az egyes kiemelt mutatókra vonatkozó együttes foglalkoztatási jelentés szerinti egyedi kategorizálással, a három pillérre vonatkozó fejezet esetében is összesítve

3.1.1. háttérmagyarázat: Módszertani megközelítés a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát veszélyeztető potenciális kockázatok azonosítására a társadalmi konvergencia tekintetében végzett, első szakasz szerinti országelemzésben

Az elemzés a tagállamokkal az elmúlt években a mindenekelőtt a szociális eredménytábla és az együttes foglalkoztatási jelentés szerinti (színkódos) módszertan alapján kidolgozott, meglévő eszközökre támaszkodik³²⁵. Az első szakasz szerinti országelemzés a szociális eredménytábla kiemelt mutatóinak teljes körén alapul. Az egyes mutatókat az együttes foglalkoztatási jelentés módszertana alapján vizsgálják, amely meghatározza a tagállamoknak a mutatóérték abszolút szintjétől és az előző évhez viszonyított változásának az átlagtól mért szórásában kifejezett viszonylagos helyzetét (további technikai részletekért lásd a 4. mellékletet). Az eredményeket az adott országra vonatkozó egyes mutatók hét lehetséges kategóriájának egyikében foglaljuk össze („legjobban teljesítő”, „az átlagosnál jobb”, „jó, de figyelemmel kísérendő”, „átlagos”, „gyenge, de javuló”, „figyelemmel kísérendő”, „kritikus helyzet”). Ez a zöldtől a pirosig terjedő színskálának felel meg.

³²⁵ Lásd az [EMCO és az SPC legfőbb üzeneteit](#), amelyek az [EMCO és az SPC közös munkacsoportjának „A társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret beillesztése az európai szemeszterbe” című jelentésén](#) alapulnak.

A szociális eredménytábla minden egyes kiemelt mutatóját annak megállapítása érdekében értékeli, hogy a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát érintő potenciális kockázatokhoz vezetnek-e, és ezért szükség van-e további elemzésre a második szakaszban. A „kritikus helyzet” minősítés azokra a tagállamokra vonatkozik, amelyek egy adott mutató tekintetében az uniós átlagnál sokkal rosszabb pontszámot érnek el, és amelyekben a helyzet az előző évhez képest romlott vagy nem javult kielégítő mértékben. A helyzet két esetben kap „figyelemmel kísérendő” jelölést: a) ha a tagállam egy adott mutató tekintetében az uniós átlagnál rosszabb pontszámot ér el, és az ország helyzete romlik vagy nem javul elég gyorsan, és b) ha a szintekre vonatkozó pontszám összhangban van az uniós átlaggal, de a helyzet sokkal gyorsabban romlik, mint az uniós átlag. A második szakaszban további elemzés azon tagállamok esetében tekinthető indokoltnak, amelyek esetében a szociális eredménytábla hat vagy több kiemelt mutatója kapott piros („kritikus helyzet”) vagy narancssárga („figyelemmel kísérendő”) jelölést az együttes foglalkoztatási jelentés legfrissebb kiadásában. További indokként szolgál a helyzet további elemzésére, ha egy (az előbbieken kifejtett) piros vagy narancssárga jelzésű mutató együttes foglalkoztatási jelentés szerinti kategóriája két egymást követő alkalommal romlik. Erre példa egy mutató „átlagos”-ról „gyenge, de javuló”-ra való változása a 2025. évi együttes foglalkoztatási jelentésben, amely a 2026. évi jelentésben tovább romlik a „kritikus helyzet” kategóriára. Ez további „megjelölésnek” számítana az összességében minimum hat megjelölésre vonatkozó küszöb tekintetében. Ha például a 2026. évi együttes foglalkoztatási jelentésben egy ország a szociális eredménytáblában szereplő 5 kiemelt mutató tekintetében piros vagy narancssárga megjelölést kap, és ezen 5 kiemelt mutató egyike a 2025. és a 2026. évi együttes foglalkoztatási jelentésben (két egymást követő évben) romlást mutat, úgy kell tekinteni, hogy az ország a 2026. évi együttes foglalkoztatási jelentésben összesen 6 megjelöléssel rendelkezik (5 piros/narancssárga jelölés a 2026. évi jelentés mutatóiból + 1 két egymást követő romlással). Ennek eredményeként második szakasz szerinti további elemzésre lenne szükség. Az idősorok esetleges törését, valamint az adatminőséggel és -értelmezéssel kapcsolatos kérdéseket figyelembe kell venni a küszöbértékre vonatkozó összes megjelölés értékelésekor.

A szociális eredménytábla kiemelt mutatói és értékelésük az adatzáráskor³²⁶ rendelkezésre álló legfrissebb adatokon alapulnak. Ha egy adott ország esetében hiányoznak az együttes foglalkoztatási jelentés szerinti kategória értékeléséhez szükséges adatok, az együttes foglalkoztatási jelentés előző kiadásából származó megfelelő kategóriát kell használni (ha rendelkezésre áll) a hiányzó információk kitöltésére. Ha valamely mutatónál a legutóbbi és az előző kiadás esetében is hiányoznak az értékek, akkor a második szakasz szerinti elemzéshez az együttes foglalkoztatási jelentés szerinti kategóriákat nem kell beszámítani a 6 megjelölés indikatív küszöbértékébe.

³²⁶ A 2026. évi együttes foglalkoztatási jelentés esetében az adatzárás napja 2025. október 30. A felhasznált adatokat és a kapcsolódó statisztikai jelölőket, például a töréseket a jelentés 3. melléklete tartalmazza. A töréseket az országismertető adatlapokban is feltüntetik, amennyiben azok az együttes foglalkoztatási jelentés szerinti besorolásokhoz kapcsolódnak, és beleszámítanak a második elemzésre vonatkozó küszöbérték elérésébe.

3.2. Első szakasz szerinti országspecifikus elemzés

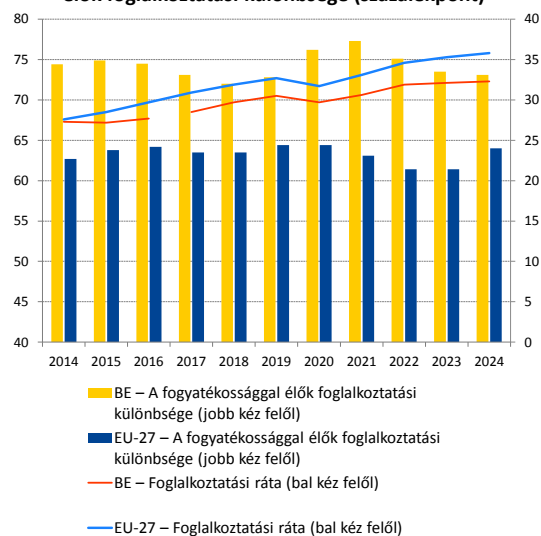
Belgium

2024-ben a foglalkoztatási ráta tekintetében továbbra is kihívások mutatkoztak, miközben a munkaerőhiány továbbra is jelentős volt. Az

1,1%-os reál-GDP-növekedés nyomán a foglalkoztatási ráta 2024-ben kismértékben (0,2 százalékponttal), 72,3%-ra emelkedett, ami az uniós átlag (75,8%) alatt marad, és ismét „kritikus helyzetet” mutat. Ez főként Belgium uniós átlagnál (75,3%) alacsonyabb aktivitási rátájának (70,8%) tulajdonítható. A regionális különbségek továbbra is jelentősek. Emellett egyes csoportok – például az alacsony iskolai végzettségűek (20–64 évesek, 47,5%), az EU-n kívül születettek (20–64 évesek, 59,4%) és az idősebbek (55–64 évesek, 59,4%) – még inkább elmaradnak ettől. A fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége (33,1 százalékpont) továbbra is jócskán meghaladja az uniós átlagot (24,0 százalékpont), így e mutató besorolása jelenleg „figyelemmel kísérendő”. Ezzel szemben a nemek közötti foglalkoztatási különbség tekintetében Belgium „átlagos” volt, csakúgy, mint a munkanélküliségi és a tartós munkanélküliségi ráta (5,7%, illetve 2,0%) tekintetében. Végezetül a háztartások rendelkezésre álló, egy főre jutó bruttó jövedelmének (GDHI) növekedési indexe (2008 = 100) javult ugyan 2024-ben (a 2023-ban mért 106,5-ről 107,1-re), de nem tartott lépést az uniós átlaggal, és továbbra is „figyelemmel kísérendő”.

Belgium jellemzően az átlagos szinten teljesít az oktatás és a készségek területén. A tanulásban részt vevő felnőttek aránya „átlagos”, 2022-ben 34,9% volt (szemben az uniós 39,5%-kal), miután 2016 óta csökkenő tendenciát mutat. A nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (15–29 éves, ún. NEET-) fiatalok aránya, valamint a korai iskolaelhagyók aránya romlott. Ugyanakkor ezek az értékek (9,9%, illetve 7,0%) továbbra is jelentősen elmaradnak az uniós átlagtól (11,1%, illetve 9,4%), bár bizonyos regionális eltérések megfigyelhetők. Belgiumban a legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkező népesség aránya (59,4% 2023-ban) „az átlagosnál jobb” kategóriába került. Az intézményes gyermekgondozásban részt vevő gyermekek aránya 2024-ben 52,3% volt (ugyanakkor a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek körében ez jelentősen alacsonyabb, 20,1%), ami 3,9 százalékpontos visszaesést jelent 2023-hoz képest.

Foglalkoztatási ráta (%) és a fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége (százalékpont)

Megjegyzés: A foglalkoztatási ráta esetében az idősor BE vonatkozásában 2017-ben megtörik.
Forrás: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)], EU LFS és [[tepsr_sp200](#)], EU-SILC.

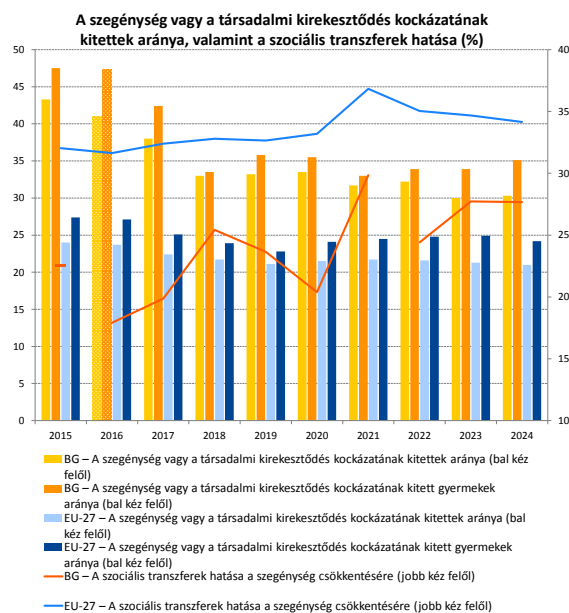
A szociálpolitikák segítettek a szegénységgel és a társadalmi kirekesztődéssel járó kockázatok, valamint a jövedelmi egyenlőtlenségek enyhítésében. Belgium a (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása (53,1%, szemben az uniós 34,2%-kal), valamint a jövedelmi ötödök aránya alapján mért jövedelmi egyenlőtlenségek tekintetében is (3,45, szemben az uniós 4,66-tal) a „legjobban teljesítő” országok közé tartozik. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya összességében (18,3%), valamint a gyermekek körében (20,2%) 2024-ben „átlagos” volt, ugyanakkor ez utóbbi mutató esetében – 2017 óta először – 0,6 százalékpontos növekedés következett be. Az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükségletek (2024-ben 1,4%) „az átlagosnál jobb”, míg a lakásköltség-túlterheltség (6,7%) „átlagos” eredményt mutat (szemben az uniós szinten mért 8,2%-kal).

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” vagy a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 3 mutató fényében úgy tűnik, hogy **Belgium a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén nem szembesül potenciális kockázatokkal, így nem lesz szükség második szakasz szerinti további elemzésre** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

Bulgária

Bulgária jelentős kihívásokkal szembesül a szociális területen. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett népesség aránya „kritikus helyzetet” jelez, mivel az egyik legmagasabb az EU-ban (30,3% szemben a 21,0%-os uniós átlaggal 2024-ben), és a korábbi évi jelentős csökkenést követően ismét emelkedést mutat (az előző évben még „gyenge, de javuló” helyzet volt megfigyelhető). A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya különösen magas, 2024-ben elérte a 35,1%-ot, ami jóval meghaladja az uniós átlagot (24,2%), és szintén „kritikus helyzetnek” minősül. A fogyatékossgal élő személyek (43,8%), az idősebbek (36,6%), a vidéki térségekben élők (40,8%), valamint a roma népesség továbbra is az átlagnál nagyobb mértékben van kitéve a szegénység vagy társadalmi kirekesztettség kockázatának³²⁷. Összességében a (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek Bulgáriában továbbra is csak korlátozott mértékben csökkentették a szegénységet (27,7% szemben az uniós 34,2%-kal), ami „figyelemmel kísérendő” helyzetet jelez (szemben az előző évi „gyenge, de javuló” minősítéssel). Ezenfelül a jövedelmi ötödök aránya alapján mért jövedelmi egyenlőtlenség az EU legmagasabbjai közé tartozik (6,96 szemben az uniós 4,66-tal), miután az előző évhez képest az egyik jelentősebb növekedés következett be, de még ez is „kritikus helyzetnek” minősül.

Az ország jelentős kihívásokkal szembesül a készségfejlesztés területén. A 3 év alatti gyermekek részvétele a kisgyermekkorai nevelésben és gondozásban – bár 2024-ben az előző évhez képest 3,8 százalékponttal nőtt – továbbra is jóval az uniós átlag alatt maradt (21,2% szemben az uniós 39,2%-kal), és „figyelemmel kísérendő” helyzetnek minősül. Ez kihívásokat jelent a tanulási kilátások szempontjából, ideértve a későbbi életszakaszokat is. A 15 éves tanulók több mint fele (a 2022. évi PISA-felmérés szerint matematikából 53,6%) nem rendelkezik alapkészségekkel. A felnőttkori tanulásban való részvétel 2022-ben 9,5% volt (szemben az uniós 39,5%-kal), ami az egyik legalacsonyabb arány az EU-ban, és 2016 óta csökkenő tendenciát mutat, így e mutató „kritikus helyzetet” jelez. Hasonlóképpen „kritikus helyzet” jellemzi a legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkező felnőttek arányát is, amely 2023-ban 35,5% volt, szemben az uniós 55,6%-kal, igaz, 2021 óta emelkedés tapasztalható. A készségfejlesztés terén elért javulás növelhetné a termelékenységet, és támogatná a zöld és digitális átállást.

Megjegyzés: Törés a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett népesség (BG) idősorában 2016-ban, valamint a (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre gyakorolt hatása (BG) idősorában 2016-ban és 2022-ben.

Forrás: Eurostat [[ilc_peps01n](#)], [[tespm050](#)], EU-SILC.

³²⁷ Lásd: Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége, [Rights of Roma and Travellers in 13 European countries, 2024](#) (A romák és az utazók (travellerek) jogai 13 európai országban, 2024).

A munkaerő-piac összességében továbbra is erősen teljesített, jóllehet egyes veszélyeztetett csoportok esetében még mindig van lehetőség a fejlődésre. A 2024. évi erőteljes gazdasági növekedésnek köszönhetően a foglalkoztatási ráta történelmi csúcsot ért el (76,8%), meghaladva az uniós átlagot (75,8%), miközben a munkanélküliségi ráta tovább csökkent, és 4,2%-ra esett vissza (szemben az uniós 5,9%-kal). A tartós munkanélküliség csak kismértékben javult: 2023 és 2024 között 0,1 százalékponttal, 2,2%-ra csökkent, ami továbbra is az uniós átlag (1,9%) felett van. A nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya követte az uniós csökkenő tendenciát, és 2024-ben 12,7%-on „gyenge, de javuló” helyzetet mutatott (1,6 százalékponttal az uniós átlag felett). Bár a fogyatékkal élők foglalkoztatási különbsége 35,4 százalékponttal csökkent, és így „gyenge, de javuló” besorolást kapott (az előző évi „kritikus helyzethez” képest), továbbra is jóval meghaladja az uniós átlagot (24,0 százalékpont).

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” vagy a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 7 mutató fényében **megállapítást nyer, hogy Bulgária a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén potenciális kockázatokkal szembesül, és ez a második szakasz szerinti további elemzést igényel** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

Csehország

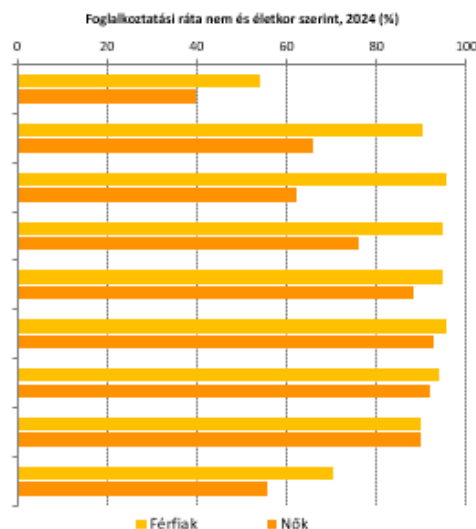
Az összességében kedvező munkaerőpiaci eredmények mellett bizonyos népességcsoportok esetében továbbra is kihívások mutatkoznak.

Csehország 2024-ben ismét az EU „legjobban teljesítő” tagállamai közé tartozott: a foglalkoztatási ráta folyamatosan emelkedett és magas szintet ért el (82,3%), miközben a munkanélküliségi ráta alacsony és változatlan maradt (2,6%) – mindez a gazdasági növekedés helyreállásának időszakában. A tartós munkanélküliségi ráta tekintetében az ország teljesítménye „az átlagosnál jobb” besorolást kapta, 0,8%-kal 2024-ben. Ugyanez igaz a nem

foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő

(NEET-) fiatalok (15–29 éves korosztály) arányára, amely 2024-ben jelentősen, 1,5 százalékponttal csökkent, 8,6%-ra. A fogyatékkal élők foglalkoztatási különbsége 21,7 százalékpontra szűkült, ami az uniós átlag (24,0 százalékpont) alatt van. A nemek közötti foglalkoztatási különbség szintén javult 2024-ben, (1,3 százalékpontos csökkenéssel) 12,6 százalékpontra mérséklődött; ez azonban továbbra is meghaladja az uniós átlagot (10,0 százalékpont), ezért ez a mutató „gyenge, de javuló” besorolást minősítést kapott. Ezzel szemben az intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek részvételi aránya továbbra is „kritikus helyzet” besorolást kapott: 2024-ben mindössze 7,3% volt, ami jelentősen elmarad az uniós átlagtól (39,2%). Ez a kisgyermekkorú nevelési és gondozási szolgáltatások terén mutatkozó elégtelen kapacitásra vezethető vissza, és hatással lehet a gyermekek hosszú távú tanulási kilátásaira, valamint a nők munkaerőpiaci részvételére. Végül, az alulreprezentált csoportok – például a nők, a lakóhely-változtatásra kényszerült ukrán állampolgárok és a romák – munkaerőpiaci részvételének fokozása hozzájárulhatna a munkaerő- és szakemberhiány enyhítéséhez.

Csehország készségekkel kapcsolatos teljesítménye jó, de a tanulásban részt vevő felnőttek arányát illetően az ország lemaradással küzd. A korai iskolaelhagyók aránya 2024-ben 5,4%-ra csökkent (szemben a 9,4%-os uniós átlaggal), így e mutató besorolása „az átlagosnál jobb” volt. Ugyanez a helyzet a legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkező felnőttek aránya tekintetében, ami 2023-ban 69,1% volt (szemben az 55,6%-os uniós átlaggal). Ugyanakkor a felnőttek tanulásban való részvétele „kritikus helyzetet” jelez: 2022-ben mindössze 21,2% volt, szemben az uniós 39,5%-os átlaggal.

Forrás: Eurostat [[lfsa_ergan](#)], EU LFS.

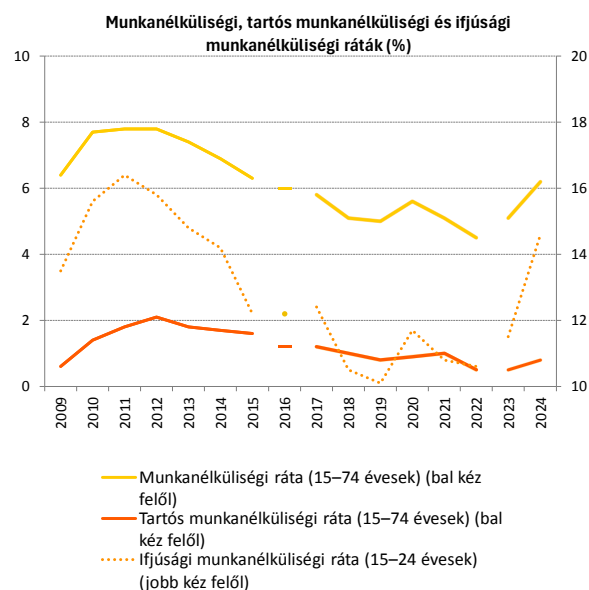
Az ország szociális mutatói kedvezően alakultak. 2024-ben a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 11,3% volt a teljes népesség körében, és 15,4% a gyermekek esetében (szemben az EU-ban mért 21,0%, illetve 24,2%-kal), ami az országot a „legjobban teljesítők” közé sorolja. A háztartások rendelkezésre álló, egy főre jutó bruttó jövedelmének (GDHI) indexe (2008 = 100) 2024-ben kismértékben javult, 125,2-re emelkedett a 2023. évi 123,6-ról (szemben az EU 114,3-as értékével), így e mutató besorolása jelenleg „átlagos”. A lakásköltség-túlterheltségi arány szintén „átlagos” volt 2024-ben, 9,2%. Végezetül Csehország továbbra is „az átlagosnál jobb” teljesítményt nyújtott az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükségletek tekintetében.

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” megjelölésű 2 mutató fényében úgy tűnik, hogy **Csehország a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén nem szembesül potenciális kockázatokkal, így nem lesz szükség második szakasz szerinti további elemzésre** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

Dánia

A foglalkoztatás összességében erős, ugyanakkor a munkanélküliséggel kapcsolatos kihívások felerősödtek.

A foglalkoztatás stabil bővülése folytatódott: a foglalkoztatási ráta 2024-ben elérte a 80,2%-ot (+0,4 százalékpont 2023-hoz képest), ami az erőteljes gazdasági növekedést (3,5%) és a munkaerő-kínálat bővülését tükrözi. Ezzel párhuzamosan a munkanélküliségi ráta jelentősen, 1,1 százalékponttal 6,2%-ra emelkedett, ami több mint egy évtized után először haladja meg az uniós átlagot (5,9%), és a mutató „figyelemmel kísérendő” helyzetbe került. A munkanélküliség tartós komponense ugyan továbbra is az egyik legalacsonyabb az EU-ban (2024-ben 0,8%), de emelkedett (az előző évi 0,5%-ról), és jelenleg „jó, de figyelemmel kísérendő” besorolást kapott. Bár a munkaerőpiaci feszültségek enyhülni látszanak, az ország – különösen az IKT területén, az egészségügyben és az építőiparban – továbbra is munkaerőhiánnyal küzd, jelentős regionális különbségekkel³²⁸. A nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (15–29 éves, ún. NEET-) fiatalok aránya 2024-ben továbbra is „az átlagosnál jobb” volt: 0,6 százalékpontos csökkenést követően 8,0%-ra mérséklődött. Ezzel egy időben a nemek közötti foglalkoztatási különbség ollója immár a második egymást követő évben tovább nyílt, miközben uniós szinten csökkenés volt megfigyelhető. A mutató értéke 6,5 százalékpont volt, ami továbbra is az uniós átlag (10,0 százalékpont) alatt marad, de a besorolása „figyelemmel kísérendő”.

Megjegyzések: Törés az idősorban 2016-ban, 2017-ben és 2023-ban.

Forrás: Eurostat [[une_rt_a](#)], [[une_ltu_a](#)], EU LFS.

Dánia összességében jól teljesít a készségek területén, ugyanakkor a fiatalok továbbra is több szempontból kiszolgáltatottak. A felnőttek tanulásban való részvételi aránya 2022-ben 47,1% volt (szemben az uniós 39,5%-kal), míg a legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkező felnőttek aránya 2023-ban 69,6%-ot tett ki (szemben az uniós 55,6%-kal) – mindkét mutató magas. Ugyanakkor 2024-ben a korai iskolaelhagyók aránya továbbra is 10,4% volt (szemben az uniós 9,4%-kal), ami már csak a szakképzett munkaerő hiánya miatt is „figyelemmel kísérendő” helyzetet jelez. Noha Dániában az egyik legmagasabb az EU-ban az intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya (62,9%), a 7,0 százalékpontos visszaesést követően a mutató besorolása jelenleg „jó, de figyelemmel kísérendő”.

³²⁸ [The Danish Agency for Labour Market and Recruitment \(March 2025\), Recruitment Survey Report](#) (Dán Munkaerőpiaci és Toborzási Ügynökség [2025. március]: a munkaerő-toborzási felmérésről szóló jelentés).

A szociális mutatók összességében nagyon jók, de a lakhatási költségek továbbra is terhet jelentenek a kiszolgáltatott csoportok számára. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya összességében „az átlagosnál jobb”, és Dánia az egyik „legjobban teljesítő” országnak számít a (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása, valamint a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek arányának tekintetében. A lakhatási költségek által túlterhelt háztartásokban élők aránya 0,8 százalékpontos csökkenést követően 14,6% volt (szemben az EU 8,2%-os átlagával), ami továbbra is az egyik legmagasabb érték az EU-ban, és „kritikus helyzetet” jelez. Ez arra utal, hogy a nagyobb városokban – ahol a mutató 22,7% volt (szemben a vidéki térségek 8,6%-ával) – a megfizethető lakhatás kínálata korlátozott.

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” vagy a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 4 mutató fényében úgy tűnik, hogy **Dánia a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén nem szembesül potenciális kockázatokkal, így nem lesz szükség második szakasz szerinti további elemzésre** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

Németország

A szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása romlott, miközben a

megfizethető lakhatás – bizonyos javulás ellenére –

továbbra is kihívást jelent. A (nyugdíjaktól eltérő)

szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása jelentősen visszaesett: a 2023. évi 41,7%-ról 2024-re 35,7%-ra. Ez az érték továbbra is meghaladja az uniós átlagot (34,2%), és „figyelemmel kísérendő”

besorolásúnak minősül³²⁹. 2024-ben a szegénység vagy a

társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya

21,1% volt, ami enyhe csökkenést jelent a 2023. évi 21,3%-

hoz képest (az uniós átlag 21,0%). A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának

kitett gyermekek aránya szintén csökkent. Németország mindkét mutató tekintetében továbbra is

„átlagos” teljesítményt mutat. 2024-ben az előző évhez képest 1 százalékpontos csökkenés ellenére

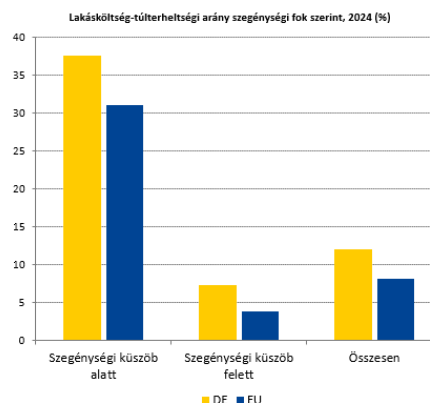
a lakosság 12,0%-a (szemben az EU-ban mért 8,2%-kal) olyan háztartásban élt, ahol a lakhatási

költségek a teljes jövedelem több mint 40%-át tették ki, ami „figyelemmel kísérendő” helyzetnek

számít. Egyes csoportok különösen érintettek voltak: az idősek (65+) körében ez az arány 15,3%, a

legalacsonyabb jövedelmi ötödben lévők esetében pedig 33,3% volt (az EU-ban 8,8%, illetve

27,8%).

Forrás: Eurostat [tessi163], EU-SILC.

Az oktatás és a készségek területén Németország jól teljesít a felnőttkori tanulás tekintetében,

ugyanakkor a korai iskolaelhagyás továbbra is kihívást jelent. A korai iskolaelhagyók aránya az

egyik legmagasabb, 12,9% volt 2024-ben³³⁰ (szemben a 9,4%-os uniós átlaggal), így ez a mutató

„kritikus helyzet” minősítést kapott. Ez különös figyelmet igényel annak fényében is, hogy a

fiatalok alapkészségei 2012 óta romlottak (2022. évi PISA-felmérés). Ezzel szemben a legalább

alapszintű digitális készségekkel rendelkező felnőttek aránya 2023-ban 52,2% volt, ami „átlagos”

teljesítménynek számít, ugyanakkor a népességcsoportok között jelentős különbségek figyelhetők

meg. A felnőttkori tanulásban való részvétel magas volt: 2022-ben 53,7%-ot tett ki, amivel

Németország az EU „legjobban teljesítő” országai közé tartozik.

³²⁹ A nemzeti kérdőívet a munkanélküli ellátás jogalapjának változásai miatt felülvizsgálták.

³³⁰ Törés az idősorban 2024-ben.

A munkaerőpiac összességében továbbra is erőteljes, ugyanakkor a munkaerőhiány továbbra is jellemző, a nők munkaerőpiaci integrációja pedig nem kielégítő. A gazdasági recesszió ellenére a foglalkoztatási ráta tovább nőtt, 2024-ben elérte a 81,3%-ot („az átlagosnál jobb”), míg a munkanélküliségi ráta és a tartós munkanélküliségi ráta a munkaerőhiány mellett nagyon alacsony szinten maradt (3,4%, illetve 0,9%). A nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya tekintetében Németország „az átlagosnál jobb” teljesítményt nyújtott (8,7% az uniós 11,1%-kal szemben). Míg a nemek közötti foglalkoztatási különbség „átlagos” volt (2024-ben 7,1 százalékpont), a részmunkaidős foglalkoztatás terén a nemek közötti egyenlőtlenség tovább nőtt, és az egyik legmagasabb lett az EU-ban (37,2 százalékpont, a 20,1 százalékpontos uniós átlaghoz képest). Ez részben az adórendszer kialakítására vezethető vissza, amely alacsony ösztönzőket biztosít a ledolgozott munkaórák számának növelésére, különösen az alacsony bérűek és a második keresők esetében. Az intézményes gyermekgondozásban részesülő, 3 év alatti gyermekek aránya messze az uniós átlag alatt maradt: 2024-ben 25,1% (szemben a 39,2%-os uniós átlaggal), így ez a mutató „figyelemmel kísérendő”. Ez akadályt jelenthet a gondozási feladatokat ellátó személyek foglalkoztatása szempontjából is.

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” vagy a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 4 mutató fényében úgy tűnik, hogy **Németország a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén nem szembesül potenciális kockázatokkal, így nem lesz szükség második szakasz szerinti további elemzésre** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

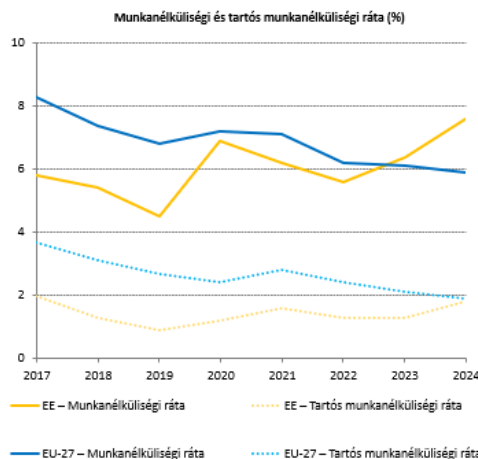
Észtország

2024-ben az észt gazdaság stagnált, ami

kedvezőtlenül hatott a munkaerőpiacra. A

munkanélküliségi ráta ismét emelkedett, 1,2 százalékponttal, és 2024-ben elérte a 7,6%-ot, miközben az uniós átlag csökkenő tendenciát mutatott (ugyanebben az évben 5,9%). Ezért e mutató besorolása továbbra is „figyelemmel kísérendő”.

Emellett a munkanélküliségi ráta a fiatalok (15–24 évesek) körében lényegesen magasabb volt, 19,1% (szemben az uniós 14,9%-kal), és Északkelet-

Forrás: Eurostat [[une_rt_a](#)], [[une_ltu_a](#)], EU LFS.

Észtországban közel kétszerese volt az ország más régióiban mért értékeknek (13,5% szemben a 6,2–7,5%-kal). A tartós munkanélküliség szintén emelkedett: a 2023-ban mért 1,3%-ról 2024-ben 1,8%-ra nőtt, miközben uniós szinten 2,1%-ról 1,9%-ra csökkent, így e mutató besorolása jelenleg „figyelemmel kísérendő”. A foglalkoztatási ráta enyhén csökkent, 82,1%-ról 81,8%-ra, ugyanakkor továbbra is jóval az uniós átlag (75,8%) felett maradt, így besorolása jelenleg „jó, de figyelemmel kísérendő”. Ezzel egyidejűleg az országban az egyik legkisebb a nemek közötti foglalkoztatási különbség az EU-ban, így Észtország az elmúlt három évben következetesen a „legjobban teljesítők” közé tartozott. A háztartások rendelkezésre álló, egy főre jutó bruttó jövedelmének (GDHI) indexe (2008 = 100) 2024-ben 131,0 volt, ami „átlagos” teljesítménynek minősül.

Az oktatás és készségek területén az ország továbbra is jól teljesített a felnőttkori tanulás és a digitális készségek tekintetében, miközben más dimenziókban romlás mutatkozott. A

felnőttkori tanulásban való részvétel továbbra is hangsúlyos maradt, és a legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkező felnőttek aránya is magas, így mindkét mutató továbbra is „az átlagosnál jobb” minősítést kapott. Ugyanakkor a korai iskolaelhagyók aránya – az előző évi kedvező alakulás ellenére – 2024-ben 1,3 százalékponttal romlott, így 11,0%-ra emelkedett (ezzel 2019 óta a legmagasabb szintet érte el), így e mutató besorolása jelenleg „figyelemmel kísérendő”. A nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok (NEET-fiatalok) aránya jelentősen, 1,4 százalékponttal nőtt, és 11,0% volt (szemben a 11,1%-os uniós átlaggal), így e mutató besorolása jelenleg szintén „figyelemmel kísérendő”.

Észtország pozitív fejleményeket mutat a szociális védelem és társadalmi befogadás területén.

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 2024-ben 2,0 százalékponttal 22,2%-ra csökkent, miközben a (nyugdíjaktól eltérő) szociális transferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása a 2023. évi 27,7%-ról 31,5%-ra nőtt 2024-ben. Mindkét mutató javuló helyzetre utal, és a tavalyi „figyelemmel kísérendő” minősítés után jelenleg „az átlagosnál jobb” kategóriába sorolható. A jövedelmi ötödök arányával mért jövedelmi egyenlőtlenség ugyancsak romlott, és visszaesett a 2021. évi 5,03-ra (szemben a 4,66-es uniós átlaggal). A kedvező fejlemények ellenére a 65 év felettiek körében a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya továbbra is jóval az uniós átlag feletti, 40,0%-on (szemben az EU 19,2%-os átlagával). Az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükségletek aránya 2024-ben 4,4 százalékponttal 8,5%-ra csökkent, ugyanakkor még mindig jelentősen meghaladta a 2,5%-os uniós átlagot. Ennek eredményeként ez a mutató a tavalyi „kritikus helyzetből” a „gyenge, de javuló” minősítésbe került. Negatívumként megjegyzendő, hogy a lakásköltség-túlterheltségi arány 2021 óta közel megduplázódva 8,6%-ra emelkedett, ezért besorolása ismét „figyelemmel kísérendő”.

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 5 mutató fényében úgy tűnik, hogy **Észtország a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén nem szembesül potenciális kockázatokkal, így nem lesz szükség második szakasz szerinti további elemzésre** (lásd a 3.1. szakaszban található háttérmagyarázatot).

Írország

A foglalkoztatás növekedése 2024-ben

folytatódott, ugyanakkor a hátrányos helyzetű csoportok továbbra is kihívásokkal

szembesültek. A foglalkoztatási ráta 79,8%-on

újabb történelmi csúcst ért el, elsősorban a nettó bevándorlás következtében bővülő

foglalkoztatásnak, valamint az erőteljes gazdasági növekedésnek köszönhetően. Ehhez hozzájárult a

munkaerőpiaci részvétel növekedése is, különösen a

nők körében: a nemek közötti foglalkoztatási

különbség 9,3 százalékpontra csökkent (ez „átlagos”

minősítést jelent). Ugyanakkor továbbra is sok nő marad távol a munkaerőpiactól gondozási

kötelezettségei miatt. A szociális eredménytábla kiemelt mutatója alapján a fogyatékossgal élők

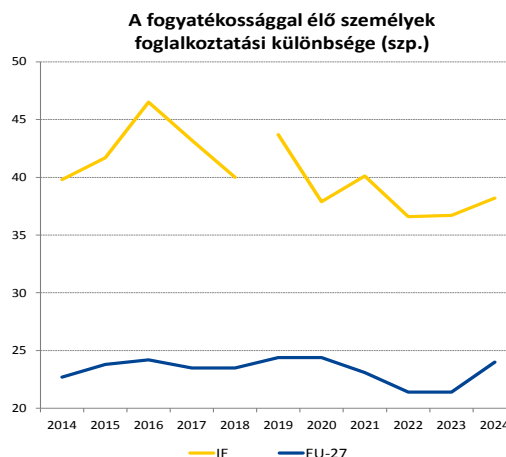
foglalkoztatási különbsége továbbra is az egyik legnagyobb az EU-ban (38,2 százalékpont, szemben az uniós 24,0 százalékpontos átlaggal), és a 2024-ben bekövetkezett 1,5 százalékpontos növekedést

követően ez a mutató „kritikus helyzetnek” minősül³³¹. Az alulreprezentált csoportok, például a

fogyatékossgal élő személyek, az egyedülálló szülők, az alacsony képzettségűek, a romák és a

nomád életmódot folytató kisebbségek foglalkoztathatóságának megerősítése segíthet e csoportok munkaerőpiacra való belépésében, illetve a jelenlegi és a jövőbeli munkaerő- és szakemberhiány

kezelésében.

Megjegyzés: IE esetében az idősr 2019-ben megtörik.

Forrás: Eurostat [[tepsr_sp200](#)], EU-SILC

³³¹ A fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbségére vonatkozó mutató jellemzőit illetően lásd a 2.2.16. ábra első lábjegyzetét.

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázata csökkent, ugyanakkor egyes csoportok továbbra is fokozott kockázatnak vannak kitéve. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázata összességében, valamint a gyermekek körében is jelentősen mérséklődött (rendre 2,1 és 3,4 százalékponttal), és jelenleg mindkét kategóriában „az átlagosnál jobb” besorolást kap. Mindazonáltal a hátrányos helyzetű csoportok – különösen az egyedülálló szülők, a nomád életmódot folytatók és a fogyatékossgal élők – körében a kockázat továbbra is lényegesen magasabb. A (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása 2024-ben jelentősen romlott (7,0 százalékponttal), ugyanakkor 50,8%-os értéke még így is jóval meghaladja az uniós átlagot (34,2%), és jelenleg „jó, de figyelemmel kísérendő” minősítésű. Az intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya 2024-ben 24,4%-ra emelkedett. Mindazonáltal ez a mutató továbbra is „figyelemmel kísérendő” minősítésű, mivel még mindig jelentősen elmarad az uniós átlagtól (39,2%). A jelentős beruházások és a javulás ellenére egyes pénzügyi és nem pénzügyi akadályok, valamint regionális egyenlőtlenségek továbbra is fennállnak. Írország a lakásköltség-túlterheltségi arány tekintetében „az átlagosnál jobb” teljesítményt mutat. Ennek ellenére a lakhatás megfizethetősége romlik, mivel a kínálat bővülésének üteme továbbra is messze elmarad a növekvő kereslettől. A szociális lakásokra hosszú várólisták vannak, és növekszik a hajléktalanság³³².

Írország jó teljesítményt nyújt az oktatás és a készségek terén. A korai iskolaelhagyás aránya 2024-ben 2,8% volt, ami az egyik legalacsonyabb az EU-ban; ráadásul uniós szinten az egyik legnagyobb csökkenés is Írországban következett be, amely e mutató alapján a „legjobban teljesítők” közé került. A 2022. évi PISA-felmérés szerint az ír 15 évesek az EU-n belül a legjobban teljesítők közé tartoznak az alapkompentenciák (szövegértés, matematika és természettudományok) terén. Az ír felnőttek 2023-ban az alapvető digitális készségek tekintetében is hasonlóan jól teljesítettek. Emellett 2022-ben nagyobb valószínűséggel vettek részt tanulásban, mint az EU-átlag (48,3% az EU 39,5%-ával szemben).

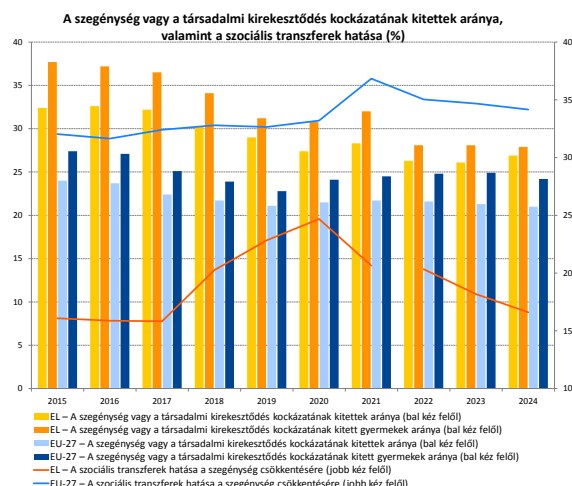
A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” vagy a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 2 mutató fényében úgy tűnik, hogy **Írország a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén nem szembesül potenciális kockázatokkal, így nem lesz szükség második szakasz szerinti további elemzésre** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

³³² Lásd: [Election 2024 Spotlight - Housing](#) (A 2024. évi választások fókuszában – Lakhatás) és [Homeless Quarterly Progress Report Q2 2025](#) (Hajléktalanság – negyedéves előrehaladási jelentés, 2025. II. negyedév).

Görögország

Görögország továbbra is jelentős kihívásokkal szembesül a szociális védelem és a társadalmi befogadás terén. A (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénycsökkentésre kifejtett hatása 2024-ben 1,6 százalékponttal 16,6%-ra csökkent, ami jelentősen elmarad az EU 34,2%-os átlagától. Ezzel párhuzamosan a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 26,9%-ra emelkedett, az EU 21,0%-os átlagát meghaladva, véget vetve egy évtizedes csökkenő tendenciának. Mindkét mutató „kritikus helyzetre” utal. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek gyermekek aránya szintén magas, 27,9% volt (szemben a 24,2%-os uniós átlaggal), és továbbra is „figyelemmel kísérendő”. A lakhatási költségek által túlterhelt háztartásokban élők aránya 28,9%-ra nőtt 2024-ben (az egyik legmagasabb érték az EU-ban, szemben a 8,2%-os uniós átlaggal), míg az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükségletek aránya 12,1% volt (szemben a 2,5%-os uniós átlaggal), így noha mindkét mutató terén emelkedés következett be, „kritikus helyzetre” utalnak. A jövedelmi ötödök arányával mért egyenlőtlenség 2024-ben 5,27 volt, ami meghaladja az uniós átlagot (4,66), és továbbra is „figyelemmel kísérendő”.

A görög munkaerőpiac teljesítménye javulóban van, ám kihívások továbbra is vannak, különösen a nők és a fiatalok tekintetében. 2024-ben a foglalkoztatási ráta 1,9 százalékponttal nőtt a még mindig erőteljes gazdasági növekedés miatt. Ennek ellenére a munkaképes korú népesség (20–64 évesek) mindössze 69,3%-a volt foglalkoztatott (szemben az EU 75,8%-ával), ami „gyenge, de javuló” helyzetet jelez. Ugyanez volt a helyzet a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok (NEET-fiatalok) aránya esetében is, amely 2024-ben 1,7 százalékponttal 14,2%-ra csökkent, de még mindig jelentősen meghaladja az uniós átlagot (11,1%). Ezzel szemben a nők foglalkoztatási rátája 2024-ben – 2,3 százalékpontos növekedés után – 59,9% volt, ami továbbra is az egyik legalacsonyabb az EU-ban; a nemek közötti foglalkoztatási különbség 18,8 százalékpont (szemben az EU 10 százalékpontos átlagával), ami „kritikus helyzetet” jelent. Továbbá a háztartások rendelkezésre álló, egy főre jutó bruttó jövedelmének (GDHI) indexe (2008 = 100) 84,1 volt 2024-ben; bár 2 százalékpontos javulás történt 2023-hoz képest, az érték továbbra is az EU legalacsonyabbjai közé tartozik (EU-átlag: 114,3), ami „kritikus helyzet”. Pozitívként megemlítendő, hogy fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége „átlagos” maradt.

Megjegyzés: EL esetében az idősor 2022-ben megtörik.

Forrás: Eurostat [[ilc_peps01n](#)], [[tespm050](#)], EU-SILC.

A készségfejlesztés stagnál, ami befolyásolja a foglalkoztathatóságot és a versenyképességet.

Az elmúlt 12 hónap során tanulásban részt vevő felnőttek 2022-ben mért 15,1%-os aránya az egyik legalacsonyabb volt az EU-ban, így ez a mutató „kritikus helyzetet” jelez. Ugyanakkor 2023-ban a felnőttek 52,4%-a rendelkezett legalább alapszintű digitális készségekkel (szemben az uniós szintű 55,6%-kal), ami „átlagos” teljesítmény. A 15 évesek alapkompétenciák terén mért alulteljesítésének aránya az egyik legerőteljesebb csökkenést követően Görögországban az egyik legmagasabb az EU-ban. Ezzel szemben a korai iskolaelhagyók aránya 2024-ben további 0,7 százalékponttal 3,0%-ra csökkent (szemben az uniós 9,4%-kal), amivel Görögország továbbra is a „legjobban teljesítők” közé tartozik ezen a területen.

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” vagy a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 9 mutató fényében **megállapítást nyer, hogy Görögország a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén potenciális kockázatokkal szembesül, és ez a második szakasz szerinti további elemzést igényel** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

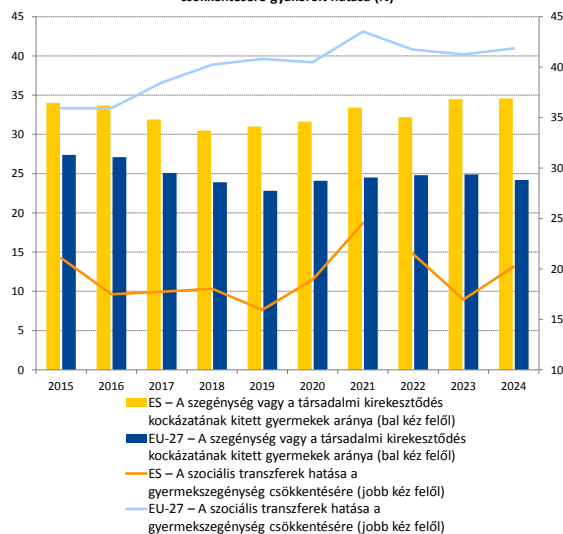
Spanyolország

Spanyolország nehézségeket tapasztal a szociális védelem és a társadalmi befogadás terén. 2024-

ben a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett népesség aránya 25,8%-ra csökkent, miközben a gyermekek körében mért arány enyhén tovább emelkedett, 34,6%-ra. Mindkét mutató jóval meghaladta a vonatkozó uniós átlagot (21,0%, illetve 24,2%), és továbbra is „kritikus helyzetet” jelez. A (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása 1 százalékponttal nőtt, és 2024-ben elérte a 23,9%-ot, de továbbra is alacsony (szemben a 34,2%-os uniós átlaggal), ezért ez a mutató „figyelemmel kísérendő”. Ez részben annak tudható be, hogy a minimumjövedelem-rendszer, illetve a gyermekek után járó kiegészítő juttatás lefedettsége hiányos. Közelebbről a gyermekek esetében a szociális transzferek mindössze 20,2%-kal mérsékeltek a szegénységi kockázatot, ami jóval elmarad az EU 41,9%-os átlagától. A jövedelmi ötödök arányával mért jövedelmi egyenlőtlenség ugyancsak enyhén csökkent, de továbbra is magas (5,39 szemben a 4,66-os uniós átlaggal), így ez a mutató „figyelemmel kísérendő”. A háztartások rendelkezésre álló, egy főre jutó bruttó jövedelmének (GDHI) indexe (2008 = 100) 2024-ben szintén „figyelemmel kísérendő” volt, mivel az emelkedés ellenére továbbra is alacsony szinten maradt. E kihívásokat a jelentős regionális különbségek és a magas dolgozói szegénység is súlyosbítja.

A munkaerőpiac tovább javult, de továbbra is kihívásokat mutat. A foglalkoztatási ráta 2024-ben 0,9 százalékponttal 71,4%-ra emelkedett (szemben a 75,8%-os uniós átlaggal), ami az erőteljes gazdasági növekedéssel és a foglalkoztatás bővülésével magyarázható az egészségügy, az oktatás, a turizmus-vendéglátás, az IKT és a szakmai szolgáltatások ágazataiban. Ugyanakkor az EU-átlaghoz viszonyított jelentős elmaradás miatt ez a viszonylag jelentős javulás ellenére „kritikus helyzetnek” minősül. Ezzel párhuzamosan a munkanélküliségi ráta (11,4% szemben az 5,9%-os uniós átlaggal) és annak tartós komponense (3,8% szemben az 1,9%-os uniós átlaggal) „gyenge, de javuló” képet mutat, tekintettel arra, hogy jelentős csökkenések ellenére a két mutató szintje továbbra is magas (0,8, illetve 0,5 százalékpont). A nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya továbbra is számottevő (12,0% 2024-ben, az EU 11,1%-ával szemben), de a folyamatos javulásnak köszönhetően ez a mutató jelenleg „átlagosnak” minősül. A fogyatékkal élők foglalkoztatási különbsége „figyelemmel kísérendő”, ami annak tudható be, hogy 2024-ben 23,4 százalékponttal nőtt³³³.

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya, valamint a szociális transzferek a gyermekszegénység csökkentésére gyakorolt hatása (%)

Megjegyzés: A szociális transzferek gyermekszegénység csökkentésére kifejtett hatását a szegénység kockázatának a transzfer előtt és a transzfer után kitettek aránya alapján számítják ki. Törés az idősorban a szegénység kockázatának kitettek aránya tekintetében ES esetében 2022-ben. *Forrás:* Eurostat [[ilc_li10](#)], [[ilc_li02](#)], [[ilc_peps01n](#)], EU-SILC.

³³³ 2024-ben az idősor megtörik, ami nem teszi lehetővé a változás pontos gazdasági értelmezését.

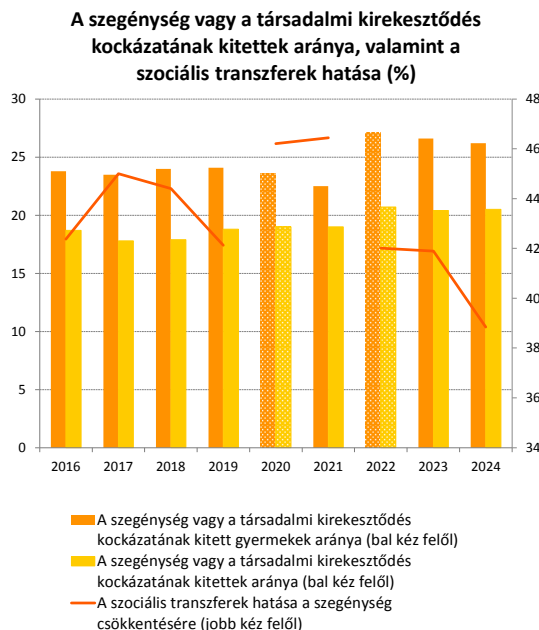
Spanyolország tartós kihívásokkal néz szembe a korai iskolaelhagyás terén, miközben a digitális készségek terén jól teljesít. A korai iskolaelhagyók aránya 2024-ben 13,0%-ra csökkent (szemben a 9,4%-os uniós átlaggal), de még mindig magas, és így „kritikus helyzet” minősítést kapott. Az arány különösen magas a férfiak körében (15,8% szemben a nők körében mért 10,0%-kal), valamint a külföldön születetteknél (25,5% szemben 10,3%-kal), továbbá bizonyos régiókban. Összességében a tanulásban részt vevő felnőttek aránya 2022-ben „átlagos” volt (34,1% szemben az EU-ban mért 39,5%-kal). Az alapkészségek terén mutatkozó alulteljesítés alacsonyabb volt az uniós átlagnál, ugyanakkor jelentős regionális különbségeket mutatott. Spanyolország „az átlagosnál jobb” eredményeket tud felmutatni a digitális készségek és a kisgyermekkorai nevelés terén is.

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” vagy a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 8 mutató fényében **megállapítást nyer, hogy Spanyolország a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén potenciális kockázatokkal szembesül, és ez a második szakasz szerinti további elemzést igényel** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

Franciaország

A szegénységi kockázat továbbra is fennáll.

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett népesség aránya 2024-ben összességében nem változott (20,5%, míg 2023-ban 20,4%), így ez a mutató „átlagos” helyzetet jelez. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya ugyanakkor továbbra is az uniós átlag feletti (26,2% szemben a 2024-ben mért 24,2%-os uniós átlaggal), ezért „figyelemmel kísérendő” helyzetet jelez. A (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása 2021 óta gyorsabban csökken Franciaországban, mint az EU egészében: 2023 óta 3 százalékponttal esett vissza (szemben az EU-ban mért 0,5 százalékpontos csökkenéssel). Ezért ez a mutató jelenleg „jó, de figyelemmel kísérendő” besorolású, még ha értéke továbbra is meghaladja az uniós átlagot (38,9% szemben a 34,2%-os uniós átlaggal). A jövedelmi ötödök arányával mért egyenlőtlenség a 2018 óta kimutatható folyamatos emelkedést követően „átlagos”. A legkülső régiók a szociális védelem és társadalmi befogadás valamennyi területén lényegesen rosszabbul teljesítenek, mint a kontinentális Franciaország.

Megjegyzés: Törés az idősorban 2020-ban és 2022-ben.

Forrás: Eurostat [[ilc_peps01n](#)], [[tespm050](#)], EU-SILC.

A munkaerőpiac 2024-ben viszonylag jól teljesített, de továbbra tartogat kihívásokat. 2024-ben, 1,2%-os reál-GDP-növekedés mellett, a foglalkoztatási ráta 75,1%-ra nőtt (szemben a 75,8%-os uniós átlaggal), míg a munkanélküliségi ráta továbbra is az uniós átlag felett maradt, 7,4%-on (EU: 5,9%) – a helyzet a legkülső régiókban különösen kedvezőtlen. Mindkét mutató besorolása továbbra is „figyelemmel kísérendő”³³⁴. Az ifjúsági munkanélküliségi ráta kismértékben nőtt (1,5 százalékponttal, 18,7%-ra), míg a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok (NEET-fiatalok) aránya elérte a 12,5%-ot (szemben a 11,1%-os uniós átlaggal), ezért ez a mutató is „figyelemmel kísérendő”. Bár a tartós munkanélküliség szintje összességében „átlagos” volt, egyes veszélyeztetett csoportok – különösen az idősebb munkavállalók, az EU-n kívül születettek és az alacsony iskolai végzettségűek – továbbra is jelentős akadályokkal szembesültek a munkaerőpiaci integráció során. A nemek közötti foglalkoztatási különbség 2024-ben nőtt (0,4 százalékponttal 5,9 százalékpont), így e mutató besorolása jelenleg „átlagos”. A fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége 2020 óta csökken, de 2024-ben kismértékben, 22,4 százalékponttal nőtt (az EU-ban mért 24,0 százalékponthoz képest), és továbbra is „az átlagosnál jobb”.

³³⁴ Franciaország munkaerőpiaci mutatóinak meghatározása 2021 óta eltér a szokásos mutatóktól (lásd az [Eurostat](#) metaadatait).

A készségfejlesztés terén Franciaország összességében viszonylag jól teljesít. A legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkező felnőttek aránya (59,7% 2023-ban), valamint a korai iskolaelhagyók aránya (7,7% 2024-ben) egyaránt „átlagos”. A felnőttek képzésben való részvétele „az átlagosnál jobb” (2022-ben 49,2%). Franciaország az egyik „legjobban teljesítő” ország az intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya tekintetében: az 59,3%-os arány jóval meghaladja a 39,2%-os uniós átlagot; ugyanakkor a gyermekgondozásban való részvételben mutatkozó különbség a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett, illetve e kockázatnak nem kitett gyermekek között 2024-ben elérte a 41,5 százalékpontot (szemben az EU-ban mért 20,3 százalékponttal). Ezenfelül az oktatási rendszert a gyengén teljesítők és a nagy egyenlőtlenségek jelentős aránya jellemzi. A szakképzett munkavállalók hiánya továbbra is fennáll, ami kedvezőtlenül hathat a versenyképességre.

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 4 mutató fényében úgy tűnik, hogy **Franciaország nem szembesül a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát érintő potenciális kockázatokkal, így nem lesz szükség második szakasz szerinti további elemzésre** (lásd a 3.1.1. szakaszban található háttérmagyarázatot).

Horvátország

Horvátország kihívásokkal küzd a szociális védelem

és a társadalmi befogadás területén. A (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása a közelmúltbeli javulás ellenére (2022-ben 20,35%-ról) 2024-ben továbbra is az egyik legalacsonyabb az EU-ban (21,6% szemben a 34,2%-os uniós átlaggal), és sorozatban immár harmadik éve „kritikus helyzetet” jelez. Ezzel párhuzamosan a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés

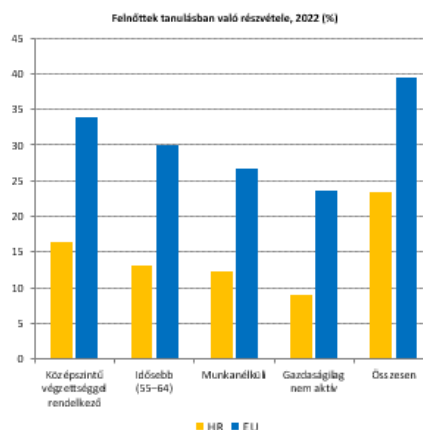
kockázatának kitettek aránya 2024-ben

1,0 százalékponttal emelkedett, így e mutató besorolása jelenleg „figyelemmel kísérendő” (21,7% szemben a

21,0%-os uniós átlaggal), jöllehet a 2024. évi strukturális törés miatt a változást körültekintően kell értelmezni. Hasonlóan – ugyanezzel a módszertani fenntartással – a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya 2024-ben 2,0 százalékponttal nőtt, és így szintén „figyelemmel kísérendő”, jöllehet továbbra is elmaradt az uniós átlagtól (19,3% szemben 24,2%-kal). A jövedelmi ötödök arányával mért egyenlőtlenség folyamatosan nőtt, de lassabb ütemben, így e mutató besorolása jelenleg „átlagos”. A lakásköltség-túlterheltségi arány és az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükségletek mutatójának besorolása „az átlagosnál jobb”.

Az országban az egész életen át tartó tanulás területén továbbra is vannak fejlesztendő

területek. A 3 év alatti gyermekek intézményes gyermekgondozásban való részvételének aránya 2024-ben tovább nőtt, és elérte a 30,2%-ot (2023-ban 29,6% volt). Miközben Horvátország a korai iskolaelhagyók arányát tekintve továbbra is az egyik „legjobban teljesítő” ország, a gyengén teljesítők aránya az oktatásban még mindig jelentős, különösen a matematika területén. 2022-ben a horvát felnőttek mindössze 23,3%-a vett részt tanulásban (szemben a 39,5%-os uniós átlaggal), ami a 2016-ban mért 26,9%-hoz képest visszaesést jelent. Ez a mutató „figyelemmel kísérendő” besorolású. Míg a legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkező felnőttek aránya 2023-ban 59,0% volt (55,6% az EU-ban), a 2021 óta tartó jelentős (4,4 százalékpontos) csökkenés miatt „figyelemmel kísérendő”.

a munkanélküliek és a munkaerőpiacon kívüli személyek esetében (HR).

Forrás: Eurostat [[a felnőttoktatási felmérésből készített különleges kivonat](#)].

A munkaerőpiac felfelé ívelő pályán van, de a nők és a fogyatékkal élő személyek továbbra is nehézségekkel szembesülnek. Noha a foglalkoztatási ráta 2021 óta folyamatosan emelkedik, 2024-ben még mindig elmaradt az uniós átlagtól (73,6%, illetve 75,8%), így ez a mutató „gyenge, de javuló” helyzetet jelez (a korábbi évek „kritikus” besorolása után). Ugyanakkor a továbbra is viszonylag erőteljes gazdasági növekedés közepette a munkanélküliségi ráta és a tartós munkanélküliségi ráta tovább csökkent, 5,0%-ra, illetve 1,8%-ra. Míg a nemek közötti foglalkoztatási különbség, valamint a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya 2024-ben „az átlagosnál jobb” helyzetet mutatott, a fogyatékkal élő személyek továbbra is komoly nehézségekkel szembesülnek. A fogyatékkal élő foglalkoztatási különbsége (41,0 százalékpont szemben a 24,0 százalékpontos uniós átlaggal) további növekedést követően „kritikus helyzetet” jelez. A háztartások rendelkezésre álló, egy főre jutó bruttó jövedelmének (GDHI) indexe (2008 = 100) 2024-ben 138,1 volt, ami „az átlagosnál jobb” teljesítménynek minősül.

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” vagy a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 6 mutató fényében – amelyből 3 mutató tekintetében statisztikai kihívások állnak fenn³³⁵ – úgy tűnik, hogy **Horvátország a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén nem szembesül potenciális kockázatokkal, így nem lesz szükség második szakasz szerinti további elemzésre** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

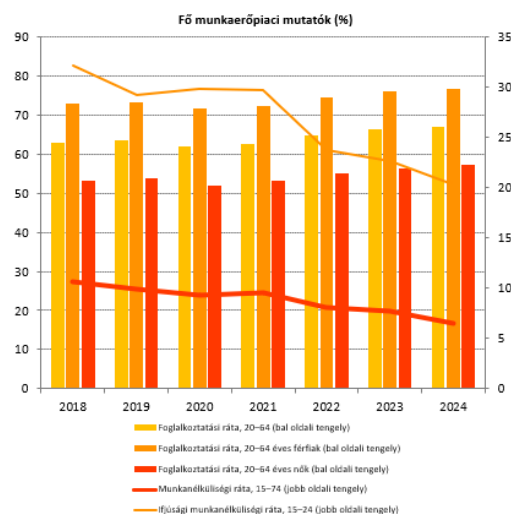
³³⁵ Az EU-SILC alapján 2024-ben az e területre vonatkozó valamennyi mutató esetében törés van az idősorban, ezért a változások értelmezése nem lehetséges. Közelebbről a strukturális törés áll a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek, illetve az e kockázatnak kitett gyermekek aránya esetében fennálló „figyelemmel kísérendő” besorolás hátterében, ami nem teszi lehetővé a változások megbízható gazdasági értelmezését.

Olaszország

A folyamatosan némi javulást mutató helyzet ellenére Olaszország munkaerőpiaca jelentős kihívásokkal néz szembe. A foglalkoztatási ráta 2024-ben tovább emelkedett, és elérte a 67,1%-ot. Ugyanakkor továbbra is az egyik legalacsonyabb az EU-ban, ezért ez a mutató „kritikus helyzetet” jelez. Dél-Olaszországban és a szigeteken egyaránt jelentős volt a foglalkoztatás növekedése, de az északnyugati régió szintjétől való eltérés továbbra is jelentős, meghaladja a 21 százalékpontot. Az uniós szinten kimutatható javulással ellentétben az országban a nemek közötti foglalkoztatási különbség továbbra is Olaszországban az egyik legnagyobb (19,4 százalékpont, szemben a 10,0 százalékpontos uniós átlaggal), ami „kritikus helyzetet” jelez. A fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége szintén „figyelemmel kísérendő”; ez az érték 25,1 százalékpont, amely meghaladja a 24 százalékpontos EU-átlagot³³⁶. Pozitívként említhető, hogy a munkanélküliségi ráta 6,5%-ra esett vissza (szemben az 5,9%-os uniós átlaggal), 0,7%-os reál-GDP-növekedés mellett, ami az egyik legjelentősebb javulást jelenti, így ez a mutató jelenleg „az átlagosnál jobb” (az előző évi „figyelemmel kísérendő” minősítés után). Hasonlóképpen a tartós munkanélküliségi ráta 3,3%-ra csökkent, és jelenleg „gyenge, de javuló” helyzetet mutat (az előző évi „kritikus helyzet” után). Végezetül, a háztartások rendelkezésre álló, egy főre jutó bruttó jövedelmének (GDHI) indexe (2008 = 100) továbbra is „kritikus helyzetet” jelez (2024-ben 96,0, szemben a 114,3-as uniós átlaggal); ezt a mutatót a strukturálisan alacsony bérszint húzza lefelé, ami összefügg a gyenge termelékenységgel és az alacsony munkaintenzitással.

A készségfejlesztés terén továbbra is kihívások mutatkoznak. Bár a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya 2023-hoz képest 0,9 százalékponttal csökkent, továbbra is az egyik legmagasabb az EU-ban (15,2%), ami „kritikus helyzetet” jelent. Noha a korai iskolaelhagyók aránya tovább csökkent, továbbra is magas, így e mutató besorolása jelenleg „figyelemmel kísérendő”. Emellett magas az alapkészségek terén gyengén teljesítő tanulók aránya (a 2022. évi PISA-felmérés szerint matematikából 29,3%). A tanulásban részt vevő felnőttek aránya (2022-ben 29,0%), valamint a legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkező felnőttek aránya (2023-ban 45,8%) egyaránt alacsony, és „figyelemmel kísérendő” minősítésű.

A 2021 óta tartó csökkenést követően a szegénységi kockázatok 2024-ben növekedtek. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya összességében 23,1%-ra emelkedett (2023-ban 22,8% volt), míg a gyermekek esetében ez a mutató 27,1%-on stabilizálódott

Megjegyzések: Törés az idősorban 2018-ban.

Forrás: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)], [[une_rt_a](#)], EU LFS.

³³⁶ 2024-ben az idősor megtörik, ami nem teszi lehetővé a változás pontos gazdasági értelmezését.

(szemben a 21%-os, illetve 24,2%-os uniós átlaggal). Mindkét helyzet „figyelemmel kísérendő”, amit a (gyakorlatilag) aktív kereső nélküli háztartásokban élők arányának növekedése magyaráz, miközben a (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása „átlagos”. A jövedelmi ötödök arányával mért jövedelmi egyenlőtlenség ugyancsak növekszik, és „figyelemmel kísérendő” (5,53, szemben a 4,66-os uniós átlaggal). Pozitívumként említendő, hogy az intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek száma 4,9 százalékponttal nőtt, és elérte a 39,4%-ot (szemben a 39,2%-os uniós átlaggal). Emellett az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükségletéről beszámoló aránya, valamint a lakhatási költségek által túlterhelt háztartásokban élők aránya egyaránt alacsony.

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” vagy a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 11 mutató fényében megállapítást nyer, hogy **Olaszország a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén olyan, potenciális kockázatokkal szembesül, amelyek további elemzést igényelnek egy második szakaszban** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

Ciprus

A készségfejlesztés romlást mutat, és továbbra

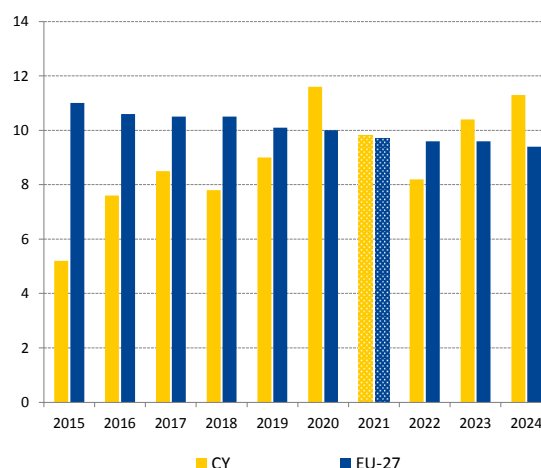
is kihívások mutatkoznak ezen a téren. A korai iskolaelhagyók aránya tovább nőtt, a 2023. évi 10,4%-ról 2024-ben 11,3%-ra, így továbbra is „figyelemmel kísérendő”. A 15 évesek több mint fele (a 2022. évi PISA-felmérés szerint matematikából 53,2%) nem rendelkezik alapszintű készségekkel, ami 2018 óta az egyik legnagyobb mértékű visszaesés az EU-ban. A digitális jártasság különösen alacsony: egy csökkenést követően 2023-ban a felnőttek mindössze 49,5%-a rendelkezett legalább alapszintű digitális készségekkel (szemben az 55,6%-os uniós átlaggal), ami „figyelemmel kísérendő”. Miközben 2024-ben a

felsőfokú képesítéssel rendelkező munkavállalók 28,2%-a olyan foglalkozásban dolgozott, amely nem igényli ezt a képesítési szintet, a STEM-területeken tanuló hallgatók aránya a felsőfokú képzésben (ISCED 5–8) Cipruson volt az egyik legalacsonyabb az EU-ban, 2023-ban mindössze 14,9% (szemben a 26,9%-os uniós átlaggal). Az előző 12 hónap során tanulásban részt vevő felnőttek aránya alacsony, 2022-ben 28,3% volt (szemben a 39,5%-os uniós átlaggal), miután a 2016. évi 44,8%-hoz képest jelentősen visszaesett, ezért a helyzet „figyelemmel kísérendő”. Ezzel szemben az intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya további növekedést követően 2024-ben 40,1% volt (szemben a 39,2%-os uniós átlaggal), ami „átlagos” teljesítmény.

A munkaerőpiac összességében jól teljesít, de a népesség egyes csoportjai még mindig

kihívásokkal néznek szembe. A viszonylag erőteljes gazdasági növekedés miatt a foglalkoztatási ráta 2024-ben tovább nőtt, 79,8%-ra (szemben a 75,8%-os uniós átlaggal), a munkanélküliségi ráta és annak tartós komponense pedig 4,9%-ra, illetve 1,3%-ra csökkent (mindhárom mutató „az átlagosnál jobb”). A nemek közötti foglalkoztatási különbség az 1,0 százalékpontos növekedésnek köszönhetően 2023-hoz képest 10,0 százalékponttal nőtt, és így „figyelemmel kísérendő”. A fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége „átlagos” maradt. Bár a fiatalok munkanélküliségi rátája az uniós átlag alatt maradt (13,0%, illetve 14,9%), a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya továbbra is magas volt: 12,9% (szemben a 11,1%-os uniós átlaggal), ami az 1,0 százalékpontos csökkenést követően jelenleg „gyenge, de javuló” helyzetnek minősül. Végül, a háztartások rendelkezésre álló, egy főre jutó bruttó jövedelmének (GDHI) indexe (2008 = 100) alacsony maradt, 107,7, ami ugyan a 2023. évi 102,7-es értékhez képest javulást jelent, de továbbra is „figyelemmel kísérendő”.

Korai iskolaelhagyók (%)

Megjegyzés: Törés az idősorban 2021-ben.

Forrás: Eurostat [[edat_lfse_14](#)], EU LFS.

Ciprus szociális mutatói kedvezően alakultak. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázata 2024-ben összességében 17,1% volt, míg a gyermekek körében 14,8% (szemben a 21,0%-os, illetve 24,2%-os uniós átlaggal), ami „az átlagosnál jobb”, illetve „legjobban teljesítő” minősítést jelent. Ez többek között a (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek változatlan szegénységcsökkentő hatását, amely „átlagos” (30,5% szemben a 34,2%-os uniós átlaggal), valamint az alacsony, 2,4%-os lakásköltség-túlterheltségi arányt tükrözi, amely téren Ciprus ugyancsak az egyik „legjobban teljesítő” ország. Az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükségletek aránya 0,1%, ami az egyik legalacsonyabb az EU-ban és „az átlagosnál jobb”.

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 5 mutató fényében úgy tűnik, hogy **Ciprus a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén nem szembesül potenciális kockázatokkal, így nem lesz szükség második szakasz szerinti további elemzésre** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

Lettország

A szociális területen továbbra is kihívások

mutatkoznak. A GDP stagnálása mellett 2024-

ben Lettországban továbbra is magas a jövedelmi

egyenlőtlenség és a szegénységi kockázat. A

jövedelmi ötödök aránya az egyik legmagasabb

az EU-ban (6,28, szemben a 4,66-os uniós

átlaggal), ami „kritikus helyzetet” jelez.

Mindezek alapján a (nyugdíjaktól eltérő) szociális

transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett

hatása 2024-ben (2 százalékponttal) tovább

csökkent 21,5%-ra (szemben a 34,2%-os uniós

átlaggal). Két egymást követő évben

bekövetkezett romlást követően ez a mutató

jelenleg „kritikus helyzetet” jelez. Miközben a

szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés

kockázatának kitettek aránya 2024-ben 25,6%-ról

24,3%-ra (a gyermekek körében mért arány pedig

jelentősen, 17,9%-ra) esett vissza, az összesített arány továbbra is jelentősen meghaladja a 21,0%-os

uniós átlagot. Ez a helyzet „figyelemmel kísérendő”. Különösen aggasztó a szegénység vagy a

társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett idősek (65+) aránya, amely már eleve magas volt, de

2024-ben tovább emelkedett, 42,9%-ra (az előző évi 41,6%-ról), ami részben a nyugdíjak alacsony

megfelelőségével függ össze. Az időskori szegénység magas szintje szorosan összefügg a

kedvezőtlen egészségügyi eredményekkel és az ebből fakadó egészségügyi kiadásokkal. A

szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya a fogyatékkal élő

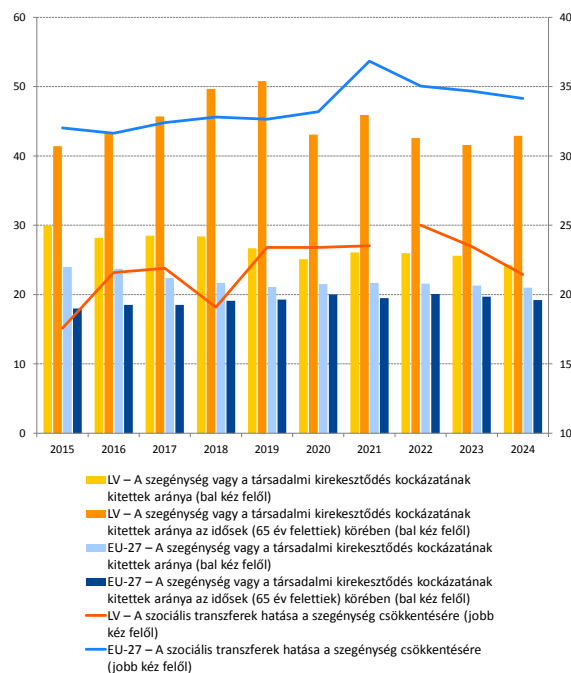
személyek körében 38,5%-ról 39,4%-ra nőtt, azaz jóval meghaladja a 28,7%-os uniós átlagot. Az

egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükségletek aránya 2024-ben 8,4%-

ra nőtt (2023-ban 7,8% volt), szemben a 2,5%-os uniós átlaggal, így ez a mutató továbbra is

„kritikus helyzetet” jelzett.

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya, valamint a szociális transzferek hatása (%)

Megjegyzés: LV esetében az idősor 2022-ben megtörik.

Forrás: Eurostat [[ilc_peps01n](#)], [[tespm050](#)], EU-SILC.

2024-ben a munkaerőpiaci mutatókban is némi romlás volt megfigyelhető. A Covid19-válságot követő munkaerőpiaci fellendülés után 2024-ben a foglalkoztatás növekedése a gazdasági stagnálás következtében lelassult. Míg a foglalkoztatási ráta (77,4%) „átlagos” besorolású volt, a munkanélküliségi és a tartós munkanélküliségi ráta 6,9%-ra, illetve 2,2%-ra emelkedett (szemben az 5,9%-os, illetve 1,9%-os uniós átlaggal). A nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya 0,7 százalékponttal nőtt, és elérte 10,7%-ot (szemben a 11,1%-os uniós átlaggal). 2024-ben az említett három mutató mindegyike „figyelemmel kísérendő”. Pozitívként említhető, hogy az uniós tagállamok közül itt az egyik legkisebb a nemek közötti foglalkoztatási különbség, így Lettország az egyik „legjobban teljesítő” ország. Emellett a fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége a közelmúltbeli növekedés ellenére továbbra is „az átlagosnál jobb”.

Az oktatás és a készségek terén elért teljesítmény továbbra is „átlagos”, de némileg romlott. Az (elmúlt 12 hónap során) tanulásban részt vevő felnőttek aránya 34,1% volt (szemben az EU-ban mért 39,5%-kal). A legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkező felnőttek aránya 2023-ban 45,3% volt (szemben az EU-ban mért 55,6%-kal), és továbbra is „figyelemmel kísérendő”, különösen a digitális átállás támogatásának szükségessége miatt. Ezzel egyidejűleg az intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya az egyik legjelentősebb visszaesést mutatta az EU-ban, 24,9%-ra csökkent (szemben a 39,2%-os uniós átlaggal), így e mutató besorolása jelenleg „figyelemmel kísérendő”. Bár a korai iskolaelhagyás nem jellemző, és a lett 15 éves tanulók összességében jól teljesítenek az alapkészségek terén, jelentős különbségek figyelhetők meg a városi iskolák tanulók jelentősen jobban teljesítenek, mint vidéki társaik. A STEM-programokban tanuló egyetemi hallgatók aránya alacsony (25,1%, szemben a 26,9%-os uniós átlaggal), különösen a nők körében.

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” vagy a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 9 – köztük egy idővel romló – mutató fényében úgy tűnik, hogy **Lettország a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén potenciális kockázatokkal szembesül, és ez a második szakasz szerinti további elemzést igényel** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

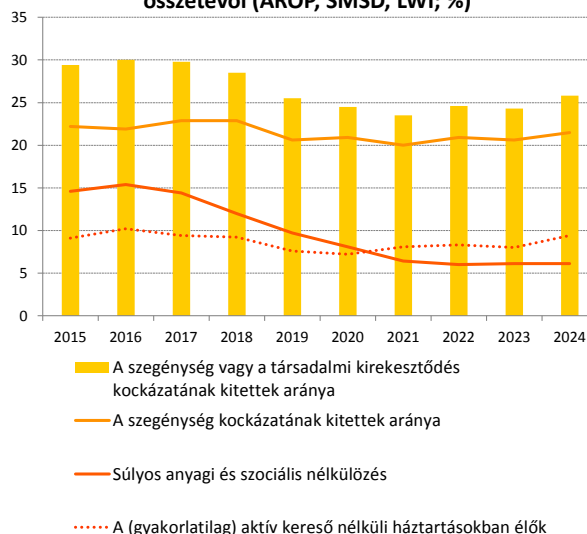
Litvánia

A szociális védelem és a társadalmi befogadás

helyzete 2024-ben romlott. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 2024-ben 1,5 százalékponttal 25,8%-ra emelkedett³³⁷ (szemben a 21,0%-os uniós átlaggal); ez az egyik legmagasabb regisztrált érték és legnagyobb éves növekedés az EU-ban, ami „kritikus helyzetet” jelent. Különösen érintettek voltak a vidéki térségekben élők, valamint az olyan veszélyeztetett csoportok, mint a munkanélküliek, az idősek és a fogyatékossgal élők. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett fogyatékossgal élők aránya Litvániában az egyik

legmagasabb az EU-ban (45,8% 2024-ben, szemben a 28,7%-os uniós átlaggal). Ugyanakkor a gyermekek körében mért AROPE-arány továbbra is „átlagos” besorolású. A (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása a 2023. évi 29,9%-ról 2024-re 25,9%-ra csökkent (ez az egyik legjelentősebb csökkenés), szemben a 34,2%-os uniós átlaggal. Ez a szociális ellátások alacsony megfelelőségével és korlátozott lefedettségével magyarázható, így e mutató besorolása jelenleg „figyelemmel kísérendő”. Emellett 2024-ben a jövedelmi ötödök aránya alapján mért egyenlőtlenség a legmagasabbak közé tartozott az EU-ban (6,54 szemben a 4,66-os uniós átlaggal), az egyik legjelentősebb emelkedést követően, ami ismét „kritikus helyzetet” jelez. Végezetül, a lakásköltség-túlterheltségi arány – bár továbbra is elmarad az EU 8,2%-os átlagától – második egymást követő éve jelentősen nőtt, és 2024-ben elérte a 6,2%-ot, így e mutató besorolása jelenleg szintén „figyelemmel kísérendő”.

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya és annak összetevői (AROP, SMSD, LWI; %)

Megjegyzések: Ideiglenes adatok 2024-ben.

Források: Eurostat [[ilc_peps01n](#)], [[tepsr_lm430](#)], [[ilc_li02](#)], [[tespm030](#)], EU-SILC.

³³⁷ Az Eurostat 2024. évi adatai Litvánia valamennyi szociális mutatójára vonatkozóan ideiglenesek.

Litvánia egyre növekvő kihívásokkal szembesül a készségfejlesztés területén. A nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya 2024-ben egy jelentős emelkedést követően (+1,2 százalékponttal nőtt, és elérte 14,7%-ot, szemben a 11,1%-os uniós átlaggal) „kritikus helyzetre” utalt. Ugyanakkor a korai iskolaelhagyók aránya 2024-ben 2 százalékponttal 8,4%-ra emelkedett (szemben a 9,4%-os uniós átlaggal), ami „figyelemmel kísérendő” helyzetnek minősül. Mindkét mutató a második egymást követő évben romlott. Az alapkészségek terén alulteljesítők aránya ugyancsak magas (a 2022. évi PISA-felmérés szerint matematikából 27,8%). Az elmúlt 12 hónap során tanulásban részt vevő felnőttek aránya szintén „figyelemmel kísérendő”, mivel jelentősen elmarad az EU-átlagtól (27,4%, szemben a 39,5%-os uniós átlaggal 2022-ben). Pozitívumként említendő, hogy az intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya 2024-ben 36,9%-ra nőtt (szemben a 39,2%-os uniós átlaggal).

A munkaerőpiaci helyzet 2024-ben részben helyreállt Litvániában. Az erőteljes gazdasági növekedés hatására a foglalkoztatási ráta 2024-ben 0,7 százalékponttal 79,2%-ra nőtt (szemben a 75,8%-os uniós átlaggal). Ugyanakkor a munkanélküliségi ráta tovább emelkedett, és elérte a 7,1%-ot (2023-ban 6,9% volt), ami 1,2 százalékponttal meghaladja az EU átlagát, és továbbra is „figyelemmel kísérendő”. A tartós munkanélküliségi ráta a harmadik egymást követő évben is változatlan maradt (2,3%), ami 0,4 százalékponttal magasabb az EU-átlagnál. A szociális eredménytábla kiemelt mutatója alapján a fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége 2024-ben jelentős, 39,9 százalékpont volt (szemben 24,0 százalékpontos uniós átlaggal), ami „kritikus helyzetre” utal.

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” vagy a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 9 – köztük egy idővel romló – mutató fényében úgy tűnik, hogy **Litvánia a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén potenciális kockázatokkal szembesül, és ez a második szakasz szerinti további elemzést igényel** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

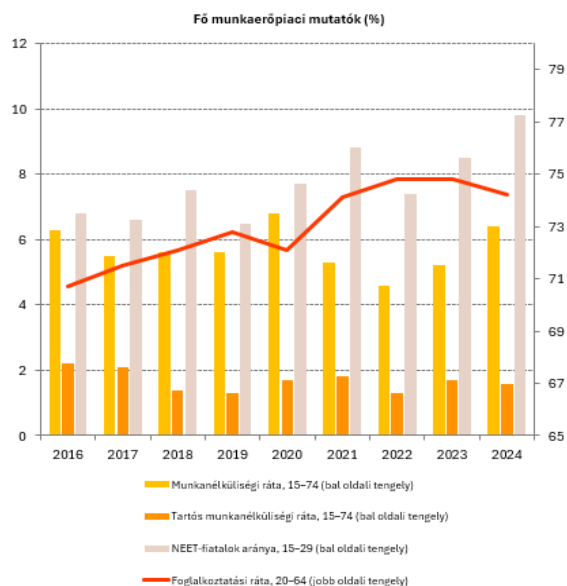
Luxemburg

A közelmúltbeli tendenciák a munkaerőpiaci teljesítménnyel kapcsolatos kihívásokra utalnak.

2024-ben, a mérsékelt gazdasági növekedés és a tartós strukturális munkaerőhiány mellett a foglalkoztatási ráta enyhén csökkent, 74,2%-ra, és tovább távolodott az EU-szerte megfigyelhető felfelé irányuló trendtől (2024-ben 75,8%). Ez a mutató jelenleg „figyelemmel kísérendő”. A munkanélküliségi ráta 2024-ben az egyik legnagyobb éves növekedést követően (+1,2 százalékpont) ismét emelkedett, elérte a 6,4%-ot (szemben az 5,9%-os uniós átlaggal), és továbbra is „figyelemmel kísérendő”. Ezzel szemben a tartós munkanélküliségi ráta 0,1 százalékponttal csökkent, 1,6%-ra, így e mutató

besorolása jelenleg „átlagos”. A háztartások rendelkezésre álló, egy főre jutó bruttó jövedelmének (GDHI) indexe (2008 = 100) 113,1 volt (a 114,3-as uniós átlaggal szemben), ami enyhe növekedést jelent a 2023. évi 112,1-hez képest, és továbbra is „figyelemmel kísérendő”. Mindezek alapján a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya immár második éve jelentősen, 1,3 százalékponttal emelkedett, és 2024-ben 9,8% volt, így e mutató besorolása jelenleg „figyelemmel kísérendő”. Ugyanakkor a nemek közötti foglalkoztatási különbség tekintetében az ország „az átlagosnál jobb” teljesítményt mutatott.

Luxemburg összességében jól teljesít az oktatás és a készségek területén, ugyanakkor egyes dimenziókban romlás tapasztalható. Az előző 12 hónap során tanulásban részt vevő felnőttek aránya magas volt, 2022-ben elérte a 45,2%-ot, ami lényegesen meghaladja a 39,5%-os uniós átlagot. Bár a felnőtt népesség jelentős része (60,1%) rendelkezik legalább alapszintű digitális készségekkel (szemben az 55,6%-os uniós átlaggal), ez a mutató – tekintettel a 2023. évi adatokban megfigyelt jelentős (3,7 százalékpontos) romlásra – „figyelemmel kísérendő”. Hasonló a helyzet a korai iskolaelhagyók arányával is, amely 2024-ben 1 százalékponttal, 7,8%-ra nőtt³³⁸ (a 9,4%-os uniós átlag alatt van). Végezetül, az intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya „az átlagosnál jobb” volt.

Forrás: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)], [[une_rt_a](#)], [[une_ltu_a](#)], [[lfsi_neet_a](#)], EU LFS.

³³⁸ A korai iskolaelhagyókra vonatkozó 2023–2024. évi értékek mindazonáltal „alacsony megbízhatóságúként” megjelölt adatok.

A szociális helyzet 2024-ben stabilizálódott Luxemburgban, ugyanakkor továbbra is vannak nehézségek. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya jelentősen visszaesett (a 2023-ban mért 21,4%-ról 2024-ben 20,0%-ra, szemben a 21%-os uniós átlaggal), így e mutató besorolása jelenleg „átlagos”. Ez elsősorban a szegénység kockázatának kitettek arányának 18,8%-ról 18,1%-ra történő csökkenésével magyarázható, de fontos szerepet játszott ebben a súlyos anyagi vagy szociális nélkülözésben élők arányának kismértékű (0,2 százalékpontos) mérséklődése, valamint az infláció lassulása. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya ugyanakkor továbbra is az uniós átlag feletti volt (2024-ben 25,6%, szemben a 24,2%-os uniós átlaggal), így ez a mutató „figyelemmel kísérendő”. Ez részben a (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek korlátozott szegénységcsökkentő hatásával magyarázható, amely 2024-ben 27,0%-ra csökkent (szemben a 34,2%-os uniós átlaggal), és továbbra is „figyelemmel kísérendő”. A lakhatási költségek által túlterhelt háztartásokban élők aránya 2024-ben 11,5%-ról 8,0%-ra csökkent (szemben a 8,2%-os uniós átlaggal), így ez a mutató „az átlagosnál jobb”. A javulás különösen a bérlőket érintette kedvezően, részben a kibővített és nagyvonalú lakbértámogatásnak köszönhetően.

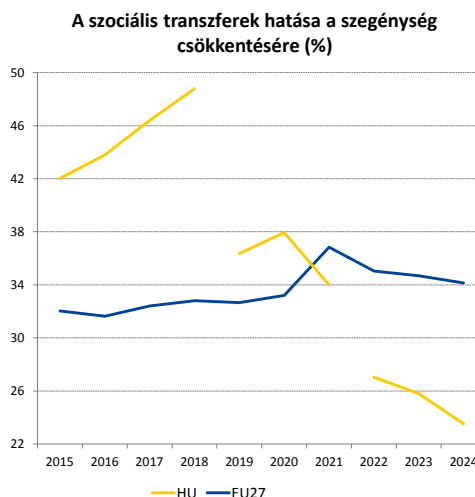
A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 8 – köztük egy idővel romló – mutató fényében úgy tűnik, hogy **Luxemburg a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén potenciális kockázatokkal szembesül, és ez a második szakasz szerinti további elemzést igényel** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

Magyarország

Magyarországon némi javulás volt megfigyelhető a szegénység és a társadalmi kirekesztődés terén, ugyanakkor a szociális kihívások továbbra is fennállnak. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya mind a teljes népesség, mind a gyermekek körében javult 2024-ben, és a korábbi „figyelemmel kísérendő” besorolásról „átlagos” szintre változott, miután a két mutató 19,3%-ra, illetve 22,9%-ra csökkent³³⁹.

Ugyanakkor a súlyos anyagi és szociális nélkülözés továbbra is magas (9,3%, szemben a 6,4%-os uniós átlaggal), és a jövedelmi szegénység (a szociális transzfereket követően) tovább nőtt, különösen a

fiatal felnőttek körében. A szociális transzferek figyelembevétele előtti jövedelmi szegénységi ráta érdemi változatlanságával együtt ez azt eredményezte, hogy a (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása csökkent (23,5%-ra, szemben a 34,2%-os uniós átlaggal). Ez a mutató „figyelemmel kísérendő” besorolású. A jövedelmi egyenlőtlenség továbbra is „átlagos” szintű. A lakásköltség-túlterheltségi arány az egyik legnagyobb mértékben nőtt (+1,7 százalékponttal), 7,3%-ról 9%-ra 2024-ben (szemben a 8,2%-os uniós átlaggal), így e mutató besorolása jelenleg „figyelemmel kísérendő”.

Megjegyzés: Törés az idősorban (HU) 2019-ben és 2022-ben a 2019–2024-es jövedelmi adatok felülvizsgálata miatt.

Forrás: Eurostat [[tespm050](#)], EU-SILC.

³³⁹ A 2019 és 2024 közötti időszakra vonatkozó EU-SILC adatokat és a kapcsolódó mutatókat Magyarország felülvizsgálta, lásd a vonatkozó [feljegyzést](#).

Magyarország összességében jól teljesít a felnőttkori készségfejlesztés területén, ugyanakkor a gyermekgondozásban való részvétel, a korai iskolaelhagyás és az oktatási egyenlőtlenségek tekintetében kihívásokkal szembesül. Az intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermek aránya a 2023-ban mért növekedést követően 2024-ben 20,5%-ról 16,6%-ra csökkent (szemben a 39,2%-os uniós átlaggal), ami „kritikus helyzetet” jelez³⁴⁰. A korai iskolaelhagyók aránya javult (1,3 százalékponttal, 10,3%-ra 2024-ben, szemben a 9,4%-os uniós átlaggal), így ez a mutató „kritikus helyzet” minősítéséről „gyenge, de javuló” minősítésre változott. Ugyanakkor ez az arány a romák, a fogyatékkal élő személyek és a vidéki térségekben élők körében továbbra is jóval magasabb, mint az országos átlag. Emellett magas volt a gyengén teljesítők aránya (a 2022. évi PISA-felmérés szerint matematikából 29,5%), és a társadalmi-gazdasági háttér jelentős mértékben rányomta a bélyegét a tanulók alapkészségeik terén nyújtott teljesítményére³⁴¹. Magyarország „az átlagosnál jobb” eredményeket mutat a digitális készségek terén, és az egyik „legjobban teljesítő” ország a felnőttek tanulásban való részvétele tekintetében. Ugyanakkor az alacsony iskolai végzettségűek, a munkanélküliek és az 55 év felettiek jóval kevésbé vesznek részt a felnőttkori tanulásban.

A munkaerőpiac összességében továbbra is jól teljesít. A foglalkoztatási ráta (81,1%, szemben a 75,8%-os uniós átlaggal) és a munkanélküliségi ráta (4,5%, szemben az EU-ban mért 5,9%-os átlaggal) továbbra is „az átlagosnál jobb”, ugyanakkor a foglalkoztatási arány az alacsony képzettségűek (15–64 évesek, 2024-ben 38,5%) és a romák körében (2023-ban 47,3%) jelentősen elmarad az országos átlagtól. A nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya továbbra is „átlagos”. Ezzel szemben az ifjúsági munkanélküliségi ráta a 15–24 éves korcsoportban az elmúlt két évben – a gyors ütemű gazdasági lassulással párhuzamosan – jelentősen romlott: a ráta 2022 és 2024 között 10,6%-ról 15,2%-ra nőtt (szemben a 14,9%-os uniós átlaggal), a 15–29 éves korcsoportban pedig 6,7%-ról 9,2%-ra nőtt (szemben a 11,4%-os uniós átlaggal).

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” vagy a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 3 mutató fényében úgy tűnik, hogy **Magyarország a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén nem szembesül potenciális kockázatokkal, így nem lesz szükség második szakasz szerinti további elemzésre** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

³⁴⁰ 2024 vonatkozásában a [nemzeti közgazdasági adatok](#) 21,7%-os részvételi arányt jeleznek a 0–2 évesek körében.

³⁴¹ OECD, PISA-felmérés [2022](#).

Málta

Málta szociális mutatói továbbra is vegyes

képet mutatnak, miközben a gyermekeket

érintő kihívások erősödnek. A szegénység vagy a

társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek

aránya 2024-ben „átlagos” maradt a 19,7%-os

értékkel (szemben a 21,0%-os uniós átlaggal); ez

részben a háztartások rendelkezésre álló, egy főre

jutó bruttó jövedelme (GDHI) indexének (2008 =

100) jelentős emelkedését tükrözi (Málta esetében

171,7, szemben az EU 2024-ben mért 114,3-as

értékével), amely alapján Málta az egyik

„legjobban teljesítő” ország. Ugyanakkor a

szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés

kockázatának kitett gyermekek aránya tovább

emelkedett, és elérte a 25,9%-ot (szemben a 24,2%-

os uniós átlaggal). Emellett az intézményes

gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya 2024-ben jelentősen csökkent (–

6,9 százalékpont), jóllehet továbbra is az EU-átlag felett maradt (44,1%, szemben a 39,2%-os uniós

átlaggal). Mindkét mutató jelenleg „figyelemmel kísérendő”. Ezzel párhuzamosan a (nyugdíjaktól

eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása továbbra is alacsony, 26,0%

(szemben a 34,2%-os uniós átlaggal), ezért ez a mutató szintén „figyelemmel kísérendő”.

Különösen figyelemre méltó, hogy e hatás a gyermekek esetében valamivel alacsonyabb (25,4%),

mint a teljes népesség körében (26%), míg az EU-ban ennek az ellenkezője figyelhető meg (41,9%,

illetve 34,2%). A jövedelmi ötödök arányával mért jövedelmi egyenlőtlenség a 2023. évi 5,30-ról

2024-ben 4,87-re csökkent (szemben a 4,66-os uniós átlaggal), aminek köszönhetően ez a mutató az

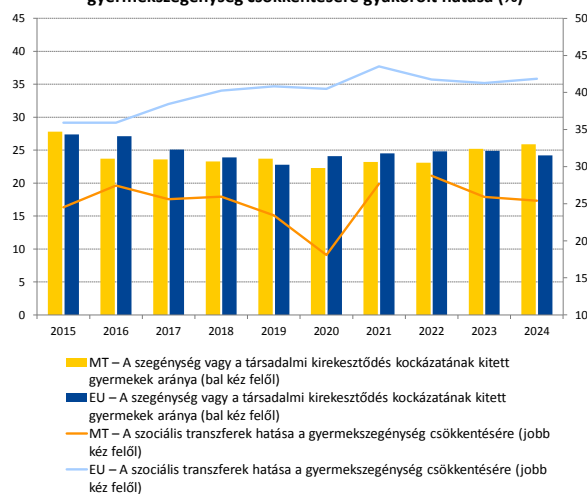
„az átlagosnál jobb” kategóriára változott. A lakásköltség-túlterheltségi arány kismértékben, 5,8%-

ra csökkent, ami „átlagosnak” minősül. Az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint

kielégítetlen szükségletek a népesség mindössze 0,3%-át érintették (szemben a 2,5%-os uniós

átlaggal), ami az egyik legalacsonyabb arány az EU-ban.

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya, valamint a szociális transzfernek a gyermekszegénység csökkentésére gyakorolt hatása (%)

Megjegyzés: A szociális transzferek gyermekszegénység csökkentésére kifejtett hatását a szegénység kockázatának a transzfer előtt és a transzfer után kitettek aránya alapján számítják ki. A szegénység kockázatának kitettek aránya esetében az időszor MT vonatkozásában 2022-ben megtörik.

Forrás: Eurostat [[ilc_peps_01n](#)], [[ilc_li10](#)], [[ilc_li02](#)] EU SILC.

Az oktatás és a készségek területén az előrehaladás folytatódik, de továbbra is mutatkoznak bizonyos kihívások. További csökkenést követően a korai iskolaelhagyók aránya 2024-ben 9,6%-ra mérséklődött (szemben az EU-ban mért 9,4%-kal), így e mutató besorolása jelenleg „átlagos”. Ennek ellenére az alapkészségek terén gyengén teljesítő tanulók aránya (a 2022. évi PISA-felmérés szerint matematikából 32,6%) továbbra is különösen magas. Emellett a STEM-pályák felé vezető karrierutak már középfokon beszűkülnek, mivel viszonylag kevés tanuló választja a kiemelt fontosságú természettudományos tantárgyakat. A nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya tovább csökkent, 2024-ben 7,2%-ra (ez a 11,1%-os uniós átlag alatt van), így Málta ebben a tekintetben az „legjobban teljesítő” ország. Ezzel párhuzamosan az elmúlt 12 hónap során tanulásban részt vevő felnőttek aránya 39,9% volt 2022-ben, ami „az átlagosnál jobb”, míg a felsőfokú végzettségűek körében ez az arány még magasabb, 65,9%. Hasonlóképpen, 2023-ban a felnőttek 63,0%-a rendelkezett legalább alapszintű digitális készségekkel (szemben az 55,6%-os uniós átlaggal), ami „átlagosnak” minősül, ugyanakkor jelentős eltérések figyelhetők meg az egyes társadalmi csoportok között.

Az erős munkaerőpiaci teljesítmény ellenére a nemek közötti foglalkoztatási különbség továbbra is jelentős. 2024-ben, az erőteljes gazdasági növekedés mellett Málta az EU egyik legmagasabb foglalkoztatási rátáját érte el (83,0%), így az alacsony (3,1%) munkanélküliségi ráta és annak tartós komponense (0,7%) alapján Málta mindhárom mutató tekintetében az egyik „legjobban teljesítő” ország lett. A fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége 25,3 százalékponton szűkült (szemben a 24,0 százalékpontos uniós átlaggal). Bár a nemek közötti foglalkoztatási különbség is csökkent, 13,4 százalékponton, ez továbbra is 3,4 százalékponttal meghaladja az uniós átlagot, így Máltán az egyik legmagasabb az EU-ban, azaz e mutató továbbra is „kritikus helyzetet” jelez.

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” vagy a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 4 mutató fényében úgy tűnik, hogy **Málta a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén nem szembesül potenciális kockázatokkal, így nem lesz szükség második szakasz szerinti további elemzésre** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

Hollandia

A munkaerőpiac továbbra is viszonylag jól teljesít. A

gazdasági növekedés helyreállításának köszönhetően a foglalkoztatási ráta 2024-ben változatlanul 83,5% volt, ami az egyik legmagasabb az EU-ban. A munkanélküliség alacsony maradt, noha enyhén, 3,7%-ra emelkedett. A nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya továbbra is az egyik legalacsonyabb az EU-ban, annak ellenére, hogy tovább nőtt (0,2 százalékponttal 4,9%-ra). A fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége ismét szűkült,

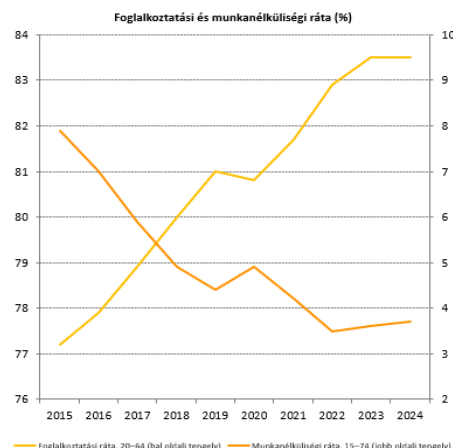
20,9 százalékpontra. E mutatók mindegyike

Forrás: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)], [[une_rt_a](#)], EU LFS.

tekintetében Hollandia „az átlagosnál jobb” vagy az egyik „legjobban teljesítő” ország. Az erősen szegmentált munkaerőpiac kockázata azonban továbbra is jelentős strukturális kihívást jelent. Bár a nemek közötti foglalkoztatási különbség 2024-ben 7,6 százalékpont volt (szemben a 10,0 százalékpontos uniós átlaggal, azaz e mutató besorolása „átlagos”), a részmunkaidős foglalkoztatás rendkívül elterjedt, különösen a nők körében. Ez a nemek közötti egyik legnagyobb különbséget eredményezte az uniós részmunkaidős foglalkoztatás terén (41,9 százalékpont, szemben a 20,1 százalékpontos átlaggal), ami a nyugdíjak terén a nemek között fennálló jelentős egyenlőtlenséget von maga után (36,3%, szemben a 24,5%-os uniós átlaggal). Végezetül, a 2024. évi adatok alapján a háztartások rendelkezésre álló, egy főre jutó bruttó jövedelmének (GDHI) indexe (2008 = 100) nem tartott lépést az uniós átlaggal (112,4, illetve 114,3), és továbbra is „figyelemmel kísérendő”.

Hollandia összességében továbbra is jelentős teljesítményt mutat a készségfejlesztés terén.

2022-ben a felnőttek 56,1%-a vett részt tanulásban, 2023-ban pedig 82,7%-uk rendelkezett legalább alapszintű digitális készségekkel; mindkét arány az EU legmagasabbjai közé tartozik. A korai iskolaelhagyók aránya terén 0,8 százalékpontos növekedés következett be, így e mutató besorolása jelenleg „átlagos”(7,0% 2024-ben). A tanulók általános alapkészségeinek romlása, valamint az alulteljesítők arányának növekedése – különösen a hátrányos helyzetű tanulók körében – ugyanakkor indokolja a helyzet nyomon követését. A kedvezőtlen munkaerőpiaci helyzetben lévők (például az alacsony képzettségűek, a rugalmas vagy határozott idejű munkaszerződéssel rendelkezők, a migráns háttérűek és a fogyatékossgal élő személyek) tovább- és átképzés céljából történő eredményes bevonása azonban továbbra is fontos.

A szociális helyzet Hollandiában összességében kedvező. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya összességében és a gyermekek körében sem változott, és az EU legalacsonyabbjai közé tartozik (15,4%, illetve 15,8%). Ugyanakkor bizonyos csoportok, például a fogyatékossgal élő személyek vagy a migráns háttérűek – különösen a gyermekek – esetében maradtak kihívások. A lakásköltség-túlterheltségi arány 2,4 százalékponttal csökkent, és 2024-ben 6,9%-on állt (szemben a 8,2%-os uniós átlaggal), így ez a mutató jelenleg „az átlagosnál jobb” besorolású.

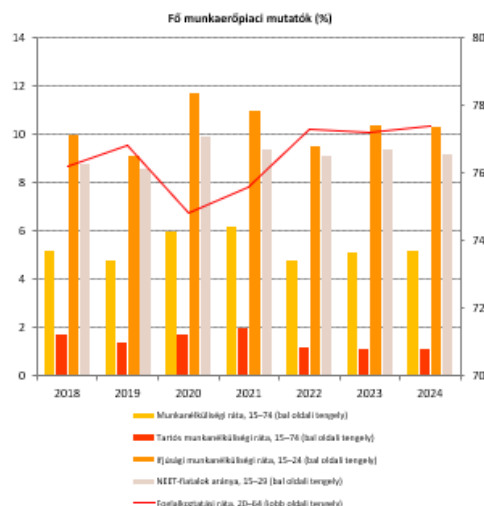
A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 1 mutató fényében úgy tűnik, hogy **Hollandia a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén nem szembesül potenciális kockázatokkal, így nem lesz szükség második szakasz szerinti további elemzésre** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

Ausztria

Három évnél gazdasági recesszió ellenére Ausztria

munkaerőpiaca továbbra is viszonylag erős. A szociális eredménytáblán szereplő munkaerőpiaci mutatók többsége tekintetében az ország teljesítménye „átlagos” vagy „az átlagosnál jobb”. Az előző évi enyhe csökkenést követően a foglalkoztatási ráta 2024-ben 0,2 százalékponttal 77,4%-ra nőtt (szemben a 75,8%-os uniós átlaggal), miközben a munkanélküliségi ráta 5,2%, ami – akárcsak annak tartós komponense (1,1%) – továbbra is elmarad az uniós átlagtól (5,9%). A nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-)

fiatalok aránya 9,2%, amely ugyancsak nem éri el az uniós átlagot (11,1%). A nők foglalkoztatási rátája magas (73,9%) és folyamatosan nő, miközben a nemek közötti foglalkoztatási különbség szűkült (6,9 százalékpont, szemben a 10 százalékpontos uniós átlaggal). Ehhez a közelmúltbeli szakpolitikai intézkedések is hozzájárultak, amelyeknek köszönhetően jelentősen, 6,1 százalékponttal nőtt az intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya, amely 30,2% volt (szemben a 39,2%-os uniós átlaggal). Ugyanakkor az országban figyelhető meg az egyik legszélesebb, és egyre növekvő nemek közötti egyenlőtlenség a részmunkaidős foglalkoztatásban, amely 2024-ben 38,9 százalékpontot tett ki. Végezetül, a háztartások rendelkezésre álló, egy főre jutó bruttó jövedelmének (GDHI) indexe (2008 = 100) 2024-ben továbbra is 102,8 volt, ami „figyelemmel kísérendő” helyzetet jelez.

Forrás: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)], [[une_rt_a](#)], [[une_ltu_a](#)], [[lfsi_neet_a](#)], EU LFS.

A készségek területén az ország összességében továbbra is jól teljesít. A legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkező felnőttek aránya magas (2023-ban 64,7%), a tanulásban részt vevő felnőttek aránya pedig jóval meghaladja az uniós átlagot (2022-ben még a csökkenés ellenére is 52,2%, szemben az EU-ban mért 39,5%-kal), így mindkét mutató „az átlagosnál jobb” minősítést kapott. A korai iskolaelhagyók aránya tovább csökkent, és 2024-ben „átlagos” szintet mutatott (8,1%). Ugyanakkor az osztrák fiatalok mintegy egynegyede a matematikában, szövegértésben és a természettudományokban elvárt minimális jártassági szintet sem éri el. Ez az arány 2012 óta folyamatosan emelkedik (2022. évi PISA-felmérés). Emellett a munkanélküliek 42,2%-a legfeljebb csak alsó középfokú oktatásban vett részt³⁴², ami ezt a csoportot különösen kiszolgáltatottá teszi. Ebben az összefüggésben az alapkészségek fejlesztése hozzájárulhat a foglalkoztatási eredmények javulásához.

Ausztria a szociális védelem és a társadalmi befogadás területén viszonylag jól teljesít. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 2024-ben 16,9%-ra csökkent, így ez a mutató „az átlagosnál jobb” besorolású. A gyermekek körében az arány 2023-hoz képest jelentősen visszaesett, 20,9%-ra, így e mutató besorolása jelenleg „átlagos”. A lakásköltség-túlterheltségi arány 0,3 százalékponttal, 6,3%-ra nőtt, így e mutató besorolása jelenleg ugyancsak „átlagos”. Végezetül, a (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek viszonylag erőteljes szegénységcsökkentési hatása, valamint az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükségletek alacsony szintje továbbra is „az átlagosnál jobb” helyzetet jelez.

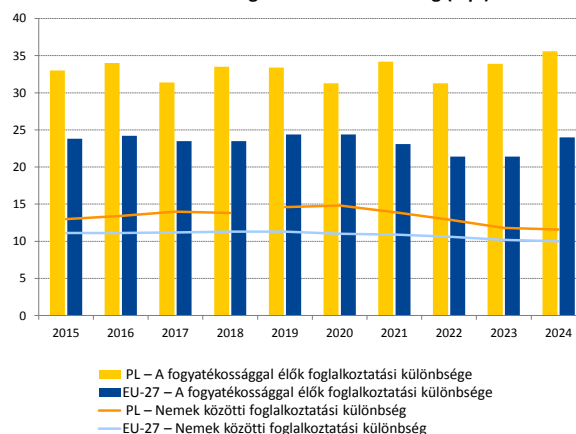
A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” megjelölésű 1 mutató fényében úgy tűnik, hogy Ausztria **a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén nem szembesül potenciális kockázatokkal, így nem lesz szükség második szakasz szerinti további elemzésre** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

³⁴² AMS, [Von Arbeitslosigkeit betroffene Personen 2024](#) (A munkanélküliség által érintett személyek, 2024), 2025.

Lengyelország

A munkaerőpiac összességében továbbra is stabil, de a nők és a fogyatékossgal élő személyek még mindig jelentős kihívásokkal szembesülnek. A 2024. évi erőteljes gazdasági növekedés (3,0%) mellett a foglalkoztatási ráta tovább emelkedett, és elérte a 78,4%-ot (szemben a 75,8%-os uniós átlaggal), miközben a 2,9%-os munkanélküliségi ráta az egyik legalacsonyabb volt az EU-ban, így Lengyelország az egyik „legjobban teljesítő” uniós tagállam. A nemek közötti foglalkoztatási különbség enyhén csökkent (11,6 százalékpont), de továbbra is „figyelemmel kísérendő”, és meghaladja a 10,0 százalékpontos uniós átlagot. Ez összefügg azzal, hogy a nőkre általában nagyobb arányban hárulnak a gyermekek és a tartós ápolásra-gondozásra szoruló személyek gondozásával kapcsolatos feladatok, valamint hogy az esetükben alacsonyabb a nyugdíjkorhatár, továbbá azzal, hogy túlnyomórészt a teljes munkaidős foglalkoztatás a jellemző. Bár az intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya 2024-ben 15,1%-ra nőtt, ez továbbra is jelentősen elmarad a 39,2%-os uniós átlagtól, ami „kritikus helyzetet” jelez. Ez az alacsony arány hatással lehet a gyermekek hosszú távú tanulási kilátásaira és a nők munkaerőpiaci részvételére. 2024-ben 1,7 százalékponttal 35,6 százalékpontra nőtt a fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége, amely az EU-ban az egyik legjelentősebb különbség (az uniós átlag 24,0 százalékpont), így ez „kritikus helyzetet” jelez.

A fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége és a nemek közötti foglalkoztatási különbség (szp.)

Megjegyzések: A fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbségére vonatkozó 2023. évi adatok megbízhatósága alacsony, míg a nemek közötti foglalkoztatási különbségre vonatkozó idősorban törés következett be 2019-ben PL esetében.

Forrás: Eurostat [[tepsr_sp200](#)], EU-SILC és [[tesem060](#)], EU LFS.

A digitális készségek szintje és a felnőttkori tanulásban való részvétel nagyon alacsony, miközben a fiatalok alapkészségei romlottak. Az (elmúlt 12 hónap során) tanulásban részt vevő felnőttek aránya 2022-ben 20,3% volt, ami lényegesen elmarad a 39,5%-os uniós átlagtól, azaz a mutató „kritikus helyzetnek” minősül. Ez főként a nem formális oktatásban való alacsony részvételből ered. Emellett a legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkező felnőttek aránya (44,3%) 2023-ban jelentősen elmaradt az uniós átlagtól (55,6%), és ugyancsak „kritikus helyzetnek” minősül. A 2022. évi PISA-felmérés szerint az alapkészségek terén a minimális szinteket el nem érő 15 éves diákok aránya 23%-ra nőtt a matematika, 22,2%-ra a szövegértés és 18,6%-ra a természettudományok terén, ami továbbra is elmarad az uniós átlagtól. Ugyanakkor az iskolai alulteljesítés 2018 óta tapasztalt növekedése az egyik legnagyobb az EU-ban. Ezzel párhuzamosan a korai iskolaelhagyók tekintetében (4,1%, szemben a 2024. évi 9,4%-kal az EU-ban) Lengyelország továbbra is az egyik „legjobban teljesítő” ország. A felsőoktatásban a STEM-programokban tanulók aránya továbbra is az uniós átlag alatt marad (21,2% szemben a 26,9%-os uniós átlaggal).

Lengyelországban viszonylag stabil a szociális helyzet. 2024-ben a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya (összességében 16,0%, a gyermekeknél pedig 16,1%) és a jövedelmi egyenlőtlenség (jövedelmi ötödök aránya 3,85) továbbra is „az átlagosnál jobb” (szemben az uniós 21,0%-kal, 24,2%-kal, illetve 4,66-tal).

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” vagy a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 5 mutató fényében úgy tűnik, hogy **Lengyelország a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén nem szembesül potenciális kockázatokkal, így nem lesz szükség második szakasz szerinti további elemzésre** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

Portugália

A javulás ellenére a szociális védelmi rendszer hatékonysága a szegénységi kockázatok mérséklésében és az egyenlőtlenségek csökkentésében továbbra is alacsony, miközben megjelentek a lakhatással kapcsolatos kihívások. 2024-ben a (nyugdíjaktól

eltérő) szociális transzferek

szegénységcsökkentésre kifejtett hatása

2,6 százalékponttal 22,4%-ra nőtt, ami továbbra is jelentősen elmarad a 34,2%-os uniós átlagtól, valamint a világjárvány előtti szintektől, így ez

„kritikus helyzetnek” minősül. A jövedelmi

ötödök arányával mért egyenlőtlenség a 2023. évi

5,60-ról 5,20-ra csökkent (ez a 4,66-os uniós átlag

felett van), és jelenleg „gyenge, de javuló” helyzetet mutat, miközben a szegénység vagy a

társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya „átlagos” maradt, 19,7%-on (szemben a

21%-os uniós átlaggal). A legkülső régiókban összességében tapasztalt javulás ellenére a

szegénységi kockázatok az Azori-szigeteken továbbra is különösen magasak (28,4%). A lakhatási

költségekkel túlterhelt népesség aránya 6,9% volt, ami továbbra is elmaradt a 8,2%-os uniós

átlagtól, ugyanakkor az egyik legnagyobb éves növekedést mutatta az EU-ban (+2,0 százalékpont),

így e mutató besorolása jelenleg „figyelemmel kísérendő”. Ez a lakásárak és bérleti díjak elmúlt

években jellemző folyamatos emelkedésének következménye.

A munkaerőpiac összességében reziliens, ugyanakkor az ifjúsági munkanélküliség növekedése és a továbbra is magas tartós munkanélküliségi ráta külön figyelmet érdemel. A 2021 óta tartó

kedvező tendenciának köszönhetően a foglalkoztatási ráta 2024-ben 0,5 százalékponttal 78,5%-ra emelkedett, és az erőteljes gazdasági növekedés mellett továbbra is „átlagos” helyzetet mutatott.

Ugyanez a helyzet a munkanélküliségi rátával, ami 6,5%-os értéken változatlan maradt, (szemben

az 5,9%-os uniós átlaggal). Bár a tartós munkanélküliségi ráta tovább csökkent (2024-ben 2,4%-ra),

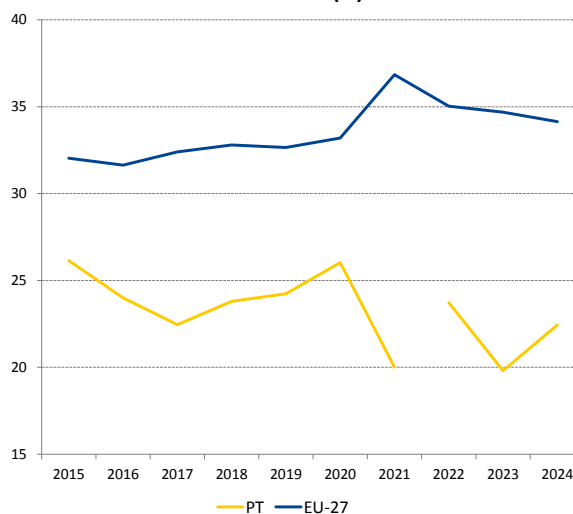
még mindig meghaladja az uniós átlagot (1,9%), ezért e mutató besorolása „figyelemmel

kísérendő”. Az ország teljesítménye a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő

(NEET-) fiatalok arányát tekintve „az átlagosnál jobb” volt, ugyanakkor az ifjúsági

munkanélküliségi ráta (15–24 évesek) az elmúlt két évben emelkedett, és 2024-ben elérte a 21,6%-ot, szemben a 14,9%-os uniós átlaggal.

A szociális transzferek hatása a szegénység csökkentésére (%)

Megjegyzés: Törés az idősorban (PT) 2022-ben.

Forrás: Eurostat [[tespm050](#)], EU-SILC.

Bár Portugália a készségek területén összességében átlagosan teljesít, bizonyos szempontok szoros nyomon követést igényelnek. A korai iskolaelhagyók aránya 2024-ben 1,5 százalékponttal, 6,6%-ra csökkent, így ez a mutató jelenleg „az átlagosnál jobb”. Ugyanakkor a jelentős regionális egyenlőtlenségek megmaradtak: míg az Azori-szigeteken az arány 19,8%, addig az északi régióban 5,2%. Emellett az alapkészségek terén alulteljesítők aránya magas (a 2022. évi PISA-felmérés szerint matematikából 29,7%). Az ország teljesítménye „átlagos” a legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkező felnőttek és az (előző 12 hónap során) tanulásban részt vevő felnőttek aránya tekintetében. Ez utóbbi azonban a 2016. évi 38,0%-ról 2022-ben 33,4%-ra csökkent, annak ellenére, hogy a továbbképzés és az átképzés iránti igény nőtt, valamint a strukturális munkaerőhiány, a digitális és zöld átállás, valamint a népesség előregedése fényében.

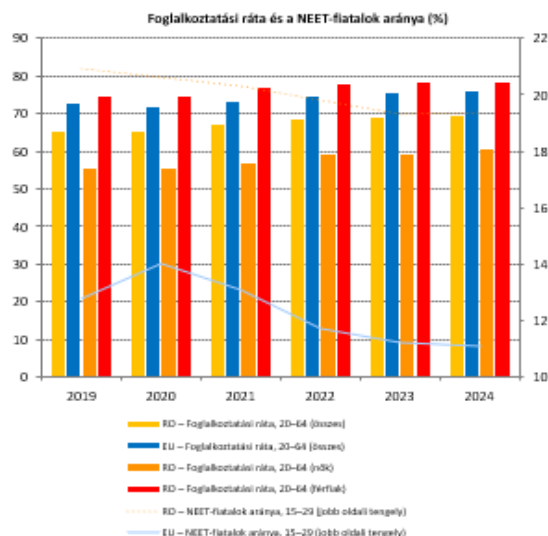
A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” vagy a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 3 mutató fényében úgy tűnik, hogy **Portugália a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén nem szembesül potenciális kockázatokkal, így nem lesz szükség második szakasz szerinti további elemzésre** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

Románia

A munkaerőpiaci helyzet javul, ugyanakkor egyes csoportok továbbra is alulreprezentáltak. A foglalkoztatási ráta – a

2024. évi gyenge gazdasági növekedés ellenére – tovább emelkedett (0,8 százalékponttal), ugyanakkor 69,5%-os értékkel továbbra is alacsony maradt (összevetve a 75,8%-os uniós átlaggal), ami „kritikus helyzetet” jelez. A regionális ráták széles skálán mozogtak, a Bukarest-Ilfov régióban mért 81,1% és a délkeleti régióban mért 62,6% között. A nemek közötti foglalkoztatási különbség javult, de 18,1

százalékponttal továbbra is a legmagasabbak között van az EU-ban. A nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya továbbra is magas (19,4%, szemben a 11,1%-os uniós átlaggal). A fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége jelentős, 44,8 százalékpontos volt³⁴³. Az összes említett mutató „kritikus helyzetre” utal. 2024-re mind a munkanélküliségi ráta, mind pedig annak tartós komponense az uniós átlag alá csökkent.

Forrás: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)],[[lfsi_neet_a](#)], EU LFS.

³⁴³ 2024-ben az idősor megtörik, ami nem teszi lehetővé a változás pontos gazdasági értelmezését.

Az oktatás és a készségfejlesztés terén továbbra is fennálló kihívások veszélyeztetik a versenyképességet és a felzárkózást. 2024-ben az intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya tovább csökkent, 11,4%-ra (a 2023-ban mért 12,3%-ról, szemben a 39,2%-os uniós átlaggal). Hasonlóképpen, a korai iskolaelhagyók aránya 2024-ben elérte a 16,8%-ot (szemben a 9,4%-os uniós átlaggal). Mindkét mutató az EU leggyengébbjei közé tartozik, és „kritikus helyzetet” jelez. Az alapkészségek szintje különösen alacsony (a 2022. évi PISA-felmérés szerint matematikából 48,6%). Ez hatással van a fiatalok kilátásaira, különösen a vidéki térségekben és a hátrányos helyzetű csoportok körében, illetve gátolhatja az innovációt és a versenyképességet is. Ezenfelül a legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkező felnőttek aránya 2023-ban 27,7% volt, szemben az 55,6%-os uniós átlaggal, ami – különösen a digitális átállás támogatásának szükségessége miatt – ugyancsak „kritikus helyzetet” jelez. A tanulásban részt vevő felnőttek aránya – összefüggésben a jelentős készséghiánnyal – „gyenge, de javuló” helyzetet mutatott (2022-ben 19,1%, szemben a 39,5%-os uniós átlaggal).

Bár jelentős előrelépés történt, a szegénység kockázata továbbra is magas, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportok és a vidéki térségek esetében. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya jelentősen csökkent, a 2016-ban mért 46,0%-ról 2023-ban 32,0%-ra, majd 2024-ben 27,9%-ra (szemben a 21,0%-os uniós átlaggal). A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya is jelentősen csökkent 2024-ben (a 2023. évi 39,0%-ról 33,8%-ra, szemben a 24,2%-os uniós átlaggal). Mindkét mutató immár második éve „gyenge, de javuló” helyzetet jelez, ugyanakkor továbbra is az EU legmagasabb értékei közé tartozik. Noha a szociális védelmi rendszer hatékonysága tekintetében ez az ország számolt be az egyik legnagyobb mértékű javulásról, a hatékonyság mértéke továbbra is alacsony: a (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek mindössze 18,8%-kal csökkentik a szegénységet (szemben a 34,4%-os uniós átlaggal), ami „gyenge, de javuló” helyzetet jelent. A jövedelmi egyenlőtlenség (4,62, szemben a 4,66-os uniós átlaggal) és az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükségletek aránya (amely a 2023. évi 5,2%-ról 2,2%-ra csökkent, szemben a 2,5%-os uniós átlaggal) egyaránt jelentősen javult 2024-ben. A vidéki térségekben élők, valamint az olyan veszélyeztetett csoportok, mint a romák, továbbra is nagyobb akadályokba ütköznek az alapvető és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén.

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” megjelölésű 7 mutató fényében úgy tűnik, hogy **Románia a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén potenciális kockázatokkal szembesül, és ez a második szakasz szerinti további elemzést igényel** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

Szlovénia

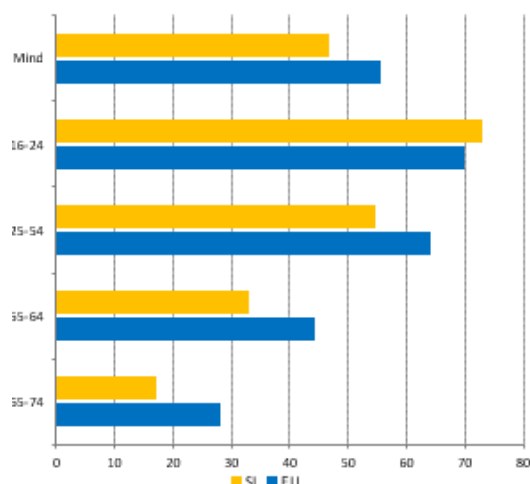
Szlovénia kihívásokkal szembesül a felnőttek

tanulásban való alacsony részvétele és az alacsony digitális készség szint miatt. 2022-ben a tanulásban részt vevő felnőttek aránya mindössze 26,5% volt. Ez jelentősen elmaradt a 39,5%-os uniós átlagtól, és 2016-hoz képest 13,8 százalékpontos csökkenést mutatott, ezért ez a mutató „figyelemmel kísérendő”. Emellett 2023-ban a felnőtteknek csupán 46,7%-a rendelkezett legalább alapszintű digitális készségekkel, ami jóval elmarad az uniós átlagtól (55,6%), és 2021-hez képest 3,0 százalékpontos csökkenést tükröz. Ezért ez a

helyzet is „figyelemmel kísérendő”. Továbbá Szlovéniában minden negyedik tanuló nem éri el a matematikából és szövegértésből elvárt minimumszintet (2022. évi PISA-felmérés), és ebben a tekintetben csökkenő tendencia figyelhető meg. Pozitívum ugyanakkor, hogy a korai iskolaelhagyók aránya továbbra is az uniós átlag (9,4%) alatt maradt, és 2024-ben 0,4 százalékponttal 5,0%-ra csökkent. Emellett a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya 2024-ben 0,2 százalékponttal 7,6%-ra csökkent, így e mutató besorolása is „az átlagosnál jobb”.

A mérsékelt gazdasági növekedésnek köszönhetően a munkaerőpiac összességében továbbra is jól teljesít, ugyanakkor bizonyos területeken továbbra is vannak kihívások. 2024-ben a foglalkoztatási ráta mérsékeltén, 0,8 százalékponttal 78,3%-ra emelkedett, ami meghaladja az uniós átlagot (75,8%). A munkanélküliségi ráta és annak tartós komponense egyaránt „az átlagosnál jobb” minősítést kapott 2024-ben, 3,7%-os, illetve 1,1%-os értékkel. A nemek közötti foglalkoztatási különbség 6,0 százalékpont volt, ami „átlagos” helyzetet jelez, miközben a 3 év alatti gyermekek formális gyermekgondozásban való részvétele 2024-ben 57,8% volt, ami jóval meghaladta az uniós átlagot (39,2%). Egyes strukturális tényezők – például a népesség gyors elöregedése és a készségkereslet és -kínálat közötti eltérés – azzal a kockázattal járnak, hogy súlyosbítják a meglévő munkaerőhiányt és akadályozzák a versenyképességet.

Alap- vagy annál magasabb szintű általános digitális készségekkel rendelkező egyének aránya

Forrás: Eurostat [[isoc_sk_dskl_i21](#)], ESS ICT felmérés.

Szlovénia szociális mutatói összességében kedvezően alakultak. A korábbi évekhez hasonlóan a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 2024-ben is mind az össznépeség, mind a gyermekek körében az Unió legalacsonyabbjai közé tartozott (14,4%-os, illetve 11,8%-os értékkel), ami alapján Szlovénia mindkét mutató tekintetében az egyik „legjobban teljesítő” ország volt. Ugyanakkor egyes veszélyeztetett csoportok – így a 65 év feletti nők, az alacsony iskolai végzettségűek, a munkanélküliek, az egyszülős háztartások, valamint az EU-n kívül születettek – lényegesen magasabb szegénységi kockázattal szembesültek. A (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása 37,7%, azaz „átlagos” volt, de az idősek (65 év feletti) esetében kevésbé eredményes³⁴⁴. A jövedelmi ötödök arányával mért jövedelmi egyenlőtlenség 2024-ben 3,42 volt, ami továbbra is az EU legalacsonyabb értékei közé tartozik, így Szlovénia e mutató tekintetében is az egyik „legjobban teljesítő” ország.

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 2 mutató fényében úgy tűnik, hogy **Szlovénia a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén nem szembesül potenciális kockázatokkal, így nem lesz szükség második szakasz szerinti további elemzésre** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

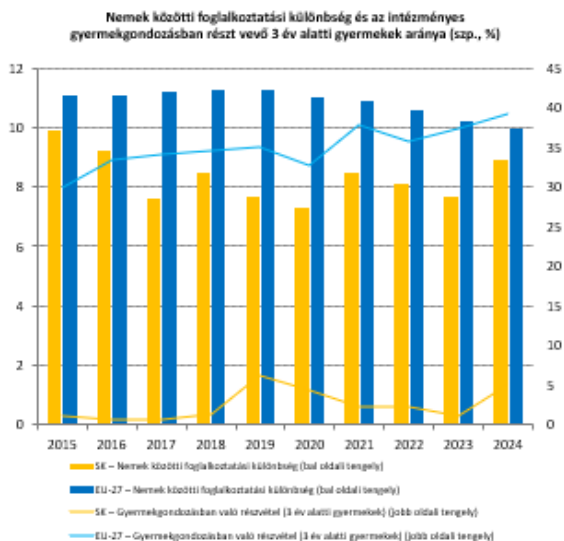
³⁴⁴ Lásd: Szlovéniai Makrogazdasági Elemzési és Fejlesztési Intézet, [Quality of Life in Slovenia – Development Report](#) (Életminőség Szlovéniában – Fejlődési jelentés), 2025.

Szlovákia

Szlovákia egyre több kihívással szembesül a

készségfejlesztés területén. Az intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya 2023 és 2024 között 1,0%-ról 5,1%-ra emelkedett, ugyanakkor továbbra is jelentősen elmaradt az uniós átlagtól (2024-ben 39,2%), ami kritikus helyzetet tükröz. Emellett a 3 év feletti gyermekek – többek között a roma gyermekek – körében mért részvételi arány továbbra is az egyik legalacsonyabb volt az EU-ban (2023-ban 80,8%, szemben a 94,6%-os uniós átlaggal). A korai iskolaelhagyók aránya

viszonylag alacsony volt (2024-ben 7,5%, szemben a 9,4%-os uniós átlaggal), ugyanakkor az egyik legnagyobb növekedést mutatta (+1,1 százalékpont), ami „figyelemmel kísérendő” helyzetet jelez. Ez az arány a vidéki térségekben 2021 óta folyamatosan emelkedik, és 2024-re elérte a 9,8%-ot. A 2022. évi PISA-felmérés alapján a 15 évesek egyharmada nem rendelkezett matematikai és szövegértési alapkészségekkel. Végezetül, a legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkező felnőttek aránya 2023-ban 51,3% volt, ami a 2021-ben mért 55,2%-hoz képest csökkenést jelent, ez pedig további kockázatot hordoz a digitális átállás szempontjából, ezért „figyelemmel kísérendő” helyzetet jelez. Pozitívumként emelhető ki ugyanakkor, hogy az elmúlt 12 hónap során tanulásban részt vevő felnőttek aránya „az átlagosnál jobb” volt.

Forrás: Eurostat [[tesem060](#)], EU LFS és [[tepsr_sp210](#)], EU-SILC.

A munkaerőpiac általában jól teljesít, de tartogat bizonyos kihívásokat. 2024-ben az erőteljes gazdasági növekedésnek köszönhetően a foglalkoztatási ráta rekordmagas, 78,1%-os, a munkanélküliségi ráta pedig rekordalacsony, 5,3%-os volt (szemben a 75,8%-os, illetve 5,9%-os uniós átlaggal). A tartós munkanélküliség ráta továbbra is „kritikus helyzetre” utal, mivel 2024-ben csak kismértékű javulás történt; a ráta a 2023. évi 3,8%-ról 3,5%-ra csökkent, amivel továbbra is a legmagasabbak között van az EU-ban. A regionális egyenlőtlenségek továbbra is jelentősek voltak. A nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya tovább javult: a 2023. évi 11,2%-ról 2024-ben 10,7%-ra csökkent („átlagos”). Ezzel szemben a 19,2%-os ifjúsági munkanélküliségi ráta továbbra is meghaladta a 14,9%-os uniós átlagot. 2023 óta a fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége és a nemek közötti foglalkoztatási különbség is nőtt (23,8, illetve 8,9 százalékpontra, szemben a 24,0 százalékpontos, illetve 10,0 százalékpontos uniós átlaggal), ez utóbbi mutató besorolása jelenleg „figyelemmel kísérendő”. A háztartások rendelkezésre álló, egy főre jutó bruttó jövedelmének (GDHI) indexe (2008 = 100) 2024-ben 133,6 volt, ami „átlagos” teljesítménynek minősül.

Szlovákiában összességében alacsony a szegénységi kockázat, de egyes térségek és társadalmi csoportok továbbra is kihívásokkal szembesülnek. A jövedelmi ötödök arányával mért jövedelmi egyenlőtlenség tekintetében Szlovákia az egyik „legjobban teljesítő” országnak számított, míg a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 2024-ben 18,3%-os, vagyis „átlagos” volt (szemben a 21,0%-os uniós átlaggal). Ugyanakkor az ország keleti részében továbbra is magasabb a szegénység kockázata. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya 2024-ben 2,7 százalékponttal, 22,6%-ra csökkent, így a mutató besorolása „az átlagosnál jobb” volt. A (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységscsökkentésre kifejtett hatása ugyancsak némi javulás után 2024-ben elérte a 36,7%-ot („átlagos”). Az országban él az egyik legnagyobb roma népesség az EU-ban, és emberek ezrei élnek olyan elszigetelt területeken, ahol nem férnek hozzá az alapvető szolgáltatásokhoz. A lakhatási költségek által túlterhelt háztartásokban élő emberek aránya 2024-ben 6,4%-ra emelkedett („átlagos”), míg a kielégítetlen egészségügyi szükségletek terén a helyzet az „átlagosnál jobb”.

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” vagy a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 5 mutató fényében úgy tűnik, hogy **Szlovákia a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén nem szembesül potenciális kockázatokkal, így nem lesz szükség második szakasz szerinti további elemzésre** (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

Finnország

Finnország munkaerőpiaca a foglalkoztatás

gyengülése és a munkanélküliség miatt kihívásokkal szembesül. A mérsékelt gazdasági növekedés mellett a foglalkoztatási ráta 2024-ben tovább csökkent, 77,0%-ra (–1,2 százalékpont 2023-hoz képest, szemben az EU 75,8%-os átlagával). A helyzet továbbra is

„figyelemmel kísérendő”, tekintettel arra, hogy az uniós szinten kimutatható javulással szemben

Finnországban viszonylag nagy mértékű visszaesés

következett be. Miközben a nemek közötti

foglalkoztatási különbség 2024-ben 0,7 százalékpontra nőtt (a 2023-ban mért 0,2 százalékponthoz képest),

továbbra is „jó, de figyelemmel kísérendő” helyzetet jelez, és jelentősen elmarad a

10,0 százalékpontos uniós átlagtól. A munkanélküliségi ráta egymás után második alkalommal

emelkedett (2024-ben +1,2 százalékponttal), és elérte a 8,4%-ot (szemben az 5,9%-os uniós

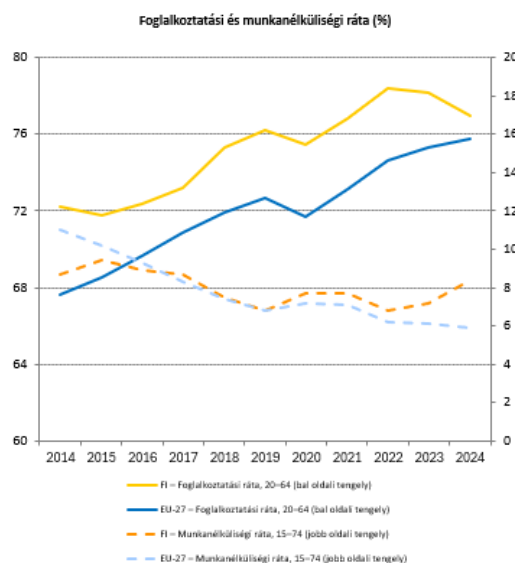
átlaggal), ami „kritikus helyzetet” jelez. Az ifjúsági munkanélküliség 18,8%-ra nőtt, jóval

meghaladva a 14,9%-os uniós átlagot. A tartós munkanélküliségi ráta szintén emelkedett 2024-ben,

mégpedig 1,8%-ra (szemben az 1,9%-os uniós átlaggal), így e mutató besorolása jelenleg

„figyelemmel kísérendő”. Ugyanez igaz a háztartások rendelkezésre álló, egy főre jutó bruttó

jövedelmének (GDHI) indexére (2008 = 100), amely 2024-ben 108,7 volt, amivel elmaradt a 114,3-as uniós átlagtól, és csak viszonylag csekély javulást mutatott (2023-ban 107,9).

Forrás: Eurostat [[lfsi_emp_a](#)], [[une_rt_a](#)], EU LFS.

Összességében az ország szociális védelmi rendszere hatékony, és megfelelő lefedettséget biztosít, ám egyre növekvő kihívásokkal szembesül. Különösen figyelemre méltó, hogy az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükségletekről beszámoló népesség aránya 2024-ben tovább emelkedett (+0,6 százalékponttal), és elérte a 8,5%-ot, ami az egyik legmagasabb az EU-ban (az uniós átlag 2,5%), ezért ez a mutató „kritikus helyzetet” jelez. Miközben az alapellátásban a várakozási idők csökkenni kezdtek, a kielégítetlen szükségletek a nem sürgős szakorvosi ellátások – például a mentális egészségügyi szolgáltatások – terén jelentősek maradtak. A munkaerőhiány valamelyest enyhült, de továbbra is szűk keresztmetszetet jelent, különösen a szakorvosi ellátás területén. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 2024-ben 1 százalékponttal, 16,8%-ra nőtt, a gyermekek körében pedig ennél is nagyobb mértékben emelkedett (+3,5 százalékponttal, 17,3%-ra). Ugyanakkor mindkét mutató továbbra is az uniós átlag (21,0%, illetve 24,2%) alatt marad, és „jó, de figyelemmel kísérendő” helyzetet jelez (szemben az előző évi „legjobban teljesítő” minősítéssel). Ezzel szemben az enyhe csökkenés ellenére Finnország továbbra is az egyik „legjobban teljesítő” ország a (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása tekintetében, amelynek aránya 2024-ben 46,4% volt (szemben az EU-ban mért 34,2%-kal).

Finnország összességében továbbra is jól teljesít a készségek területén. 2023-ban a felnőtt népesség 82,0%-a rendelkezett legalább alapszintű digitális készségekkel, amivel Finnország az egyik „legjobban teljesítő” ország lett. Emellett az elmúlt 12 hónap során tanulásban részt vevő felnőttek aránya „az átlagosnál jobb” volt: 2022-ben 51,8%. Ugyanakkor a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya stagnált, és az uniós átlag alatt maradt (2024-ben 39,1%, szemben az EU-ban mért 44,1%-kal). Két egymást követő év növekedése után a korai iskolaelhagyók aránya 2024-ben 9,6%-on stabilizálódott, így e mutató besorolása jelenleg „átlagos”. Ezzel párhuzamosan a 2022. évi PISA-felmérés eredményei megerősítik, hogy az alapkészségek terén alulteljesítők aránya az elmúlt évtizedben folyamatosan nőtt, ami figyelmet igényel. Az alulteljesítő tanulók aránya 2022-ben a szövegértés területén 21,4% (uniós átlag 26,2%), a matematika területén 24,9% (uniós átlag 29,5%), a természettudományok területén pedig 18,0% (uniós átlag 24,2%) volt.

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai és különösen a „kritikus” vagy a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 5 – köztük egy idővel romló – mutató fényében úgy tűnik, hogy

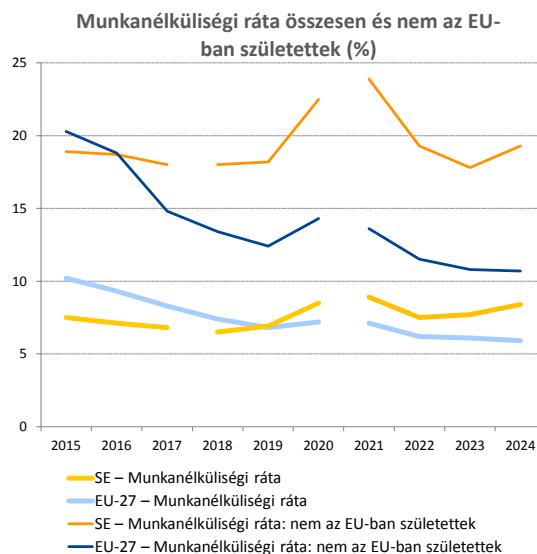
Finnország a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén potenciális kockázatokkal szembesül, és ez a második szakasz szerinti további elemzést igényel (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

Svédország

Svédországban 2024-ben romlottak a foglalkoztatási és munkanélküliségi eredmények.

Bár az ország foglalkoztatási rátája továbbra is az egyik legmagasabb az EU-ban (2024-ben 81,9%, szemben a 75,8%-os uniós átlaggal), ez az arány 2024-ben, a gyenge gazdasági növekedés elhúzódó időszakát követően 0,7 százalékponttal csökkent, miközben az EU nagy részében növekedés volt tapasztalható. Ez a helyzet „jó, de figyelemmel kísérendő”. Ezzel párhuzamosan a munkanélküliségi ráta (0,7 százalékponttal) 8,4%-ra emelkedett 2024-ben, és így jelenleg – a második egymást követő évben bekövetkezett romlást követően – az egyik legmagasabb

az EU-ban (szemben az 5,9%-os uniós átlaggal), ami „kritikus helyzetnek” minősül. Míg a Svédországban születettek körében a munkanélküliségi ráta 5,7% volt, addig az EU-n kívül születettek esetében elérte a 19,3%-ot. Az alacsony készségszinttel rendelkezők (ISCED 0–2) körében a munkanélküliségi ráta 26,1% volt, szemben a magasan képzettek (ISCED 5–8) körében mért 4,8%-kal. Svédország továbbra is az egyik „legjobban teljesítő” ország a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok arányában, amely a növekedés ellenére 6,3% volt. A nemek közötti foglalkoztatási különbség 2024-ben „az átlagosnál jobb” volt (4,0 százalékpont, szemben az EU-ban mért 10 százalékponttal), ami az intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek magas részvételi arányának is köszönhető (57,7%, szemben az EU-ban mért 39,2%-kal, ezzel Svédország az egyik „legjobban teljesítő” ország). Végül, a háztartások rendelkezésre álló, egy főre jutó bruttó jövedelmének (GDHI) indexe (2008 = 100) a 2023. évi 120,2-ről enyhe javulást követően 2024-ben 120,6-ra nőtt, így e mutató besorolása „átlagos”.

Megjegyzés: Törés az idősorban 2018-ban (SE) és 2021-ben (SE és EU).

Forrás: Eurostat [[lfsa_urgacob](#)], EU LFS

Svédország szociális helyzete összességében kedvező, ám továbbra is fennállnak bizonyos kihívások. A jövedelmi ötödök arányával mért jövedelmi egyenlőtlenség enyhén csökkent (2024-ben 4,34-re), így e mutató besorolása jelenleg „átlagos”. A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya a 2023-ban mért 18,4%-ról 2024-ben 17,5%-ra csökkent, így ez a mutató jelenleg „az átlagosnál jobb”. Ez az összesített mutató azonban jelentős különbségeket fed el. Az EU-n kívül születettek körében a szegénységi kockázat jóval magasabb, mint a Svédországban születettek esetében (35,5% szemben a 12,1%-kal), és az alacsony képzettségűek nagyobb kockázatnak vannak kitéve, mint a magasan képzettek (26,7% szemben a 11,1%-kal). A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya a 2023-ban mért 21,6%-ról 2024-ben 20,9%-ra csökkent („átlagos”). Ezzel párhuzamosan a (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek 2024-ben a szegénységi kockázatot 40,6%-kal mérsékeltek, ami növekedés a 2023. évi 36,9%-hoz képest, és jelenleg „az átlagosnál jobb” helyzetet jelez. A lakásköltség-túlterheltségi arány 2024-ben is magas, 10,6%-os maradt (szemben a 8,2%-os uniós átlaggal), így ez a mutató „figyelemmel kísérendő”.

Svédország jól teljesít a készségek terén, de az oktatási és képzési rendszerben továbbra is egyenlőtlenségek tapasztalhatók. Az ország az egyik „legjobban teljesítő” ország a felnőttek tanulásban való részvétele tekintetében, amelynek aránya 2022-ben 66,5% volt, és „az átlagosnál jobb” eredményt mutat a legalább alapszintű digitális készségekkel rendelkező felnőttek arányában is. A korai iskolaelhagyók aránya 2024-ben tovább csökkent (7,2%-ra), így e mutató besorolása jelenleg „átlagos”. Ugyanakkor ez az arány az EU-n kívül születettek körében több mint kétszerese (12,6%) a Svédországban születettek körében mért értéknek (5,9%). Emellett a gyengén teljesítő tanulók aránya 2015 és 2022 között jelentősen nőtt (8,4 százalékponttal 27,2%-ra, 2022. évi PISA-felmérés).

A fenti, első szakasz szerinti elemzés megállapításai, és különösen a „kritikus” vagy a „figyelemmel kísérendő” megjelölésű 2 – köztük egy idővel romló – mutató fényében úgy tűnik, hogy

Svédország a felfelé irányuló társadalmi konvergencia terén nem szembesül potenciális kockázatokkal, így nem lesz szükség második szakasz szerinti további elemzésre (lásd a 3.1.1. háttérmagyarázatot).

MELLÉKLETEK

1. melléklet: A 2030-ra vonatkozó uniós kiemelt cél és a nemzeti célok tagállamonként

	Foglalkoztatás (%)	Felnőttkori tanulás (%)	Szegénységsökkentés (AROPE, ezer fő)
Uniós kiemelt cél	78,0	60,0	–15 000
Összes tagállam együtt	78,5	57,6	–15 600*
BE	80,0	60,9	–279
BG	79,0	35,4	–787
CZ	82,2	45,0	–120
DK	80,0	60,0	–30 ⁽¹⁾
DE	83,0	65,0	–1 200 ⁽²⁾
EE	81,3	52,3	–39
IE	78,2	64,2	–90
EL	71,1	40,0	–860
ES	76,0	60,0	–2 815
FR	78,0	65,0	–1 100
HR	75,0	55,0	–298
IT	73,0	60,0	–3 200
CY	80,0	61,0	–10
LV	80,0	60,0	–95
LT	80,7	53,7	–223
LU	77,6	62,5	–4
HU	85,0	60,0	–292 ⁽³⁾
MT	84,6	57,6	(4)
NL	82,5	62,0	–163
AT	79,9	62,0	–204
PL	78,3	51,7	–1 500
PT	80,0	60,0	–765
RO	74,7	17,4	–2 532
SI	79,5	60,0	–9
SK	76,5	50,0	–70
FI	80,0	60,0	–100
SE	82,0	60,0	–15

Megjegyzés: (*) Az összes tagállam szegénységsökkentési célra vonatkozó összesített számai legalább 15,6 millió főt tesznek ki, nem számolva azokat a tagállamokat, amelyek céljukat nem a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek (AROPE) szintje alapján határozzák meg. (1) Dánia a szegénység csökkentésére vonatkozó nemzeti célját a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásokban (VLWI) élők számának 30 000 fővel történő csökkentésében határozza meg. (2) Németország a szegénység csökkentésére vonatkozó nemzeti célját a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásokban (VLWI) élők számának 1,2 millió fővel történő csökkentésében határozza meg, 2019 helyett a 2020-as évet veszi alapul. (3) Magyarország a szegénység csökkentésére vonatkozó nemzeti célját a gyermekes családok anyagi és szociális nélkülözési rátájának 13%-ra való csökkentésében, és ezáltal a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek számának 292 000 fővel történő csökkentésében határozza meg. (4) Málta a szegénység csökkentésére vonatkozó nemzeti célját a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek (AROPE) arányának 3,1 százalékpontos csökkentésében határozza meg.

2. melléklet: A szociális eredménytábla kiemelt mutatói

A 2026. évi együttes foglalkoztatási jelentésben szereplő elemzés a szociális eredménytábla Tanács által jóváhagyott kiemelt mutatóira hagyatkozik.³⁴⁵ A kiemelt mutatók megfelelnek a takarékoság, a rendelkezésre állás, az összehasonlíthatóság és a statisztikai megbízhatóság elvének. A pillér mindhárom fejezetéhez kapcsolódó mutatók a következők:

- *Esélyegyenlőség*
 - Az utolsó 12 hónap során tanulásban részt vevő felnőttek aránya (a 25–64 éves korú népesség %-ában)
 - Korai iskolaelhagyók (a 18–24 éves korú népesség %-ában)
 - Alapvető vagy annál magasabb szintű általános digitális készségekkel rendelkező egyének aránya (a 16–74 éves korú népesség %-ában)
 - A nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok aránya (a 15–29 éves korú népesség %-ában)
 - Nemek közötti foglalkoztatási különbség (százalékpont., 20–64 éves korú népesség)
 - Jövedelmi ötödök aránya (S80/S20)
- *Méltányos munkafeltételek*
 - Foglalkoztatási ráta (a 20–64 éves korú népesség %-ában)
 - Munkanélküliségi ráta (a 15–74 éves korú gazdaságilag aktív népesség %-ában)
 - Tartós munkanélküliségi ráta (a 15–74 éves korú gazdaságilag aktív népesség %-ában)
 - A háztartások rendelkezésre álló, egy főre jutó bruttó jövedelmének (GDHI) növekedése (2008 = 100)³⁴⁶

³⁴⁵ A felülvizsgált szociális eredménytábla kiemelt mutatóival kapcsolatban elért megállapodásról szóló EMCO-véleményt és SPC-jelentést [a Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogvasztóvédelmi Tanács 2021. június 14-én hagyta jóvá](#).

³⁴⁶ A GDHI-t reálértéken mérik. A szociális védelemmel foglalkozó bizottság kérése szerint a mutató a jövedelmekre és életkörülményekre vonatkozó közösségi statisztikán (EU-SILC) alapuló mutatókkal való összhang érdekében a „kiigazítatlan jövedelmet” (azaz a természetbeni szociális transzfereket nem tartalmazó jövedelmet) alkalmazza, és kihagyja a szociális eredménytábla eredeti változatában használt, a vásárlóerő-egységekre (PPS) való hivatkozást.

- *Szociális védelem és társadalmi befogadás*
 - A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek (AROE) aránya (a teljes népesség %-ában)³⁴⁷
 - A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya (a 0–17 éves korú népesség %-ában)³⁴⁸
 - A (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása (az AROP csökkenésének %-ában)³⁴⁹

³⁴⁷ A három komponensével együtt: „a szegénységi küszöb alatt élők aránya, teljes népesség” (AROP 0+), „súlyos anyagi és szociális nélkülözésben élők aránya, teljes népesség” (SMSD 0+), valamint „nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásokban élő 0–64 év közöttiek aránya (gyakorlatilag aktív kereső nélküli háztartásokban élők)” (QJ 0–64). 2021-ben módosították a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek arányát illető mutatót, tekintettel a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett személyek számának csökkentésére irányuló, 2030-ra kitűzött új kiemelt célra. Ebben az összefüggésben két (a nélkülözésre és a [nagyon] alacsony munkaintenzitású háztartásokra vonatkozó) összetevője módosult. A „súlyos anyagi nélkülözés” összetevő helyébe a „súlyos anyagi és szociális nélkülözés” összetevő lép. A (nagyon) alacsony munkaintenzitású háztartások referencia-korcsoportja 0–59-ről 0–64 évesre változott. A jövedelmi referencia-időszak a jövedelmekre és életkörülményekre vonatkozó közösségi statisztika (EU-SILC) valamennyi, jövedelemtől függő mutatója esetében 12 hónapos időszakként lett meghatározva. Ezért az AROP és a QJ mutatók kiszámításához használt jövedelemváltozók a felmérési évet megelőző naptári évre (azaz a felmérésre adott választ megelőző 12 hónapra) vonatkoznak, Írország kivételével. A súlyos anyagi és szociális nélkülözésre vonatkozó mutató számításai nem tartalmazzak jövedelemváltozót; ezért a kiszámításához használt valamennyi EU-SILC változó a felmérés évére vonatkozik.

³⁴⁸ A három almutatójával együtt: „a szegénységi küszöb alatt élők aránya, gyermekek” (AROP 0–17), „súlyos anyagi és szociális nélkülözésben élők aránya, gyermekek” (SMSD 0–17), valamint a „nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásokban (gyakorlatilag aktív kereső nélküli háztartásokban) élő gyermekek aránya” (QJ 0–17). A gyermekekre vonatkozó súlyos anyagi és szociális nélkülözés a teljes népességre vonatkozó súlyos anyagi és szociális nélkülözés módosított változata: kisebb súllyal veszi figyelembe a felnőttekkel kapcsolatos tényezőket annak érdekében, hogy a gyermekekre vonatkozó mutató ne legyen túl érzékeny a felnőtteket érintő nélkülözésekre. A referenciaévek megegyeznek a teljes népességre vonatkozó mutatók referencia éveivel.

³⁴⁹ Ezt a teljes népességre vonatkozóan a szegénységi küszöb alatt élők arányának (AROP) százalékos csökkenéseként mérik a (nyugdíjaktól eltérő) monetáris szociális transzferek előtti értékhez képest. Nem foglalja magában például az egészségügyi ellátással kapcsolatos természetbeni transzfereket.

- Fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége (százalékpont., 20–64 éves korú népesség)³⁵⁰
- Lakásköltség-túlterheltségi arány (a teljes népesség %-ában)³⁵¹
- Intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek (a 0–3 éves korú népesség %-ában)
- Egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükséglet (a 16 év feletti életkorú népesség %-ában)³⁵²

³⁵⁰ A fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbségét mérő mutató kiszámítása jelenleg a jövedelmekre és életkörülményekre vonatkozó közösségi statisztikából (EU-SILC) történik, és a globális tevékenységhatárkövetési mutató (GALI) által megadott fogyatékossgal státusz alapján. A felmérés válaszadói a következő kérdésekre válaszolnak: 1. „Korlátozzák Önt egészségügyi problémák a mindennapi tevékenységekben? Ön hogyan jellemezné a helyzetét: súlyosan korlátozott; korlátozott, de nem súlyosan; vagy egyáltalán nem korlátozott”? Ha az 1. kérdésre „súlyosan korlátozott” vagy „korlátozott, de nem súlyosan” a válasz, a válaszadók megválaszolják a 2. kérdést: „Tapasztalt-e korlátozást legalább az elmúlt hat hónapban? Igen vagy Nem?”. A személy fogyatékossgal élőknek minősül, ha a második kérdésre „Igen” a válasz. Az EU-SILC statisztikán alapuló számítás szerint korreláció figyelhető meg a fogyatékossgal GALI-konceptión alapuló gyakorisága és a fogyatékossgal élők ezen alapuló 2024. évi foglalkoztatási különbsége között az EU tagállamaiban (Pearson-féle korrelációs együttható = -0,44).

³⁵¹ A mutató azon háztartásokban élők arányát méri, amelyekben a teljes lakhatási költség a rendelkezésre álló jövedelemnek több mint 40%-át teszi ki (mindkettő a lakhatási támogatások „nélkül” értendő). A [Methodological Guidelines and Description of EU-SILC variables \(version April 2020\)](#) (Módszertani iránymutatások és az EU-SILC szerinti változók ismertetése) című dokumentum (2020. áprilisi változata) a támogatásokat (csak a rászorultsági alapú támogatások figyelembevételével) úgy definiálja, hogy azok magukban foglalják a bérleti díjra nyújtott juttatásokat, a saját használatú ingatlanok tulajdonosainak nyújtott juttatásokat, de nem foglalják magukban az adókedvezményeket és a tőketranszfereket. A dokumentum a lakhatási költségeket olyan, havonta és ténylegesen fizetett költségekként határozza meg, amelyek összefüggnek a háztartás azon jogával, hogy a lakásban éljen. Magukban foglalják a strukturális biztosítást (a bérlők esetében akkor, ha azt megfizetik), a szolgáltatásokat és a díjakat (szennyvíz-eltávolítás, hulladék-eltávolítás stb.; a tulajdonosok esetében kötelezőek, a bérlők esetében akkor, ha ezeket megfizetik), a rendszeres karbantartást és javítást, az adókat (a bérlők esetében a lakóingatlan terhelő költségeket, amennyiben alkalmazandó), valamint a közüzemi költségeket (víz, villamos energia, gáz és fűtés). A jelzáloghitelt fizető tulajdonosok esetében a kapcsolódó kamatfizetések beszámításra kerülnek (az esetleges adókedvezmény levonásával, de a lakhatási támogatás levonásának mellőzésével). A bérlők esetében piaci áron vagy csökkentett áron a bérleti díj fizetése is beszámításra kerül. A bérleti díj fizetése alól mentesített bérlők esetében a lakhatási támogatások nem vonhatók le a teljes lakhatási költségéből.

³⁵² Az egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükségletekre vonatkozó mutató az adott személy szubjektív értékelését jelenti arra vonatkozóan, hogy egy adott típusú egészségügyi vizsgálatra vagy gyógykezelésre szorult volna, azonban a következő három ok miatt nem részesült abban vagy nem kérte azt: „pénzügyi okok”, „várólista” és „túl messzire kell utazni”. Az orvosi ellátás azokat az egyedi egészségügyi szolgáltatásokat (orvosi vizsgálat vagy kezelés, a fogorvosi ellátás kivételével) jelenti, amelyeket orvos vagy egyenértékű szakember nyújt vagy közvetlenül felügyel, a nemzeti egészségügyi rendszerek keretében (Eurostat meghatározás). A betegség idején ellátásban részesülők által jelentett problémák az ellátáshoz való hozzáférés akadályait tükrözik.

A Foglalkoztatási Bizottság és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleménye további lépéseket vázol fel a felülvizsgált szociális eredménytábla teljes körű végrehajtása érdekében.³⁵³ „A fogyatékkal élők foglalkoztatási különbsége” kiemelt mutató átmenetileg az EU-SILC statisztikát használja statisztikai forrásként, de a nagyobb pontosság érdekében át fog térni az uniós munkaerő-felmérésre (EU LFS). A Bizottság szolgálatai – köztük az Eurostat – elemezték a 2022-ben az uniós munkaerő-felmérésből gyűjtött adatokat, és úgy határoztak, hogy továbbra is figyelemmel kísérik azok minőségét, és felülvizsgálják a mutatót, mivel már rendelkezésre állnak a 2024. évi munkaerő-felmérésen alapuló adatok. Az Eurostat támogatni fogja az országok közötti összehasonlíthatóság javítására irányuló további lépéseket, és megvizsgálja további mutatók kidolgozásának lehetőségét ezen a területen. „Az elmúlt 12 hónap során tanulásban részt vevő felnőttek aránya” kiemelt mutató később szintén az uniós munkaerő-felmérést fogja használni, miután 2022 előtt kizárólag a felnőttoktatási felmérés keretében gyűjtötték össze. A felnőttoktatási felmérésből (AES) és az uniós munkaerő-felmérésből származó 2022. évi adatok Eurostat által végzett alapos minőség- és összehasonlíthatóság-ellenőrzését követően³⁵⁴ a Foglalkoztatási Bizottság mutatókkal foglalkozó csoportja 2024 szeptemberében megállapodásra jutott arról, hogy e kiemelt mutató esetében egyelőre nem használják az AES-adatokat, kivéve az irányított munkahelyi képzést.

³⁵³ Lásd [a Foglalkoztatási Bizottságnak és a szociális védelemmel foglalkozó bizottságnak a felülvizsgált szociális eredménytáblára vonatkozó véleményét](#).

³⁵⁴ Lásd az [Eurostat tájékoztatóját](#).

3. melléklet: A szociális eredménytábla kiemelt mutatói, szintjei

Mutató	Esélyegyenlőség															
	Tanulásban részt vevő felnőttek aránya (az elmúlt 12 hónapban, kivéve az irányított munkahelyi képzést, a 25–64 éves népesség %-ában ³⁵⁵)		Korai iskolaelhagyók (a 18–24 éves korú népesség arányának %-ában)			Alapvető vagy annál magasabb szintű általános digitális készségekkel rendelkező egyének aránya (a 16–74 éves korú népesség %-ában)		NEET-fiatalok aránya (a 15–29 éves korú teljes népesség %-ában)			Nemek közötti foglalkoztatási különbség (százalékpont, 20–64 éves korú népesség)			Jövedelmi ötödök aránya (S80/S20)		
Forrás	AES		Eurostat [adat lfse 14], EU LFS			Eurostat [tepsr sp410], ESS		Eurostat [lfsi neet a], EU LFS			Eurostat [tesem060], EU LFS			Eurostat [tessi180], EU-SILC		
Év	2016	2022	2022	2023	2024	2021	2023	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
EU27	37,4	39,5	9,6	9,6	9,4	53,9	55,6	11,7	11,2	11,1	10,6	10,2	10,0	4,74	4,72	4,66
EA20	:	:	9,8	9,8	9,7	:	:	11,6	11,3	11,0	10,2	9,7	9,6	4,78	4,75	4,78
EUnw	37,6	37,8	8,1	8,2	8,2	56,3	57,6	10,8	10,6	10,5	9,0	8,6	8,3	4,65	4,71	4,62
EAnw	39,5	38,7	7,5	7,8	7,9	58,7	59,2	10,6	10,5	10,4	8,4	8,0	7,8	4,62	4,70	4,65
BE	39,4	34,9	6,4	6,2	7,0 b	54,2	59,4	9,2	9,6	9,9	7,6	7,6	8,0	3,53	3,39	3,45
BG	11,8	9,5	10,3	9,3	8,2 b	31,2	35,5	14,8	13,8	12,7 b	7,5	7,3	7,2 b	7,30	6,61	6,96
CZ	22,8	21,2	6,2	6,4	5,4	59,7	69,1	11,4	10,1	8,6	14,9	13,9	12,6	3,48	3,42	3,32
DK	50,4	47,1	10,0	10,4	10,4	68,7	69,6	7,9	8,6 b	8,0	5,4	5,6 b	6,5	4,03	4,15	4,16
DE	46,4	53,7	12,5	13,0	12,9 b	48,9	52,2	8,6	8,8	8,7	7,5	7,4	7,1	4,38	4,44	4,49
EE	33,9	41,8	10,8	9,7	11,0	56,4	62,6	10,6	9,6	11,0	2,9	2,4	1,7	5,39	5,37	5,03
IE	46,0 b	48,3	3,7	4,0	2,8 b	70,5	72,9	8,6	8,5	7,5	11,4	9,9	9,3	3,81	3,86	3,74
EL	16,0	15,1	4,1	3,7	3,0b	52,5	52,4	15,3	15,9	14,2	21,0	19,8	18,8	5,20	5,28	5,27
ES	30,4	34,1	13,9	13,7	13,0	64,2	66,2	12,7 d	12,3 d	12,0 d	11,2 d	10,3 d	9,8 d	5,63	5,50	5,39
FR	48,4	49,2 b	7,6	7,6	7,7	62,0	59,7	12,0 d	12,3 d	12,5 d	5,8 d	5,5 d	5,9 d	4,60 b	4,63	4,66
HR	26,9	23,3	2,1 u	2,0 u	2,0 u	63,4	59,0	13,1	11,8	10,6	9,4	7,7	5,9	4,57	4,91 b	4,97 b
IT	33,9	29,0 b	11,5	10,5	9,8	45,6	45,8	19,0	16,1	15,2	19,7	19,5	19,4	5,62	5,27	5,53
CY	44,8	28,3	8,2	10,4	11,3	50,2	49,5	14,4	13,9	12,9	10,9	9,0	10,0	4,22	4,23	4,40
LV	39,0	34,1	6,7	7,7	7,9	50,8	45,3	11,3	10,0	10,7	3,1	3,1	3,3	6,33	6,20	6,28
LT	25,0	27,4	4,8	6,4	8,4	48,8	52,9	10,7	13,5	14,7	0,8	1,5	1,4	6,39	6,32	6,54 p
LU	42,6 b	45,2	8,2	6,8 u	7,8 u	63,8	60,1	6,8	8,5	9,8	6,5	6,8	5,5	4,51 b	4,79	4,68
HU	54,8	62,2	12,2	11,6	10,3	49,1	58,9	10,7	10,9	10,9	9,8	9,1	7,9	4,16	4,43	4,39
MT	32,8	39,9	10,3	10,2	9,6	61,2	63,0	7,6	7,6	7,2	13,3	14,1	13,4	4,75	5,30	4,87
NL	57,1	56,1	5,6	6,2	7,0	78,9	82,7	4,2	4,7	4,9	7,9	7,8	7,6	3,94	3,87	3,72
AT	55,3	52,2	8,4	8,6	8,1	63,3	64,7	9,1	9,4	9,2	7,8	7,8	6,9	4,25	4,28	4,34
PL	20,9	20,3	4,7	3,7	4,1	42,9	44,3	10,7	9,1	9,4	12,9	11,8	11,6	3,91	4,06	3,85
PT	38,0	33,4	6,3	8,1	6,6	55,3	56,0	8,5	8,9	8,7	5,8	5,5	5,7	5,13	5,60	5,20
RO	5,8	19,1 b	15,6	16,6	16,8	27,8	27,7	19,8	19,3	19,4	18,6	19,1	18,1	6,00	5,83	4,62
SI	40,3	26,5	4,0	5,4 b	5,0	49,7	46,7	8,4	7,8	7,6	6,9	6,1	6,0	3,28	3,34	3,42
SK	42,6	49,5	7,4 b	6,4	7,5	55,2	51,3	12,3	11,2	10,7	8,1	7,7	8,9	3,12	3,63	3,28
FI	51,4	51,8	8,4	9,6	9,6	79,2	82,0	9,3	9,2	9,8	1,2	0,2	0,7	3,75	3,78	3,73
SE	58,8 b	66,5	8,8	7,4	7,2	66,6	66,4	5,6	5,7	6,3	5,7	4,7	4,0	4,34	4,73	4,34

Megjegyzés: Az EUnw és az EAnw az EU-ra és az euróövezetre vonatkozó nem súlyozott átlagot jelöli.

Jelzések – b: törés az idősorban; d: eltérő fogalom meghatározás; e: becsült érték; p: ideiglenes érték; u: alacsony megbízhatóság (kisszámú megfigyelés).

Forrás: Eurostat, a Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatóságának számításai a nem súlyozott átlagokra vonatkozóan.

³⁵⁵ Ezek az adatok a felnőttoktatási felmérés (AES) speciális adatkivonatolásából származnak, kivéve a munka közbeni irányított képzést, amelyet a Bizottság a felnőttkori tanulásra vonatkozó 2030. évi 60%-os cél felé tett előrehaladás mérésére használ.

3. melléklet (folytatás): A szociális eredménytábla kiemelt mutatói, szintjei

Mutató	Mértányos munkafeltételek											
	Foglalkoztatási ráta (a 20–64 éves korú népesség %-ában)			Munkanélküliségi ráta (a 15–74 éves korú gazdaságilag aktív népesség %-ában)			Tartós munkanélküliségi ráta (a 15–74 éves korú gazdaságilag aktív népesség %-ában)			Az egy főre eső GDHI növekedése (2008=100)		
Forrás	Eurostat [lfsi_emp_a], EU LFS			Eurostat [une_rt_a], EU LFS			Eurostat [tesem130], EU LFS			Eurostat [tepsr_wc310], Európai ágazati számlák		
Év	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
EU27	74,6	75,3	75,8	6,2	6,1	5,9	2,4	2,1	1,9	111,1	111,8	114,3
EA20	74,0	74,7	75,3	6,8	6,6	6,4	2,7	2,4	2,1	106,7	107,3	109,4
EUnw	76,4	76,9	77,3	5,8	5,8	5,8	2,2	2,0	1,8	120,6	120,5	124,9
EAnw	75,9	76,4	76,9	6,3	6,2	6,1	2,4	2,2	2,0	113,4	114,2	118,1
BE	71,9	72,1	72,3	5,6	5,5	5,7	2,3	2,2	2,0	104,8	106,5	107,1
BG	75,9	76,2	76,8 b	4,2	4,3	4,2 b	2,2	2,3	2,2 b	155,3	:	:
CZ	81,3	81,7	82,3	2,2	2,6	2,6	0,6	0,8	0,8	123,9	123,6	125,2
DK	80,1	79,8 b	80,2	4,5	5,1 b	6,2	0,5	0,5 b	0,8	121,3	123,8	125,0
DE	80,8	81,1	81,3	3,1	3,1	3,4	1,1	1,0	0,9	115,9	114,7	116,2
EE	81,9	82,1	81,8	5,6	6,4	7,6	1,3	1,3	1,8	129,5	126,6	131,0
IE	78,2	79,1	79,8	4,5	4,3	4,3	1,3	1,1	1,0	110,5	111,3	114,9
EL	66,3	67,4	69,3	12,5	11,1	10,1	7,7	6,2	5,4	78,1	82,1	84,1
ES	69,3 d	70,5 d	71,4 d	13,0 d	12,2 d	11,4 d	5,1 d	4,3 d	3,8 d	97,4	100,8	103,9
FR	74,0 d	74,4 d	75,1 d	7,3 d	7,3 d	7,4 d	2,0 d	1,8 d	1,7 d	110,1	110,9	113,5
HR	70,2	70,8	73,6	6,8	6,1	5,0	2,4	2,1	1,8	125,7	129,6	138,1
IT	64,8	66,3	67,1	8,1	7,7	6,5	4,6	4,2	3,3	94,1	94,6	96,0
CY	78,6	79,5	79,8	6,3	5,8	4,9	2,1	1,8	1,3	100,8	102,7	107,8
LV	77,0	77,5	77,4	6,9	6,5	6,9	2,0	1,8	2,2	121,4	117,7	122,8
LT	79,0	78,5	79,2	6,0	6,9	7,1	2,3	2,3	2,3	138,8	137,7	144,1
LU	74,8	74,8	74,2	4,6	5,2	6,4	1,3	1,7	1,6	110,9	112,1	113,1
HU	80,3	80,7	81,1	3,6	4,1	4,5	1,2	1,4	1,5	156,7	161,8	168,2
MT	80,1	81,3	83,0	3,5	3,5	3,1	1,2	0,8	0,7	153,7	158,3	171,7
NL	82,9	83,5	83,5	3,5	3,6	3,7	0,7	0,5	0,5	109,3	110,0	112,4
AT	77,3	77,2	77,4	4,8	5,1	5,2	1,2	1,1	1,1	100,9	99,2	102,8
PL	76,7	77,9	78,4	2,9	2,8	2,9	0,9	0,8	0,8	150,1	155,7	166,1
PT	77,1	78,0	78,5	6,2	6,5	6,5	2,8	2,5	2,4	108,7	112,0	118,8
RO	68,5	68,7	69,5	5,6	5,6	5,4	2,2	2,2	1,8	158,7	165,8	178,8
SI	77,9	77,5	78,3	4,0	3,7	3,7	1,6	1,4	1,1	120,2	120,3	122,4
SK	76,7	77,5	78,1	6,1	5,8	5,3	4,1	3,8	3,5	129,5	128,0	133,6
FI	78,4	78,2	77,0	6,8	7,2	8,4	1,5	1,6	1,8	107,5	107,9	108,7
SE	82,0	82,6	81,9	7,5	7,7	8,4	1,9	1,6	1,7	122,3	120,2	120,6

Megjegyzés: Az EUnw és az EAnw az EU-ra és az euróövezetre vonatkozó nem súlyozott átlagot jelöli. Az egy főre eső GDHI reálértékét a „kiigazított jövedelem” (azaz a természetbeni szociális transzfereket nem tartalmazó jövedelem) alkalmazásával és a vásárlóerő-egység szerinti korrekció nélkül mérik.

Jelzések – b: törés az idősorban; d: eltérő fogalom meghatározás; e: becslés értéke; p: ideiglenes érték; u: alacsony megbízhatóság (kisszámú megfigyelés).

Forrás: Eurostat, a Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatóságának számításai a nem súlyozott átlagokra vonatkozóan.

3. melléklet (folytatás): A szociális eredménytábla kiemelt mutatói, szintjei

Mutató	Szociális védelem és társadalmi befogadás											
	A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya (a teljes népesség %-ában)			A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya (a 0–17 éves korú népesség %-ában)			A (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása (az AROP csökkenésének %-ában)			Fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége (százalékpont, 20–64 éves korú népesség)		
Forrás	Eurostat [jlc_peps01n], EU-SILC			Eurostat [jlc_peps01n], EU-SILC			Eurostat [tespm050], EU-SILC			Eurostat [tepsr_sp200], EU-SILC		
Év	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
EU27	21,6	21,3	21,0	24,8	24,9	24,2	35,0	34,7	34,2	21,4	21,4	24,0
EA20	21,8	21,6	21,4	25,4	25,4	25,0	35,6	35,4	33,9	20,3	20,2	23,0
EUnw	20,7	20,6	20,2	21,9	22,5	21,9	33,9	33,3	33,4	25,1	25,1	27,0
EAnw	20,5	20,5	20,3	21,6	22,1	21,6	34,0	33,3	33,0	23,9	23,9	25,6
BE	18,6	18,8	18,3	19,5	19,6	20,2	49,0 b	50,0	53,1	35,1	33,5	33,1
BG	32,2	30,0	30,3	33,9	33,9	35,1	24,4 b	27,7	27,7	29,5	39,5	35,4
CZ	11,8	12,0	11,3	13,4	15,0	15,4	40,0 b	39,5	40,6	22,7	22,2	21,7
DK	17,1	17,9	18,0	13,8	15,3	15,9	50,4 b	51,4	50,4	:	20,4	26,1 b
DE	21,1	21,3	21,1	24,4	23,9	22,9	42,2 b	41,7	35,7	24,2	22,6 e	22,0
EE	25,2	24,2	22,2	16,6	18,3	16,5	28,1 b	27,7	31,5	26,2	20,2	20,8
IE	19,6	19,2	17,1	22,3	24,3	20,9	57,2 b	57,8	50,8	36,6	36,7	38,2
EL	26,3	26,1	26,9	28,1	28,1	27,9	20,3 b	18,2	16,6	25,9	26,0	28,5
ES	26,0	26,5	25,8	32,2	34,5	34,6	27,4 b	22,9	23,9	14,6	13,8	23,4 b
FR	20,7 b	20,4	20,5	27,1 b	26,6	26,2	42,0 b	41,9	38,9	20,8 b	19,9	22,4
HR	19,9	20,7 b	21,7 b	18,1	17,3 b	19,3 b	20,4 b	20,9 b	21,6 b	36,0	39,2 b	41,0
IT	24,4	22,8	23,1	28,5	27,1	27,1	25,8 b	30,5	31,3	14,0	15,9	25,1 b
CY	17,5	17,4	17,1	19,4	17,1	14,8	31,0 b	30,1	30,5	30,2	27,0	24,5
LV	26,0	25,6	24,3	19,8	20,3	17,9	25,0 b	23,5	21,5	20,8	18,5	21,3
LT	24,6	24,3	25,8 p	22,4	21,7	22,8 p	30,3 b	29,9	25,9 p	35,0	32,4	39,9 p
LU	19,4 b	21,4	20,0	24 b	26,1	25,6	33,7 b	27,4	27,0	8,5 b	:	:
HU	18,8	19,7	19,3	21,3	24,6	22,9	27,0 b	25,8	23,5	32,2	29,8	28,3
MT	20,1	19,8	19,7	23,1	25,2	25,9	26,4 b	25,6	26,0	30,1	25,8	25,3
NL	16,5	15,8	15,4	13,9	15,9	15,8	33,8 b	38,4	41,0	25,2	23,8	20,9
AT	17,5	17,7	16,9	21,6	22,7	20,9	42,0 b	39,2	40,7	23,8	26,1	20,7
PL	15,9	16,3	16,0	16,7	16,9	16,1	38,6 b	36,1	41,5	31,3	33,9 u	35,6
PT	20,1	20,1	19,7	20,7	22,6	20,7	23,7 b	19,8	22,4	13,1	14,0	21,3 b
RO	34,4	32,0	27,9	41,5	39,0	33,8	16,5 b	15,6	18,8	32,0	29,2	44,8 b
SI	13,3	13,7	14,4	10,3	10,7	11,8	37,3 b	35,5	37,7	18,8	17,3	14,2
SK	16,5	17,6	18,3	24,7	25,3	22,6	33,8 b	36,4	36,7	21,0	22,1	23,8
FI	16,3 b	15,8	16,8	14,9 b	13,8	17,3	49,8	48,7	46,4	19,0	19,4	20,4
SE	18,6	18,4	17,5	19,9	21,6	20,9	39,9 b	36,9	40,6	25,7	23,2	22,9

Megjegyzés: Az EUnw és az EAnw az EU-ra és az euróövezetre vonatkozó nem súlyozott átlagot jelöli.

Jelzések – b: törés az idősorban; d: eltérő fogalommeghatározás; e: becslített érték; p: ideiglenes érték; u: alacsony megbízhatóság (kisszámú megfigyelés).

Forrás: Eurostat, a Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatóságának számításai a nem súlyozott átlagokra vonatkozóan.

3. melléklet (folytatás): A szociális eredménytábla kiemelt mutatói, szintjei

Mutató	Szociális védelem és társadalmi befogadás (folytatás)								
	Lakásköltség-túlterheltségi arány (a teljes népesség %-ában)			Intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek (a 3 év alatti népesség %-ában)			Egészségügyi ellátás iránti ki nem elégített igény, saját bevallás szerint (a 16 év feletti népesség %-ában)		
Forrás	Eurostat [tespm140] , EU-SILC			Eurostat [tepsr_sp210] , EU-SILC			Eurostat [tespm110] , EU-SILC		
Év	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
EU27	8,7	8,8	8,2	35,8	37,3	39,2	2,2	2,4	2,5
EA20	8,8	8,9	8,5	40,1	42,2	44,6	2,1	2,2	2,5
EUnw	7,7	8,2	7,8	34,5	36,9	38,0	2,6	3,1	3,0
EAnw	6,9	7,7	7,5	36,8	40,1	41,7	2,8	3,4	3,3
BE	7,5	7,8	6,7	52,5	56,2	52,3	1,0	1,1	1,4
BG	15,1	11,1	8,0	17,4	17,4	21,2	1,0	1,1	1,1
CZ	6,9	9,1	9,2	6,8	4,4	7,3	0,2	0,4	0,5
DK	14,7	15,4	14,6	74,7	69,9 b	62,9	2,1	2,7	3,1
DE	11,9	13 b	12,0	24,6	23,3	25,1	0,3	0,2 e	0,8
EE	4,9	7,6	8,6	33,7	37,9	36,8	9,1	12,9	8,5
IE	3,7	4,7	4,5	18,3	22,1	24,4	2,7	2,7	2,9
EL	26,7	28,5	28,9	29,1	29,6	28,9	9,0	11,6	12,1
ES	9,2	8,2	7,8	48,6	55,8	55,0	1,2	1,8	1,8
FR	6,5 b	6,5	7,0	56,2 b	57,4	59,3	3,2 b	3,7	4,1
HR	3,8	4,0	3,7	27,5	29,6	30,2	1,3	1 b	1,3
IT	6,6	5,7	5,1	30,9	34,5	39,4	1,8	1,8	1,9
CY	2,6	2,6	2,4	24,5	37,4	40,1	0,2	0,1	0,1
LV	5,4	7,2	6,7	32,7	34,9	24,9	5,4	7,8	8,4
LT	3,5	5,2	6,2 p	22,8	19,9	36,9 p	2,9	3,8	4,3 p
LU	9,0 b	11,5 b	8,0	54,7 b	60,0	56,6	0,5 b	0,8	1,0
HU	8,1	7,3	9,0	12,9	20,5	16,6	1,4	1,0	1,0
MT	2,9	6 b	5,8	43,1	51,0	44,1	0,3	0,1	0,3
NL	10,0	9,3	6,9	72,3	71,5	78,9	0,2	0,3	0,6
AT	7,4	6,0	6,3	23,0	24,1	30,2	0,5	0,6	1,0
PL	5,6	5,9	5,2	15,9	12,6	15,1	2,3	3,6	3,8
PT	5,0	4,9	6,9	47,2	55,5	59,4	2,9	2,8	2,5
RO	8,5	9,1	4,7	12,3	12,3	11,4	4,9	5,2	2,2
SI	4,1	3,7	3,8	52,3	56,6	57,8	3,7	3,8	3,4
SK	2,5	5,9	6,4	2,3	1,0	5,1	2,8	3,2	1,6
FI	5,4	5,5	5,4	40,0	43,9	48,2	6,5	7,9	8,5
SE	9,1	10,9	10,6	54,4	56,9	57,7	1,8	2,1	2,2

Megjegyzés: Az EUnw és az EAnw az EU-ra és az eurőövezetre vonatkozó nem súlyozott átlagot jelöli.

Jelzések – b: törés az idősorban; d: eltérő fogalommeghatározás; e: becslést érték; p: ideiglenes érték; u: alacsony megbízhatóság (kisszámú megfigyelés).

Forrás: Eurostat, a Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatóságának számításai a nem súlyozott átlagokra vonatkozóan.

4. melléklet: A szociális eredménytábla kiemelt mutatói, változások és eltérés az uniós átlagtól

Év				Esélyegyenlőség														
	Tanulásban részt vevő felnőttek aránya (az elmúlt 12 hónapban, kivéve a munka közbeni irányított képzést, a 25–64 éves népesség %-ában)			Korai iskolaelhagyók (a 18–24 éves korú népesség %-ában)			Alapvető vagy annál magasabb szintű általános digitális készségekkel rendelkező egyének aránya (a 16–74 éves korú népesség %-ában)			NEET-fiatalok aránya (a 15–29 éves korú teljes népesség %-ában)			Nemek közötti foglalkoztatási különbség (százalékpont, 20–64 éves korú népesség)			Jövedelmi ötödök aránya (S80/S20)		
	2022			2024			2023			2024			2024			2024		
	Éves _{t-6} változás	Eltérés az uniós átlagtól	Éves _{t-6} tagállami változás az éves _{t-6} uniós változáshoz viszonyítva	Változás az előző évhez képest	Eltérés az uniós átlagtól	Az előző évhez mért tagállami változás az uniós változáshoz viszonyítva	Éves _{t-2} változás	Eltérés az uniós átlagtól	Éves _{t-2} tagállami változás az éves _{t-2} uniós változáshoz viszonyítva	Változás az előző évhez képest	Eltérés az uniós átlagtól	Az előző évhez mért tagállami változás az uniós változáshoz viszonyítva	Változás az előző évhez képest	Eltérés az uniós átlagtól	Az előző évhez mért tagállami változás az uniós változáshoz viszonyítva	Változás az előző évhez képest	Eltérés az uniós átlagtól	Az előző évhez mért tagállami változás az uniós változáshoz viszonyítva
EU27	2,1	1,7	1,9	-0,2	1,2	-0,2	1,6	-2,1	0,3	-0,1	0,6	0,1	-0,2	1,7	0,1	-0,1	0,0	0,0
EA20	:	:	:	-0,1	1,5	-0,1	:	:	:	-0,3	0,5	-0,2	-0,1	1,3	0,2	0,0	0,2	0,1
EUnw	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,0	-0,3	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0
EAnw	-0,8	0,9	-1,0	0,1	-0,3	0,1	0,5	1,6	-0,8	-0,1	-0,1	0,1	-0,2	-0,5	0,1	-0,1	0,0	0,1
BE	-4,5	-2,9	-4,7	0,8 b	-1,2 b	0,8	5,2	1,8	3,8	0,3	-0,6	0,5	0,4	-0,3	0,7	0,1	-1,2	0,2
BG	-2,3	-28,3	-2,5	-1,1 b	-0,0 b	-1,1	4,3	-22,1	3,0	-1,1 b	2,2 b	-1,0	-0,1 b	-1,1 b	0,2	0,4	2,3	0,5
CZ	-1,6	-16,6	-1,8	-1,0	-2,8	-1,0	9,4	11,5	8,1	-1,5	-1,9	-1,4	-1,3	4,3	-1,0	-0,1	-1,3	0,0
DK	-3,3	9,3	-3,5	0,0	2,2	0,0	1,0	12,0	-0,4	-0,6 b	-2,5	-0,5	0,9 b	-1,8	1,2	0,0	-0,5	0,1
DE	7,3	15,9	7,1	-0,1 b	4,7 b	-0,1	3,3	-5,4	2,0	-0,1	-1,8	0,1	-0,3	-1,2	0,0	0,1	-0,1	0,2
EE	7,9	4,0	7,7	1,3	2,8	1,3	6,2	5,0	4,9	1,4	0,5	1,6	-0,7	-6,6	-0,4	-0,3	0,4	-0,2
IE	2,3 b	10,5	2,1	-1,2 b	-5,4 b	-1,2	2,4	15,3	1,1	-1,0	-3,0	-0,9	-0,6	1,0	-0,3	-0,1	-0,9	0,0
EL	-0,9	-22,7	-1,1	-0,7 b	-5,2 b	-0,7	-0,1	-5,2	-1,4	-1,7	3,7	-1,6	-1,0	10,5	-0,7	0,0	0,7	0,1
ES	3,7	-3,7	3,5	-0,7	4,8	-0,7	2,0	8,6	0,7	-0,3 d	1,5 d	-0,2	-0,5 d	1,5 d	-0,2	-0,1	0,8	0,0
FR	0,8 b	11,4 b	0,6	0,1	-0,5	0,1	-2,3	2,0	-3,6	0,2 d	2,0 d	0,4	0,4 d	-2,4 d	0,7	0,0	0,0	0,1
HR	-3,6	-14,5	-3,8	0,0 u	-6,2 u	0,0	-4,4	1,3	-5,7	-1,2	0,1	-1,1	-1,8	-2,4	-1,5	0,1 b	0,4 b	0,2
IT	-4,9 b	-8,8 b	-5,1	-0,7	1,6	-0,7	0,2	-11,9	-1,2	-0,9	4,7	-0,8	-0,1	11,1	0,2	0,3	0,9	0,4
CY	-16,5	-9,5	-16,7	0,9	3,1	0,9	-0,8	-8,2	-2,1	-1,0	2,4	-0,9	1,0	1,7	1,3	0,2	-0,2	0,3
LV	-4,9	-3,7	-5,1	0,2	-0,3	0,2	-5,5	-12,3	-6,8	0,7	0,2	0,9	0,2	-5,0	0,5	0,1	1,7	0,2
LT	2,4	-10,4	2,2	2,0	0,2	2,0	4,1	-4,7	2,7	1,2	4,2	1,4	-0,1	-6,9	0,2	0,2 p	1,9 p	0,3
LU	2,6 b	7,4	2,4	1,0 u	-0,4 u	1,0	-3,7	2,5	-5,0	1,3	-0,7	1,5	-1,3	-2,8	-1,0	-0,1	0,1	0,0
HU	7,4	24,4	7,2	-1,3	2,1	-1,3	9,8	1,3	8,5	0,0	0,4	0,2	-1,2	-0,4	-0,9	0,0	-0,2	0,1
MT	7,1	2,1	6,9	-0,6	1,4	-0,6	1,8	5,4	0,5	-0,4	-3,3	-0,3	-0,7	5,1	-0,4	-0,4	0,3	-0,3
NL	-1,0	18,3	-1,2	0,8	-1,2	0,8	3,8	25,1	2,4	0,2	-5,6	0,4	-0,2	-0,7	0,1	-0,2	-0,9	-0,1
AT	-3,1	14,4	-3,3	-0,5	-0,1	-0,5	1,4	7,1	0,0	-0,2	-1,3	-0,1	-0,9	-1,4	-0,6	0,1	-0,3	0,2
PL	-0,6	-17,5	-0,8	0,4	-4,1	0,4	1,4	-13,3	0,0	0,3	-1,1	0,5	-0,2	3,3	0,1	-0,2	-0,8	-0,1
PT	-4,6	-4,4	-4,8	-1,5	-1,6	-1,5	0,7	-1,7	-0,7	-0,2	-1,8	-0,1	0,2	-2,6	0,5	-0,4	0,6	-0,3
RO	13,3 b	-18,7 b	13,1	0,2	8,6	0,2	-0,1	-29,9	-1,4	0,1	8,9	0,3	-1,0	9,8	-0,7	-1,2	0,0	-1,1
SI	-13,8	-11,3	-14,0	-0,4 b	-3,2	-0,4	-3,0	-10,9	-4,3	-0,2	-2,9	-0,1	-0,1	-2,3	0,2	0,1	-1,2	0,2
SK	6,9	11,7	6,7	1,1	-0,7	1,1	-3,9	-6,3	-5,2	-0,5	0,2	-0,4	1,2	0,6	1,5	-0,4	-1,3	-0,3
FI	0,4	14,0	0,2	0,0	1,4	0,0	2,8	24,4	1,5	0,6	-0,7	0,8	0,5	-7,6	0,8	-0,1	-0,9	0,1
SE	7,7 b	28,7	7,5	-0,2	-1,0	-0,2	-0,2	8,8	-1,5	0,6	-4,2	0,8	-0,7	-4,3	-0,4	-0,4	-0,3	-0,3

Megjegyzés: Az EUnw és az EAnw az EU-ra és az euróövezetre vonatkozó nem súlyozott átlagot jelöli. Az uniós átlagtól való távolság kiszámítása a nem súlyozott átlag alapján történt.

Jelzések – b: törés az idősorban; d: eltérő fogalommeghatározás; e: becsült érték; p: ideiglenes érték; u: alacsony megbízhatóság (kisszámú megfigyelés).

Forrás: Eurostat, a Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatóságának számításai a nem súlyozott átlagokra vonatkozóan.

4. melléklet (folytatás): A szociális eredménytábla kiemelt mutatói, változások és eltérés az uniós átlagtól

Év	Múltányos munkafeltételek											
	Foglalkoztatási ráta (a 20–64 éves korú népesség %-ában)			Munkanélküliségi ráta (a 15–74 éves korú gazdaságilag aktív népesség %-ában)			Tartós munkanélküliségi ráta (a 15–74 éves korú gazdaságilag aktív népesség %-ában)			Az egy főre eső GDHI növekedése (2008=100)		
	2024			2024			2024			2024		
	Változás az előző évhez képest	Eltérés az uniós átlagtól	Az előző évhez mért tagállami változás az az uniós változáshoz viszonyítva	Változás az előző évhez képest	Eltérés az uniós átlagtól	Az előző évhez mért tagállami változás az az uniós változáshoz viszonyítva	Változás az előző évhez képest	Eltérés az uniós átlagtól	Az előző évhez mért tagállami változás az az uniós változáshoz viszonyítva	Változás az előző évhez képest	Eltérés az uniós átlagtól	Az előző évhez mért tagállami változás az az uniós változáshoz viszonyítva
EU27	0,5	–1,5	0,0	–0,2	0,1	–0,2	–0,2	0,1	–0,1	2,2	–10,6	–1,2
EA20	0,6	–2,0	0,1	–0,2	0,6	–0,2	–0,3	0,3	–0,2	2,0	–15,5	–1,4
EUnw	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	–0,1	0,0	0,0	3,4	0,0	0,0
EAnw	0,5	–0,4	0,0	–0,1	0,3	–0,1	–0,2	0,2	–0,1	3,3	–6,7	–0,1
BE	0,2	–5,0	–0,3	0,2	–0,1	0,2	–0,2	0,2	–0,1	0,5	–17,8	–2,8
BG	0,6 b	–0,54 b	0,1	–0,1 b	–1,6 b	–0,1	–0,1 b	0,4 b	0,0	:	:	:
CZ	0,6	5,0	0,1	0,0	–3,2	0,0	0,0	–1,0	0,1	1,3	0,4	–2,1
DK	0,4 b	2,9	–0,1	1,1 b	0,4	1,1	0,3 b	–1,0	0,4	1,0	0,1	–2,4
DE	0,2	4,0	–0,3	0,3	–2,4	0,3	–0,1	–0,9	0,0	1,3	–8,7	–2,1
EE	–0,3	4,5	–0,8	1,2	1,8	1,2	0,5	0,0	0,6	3,5	6,2	0,1
IE	0,7	2,5	0,2	0,0	–1,5	0,0	–0,1	–0,8	0,0	3,2	–10,0	–0,2
EL	1,9	–8,0	1,4	–1,0	4,3	–1,0	–0,8	3,6	–0,7	2,5	–40,7	–0,9
ES	0,9 d	–5,9 d	0,4	–0,8 d	5,6 d	–0,8	–0,5 d	2,0 d	–0,4	3,1	–20,9	–0,3
FR	0,7 d	–2,2 d	0,2	0,1 d	1,6 d	0,1	–0,1 d	–0,1 d	0,0	2,3	–11,4	–1,1
HR	2,8	–3,7	2,3	–1,1	–0,8	–1,1	–0,3	0,0	–0,2	6,6	13,2	3,2
IT	0,8	–10,2	0,3	–1,2	0,7	–1,2	–0,9	1,5	–0,8	1,4	–28,9	–2,0
CY	0,3	2,5	–0,2	–0,9	–0,9	–0,9	–0,5	–0,5	–0,4	4,9	–17,1	1,6
LV	–0,1	0,1	–0,6	0,4	1,1	0,4	0,4	0,4	0,5	4,4	–2,1	1,0
LT	0,7	1,9	0,2	0,2	1,3	0,2	0,0	0,5	0,1	4,6	19,2	1,2
LU	–0,6	–3,1	–1,1	1,2	0,6	1,2	–0,1	–0,2	0,0	0,9	–11,8	–2,4
HU	0,4	3,8	–0,1	0,4	–1,3	0,4	0,1	–0,3	0,2	3,9	43,3	0,6
MT	1,7	5,7	1,2	–0,4	–2,7	–0,4	–0,1	–1,1	0,0	8,5	46,9	5,1
NL	0,0	6,2	–0,5	0,1	–2,1	0,1	0,0	–1,3	0,1	2,2	–12,5	–1,2
AT	0,2	0,1	–0,3	0,1	–0,6	0,1	0,0	–0,7	0,1	3,6	–22,1	0,2
PL	0,5	1,1	0,0	0,1	–2,9	0,1	0,0	–1,0	0,1	6,6	41,2	3,3
PT	0,5	1,2	0,0	0,0	0,7	0,0	–0,1	0,6	0,0	6,1	–6,1	2,7
RO	0,8	–7,8	0,3	–0,2	–0,4	–0,2	–0,4	0,0	–0,3	7,9	53,9	4,5
SI	0,8	1,0	0,3	0,0	–2,1	0,0	–0,3	–0,7	–0,2	1,8	–2,4	–1,5
SK	0,6	0,8	0,1	–0,5	–0,5	–0,5	–0,3	1,7	–0,2	4,3	8,7	1,0
FI	–1,2	–0,3	–1,7	1,2	2,6	1,2	0,2	0,0	0,3	0,8	–16,1	–2,6
SE	–0,7	4,6	–1,2	0,7	2,6	0,7	0,1	–0,1	0,2	0,4	–4,3	–3,0

Megjegyzés: Az EUnw és az EAnw az EU-ra és az euróövezetre vonatkozó nem súlyozott átlagot jelöli. Az uniós átlagtól való távolság kiszámítása a nem súlyozott átlag alapján történt. Az egy főre eső GDHI reálértékét a „kiigazítottan jövedelem” (azaz a természetbeni szociális transzfereket nem tartalmazó jövedelem) alkalmazásával és a vásárlóerő-egység szerinti korrekció nélkül mérik.

Jelzések – b: törés az idősorban; d: eltérő fogalom meghatározás; e: becsült érték; p: ideiglenes érték; u: alacsony megbízhatóság (kisszámú megfigyelés).

Forrás: Eurostat, a Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatóságának számításai a nem súlyozott átlagokra vonatkozóan.

4. melléklet (folytatás): A szociális eredménytábla kiemelt mutatói, változások és eltérés az uniós átlagtól

Év	Szociális védelem és társadalmi befogadás											
	A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya (a teljes népesség %-ában)			A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya (a 0–17 éves korú népesség %-ában)			A (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása (az AROP csökkenésének %-ában)			Fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége (százalékpont, 20–64 éves korú népesség)		
	2024			2024			2024			2024		
	Változás az előző évhez képest	Eltérés az uniós átlagtól	Éves tagállami változás az éves uniós változás-hoz viszonyítva	Változás az előző évhez képest	Eltérés az uniós átlagtól	Éves tagállami változás az éves uniós változás-hoz viszonyítva	Változás az előző évhez képest	Eltérés az uniós átlagtól	Éves tagállami változás az éves uniós változás-hoz viszonyítva	Változás az előző évhez képest	Eltérés az uniós átlagtól	Éves tagállami változás az éves uniós változás-hoz viszonyítva
EU27	-0,3	0,8	0,1	-0,7	2,3	-0,1	-0,5	0,7	-0,7	2,6	-3,0	0,7
EA20	-0,2	1,2	0,2	-0,4	3,1	0,2	-1,6	0,5	-1,7	2,8	-4,0	0,9
EUnw	-0,4	0,0	0,0	-0,6	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	1,9	0,0	0,0
EAnw	-0,2	0,1	0,2	-0,5	-0,3	0,1	-0,4	-0,5	-0,5	1,7	-1,4	-0,2
BE	-0,5	-1,9	-0,1	0,6	-1,7	1,2	3,1	19,7	3,0	-0,4	6,1	-2,3
BG	0,3	10,1	0,7	1,2	13,2	1,8	-0,1	-5,7	-0,2	-4,1	8,4	-6,0
CZ	-0,7	-8,9	-0,3	0,4	-6,5	1,0	1,1	7,2	1,0	-0,5	-5,3	-2,4
DK	0,1	-2,2	0,5	0,6	-6,0	1,2	-1,0	17,0	-1,1	5,7 b	-0,9 b	3,8
DE	-0,2	0,9	0,2	-1,0	1,0	-0,4	-6,0	2,3	-6,1	-0,6 e	-5,0	-2,5
EE	-2,0	2,0	-1,6	-1,8	-5,4	-1,2	3,9	-1,9	3,8	0,6	-6,2	-1,3
IE	-2,1	-3,1	-1,7	-3,4	-1,0	-2,8	-7,0	17,4	-7,1	1,5	11,2	-0,4
EL	0,8	6,7	1,2	-0,2	6,0	0,4	-1,6	-16,8	-1,7	2,5	1,5	0,6
ES	-0,7	5,6	-0,3	0,1	12,7	0,7	1,0	-9,5	0,9	9,6	-3,6	7,7
FR	0,1	0,3	0,5	-0,4	4,3	0,2	-3,0	5,4	-3,2	2,5	-4,6	0,6
HR	1,0 b	1,5 b	1,4	2,0 b	-2,6 b	2,6	0,7 b	-11,8 b	0,6	1,8 b	14,0	-0,1
IT	0,3	2,9	0,7	0,0	5,2	0,6	0,8	-2,1	0,6	9,2 b	-1,9 b	7,3
CY	-0,3	-3,1	0,1	-2,3	-7,1	-1,7	0,4	-2,9	0,3	-2,5	-2,5	-4,4
LV	-1,3	4,1	-0,9	-2,4	-4,0	-1,8	-2,0	-12,0	-2,1	2,8	-5,7	0,9
LT	1,5 p	5,6 p	1,9	1,1 p	0,9 p	1,7	-4,1 p	-7,6 p	-4,2	7,5 p	12,9 p	5,6
LU	-1,4	-0,2	-1,0	-0,5	3,7	0,1	-0,4	-6,4	-0,5	:	:	:
HU	-0,4	-0,9	0,0	-1,7	1,0	-1,1	-2,3	-9,9	-2,4	-1,5	1,3	-3,4
MT	-0,1	-0,5	0,3	0,7	4,0	1,3	0,4	-7,4	0,3	-0,5	-1,7	-2,4
NL	-0,4	-4,8	0,0	-0,1	-6,1	0,5	2,6	7,6	2,5	-2,9	-6,1	-4,8
AT	-0,8	-3,3	-0,4	-1,8	-1,0	-1,2	1,5	7,3	1,4	-5,4	-6,3	-7,3
PL	-0,3	-4,2	0,1	-0,8	-5,8	-0,2	5,5	8,1	5,3	1,7 u	8,6	-0,2
PT	-0,4	-0,5	0,0	-1,9	-1,2	-1,3	2,6	-11,0	2,5	7,3 b	-5,7 b	5,4
RO	-4,1	7,7	-3,7	-5,2	11,9	-4,6	3,2	-14,6	3,1	15,6	17,8	13,7
SI	0,7	-5,8	1,1	1,1	-10,1	1,7	2,2	4,3	2,1	-3,1	-12,8	-5,0
SK	0,7	-1,9	1,1	-2,7	0,7	-2,1	0,2	3,3	0,1	1,7	-3,2	-0,2
FI	1,0	-3,4	1,4	3,5	-4,6	4,1	-2,4	13,0	-2,5	1,0	-6,6	-0,9
SE	-0,9	-2,7	-0,5	-0,7	-1,0	-0,1	3,7	7,2	3,6	-0,3	-4,1	-2,2

Megjegyzés: Az EUnw és az EAnw az EU-ra és az euróövezetre vonatkozó nem súlyozott átlagot jelöli. Az uniós átlagtól való távolság kiszámítása a nem súlyozott átlag alapján történt.

Jelzések – b: törés az idősorban; d: eltérő fogalom meghatározás; e: becslés értéke; p: ideiglenes érték; u: alacsony megbízhatóság (kisszámú megfigyelés).

Forrás: Eurostat, a Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatóságának számításai a nem súlyozott átlagokra vonatkozóan.

4. melléklet (folytatás): A szociális eredménytábla kiemelt mutatói, változások és eltérés az uniós átlagtól

Év	Szociális védelem és társadalmi befogadás (folytatás)								
	Lakásköltség-túlterheltségi arány (a teljes népesség %-ában)			Intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek (a 3 év alatti népesség %-ában)			Egészségügyi ellátás iránti ki nem elégített igény, saját bevallás szerint (a 16 év feletti népesség %-ában)		
	2024			2024			2024		
	Változás az előző évhez képest	Eltérés az uniós átlagtól	Éves tagállami változás az éves uniós változás-hoz viszonyítva	Változás az előző évhez képest	Eltérés az uniós átlagtól	Éves tagállami változás az éves uniós változás-hoz viszonyítva	Változás az előző évhez képest	Eltérés az uniós átlagtól	Éves tagállami változás az éves uniós változás-hoz viszonyítva
EU27	-0,6	0,4	-0,2	1,9	1,2	0,8	0,1	-0,5	0,2
EA20	-0,4	0,7	0,1	2,4	6,6	1,3	0,3	-0,5	0,4
EUnw	-0,5	0,0	0,0	1,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0
EAnw	-0,2	-0,3	0,2	1,6	3,7	0,5	-0,1	0,3	0,1
BE	-1,1	-1,1	-0,7	-3,9	14,3	-5,0	0,3	-1,6	0,4
BG	-3,1	0,2	-2,7	3,8	-16,8	2,7	0,0	-1,9	0,1
CZ	0,1	1,4	0,6	2,9	-30,7	1,8	0,1	-2,5	0,2
DK	-0,8	6,8	-0,4	-7,0 b	24,9	-8,1	0,4	0,1	0,5
DE	-1,0 b	4,2	-0,6	1,8	-12,9	0,7	0,6 e	-2,2	0,7
EE	1,0	0,8	1,5	-1,1	-1,2	-2,2	-4,4	5,5	-4,3
IE	-0,2	-3,3	0,3	2,3	-13,6	1,2	0,2	-0,1	0,3
EL	0,4	21,1	0,9	-0,7	-9,1	-1,8	0,5	9,1	0,6
ES	-0,4	0,0	0,1	-0,8	17,0	-1,9	0,0	-1,2	0,1
FR	0,5	-0,8	1,0	1,9	21,3	0,8	0,4	1,1	0,5
HR	-0,3	-4,1	0,2	0,6	-7,8	-0,5	0,3 b	-1,7	0,4
IT	-0,6	-2,7	-0,2	4,9	1,4	3,8	0,1	-1,1	0,2
CY	-0,2	-5,4	0,3	2,7	2,1	1,6	0,0	-2,9	0,1
LV	-0,5	-1,1	-0,1	-10,0	-13,1	-11,1	0,6	5,4	0,7
LT	1,0 p	-1,6 p	1,5	17,0 p	-1,1 p	15,9	0,5 p	1,3 p	0,6
LU	-3,5 b	0,2	-3,1	-3,4	18,6	-4,5	0,2	-2,0	0,3
HU	1,7	1,2	2,2	-3,9	-21,4	-5,0	0,0	-2,0	0,1
MT	-0,2 b	-2,0	0,3	-6,9	6,1	-8,0	0,2	-2,7	0,3
NL	-2,4	-0,9	-2,0	7,4	40,9	6,3	0,3	-2,4	0,4
AT	0,3	-1,5	0,8	6,1	-7,8	5,0	0,4	-2,0	0,5
PL	-0,7	-2,6	-0,3	2,5	-22,9	1,4	0,2	0,8	0,3
PT	2,0	-0,9	2,5	3,9	21,4	2,8	-0,3	-0,5	-0,2
RO	-4,4	-3,1	-4,0	-0,9	-26,6	-2,0	-3,0	-0,8	-2,9
SI	0,1	-4,0	0,6	1,2	19,8	0,1	-0,4	0,4	-0,3
SK	0,5	-1,4	1,0	4,1	-32,9	3,0	-1,6	-1,4	-1,5
FI	-0,1	-2,4	0,4	4,3	10,2	3,2	0,6	5,5	0,7
SE	-0,3	2,8	0,2	0,8	19,7	-0,3	0,1	-0,8	0,2

Megjegyzés: Az EUnw és az EAnw az EU-ra és az euróövezetre vonatkozó nem súlyozott átlagot jelöli. Az uniós átlagtól való távolság kiszámítása a nem súlyozott átlag alapján történt.

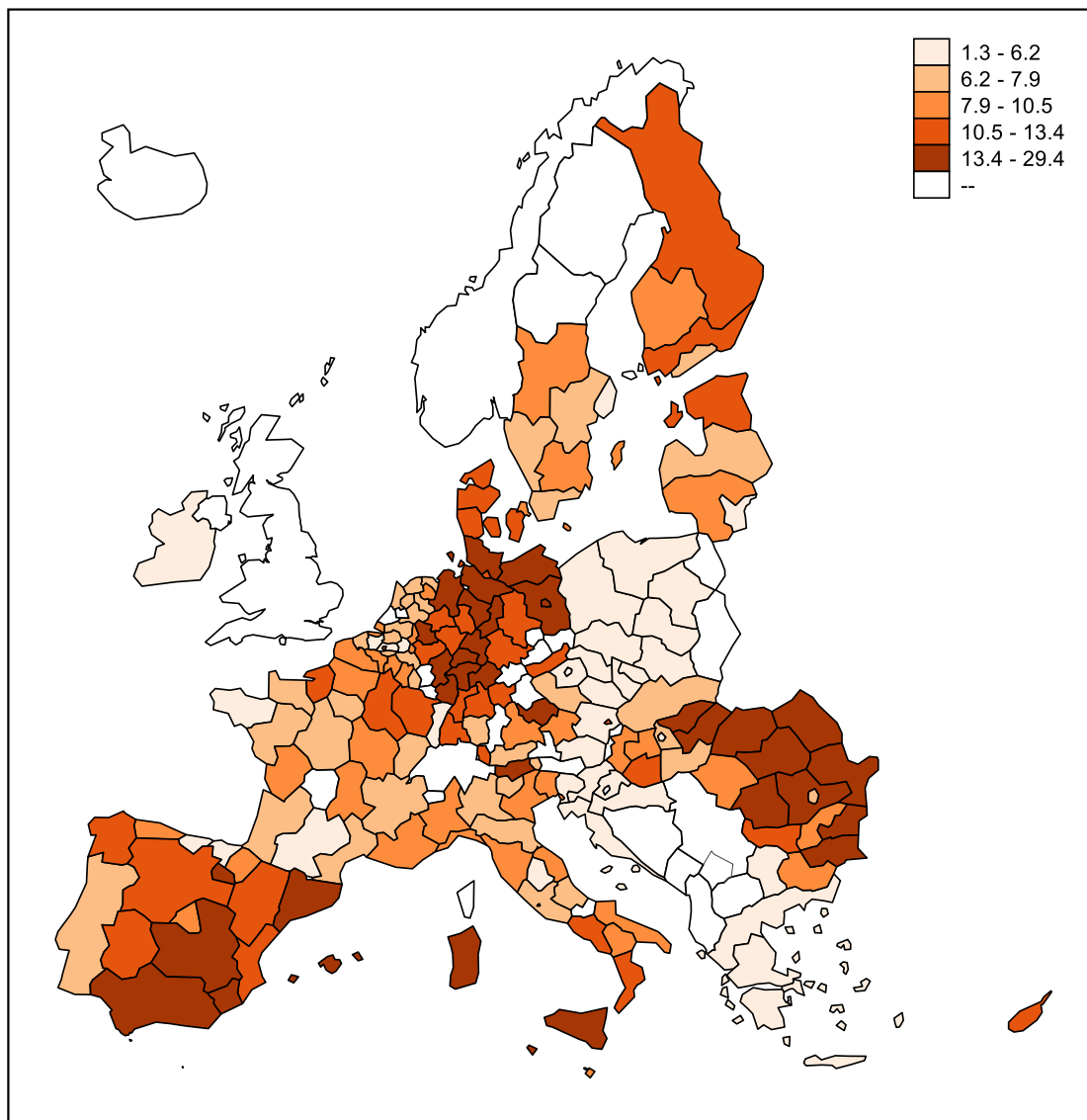
Jelzések – b: törés az idősorban; d: eltérő fogalom meghatározás; e: becslés értéke; p: ideiglenes érték; u: alacsony megbízhatóság (kisszámú megfigyelés).

Forrás: Eurostat, a Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatóságának számításai a nem súlyozott átlagokra vonatkozóan.

5. melléklet: A szociális eredménytábla egyes kiemelt mutatóinak regionális bontása³⁵⁶

1. ábra: Korai iskolaelhagyók, 2024

(a 18–24 évesek %-os aránya NUTS 2 régiók szerint; EU-átlag: 9,4%)

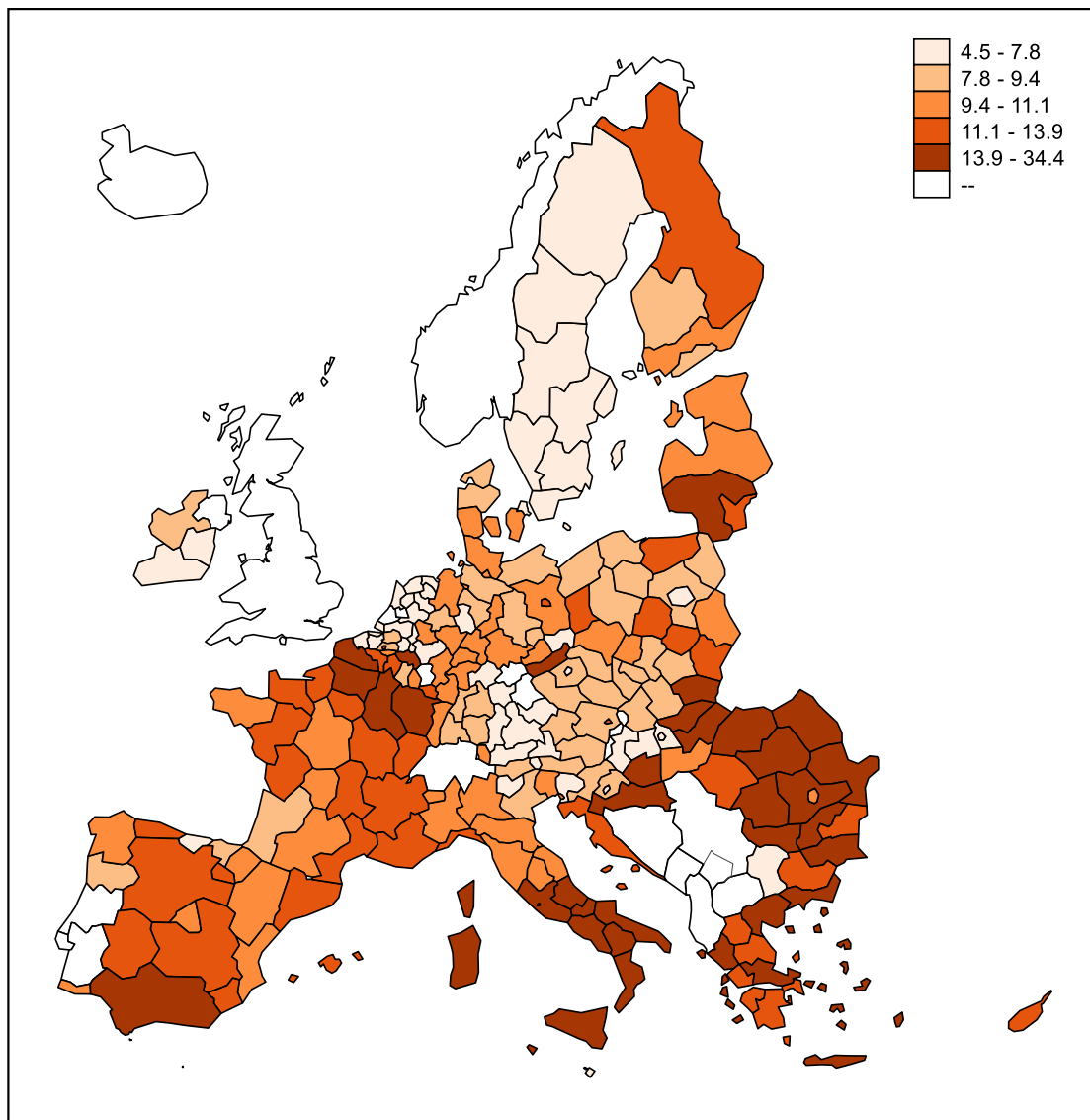

Megjegyzés: A „--” jelmagyarázat olyan adatokra vonatkozik, amelyek nem állnak rendelkezésre. Egyes szigetek és legkülső régiók közigazgatási egységei nem képviseltetik magukat. Portugália vonatkozásában az adatok nemzeti szintűek. Görögország, Írország, Lengyelország és Szlovákia vonatkozásában NUTS 1 szintű adatok. A térképen nem szereplő legkülső régiókra vonatkozó adatok a következők: Kanári-szigetek: 13,1%, Guyana: 29,4%, Réunion: 11,8%, Azori-szigetek autonóm régió: 19,8%.

Forrás: Eurostat [[edat_lfse_16](#)], EU LFS. © EuroGeographics a közigazgatási határok esetében.

³⁵⁶ *Megjegyzés:* Regionális (NUTS 2) szintű bontás. Ha a regionális (NUTS 2) szintű bontás nem áll rendelkezésre, a térképeken a NUTS 1 vagy a nemzeti szint szerepel.

2. ábra: Nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalok, 2024
(a 15–29 évesek %-os aránya NUTS 2 régiók szerint; EU-átlag: 11,1%)

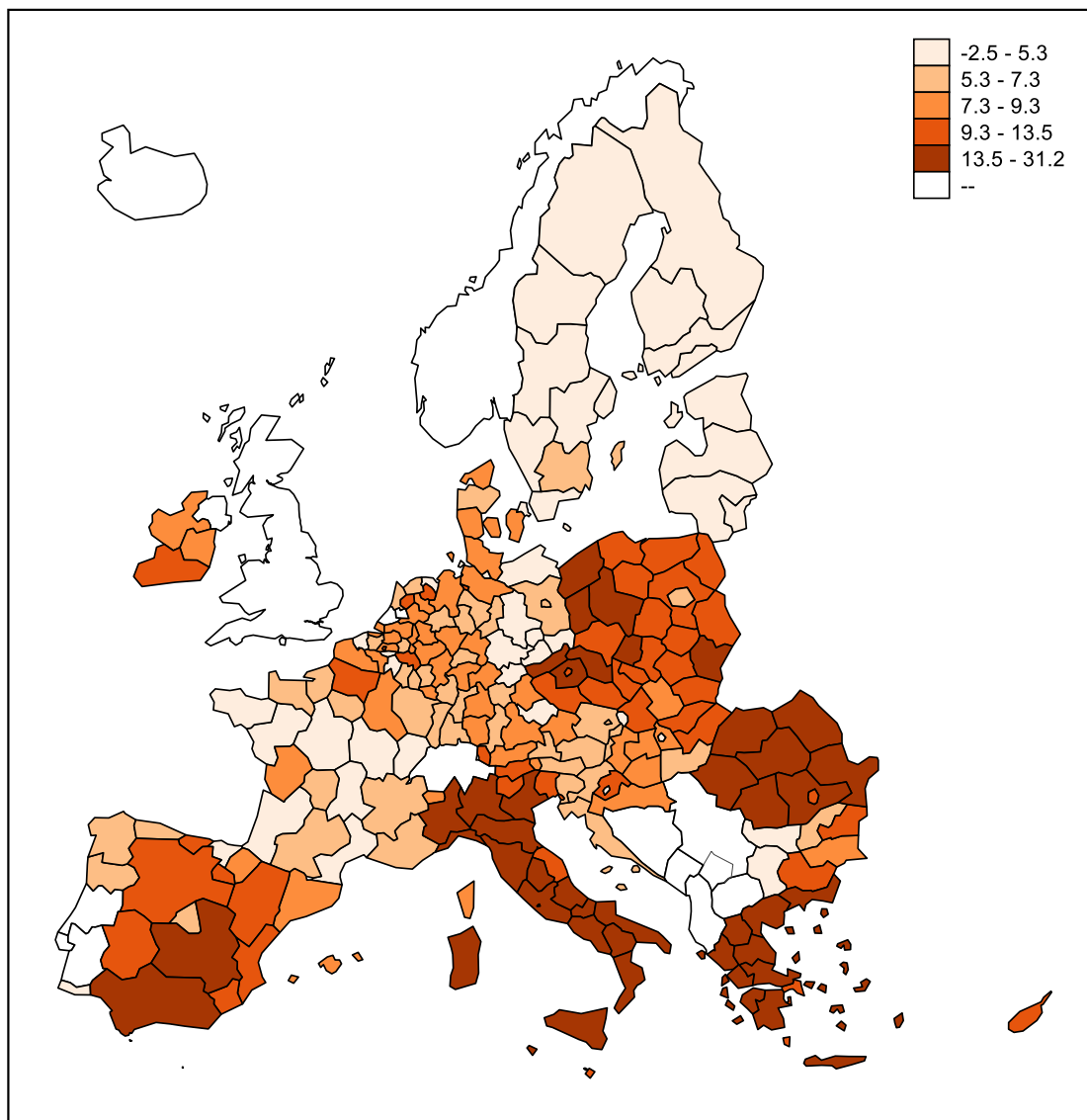

Megjegyzés: A „--” jelmagyarázat olyan adatokra vonatkozik, amelyek nem állnak rendelkezésre. Egyes szigetek és legkülső régiók közigazgatási egységei nem képviseltetik magukat. A térképen nem szereplő legkülső régiókra vonatkozó adatok a következők: Kanári-szigetek 14%, Guadeloupe 21%, Martinique 20,9%, Guyana 34,4%, La Réunion 24,2%, Azori-szigetek autonóm régió 13%, Madeira autonóm régió 10,1%.

Forrás: Eurostat [[edat_lfse_22](#)], EU LFS. © EuroGeographics a közigazgatási határok esetében.

3. ábra: Nemek közötti foglalkoztatási különbség, 2024

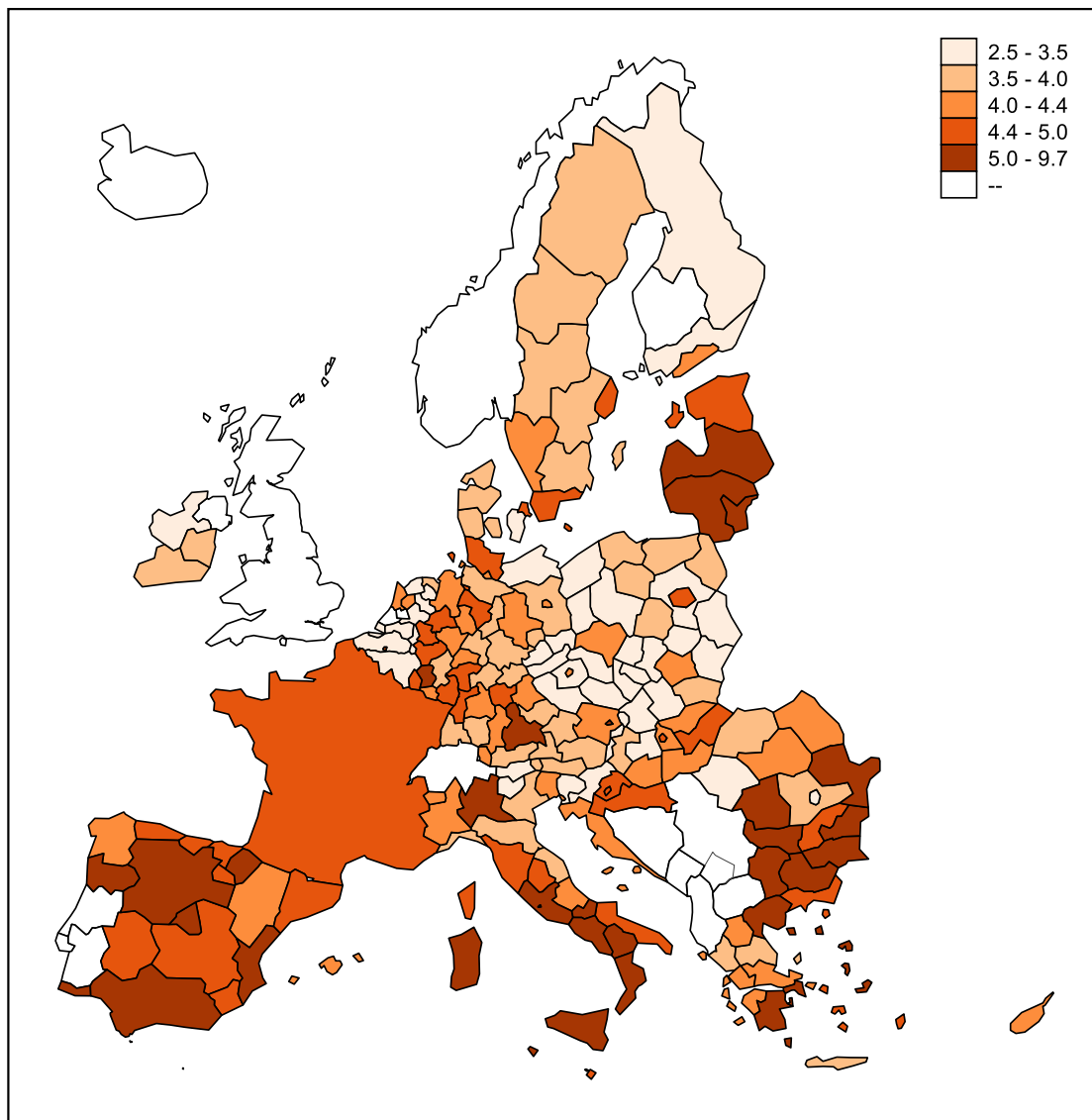
(százalékpontos különbség, a férfiak foglalkoztatási rátája csökkentve a nők foglalkoztatási rátájával, a 20–64 év közöttiek alapján, NUTS 2 régiók; EU-átlag: 10,0 százalékpont)

Megjegyzés: A „--” jelmagyarázat olyan adatokra vonatkozik, amelyek nem állnak rendelkezésre. Egyes szigetek és legkülső régiók közigazgatási egységei nem képviseltetik magukat. A térképen nem szereplő legkülső régiókra vonatkozó adatok a következők: Kanári-szigetek 8,8 százalékpont, Guadeloupe 1,6 százalékpont, Martinique 0,1 százalékpont, Guyana 16,9 százalékpont, La Réunion 7 százalékpont, Azori-szigetek autonóm régió 7,4 százalékpont, Madeira autonóm régió 3,2 százalékpont

Forrás: Eurostat [[tepsr_lm220](#)], EU LFS. © EuroGeographics a közigazgatási határok esetében.

4. ábra: Jövedelmi egyenlőtlenség a jövedelmi ötödök aránya alapján mérve – S80/S20, 2024
(mutató NUTS 2 régiók szerint; EU-átlag: 4,7)

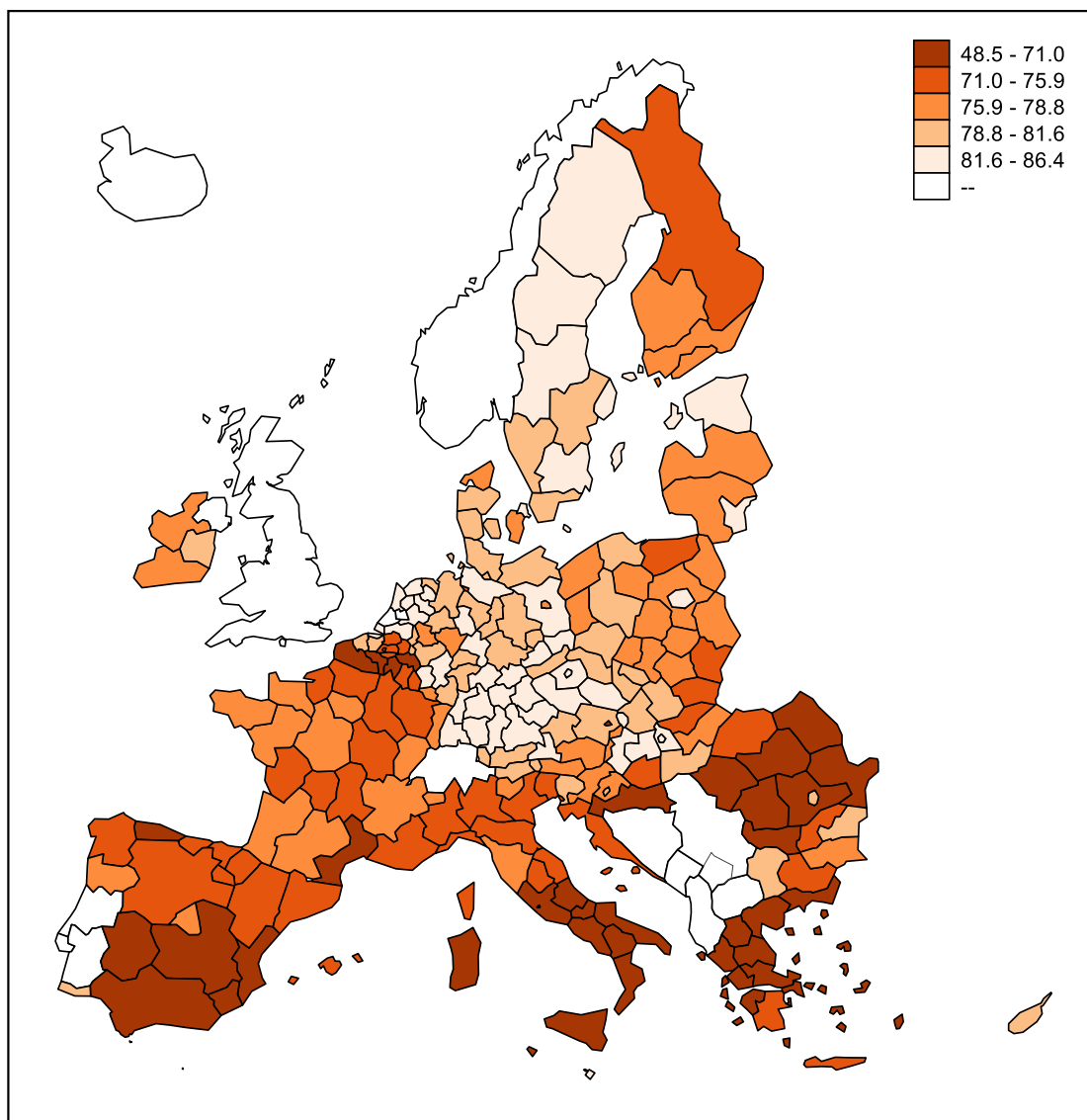

Megjegyzés: A „--” jelmagyarázat olyan adatokra vonatkozik, amelyek nem állnak rendelkezésre. Egyes szigetek és legkülső régiók közigazgatási egységei nem képviseltetik magukat. Ciprus, Észtország, Franciaország, Lettország, Luxemburg és Málta vonatkozásában az adatok nemzeti szintűek. Belgium vonatkozásában NUTS 1 szintű adatok. A térképen nem szereplő legkülső régiókra vonatkozó adatok a következők: Kanári-szigetek 5,5, Azori-szigetek autonóm régió 5,9, Madeira autonóm régió 4,9.

Forrás: Eurostat [[ilc_di11_r](#)], EU-SILC. © EuroGeographics a közigazgatási határok esetében.

5. ábra: Foglalkoztatási ráta, 2024

(a 20–64 évesek %-os aránya NUTS 2 régiók szerint; EU-átlag: 75,8%)

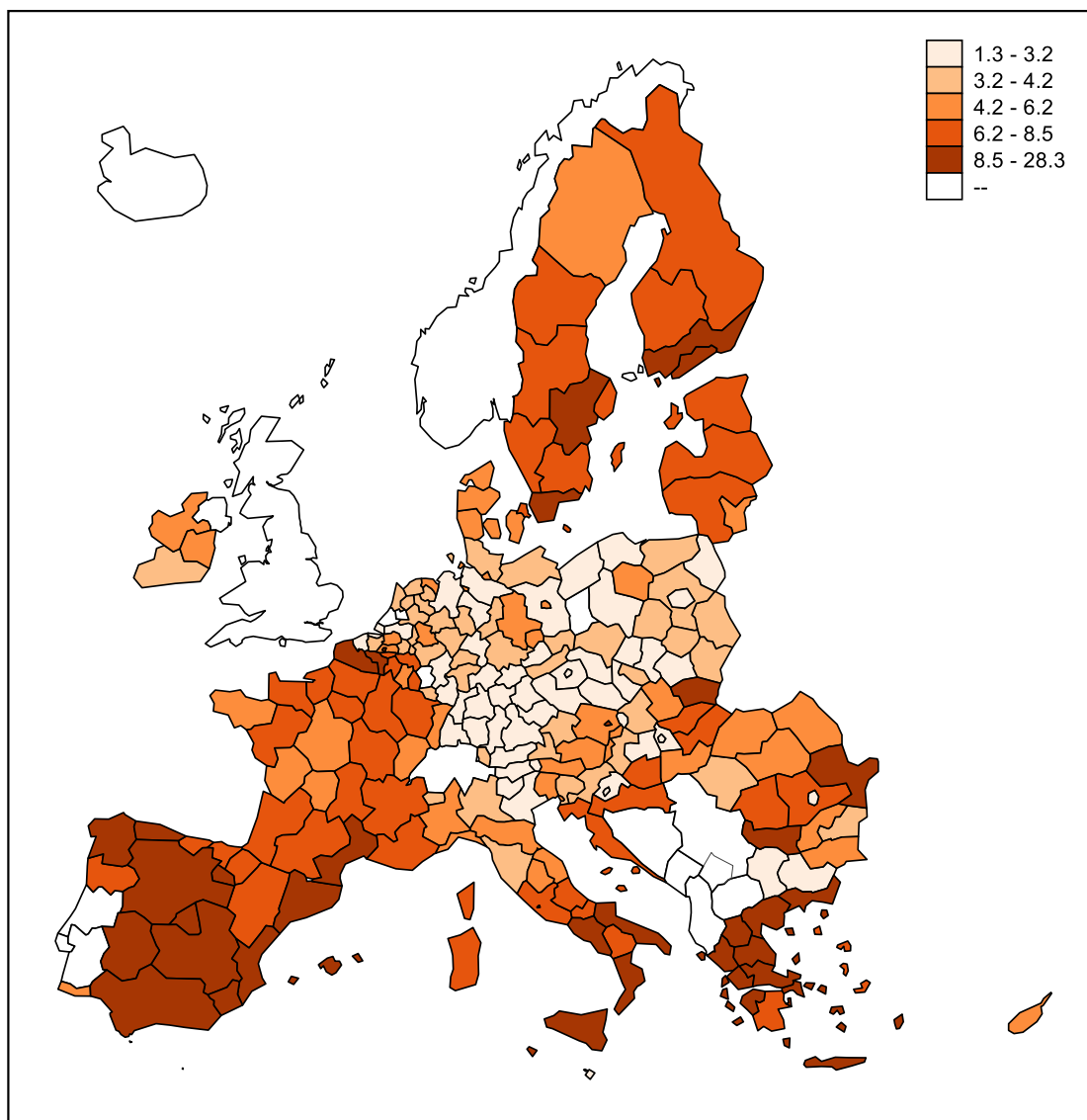

Megjegyzés: A „--” jelmagyarázat olyan adatokra vonatkozik, amelyek nem állnak rendelkezésre. Egyes szigetek és legkülső régiók közigazgatási egységei nem képviseltetik magukat. A térképen nem szereplő legkülső régiókra vonatkozó adatok a következők: Kanári-szigetek 67,3%, Guadeloupe 61%, Martinique 67,3%, Guyana 51,1%, La Réunion 57,5%, Azori-szigetek autonóm régió 74,8%, Madeira autonóm régió 76,3%.

Forrás: Eurostat [[lfst_r_lfe2empri](#)], EU LFS. © EuroGeographics a közigazgatási határok esetében.

6. ábra: Munkanélküliségi ráta, 2024

(a 15–74 éves munkaerő %-os aránya NUTS 2 régiók szerint; EU-átlag: 5,9%)

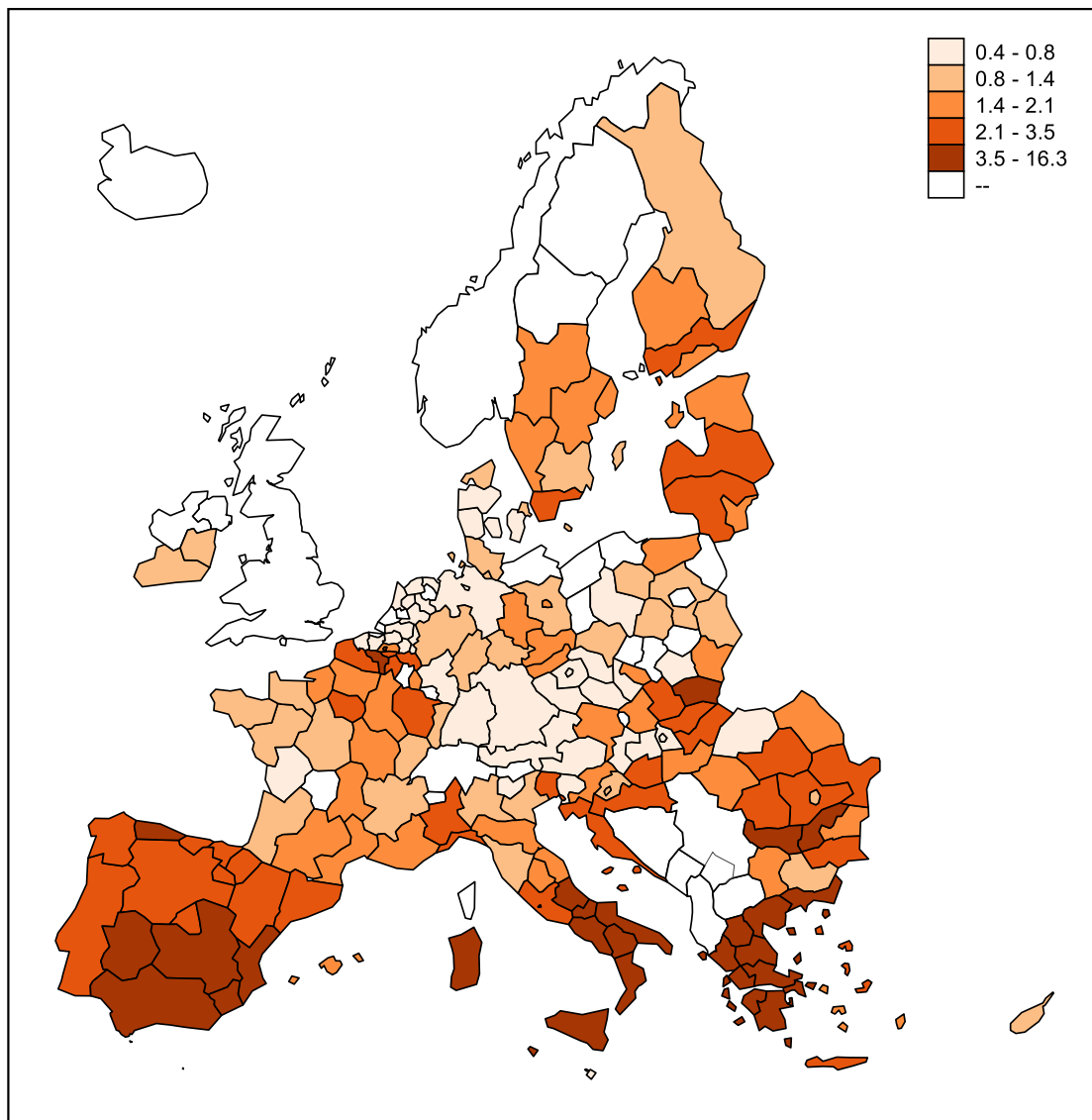

Megjegyzés: A „--” jelmagyarázat olyan adatokra vonatkozik, amelyek nem állnak rendelkezésre. Egyes szigetek és legkülső régiók közigazgatási egységei nem képviseltetik magukat. A térképen nem szereplő legkülső régiókra vonatkozó adatok a következők: Kanári-szigetek 13,8%, Guadeloupe 16,8%, Martinique 12,3%, Guyana 17%, La Réunion 17,3%, Azori-szigetek autonóm régió 5,6%, Madeira autonóm régió 5,7%.

Forrás: Eurostat [[lfst_r_lfu3rt](#)], EU LFS. © EuroGeographics a közigazgatási határok esetében.

7. ábra: Tartós munkanélküliségi ráta (12 hónap vagy hosszabb időszak), 2024

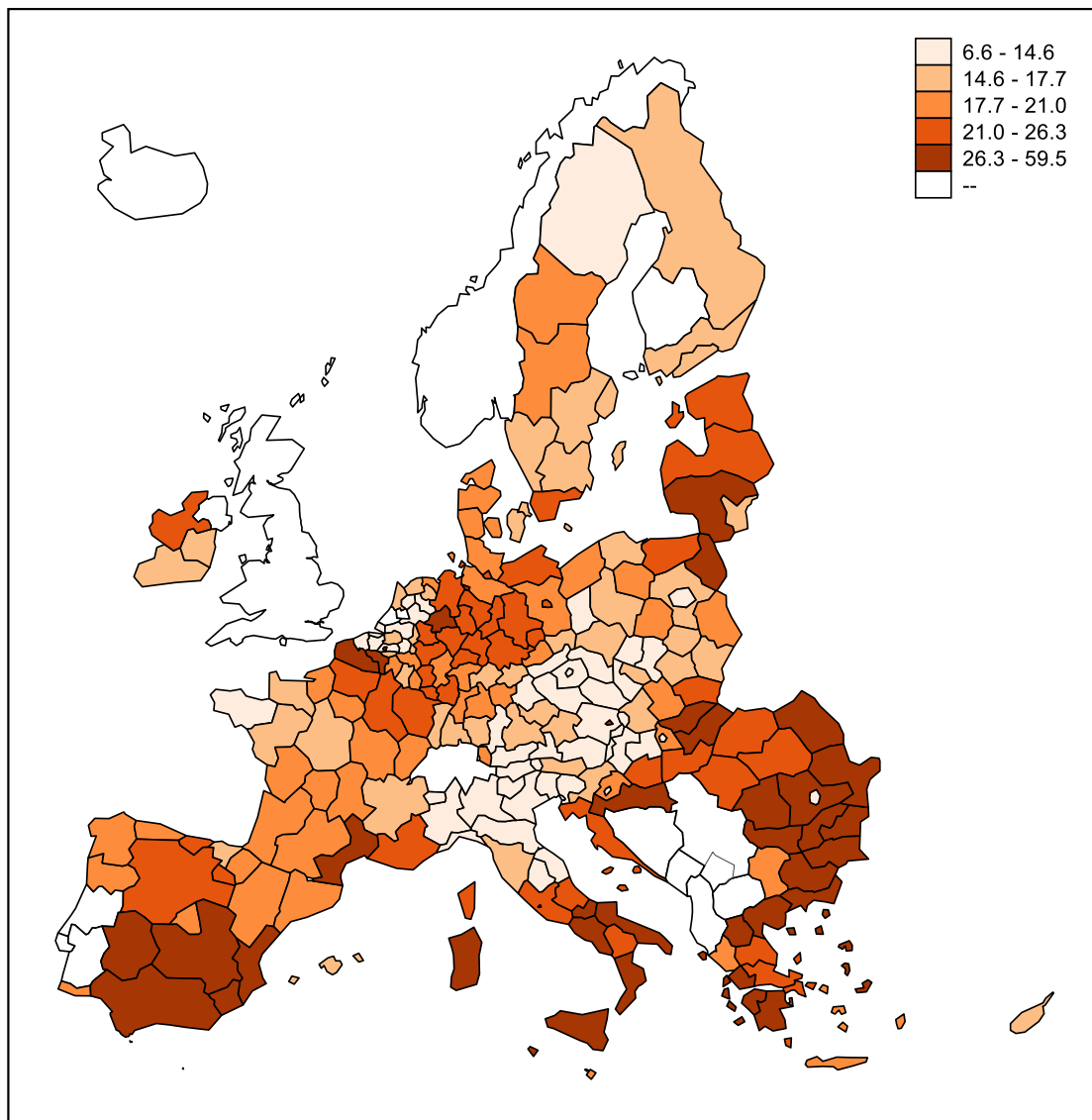
(a gazdaságilag aktív népesség %-os aránya NUTS 2 régiók szerinti bontásban; EU-átlag: 1,9%)

Megjegyzés: A „--” jelmagyarázat olyan adatokra vonatkozik, amelyek nem állnak rendelkezésre. Egyes szigetek és legkülső régiók közigazgatási egységei nem képviseltetik magukat. A Portugál Köztársaság vonatkozásában az adatok nemzeti szintűek. Ausztria és Németország vonatkozásában NUTS 1 szintű adatok. A térképen nem szereplő legkülső régiókra vonatkozó adatok a következők: Kanári-szigetek: 5,7%, Guadeloupe: 11,4%, Martinique: 5,3%, Guyana: 6,7%, Réunion: 8,2%.

Forrás: Eurostat [[lfst_r_lfu2ltu](#)], EU LFS. © EuroGeographics a közigazgatási határok esetében.

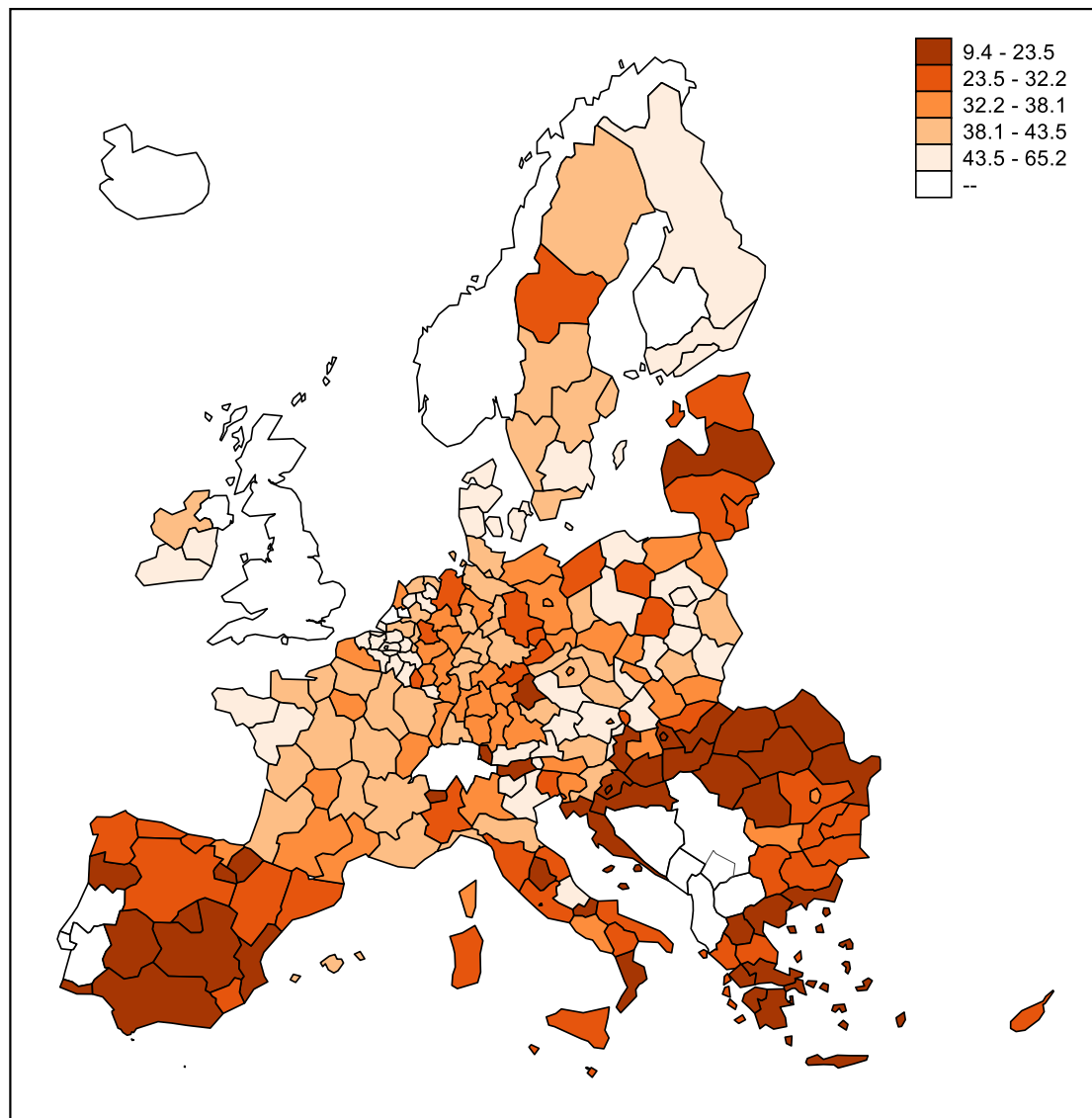
8. ábra: A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek, 2024
(%-os arány NUTS 2 régiók szerint; EU-átlag: 21,0%)

Megjegyzés: A „--” jelmagyarázat olyan adatokra vonatkozik, amelyek nem állnak rendelkezésre. Egyes szigetek és legkülső régiók közigazgatási egységei nem képviseltetik magukat. Ciprus, Észtország, Lettország, Luxemburg és Málta vonatkozásában az adatok nemzeti szintűek. A térképen nem szereplő legkülső régiókra vonatkozó adatok a következők: Kanári-szigetek 31,2%, Guadeloupe 39,4%, Martinique 30,1%, Guyana 59,5%, La Réunion 39,4%, Azori-szigetek autonóm régió 28,4%, Madeira autonóm régió 22,9%.

Forrás: Eurostat [[ilc_peps11n](#)], EU LFS. © EuroGeographics a közigazgatási határok esetében.

9. ábra: A (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása, 2024
(%-os arány NUTS 2 régiók szerint; EU-átlag: 34,2%)

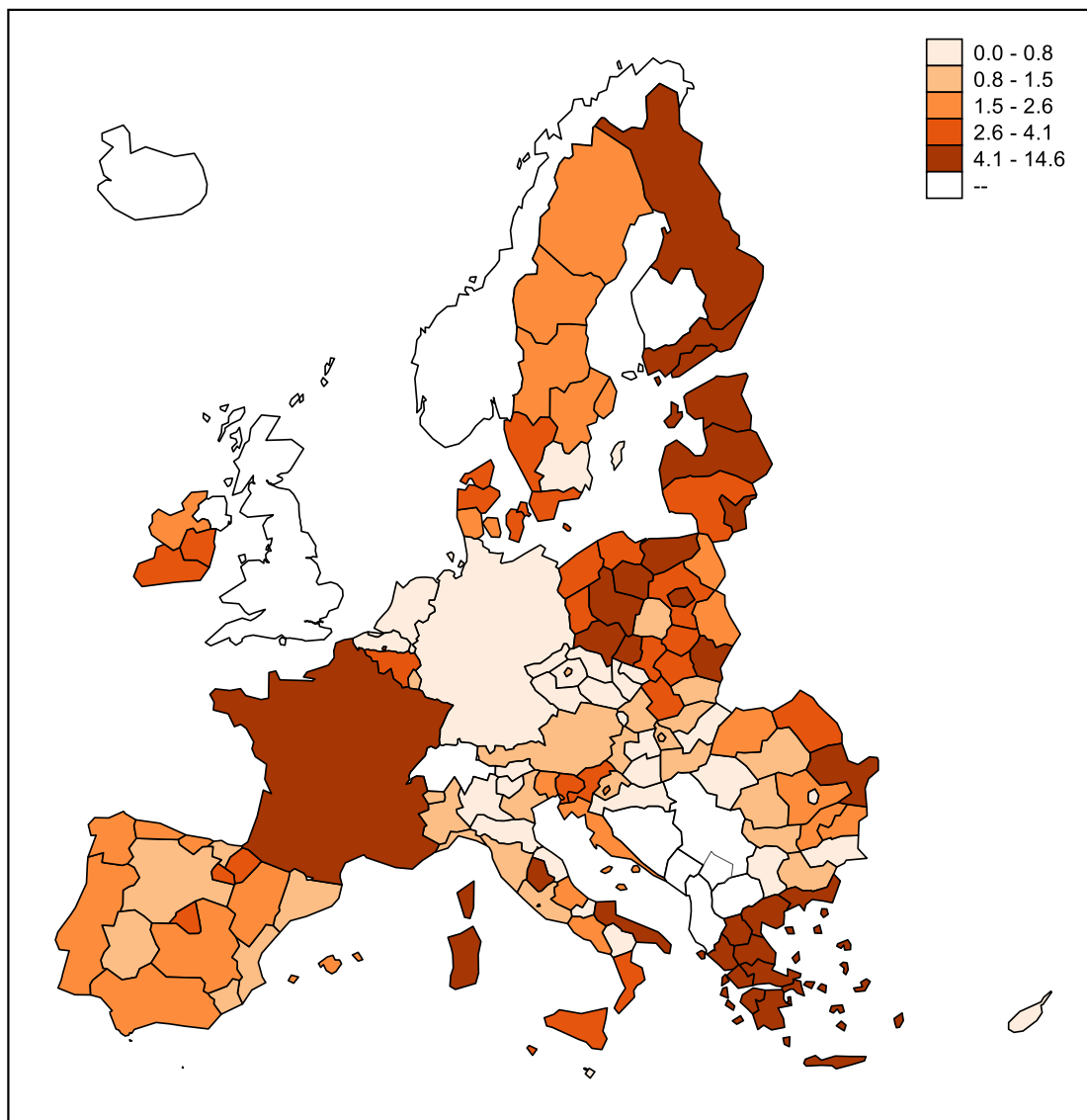

Megjegyzés: A „--” jelmagyarázat olyan adatokra vonatkozik, amelyek nem állnak rendelkezésre. Egyes szigetek és legkülső régiók közigazgatási egységei nem képviseltetik magukat. Ciprus, Észtország, Lettország, Luxemburg és Málta vonatkozásában az adatok nemzeti szintűek. A térképen nem szereplő legkülső régiókra vonatkozó adatok a következők: Kanári-szigetek 25,45%, Guadeloupe 27,45%, Martinique 33,98%, Guyana 17,11%, La Réunion 32,65%, Azori-szigetek autonóm régió 23,9%, Madeira autonóm régió 28,73%.

Forrás: Eurostat [[tespm050_r](#)], EU LFS. © EuroGeographics a közigazgatási határok esetében.

10. ábra: Egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükségletek, 2024

(%-os arány, saját bevallás szerint „Pénzügyi okok”, „Várólista” vagy a „Túl messzire kell utazni” okok miatt kielégítetlen szükségletek NUTS 2 régiók szerint; EU-átlag: 2,5%)

Megjegyzés: A „--” jelmagyarázat olyan adatokra vonatkozik, amelyek nem állnak rendelkezésre. Egyes szigetek és legkülső régiók közigazgatási egységei nem képviseltetik magukat. Ausztria, Ciprus, Észtország, Franciaország, Németország, Lettország, Luxemburg, Málta, Hollandia és Portugália vonatkozásában az adatok nemzeti szintűek. Belgium vonatkozásában NUTS 1 szintű adatok. A térképen nem szereplő legkülső régiókra vonatkozó adatok a következők: Kanári-szigetek: 1,1%.

Forrás: Eurostat [[hlth_silc_08_r](#)], EU LFS. © EuroGeographics a közigazgatási határok esetében.

6. melléklet: A tagállamok besorolása szociális eredménytábla alapján

2015 közepén az Európai Bizottság, a Foglalkoztatási Bizottság és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság megállapodott egy olyan módszertanban, amely alkalmas a tagállamok teljesítményének felmérésére a fő foglalkoztatási és szociális mutatók eredménytáblája alapján. A megállapodás részeként a módszertan célja az volt, hogy az egyes mutatókhoz színkóddal ellátott besorolást biztosítson az egyes tagállamok viszonylagos helyzetének mérése révén. A kapcsolódó módszertant mind az éves szintek (szintek), mind az éves változások (változások) tekintetében alkalmazzák, hogy a tagállamok teljesítményét átfogóan lehessen értékelni. 2017-ben a Bizottság a Foglalkoztatási Bizottsággal és a szociális védelemmel foglalkozó bizottsággal egyetértésben úgy döntött, hogy a módszertant a szociális jogok európai pilléréhez tartozó szociális eredménytábla kiemelt mutatóinak viszonylatában is alkalmazza.

A tagállamok egymáshoz viszonyított helyzetének felméréséhez az egyes mutatók tekintetében a szinteket (I) és ezeknek az egyik évről a másikra történő változásait (D) standard pontszámokra váltják át (ezek z-értékként is ismertek), hogy azonos metrikát alkalmazzanak az összes mutatóra. Ez a szintek és a változások mutatóértékeinek (I , illetve D) az alábbi képlet szerint történő standardizálásával érhető el:

$$IS_{MS} = \frac{[I_{MS} - \text{átlagos } (I_{MS})]}{\text{szórás } (I_{MS})} \text{ valamint } DS_{MS} = \frac{[D_{MS} - \text{átlagos } (D_{MS})]}{\text{szórás } (D_{MS})}$$

ahol I_{MS} a mutató értéke egy adott évben és D_{MS} a mutató értékének az előző évhez képest történő változása a tagállam (MS)³⁵⁷ tekintetében, míg IS_{MS} és DS_{MS} a megfelelő z-értékek³⁵⁸. Ezzel a megközelítéssel minden tagállam mutatójának értéke kifejezhető a (nem súlyozott) átlaghoz viszonyított szórásával.

³⁵⁷ A GDHI mutatót D_{MS} a tagállamok esetében az előző évhez képest bekövetkezett %-os változásként határozzák meg.

³⁵⁸ A szórás kiszámításakor nem kerül sor korrekcióra kisminták esetén.

Az egyes tagállamok teljesítményét a kapott z-értékek alapján, küszöbértékekkel összevetve értékelik. A kiemelt mutatók elemzését követően megállapodás született arról, hogy a z-értékek öt intervallumát határozzák meg, négy szimmetrikus küszöbértéket (–1, –0,5, 0,5 és 1) megállapítva mind a szintek, mind a változások tekintetében³⁵⁹. Az uniós átlaghoz viszonyított teljesítményértékeléseket a következőképpen határozták meg:

A z-érték értéke	Relatív teljesítmény	
	Ha magas érték = jó	Ha alacsony értékek = jó
z-érték < -1	Nagyon alacsony	Nagyon magas
-1 ≤ z-érték < -0,5	Alacsony	Magas
-0,5 ≤ z-érték ≤ 0,5	Semleges	Semleges
0,5 < z-érték ≤ 1	Magas	Alacsony
1 < z-érték	Nagyon magas	Nagyon alacsony

A szintek és változások relatív teljesítményének együttes értékelése lehetővé teszi az országok relatív összteljesítményének besorolását a következő oldalakon leírtak szerint. E hét kategória meghatározása a z-értékeken alapul, míg idővel további, a mutatóértékekkel kapcsolatos feltételt adtak hozzá, hogy könnyebb lehessen besorolni a változások tekintetében gyenge relatív (z-érték), de jó abszolút (javított vagy változatlan mutatóérték) teljesítményt mutató eseteket. A megfelelő színek kódokat a jelentés 3.1. fejezetében foglalt áttekintés és a 2. fejezetében található szórásdiagramok tükrözik. A besorolás alátámasztja a 3. fejezetben foglalt, első lépésben végzett országelemzést is, amely a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret elvein alapul, melyeket az [EMCO és az SPC kapcsolódó legfőbb üzenetei](#) és az azok alapjául szolgáló [EMCO–SPC közös munkacsoporti jelentés](#) ismerteti.

³⁵⁹ Mind normális eloszlási, mind T-eloszlási vizsgálatokra sor került, amelyek alapján az eloszlásokra vonatkozó hasonlósági feltételezéseket elvetették, így a megfigyelt mutatóértékek megoszlásával kapcsolatban nem lehetett parametrikus felvetésekkel élni. Ezért a küszöbértékek megállapítása során általános megközelítés a „hozzávetőlegesség” alkalmazása. Standard normális eloszlás esetén a választott határértékek nagyjából a kumulatív eloszlás 15%-ának, 30%-ának, 50%-ának, 70%-ának és 85%-ának felelnének meg.

Az alábbi táblázatok az átfogó besorolást tartalmazzák a szintek és változások relatív teljesítménye alapján

Teljesítmény: szint	Teljesítmény: változás				
	Nagyon magas	Magas	Átlagos	Alacsony	Nagyon alacsony
Nagyon magas					D↑ D↓
Magas					D↑ D↓
Átlagos					D↑ D↓
Alacsony					
Nagyon alacsony					

Megjegyzés: a két színre (sötétzöld-kék, világoszöld-kék, fehér-narancssárga) osztott területek az utolsó oszlopban („Nagyon alacsony”) a feltételeknek az (abszolút) indikátorértékek (D) változásaira gyakorolt hatását jelzik, az alábbiak szerint.

Legjobb teljesítők	<i>Szint:</i> nagyon magas teljesítmény; <i>Változás:</i> a nagyon magastól az alacsony teljesítményig. VAGY <i>Szint:</i> nagyon magas teljesítmény; <i>Változás:</i> nagyon alacsony teljesítmény, javuló mutatóérték mellett (↑)	Olyan tagállamok, amelyeknél a mutatószintek sokkal jobbakk az uniós átlagnál, és amelyek helyzete sokkal gyorsabban javul, illetve nem romlik sokkal gyorsabban az uniós átlagnál, miközben a mutatóérték nem romlik
Az átlagosnál jobb	<i>Szint:</i> magas teljesítmény; <i>Változás:</i> a nagyon magastól az alacsony teljesítményig, VAGY <i>Szint:</i> magas teljesítmény; <i>Változás:</i> nagyon alacsony teljesítmény, javuló mutatóérték mellett (↑) VAGY <i>Szint:</i> átlagos teljesítmény; <i>Változás:</i> nagyon magas teljesítmény	Olyan tagállamok, amelyek szintjei sokkal jobbakk az uniós átlagnál, és amelyek helyzete sokkal gyorsabban javul, vagy nem romlik sokkal gyorsabban az uniós átlagnál, illetve az uniós átlagnál sokkal gyorsabban romlik, miközben a mutatóérték nem romlik
Jó, de figyelemmel kísérendő	<i>Szint:</i> magas vagy nagyon magas teljesítmény; <i>Változás:</i> nagyon alacsony teljesítmény, romló vagy változatlan mutatóérték mellett (↓)	Olyan tagállamok, amelyek szintjei jobbakk vagy sokkal jobbakk az uniós átlagnál, de amelyek helyzete sokkal gyorsabban romlik az uniós átlagnál, és a mutatóérték is romlik
Átlagos semleges	<i>Szint:</i> átlagos teljesítmény; <i>Változás:</i> a magastól az alacsony teljesítményig, VAGY <i>Szint:</i> átlagos teljesítmény; <i>Változás:</i> nagyon alacsony teljesítmény, javuló (↑) mutatóérték mellett	Olyan tagállamok, amelyeknek a szintjei átlagosak, és amelyeknek a helyzete se nem javul, se nem romlik sokkal gyorsabban az uniós átlagnál
Gyenge, de javuló	<i>Szint:</i> alacsony teljesítmény; <i>Változás:</i> a nagyon magastól az alacsony teljesítményig, VAGY <i>Szint:</i> nagyon alacsony teljesítmény; <i>Változás:</i> nagyon magas teljesítmény.	Olyan tagállamok, amelyek szintjei rosszabbakk vagy sokkal rosszabbakk az uniós átlagnál, de amelyek helyzete sokkal gyorsabban javul az uniós átlagnál
Figyelemmel kísérendő	<i>Szint:</i> átlagos teljesítmény; <i>Változás:</i> nagyon alacsony teljesítmény, romló vagy változatlan mutatóérték mellett (↓), VAGY <i>Szint:</i> alacsony teljesítmény; <i>Változás:</i> a magastól a nagyon alacsony teljesítményig	Ez a kategória két különböző esetet csoportosít, amikor a mutató értéke romlik: i. olyan tagállamok, amelyek szintjei összhangban állnak az uniós átlaggal, de amelyek helyzete sokkal gyorsabban romlik az uniós átlagnál; ii. olyan tagállamok, amelyek szintjei rosszabbakk az uniós átlagnál, és amelyek helyzete romlik vagy nem javul elég gyorsan
Kritikus helyzetek	<i>Szint:</i> nagyon alacsony teljesítmény <i>Változás:</i> a magastól a nagyon alacsony teljesítményig	Olyan tagállamok, amelyek szintjei sokkal rosszabbakk az uniós átlagnál, és amelyek helyzete romlik vagy nem javul elég gyorsan

Megjegyzés: a romlás csökkenő értékekkel jár azon mutatók esetében, ahol a magas érték magas teljesítményt jelez (pl. foglalkoztatási ráta), és növekvő értékekkel azok esetében, ahol alacsony teljesítményt jelez (pl. AROPE).

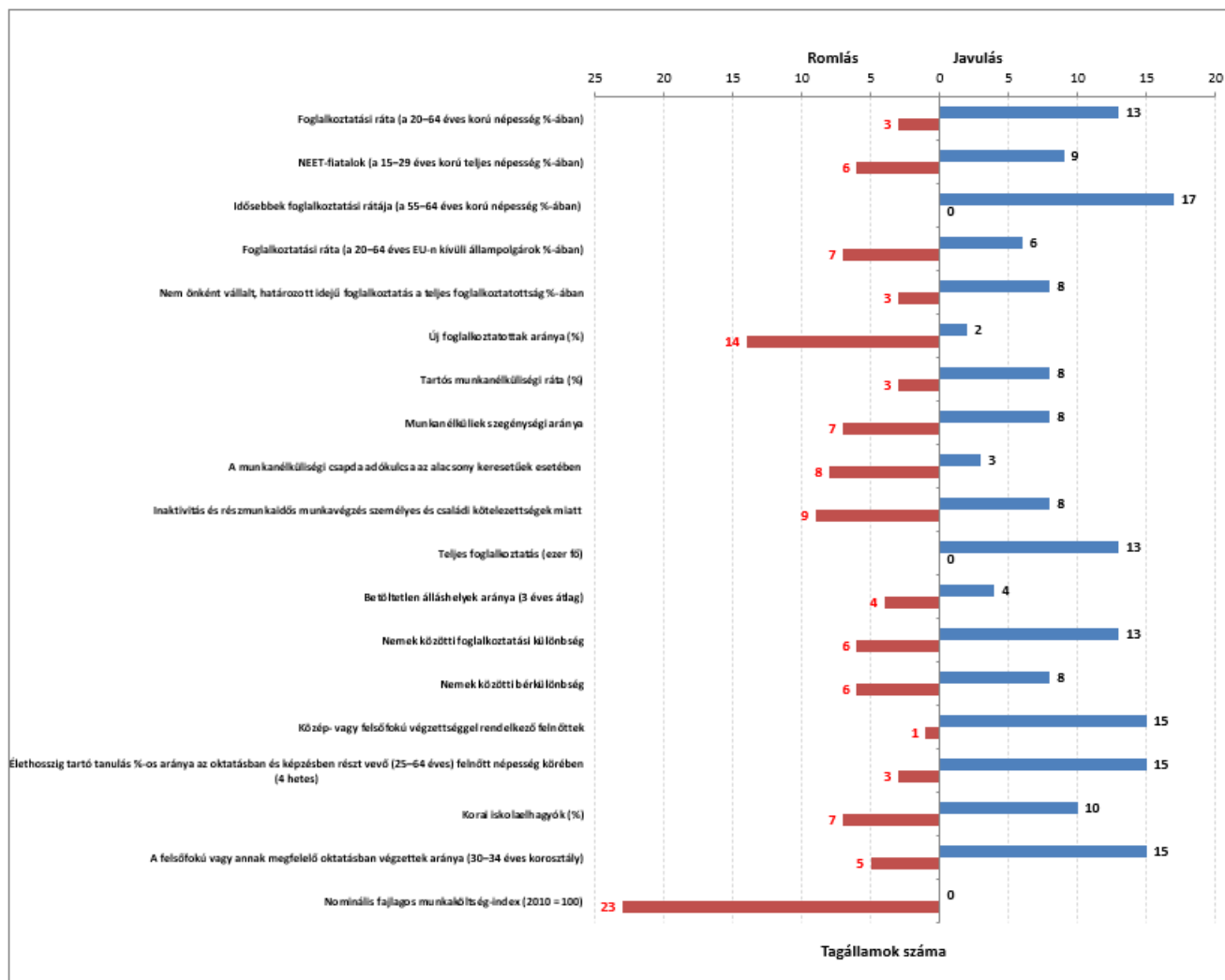
Mutatóértékekre átszámított határértékek³⁶⁰

		Nagyon alacsony	Alacsony	Átlagos	Magas	Nagyon magas
Tanulásban részt vevő felnőttek aránya (az elmúlt 12 hónapban, kivéve a munka közbeni irányított képzést, a 25–64 éves népesség %-ában)	Szintek	23,0% alatt	23% és 30,4% között	30,4% és 45,1% között	45,1% és 52,5% között	52,5% felett
	Változások	–6,3 szp. alatt	–6,3 szp. és –3,1 szp. között	–3,1 szp. és 3,4 szp. között	3,4 szp. és 6,6 szp. között	6,6 szp. felett
Korai iskolaelhagyók (a 18–24 éves korú népesség %-ában)	Szintek	4,9% alatt	4,9% és 6,5% között	6,5% és 9,8% között	9,8% és 11,4% között	11,4% felett
	Változások	–0,9 szp. alatt	–0,9 szp. és –0,5 szp. között	–0,5 szp. és 0,4 szp. között	0,4 szp. és 0,8 szp. között	0,8 szp. felett
Alapvető vagy annál magasabb szintű általános digitális készségekkel rendelkező egyének (a 16–74 éves korú népesség %-ában)	Szintek	45,2% alatt	45,2% és 51,4% között	51,4% és 63,8% között	63,8% és 70% között	70% felett
	Változások	–2,4 szp. alatt	–2,4 szp. és –0,6 szp. között	–0,6 szp. és 3,2 szp. között	3,2 szp. és 5,1 szp. között	5,1 szp. felett
NEET-fiatalok (a 15–29 éves korú teljes népesség %-ában)	Szintek	7,5% alatt	7,5% és 9,0% között	9,0% és 12,0% között	12,0% és 13,5% között	13,5% felett
	Változások	–1,0 szp. alatt	–1,0 szp. és –0,6 szp. között	–0,6 szp. és 0,3 szp. között	0,3 szp. és 0,7 szp. között	0,7 szp. felett
Nemek közötti foglalkoztatási különbség (százalékpont)	Szintek	3,5 szp. alatt	3,5 szp. és 5,9 szp. között	5,9 szp. és 10,7 szp. között	10,7 szp. és 13,1 szp. között	13,1 szp. felett
	Változások	–1,0 szp. alatt	–1,0 szp. és –0,7 szp. között	–0,7 szp. és 0,1 szp. között	0,1 szp. és 0,4 szp. között	0,4 szp. felett
Jövedelmi ötödök aránya (S80/S20)	Szintek	3,7 alatt	3,7 és 4,1 között	4,1 és 5,1 között	5,1 és 5,6 között	5,6 felett
	Változások	–0,4 alatt	–0,4 és –0,2 között	–0,2 és 0,1 között	0,1 és 0,2 között	0,2 felett
Foglalkoztatási ráta (a 20–64 éves korú népesség %-ában)	Szintek	73,0% alatt	73,0% és 75,2% között	75,2% és 79,5% között	79,5% és 81,7% között	81,7% felett
	Változások	–0,3 szp. alatt	–0,3 szp. és 0,1 szp. között	0,1 szp. és 0,9 szp. között	0,9 szp. és 1,3 szp. között	1,3 szp. felett
Munkanélküliségi ráta (a 15–74 éves korú gazdaságilag aktív népesség %-ában)	Szintek	3,7% alatt	3,7% és 4,7% között	4,7% és 6,9% között	6,9% és 7,9% között	7,9% felett
	Változások	–0,6 szp. alatt	–0,6 szp. és –0,3 szp. között	–0,3 szp. és 0,4 szp. között	0,4 szp. és 0,7 szp. között	0,7 szp. felett
Tartós munkanélküliségi ráta (a 15–74 éves korú gazdaságilag aktív népesség %-ában)	Szintek	0,8% alatt	0,8% és 1,3% között	1,3% és 2,4% között	2,4% és 2,9% között	2,9% felett
	Változások	–0,4 szp. alatt	–0,4 szp. és –0,3 szp. között	–0,3 szp. és 0 szp. között	0 szp. és 0,2 szp. között	0,2 szp. felett
Egy főre eső GDHI reálértéke (2008 = 100)	Szintek	101,4 alatt	101,4 és 113,1 között	113,1 és 136,6 között	136,6 és 148,3 között	148,3 felett
	Változások	1,1% alatt	1,1% és 2,2% között	2,2% és 4,5% között	4,5% és 5,6% között	5,6% felett

³⁶⁰ Azon mutatók esetében, ahol az alacsonyabb értékek jobb teljesítményt jeleznek (pl. munkanélküliségi ráta), a „[nagyon] alacsony” *pozitív* eredményt, míg a „[nagyon] magas” *negatív* eredményt jelent.

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya (a teljes népesség %-ában)	Szintek	15,8% alatt	15,8% és 18% között	18% és 22,4% között	22,4% és 24,6% között	24,6% felett
	Változások	–1,5 szp. alatt	–1,5 szp. és –0,9 szp. között	–0,9 szp. és 0,2 szp. között	0,2 szp. és 0,8 szp. között	0,8 szp. felett
A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya (a 0–17 éves korú teljes népesség %-ában)	Szintek	15,9% alatt	15,9% és 18,9% között	18,9% és 24,9% között	24,9% és 27,9% között	27,9% felett
	Változások	–2,4 szp. alatt	–2,4 szp. és –1,5 szp. között	–1,5 szp. és 0,3 szp. között	0,3 szp. és 1,2 szp. között	1,2 szp. felett
A (nyugdíjaktól eltérő) szociális transzferek szegénységcsökkentésre kifejtett hatása (az AROP csökkenésének %-ában)	Szintek	23,3% alatt	23,3% és 28,3% között	28,3% és 38,5% között	38,5% és 43,6% között	43,6% felett
	Változások	–2,8 szp. alatt	–2,8 szp. és –1,3 szp. között	–1,3 szp. és 1,6 szp. között	1,6 szp. és 3 szp. között	3 szp. felett
Fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége (százalékpont)	Szintek	19,4 szp. alatt	19,4 szp. és 23,2 szp. között	23,2 szp. és 30,8 szp. között	30,8 szp. és 34,6 szp. között	34,6 szp. felett
	Változások	–2,8 szp. alatt	–2,8 szp. és –0,5 szp. között	–0,5 szp. és 4,2 szp. között	4,2 szp. és 6,6 szp. között	6,6 szp. felett
A lakásköltség-túlterheltségi arány (a teljes népesség %-ában)	Szintek	2,9% alatt	2,9% és 5,4% között	5,4% és 10,2% között	10,2% és 12,7% között	12,7% felett
	Változások	–1,9 szp. alatt	–1,9 szp. és –1,2 szp. között	–1,2 szp. és 0,3 szp. között	0,3 szp. és 1,0 szp. között	1,0 szp. felett
Intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek (a 3 év alatti népesség %-ában)	Szintek	19,0% alatt	19,0% és 28,5% között	28,5% és 47,5% között	47,5% és 56,9% között	56,9% felett
	Változások	–4,1 szp. alatt	–4,1 szp. és –1,5 szp. között	–1,5 szp. és 3,7 szp. között	3,7 szp. és 6,2 szp. között	6,2 szp. felett
Egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükséglet (a 16 év feletti népesség %-ában)	Szintek	0,0% alatt	0,0% és 1,5% között	1,5% és 4,5% között	4,5% és 5,9% között	5,9% felett
	Változások	–1,2 szp. alatt	–1,2 szp. és –0,7 szp. között	–0,7 szp. és 0,4 szp. között	0,4 szp. és 1,0 szp. között	1,0 szp. felett

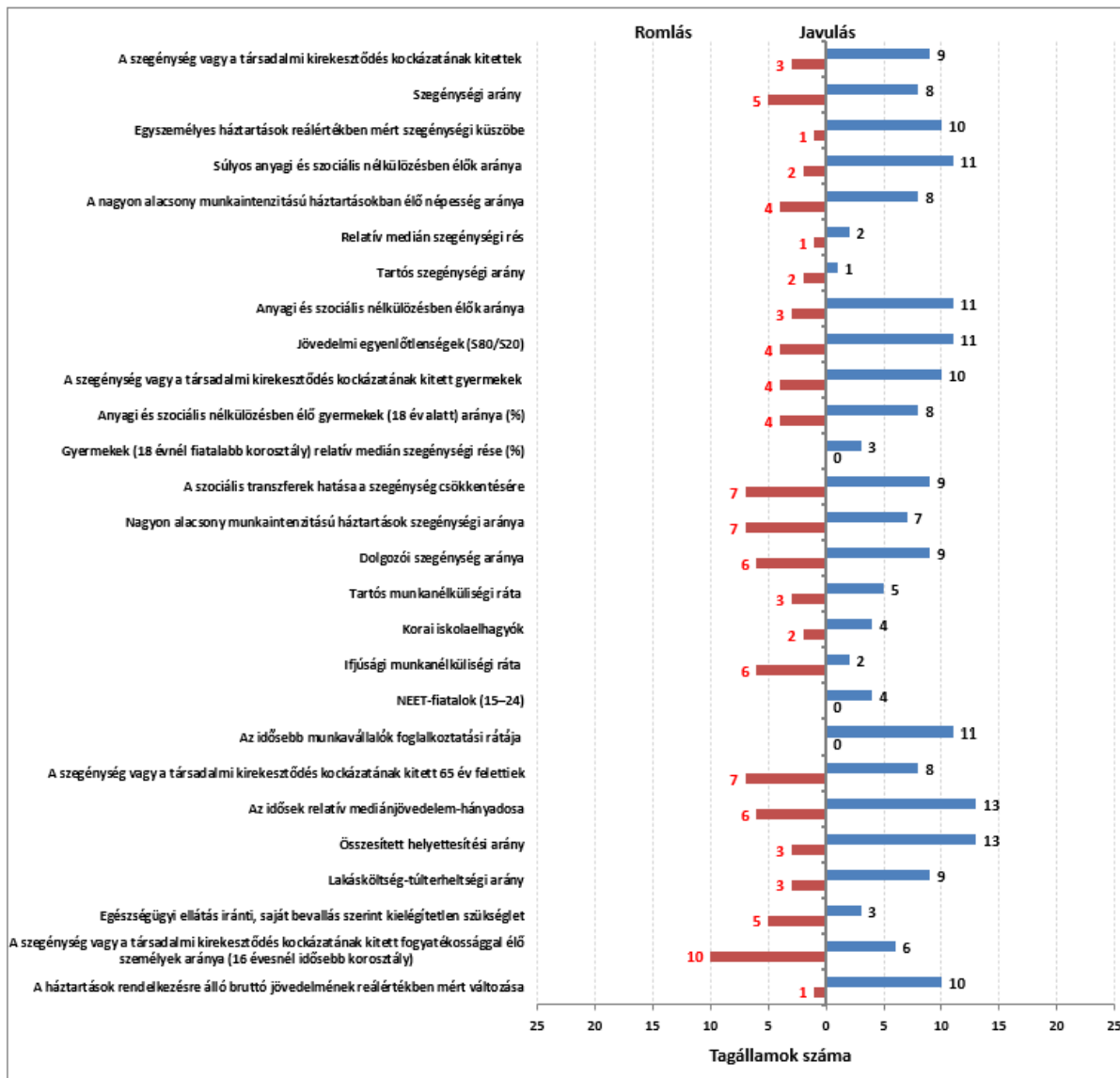
7. melléklet: Összefoglaló áttekintés a 2025. évi foglalkoztatási teljesítményfigyelő (EPM) által azonosított „figyelemmel kísérendő foglalkoztatási trendekről” és azon tagállamok számáról, amelyekben romlás vagy javulás történt

Megjegyzés: Változások 2023–2024 folyamán, kivéve a munkanélküliek szegénységi arányát, a nemek közötti bérkülönbségeket és a betöltetlen álláshelyek arányát (3 éves átlag) 2022–2023-ban. Az egész életen át tartó tanuláshoz használt mutató: „Részvételi arány az oktatásban és képzésben (az uniós munkaerő-felmérést megelőző 4 hét)”.

Forrás: [2025. évi foglalkoztatási teljesítményfigyelő](#).

8. melléklet: Összefoglaló áttekintés a szociális védelmi teljesítményfigyelő 2025. októberi aktualizálásában azonosított, a 2023 és 2024 közötti időszakban (vagy az utolsó rendelkezésre álló évben) romlást („figyelemmel kísérendő szociális trendeket”) vagy javulást mutató tagállamok számáról

Megjegyzés: A változások általában a 2023 és 2024 közötti időszakra vonatkoznak (bár a jövedelmekre és a háztartások munkaintenzitására vonatkozó mutatók esetében a változások ténylegesen a 2022 és 2023 közötti időszakra vonatkoznak). A szegénységi küszöb alatt élők arányára (AROP), a súlyos anyagi és szociális nélkülözésben élők arányára (SMSD), valamint a (nagyon) alacsony munkaintenzitású háztartásokban élő népesség arányára vonatkozó mutatók az AROPE-mutató komponensei. Mivel 2024. évi adatok nem állnak rendelkezésre, a háztartások rendelkezésére álló bruttó jövedelem reálértékben mért változására vonatkozó adatok a 2022 és 2023 közötti időszakra vonatkoznak. Cipruson az új népszámlálási súlyok alkalmazása miatt 2024-ben törés következett be a sorozatokban, de ez várhatóan nem lesz jelentős. Horvátországban a SILC jövedelemalapú változói tekintetében 2024-ben jelentős törés következett be a sorozatokban a jövedelemre vonatkozó adatok gyűjtési forrásának változása miatt (a SILC 2024-re vonatkozó, közigazgatási forrásokból gyűjtött jövedelemadatai), így a jövedelemalapú mutatók (és a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétek aránya) 2023-hoz viszonyított változásai nem tükröződnek. Magyarország 2025-ben módszertani felülvizsgálatot tervez a 2019 és 2024 közötti időszak adatgyűjtésekre vonatkozó EU-SILC-adatai tekintetében. Ez az értékelés a július elején rendelkezésre álló adatokon alapul, és nem tükrözi ezt a felülvizsgálatot.

Forrás: [A 2025. évi szociális védelmi teljesítményfigyelő.](#)

9. melléklet: A szociális eredménytábla által az együttes foglalkoztatási jelentés különböző kiadásaiban azonosított potenciális kockázatok, valamint a tagállamok „kritikus”, illetve „figyelemmel kísérendő” helyzeteinek száma az első szakasz szerinti országelemzés során, a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret elvei alapján

A szociális eredménytábla kiemelt mutatói	BE				BG				CZ				DK				DE			
	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok
Felnőttek tanulásban való részvétele (az elmúlt 12 hónap során)				0				1				1				0				0
Korai iskolaelhagyók				0				0				0				1				1
Az egyének digitális készségeinek szintje				0				1				0				0				0
A NEET-fiatalok aránya				0				0				0				0				0
Nemek közötti foglalkoztatási különbség				0				0				0				1				0
Jövedelmi ötödök aránya				0				1				0				0				0
Foglalkoztatási ráta				1				0				0				0				0
Munkanélküliségi ráta				0				0				0				1				0
Tartós munkanélküliségi ráta				0				0				0				0				0
Egy főre eső GDHI				1				0				0				0				0
A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya				0				1				0				0				0
A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya				0				1				0				0				0
A szociális transzferek hatása a szegénység csökkentésére				0				1				0				0				1
Fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége				1				0				0				0				0
Lakásköltség-túlterheltségi arány				0				0				0				1				1
Intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya				0				1				1				0				1
Egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükséglet				0				0				0				0				0
Teljes szám				3				7				2				4				4

A szociális eredménytábla kiemelt mutatói	EE				IE				EL				ES				FR			
	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok
Felnőttek tanulásban való részvétele (az elmúlt 12 hónap során)				0				0				1				0				0
Korai iskolaelhagyók				1				0				0				1				0
Az egyének digitális készségeinek szintje				0				0				0				0				0
A NEET-fiatalok aránya				1				0				0				0				1
Nemek közötti foglalkoztatási különbség				0				0				1				0				0
Jövedelmi ötödök aránya				0				0				1				1				0
Foglalkoztatási ráta				0				0				0				1				1
Munkanélküliségi ráta				1				0				0				0				1
Tartós munkanélküliségi ráta				1				0				0				0				0
Egy főre eső GDHI				0				0				1				1				0
A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya				0				0				1				1				0
A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya				0				0				1				1				1
A szociális transzferek hatása a szegénység csökkentésére				0				0				1				1				0
Fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége				0				1				0				1				0
Lakásköltség-túlterheltségi arány				1				0				1				0				0
Intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya				0				1				0				0				0
Egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükséglet				0				0				1				0				0
Teljes szám				5				2				9				8				4

Megjegyzés: A Foglalkoztatási Bizottság és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság munkacsoportján belüli megállapodást követően az együttes foglalkoztatási jelentés kategóriáit (JER-kategóriák) az együttes foglalkoztatási jelentés vonatkozó kiadása szerinti szociális eredménytábla felhasználásával, az együttes foglalkoztatási jelentés aktuális kiadásának adatzárási időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján számítják ki. Ha ez a hiányzó kategóriák miatt nem volt lehetséges, de az együttes foglalkoztatási jelentés vonatkozó kiadásában egy régi kategória rendelkezésre áll, akkor ezt használják a hiányzó kategória kitöltésére (a cella jobb felső sarkában pirossal jelölve). Az árnyékolt cellák olyan JER-kategóriákat jelölnek, amelyeket nem lehetett sem az említett módon kiszámítani, sem kitölteni.

9. melléklet (folytatás): A szociális eredménytábla által az együttes foglalkoztatási jelentés különböző kiadásában azonosított potenciális kockázatok, valamint a tagállamok „kritikus”, illetve „figyelemmel kísérendő” helyzeteinek száma az első szakasz szerinti országelemzés során, a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret elvei alapján

A szociális eredménytábla kiemelt mutatói	HR				IT				CY				LV				LT			
	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok
Felnőttek tanulásban való részvétele (az elmúlt 12 hónap során)				1				1				1				0				1
Korai iskolaelhagyók				0				1				1				0				2
Az egyének digitális készségeinek szintje				1				1				1				1				0
A NEET-fiatalok aránya				0				1				0				1				2
Nemek közötti foglalkoztatási különbség				0				1				1				0				0
Jövedelmi ötödök aránya				0				1				0				1				1
Foglalkoztatási ráta				0				1				0				0				0
Munkanélküliségi ráta				0				0				0				1				1
Tartós munkanélküliségi ráta				0				0				0				1				0
Egy főre eső GDHI				0				1				1				0				0
A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya				1				1				0				1				1
A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya				1				1				0				0				0
A szociális transzferek hatása a szegénység csökkentésére				1				0				0				2				1
Fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége				1				1				0				0				1
Lakásköltség-túlterheltségi arány				0				0				0				0				1
Intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya				0				0				0				1				0
Egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükséglet				0				0				0				1				0
Teljes szám				6				11				5				10				11

A szociális eredménytábla kiemelt mutatói	LU				HU				MT				NL				AT			
	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok
Felnőttek tanulásban való részvétele (az elmúlt 12 hónap során)				0				0				0				0				0
Korai iskolaelhagyók				1				0				0				0				0
Az egyének digitális készségeinek szintje				1				0				0				0				0
A NEET-fiatalok aránya				2				0				0				0				0
Nemek közötti foglalkoztatási különbség				0				0				1				0				0
Jövedelmi ötödök aránya				0				0				0				0				0
Foglalkoztatási ráta				1				0				0				0				0
Munkanélküliségi ráta				1				0				0				0				0
Tartós munkanélküliségi ráta				0				0				0				0				0
Egy főre eső GDHI				1				0				0				1				1
A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya				0				0				0				0				0
A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya				1				0				1				0				0
A szociális transzferek hatása a szegénység csökkentésére				1				1				1				0				0
Fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége				0				0				0				0				0
Lakásköltség-túlterheltségi arány				0				1				0				0				0
Intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya				0				1				1				0				0
Egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükséglet				0				0				0				0				0
Teljes szám				9				3				4				1				1

Megjegyzés: A Foglalkoztatási Bizottság és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság munkacsoportján belüli megállapodást követően az együttes foglalkoztatási jelentés kategóriáit (JER-kategóriák) az együttes foglalkoztatási jelentés vonatkozó kiadása szerinti szociális eredménytábla felhasználásával, az együttes foglalkoztatási jelentés aktuális kiadásának adatzárási időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján számítják ki. Ha ez a hiányzó kategóriák miatt nem volt lehetséges, de az együttes foglalkoztatási jelentés vonatkozó kiadásában egy régi kategória rendelkezésre áll, akkor ezt használják a hiányzó kategória kitöltésére (a cella jobb felső sarkában pirossal jelölve). Az árnyékolt cellák olyan JER-kategóriákat jelölnek, amelyeket nem lehetett sem az említett módon kiszámítani, sem kitölteni.

9. melléklet (folytatás): A szociális eredménytábla által az együttes foglalkoztatási jelentés különböző kiadásaiban azonosított potenciális kockázatok, valamint a tagállamok „kritikus”, illetve „figyelemmel kísérendő” helyzeteinek száma az első szakasz szerinti országelemzés során, a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret elvei alapján

A szociális eredménytábla kiemelt mutatói	PL				PT				RO				SI				SK			
	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok
Felnőttek tanulásban való részvétele (az elmúlt 12 hónap során)				1				0				0				1				0
Korai iskolaelhagyók				0				0				1				0				1
Az egyének digitális készségeinek szintje				1				0				1				1				1
A NEET-fiatalok aránya				0				0				1				0				0
Nemek közötti foglalkoztatási különbség				1				0				1				0				1
Jövedelmi ötödök aránya				0				0				0				0				0
Foglalkoztatási ráta				0				0				1				0				0
Munkanélküliségi ráta				0				0				0				0				0
Tartós munkanélküliségi ráta				0				1				0				0				1
Egy főre eső GDHI				0				0				0				0				0
A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya				0				0				0				0				0
A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya				0				0				0				0				0
A szociális transzferek hatása a szegénység csökkentésére				0				1				0				0				0
Fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége				1				0				1				0				0
Lakásköltség-túlterheltségi arány				0				1				0				0				0
Intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya				1				0				1				0				1
Egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükséglet				0				0				0				0				0
Teljes szám				5				3				7				2				5

A szociális eredménytábla kiemelt mutatói	FI				SE			
	2024	2025	2026	Számok	2024	2025	2026	Számok
Felnőttek tanulásban való részvétele (az elmúlt 12 hónap során)				0				0
Korai iskolaelhagyók				0				0
Az egyének digitális készségeinek szintje				0				0
A NEET-fiatalok aránya				0				0
Nemek közötti foglalkoztatási különbség				0				0
Jövedelmi ötödök aránya				0				0
Foglalkoztatási ráta				1				0
Munkanélküliségi ráta				2				2
Tartós munkanélküliségi ráta				1				0
Egy főre eső GDHI				1				0
A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya				0				0
A szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett gyermekek aránya				0				0
A szociális transzferek hatása a szegénység csökkentésére				0				0
Fogyatékossgal élők foglalkoztatási különbsége				0				0
Lakásköltség-túlterheltségi arány				0				1
Intézményes gyermekgondozásban részesülő 3 év alatti gyermekek aránya				0				0
Egészségügyi ellátás iránti, saját bevallás szerint kielégítetlen szükséglet				1				0
Teljes szám				6				3

Megjegyzés: A Foglalkoztatási Bizottság és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság munkacsoportján belüli megállapodást követően az együttes foglalkoztatási jelentés kategóriáit (JER-kategóriák) az együttes foglalkoztatási jelentés vonatkozó kiadása szerinti szociális eredménytábla felhasználásával, az együttes foglalkoztatási jelentés aktuális kiadásának adatzárási időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján számítják ki. Ha ez a hiányzó kategóriák miatt nem volt lehetséges, de az együttes foglalkoztatási jelentés vonatkozó kiadásában egy régi kategória rendelkezésre áll, akkor ezt használják a hiányzó kategória kitöltésére (a cella jobb felső sarkában pirossal jelölve). Az árnyékolt cellák olyan JER-kategóriákat jelölnek, amelyeket nem lehetett sem az említett módon kiszámítani, sem kitölteni.